Vijeće
Europske unije

PUBLIC

Bruxelles, 3. studenoga 2023.
(OR. en)

11670/23

LIMITE

COLAC 92
POLCOM 160
SERVICES 37
FDI 24

Međuinstitucijski predmet:
2023/0257 (NLE)
2023/0260 (NLE)

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet:	Napredni okvirni sporazum između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane

PUBLIC

NAPREDNI OKVIRNI SPORAZUM
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE
I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE,
I REPUBLIKE ČILEA, S DRUGE STRANE

PREAMBULA

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA HRVATSKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

PUBLIC

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

ugovorne stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, dalje u tekstu „države članice”,

i

PUBLIC

EUROPSKA UNIJA,

s jedne strane,

i

REPUBLIKA ČILE, dalje u tekstu „Čile”,

s druge strane,

dalje u tekstu zajednički „stranke”,

UZIMAJUĆI U OBZIR snažne kulturne, političke i gospodarske veze te odnose suradnje koji ih ujedinjuju,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju predanost demokratskim načelima, ljudskim pravima i temeljnim slobodama, vladavini prava i dobrom upravljanju te postizanju održivog razvoja i borbi protiv klimatskih promjena, koji čine osnovu za partnerstvo i suradnju,

DIJELEĆI mišljenje da je širenje oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke državnim i nedržavnim akterima jedna od najozbiljnijih prijetnji međunarodnom miru i sigurnosti,

IMAJUĆI NA UMU znatan doprinos jačanju tih odnosa koji je ostvaren na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane, potpisanog u Bruxellesu 18. studenoga 2002. („Sporazum o pridruživanju”),

NAGLAŠAVAJUĆI sveobuhvatnu prirodu svojeg odnosa i važnost uspostave koherentnog okvira za promicanje njegova razvoja,

UZIMAJUĆI U OBZIR svoju predanost osuvremenjivanju postojećeg Sporazuma o pridruživanju kako bi se uzele u obzir nove političke i gospodarske okolnosti i napredak njihova partnerstva,

PREPOZNAJUĆI važnost snažnog i učinkovitog multilateralnog sustava koji se temelji na međunarodnom pravu radi očuvanja mira, sprečavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti te rješavanja zajedničkih problema,

POTVRĐUJUĆI svoju predanost jačanju suradnje u bilateralnim, regionalnim i globalnim pitanjima od zajedničkog interesa te upotrebi svih dostupnih alata za promicanje aktivnosti osmišljenih za razvoj aktivne i uzajamne međunarodne suradnje,

POZDRAVLJAJUĆI donošenje i pozivajući na provedbu Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015.–2030., donesenog na Trećoj svjetskoj konferenciji UN-a u Sendaiju 18. ožujka 2015., Akcijskog plana iz Addis Abebe s Treće međunarodne konferencije o financiranju razvoja, donesenog u Addis Abebi od 13. do 16. srpnja 2015., Rezolucije 70/1 koju je 25. rujna 2015. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda („Opća skupština UN-a”) i koja sadržava zaključni dokument „Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030. i 17 ciljeva održivog razvoja” („Program do 2030.”), Pariškog sporazuma u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, sastavljenog u Parizu 12. prosinca 2015. („Pariški sporazum”), Novog programa za gradove, donesenog na Konferenciji UN-a o stanovanju i održivom urbanom razvoju (Habitat III) održanoj 20. listopada 2016. u Quitu („Novi program za gradove”) i obveza sa Svjetskog humanitarnog sastanka na vrhu, donesenih na Svjetskom humanitarnom sastanku na vrhu u Istanbulu 23. i 24. svibnja 2016.,

PUBLIC

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju predanost promicanju održivog razvoja u gospodarskoj, socijalnoj i okolišnoj dimenziji, predanost razvoju međunarodne trgovine na način kojim se doprinosi održivom razvoju u tim trima dimenzijama, koje su prepoznate kao duboko povezane i međusobno se osnažuju, te predanost promicanju postizanja ciljeva Programa do 2030.,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI svoju predanost proširenju i diversifikaciji trgovinskih odnosa u skladu sa Sporazumom iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, sastavljenim u Marakešu 15. travnja 1994., i posebnim ciljevima i odredbama utvrđenima u dijelu III. tog sporazuma,

ŽELEĆI ojačati gospodarske odnose, posebno one trgovinske i ulagačke, jačanjem i poboljšanjem pristupa tržištu te doprinošenjem gospodarskom rastu, istodobno imajući na umu potrebu za informiranjem javnosti o gospodarskom i socijalnom učinku štete nanesene okolišu, neodrživim obrascima proizvodnje i potrošnje te s njima povezanim učincima na dobrobit ljudi,

UVJERENE da će ovaj Sporazum stvoriti pozitivno ozračje za rast održivih gospodarskih odnosa među njima, a posebno u sektorima trgovine i ulaganja, koji su ključni za ostvarenje gospodarskog i socijalnog razvoja, tehnološku inovaciju i modernizaciju,

PUBLIC

PREPOZNAJUĆI da se odredbama ovog Sporazuma štite ulaganja i ulagatelji te da im je svrha poticati uzajamno korisnu poslovnu aktivnost bez ugrožavanja prava stranaka na reguliranje u javnom interesu na svojim područjima,

PREPOZNAJUĆI blisku vezu između inovacija i trgovine, kao i važnost inovacija za gospodarski rast i društveni razvoj, potvrđujući interes za promicanje viših razina suradnje u području inovacija, istraživanja, znanosti, tehnologije, prometa i drugih srodnih područja te promičući sudjelovanje javnog i privatnog sektora,

POTVRĐUJUĆI svoju predanost jačanju suradnje u području pravosuđa, slobode i sigurnosti,

PREPOZNAJUĆI uzajamne koristi od poboljšane suradnje u području obrazovanja, zaštite okoliša, kulture, istraživanja i inovacija, zapošljavanja i socijalnih pitanja, zdravlja te u drugim područjima od zajedničkog interesa,

IZRAŽAVAJUĆI odlučnost da nastave jačati svoje odnose novim sporazumima o suradnji, kao i odlučnost da se takva suradnja provodi u korist trećih zemalja, kako je navedeno u Memorandumu o razumijevanju o međunarodnoj suradnji koji su stranke potpisale 2015., te stalnim sudjelovanjem Čilea u regionalnim programima Europske unije,

PUBLIC

PODSJEĆAJUĆI na važnost različitih sporazuma koje su potpisali Europska unija i Čile, kojima se potiče politički dijalog i suradnja u svim sektorskim područjima odnosa između stranaka te povećavaju trgovina i ulaganja,

NAPOMINJUĆI da, ako stranke u okviru ovog Sporazuma odluče sklopiti posebne sporazume u području slobode, sigurnosti i pravosuđa koje Europska unija može sklapati u skladu s dijelom III. glavom V. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”), odredbe takvih budućih posebnih sporazuma ne bi obvezivale Irsku, osim ako Europska unija, istodobno s Irskom u pogledu njihovih prethodnih bilateralnih odnosa, obavijesti Čile da su takvi budući posebni sporazumi postali obvezujući za Irsku kao dio Europske unije u skladu s Protokolom br. 21 o stajalištu Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravosuđa priloženim Ugovoru o Europskoj uniji („UEU”) i UFEU-u. Isto tako, sve naknadne unutarnje mjere Europske unije koje se donesu u skladu s dijelom III. glavom V. UFEU-a za provedbu ovog Sporazuma ne bi obvezivale Irsku, osim ako je Irska priopćila svoju želju da sudjeluje u takvim mjerama ili da ih prihvati u skladu s Protokolom br. 21. Napominjući i da bi takvi budući posebni sporazumi ili naknadne unutarnje mjere Europske unije bili obuhvaćeni područjem primjene Protokola br. 22 o stajalištu Danske priloženog UEU-u i UFEU-u,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

PUBLIC

DIO I.

OPĆA NAČELA I CILJEVI

POGLAVLJE 1.

CILJEVI, OPĆA NAČELA I DEFINICIJE

ČLANAK 1.1.

Ciljevi ovog Sporazuma

Ciljevi su ovog Sporazuma:

(a) ponovno potvrditi pridruživanje između stranaka na temelju ojačanog partnerstva, pojačanog političkog dijaloga i pojačane suradnje u pitanjima od zajedničkog interesa, uključujući inovacije u svim primjenjivim područjima;

(b) poticati povećanu trgovinu i ulaganja između stranaka širenjem i diversifikacijom njihovih trgovinskih odnosa, čime bi se trebalo pridonijeti većem gospodarskom rastu i poboljšanju kvalitete života; i

PUBLIC

(c) ojačati postojeći odnos suradnje između stranaka, uključujući međunarodnu suradnju za održivi razvoj i poticanje zajedničkog rada, u svrhu doprinosa provedbi Programa do 2030.

PUBLIC

ČLANAK 1.2.

Opća načela

1. Stranke potvrđuju svoju snažnu potporu načelima iz Povelje Ujedinjenih naroda.

2. Poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda kako su utvrđeni u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, koju je 10. prosinca 1948. donijela Opća skupština UN-a, i u drugim odgovarajućim međunarodnim instrumentima u području ljudskih prava u kojima stranke ovog Sporazuma sudjeluju kao stranke te načela vladavine prava i dobrog upravljanja kojima se podupiru unutarnje i međunarodne politike obiju stranaka čine ključan element ovog Sporazuma.

3. Stranke dijele stajalište da širenje oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke državnim i nedržavnim akterima predstavlja veliku prijetnju međunarodnom miru i sigurnosti.

4. Stranke ponovno potvrđuju svoju predanost tome da nastave promicati održivi razvoj u svim njegovim dimenzijama, čime se doprinosi postizanju međunarodno dogovorenih ciljeva održivog razvoja, što uključuje suradnju radi svladavanja globalnih izazova u području okoliša.

5. Stranke potvrđuju svoju predanost tome da rodna ravnopravnost te osnaživanje žena i djevojčica budu općeprihvaćene vrijednosti.

6. Stranke ponovno potvrđuju svoju potporu Deklaraciji Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda donesenoj 13. rujna 2007. i svoje obveze poštovanja kulturne raznolikosti i zaštite prava autohtonih naroda.

7. Stranke provode ovaj Sporazum na temelju zajedničkih vrijednosti, koje uključuju načela dijaloga, uzajamnog poštovanja, ravnopravnog partnerstva, multilateralizma, konsenzusa i poštovanja međunarodnog prava.

PUBLIC

ČLANAK 1.3.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

(a) „Sporazum o pridruživanju" znači Sporazum o pridruživanju između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane, potpisan u Bruxellesu 18. studenoga 2002.;

(b) „Privremeni sporazum o trgovini" znači Privremeni sporazum o trgovini između Europske unije i Republike Čilea, koji se treba sklopiti;

(c) „treća zemlja” znači zemlja ili područje izvan teritorijalnog područja primjene ovog Sporazuma kako je utvrđeno u članku 41.2.; i

(d) „Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora” znači Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora, sastavljena u Beču 23. svibnja 1969.

PUBLIC

DIO II.

POLITIČKI DIJALOG I SURADNJA

POGLAVLJE 2.

POLITIČKI DIJALOG, VANJSKA POLITIKA, MEĐUNARODNI MIR I SIGURNOST, UPRAVLJANJE I LJUDSKA PRAVA

ČLANAK 2.1.

Politički dijalog

1. Stranke jačaju svoj politički dijalog i suradnju na svim razinama putem razmjena i savjetovanja o bilateralnim, regionalnim, međunarodnim i multilateralnim pitanjima radi učvršćivanja pojačanog partnerstva.

2. Političkim dijalogom nastoji se:

(a) promicati razvoj bilateralnih odnosa i jačati partnerstvo stranaka;

(b) jačati suradnja u regionalnim i globalnim izazovima i pitanjima;

(c) jačati institucionalne sposobnosti stranaka, što uključuje modernizaciju države, decentralizaciju i promicanje međuinstitucijske suradnje.

3. Politički dijalog stranaka može se odvijati u sljedećim oblicima, prema uzajamnom dogovoru:

(a) savjetovanja, sastanci i posjeti na vrhu;

(b) savjetovanja, sastanci i posjeti na ministarskoj razini;

(c) redoviti sastanci viših službenika, uključujući politički dijalog na visokoj razini;

(d) sektorski dijalozi, među ostalim razmjenom misija i stručnjaka o pitanjima od zajedničkog interesa;

(e) razmjene izaslanstava i drugih kontakata između Nacionalnog kongresa Čilea i Europskog parlamenta.

PUBLIC

ČLANAK 2.2.

Suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje

1. Stranke smatraju da je širenje oružja za masovno uništenje i sredstava njihove isporuke državnim i nedržavnim akterima jedna od najozbiljnijih prijetnji međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti. Stranke su stoga suglasne da će surađivati i doprinositi borbi protiv širenja oružja za masovno uništenje te sredstava njegove isporuke punim poštovanjem i provedbom na nacionalnoj razini svojih postojećih obveza iz međunarodnih ugovora i sporazuma o razoružanju i neširenju oružja, kao i drugih odgovarajućih međunarodnih obveza. Stranke su suglasne da ovaj stavak čini ključan element ovog Sporazuma.

2. Stranke su nadalje suglasne da će surađivati i doprinositi suzbijanju širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njegove isporuke:

(a) poduzimanjem mjera za potpisivanje i ratifikaciju svih ostalih mjerodavnih međunarodnih instrumenata ili pristupanje njima, prema potrebi, te za njihovu potpunu provedbu;

(b) uspostavom učinkovitog sustava nacionalne kontrole izvoza, kojim se kontrolira izvoz kao i provoz robe povezane s oružjem za masovno uništenje, što uključuje kontrolu krajnje uporabe tehnologija dvojne namjene i učinkovite sankcije za kršenja kontrole izvoza.

PUBLIC

ČLANAK 2.3.

Ljudska prava, vladavina prava i dobro upravljanje

1. Stranke potiču redovit, konstruktivan i opsežan dijalog o ljudskim pravima.

2. Stranke surađuju u promicanju i zaštiti ljudskih prava, među ostalim u pogledu ratifikacije i provedbe međunarodnih instrumenata o ljudskim pravima, te u jačanju demokratskih načela i vladavine prava, promicanju rodne ravnopravnosti i suzbijanju svih oblika diskriminacije po svim osnovama.

3. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) potporu izradi i provedbi akcijskih planova u području ljudskih prava;

(b) promicanje ljudskih prava, među ostalim obrazovanjem i putem medija;

(c) jačanje nacionalnih i regionalnih institucija povezanih s ljudskim pravima, vladavinom prava i dobrim upravljanjem;

(d) poboljšanje suradnje s tijelima Ujedinjenih naroda za praćenje provedbe ugovora o ljudskim pravima i posebnih postupaka Vijeća za ljudska prava u skladu s općim načelima međunarodnog prava o ljudskim pravima;

PUBLIC

(e) poboljšanje koordinacije i suradnje unutar institucija Ujedinjenih naroda koje djeluju u području ljudskih prava te relevantnih regionalnih i multilateralnih foruma;

(f) jačanje nacionalnih, regionalnih i decentraliziranih kapaciteta za primjenu demokratskih načela i prakse, što uključuje promicanje izbornih postupaka u skladu s međunarodnim demokratskim standardima;

(g) jačanje dobrog, neovisnog i transparentnog upravljanja na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini, promicanje odgovornosti i transparentnosti institucija te podupiranje sudjelovanja građana i uključenosti civilnog društva;

(h) suradnju i koordinaciju, prema potrebi, među ostalim u trećim zemljama, radi jačanja demokratskih načela, ljudskih prava i vladavine prava, što uključuje postojanje neovisnog pravosudnog sustava, jednakost pred zakonom, pristup učinkovitoj pravnoj javnoj potpori za ljude te pravo na pošteno suđenje, zakonito postupanje i pristup pravosuđu;

(i) promicanje univerzalnosti međunarodnih ugovora o ljudskim pravima i poticanje trećih strana da ispune svoje obveze u tom području;

(j) rad na osiguravanju odgovornosti za kršenja i povrede ljudskih prava te osiguravanje pristupa pravnom lijeku za žrtve takvih kršenja i povreda.

PUBLIC

ČLANAK 2.4.

Rodna ravnopravnost te osnaživanje žena i djevojčica

1. Stranke promiču rodnu ravnopravnost, potpuno ostvarivanje svih ljudskih prava svih žena i djevojčica te njihovo osnaživanje. Priznaju da je nužnost rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica sama po sebi cilj, ali istodobno ima i ulogu pokretača demokracije, održivog i uključivog razvoja, mira i sigurnosti. Stranke razmjenjuju najbolje primjere iz prakse i istražuju daljnje programe suradnje i potencijalne sinergije između odgovarajućih inicijativa kao što su politike i programi, u skladu s međunarodnim standardima i obvezama kao što su Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), koju je donijela Opća skupština UN-a 18. prosinca 1979., opće preporuke Odbora UN-a za uklanjanje diskriminacije žena, Pekinška deklaracija i Platforma za djelovanje, donesene na Četvrtoj svjetskoj konferenciji žena održanoj u Pekingu od 4. do 15. rujna 1995., Program djelovanja donesen na Međunarodnoj konferenciji o stanovništvu i razvoju održanoj u Kairu od 5. do 13. rujna 1994. i ishod njihovih revizijskih konferencija, Program do 2030., Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) („RVSUN 1325 (2000)”) i pripadajuće naknadne rezolucije o ženama, miru i sigurnosti te drugi međunarodni sporazumi o rodnoj ravnopravnosti i ljudskim pravima žena i djevojčica kojih su stranke.

2. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) suradnju radi postizanja svih ciljeva održivog razvoja, posebno cilja br. 5 i ciljeva koje on obuhvaća;

(b) promicanje, zaštitu i ostvarivanje svih ljudskih prava svih žena i djevojčica; sprečavanje, suzbijanje i kazneni progon svih oblika nasilja, diskriminacije i uznemiravanja žena i djevojčica u javnoj i privatnoj sferi te aktivno promicanje ljudskih prava žena i djevojčica u skladu s relevantnim međunarodnim okvirom;

(c) aktivno promicanje sustavnog uključivanja rodne perspektive; jačanje dijaloga i suradnje u promicanju rodne ravnopravnosti i nediskriminacije, socijalnog dijaloga, zaštite i uključenosti, programa za dostojanstven rad i politike zapošljavanja;

(d) podupiranje razvoja i provedbe nacionalnog akcijskog plana o RVSUN-u 1325 (2000), kao i provedbe Programa Ujedinjenih naroda o ženama, miru i sigurnosti koji se sastoji od RVSUN-a 1325 (2000) i pripadajućih naknadnih rezolucija;

(e) promicanje političkog sudjelovanja i vodstva žena, kao i njihova pristupa kvalitetnom obrazovanju, ekonomskom osnaživanju i vodstvu te većeg sudjelovanja u svim područjima života, što uključuje političku, društvenu, gospodarsku i kulturnu sferu;

(f) jačanje nacionalnih i regionalnih institucija posebnim mjerama za rješavanje pitanja povezanih s nasiljem nad ženama i djevojčicama, uključujući sprečavanje i zaštitu od svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja i uznemiravanja mehanizmima istrage i utvrđivanja odgovornosti, pružanjem skrbi i potpore žrtvama i promicanjem uvjeta sigurnosti i zaštite za žene i djevojčice;

PUBLIC

(g) učinkovitu brigu o promicanju, poštovanju i zaštiti ljudskih prava žena i djevojčica, suzbijanje svih vrsta diskriminacije i nasilja nad njima, što uključuje i nasilje usmjereno na borce za ljudska prava žena, osiguravanje pristupa pravosuđu i poduzimanje potrebnih koraka za okončanje nekažnjavanja;

(h) poboljšanje suradnje s relevantnim tijelima Ujedinjenih naroda i drugim međunarodnim organizacijama;

(i) aktivno promicanje rodne analize i sustavno integriranje rodne perspektive u sva pitanja povezana s mirom i sigurnošću uz osiguranje vodstva žena i njihova konstruktivnog sudjelovanja u mirovnim procesima, posredovanju, rješavanju sukoba i izgradnji mira, kao i u civilnim i vojnim misijama i operacijama.

ČLANAK 2.5.

Međunarodna sigurnost i kibernetički prostor

Stranke će ojačati suradnju i razmjenu mišljenja u području kibernetičke sigurnosti i u pogledu upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija („IKT”) u kontekstu međunarodnog mira i sigurnosti, među ostalim o normama, načelima odgovornog ponašanja država, poštovanju postojećeg međunarodnog prava u kibernetičkom prostoru, razvoju mjera za izgradnju povjerenja i izgradnji kapaciteta.

PUBLIC

ČLANAK 2.6.

Borba protiv terorizma

1. Stranke ponovno potvrđuju važnost borbe protiv terorizma i surađuju u sprečavanju i suzbijanju terorističkih djela u skladu s međunarodnim pravom i svojim zakonodavstvom te vladavinom prava. Stranke to čine osobito na sljedeći način:

(a) u okviru potpune provedbe svih mjerodavnih rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a i Opće skupštine UN-a, međunarodnih konvencija i instrumenata;

(b) promicanjem suradnje među državama članicama UN-a radi djelotvorne provedbe Globalne antiterorističke strategije UN-a, koju je Opća skupština UN-a donijela 8. rujna 2006.;

(c) razmjenom najboljih primjera iz prakse u sprečavanju radikalizacije koja vodi k nasilnom ekstremizmu i u borbi protiv terorizma;

(d) razmjenom informacija o terorističkim skupinama i njihovim mrežama potpore u skladu s nacionalnim i međunarodnim pravom te podupiranjem regionalnih inicijativa za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva u borbi protiv terorizma kada je to izvedivo, uz potpuno poštovanje ljudskih prava, prava na privatnost i vladavine prava.

PUBLIC

ČLANAK 2.7.

Sigurnost građana

1. Stranke surađuju u području sigurnosti građana. Potvrđuju da sigurnost građana nadilazi nacionalne i regionalne granice te zahtijeva širi dijalog i suradnju koja ima i regionalnu i biregionalnu dimenziju.

Stranke prepoznaju važnost borbe protiv organiziranog kriminala i trgovine drogom u jačanju sigurnosti građana. Obvezuju se da će podupirati biregionalne dijaloge i suradnju u području sigurnosti građana.

2. Stranke mogu razmjenjivati na dokazima utemeljena iskustva i najbolje primjere iz prakse o izradi i provedbi politika povezanih sa sprečavanjem nasilja i kriminala, kao i o sustavima za mjerenje i procjenu nasilja, kriminala i nesigurnosti.

Stranke mogu razmjenjivati na dokazima utemeljene najbolje primjere iz prakse u pogledu zaštite žrtava kaznenih djela u kontekstu sigurnosti građana.

3. Kad je riječ o prevenciji, stranke mogu poticati javne politike usmjerene na sprečavanje nasilja, s posebnim naglaskom na sprečavanje nasilja protiv mladih i rodno uvjetovanog nasilja.

4. Stranke mogu razmjenjivati iskustva i najbolje primjere iz prakse u područjima kao što su promicanje kulture koja potiče mir i nenasilje, poštovanje zakona, rehabilitacija, reintegracija u društvo i korektivna pravda. U pravu stranaka kojim se uređuju odgovarajući zatvorski sustavi trebali bi se odražavati međunarodni standardi i norme.

PUBLIC

ČLANAK 2.8.

Malo i lako oružje i drugo konvencionalno oružje

1. Stranke prepoznaju da nezakonita proizvodnja, prijenos i promet malog i lakog oružja te drugog konvencionalnog oružja, uključujući streljivo za to oružje, kao i njegovo pretjerano gomilanje, loše upravljanje njime i njegovo nekontrolirano širenje te zalihe osigurane na neodgovarajući način i dalje predstavljaju ozbiljnu prijetnju miru i međunarodnoj sigurnosti.

2. Stranke su suglasne provoditi svoje obveze djelovanja protiv nezakonite trgovine malim i lakim oružjem te drugim konvencionalnim oružjem, uključujući streljivo za to oružje, u okviru postojećih međunarodnih sporazuma, Protokola UN-a protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, donesenog Rezolucijom UN-a 55/255 od 31. svibnja 2001., te rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, kao i svoje obveze u okviru drugih međunarodnih instrumenata koji se primjenjuju u tom području, kao što je Akcijski program UN-a za sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje nezakonite trgovine malim i lakim oružjem u svim njezinim aspektima, donesen 20. srpnja 2001.

3. Stranke prepoznaju važnost domaćih sustava kontrole za prijenos konvencionalnog oružja u skladu s postojećim međunarodnim normama i propisima. Stranke prepoznaju važnost odgovorne primjene takvih kontrola kao doprinosa međunarodnom i regionalnom miru, sigurnosti i stabilnosti, smanjenju ljudske patnje te sprečavanju preusmjeravanja konvencionalnog oružja.

PUBLIC

4. Stranke se u tom smislu obvezuju u cijelosti provesti Ugovor o trgovini oružjem, donesen u New Yorku 2. travnja 2013., i međusobno surađivati u okviru tog ugovora, među ostalim u promicanju univerzalizacije i potpune provedbe tog ugovora u svim državama članicama UN-a.

5. Stranke se stoga obvezuju surađivati i osigurati koordinaciju, komplementarnost i sinergiju u nastojanjima da urede ili poboljšaju uređenje međunarodne trgovine konvencionalnim oružjem te spriječe, suzbiju i iskorijene nezakonitu trgovinu oružjem.

PUBLIC

ČLANAK 2.9.

Međunarodni kazneni sud

1. Stranke prepoznaju da najteža kaznena djela koja se tiču međunarodne zajednice ne smiju ostati nekažnjena te nastoje osigurati djelotvornu istragu i progon takvih kaznenih djela poduzimanjem mjera na nacionalnoj razini i jačanjem međunarodne suradnje, među ostalim s Međunarodnim kaznenim sudom („ICC”).

2. Stranke promiču univerzalnu ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda („Statut”) ili pristupanje Statutu i rade na njegovoj djelotvornoj nacionalnoj provedbi u državama strankama Statuta. Stranke prema potrebi razmjenjuju najbolje primjere iz prakse povezane s donošenjem svojeg zakonodavstva i poduzimaju mjere za zaštitu cjelovitosti Statuta.

ČLANAK 2.10.

Suradnja u području međunarodnog upravljanja krizama

1. Stranke ponovno potvrđuju svoju predanost suradnji u promicanju mira i međunarodne sigurnosti, među ostalim suradnji u cilju razvoja rodne dimenzije u području međunarodnog mira i sigurnosti.

2. Stranke koordiniraju aktivnosti upravljanja krizama, što uključuje suradnju u operacijama za upravljanje krizama.

3. Stranke rade na provedbi Sporazuma između Europske unije i Republike Čilea o uspostavi okvira za sudjelovanje Republike Čilea u operacijama Europske unije za upravljanje krizama, potpisanog u Bruxellesu 30. siječnja 2014.

PUBLIC

POGLAVLJE 3.

PRAVOSUĐE, SLOBODA I SIGURNOST

PUBLIC

ČLANAK 3.1.

Pravosudna suradnja

1. Stranke jačaju postojeću suradnju u području uzajamne pravne pomoći i izručenja na temelju relevantnih međunarodnih sporazuma. Stranke jačaju postojeće mehanizme i prema potrebi razmatraju razvoj novih mehanizama za olakšavanje međunarodne suradnje u tom području. Takva suradnja, prema potrebi, obuhvaća pristupanje relevantnim međunarodnim instrumentima i njihovu provedbu te bližu suradnju s drugim relevantnim mrežama međunarodne pravne suradnje.

2. Stranke razvijaju pravosudnu suradnju u građanskim i trgovačkim stvarima, posebno u pogledu pregovora o multilateralnim konvencijama o pravosudnoj suradnji u građanskim stvarima, kao i u pogledu ratifikacije i provedbe tih konvencija, uključujući konvencije Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu u području međunarodne pravne suradnje i parničnih sporova te zaštite djece.

3. Stranke surađuju na promicanju uporabe elektroničkih sredstava za prijenos dokumenata, prema potrebi, kao i visokih standarda zaštite osobnih podataka, u svrhu međunarodne pravosudne suradnje.

ČLANAK 3.2.

Svjetski problem droga

1. Stranke surađuju kako bi uspostavile integriran i uravnotežen pristup pitanju droga utemeljen na dokazima radi:

(a) provedbe inicijativa za smanjenje potražnje i povezanih mjera, što uključuje prevenciju i liječenje te reintegraciju u društvo, kao i drugih pitanja povezanih sa zdravljem;

(b) osiguravanja dostupnosti kontroliranih tvari i pristupa tim tvarima isključivo u medicinske i znanstvene svrhe, uz istodobno sprečavanje njihove zlouporabe;

(c) provedbe inicijativa za smanjenje opskrbe i povezanih mjera, kao što su učinkovito izvršavanje zakonodavstva i odgovori na kaznena djela povezana s drogama, radi borbe protiv pranja novca, borbe protiv nezakonite trgovine drogom, što uključuje trgovinu drogom olakšanu internetom, te radi promicanja pravosudne suradnje;

(d) usmjeravanja na međusektorska pitanja kao što su droge i ljudska prava, mladež, djeca, rodna pitanja, žene i zajednice, među ostalim putem mjera za suradnju i zajedničko djelovanje u cilju poticanja razvoja programa i djelovanja za obrazovanje i reintegraciju, čime se omogućuje smanjenje potražnje za drogama i psihotropnim tvarima;

PUBLIC

(e) razmjene informacija i najboljih primjera iz prakse o promjenjivim okolnostima, trendovima i postojećim okolnostima, novim i trajnim izazovima i prijetnjama, što uključuje nove psihoaktivne tvari; to može uključivati smanjenje potražnje za drogama i forenzičku analizu materijala, kao što su zaplijenjeni prekursori za droge;

(f) jačanja međunarodne suradnje, što uključuje rješavanje problema zlouporabe prekursora za droge, osnovnih kemikalija i proizvoda ili pripravaka koji ih sadržavaju, a koji se upotrebljavaju za nedopuštenu proizvodnju opojnih droga, psihotropnih tvari i novih psihoaktivnih tvari;

(g) jačanja alternativnog razvoja, regionalne, međuregionalne i međunarodne suradnje u području uravnotežene politike kontrole droga usmjerene na razvoj.

2. Stranke surađuju na ostvarivanju tih ciljeva, među ostalim, kad je to moguće, poticanjem trećih zemalja koje to još nisu učinile da ratificiraju i provedu postojeće međunarodne konvencije i protokole o kontroli droga kojih su stranke. Stranke svoje postupanje temelje na svojim mjerodavnim zakonima i drugim propisima, na općeprihvaćenim načelima u skladu s relevantnim konvencijama UN-a o kontroli droga i na preporukama navedenima u zaključnom dokumentu posebnog zasjedanja Opće skupštine UN-a o svjetskom problemu droga iz 2016. naslovljenom „Naša zajednička obveza učinkovitog rješavanja i suzbijanja svjetskog problema droge” kao najnovijem međunarodnom konsenzusu o svjetskoj politici u području droga, kako bi se sagledala provedba obveza preuzetih radi zajedničkog rješavanja i suzbijanja svjetskog problema droga.

PUBLIC

ČLANAK 3.3.

Međunarodne migracije i azil

1. Stranke surađuju i razmjenjuju mišljenja u okviru svojih zakona, drugih propisa i nadležnosti u području migracija, što uključuje zakonite i nezakonite migracije, trgovanje ljudima i krijumčarenje migranata, migracije i razvoj, azil i međunarodnu zaštitu, vraćanje, ponovni prihvat, integraciju te vize i upravljanje granicama.

2. Stranke surađuju, među ostalim putem moguće tehničke suradnje, na razmjeni informacija i dobrih primjera iz prakse povezanih s politikama, propisima, institucijama i civilnim društvom, uz razmjenu podataka i statistika o migracijama.

3. Stranke surađuju kako bi spriječile nezakonite migracije i suzbile krijumčarenje migranata. U tu svrhu:

(a) Čile, na zahtjev države članice i ako nije drukčije predviđeno posebnim sporazumom, bez dodatnih formalnosti ponovno prihvaća sve svoje državljane koji nezakonito borave na državnom području te države članice;

(b) svaka država članica, na zahtjev Čilea i ako nije drukčije predviđeno posebnim sporazumom, bez dodatnih formalnosti ponovno prihvaća sve svoje državljane koji nezakonito borave na državnom području Čilea;

PUBLIC

(c) države članice i Čile svojim državljanima izdaju odgovarajuće putne isprave za potrebe iz točaka (a) i (b) ili prihvaćaju upotrebu europskih putnih isprava za vraćanje;

(d) stranke su međusobno suglasne dogovoriti poseban sporazum kojim se utvrđuju obveze u pogledu ponovnog prihvata, što uključuje oblike dokaza za utvrđivanje državljanstva; taj sporazum može uključivati i obvezu ponovnog prihvata osoba koje su državljani trećih zemalja, u skladu s mjerodavnim pravom stranaka.

4. Stranke se obvezuju poboljšati međunarodnu suradnju u području migracija u svim dimenzijama, među ostalim u okviru Ujedinjenih naroda, posebno u rješavanju temeljnih uzroka nezakonitih migracija i prisilnog raseljavanja, poštujući pritom nacionalne nadležnosti.

ČLANAK 3.4.

Konzularna zaštita

Diplomatska i konzularna tijela država članica koje imaju predstavništvo pružaju zaštitu svakom državljaninu države članice koja nema stalno predstavništvo u Čileu ako su stvarno u mogućnosti pružiti konzularnu zaštitu u tom predmetu, pod istim uvjetima kao i svojim državljanima.

PUBLIC

ČLANAK 3.5.

Pranje novca i financiranje terorizma

Stranke surađuju radi sprečavanja i djelotvorne borbe protiv upotrebe njihovih financijskih institucija i određenih nefinancijskih poduzeća i zanimanja za financiranje terorizma i pranje prihoda od kriminalnih aktivnosti. U tu svrhu razmjenjuju informacije u okviru svojih zakonodavstava i surađuju kako bi se osigurala djelotvorna i potpuna provedba preporuka Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF). Takva suradnja može obuhvaćati, među ostalim, pronalaženje, zapljenu, oduzimanje, praćenje, identifikaciju i povrat imovine ili sredstava povezanih s prihodima od kriminalnih aktivnosti.

ČLANAK 3.6.

Izvršavanje zakonodavstva te borba protiv korupcije i prekograničnog organiziranog kriminala

1. Stranke surađuju i razmjenjuju mišljenja o borbi protiv prekograničnog organiziranog, gospodarskog i financijskog kriminala, trgovine drogom i nedopuštenih droga, trgovanja ljudima i drugih povezanih oblika iskorištavanja, korupcije, krivotvorenja, krijumčarenja i nezakonitih transakcija poštovanjem međusobnih međunarodnih obveza u tom području, među ostalim u pogledu uzajamne pravne pomoći i učinkovite suradnje u povratu imovine ili sredstava stečenih kaznenim djelima.

2. Stranke će razmjenjivati iskustva i najbolje primjere iz prakse utemeljene na dokazima u vezi s izradom i provedbom politika povezanih s borbom protiv korupcije i prekograničnog organiziranog kriminala.

3. Stranke uspostavljaju dijalog i suradnju u području izvršavanja zakonodavstva, među ostalim kontinuiranom strateškom suradnjom s Europolom, kao i stratešku pravosudnu suradnju, među ostalim putem Eurojusta.

4. Stranke nastoje surađivati u okviru međunarodnih foruma kako bi prema potrebi promicale poštovanje i provedbu Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala, donesene 15. studenoga 2000. Rezolucijom UN-a 55/25, i pripadajućih protokola.

5. Stranke promiču provedbu Konvencije UN-a protiv korupcije donesene 31. listopada 2003. Rezolucijom UN-a 58/4 i Mehanizma za preispitivanje provedbe Konvencije UN-a protiv korupcije uspostavljenog na Konferenciji država stranaka Konvencije UN-a protiv korupcije održanoj u Dohi od 9. do 13. studenoga 2009. („Mehanizam za preispitivanje”), među ostalim poštovanjem načela transparentnosti i sudjelovanjem civilnog društva u mehanizmu za preispitivanje.

6. Stranke prepoznaju važnost suzbijanja korupcije u međunarodnoj trgovini i ulaganjima te u tu svrhu dogovaraju detaljnije odredbe utvrđene Protokolom uz ovaj Sporazum o sprečavanju i suzbijanju korupcije.

PUBLIC

7. Kad je riječ o borbi protiv korupcije, stranke su posebno suglasne da će:

(a) razmjenjivati relevantne informacije i najbolje primjere iz prakse u pitanjima kao što su integritet, javna transparentnost i borba protiv korupcije;

(b) razmjenjivati informacije i najbolje primjere iz prakse, što uključuje kampanje za informiranje i obrazovne metode o borbi protiv korupcije.

PUBLIC

ČLANAK 3.7.

Kibernetički kriminal

1. Stranke prepoznaju da je kibernetički kriminal globalni problem koji zahtijeva odgovor na globalnoj razini.

2. Stranke će pojačati suradnju u sprečavanju i borbi protiv kibernetičkog kriminala. U tu će svrhu razmjenjivati informacije i najbolje primjere iz prakse u skladu sa svojim zakonima i međunarodnim obvezama, kao što je Konvencija Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu, potpisana u Budimpešti 23. studenoga 2001. („Budimpeštanska konvencija”), na način kojim se u potpunosti poštuju ljudska prava i u granicama svoje odgovornosti.

3. Stranke će razmjenjivati informacije o obrazovanju i osposobljavanju istražitelja i drugih stručnjaka ili tužitelja specijaliziranih za računalna kaznena djela i digitalnu forenzičku znanost te mogu provoditi zajedničke aktivnosti osposobljavanja na obostranu korist ili na korist trećih strana.

4. Stranke nastoje surađivati kako bi, prema potrebi, pružile pomoć i potporu drugim državama u izradi odgovarajućih zakona i politika te uspostavi prakse, obrazovanja i osposobljavanja, u skladu s Budimpeštanskom konvencijom, priznajući je kao međunarodni standard u sprečavanju i borbi protiv kibernetičkog kriminala.

PUBLIC

ČLANAK 3.8.

Zaštita osobnih podataka

1. Stranke prepoznaju važnost zaštite temeljnih prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka. Stranke surađuju kako bi osigurale poštovanje tih temeljnih prava, među ostalim u području izvršavanja zakonodavstva te pri sprečavanju i suzbijanju terorizma i drugih teških prekograničnih kaznenih djela.

2. Stranke surađuju u promicanju visoke razine zaštite osobnih podataka. Suradnja na bilateralnoj i multilateralnoj razini može uključivati izgradnju kapaciteta, tehničku pomoć, razmjenu informacija i stručnog znanja te suradnju preko regulatornih partnera u međunarodnim tijelima prema uzajamnom dogovoru stranaka.

POGLAVLJE 4.

ODRŽIVI RAZVOJ

PUBLIC

ČLANAK 4.1.

Održivi razvoj

1. Stranke promiču održivi razvoj u njegovim trima dimenzijama – socijalnoj, gospodarskoj i okolišnoj – na uključiv i uravnotežen način putem dijaloga, zajedničkog djelovanja, razmjene najboljih primjera iz prakse, dobrog upravljanja na svim razinama, kohezivnih nacionalnih strategija održivog razvoja i mobilizacije financijskih sredstava, koristeći se na najbolji mogući način postojećim i budućim instrumentima.

2. Stranke odgovaraju na izazove povezane s ostvarivanjem ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda davanjem prednosti potrebama i nacionalnoj odgovornosti svake stranke, uzimajući u obzir regionalni i lokalni kontekst, te stvaranjem sinergija i izgradnjom partnerstava s relevantnim dionicima u tom području, uključujući civilno društvo, lokalne vlasti, privatni sektor, neprofitne organizacije i akademsku zajednicu. Prepoznajući središnju ulogu vlada u promicanju razvoja, stranke će surađivati kako bi poticale i privatni sektor, posebno mala i srednja poduzeća, da u svojoj praksi uzimaju u obzir održivi razvoj.

3. Stranke prepoznaju važnost sredstava provedbe, koja uključuju financiranje, prijenos tehnologije, tehničku suradnju i izgradnju kapaciteta, u ostvarivanju i praćenju Programa do 2030. putem više dionika, što uključuje državu, civilno društvo, privatni sektor i druge aktere. U tom pogledu obvezuju se da će nastaviti raditi na jačanju međunarodne suradnje, među ostalim promicanjem primjene inovativnih sredstava u cilju postizanja održivog razvoja.

4. Stranke surađuju kako bi poboljšale održivost u obrascima potrošnje i proizvodnje te nastoje poduzimati mjere usmjerene na odvajanje gospodarskog rasta od uništavanja okoliša, među ostalim putem kružnog gospodarstva, javnih politika i poslovnih strategija.

5. Stranke nastoje promicati odgovorno, održivo i učinkovito korištenje prirodnim resursima.

6. Stranke nastoje podizati svijest o gospodarskim i društvenim posljedicama štete nanesene okolišu i s njom povezanim učincima na dobrobit ljudi, među ostalim na temelju znanstveno utemeljenih dokaza.

7. Stranke održavaju redoviti strukturirani politički dijalog o održivom razvoju i postizanju ciljeva održivog razvoja kako bi poboljšale koordinaciju politika u pitanjima od zajedničkog interesa te kvalitetu i učinkovitost te koordinacije.

8. Stranke surađuju na uključivanju rodnih pitanja u sve politike i instrumente.

PUBLIC

9. Razvojna suradnja provodi se u skladu s relevantnim međunarodno dogovorenim načelima i politikama koje primjenjuju obje stranke.

PUBLIC

ČLANAK 4.2.

Međunarodna suradnja

1. Stranke prepoznaju uzajamnu korisnost međunarodne suradnje i njezinu vrijednost u promicanju procesa održivog razvoja.

2. Stranke će poticati trostranu suradnju s trećim zemljama u pitanjima od zajedničkog interesa na način kojim se u potpunosti poštuju strategije i prioriteti korisnika. Promiču jačanje regionalne integracije unutar Latinske Amerike i Kariba te prepoznaju stratešku važnost uključive biregionalne suradnje.

ČLANAK 4.3.

Okoliš

1. Stranke su suglasne da je potrebno zaštititi okoliš te čuvati i obnavljati prirodne resurse i njima upravljati na održiv način.

2. Stranke će posebno surađivati u pitanjima kao što su prava pristupa u području okoliša, bioraznolikost i zaštićena područja, zemljište i tlo, voda, kvaliteta zraka, praćenje okoliša, procjena utjecaja na okoliš, gospodarenje otpadom, proširena odgovornost proizvođača, recikliranje i upravljanje kemijskim tvarima, procjena učinka prijevoza i upravljanje njime.

3. Stranke prepoznaju važnost globalnog upravljanja okolišem, uključujući provedbu multilateralnih sporazuma u području okoliša kojih su stranke, a prema potrebi i rezolucija Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš i drugih relevantnih foruma, za rješavanje pitanja od zajedničkog interesa u pogledu okoliša. Svaka stranka ponovno potvrđuje svoju predanost provedbi multilateralnih sporazuma o zaštiti okoliša kojih je stranka.

4. Stranke jačaju svoju suradnju u području zaštite okoliša i zdravlja ljudi te uključivanja pitanja okoliša u sve sektore suradnje, prema potrebi, posebno u pogledu:

(a) promicanja dobrog upravljanja okolišem u međusobno dogovorenim prioritetnim područjima;

(b) poticanja razmjene informacija, tehničkih znanja i najboljih primjera iz prakse u područjima kao što su:

i. zeleno i kružno gospodarstvo i najbolje raspoložive tehnike;

PUBLIC

ii. očuvanje i održivo korištenje ciljeva bioraznolikosti, uključujući mapiranje i procjenu ekosustava i njihovih usluga, njihovo vrednovanje i uključivanje tih ciljeva u druga relevantna područja politike;

iii. zaštita šuma te održivo gospodarenje njima;

iv. borba protiv nezakonite trgovine divljim biljnim i životinjskim vrstama, među ostalim drvetom i drugim biološkim resursima;

v. dobro gospodarenje kemikalijama i otpadom;

vi. politika upotrebe vodnih resursa, tla i zemljišta;

vii. onečišćenje zraka i smanjenje onečišćujućih tvari kratkog vijeka;

viii. očuvanje obalnog i morskog okoliša i upravljanje njime;

ix. društveni i gospodarski učinci uništavanja okoliša;

x. utjecaj gospodarskih aktivnosti na okoliš i mogućnosti ekologizacije poduzeća;

xi. pristup informacijama, sudjelovanju i pravosuđu u pitanjima okoliša;

xii. zajednička akademska istraživanja u pitanjima okoliša.

PUBLIC

ČLANAK 4.4.

Klimatske promjene

1. Stranke prepoznaju da su kao odgovor na neposrednu opasnost od klimatskih promjena potrebne zajedničke aktivnosti za razvoj s niskim razinama emisija otporan na klimatske promjene.

2. Stranke prepoznaju važnost međunarodnih pravila i sporazuma u području klimatskih promjena, posebno Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, sastavljene u New Yorku 9. svibnja 1992. (dalje u tekstu „UNFCCC"), Pariškog sporazuma i Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime, sastavljenog u Kyotu 11. prosinca 1997.

3. Stranke surađuju kako bi ojačale suradnju u okviru UNFCCC-a, provele Pariški sporazum i svoje nacionalno utvrđene doprinose na temelju tog sporazuma.

4. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) suradnju na provedbi obveza i djelovanja iz razdoblja prije 2020. radi izgradnje uzajamnog povjerenja između stranaka;

(b) olakšavanje daljnjeg djelovanja stranaka koje se temelji na njihovim nacionalnim raspravama i analizi politika;

(c) podupiranje gospodarskog razvoja s niskim emisijama stakleničkih plinova u skladu s Pariškim sporazumom;

PUBLIC

(d) podupiranje svih konstruktivnih dijaloga i angažmana u okviru UNFCCC-a, posebno onih koji su uspostavljeni radi procjene zajedničkog napretka u postizanju ciljeva Pariškog sporazuma, kao što je globalni pregled stanja;

(e) razvoj političkog dijaloga i suradnje u provedbi okvira pojačane transparentnosti uspostavljenog Pariškim sporazumom u zajednički dogovorenim prioritetnim područjima koja uključuju jačanje nacionalnih kapaciteta radi postizanja više razine transparentnosti;

(f) promicanje bilateralnog dijaloga i suradnje od zajedničkog interesa u cilju podupiranja multilateralnih procesa, prema potrebi, koji mogu znatno utjecati na smanjenje emisija stakleničkih plinova iz međunarodnog pomorskog i zračnog prometa, posebno u Organizaciji međunarodnog civilnog zrakoplovstva i Međunarodnoj pomorskoj organizaciji;

(g) promicanje domaćih klimatskih politika i programa kojima se podupiru ciljevi Pariškog sporazuma za ublažavanje, prilagodbu i usklađivanje financijskih tokova, među ostalim s pomoću ciljeva i djelovanja sadržanih u nacionalno utvrđenim doprinosima stranaka na temelju tog sporazuma;

(h) podupiranje mjera za usklađivanje financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene, s naglaskom na uključivom financiranju borbe protiv klimatskih promjena koje je usmjereno na najsiromašnije i skupine koje su posebno osjetljive na negativne učinke klimatskih promjena, kao što su žene i djevojčice;

PUBLIC

(i) promicanje dijaloga o jačanju politika i mjera prilagodbe, među ostalim u pitanjima povezanima s financiranjem, radi prilagodbe, evaluacije rezultata i povećanja otpornosti;

(j) promicanje sinergija u području klimatskih djelovanja na svim razinama između javne uprave, organizacija civilnog društva i privatnih poduzeća te poticanje sudjelovanja privatnog sektora radi postizanja gospodarstva s niskim emisijama stakleničkih plinova koje je otporno na klimatske promjene;

(k) promicanje instrumenata gospodarske politike za djelovanje u području klimatskih promjena, kao što su cijena ugljika, tržišni instrumenti i porezi na emisije ugljika, prema potrebi;

(l) unapređenje razvoja i uvođenja tehnologija s niskim razinama emisija i drugih klimatski prihvatljivih tehnologija koje su komercijalno održive;

(m) promicanje globalnih napora za racionalizaciju i postupno ukidanje neučinkovitih subvencija za fosilna goriva kojima se potiče rasipna potrošnja, u potpunosti uzimajući u obzir posebne potrebe i uvjete zemalja u razvoju i minimizirajući mogući negativan učinak na njihov razvoj na način kojim se štite siromašni i pogođene zajednice;

(n) jačanje bilateralnog dijaloga o drugim područjima klimatske politike koja se mogu pojaviti i poticanje razmatranja međusektorskih pristupa u okviru Pariškog sporazuma i Programa do 2030.

PUBLIC

ČLANAK 4.5.

Održiva energija

1. Stranke prepoznaju važnost energetskog sektora za gospodarsko blagostanje i međunarodni mir i stabilnost te ističu da je transformacija energetskog sektora ključna za ostvarenje ciljeva utvrđenih u Pariškom sporazumu i Programu do 2030. Slažu se da je potrebno poboljšati i diversificirati opskrbu energijom, promicati inovacije i povećati energetsku učinkovitost kako bi se osigurao pristup sigurnoj, održivoj, okolišno prihvatljivoj i cjenovno pristupačnoj energiji. Stranke prepoznaju da energetska tranzicija neće biti bez troškova u regijama te će podupirati pravednu tranziciju. Stranke su dužne raditi na ostvarenju tih ciljeva.

2. Stranke razmjenjuju informacije o energiji te bilateralno, regionalno i multilateralno surađuju kako bi podupirale otvorena i konkurentna tržišta, dijelile najbolje primjere iz prakse, promicale transparentnu regulaciju koja se temelji na znanstvenim spoznajama te raspravljale o područjima suradnje u energetskim pitanjima.

3. Suradnja između stranaka u skladu s ovim člankom provodi se uzimajući u obzir članak 15.14. kako bi se osigurale sinergije.

PUBLIC

ČLANAK 4.6.

Upravljanje oceanima

1. Stranke prepoznaju važnost održivog upravljanja oceanima i morima, među ostalim zaštite i očuvanja morskog okoliša, povezanosti između oceana i klime, očuvanja ribarstva, akvakulture i drugih pomorskih aktivnosti te održivog korištenja i odgovornog upravljanja njima, kao i njihova doprinosa osiguravanju okolišnih, gospodarskih i društvenih prilika za sadašnje i buduće generacije.

2. U tu svrhu, na način koji je u skladu s obvezama na temelju međunarodnog prava, posebno Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora, sastavljene u Montego Bayu 10. prosinca 1982., stranke se obvezuju da će:

(a) promicati to da države, koje su u mogućnosti to učiniti, potpišu i ratificiraju, odobre ili prihvate Sporazum u okviru Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije, donesen u New Yorku 19. lipnja 2023.;

(b) surađivati na postizanju cilja održivog razvoja br. 14 i drugih povezanih ciljeva održivog razvoja, među ostalim u relevantnim regionalnim i multilateralnim tijelima i procesima;

(c) doprinositi jačanju međunarodnog upravljanja oceanima, među ostalim ispravljanjem regulatornih i provedbenih nedostataka;

PUBLIC

(d) promicati bolju suradnju i savjetovanje unutar i između nadležnih međunarodnih organizacija, instrumenata i tijela u cilju jačanja upravljanja oceanima i promicanja učinkovite provedbe;

(e) promicati i učinkovito provoditi mjere praćenja, kontrole i nadzora, kao što su sustavi promatrača, sustavi praćenja plovila, kontrola prekrcaja, inspekcije na moru, nadzor države luke i povezane sankcije u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, radi očuvanja ribljih stokova i sprečavanja prelova;

(f) zadržati ili donositi mjere i surađivati u borbi protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova (NNN), uključujući, prema potrebi, razmjenu informacija o aktivnostima NNN-a u svojim vodama i provedbu politika i mjera za isključivanje proizvoda NNN-a iz trgovinskih tokova i djelatnosti uzgoja ribe;

(g) surađivati, a prema potrebi i djelovati u regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom u kojima su obje stranke članice, promatrači ili neugovorne stranke koje surađuju, u cilju postizanja dobrog upravljanja;

(h) smanjiti pritisak na oceane borbom protiv onečišćenja mora i morskog otpada, među ostalim iz kopnenih izvora, plastike i mikroplastike;

(i) surađivati na razvoju ekosustava i mjera očuvanja te upravljačkih alata za pojedina područja, uključujući zaštićena morska područja, u skladu s pravnim propisima svake stranke i međunarodnim pravom te na temelju najboljih dostupnih znanstvenih informacija radi zaštite i obnove obalnih i morskih područja i resursa;

PUBLIC

(j) poticati jačanje sigurnosti i zaštite oceana razmjenom najboljih primjera iz prakse u pogledu funkcija obalne straže i pomorskog nadzora, među ostalim pojačanom suradnjom relevantnih tijela;

(k) promicati alate osmišljene po područjima, kao što su prostorno planiranje morskog područja koje se temelji na ekosustavima i integrirano upravljanje obalnim zonama, kako bi se na održiv način razvijale pomorske aktivnosti i upravljalo njima;

(l) surađivati kako bi se ojačalo istraživanje oceana i prikupljanje podataka;

(m) podupirati istraživanje mora i znanstveno utemeljene odluke za upravljanje ribarstvom i druge aktivnosti iskorištavanja morskih resursa;

(n) surađivati kako bi se negativni učinci klimatskih promjena na oceane, obale i ekosustave sveli na najmanju moguću mjeru, među ostalim ublažavanjem emisija stakleničkih plinova, posebno ugljikova dioksida, te kako bi se ostvarile učinkovite mjere prilagodbe i potpora provedbi relevantnih međunarodnih sporazuma i međunarodnih djelovanja;

(o) promicati razvoj održive i odgovorne akvakulture, među ostalim u pogledu provedbe ciljeva i načela sadržanih u Kodeksu odgovornog ribarstva koji je donijela Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda 31. listopada 1995. u Rimu;

(p) razmjenjivati najbolje primjere iz prakse o održivom razvoju odabranih pomorskih gospodarskih djelatnosti od interesa za stranke.

PUBLIC

ČLANAK 4.7.

Smanjenje rizika od katastrofa

1. Stranke prepoznaju potrebu za upravljanjem domaćim i globalnim rizicima od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem.

2. Stranke surađuju na poboljšanju mjera prevencije, ublažavanja, pripravnosti, odgovora i oporavka kako bi smanjile rizik od katastrofa, poticale kulturu prevencije i povećale otpornost svojih društava, ekosustava i infrastrukture, a prema potrebi djeluju na bilateralnoj, regionalnoj i multilateralnoj političkoj razini u cilju učinkovitijeg globalnog smanjenja rizika od katastrofa.

3. Stranke se obvezuju promicati razmjenu informacija i dobrih primjera iz prakse u pogledu provedbe i praćenja Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015.–2030., donesenog na Trećoj svjetskoj konferenciji UN-a u Sendaiju u Japanu 18. ožujka 2015., putem platformi za regionalnu i globalnu suradnju, a posebno u pogledu procjene rizika, provedbe planova za smanjenje rizika od katastrofa na svim razinama, te prikupljanja i upotrebe statističkih podataka o katastrofama i podataka o gubicima, uključujući podatke o procjeni gospodarskog učinka katastrofa.

PUBLIC

ČLANAK 4.8.

Razvoj urbane politike

1. Stranke prepoznaju važnost politika za promicanje održivog urbanog razvoja kao sredstva za učinkovit doprinos provedbi ciljeva iz Programa do 2030. i Novog programa za gradove.

2. Stranke promiču suradnju i partnerstvo sa svim ključnim akterima u području održivog urbanog razvoja, posebno u pogledu načina rješavanja urbanih problema na cjelovit i sveobuhvatan način.

3. Kad god je to moguće, stranke razvijaju konkretne prilike za međugradsku suradnju kako bi se pronašla održiva rješenja za urbane probleme radi poboljšanja izgradnje kapaciteta razmjenom iskustava i primjera iz prakse te uzajamnim učenjem.

PUBLIC

ČLANAK 4.9.

Suradnja u području poljoprivrede i ruralnog razvoja[1]

1. Stranke surađuju u području poljoprivrede i ruralnog razvoja sa zajedničkim ciljem jačanja otpornosti i održivosti proizvodnje hrane, održive poljoprivrede i upravljanja prirodnim resursima kao što su djelovanje u području vode i klime, kružni prehrambeni sustavi, među ostalim sprečavanje i smanjenje gubitka i rasipanja hrane, promicanje organizacija proizvođača, oznake zemljopisnog podrijetla, istraživanje i inovacije, politike ruralnog razvoja i izgledi na poljoprivrednom tržištu.

2. Stranke potvrđuju napore poduzete u okviru međunarodnih foruma za poboljšanje globalne sigurnosti opskrbe hranom i prehrane te održive poljoprivrede i obvezuju se aktivno sudjelovati u suradnji u tim forumima kako bi se do 2030. doprinijelo iskorjenjivanju gladi i svih oblika pothranjenosti.

3. Stranke surađuju kako bi doprinijele ostvarenju Programa do 2030. u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, posebno ciljeva održivog razvoja br. 1, 2, 12, 15 i 17 te drugih relevantnih ciljeva održivog razvoja.

[1] U mjeri u kojoj su pitanja obuhvaćena ovim člankom obuhvaćena i poglavljem 14., suradnja o kojoj je riječ u ovom članku provodit će se u skladu s tim poglavljem.

4. Stranke potiču i promiču učinkovita javna, javno-privatna i partnerstva civilnog društva na temelju iskustva i strategija financiranja partnerstava navedenih u cilju održivog razvoja br. 17. U tu svrhu stranke nastoje poboljšati bilateralnu suradnju i koordinaciju povezanu s poljoprivredom i ruralnim razvojem na temelju načela svojih dugoročnih ciljeva održivosti iz zelenog plana Europske unije, strategije Europske unije „od polja do stola" i strategije Europske unije za bioraznolikost te čileanskih poljoprivredno-prehrambenih inicijativa za održivost.

PUBLIC

POGLAVLJE 5.

GOSPODARSKO, SOCIJALNO I KULTURNO PARTNERSTVO

ČLANAK 5.1.

Poduzetništvo i industrija

1. Stranke surađuju na promicanju povoljnog okruženja za razvoj i poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća („MSP-ovi"), a prema potrebi i suradnje u području industrijske politike. Takva se suradnja sastoji od:

(a) promicanja kontakata između gospodarskih subjekata, poticanja zajedničkih ulaganja i uspostave zajedničkih pothvata te informacijskih mreža putem postojećih horizontalnih programa;

(b) razmjene informacija i iskustava o stvaranju okvirnih uvjeta za MSP-ove radi poboljšanja njihove konkurentnosti te o postupcima povezanima s osnivanjem MSP-ova;

(c) olakšavanja aktivnosti MSP-ova stranaka;

(d) promicanjem društveno odgovornog poslovanja i poticanjem odgovorne poslovne prakse, uključujući održivu potrošnju i proizvodnju.

2. Stranke surađuju na olakšavanju relevantnih aktivnosti suradnje koje je uspostavio privatni sektor.

PUBLIC

ČLANAK 5.2.

Sirovine

1. Stranke prepoznaju da je transparentan pristup utemeljen na tržištu najbolji način za stvaranje okruženja pogodnog za ulaganja u sektor sirovina.

2. Na temelju obostranog interesa, stranke promiču suradnju u pitanjima koja se odnose na sirovine u relevantnom regionalnom ili multilateralnom okruženju ili putem bilateralnog dijaloga na zahtjev bilo koje od stranaka. Cilj je te suradnje promicanje transparentnosti na globalnim tržištima sirovina i doprinos održivom razvoju.

3. Suradnja između stranaka u skladu s ovim člankom provodi se uzimajući u obzir članak 15.14. kako bi se osigurale sinergije.

PUBLIC

ČLANAK 5.3.

Odgovorno poslovno ponašanje te poslovanje i ljudska prava

1. Stranke podupiru razvoj i provedbu nacionalnih akcijskih planova o poslovanju i ljudskim pravima kojima se osigurava da se u tim planovima spominju i potiču učinkovite odredbe o postupanju s dužnom pažnjom u pogledu ljudskih prava.

2. Uzimajući u obzir da su države dužne štititi ljudska prava u vezi s poslovnim aktivnostima na svojem državnom području, stranke promiču odgovorno poslovno ponašanje prema međunarodnim standardima koje su stranke potvrdile i podržale u skladu s Vodećim načelima UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, Smjernicama za multinacionalna poduzeća Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) i Općim smjernicama OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, Tripartitnom deklaracijom Međunarodne organizacije rada (ILO) o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku i Programom do 2030.

ČLANAK 5.4.

Zapošljavanje i socijalna pitanja

1. U skladu s Programom do 2030., stranke prepoznaju da je iskorjenjivanje siromaštva u svim njegovim oblicima i dimenzijama, uključujući ekstremno siromaštvo, najveći izazov s kojim se svijet suočava i predstavlja nužan zahtjev za održivi razvoj. U tom pogledu suglasne su razmjenjivati informacije o metodama mjerenja siromaštva kako bi podupirale politike utemeljene na dokazima.

2. Stranke prepoznaju da bi poboljšanje životnog standarda, stvaranje kvalitetnih radnih mjesta i promicanje socijalne zaštite i dostojanstvenog rada za sve – žene i muškarce – trebali biti okosnica politika zapošljavanja i socijalnih politika.

3. Stranke poštuju, promiču i ostvaruju temeljna načela i prava na radu utvrđena u Deklaraciji ILO-a o temeljnim načelima i pravima na radu, usvojenoj u Ženevi 18. lipnja 1998., i popratnim dokumentima, Deklaraciji ILO-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju, donesenoj 10. lipnja 2008., i odgovarajućim temeljnim konvencijama ILO-a.

4. Stranke jačaju suradnju, među ostalim između socijalnih partnera u području zapošljavanja i socijalnih pitanja, te promiču razmjenu najboljih primjera iz prakse u pogledu zapošljavanja, zdravlja i sigurnosti na radu, inspekcija rada, neprijavljenog rada, socijalnog dijaloga te socijalne zaštite i zaštite na radu, uključujući procjenu učinaka neformalne ekonomije, kao i upravljanje promjenama radnog mjesta.

PUBLIC

5. Stranke su suglasne uspostaviti redoviti dijalog kako bi pratile i preispitivale napredak rada u tim područjima od zajedničkog interesa te oblikovanja i učinkovitosti svojih politika u tim područjima.

PUBLIC

ČLANAK 5.5.

Starije osobe i osobe s invaliditetom

1. Stranke se obvezuju raditi na povećanju dobrobiti, dostojanstva i učinkovitog uključivanja ranjivih skupina u svoja društva, kao i onih koji nailaze na prepreke sudjelovanju u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima, posebno starijih osoba i osoba s invaliditetom.

2. Stranke prepoznaju važnost promicanja pozitivnog starenja i pristupačnosti na svim razinama tijekom cijelog životnog vijeka. Stranke isto tako prepoznaju važnost poštovanja obveza pristupačnosti na temelju Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, donesene 13. prosinca 2006.

3. Stranke su suglasne surađivati kako bi:

(a) promicale i razvijale mjere za potporu ili povećanje mogućnosti na tržištu rada za starije osobe i osobe s invaliditetom i njihove socijalne uključenosti;

(b) osigurale uključivo obrazovanje i cjeloživotno učenje za osobe s invaliditetom, posebno djecu i mlade, kao i za starije osobe;

(c) promicale ciljane mjere usmjerene na uključivanje osoba s mentalnim i intelektualnim poteškoćama i problemima s mentalnim zdravljem, kao i na njihovu habilitaciju i rehabilitaciju;

(d) utvrđivale i razmjenjivale dobre primjere iz prakse o uređajima za pomoć, uključujući one koji se upotrebljavaju za pružanje skrbi radi poticanja samostalnog života i koji su korisni i starijim osobama i osobama s invaliditetom, među ostalim u situacijama ovisnosti;

(e) poboljšale pristupačnost proizvoda i usluga na koherentan način radi osiguravanja ravnopravnog i nediskriminirajućeg pristupa osobama s invaliditetom ili starijim osobama.

ČLANAK 5.6.

Mladi

1. Stranke prepoznaju važnost mladih kao pokretača rasta i blagostanja. U tom pogledu stranke će naglašavati važnost otvaranja radnih mjesta i prilika za dostojan rad za mlade, kao i razvoja projekata usmjerenih na povećanje njihova građanskog sudjelovanja.

2. Stranke surađuju u cilju:

(a) olakšavanja aktivnog sudjelovanja mladih osoba u civilnom društvu;

(b) jačanja razmjene u području politike za mlade i neformalnog obrazovanja mladih osoba i osoba koje rade s mladima;

(c) promicanja održivog i uključivog razvoja sudjelovanjem u dijalogu u cilju podupiranja kampanja za podizanje svijesti u pogledu ljudskih prava i nediskriminacije usmjerenih na mlade.

3. U tom će okviru zajednički raditi na borbi protiv vršnjačkog i drugog nasilja u obrazovnim ustanovama.

ČLANAK 5.7.

Kultura

1. Stranke surađuju u okviru relevantnih međunarodnih foruma, posebno u okviru Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO), radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i promicanja kulturne raznolikosti, među ostalim provedbom Konvencije UNESCO-a o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja, donesene u Parizu 20. listopada 2005.

PUBLIC

2. Stranke promiču bliskiji dijalog i suradnju u kulturnom i kreativnom sektoru, među ostalim u pogledu novih i tehnologija u nastajanju te audiovizualnih medija, imajući na umu postojeće bilateralne sporazume između Čilea i država članica, kako bi se, među ostalim, poboljšalo uzajamno razumijevanje i poznavanje njihovih kultura te razmjena u tom području.

3. Stranke nastoje poduzimati odgovarajuće mjere za promicanje kulturne razmjene i provedbu zajedničkih inicijativa u različitim kulturnim područjima, uključujući koprodukciju u područjima medija, filma i televizije, koristeći se dostupnim instrumentima i okvirima suradnje.

4. Stranke potiču međukulturni dijalog među organizacijama civilnog društva te među pojedincima iz stranaka.

ČLANAK 5.8.

Istraživanje i inovacije

1. Stranke surađuju u području znanstvenih istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija na temelju zajedničkog interesa i uzajamne koristi te u skladu sa svojim internim pravilima i odredbama. Ta je suradnja usmjerena na promicanje društvenog i gospodarskog razvoja, rješavanje globalnih društvenih pitanja, postizanje znanstvene izvrsnosti, poboljšanje regionalne konkurentnosti te jačanje odnosa između stranaka radi stvaranja dugotrajnih partnerstava. Stranke potiču politički dijalog i koriste se različitim instrumentima, kao što je Sporazum o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji između Europske zajednice i Republike Čilea, sastavljen u Bruxellesu 23. rujna 2002., na komplementaran način.

2. Stranke nastoje:

(a) poboljšati uvjete za mobilnost istraživača, znanstvenika, stručnjaka, studenata i poduzetnika te za prenošenje materijala i opreme preko granica;

(b) olakšati uzajamni pristup znanstvenim, tehnološkim i inovacijskim programima, istraživačkim infrastrukturama i objektima, publikacijama i znanstvenim podacima;

(c) povećati suradnju u prednormativnim istraživanjima i normizaciji;

(d) promicati zajednička načela za pošteno i pravedno postupanje s pravima intelektualnog vlasništva u istraživačkim i inovacijskim projektima;

(e) poticati politički dijalog o inovacijama, posebno usmjeren na mala i srednja poduzeća, u cilju stvaranja novih dobara i usluga te poticanja tehnoloških inovacija i poduzetništva;

(f) povećati broj zajedničkih poslovnih projekata u području primijenjenog istraživanja i razvoja kojima se nastoje stvoriti inovativna rješenja za zajedničke probleme i izazove;

(g) poticati mreže i veze između istraživačkih i inovacijskih institucija, kao što su sveučilišta i istraživački centri te poduzeća u regijama stranaka radi razvoja aktivnosti bliskih tržištu;

PUBLIC

(h) podupirati socijalne i javne inovacijske programe usmjerene na poboljšanje društvenog razvoja regija, a posebno kvalitete života građana;

(i) promicati suradnju i razmjenu najboljih primjera iz prakse, politika i strategija, uključujući globalne izazove, među tvorcima politika, inovacijskim agencijama i drugim relevantnim dionicima.

3. Stranke promiču sljedeće aktivnosti koje uključuju vladine organizacije, javne i privatne istraživačke centre, visoka učilišta, agencije i mreže za inovacije te druge dionike, među ostalima MSP-ove:

(a) zajedničke inicijative za informiranje o znanstvenim, tehnološkim i inovacijskim programima i programima izgradnje kapaciteta te o prilikama za međusobno sudjelovanje u tim programima;

(b) zajedničke sastanke i radionice za razmjenu informacija i najboljih primjera iz prakse te utvrđivanje područja za zajedničko istraživanje;

(c) zajednička i sufinancirana djelovanja u području istraživanja i inovacija, uključujući tematske mreže, u područjima od zajedničkog interesa;

(d) uzajamno priznato ocjenjivanje i vrednovanje znanstvene suradnje i suradnje u području inovacija te diseminaciju odgovarajućih rezultata.

PUBLIC

ČLANAK 5.9.

Suradnja u polarnim pitanjima

Stranke prepoznaju važnost dijaloga te bilateralne i multilateralne suradnje u polarnim pitanjima. Takva se suradnja usmjerava putem stručnog dijaloga i razmjene najboljih primjera iz prakse, među ostalim u okviru Komisije za očuvanje antarktičkih morskih živih resursa.

PUBLIC

ČLANAK 5.10.

Digitalna politika

1. Stranke prepoznaju da informacijska i komunikacijska tehnologija („IKT”) jača gospodarski, obrazovni i društveni razvoj. Stranke razmjenjuju stajališta o svojim politikama u tom području.

2. Stranke surađuju u području politike IKT-a. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) razmjenu mišljenja o različitim aspektima strategije digitalnog jedinstvenog tržišta Europske unije, posebno o politikama i propisima o elektroničkim komunikacijama, uključujući pristup širokopojasnim uslugama, zaštitu privatnosti i osobnih podataka, tokove podataka, zahtjeve u pogledu lokalizacije podataka, e-upravu, otvorenu upravu, otvorene podatke, sigurnost na internetu, e-zdravstvo i neovisnost regulatornih tijela;

(b) razmjenu stajališta o mrežnoj neutralnosti kao načelu za promicanje slobodnog i otvorenog interneta te o stvaranju internetskih usluga i aplikacija i pristupu tim uslugama i aplikacijama u korist svih građana;

(c) promicanje IKT-a kao sredstva društvenog, kulturnog i gospodarskog razvoja, socijalne i digitalne uključenosti i kulturne raznolikosti, ključnog za poticanje povezivosti škola i razvijanje istraživačkih i akademskih mreža;

(d) razvijanje međusobne povezanosti i interoperabilnosti istraživačkih mreža, infrastrukture i usluga u području računalstva i znanstvenih podataka te promicanje tog razvoja u regionalnom kontekstu;

(e) suradnju u području e-uprave i usluga povjerenja kao što su elektronički potpisi i elektronička identifikacija, koja je usmjerena na razmjenu načela politike, informacija i dobrih primjera iz prakse o upotrebi IKT-a radi modernizacije javne uprave te promicanja visokokvalitetnih javnih usluga i transparentnog upravljanja javnim sredstvima;

(f) razmjenu informacija o normama, ocjeni sukladnosti i homologaciji, među ostalim radi olakšavanja trgovine;

(g) promicanje razmjene i osposobljavanja specijalista, posebno mladih stručnjaka i žena;

(h) promicanje digitalnih vještina.

PUBLIC

ČLANAK 5.11.

Obrazovanje i visoko obrazovanje

1. Stranke surađuju u području obrazovanja u cilju podupiranja razvoja ljudskog kapitala, posebno na razini visokog obrazovanja.

2. Kako bi poduprle kvalitetu i modernizaciju sustavâ visokog obrazovanja, stranke:

(a) promiču mobilnost studenata, sveučilišnih nastavnika i administrativnog osoblja putem postojećih ili novih programa;

(b) jačaju kapacitete u ustanovama visokog obrazovanja;

(c) poboljšavaju mehanizme za priznavanje kvalifikacija i razdoblja studiranja u inozemstvu, u skladu sa zakonima svake stranke.

ČLANAK 5.12.

Civilna satelitska navigacija, promatranje Zemlje i druge svemirske aktivnosti

1. Stranke prepoznaju da svemirske aktivnosti imaju pozitivan učinak na gospodarski, društveni i održivi razvoj okoliša i industrijsku konkurentnost.

PUBLIC

2. Stranke surađuju, u skladu s međunarodnim konvencijama i svojim zakonima, u pitanjima od zajedničkog interesa u području civilnih svemirskih aktivnosti, kao što su:

(a) istraživanja svemira, uključujući satelitsku navigaciju i promatranje Zemlje sudjelovanjem u programu Obzor Europa;

(b) suradnja u području aplikacija i usluga globalnih navigacijskih satelitskih sustava, uključujući ponajprije znanstvena istraživanja, industrijsku suradnju, trgovinu i razvoj tržišta, standarde primjene, certifikaciju i regulatorne mjere;

(c) razvoj proširenih satelitskih sustava, posebno za sustave zračnog prijevoza ili proširene sustave, uzajamna zaštita infrastrukture satelitskih navigacijskih sustava, suradnja u području interoperabilnosti, kompatibilnosti i uporabe spektra;

(d) promatranje Zemlje i znanost o Zemlji, uključujući suradnju u multilateralnim forumima, a posebno u Skupini za promatranje Zemlje („GEO”) i Odboru za satelitsko promatranje Zemlje („CEOS”) za rješavanje društvenih izazova i olakšavanje poslovnih i inovacijskih partnerstava u promatranju Zemlje u okviru komponente Copernicus svemirskog programa Unije utvrđivanjem područja od zajedničkog interesa;

(e) satelitska komunikacija.

PUBLIC

ČLANAK 5.13.

Turizam

1. Stranke surađuju u području turizma u cilju poboljšanja razmjene informacija i uspostave najbolje prakse kako bi osigurale uravnotežen i održiv razvoj turizma te poduprle stvaranje radnih mjesta, gospodarski razvoj i poboljšanje kvalitete života.

2. Stranke se osobito usredotočuju na:

(a) očuvanje i povećanje potencijala prirodne i kulturne baštine;

(b) poštovanje cjelovitosti i interesa lokalnih zajednica;

(c) promicanje suradnje između svojih regija te regija i općina susjednih zemalja;

(d) promicanje razmjene informacija i suradnje u kreativnoj industriji te inovacijama u sektoru turizma.

PUBLIC

ČLANAK 5.14.

Statistika

1. Stranke surađuju u području statistike.

2. Takva suradnja može obuhvaćati:

(a) promicanje usklađivanja statističke metodologije kako bi se poboljšala usporedivost podataka;

(b) izradu i diseminaciju službene statistike te razvoj pokazatelja;

(c) razmjenu znanja i dobrih primjera iz prakse između službenih institucija Čilea zaduženih za statistička pitanja i postupke i odgovarajućih institucija u Europskoj uniji.

ČLANAK 5.15.

Promet

1. Stranke surađuju u relevantnim područjima prometne politike, među ostalim integrirane prometne politike, u cilju razvoja i podupiranja učinkovitog, održivog, sigurnog, pouzdanog i okolišno prihvatljivog prometnog sustava za putnike i robu.

PUBLIC

2. Cilj je takve suradnje promicanje:

(a) razmjene informacija o prometnim politikama, standardima i najboljim primjerima iz prakse te drugim temama od zajedničkog interesa;

(b) međusobnog povezivanja i interoperabilnosti mreža;

(c) pristupa multimodalnom prometnom sustavu;

(d) okruženja pogodnog za ulaganja;

(e) sigurnosti i zaštite prometnih sustava;

(f) prometnih pitanja povezanih s okolišem;

(g) niskougljičnih ili bezugljičnih prometnih rješenja, istraživanja i inovacija, pametnih i digitalnih rješenja;

(h) stručnog dijaloga i suradnje u okviru međunarodnih foruma o prometu;

(i) održivih prometnih rješenja, među ostalim u vezi s gradskom mobilnošću; i

(j) olakšavanja trgovine, veće učinkovitosti i optimizacije operacija prijevoza i logistike digitalizacijom i pojednostavnjenjem zahtjeva za izvješćivanje za sve vrste prijevoza.

PUBLIC

POGLAVLJE 6.

DRUGA PODRUČJA

PUBLIC

ČLANAK 6.1.

Makroekonomske politike

Stranke surađuju u području razmjene informacija i stajališta o makroekonomskim politikama i trendovima i promiču je.

ČLANAK 6.2.

Porezna pitanja

Stranke priznaju i obvezuju se provoditi načela dobrog upravljanja u području poreza, među ostalim globalne standarde o transparentnosti i razmjeni informacija te minimalne standarde protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti, kao i uklanjati štetnu poreznu praksu. Stranke će promicati jednake uvjete i raditi na poboljšanju međunarodne suradnje u području poreza kako bi se spriječila utaja i izbjegavanje plaćanja poreza.

ČLANAK 6.3.

Politika zaštite potrošača

Stranke prepoznaju važnost osiguravanja visoke razine zaštite potrošača i u tu svrhu nastoje surađivati u području politike zaštite potrošača. Stranke su suglasne da takva suradnja, u mjeri u kojoj je to moguće, može uključivati:

(a) razmjenu informacija o njihovim okvirima za zaštitu potrošača, među ostalim o zakonima o zaštiti potrošača, sigurnosti potrošačkih proizvoda, pravnoj zaštiti potrošača i izvršavanju zakonodavstva o zaštiti potrošača; i

(b) poticanje razvoja neovisnih udruga potrošača i kontakata među predstavnicima potrošača.

PUBLIC

ČLANAK 6.4.

Javno zdravstvo

Stranke su suglasne surađivati u pitanjima javnog zdravlja, posebno u pogledu sprečavanja i kontrole zaraznih bolesti, pripravnosti za borbu protiv izbijanja visokopatogenih bolesti, provedbe Međunarodnih zdravstvenih propisa iz 2005. koje je donijela Svjetska zdravstvena skupština 23. svibnja 2005. i borbe protiv antimikrobne otpornosti.

PUBLIC

ČLANAK 6.5.

Suradnja u području sporta i tjelesne aktivnosti

Stranke će surađivati u području sporta i tjelesne aktivnosti kao načinu doprinosa razvoju aktivnog i zdravog načina života, uključujući promicanje tjelesne aktivnosti za poboljšanje zdravlja u svim dobnim skupinama, promicanje društvenih uloga i obrazovnih vrijednosti sporta te borbu protiv prijetnji sportu, kao što su doping, namještanje utakmica, rasizam i nasilje.

POGLAVLJE 7.

MODERNIZACIJA DRŽAVE I JAVNE UPRAVE, DECENTRALIZACIJA, REGIONALNA POLITIKA I MEĐUINSTITUCIJSKA SURADNJA

PUBLIC

ČLANAK 7.1.

Modernizacija države

U kontekstu političkog dijaloga i suradnje stranke će raditi na razmjeni iskustava u pitanjima povezanima s modernizacijom i decentralizacijom države i javne uprave, izvlačeći pouke iz najboljih primjera iz prakse stranaka u pogledu globalne organizacijske učinkovitosti te postojećeg zakonodavnog i institucionalnog okvira u cilju postizanja dobrog upravljanja, uključujući sljedeće:

(a) priznavanje autonomije i uloge vrhovnih revizijskih institucija u promicanju dobrog upravljanja na svim razinama osiguravanjem učinkovitosti, odgovornosti, djelotvornosti i transparentnosti;

(b) promicanje transparentnosti i odgovornosti prema građanima u javnim politikama i donošenju odluka te jačanje uloge civilnog društva u tom području;

(c) promicanje kulture poštenja i čestitosti u javnoj službi koja obuhvaća društvo u cjelini, u suradnji s privatnim sektorom i civilnim društvom;

(d) promicanje, podupiranje i poticanje inovacija u javnom sektoru, pružajući rješenja za probleme i izazove na različitim razinama i područjima rada kako bi se stvorila javna vrijednost u inovacijskom ekosustavu i društvu.

PUBLIC

ČLANAK 7.2.

Regionalna politika i decentralizacija

1. Stranke prepoznaju važnost politika namijenjenih promicanju uravnoteženog i održivog regionalnog i teritorijalnog razvoja. Stranke prepoznaju važnost regija i suradnje s podnacionalnim vlastima te kako one mogu donijeti važna saznanja o javnim politikama u skladu sa zahtjevima buduće decentralizacije Čilea.

2. Stranke će, kad god je to moguće, surađivati u cilju poboljšanja sustava upravljanja na različitim razinama, izgradnje kapaciteta putem razmjene iskustava i primjera iz prakse te uzajamnog učenja, na održivim rješenjima za teritorijalne i regionalne razvojne izazove, politikama usmjerenima na promicanje socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije, uključujući prekograničnu suradnju, na uspostavi i provedbi regionalne politike i organizaciji strategija teritorijalnog razvoja te na pitanjima partnerstva, postupcima i metodama planiranja i evaluacije, regionalnim inovacijama i politikama pametne specijalizacije.

3. Stranke se obvezuju, kad god je to moguće, povećati dinamiku i proširiti mogućnosti suradnje između regija Europske unije i regija Čilea osmišljavanjem i provedbom zajedničkih programa i projekata usmjerenih, među ostalim, na regionalni i teritorijalni razvoj.

4. Stranke će nastojati razmjenjivati iskustva i dobre primjere iz prakse o međuodnosima decentralizacije i provedbe regionalne politike.

PUBLIC

ČLANAK 7.3.

Međuinstitucijska suradnja

1. Stranke se obvezuju poticati i olakšavati bliskiji dijalog i suradnju među predmetnim ustanovama u bilo kojem od područja obuhvaćenih ovim Sporazumom. U tu svrhu stranke će poticati kontakte između institucija Vlade Čilea i javnog sektora te drugih relevantnih institucija Čilea s odgovarajućim institucijama u Europskoj uniji kako bi se riješilo pitanje najšire moguće sektorske suradnje koja može obuhvaćati:

(a) sprječavanje i borbu protiv korupcije;

(b) organizacijsko osposobljavanje i potporu;

(c) pružanje tehničke pomoći čileanskim institucijama odgovornima za izradu, provedbu i evaluaciju javnih politika te za pružanje informacija o tim politikama, što uključuje sastanke osoblja institucija Europske unije s kolegama iz Čilea;

(d) redovitu razmjenu informacija koje se smatra potrebnima, među ostalim uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, te razvoj informacijskih mreža, vodeći pritom računa o zaštiti osobnih podataka u svim područjima u kojima je potrebna razmjena podataka;

(e) razmjenu informacija i dobrih primjera iz prakse u pogledu digitalizacije državnih postupaka povezanih s pružanjem usluga građanima;

(f) prijenos specijaliziranog znanja;

(g) preliminarne studije i zajedničku provedbu projekata koji uključuju razmjeran financijski doprinos;

(h) razvoj akcijskih planova, uključujući kontaktne točke, rokove i mehanizme procjene;

(i) doprinos stvaranju sposobnosti, kompetencija i vještina u području javnih inovacija.

2. Stranke sporazumno mogu dodati druga područja djelovanja onima iz stavka 1.

PUBLIC

DIO III.

TRGOVINA I PITANJA POVEZANA S TRGOVINOM

POGLAVLJE 8.

OPĆE I INSTITUCIONALNE ODREDBE

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 8.1.

Uspostava područja slobodne trgovine

Stranke uspostavljaju područje slobodne trgovine u skladu s člankom XXIV. GATT-a iz 1994. i člankom V. GATS-a.

PUBLIC

ČLANAK 8.2.

Ciljevi

Ciljevi su ovog dijela ovog Sporazuma:

(a) širenje i diversifikacija trgovine robom, u skladu s člankom XXIV. GATT-a iz 1994., između stranaka snižavanjem ili ukidanjem carinskih i necarinskih prepreka trgovini;

(b) olakšavanje trgovine robom, posebno odredbama o carini i olakšavanju trgovine, normama, tehničkim propisima, postupcima ocjenjivanja sukladnosti te sanitarnim i fitosanitarnim mjerama, uz očuvanje prava svake stranke da donosi propise kako bi ostvarila ciljeve javne politike;

(c) liberalizacija trgovine uslugama u skladu s člankom V. GATS-a;

(d) razvoj gospodarske klime koja pogoduje povećanim tokovima ulaganja, poboljšanje uvjeta za osnivanje poduzeća na temelju načela nediskriminacije uz istodobno očuvanje prava svake stranke da donosi i provodi mjere potrebne za ostvarivanje legitimnih ciljeva politike;

(e) olakšavanje trgovine i ulaganja između stranaka, među ostalim slobodnim prijenosom tekućih plaćanja i kretanja kapitala;

PUBLIC

(f) razvoj okruženja pogodnog za ulaganja osiguravanjem transparentnih, stabilnih i predvidivih pravila kojima se jamči pravedno postupanje prema ulagačima i uspostava sudskog sustava za učinkovito, pravedno i predvidivo rješavanje sporova između ulagača i države;

(g) djelotvorno i uzajamno otvaranje tržišta javne nabave stranaka;

(h) poticanje inovacija i kreativnosti osiguravanjem odgovarajuće i učinkovite zaštite prava intelektualnog vlasništva u skladu s međunarodnim obvezama koje se primjenjuju između stranaka;

(i) promicanje uvjeta kojima se potiče nenarušeno tržišno natjecanje, posebno u odnosu na trgovinu i ulaganja između stranaka;

(j) razvoj međunarodne trgovine na način koji doprinosi održivom razvoju u njegovoj gospodarskoj, socijalnoj i okolišnoj dimenziji; i

(k) uspostava djelotvornog, pravednog i predvidivog mehanizma za rješavanje sporova povezanih s tumačenjem i primjenom ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 8.3.

Definicije opće primjene

Za potrebe ovog dijela ovog Sporazuma, priloga 9., od 10.-A do 10.-E, od 13.-A do 13.-H, 15.-A, 15.B, od 16.-A, 16.-B, 16.-C, od 17.-A do 17.-I, od 19.-A, 19.-B, 19.-C, 21.-A, 21.-B, 25., 28.-A, 28.-B, 29., 32.-A, 32.-B, 32.-C, 38.-A i 38.-B te protokola uz ovaj Sporazum:

(a) „Sporazum o poljoprivredi" znači Sporazum o poljoprivredi iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(b) „Sporazum o antidampingu" znači Sporazum o primjeni članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(c) „carina" znači sve carine ili pristojbe bilo koje vrste koje se naplaćuju na uvoz ili u vezi s uvozom robe, ne uključujući:

i. pristojbe istovjetne unutarnjem porezu koje se naplaćuju u skladu s člankom 9.4. ovog Sporazuma;

ii. antidampinške, posebne zaštitne, kompenzacijske ili zaštitne pristojbe koje se primjenjuju u skladu s GATT-om iz 1994., Sporazumom o antidampingu, Sporazumom o poljoprivredi, Sporazumom o SCM-u i Sporazumom o zaštitnim mjerama, ovisno o slučaju; i

iii. naknade i druge pristojbe koje se naplaćuju na uvoz ili u vezi s uvozom i koje su iznosom ograničene na približni trošak pruženih usluga;

(d) „CPC” znači privremena Središnja klasifikacija proizvoda (Statistički dokumenti, serija M, br. 77, Odjel za međunarodna gospodarska i socijalna pitanja, Statistički ured Ujedinjenih naroda, New York, 1991.);

(e) „dani” znači kalendarski dani, uključujući vikende i praznike;

(f) „postojeći” znači na snazi na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma;

(g) „GATS” znači Opći sporazum o trgovini uslugama iz Priloga 1.B Sporazumu o WTO-u;

(h) „GATT iz 1994.” znači Opći sporazum o carinama i trgovini iz 1994. iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(i) „roba iz stranke” znači domaća roba u smislu GATT-a iz 1994. i uključuje robu podrijetlom iz te stranke;

(j) „Harmonizirani sustav” ili „HS” znači Harmonizirani sustav nazivlja i brojčanog označivanja robe, uključujući njegova opća pravila za tumačenje, napomene za odjeljke, napomene za poglavlja i napomene za tarifne podbrojeve koje je izradila Svjetska carinska organizacija;

(k) „tarifni broj” znači prve četiri znamenke tarifnog broja Harmoniziranog sustava;

PUBLIC

(l) „pravna osoba” znači svaki pravni subjekt valjano osnovan ili drukčije organiziran na temelju mjerodavnog prava radi stjecanja dobiti ili zbog drugog razloga, u privatnom ili javnom vlasništvu, uključujući trgovačka društva, zaklade, partnerstva, zajedničke pothvate, obrte ili udruženja;

(m) „mjera” znači svaka mjera u obliku zakona, drugog propisa, pravila, postupka, odluke, administrativne mjere, zahtjeva ili prakse ili u bilo kojem drugom obliku;

(n) „mjera stranke” znači sve mjere koje donose ili provode[1]:

i. državna tijela i tijela na svim razinama;

ii. nevladina tijela pri izvršavanju ovlasti koje su im povjerila državna tijela ili tijela na svim razinama[2]; ili

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da „mjera” uključuje propuste stranke da poduzme radnje potrebne za ispunjavanje svojih obveza iz ovog Sporazuma.

[2] Podrazumijeva se da se obveze stranke na temelju ovog Sporazuma primjenjuju na poduzeće u državnom vlasništvu ili drugu osobu kada izvršava bilo kakve zakonske ili upravne ovlasti ili druge javne ovlasti koje joj je ta stranka delegirala, kao što je ovlast za izvlaštenje, izdavanje dozvola, odobravanje komercijalnih transakcija ili nametanje kvota, naknada ili drugih pristojbi.

iii. bilo koji subjekt koji u stvarnosti djeluje prema uputama ili pod vodstvom ili nadzorom stranke u pogledu mjere[1];

(o) „fizička osoba” znači:

i. za stranku EU, državljanin države članice prema njezinu pravu[2]; i

ii. za Čile, državljanin Čilea u skladu s njegovim pravom;

(p) „roba s podrijetlom” znači roba koja ispunjava uvjete pravila o podrijetlu iz poglavlja 10.;

(q) „osoba” znači fizička ili pravna osoba;

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da, ako stranka tvrdi da subjekt djeluje kako je navedeno u podtočki iii., ta stranka snosi teret dokazivanja i mora pružiti barem čvrste indicije.

[2] Za potrebe poglavlja od 17. do 27. definicijom „fizičke osobe” obuhvaćene su i fizičke osobe sa stalnim boravištem u Republici Latviji koje nisu državljani Republike Latvije ili neke druge države, ali koje u skladu sa zakonima Republike Latvije imaju pravo na putovnicu za nedržavljane.

(r) „osobni podaci” znači svaka informacija koja se odnosi na fizičku osobu čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi;

(s) „Sporazum o zaštitnim mjerama” znači Sporazum o zaštitnim mjerama iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(t) „sanitarna ili fitosanitarna mjera” znači svaka mjera iz stavka 1. Priloga A Sporazumu o SPS-u;

(u) „Sporazum o SCM-u” znači Sporazum o subvencijama i kompenzacijskim mjerama iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(v) „Sporazum o SPS-u” znači Sporazum o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(w) „Sporazum o TBT-u” znači Sporazum o tehničkim preprekama u trgovini iz Priloga 1. Sporazumu o WTO-u;

(x) „Sporazum o TRIPS-u” znači Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva iz Priloga 1.C Sporazumu o WTO-u; i

(y) „Sporazum o WTO-u” znači Sporazum iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, sastavljen 15. travnja 1994. u Marakešu.

PUBLIC

ČLANAK 8.4.

Odnos prema Sporazumu o WTO-u i drugim postojećim sporazumima
koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma

1. Stranke potvrđuju svoja prava i obveze jedne prema drugoj koje proizlaze iz Sporazuma o WTO-u i drugih postojećih sporazuma koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma čije su stranke.

2. Ovaj se Sporazum ne smije tumačiti kao da se od ijedne stranke zahtijeva da postupa protivno svojim obvezama iz Sporazuma o WTO-u.

3. U slučaju nedosljednosti između ovog Sporazuma i bilo kojeg drugog postojećeg sporazuma koji nije Sporazum o WTO-u, čije su stranke obje stranke ovog Sporazuma i koji je obuhvaćen područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma, stranke se odmah međusobno savjetuju radi pronalaženja uzajamno zadovoljavajućeg rješenja.

PUBLIC

ODJELJAK B

INSTITUCIONALNE ODREDBE

PUBLIC

ČLANAK 8.5.

Posebne funkcije Zajedničkog vijeća koje djeluje u sastavu za trgovinu

1. Kada rješava pitanja povezana s ovim dijelom ovog Sporazuma[1], Zajedničko vijeće osnovano u skladu s člankom 40. stavkom 1. može:

(a) donijeti odluke o izmjeni:

i. tarifnih rasporeda u dodacima 9.-1. i 9.-2. kako bi se ubrzalo ukidanje carina;

ii. poglavlja 10. i priloga od 10.-A do 10.-E;

iii. priloga 13.-F i 13.-G te Dodatka 13.-E-1.;

iv. priloga 16.-A, 16.-D, 16.-E i stavka 1. Priloga 16.-B;

[1] Podrazumijeva se da će Čile provoditi sve odluke koje Zajedničko vijeće u sastavu za trgovinu donese putem izvršnih sporazuma (*acuerdos de ejecución*), u skladu s čileanskim pravom.

(v) Priloga 21.-B;

vi. Priloga 29.;

vii. definicije „subvencije” iz članka 31.2 stavka 1. u mjeri u kojoj se odnosi na poduzeća koja pružaju usluge, u cilju uključivanja ishoda budućih rasprava o tom pitanju u okviru WTO-a ili povezanih plurilateralnih foruma;

viii. Priloga 32.-A u pogledu upućivanja na pravo koje se primjenjuje u strankama;

ix. Priloga 32.-B u pogledu kriterija koje treba uključiti u postupak prigovora;

x. Priloga 32.-C u pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla;

xi. priloga 38.-A i 38.-B; i

xii. bilo koje druge odredbe, priloga, dodatka ili protokola čija je izmjena predviđena u ovom dijelu ovog Sporazuma;

(b) donijeti odluke o tumačenju odredaba ovog dijela ovog Sporazuma, koje su obvezujuće za stranke i sva tijela osnovana na temelju ovog dijela ovog Sporazuma i vijeća iz poglavlja 33. i 38.;

PUBLIC

(c) osnovati dodatne pododbore i druga tijela nadležna za pitanja koja su obuhvaćena područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma na temelju članka 40.3. stavka 3.; i

(d) ako to smatra primjerenim, utvrditi poslovnike pododborâ i drugih tijela osnovanih na temelju članka 8.8. i točke (c) ovog stavka.

2. Dnevni red sastanka Zajedničkog vijeća koji djeluje u sastavu za trgovinu utvrđuju koordinatori ovog dijela ovog Sporazuma, u skladu s člankom 8.7. stavkom 2.

PUBLIC

ČLANAK 8.6.

Posebne funkcije Zajedničkog odbora koji djeluje u sastavu za trgovinu

1. Kada Zajednički odbor osnovan u skladu s člankom 40. stavkom 2. rješava pitanja povezana s ovim dijelom ovog Sporazuma[1], on čini sljedeće:

(a) pomaže Zajedničkom vijeću u obavljanju njegovih funkcija koje se odnose na trgovinu i ulaganja;

[1] Podrazumijeva se da će Čile provoditi sve odluke koje Zajednički odbor u sastavu za trgovinu donese putem izvršnih sporazuma (*acuerdos de ejecución*), u skladu s čileanskim pravom.

(b) odgovoran je za pravilnu provedbu ovog dijela ovog Sporazuma; u tom smislu i ne dovodeći u pitanje prava utvrđena u poglavlju 38., stranka može u okviru Zajedničkog odbora uputiti na raspravu bilo koje pitanje koje se odnosi na primjenu ili tumačenje ovog dijela ovog Sporazuma;

(c) nadgleda daljnju razradu odredaba ovog dijela ovog Sporazuma prema potrebi i evaluira rezultate dobivene njegovom primjenom;

(d) traži prikladne načine sprečavanja i rješavanja problema koji bi mogli nastati u područjima obuhvaćenima ovim dijelom ovog Sporazuma;

(e) nadzire rad svih pododbora osnovanih na temelju članka 8.8. i pododbora osnovanih na temelju članka 40.3. stavkom 3. koji obavljaju zadaće specifične za ovaj dio ovog Sporazuma; i

(f) razmatra sve učinke pristupanja nove države članice Europskoj uniji na ovaj dio ovog Sporazuma.

2. Zajednički odbor koji djeluje u sastavu za trgovinu može:

(a) osnovati dodatne pododbore i druga tijela nadležna za pitanja koja su obuhvaćena područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma na temelju članka 40.3. stavka 3.;

PUBLIC

(b) između sastanaka Zajedničkog vijeća donijeti odluke o izmjeni ovog dijela ovog Sporazuma u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a) i tumačenjima iz članka 8.5. stavka 1. točke (b) ako se Zajedničko vijeće ne može sastati ili ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom; i

(c) utvrditi poslovnik pododborâ i drugih tijela, ako to smatra primjerenim, osnovanih u skladu s člankom 8.8. i točkom (a) ovog stavka.

3. Dnevni red sastanka Zajedničkog odbora koji djeluje u sastavu za trgovinu utvrđuju koordinatori ovog dijela ovog Sporazuma, u skladu s člankom 8.7. stavkom 2.

PUBLIC

ČLANAK 8.7.

Koordinatori ovog dijela ovog Sporazuma

1. Svaka stranka imenuje koordinatora za ovaj dio ovog Sporazuma u roku od 60 dana od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma i obavješćuje drugu stranku o podacima za kontakt tog koordinatora.

2. Koordinatori zajednički utvrđuju dnevni red i provode sve druge potrebne pripreme za sastanke Zajedničkog vijeća, Zajedničkog odbora, pododborâ i drugih tijela osnovanih u skladu s člankom 8.8. ili osnovanih u skladu s člankom 40.3. stavkom 3. koji obavljaju zadaće specifične za ovaj dio ovog Sporazuma; Koordinatori prema potrebi poduzimaju daljnje mjere na temelju odluka Zajedničkog vijeća i Zajedničkog odbora koji djeluju u sastavu za trgovinu te na temelju odluka pododbora u slučajevima predviđenima člancima 17.39. i 25.20.

ČLANAK 8.8.

Pododbori i druga tijela specifični za ovaj dio ovog Sporazuma

PUBLIC

1. Stranke osnivaju sljedeće pododbore:

(a) Pododbor za borbu protiv korupcije u trgovini i ulaganjima;

(b) Pododbor za carinu, olakšavanje trgovine i pravila o podrijetlu;

(c) Pododbor za financijske usluge;

(d) Pododbor za intelektualno vlasništvo;

(e) Pododbor za javnu nabavu;

(f) Pododbor za sanitarne i fitosanitarne mjere;

(g) Pododbor za usluge i ulaganja;

(h) Pododbor za održive prehrambene sustave;

(i) Pododbor za tehničke prepreke u trgovini;

(j) Pododbor za trgovinu robom; i

(k) Pododbor za trgovinu i održivi razvoj.

2. Dnevni red sastanaka pododborâ i drugih tijela nadležnih za pitanja koja su obuhvaćena područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma utvrđuju koordinatori ovog dijela ovog Sporazuma, u skladu s člankom 8.7. stavkom 2.

PUBLIC

POGLAVLJE 9.

TRGOVINA ROBOM

ČLANAK 9.1.

Cilj

Stranke postupno i uzajamno liberaliziraju trgovinu robom u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma.

ČLANAK 9.2.

Područje primjene

Osim ako je ovim dijelom ovog Sporazuma drukčije predviđeno, ovo se poglavlje primjenjuje na trgovinu robom stranke.

PUBLIC

ČLANAK 9.3.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i Priloga 9.:

(a) „Sporazum o postupcima izdavanja uvoznih dozvola” znači Sporazum o postupcima izdavanja uvoznih dozvola iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(b) „konzularne transakcije” znači postupak dobivanja od konzula stranke uvoznice na području stranke izvoznice ili na državnom području treće zemlje konzularnog računa ili konzularne vize za trgovački račun, potvrde o podrijetlu, manifesta, izvozne deklaracije pošiljatelja ili druge carinske dokumentacije povezane s uvozom robe;

(c) „Sporazum o određivanju carinske vrijednosti” znači Sporazum o primjeni članka VII. GATT-a iz 1994. iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u;

(d) „postupak izdavanja izvoznih dozvola” znači upravni postupak u okviru kojeg se zahtijeva da se relevantnom upravnom tijelu ili relevantnim upravnim tijelima kao preduvjet za izvoz s područja stranke izvoznice podnese zahtjev ili druga dokumentacija, osim one koja se inače traži za potrebe carinjenja;

(e) „postupak izdavanja uvoznih dozvola” znači upravni postupak u okviru kojeg se zahtijeva da se relevantnom upravnom tijelu ili relevantnim upravnim tijelima kao preduvjet za uvoz na područje stranke uvoznice podnese zahtjev ili druga dokumentacija, osim one koja se inače traži za potrebe carinjenja;

(f) „ponovno proizvedena roba” znači roba razvrstana u poglavlja HS-a od 84. do 90. ili tarifni broj 94.02., osim robe razvrstane u tarifne brojeve HS-a 84.18., 85.09., 85.10., 85.16. i 87.03. ili u podbrojeve 8414.51., 8450.11., 8450.12., 8508.1. i 8517.11.:

i. koja se u cijelosti ili djelomično sastoji od dijelova dobivenih iz robe koja je bila korištena;

ii. koja ima slična svojstva i radne uvjete u usporedbi s istovjetnom novom robom; i

iii. koja ima jednako jamstvo kao istovjetna nova roba;

PUBLIC

(g) „popravak” znači bilo koji postupak obrade koji se poduzima na robi radi otklanjanaj kvarova u radu ili materijalne štete i koji podrazumijeva ponovno uspostavljanje izvorne funkcije robe, ili radi osiguravanja usklađenosti s tehničkim zahtjevima za njezinu upotrebu, bez čega se roba više ne bi mogla upotrebljavati na uobičajeni način u svrhe za koje je bila namijenjena; popravak robe uključuje obnovu i održavanje, ali ne uključuje aktivnost ili postupak kojim se:

i. uništavaju osnovne značajke robe ili stvara nova ili tržišno različita roba;

ii. nedovršena roba pretvara u gotovu robu; ili

iii. poboljšavaju ili nadograđuju tehnička svojstva robe;

(h) „kategorija postupnog snižavanja” znači rok za ukidanje carina u rasponu od nula do sedam godina, nakon čega je roba oslobođena carine, osim ako je drukčije navedeno u rasporedima iz Priloga 9.

PUBLIC

ČLANAK 9.4.

Nacionalni tretman unutarnjeg oporezivanja i propisa

Svaka stranka odobrava nacionalni tretman za robu druge stranke u skladu s člankom III. GATT-a iz 1994., uključujući njegove napomene i dodatne odredbe. U tu se svrhu članak III. GATT-a iz 1994. te njegove napomene i dodatne odredbe *mutatis mutandis* ugrađuju u ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

PUBLIC

ČLANAK 9.5.

Smanjenje ili ukidanje carina

1. Ako ovim Sporazumom nije drukčije predviđeno, svaka stranka smanjuje ili ukida carine na robu s podrijetlom iz druge stranke u skladu s rasporedom iz Priloga 9.

2. Za potrebe stavka 1. osnovna carinska stopa jest ona utvrđena za svaku robu u rasporedima iz Priloga 9.

3. Ako stranka snizi svoju carinsku stopu koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije, na snižene stope primjenjuje se raspored iz Priloga 9. te stranke. Ako stranka snizi svoju carinsku stopu koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije na razinu ispod osnovne stope u odnosu na određenu tarifnu stavku, ta stranka izračunava povlaštenu primjenjivu stopu koja utječe na sniženje carine na sniženu carinsku stopu koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije, pri čemu zadržava relativnu povlaštenu stopu za tu određenu tarifnu stavku sve dok je carinska stopa koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije niža od osnovne stope. Relativna povlaštena stopa za bilo koju tarifnu stavku u svakom razdoblju postupnog snižavanja odgovara razlici između osnovne stope utvrđene u rasporedu iz Priloga 9. te stranke i primijenjene carinske stope za tu tarifnu stavku u skladu s tim rasporedom, podijeljene s tom osnovnom stopom, izraženo u postocima.

4. Stranke se na zahtjev jedne od stranaka savjetuju kako bi razmotrile ubrzavanje smanjenja ili ukidanja carina utvrđenih u rasporedima iz Priloga 9. Uzimajući u obzir takvo savjetovanje, Zajedničko vijeće može donijeti odluku o izmjeni Priloga 9. kako bi se ubrzalo to smanjenje ili ukidanje carina.

ČLANAK 9.6.

Mirovanje

1. Ako ovim dijelom ovog Sporazuma nije drukčije predviđeno, nijedna stranka ne povisuje carine koje su u Prilogu 9. određene kao osnovna stopa niti donosi nove carine na robu podrijetlom iz druge stranke.

2. Podrazumijeva se da stranka može povisiti carinu na razinu utvrđenu u Prilogu 9. za odgovarajuće razdoblje postupnog snižavanja nakon jednostranog sniženja.

PUBLIC

ČLANAK 9.7.

Izvozne carine, porezi i druge pristojbe

1. Stranka ne uvodi niti primjenjuje carine, poreze ili druge pristojbe bilo koje vrste na izvoz ili u vezi s izvozom robe u drugu stranku, kao ni nacionalni porez ili druge pristojbe na robu koja se izvozi u drugu stranku koji su viši od poreza ili pristojbe koji se primjenjuju na sličnu robu kad je namijenjena domaćoj potrošnji.

2. Ovaj članak ne sprečava stranku da na izvoz robe naplati naknadu ili pristojbu koja je dopuštena u skladu s člankom 9.8.

ČLANAK 9.8.

Naknade i formalnosti

1. Naknade i druge pristojbe koje stranka naplaćuje na uvoz ili izvoz ili u vezi s uvozom ili izvozom robe druge stranke ograničavaju se na približan trošak pruženih usluga i ne čine neizravnu zaštitu domaće robe ili oporezivanje uvoza ili izvoza u fiskalne svrhe.

2. Stranka ne naplaćuje naknade ili druge pristojbe na uvoz ili izvoz ili u vezi s uvozom ili izvozom na *ad valorem* osnovi.

3. Svaka stranka može naplaćivati pristojbe ili zahtijevati povrat troškova samo ako je pružila posebne usluge, uključujući sljedeće:

(a) prisutnost, ako se tako zahtijeva, carinskog osoblja izvan službenog radnog vremena ili u prostorima izvan prostora carine;

(b) analize ili stručna izvješća o robi i poštanske pristojbe za povrat robe podnositelju zahtjeva, posebno u vezi s odlukama o obvezujućim informacijama ili dostavom informacija o primjeni carinskih propisa;

(c) pregled ili uzorkovanje robe u cilju provjere ili uništenja robe, koje uključuje troškove osim onih za carinsko osoblje; ili

(d) iznimne mjere provjere, kada su takve mjere potrebne zbog prirode robe ili potencijalnog rizika.

4. Svaka stranka odmah objavljuje sve naknade i pristojbe koje naplaćuje u vezi s uvozom ili izvozom u obliku koji državnim tijelima, trgovcima i drugim zainteresiranim stranama omogućuje da se upoznaju s njima.

PUBLIC

5. Nijedna stranka ne zahtijeva konzularne transakcije, uključujući s time povezane naknade i pristojbe, u vezi s uvozom bilo koje robe druge stranke.

PUBLIC

ČLANAK 9.9.

Popravljena roba

1. Stranka ne primjenjuje carinu na robu, neovisno o njezinu podrijetlu, koja ponovno ulazi na njezino carinsko područje nakon što je bila privremeno izvezena iz njezina carinskog područja u carinsko područje druge stranke radi popravka.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na robu uvezenu na carinsko skladište, u zone slobodne trgovine ili pod sličnim statusom, koja se potom izvozi radi popravka i ne uvozi se ponovno na carinsko skladište, u zone slobodne trgovine ili pod sličnim statusom.

3. Stranka ne primjenjuje carinu na robu, neovisno o njezinu podrijetlu, koja se privremeno uvozi s carinskog područja druge stranke radi popravka[1].

[1] U stranci EU-u za potrebe ovog stavka primjenjuje se postupak unutarnje proizvodnje kako je utvrđen u Uredbi (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL EU L 269, 10.10.2013., str. 1.).

ČLANAK 9.10.

Ponovno proizvedena roba

1. Ako ovim dijelom ovog Sporazuma nije drukčije predviđeno, stranka za ponovno proizvedenu robu druge stranke ne odobrava tretman koji je manje povoljan od tretmana koji odobrava za sličnu novu robu.

2. Podrazumijeva se da se članak 9.11. primjenjuje na uvozne i izvozne zabrane ili ograničenja za ponovno proizvedenu robu. Ako stranka donese ili primjenjuje zabrane ili ograničenja za rabljenu robu, te mjere ne primjenjuje na ponovno proizvedenu robu.

3. Stranka može zahtijevati da ponovno proizvedena roba bude označena kao takva za distribuciju ili prodaju na njezinu području te da takva roba ispunjava sve primjenjive tehničke zahtjeve koji se primjenjuju na sličnu novu robu.

PUBLIC

ČLANAK 9.11.

Uvozna i izvozna ograničenja

Članak XI. GATT-a iz 1994. i njegove napomene i dodatne odredbe *mutatis mutandis* ugrađuju se u ovaj dio ovog Sporazuma i postaju njegov sastavni dio. U skladu s time, stranka ne donosi niti primjenjuje zabrane ili ograničenja na uvoz bilo koje robe druge stranke ili na izvoz ili prodaju za izvoz bilo koje robe na područje druge stranke, osim u skladu s člankom XI. GATT-a iz 1994., uključujući njegove napomene i dodatne odredbe.

PUBLIC

ČLANAK 9.12.

Označivanje podrijetla

Ako Čile primjenjuje zahtjeve za obvezno označivanje zemlje podrijetla na robu stranke EU-a, Zajednički odbor može odlučiti da roba s oznakom „Proizvedeno u EU-u” ili sa sličnom oznakom na lokalnom jeziku ispunjava takve zahtjeve pri uvozu u Čile. Ovaj članak ne utječe na pravo bilo koje od stranaka da odredi vrstu proizvoda za koje su obvezni zahtjevi za označivanje zemlje podrijetla. Poglavlje 10. ne primjenjuje se na ovaj članak.

ČLANAK 9.13.

Postupci izdavanja uvoznih dozvola

1. Svaka stranka osigurava da se svi postupci izdavanja uvoznih dozvola za trgovinu robom između stranaka primjenjuju neutralno i da se provode na pošten, pravedan, nediskriminirajući i transparentan način.

2. Stranka donosi ili primjenjuje postupke izdavanja uvoznih dozvola kao uvjet za uvoz na njezino područje s područja druge stranke samo ako nisu razumno dostupni drugi odgovarajući postupci za ostvarivanje administrativne svrhe.

3. Stranka ne donosi niti primjenjuje neautomatski postupak izdavanja uvoznih dozvola kao uvjet za uvoz na svoje područje iz područja druge stranke, osim ako je to nužno za provedbu mjere koja je u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma. Stranka koja donese takav neautomatski postupak izdavanja uvoznih dozvola drugoj stranci jasno navodi mjeru koja se provodi tim postupkom.

4. Svaka stranka donosi i provodi postupke izdavanja uvoznih dozvola u skladu s člancima 1., 2. i 3. Sporazuma o postupcima izdavanja uvoznih dozvola. U tu se svrhu članci 1., 2. i 3. tog sporazuma *mutatis mutandis* ugrađuju *u* ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

PUBLIC

5. Stranka koja donese nove postupke izdavanja uvoznih dozvola ili izmjenjuje postojeće postupke izdavanja uvoznih dozvola obavješćuje drugu stranku u roku od 60 dana od datuma objave takvih novih postupaka izdavanja uvoznih dozvola ili izmjene postojećih postupaka izdavanja uvoznih dozvola. Ta obavijest sadržava informacije propisane stavkom 3. ovog članka i člankom 5. stavkom 2. Sporazuma o postupcima izdavanja uvoznih dozvola. Smatra se da stranka poštuje ovu obvezu ako je o novom postupku izdavanja uvoznih dozvola ili izmjeni postojećih postupaka izdavanja uvoznih dozvola obavijestila Odbor za izdavanje uvoznih dozvola osnovan u skladu s člankom 4. Sporazuma o postupcima izdavanja uvoznih dozvola, uključujući informacije navedene u članku 5. stavku 2. tog sporazuma.

6. Na zahtjev stranke druga stranka odmah dostavlja sve relevantne informacije, uključujući informacije navedene u članku 5. stavku 2. Sporazuma o postupcima izdavanja uvoznih dozvola, o svim postupcima izdavanja uvoznih dozvola koje namjerava donijeti, koje je donijela ili koje primjenjuje, kao i o svim izmjenama postojećih postupaka izdavanja uvoznih dozvola.

ČLANAK 9.14.

Postupci izdavanja izvoznih dozvola

1. Svaka stranka sve nove postupke izdavanja izvoznih dozvola ili izmjene postojećeg postupka izdavanja izvoznih dozvola objavljuje u obliku koji državnim tijelima, trgovcima i drugim zainteresiranim stranama omogućuje da se upoznaju s njima. Takve se informacije, kada je to izvedivo, objavljuju 30 dana prije stupanja na snagu postupka ili izmjene, a u svakom slučaju najkasnije na datum na koji takav postupak ili izmjena stupi na snagu.

PUBLIC

2. Svaka stranka osigurava da objava postupaka izdavanja izvoznih dozvola uključuje sljedeće informacije:

(a) tekstove postupaka izdavanja izvoznih dozvola ili svih izmjena tih postupaka;

(b) robu koja podliježe svakom postupku izdavanja izvoznih dozvola;

(c) za svaki postupak izdavanja izvoznih dozvola, opis postupka podnošenja zahtjeva za izvoznu dozvolu i sve kriterije koje podnositelj zahtjeva mora ispuniti kako bi imao pravo podnijeti zahtjev za izvoznu dozvolu, primjerice posjedovanje dozvole za obavljanje djelatnosti, početak ili nastavak ulaganja ili rad putem određenog oblika poslovanja na području stranke;

(d) jednu ili više kontaktnih točaka od kojih zainteresirane osobe mogu dobiti dodatne informacije o uvjetima za dobivanje izvozne dozvole;

(e) upravno tijelo ili upravna tijela kojima se mora podnijeti zahtjev ili druga relevantna dokumentacija;

(f) opis svih mjera koje se provode u okviru postupka izdavanja izvoznih dozvola;

(g) razdoblje tijekom kojeg će svaki postupak izdavanja izvoznih dozvola biti na snazi, osim ako postupak ostaje na snazi do povlačenja ili revizije u novoj publikaciji;

PUBLIC

(h) ako stranka postupak izdavanja izvoznih dozvola namjerava primjenjivati za upravljanje izvoznom kvotom, ukupnu količinu i prema potrebi vrijednost kvote te datum otvaranja i zatvaranja kvote; i

(i) sva izuzeća ili iznimke koje zamjenjuju obvezu dobivanja izvozne dozvole, informacije o tome kako zatražiti ili iskoristiti ta izuzeća ili iznimke i kriterije za njihovo odobravanje.

3. U roku od 30 dana od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma svaka stranka obavješćuje drugu stranku o svojim postojećim postupcima izdavanja izvoznih dozvola. Stranka koja donese nove postupke izdavanja izvoznih dozvola ili izmjenjuje postojeće postupke izdavanja izvoznih dozvola obavješćuje drugu stranku u roku od 60 dana od datuma objave tih novih postupaka izdavanja izvoznih dozvola ili izmjene postojećih postupaka izdavanja izvoznih dozvola. Obavijest sadržava upućivanje na izvore u kojima su objavljene informacije propisane stavkom 2. i, prema potrebi, adresu internetskih stranica relevantnih državnih tijela.

4. Podrazumijeva se da se ovaj članak ne tumači kao da se od stranke zahtijeva da odobri izvoznu dozvolu ili da se stranku sprečava da ispunjava svoje obveze na temelju rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda ili multilateralnih režima neširenja oružja i mehanizama za kontrolu izvoza.

PUBLIC

ČLANAK 9.15.

Određivanje carinske vrijednosti

Svaka stranka određuje carinsku vrijednost robe druge stranke koja se uvozi na njezino područje u skladu s člankom VII. GATT-a iz 1994. i Sporazumom o određivanju carinske vrijednosti. U tu se svrhu članak VII. GATT-a iz 1994., uključujući njegove napomene i dodatne odredbe, i članci od 1. do 17. Sporazuma o određivanju carinske vrijednosti, uključujući njegove napomene za tumačenje, *mutatis mutandis* ugrađuju u ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

PUBLIC

ČLANAK 9.16.

Iskorištavanje povlastica

1. Za potrebe praćenja funkcioniranja ovog dijela ovog Sporazuma i izračuna stopa iskorištenosti povlastica stranke svake godine razmjenjuju statističke podatke o uvozu za razdoblje koje počinje godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma i završava 10 godina nakon završetka ukidanja carina za svu robu u skladu s rasporedima iz Priloga 9. Ako Zajednički odbor ne odluči drukčije, to se razdoblje automatski produljuje za pet godina. Zajednički odbor može odlučiti dodatno produljiti to razdoblje.

2. Razmjena statističkih podataka o uvozu iz stavka 1. obuhvaća podatke koji se odnose na zadnju dostupnu godinu, uključujući vrijednost i, ako je primjenjivo, obujam, na razini tarifne stavke za uvoz robe druge stranke na koju se primjenjuje povlašteno carinsko postupanje na temelju ovog dijela ovog Sporazuma i za uvoz robe na koju je primijenjeno nepovlašteno postupanje.

PUBLIC

ČLANAK 9.17.

Posebne mjere za upravljanje povlaštenim postupanjem

1. Stranke surađuju u sprečavanju, otkrivanju i suzbijanju kršenja carinskog zakonodavstva povezanog s povlaštenim postupanjem odobrenim na temelju ovog poglavlja u skladu sa svojim obvezama na temelju poglavlja 10. i Protokola uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.

2. Stranka može, u skladu s postupkom utvrđenim u stavku 3., privremeno suspendirati odgovarajuće povlašteno postupanje prema predmetnoj robi ako je ta stranka na temelju objektivnih, uvjerljivih i provjerljivih informacija utvrdila da je druga stranka počinila opsežna sustavna kršenja carinskog zakonodavstva kako bi ostvarila povlašteno postupanje odobreno na temelju ovog poglavlja te je utvrdila:

(a) sustavni izostanak djelovanja ili neprimjereno djelovanje druge stranke u provjeri statusa robe s podrijetlom i ispunjavanju ostalih zahtjeva Protokola uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima, pri utvrđivanju ili sprečavanju kršenja pravila o podrijetlu;

(b) sustavno odbijanje druge stranke da provede naknadnu provjeru dokaza o podrijetlu na zahtjev stranke ili da pravodobno priopći svoje rezultate ili nepotrebno kašnjenje u provedbi takve provjere ili obavješćivanju; ili

(c) sustavno odbijanje ili propust druge stranke da surađuje ili pomaže u ispunjavanju svojih obveza na temelju Protokola uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima u vezi s povlaštenim postupanjem.

3. Stranka koja utvrdi činjenice iz stavka 2. bez nepotrebne odgode o tome obavješćuje Zajednički odbor i započinje savjetovanje s drugom strankom u okviru Zajedničkog odbora radi postizanja rješenja koje je prihvatljivo za obje stranke.

Ako stranke ne uspiju dogovoriti uzajamno prihvatljivo rješenje u roku od tri mjeseca od datuma obavijesti, stranka koja je utvrdila činjenice može odlučiti privremeno suspendirati relevantno povlašteno postupanje za predmetnu robu. Ta stranka obavješćuje Zajednički odbor o privremenoj suspenziji bez nepotrebne odgode.

Privremene suspenzije primjenjuju se samo u razdoblju potrebnom za zaštitu financijskih interesa predmetne stranke, ne dulje od šest mjeseci. Međutim, ako su uvjeti koji su doveli do početne suspenzije i dalje prisutni nakon isteka šestomjesečnog razdoblja, predmetna stranka može odlučiti produljiti suspenziju. Svaka privremena suspenzija podliježe periodičnim savjetovanjima u okviru Zajedničkog odbora.

PUBLIC

4. Svaka stranka u skladu sa svojim internim postupcima objavljuje informacije uvoznicima o svim obavijestima ili odlukama o privremenoj suspenziji iz stavka 3.

PUBLIC

ČLANAK 9.18.

Pododbor za trgovinu robom

Pododbor za trgovinu robom osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1.:

(a) prati provedbu ovog poglavlja i Priloga 9. te upravljanje njima;

(b) promiče trgovinu robom između stranaka, među ostalim u okviru savjetovanja o poboljšanju tarifnog postupanja za pristup tržištu u skladu s člankom 9.5. stavkom 4. te, prema potrebi, o drugim pitanjima;

(c) služi kao forum za rasprave o pitanjima povezanima s ovim poglavljem i njihovo rješavanje;

(d) odmah otklanja prepreke trgovini robom između stranaka, posebno one koje se odnose na provedbu necarinskih mjera i, prema potrebi, upućuje takva pitanja na razmatranje Zajedničkom odboru;

(e) preporučuje strankama sve izmjene ili dopune ovog poglavlja;

(f) koordinira razmjenu podataka za iskorištavanje povlastica ili svih drugih informacija o trgovini robom između stranaka;

(g) preispituje sve buduće izmjene Harmoniziranog sustava kako bi osigurao da se obveze svih stranaka na temelju ovog dijela ovog Sporazuma ne mijenjaju i savjetuje u postupku rješavanja svih povezanih sukoba;

(h) izvršava funkcije iz članka 15.17.

PUBLIC

POGLAVLJE 10.

PRAVILA O PODRIJETLU I POSTUPCI POVEZANI S PODRIJETLOM

PUBLIC

ODJELJAK A

PRAVILA O PODRIJETLU

ČLANAK 10.1.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga od 10.-A do 10.-E:

(a) „razvrstavanje” znači razvrstavanje proizvoda ili materijala u pojedino poglavlje, tarifni broj ili podbroj Harmoniziranog sustava;

(b) „pošiljka” znači proizvodi koje jedan izvoznik istodobno šalje jednom primatelju ili proizvodi obuhvaćeni jedinstvenom prijevoznom ispravom koja se odnosi na njihovu otpremu od izvoznika do primatelja ili, ako takva isprava ne postoji, proizvodi obuhvaćeni jednim računom;

(c) „carinsko tijelo” znači:

i. za Čile, Nacionalna carinska služba; i

ii. za stranku EU, službe Europske komisije nadležne za carinska pitanja te carinske uprave i druga tijela država članica nadležna za primjenu i izvršavanje carinskog prava;

(d) „izvoznik” znači osoba sa sjedištem u stranci koja u skladu sa zakonima i drugim propisima te stranke izvozi ili proizvodi proizvod s podrijetlom te izdaje tvrdnju o podrijetlu;

(e) „istovjetni proizvodi” znači proizvodi koji u svakom pogledu odgovaraju onima opisanima u opisu proizvoda; opis proizvoda u komercijalnoj ispravi koja se upotrebljava za sastavljanje tvrdnje o podrijetlu za višestruke pošiljke mora biti dovoljno precizan za jasnu identifikaciju tog proizvoda, kao i istovjetnih proizvoda koji će se naknadno uvesti na temelju te tvrdnje;

(f) „uvoznik” znači osoba koja uvozi proizvod s podrijetlom i za njega traži povlašteno tarifno postupanje;

(g) „materijal” znači svaka tvar koja se upotrebljava u proizvodnji proizvoda, uključujući sve sastojke, sirovine, sastavne dijelove ili dijelove;

(h) „proizvod” znači rezultat proizvodnje, čak i ako je namijenjen naknadnoj upotrebi kao materijal u proizvodnji drugog proizvoda; i

(i) „proizvodnja” znači sve vrste obrade ili prerade, uključujući sastavljanje.

PUBLIC

ČLANAK 10.2.

Opći zahtjevi

1. Za potrebe primjene povlaštenog tarifnog postupanja stranke na robu s podrijetlom iz druge stranke u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma, pod uvjetom da proizvod ispunjava sve druge primjenjive zahtjeve iz ovog poglavlja, sljedeći se proizvodi smatraju proizvodima s podrijetlom iz druge stranke:

(a) proizvodi u cijelosti dobiveni u toj stranci kako je predviđeno u članku 10.4.;

(b) proizvodi proizvedeni isključivo od materijala podrijetlom iz te stranke; i

(c) proizvodi proizvedeni u toj stranci u kojima su upotrijebljeni materijali bez podrijetla, pod uvjetom da ispunjavaju zahtjeve utvrđene u Prilogu 10.-B.

2. Ako je proizvod stekao status proizvoda s podrijetlom u skladu sa stavkom 1., materijali bez podrijetla upotrijebljeni u njegovoj proizvodnji ne smatraju se materijalima bez podrijetla ako se proizvod ugrađuje kao materijal u drugi proizvod.

3. Uvjeti za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom moraju biti neprekidno ispunjeni na području stranke.

PUBLIC

ČLANAK 10.3.

Kumulacija podrijetla

1. Za proizvod podrijetlom iz stranke smatra se da je podrijetlom iz druge stranke ako se upotrebljava kao materijal u proizvodnji drugog proizvoda u toj drugoj stranci, pod uvjetom da izvršena obrada i prerada nadilazi jedan ili više postupaka iz članka 10.6.

2. Materijali razvrstani u poglavlju 3. Harmoniziranog sustava podrijetlom iz zemalja iz stavka 4. točke (b) koji se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda od konzervirane tune razvrstanih u tarifni podbroj 1604.14 Harmoniziranog sustava mogu se smatrati materijalima podrijetlom iz stranke ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 3. točaka od (a) do (e) i ako ta stranka Pododboru iz članka 10.31. pošalje obavijest radi ispitivanja.

3. Zajednički odbor može odlučiti, na preporuku Pododbora iz članka 10.31., da se određeni materijali podrijetlom iz trećih zemalja[1] iz stavka 4. ovog članka mogu smatrati materijalima podrijetlom iz stranke ako se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda u toj stranci pod uvjetom:

(a) da je u svakoj stranci na snazi trgovinski sporazum kojim je uspostavljeno područje slobodne trgovine s tom trećom zemljom u smislu članka XXIV. GATT-a iz 1994.;

[1] „Treća zemlja" definirana je u članku 1.3. točki (c).

(b) da se podrijetlo materijala iz ovog stavka određuje u skladu s pravilima o podrijetlu primjenjivima na temelju:

i. trgovinskog sporazuma stranke EU-a o uspostavi područja slobodne trgovine s tom trećom zemljom, ako se predmetni materijal upotrebljava u proizvodnji proizvoda u Čileu; i

ii. trgovinskog sporazuma Čilea o uspostavi područja slobodne trgovine s tom trećom zemljom, ako se predmetni materijal upotrebljava u proizvodnji proizvoda u stranci EU-u;

(c) da je između te stranke i te treće zemlje na snazi sporazum o odgovarajućoj administrativnoj suradnji kojom se osigurava potpuna provedba ovog poglavlja, uključujući odredbe o upotrebi odgovarajuće dokumentacije o podrijetlu materijala, te da ta stranka obavijesti drugu stranku o tom sporazumu;

(d) da proizvodnja ili prerada materijala obavljena u toj stranci nadilazi jedan ili više postupaka iz članka 10.6.; i

(e) da su stranke suglasne sa svim drugim mjerodavnim uvjetima.

4. Treće su zemlje iz stavka 3.:

(a) zemlje Središnje Amerike Kostarika, El Salvador, Gvatemala, Honduras, Nikaragva i Panama; i

(b) andske zemlje Kolumbija, Ekvador i Peru.

PUBLIC

ČLANAK 10.4.

Proizvodi dobiveni u cijelosti

1. Sljedeći proizvodi smatraju se dobivenima u cijelosti u stranci:

(a) biljke i biljni proizvodi koji su ondje uzgojeni ili ubrani;

(b) žive životinje koje su ondje okoćene i uzgojene;

(c) proizvodi dobiveni od ondje uzgojenih živih životinja;

(d) proizvodi dobiveni lovom, lovom zamkama, ribolovom, skupljanjem ili hvatanjem u stranci, ali ne izvan vanjskih granica teritorijalnog mora stranke;

(e) proizvodi dobiveni od zaklanih životinja koje su ondje okoćene i uzgojene;

(f) proizvodi dobiveni ondje akvakulturom ako su vodeni organizmi, uključujući ribe, mekušce, rakove i ostale vodene beskralježnjake i vodene biljke, dobiveni ili uzgojeni iz reproduktivnog materijala kao što su jajašca, ikra, mlađ, male ribe ili ličinke intervencijom u proces uzgoja ili rasta radi povećanja proizvodnje, kao što je redovito poribljavanje, hranjenje ili zaštita od grabežljivaca;

PUBLIC

(g) minerali ili druge prirodne tvari koji nisu obuhvaćeni točkama od (a) do (f) i koji se vade u stranci;

(h) proizvodi morskog ribolova i drugi proizvodi koje su plovila te stranke izvadila iz mora izvan teritorijalnog mora;

(i) proizvodi izrađeni na brodu tvornici te stranke isključivo od proizvoda iz točke (h);

(j) proizvodi koje stranka ili osoba te stranke vadi iz morskog tla ili sloja ispod njega izvan svih teritorijalnih mora, pod uvjetom da imaju pravo iskorištavanja tog tla ili sloja ispod njega;

(k) otpad ili ostaci dobiveni iz proizvodnje u stranci ili iz rabljenih proizvoda koji su prikupljeni u njoj, pod uvjetom da su ti proizvodi prikladni samo za oporabu sirovina; i

(l) proizvodi proizvedeni u stranci isključivo od proizvoda navedenih u točkama od (a) do (k).

2. Izrazi „plovilo iz stranke” i „brod tvornica iz stranke” u stavku 1. točkama (h) i (i) znače plovilo i brod tvornica:

(a) koji su registrirani u državi članici ili u Čileu;

(b) koji plove pod zastavom države članice ili Čilea; i

PUBLIC

(c) koji ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:

i. u vlasništvu su fizičkih osoba iz države članice ili Čilea u udjelu većem od 50 %; ili

ii. u vlasništvu su pravne osobe:

(A) koja ima sjedište i glavno mjesto poslovanja u državi članici ili Čileu; i

(B) koja je vlasništvu osoba iz jedne od tih stranaka u udjelu većem od 50 %.

PUBLIC

ČLANAK 10.5.

Dopuštena odstupanja

1. Ako materijal bez podrijetla koji se upotrebljava u proizvodnji proizvoda ne ispunjava zahtjeve iz Priloga 10.-B, taj se proizvod smatra proizvodom s podrijetlom iz stranke, pod uvjetom:

(a) da za sve proizvode[1], osim onih razvrstanih u poglavlja od 50. do 63. Harmoniziranog sustava, ukupna vrijednost materijala bez podrijetla ne premašuje 10 % cijene tog proizvoda franko tvornica;

[1] Poglavlja od 1. do 24. Harmoniziranog sustava, u skladu s napomenom 9. Priloga 10-A.

(b) da se za proizvode razvrstane u poglavlja od 50. do 63. Harmoniziranog sustava, dopuštena odstupanja primjenjuju kako je navedeno u napomenama od 6. do 8. Priloga 10.-A.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se ako vrijednost ili masa materijala bez podrijetla upotrijebljenih u proizvodnji proizvoda premašuje bilo koji postotak maksimalne vrijednosti ili mase materijala bez podrijetla kako je navedeno u zahtjevima iz Priloga 10.-B.

3. Stavak 1. ne primjenjuje se na proizvode koji su u cijelosti dobiveni u stranci u smislu članka 10.4. Ako se na temelju Priloga 10.-B zahtijeva da materijali koji se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda budu u cijelosti dobiveni, primjenjuju se stavci 1. i 2. ovog članka.

ČLANAK 10.6.

Nedostatna obrada ili prerada

1. Neovisno o članku 10.2. stavku 1. točki (c), proizvod se ne smatra proizvodom s podrijetlom iz stranke ako se u toj stranci provodi samo jedan ili više sljedećih postupaka na materijalima bez podrijetla:

(a) postupci konzerviranja kao što su sušenje, zamrzavanje, čuvanje u salamuri ili drugi slični postupci ako je jedina svrha osigurati da proizvod ostane u dobrom stanju tijekom prijevoza i skladištenja;

(b) rastavljanje i sastavljanje pošiljki;

(c) pranje, čišćenje; uklanjanje prašine, hrđe, ulja, boje ili drugih tvari za prekrivanje;

(d) glačanje ili prešanje tekstila i tekstilnih proizvoda;

(e) jednostavni postupci bojenja i laštenja;

(f) ljuštenje i djelomično ili potpuno mljevenje riže; poliranje i glaziranje žitarica i riže;

(g) postupci dodavanja bojila ili aroma šećeru ili izrade kocki šećera; djelomično ili potpuno mljevenje kristalnog šećera u čvrstom obliku;

(h) guljenje, uklanjanje koštica i ljuštenje voća, orašastih plodova i povrća;

(i) oštrenje, jednostavno brušenje ili jednostavno rezanje;

(j) sijanje, prebiranje, razvrstavanje, raspoređivanje, stupnjevanje ili slaganje;

(k) jednostavno pakiranje u boce, limenke, bočice, vreće, sanduke, kutije, pričvršćivanje na kartone ili daske i svi drugi jednostavni postupci pakiranja;

(l) stavljanje ili tiskanje oznaka, etiketa, logotipova i drugih sličnih razlikovnih obilježja na proizvode ili njihovu ambalažu;

PUBLIC

(m) jednostavno miješanje proizvoda, od iste ili različitih vrsta, uključujući miješanje šećera s bilo kojom drugom tvari;

(n) jednostavno sklapanje dijelova proizvoda kako bi se sastavio cjelovit proizvod ili rastavljanje proizvoda na sastavne dijelove;

(o) jednostavno dodavanje vode ili razrjeđivanje ili dehidracija ili denaturacija proizvodâ; ili

(p) klanje životinja.

2. Za potrebe stavka 1. postupak se smatra jednostavnim ako za njegovo izvođenje nisu potrebne posebne vještine ni strojevi, ni aparati ili oprema posebno proizvedena ili ugrađena za taj postupak.

ČLANAK 10.7.

Kvalifikacijska jedinica

1. Za potrebe ovog poglavlja kvalifikacijska jedinica jest proizvod koji se smatra osnovnom jedinicom pri razvrstavanju proizvoda prema Harmoniziranom sustavu.

PUBLIC

2. Ako se pošiljka sastoji od više istovjetnih proizvoda razvrstanih u isti tarifni broj Harmoniziranog sustava, pri primjeni ovog poglavlja uzima se u obzir svaki pojedinačni proizvod.

PUBLIC

ČLANAK 10.8.

Pribor, rezervni dijelovi i alati

1. Pribor, rezervni dijelovi i alati koji se šalju s određenom opremom, strojem, uređajem ili vozilom, a koji su dio redovite opreme i stoga uključeni u njihovu cijenu ili koji nisu zasebno fakturirani, smatraju se sastavnim dijelom te opreme, stroja, uređaja ili vozila.

2. Pribor, rezervni dijelovi i alati iz stavka 1. ne uzimaju se u obzir pri utvrđivanju podrijetla proizvoda, osim za potrebe izračuna maksimalne vrijednosti materijala bez podrijetla ako proizvod podliježe zahtjevu u pogledu maksimalne vrijednosti materijala bez podrijetla iz Priloga 10.-B.

ČLANAK 10.9.

Kompleti

Kompleti, kako su određeni Općim pravilom 3. za tumačenje Harmoniziranog sustava, smatraju se proizvodom s podrijetlom iz stranke ako su sve njihove sastavnice proizvodi s podrijetlom. Ako se komplet sastoji od proizvoda s podrijetlom i bez podrijetla, komplet u cjelini smatra se proizvodom s podrijetlom iz stranke, pod uvjetom da vrijednost proizvoda bez podrijetla ne premaši 15 % cijene kompleta franko tvornica.

PUBLIC

ČLANAK 10.10.

Neutralni elementi

Kako bi se utvrdilo ispunjava li proizvod uvjete za proizvod s podrijetlom iz stranke, nije potrebno odrediti podrijetlo sljedećih elemenata, koji su eventualno upotrijebljeni u njegovoj proizvodnji:

(a) gorivo, energija, katalizatori i otapala;

(b) oprema, uređaji i pribor koji se upotrebljavaju za ispitivanje ili inspekciju proizvoda;

(c) strojevi, alati, matrice i kalupi;

(d) rezervni dijelovi i materijali koji se upotrebljavaju za održavanje opreme i zgrada;

(e) maziva, masti, punila i drugi materijali koji se upotrebljavaju u proizvodnji ili za upravljanje opremom i zgradama;

(f) rukavice, naočale, obuća, odjeća, sigurnosna oprema i pribor;

(g) bilo koji drugi materijal koji nije ugrađen u proizvod, ali za čiju se uporabu može dokazati da je dio proizvodnje proizvoda.

PUBLIC

ČLANAK 10.11.

Pakiranje i materijali i spremnici za pakiranje

1. Ako se u skladu s Općim pravilom 5. za tumačenje Harmoniziranog sustava materijali za pakiranje i spremnici u koje je proizvod pakiran za maloprodaju razvrstavaju zajedno s proizvodom, ti se materijali i spremnici za pakiranje ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju podrijetla proizvoda, osim za potrebe izračuna maksimalne vrijednosti materijala bez podrijetla ako proizvod podliježe zahtjevu u pogledu maksimalne vrijednosti materijala bez podrijetla u skladu s Prilogom 10.B.

2. Materijali i spremnici za pakiranje koji se upotrebljavaju za zaštitu proizvoda tijekom prijevoza ne uzimaju se u obzir pri utvrđivanju je li riječ o proizvodu s podrijetlom iz stranke.

PUBLIC

ČLANAK 10.12.

Računovodstveno razdvajanje zamjenjivih materijala

1. Zamjenjivi materijali s podrijetlom i bez podrijetla fizički se odvajaju tijekom skladištenja kako bi zadržali svoj status materijala s podrijetlom ili bez podrijetla, ovisno o slučaju. Ti se materijali mogu upotrebljavati u proizvodnji proizvoda bez fizičkog razdvajanja tijekom skladištenja pod uvjetom da se primjenjuje metoda računovodstvenog razdvajanja.

2. Metoda računovodstvenog razdvajanja iz stavka 1. primjenjuje se u skladu s metodom upravljanja zalihama na temelju općeprihvaćenih računovodstvenih načela u stranci. Metodom računovodstvenog razdvajanja osigurava se da broj proizvoda za koje bi se moglo smatrati da su podrijetlom iz stranke ni u kojem trenutku ne premašuje broj proizvoda koji bi se dobio fizičkim razdvajanjem zaliha tijekom skladištenja.

3. Za potrebe stavka 1. „zamjenjivi materijali” znači materijali koji su iste vrste i tržišne kvalitete i imaju jednaka tehnička i fizička svojstva te se nakon ugradnje u gotovi proizvod ne mogu razlikovati jedan od drugog.

ČLANAK 10.13.

Vraćeni proizvodi

Ako je proizvod s podrijetlom iz stranke izvezen iz te stranke u treću zemlju i vraća se u tu stranku, smatra se proizvodom bez podrijetla, osim ako se carinskom tijelu te stranke za proizvod koji se vraća može dokazati:

(a) da je isti kao izvezeni proizvod; i

(b) da nije bio podvrgnut nikakvim postupcima osim onima koji su bili potrebni kako bi se očuvao u dobrom stanju dok se nalazi u trećoj zemlji ili za vrijeme izvoza.

ČLANAK 10.14.

Neizmijenjenost

1. Proizvod s podrijetlom deklariran za domaću upotrebu u stranci uvoznici nakon izvoza i prije deklariranja za domaću upotrebu ne izmjenjuje se niti na bilo koji način preoblikuje ili podvrgava postupcima osim onima potrebnima za očuvanje u dobrom stanju ili postupcima dodavanja ili stavljanja oznaka, etiketa, plombi ili bilo koje druge dokumentacije radi osiguravanja usklađenosti s posebnim domaćim zahtjevima stranke uvoznice.

PUBLIC

2. Proizvod se može uskladištiti ili izložiti u trećoj zemlji pod uvjetom da u toj trećoj zemlji ostane pod carinskim nadzorom.

3. Ne dovodeći u pitanje odjeljak B, pošiljke se mogu razdvojiti na državnom području treće zemlje ako razdvajanje provodi izvoznik ili ako se ono provodi pod njegovom nadležnošću te pod uvjetom da te pošiljke ostanu pod carinskim nadzorom u trećoj zemlji.

4. U slučaju sumnje u usklađenost s uvjetima predviđenima u stavcima od 1. do 3., carinsko tijelo stranke uvoznice može od uvoznika zatražiti da dostavi dokaze o usklađenosti. Takvi se dokazi mogu pružiti na bilo koji način, među ostalim ugovornim prijevoznim ispravama kao što su teretnice ili činjeničnim ili konkretnim dokazima na temelju označivanja ili numeriranja paketa ili bilo kojim dokazom povezanim sa samim proizvodom.

ČLANAK 10.15.

Izložbe

1. Na proizvode s podrijetlom koji su poslani u treću zemlju radi izlaganja i koji su nakon izložbe prodani za uvoz u stranku pri uvozu se primjenjuju povlastice u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma, pod uvjetom da se carinskim tijelima podnesu zadovoljavajući dokazi o tome:

(a) da je izvoznik te proizvode poslao iz stranke u treću zemlju u kojoj se održavala izložba te da ih je tamo izložio;

PUBLIC

(b) da je izvoznik te proizvode prodao ili na drugi način prepustio osobi u stranci;

(c) da su proizvodi za vrijeme izložbe ili neposredno nakon nje poslani u istom stanju u kojem su bili upućeni na izložbu; i

(d) da proizvodi, od trenutka kad su poslani na izložbu, nisu upotrijebljeni ni u koju drugu svrhu osim izlaganja na toj izložbi.

2. Tvrdnja o podrijetlu sastavlja se u skladu s odjeljkom B i podnosi carinskim tijelima u skladu s carinskim postupcima stranke uvoznice. Na njoj se naznačuju naziv i adresa izložbe.

3. Stavak 1. primjenjuje se na sve trgovinske, industrijske, poljoprivredne ili obrtničke izložbe, sajmove ili slične javne priredbe, osim onih organiziranih u privatne svrhe u trgovinama ili poslovnim prostorima radi prodaje stranih proizvoda tijekom kojih predmetni proizvodi ostaju pod carinskim nadzorom.

4. Carinska tijela stranke uvoznice mogu zahtijevati dokaze da su proizvodi ostali pod carinskim nadzorom u zemlji u kojoj su izloženi te dodatnu dokumentaciju s dokazima o uvjetima pod kojima su proizvodi bili izloženi.

PUBLIC

ODJELJAK B

POSTUPCI POVEZANI S PODRIJETLOM

PUBLIC

ČLANAK 10.16.

Zahtjev za povlašteno tarifno postupanje

1. Stranka uvoznica odobrava povlašteno tarifno postupanje za proizvod podrijetlom iz druge stranke u smislu ovog poglavlja na temelju uvoznikova zahtjeva za povlašteno tarifno postupanje. Uvoznik je odgovoran za točnost zahtjeva za povlašteno tarifno postupanje i usklađenost sa zahtjevima iz ovog poglavlja.

2. Zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temelji se na jednom od sljedećeg:

(a) tvrdnji o podrijetlu koju je sastavio izvoznik u skladu s člankom 10.17.;

(b) uvoznikovu znanju podložno uvjetima iz članka 10.19.

3. Zahtjev za povlašteno tarifno postupanje i temelj za taj zahtjev kako je navedeno u stavku 2. uključuju se u carinsku deklaraciju u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke uvoznice.

4. Uvoznik koji podnosi zahtjev za povlašteno tarifno postupanje na temelju tvrdnje o podrijetlu u skladu sa stavkom 2. točkom (a) zadržava tvrdnju i na zahtjev je dostavlja carinskom tijelu stranke uvoznice.

PUBLIC

ČLANAK 10.17.

Tvrdnja o podrijetlu

1. Izvoznik proizvoda izdaje tvrdnju o podrijetlu na temelju informacija kojima se dokazuje da je riječ o proizvodu s podrijetlom, uključujući, prema potrebi, informacije o statusu proizvoda s podrijetlom za materijale koji se upotrebljavaju u proizvodnji tog proizvoda.

2. Izvoznik je odgovoran za točnost izdane tvrdnje o podrijetlu i informacija koje su dostavljene u skladu sa stavkom 1. Ako izvoznik ima razloga vjerovati da tvrdnja o podrijetlu sadržava netočne podatke ili se temelji na njima, odmah obavješćuje uvoznika o svakoj promjeni koja utječe na status proizvoda s podrijetlom. U tom slučaju uvoznik ispravlja uvoznu deklaraciju i plaća sve primjenjive carine koje je obvezan platiti.

3. Izvoznik sastavlja tvrdnju o podrijetlu na jednoj od jezičnih verzija uključenih u Prilogu 10.-C na računu ili bilo kojem drugom trgovinskom dokumentu u kojem je proizvod s podrijetlom dovoljno detaljno opisan da se može identificirati u nomenklaturi Harmoniziranog sustava. Stranka uvoznica od uvoznika ne smije tražiti da dostavi prijevod tvrdnje o podrijetlu.

4. Tvrdnja o podrijetlu vrijedi godinu dana od datuma izdavanja.

5. Tvrdnja o podrijetlu može se izdati za:

(a) jednu pošiljku jednog ili više proizvoda uvezenih u stranku; ili

(b) višestruke pošiljke istovjetnih proizvoda uvezenih u stranku u razdoblju navedenom u tvrdnji o podrijetlu u trajanju od najdulje 12 mjeseci.

6. Stranka uvoznica na zahtjev uvoznika i podložno zahtjevima koje propisuje stranka uvoznica dopušta upotrebu jedinstvene tvrdnje o podrijetlu za nesastavljene ili rastavljene proizvode u smislu Općeg pravila 2. točke (a) Harmoniziranog sustava koji su razvrstani u odjeljcima od XV. do XXI. Harmoniziranog sustava ako se uvoze u više pošiljaka.

ČLANAK 10.18.

Manja odstupanja i manje pogreške

Carinsko tijelo stranke uvoznice ne odbija zahtjev za povlašteno tarifno postupanje zbog manjih odstupanja tvrdnje o podrijetlu u odnosu na dokumente dostavljene carinskom uredu ili manjih pogrešaka u tvrdnji o podrijetlu.

PUBLIC

ČLANAK 10.19.

Uvoznikovo znanje

1. Stranka uvoznica može u svojim zakonima i drugim propisima odrediti uvjete na temelju kojih se određuje koji uvoznici mogu temeljiti zahtjev za povlašteno tarifno postupanje na znanju uvoznika.

2. Neovisno o stavku 1., uvoznikovo znanje o tome da je riječ o proizvodu s podrijetlom temelji se na informacijama kojima se dokazuje da proizvod stvarno ispunjava uvjete za status proizvoda s podrijetlom i da ispunjava zahtjeve iz ovog poglavlja za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom.

ČLANAK 10.20.

Zahtjevi za čuvanje evidencije

1. Uvoznik koji traži povlašteno tarifno postupanje za proizvod uvezen u stranku:

(a) ako se zahtjev za povlašteno postupanje temelji na tvrdnji o podrijetlu, čuva tvrdnju o podrijetlu koju je sastavio izvoznik najmanje tri godine od datuma zahtjeva za povlašteno postupanje za proizvod; i

PUBLIC

(b) ako se zahtjev za povlašteno postupanje temelji na uvoznikovu znanju, čuva informacije kojima se dokazuje da proizvod ispunjava zahtjeve iz ovog poglavlja za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom najmanje tri godine od datuma zahtjeva za povlašteno postupanje.

2. Izvoznik koji je izdao tvrdnju o podrijetlu najmanje četiri godine od izdavanja te tvrdnje o podrijetlu čuva primjerke tvrdnje o podrijetlu i svu drugu evidenciju kojom se dokazuje da proizvod ispunjava zahtjeve iz ovog poglavlja za dobivanje statusa proizvoda s podrijetlom.

3. Evidencija koja se čuva u skladu s ovim člankom može se čuvati u elektroničkom obliku u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke uvoznice ili stranke izvoznice, ovisno o slučaju.

ČLANAK 10.21.

Izuzeća od zahtjeva povezanih s tvrdnjama o podrijetlu

1. Proizvodi koje pojedinac šalje pojedincu u paketima ili koji su dio osobne prtljage putnika prihvaćaju se kao roba s podrijetlom bez potrebe za dostavom tvrdnje o podrijetlu, pod uvjetom da takvi proizvodi nisu uvezeni radi trgovine te da su deklarirani kao proizvodi koji ispunjavaju zahtjeve iz ovog poglavlja i da nema sumnje u istinitost te deklaracije.

PUBLIC

2. Povremeni uvoz koji se sastoji isključivo od proizvoda za osobnu upotrebu primatelja ili putnika ili članova njihovih obitelji ne smatra se uvozom radi trgovine ako je prema prirodi i količini robe očito da se ne uvoze iz komercijalnih razloga i pod uvjetom da uvoz nije dio niza uvoza za koje se razumno može smatrati da su provedeni odvojeno kako bi se izbjeglo obvezno dostavljanje tvrdnje o podrijetlu.

3. Ukupna vrijednost proizvoda iz stavka 1. ne smije premašiti 500 EUR ili ekvivalentni iznos u valuti stranke kad je riječ o paketima odnosno 1 200 EUR ili ekvivalentni iznos u valuti stranke kad je riječ o proizvodima koji su dio osobne prtljage putnika.

PUBLIC

ČLANAK 10.22.

Provjera

1. Carinsko tijelo stranke uvoznice može provjeriti je li riječ o proizvodu s podrijetlom ili jesu li ispunjeni drugi zahtjevi iz ovog poglavlja metodama procjene rizika koje mogu uključivati nasumični odabir. Za potrebe takve provjere carinsko tijelo stranke uvoznice može poslati zahtjev za informacije uvozniku koji je podnio zahtjev za povlašteno postupanje u skladu s člankom 10.16.

2. Carinsko tijelo stranke uvoznice koje šalje zahtjev u skladu sa stavkom 1. traži samo sljedeće informacije povezane s podrijetlom proizvoda:

(a) tvrdnju o podrijetlu ako se zahtjev za povlašteno postupanje temeljio na tvrdnji o podrijetlu; i

(b) informacije o ispunjenju kriterija podrijetla, i to:

i. ako je kriterij podrijetla to da je proizvod „dobiven u cijelosti", primjenjiva kategorija (npr. berba, rudarstvo, ribolov) i mjesto proizvodnje;

ii. ako se kriterij podrijetla temelji na promjeni razvrstavanja u carinsku tarifu, popis svih materijala bez podrijetla, uključujući njihov tarifni broj (u formatu od dvije, četiri ili šest znamenki, ovisno o kriteriju podrijetla);

iii. ako se kriterij podrijetla temelji na metodi vrijednosti, vrijednost gotovog proizvoda i vrijednost svih materijala bez podrijetla koji su upotrijebljeni u njegovoj proizvodnji;

iv. ako se kriterij podrijetla temelji na masi, masa gotovog proizvoda i masa odgovarajućih materijala bez podrijetla upotrijebljenih u gotovom proizvodu; i

v. ako se kriterij podrijetla temelji na određenom proizvodnom postupku, opis tog postupka.

PUBLIC

3. Pri dostavi traženih informacija uvoznik može dodati sve druge informacije koje smatra relevantnima za potrebe provjere.

4. Ako se zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temelji na tvrdnji o podrijetlu u skladu s člankom 10.16. stavkom 2. točkom (a) koju je izdao izvoznik, uvoznik dostavlja tu tvrdnju o podrijetlu, ali može odgovoriti carinskom tijelu stranke uvoznice da se informacije iz stavka 2. točke (b) ovog članka ne mogu dostaviti.

5. Ako se zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temelji na uvoznikovu znanju iz članka 10.16. stavka 2. točke (b), carinsko tijelo stranke uvoznice koje provodi provjeru može, nakon što je zatražilo informacije u skladu sa stavkom 1. ovog članka, uvozniku poslati dodatni zahtjev za informacije ako to carinsko tijelo smatra da su potrebne dodatne informacije kako bi provjerilo status proizvoda s podrijetlom ili jesu li ispunjeni drugi zahtjevi iz ovog poglavlja. Carinsko tijelo stranke uvoznice može od uvoznika zatražiti konkretnu dokumentaciju i informacije ako je to primjereno.

6. Ako carinsko tijelo stranke uvoznice odluči suspendirati odobravanje povlaštenog tarifnog postupanja predmetnim proizvodima dok čeka rezultate provjere, može uvozniku ponuditi mogućnost puštanja proizvoda. Kao uvjet za takvo puštanje stranka uvoznica može zahtijevati jamstvo ili drugu odgovarajuću mjeru predostrožnosti. Svaka suspenzija povlaštenog tarifnog postupanja prestaje što je moguće prije nakon što carinsko tijelo stranke uvoznice utvrdi da predmetni proizvod ima status proizvoda s podrijetlom ili da su ispunjeni drugi zahtjevi iz ovog poglavlja.

PUBLIC

ČLANAK 10.23.

Administrativna suradnja

1. Kako bi osigurale pravilnu primjenu ovog poglavlja, stranke surađuju putem svojih carinskih tijela kako bi provjerile status proizvoda s podrijetlom ili jesu li ispunjeni drugi zahtjevi iz ovog poglavlja.

2. Ako se zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temelji na tvrdnji o podrijetlu u skladu s člankom 10.16. stavkom 2. točkom (a), carinsko tijelo stranke uvoznice koje provodi provjeru može, nakon što je od uvoznika zatražilo informacije u skladu s člankom 10.22. stavkom 1., poslati zahtjev za informacije carinskom tijelu stranke izvoznice u roku od dvije godine od datuma zahtjeva za povlašteno postupanje ako carinsko tijelo stranke uvoznice smatra da su potrebne dodatne informacije kako bi se provjerio status proizvoda s podrijetlom ili jesu li ispunjeni drugi zahtjevi iz ovog poglavlja. Carinsko tijelo stranke uvoznice može od carinskog tijela stranke izvoznice zatražiti konkretnu dokumentaciju i informacije ako je to potrebno.

3. Carinsko tijelo stranke uvoznice u zahtjev iz stavka 2. uključuje sljedeće informacije:

(a) tvrdnju o podrijetlu ili njezinu presliku;

PUBLIC

(b) informacije o identitetu carinskog tijela koje je podnijelo zahtjev;

(c) ime izvoznika kojeg treba provjeriti;

(d) predmet i opseg provjere; i

(e) svu relevantnu dokumentaciju, ako je primjenjivo.

4. Carinsko tijelo stranke izvoznice može u skladu sa zakonima i drugim propisima te stranke provesti provjeru tako da od izvoznika zatraži dokumentaciju i bilo kakav dokaz ili da posjeti prostore izvoznika radi pregleda evidencija i provjere postrojenja koje se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda.

5. Nakon zahtjeva iz stavka 2. carinsko tijelo stranke izvoznice carinskom tijelu stranke uvoznice dostavlja sljedeće informacije:

(a) zatraženu dokumentaciju, ako je dostupna;

(b) mišljenje o statusu proizvoda s podrijetlom;

(c) opis proizvoda podvrgnutog provjeri i razvrstavanje u carinsku tarifu relevantno za primjenu pravila o podrijetlu;

PUBLIC

(d) opis i objašnjenje proizvodnog postupka za dokazivanje statusa proizvoda s podrijetlom;

(e) informacije o načinu na koji je provedena provjera statusa proizvoda s podrijetlom u skladu sa stavkom 4.; i

(f) popratnu dokumentaciju, prema potrebi.

6. Carinsko tijelo stranke izvoznice ne smije dostaviti carinskom tijelu stranke uvoznice informacije iz stavka 5. točke (a) ili (f) bez pristanka izvoznika.

7. Carinska tijela stranaka trebala bi po mogućnosti elektroničkim putem razmjenjivati sve zatražene informacije, uključujući sve popratne dokumente i sve ostale informacije povezane s provjerom.

8. Stranke putem koordinatora imenovanih u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma jedna drugoj dostavljaju podatke za kontakt svojih carinskih tijela i sve njihove izmjene u roku od 30 dana od takve izmjene.

PUBLIC

ČLANAK 10.24.

Uzajamna pomoć u suzbijanju prijevara

U slučaju sumnje na kršenje ovog poglavlja, stranke jedna drugoj pružaju uzajamnu pomoć, u skladu s Protokolom uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.

PUBLIC

ČLANAK 10.25.

Odbijanje zahtjeva za povlašteno tarifno postupanje

1. Podložno zahtjevima iz stavaka od 3. do 5., carinsko tijelo stranke uvoznice može odbiti zahtjev za povlašteno tarifno postupanje:

(a) ako u roku od tri mjeseca od zahtjeva za informacije u skladu s člankom 10.22. stavkom 1.:

i. uvoznik nije dostavio odgovor;

ii. tvrdnja o podrijetlu nije dostavljena, a zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temelji se na tvrdnji o podrijetlu u skladu s člankom 10.16. stavkom 2. točkom (a); ili

iii. informacije koje je dostavio uvoznik nisu dostatne da se potvrdi status proizvoda s podrijetlom, a zahtjev za povlašteno tarifno postupanje temeljio se na uvoznikovu znanju iz članka 10.16. stavka 2. točke (b);

(b) ako u roku od tri mjeseca od zahtjeva za dodatne informacije u skladu s člankom 10.22. stavkom 5.:

i. uvoznik nije dostavio odgovor; ili

ii. informacije koje je dostavio uvoznik nisu dostatne za potvrdu da je riječ o proizvodu s podrijetlom;

(c) ako u roku od 10 mjeseci od zahtjeva za informacije u skladu s člankom 10.23. stavkom 2.:

i. carinsko tijelo stranke izvoznice nije dostavilo odgovor; ili

ii. informacije koje je carinsko tijelo stranke izvoznice dostavilo nisu dostatne za potvrdu statusa proizvoda s podrijetlom.

2. Carinsko tijelo stranke uvoznice može odbiti zahtjev za povlašteno tarifno postupanje ako uvoznik koji je podnio zahtjev ne ispunjava druge zahtjeve iz ovog poglavlja osim onih koji se odnose na status proizvoda s podrijetlom.

PUBLIC

3. Ako carinsko tijelo stranke uvoznice ima dovoljno razloga za odbijanje zahtjeva za povlašteno tarifno postupanje u skladu sa stavkom 1. ovog članka, a carinsko tijelo stranke izvoznice dostavilo je mišljenje u skladu s člankom 10.23. stavkom 5. točkom (b) kojim se potvrđuje status proizvoda s podrijetlom, carinsko tijelo stranke uvoznice obavješćuje carinsko tijelo stranke izvoznice o svojoj namjeri da odbije zahtjev za povlašteno tarifno postupanje u roku od dva mjeseca od primitka tog mišljenja.

4. Ako je dostavljena obavijest iz stavka 3., savjetovanje se održava na zahtjev jedne od stranaka u roku od tri mjeseca od datuma zaprimanja te obavijesti. Rok za savjetovanje može se produljiti za svaki slučaj posebno na temelju međusobnog dogovora carinskih tijela stranaka. Savjetovanje se može održati u skladu s postupkom koji je utvrdio Pododbor iz članka 10.31.

5. Po isteku roka za savjetovanje carinsko tijelo stranke uvoznice odbija zahtjev za povlašteno tarifno postupanje samo ako ne može potvrditi status proizvoda s podrijetlom i nakon što je uvozniku odobrilo saslušanje.

PUBLIC

ČLANAK 10.26.

Povjerljivost

1. Svaka stranka čuva, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, povjerljivost informacija koje joj je dostavila druga stranka u skladu s ovim poglavljem i te informacije štiti od otkrivanja.

2. Informacije koje su pribavila tijela stranke uvoznice smiju upotrebljavati samo ta tijela za potrebe ovog poglavlja.

3. Svaka stranka osigurava da se povjerljive informacije prikupljene na temelju ovog poglavlja ne upotrebljavaju u druge svrhe osim za primjenu i izvršavanje odluka i utvrđenih činjenica u vezi s podrijetlom proizvoda i carinskim pitanjima, osim uz dopuštenje osobe ili stranke koja je dostavila te povjerljive informacije.

4. Neovisno o stavku 3., stranka može dopustiti da se informacije prikupljene u skladu s ovim poglavljem upotrebljavaju u upravnim, sudskim ili kvazisudskim postupcima pokrenutima zbog nepoštovanja carinskih zakona i drugih propisa kojima se provodi ovo poglavlje. Stranka unaprijed obavješćuje osobu ili stranku koja je dostavila predmetne informacije o takvoj upotrebi.

PUBLIC

ČLANAK 10.27.

Povrati i zahtjevi za povlašteno tarifno postupanje nakon uvoza

1. Svaka stranka omogućava uvozniku da nakon uvoza podnese zahtjev za povlašteno tarifno postupanje i povrat preplaćenih carina za proizvod:

(a) ako uvoznik nije podnio zahtjev za povlašteno tarifno postupanje u trenutku uvoza;

(b) ako je zahtjev podnesen najkasnije dvije godine nakon datuma uvoza; i

(c) ako je predmetni proizvod ispunjavao uvjete za povlašteno tarifno postupanje pri uvozu na područje stranke.

2. Kao uvjet za povlašteno tarifno postupanje na temelju zahtjeva podnesenog u skladu sa stavkom 1., stranka uvoznica može zahtijevati da uvoznik:

(a) podnese zahtjev za povlašteno tarifno postupanje u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke uvoznice;

(b) dostavi tvrdnju o podrijetlu, ako je to potrebno; i

(c) ispuni sve ostale primjenjive zahtjeve iz ovog poglavlja na isti način kao da je povlašteno tarifno postupanje bilo zatraženo u trenutku uvoza.

PUBLIC

ČLANAK 10.28.

Administrativne mjere i sankcije

1. Stranka prema potrebi izriče administrativne mjere i sankcije, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, osobi koja sastavi ispravu ili prouzroči sastavljanje isprave koja sadržava netočne informacije za potrebe dobivanja povlaštenog tarifnog postupanja za proizvod ili koja ne ispunjava zahtjeve iz:

(a) članka 10.20.;

(b) članka 10.23. stavka 4. nedostavljanjem dokaza ili odbijanjem posjeta; ili

(c) članka 10.17. stavka 2. time što ne ispravlja zahtjev za povlašteno tarifno postupanje naveden u carinskoj deklaraciji i ne plaća odgovarajuću carinu, ako se početni zahtjev za povlašteno postupanje temeljio na netočnim informacijama.

2. Stranka uzima u obzir članak 6. stavak 3.6. Sporazuma o olakšavanju trgovine iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u ako uvoznik dobrovoljno objavi ispravak zahtjeva za povlašteno postupanje prije primitka zahtjeva za provjeru, u skladu sa zakonima i drugim propisima te stranke.

PUBLIC

ODJELJAK C

ZAVRŠNE ODREDBE

PUBLIC

ČLANAK 10.29.

Ceuta i Melilla

1. Za potrebe ovog poglavlja, kad je riječ o stranci EU-u, pojam „stranka” ne uključuje Ceutu i Melillu.

2. Pri uvozu u Ceutu ili Melillu proizvodi podrijetlom iz Čilea podliježu u svakom pogledu istom carinskom tretmanu u okviru ovog dijela ovog Sporazuma kao proizvodi podrijetlom iz carinskog područja Europske unije u skladu s Protokolom 2. uz Akt o pristupanju Kraljevine Španjolske i Portugalske Republike Europskoj uniji. Čile odobrava uvozu proizvoda obuhvaćenih ovim dijelom ovog Sporazuma koji su podrijetlom iz Ceute i Melille isti carinski tretman kao onaj koji se odobrava proizvodima uvezenima i podrijetlom iz stranke EU-a.

3. Pravila o podrijetlu i postupci povezani s podrijetlom u skladu s ovim poglavljem primjenjuju se *mutatis mutandis* na proizvode izvezene iz Čilea u Ceutu i Melillu i na proizvode izvezene iz Ceute i Melille u Čile.

4. Ceuta i Melilla smatraju se jedinstvenim područjem.

5. Članak 10.3. primjenjuje se na uvoz i izvoz proizvoda između stranke EU-a, Čilea i Ceute i Melille.

6. U polje 3. teksta tvrdnje o podrijetlu u Prilogu 10.-C izvoznik unosi „Čile” ili „Ceuta i Melilla”, ovisno o podrijetlu proizvoda.

7. Za primjenu ovog članka u Ceuti i Melilli nadležna su carinska tijela Kraljevine Španjolske.

PUBLIC

ČLANAK 10.30.

Izmjene

Zajedničko vijeće može donijeti odluke o izmjeni ovog poglavlja i priloga od 10.-A do 10.-E u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a).

ČLANAK 10.31.

Pododbor za carinu, olakšavanje trgovine i pravila o podrijetlu

1. Pododbor za carinu, olakšavanje trgovine i pravila o podrijetlu („Pododbor”), osnovan u skladu s člankom 8.8. stavkom 1., sastavljen je od predstavnika stranaka koji su nadležni za carinu.

2. Pododbor je nadležan za učinkovitu provedbu i primjenu ovog poglavlja.

3. Za potrebe ovog poglavlja Pododbor ima sljedeće funkcije:

(a) prema potrebi, preispitivanje i davanje odgovarajućih preporuka Zajedničkom odboru o:

i. provedbi i primjeni ovog poglavlja; i

ii. svim izmjenama ovog poglavlja i priloga od 10.-A do 10.-E koje predloži stranka;

(b) davanje prijedloga Zajedničkom odboru u vezi s donošenjem objašnjenja kako bi se olakšala provedba ovog poglavlja; i

(c) razmatranje svih ostalih pitanja povezanih s ovim poglavljem kako su se stranke dogovorile.

PUBLIC

ČLANAK 10.32.

Proizvodi u provozu ili na skladištenju

Stranke mogu primijeniti ovaj dio ovog Sporazuma na proizvode koji su u skladu s ovim poglavljem i koji su na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma u provozu ili su u privremenom smještaju u carinskom skladištu ili slobodnim zonama u stranci EU-u ili Čileu, pod uvjetom da se carinskim tijelima stranke uvoznice podnese tvrdnja o podrijetlu.

PUBLIC

ČLANAK 10.33.

Objašnjenja

Objašnjenja u pogledu tumačenja, primjene i upravljanja ovim poglavljem navedene su u Prilogu 10.-E.

POGLAVLJE 11.

CARINA I OLAKŠAVANJE TRGOVINE

PUBLIC

ČLANAK 11.1.

Ciljevi

1. Stranke prepoznaju važnost carine i olakšavanja trgovine u promjenjivom svjetskom trgovinskom okruženju.

2. Stranke potvrđuju da su međunarodni trgovinski i carinski instrumenti i norme osnova za zahtjeve i postupke u pogledu uvoza, izvoza i provoza.

3. Stranke potvrđuju da carinski zakoni i drugi propisi moraju biti nediskriminirajući i da se carinski postupci moraju temeljiti na upotrebi suvremenih metoda i djelotvornih kontrola kako bi se suzbile prijevare, zaštitili zdravlje i sigurnost potrošača i promicala zakonita trgovina. Svaka stranka trebala bi periodično preispitivati svoje carinske zakone, druge propise i postupke. Stranke potvrđuju i da njihovi carinski postupci ne smiju predstavljati veće administrativno opterećenje ili više ograničavati trgovinu nego što je potrebno za ostvarenje legitimnih ciljeva i da će se primjenjivati na predvidiv, dosljedan i transparentan način.

4. Stranke su suglasne jačati suradnju kako bi osigurale da relevantni carinski zakoni, drugi propisi, postupci te administrativni kapaciteti njihovih uprava ostvaruju ciljeve promicanja olakšavanja trgovine, osiguravajući pritom djelotvoran carinski nadzor.

PUBLIC

ČLANAK 11.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja „carinsko tijelo" znači:

(a) kad je riječ o Čileu, *Servicio Nacional de Aduanas* (Nacionalna carinska služba) ili njegov pravni sljednik; i

(b) kad je riječ o stranci EU-u, službe Europske komisije nadležne za carinska pitanja te carinske uprave i druga tijela u državama članicama nadležna za primjenu i izvršavanje carinskih zakona i drugih propisa.

ČLANAK 11.3.

Carinska suradnja

1. Stranke surađuju u carinskim pitanjima između svojih carinskih tijela kako bi osigurale ostvarenje ciljeva iz članka 11.1.

2. Stranke razvijaju suradnju, među ostalim:

(a) razmjenom informacija o carinskim zakonima i drugim propisima, njihovoj provedbi i carinskim postupcima, posebno u sljedećim područjima:

i. pojednostavnjenje i modernizacija carinskih postupaka;

ii. provedba prava intelektualnog vlasništva od strane carinskih tijela;

iii. olakšavanje kretanja u provozu i pretovara;

iv. odnosi s poslovnom zajednicom; i

v. sigurnost lanca opskrbe i upravljanje rizicima;

PUBLIC

(b) zajedničkim radom na carinskim aspektima osiguravanja i olakšavanja međunarodnih trgovinskih lanaca opskrbe u skladu s Okvirom normi za osiguravanje i olakšavanje globalne trgovine SAFE Svjetske carinske organizacije (dalje u tekstu „WCO”) donesenim u lipnju 2005.;

(c) uzimanjem u obzir razvoja zajedničkih inicijativa koje se odnose na uvozne, izvozne i druge carinske postupke, uključujući razmjenu najbolje prakse i tehničku pomoć, te osiguravanjem učinkovite usluge poslovnoj zajednici; takva suradnja može uključivati razmjenu informacija o carinskim laboratorijima, osposobljavanju carinskih službenika i novim tehnologijama za carinske provjere i postupke;

(d) jačanjem suradnje u području carine u međunarodnim organizacijama kao što su WTO i WCO;

(e) uspostavom, ako je to relevantno i primjereno, uzajamnog priznavanja programâ ovlaštenih gospodarskih subjekata, uključujući istovrijedne mjere za olakšavanje trgovine;

(f) razmjenom informacija o tehnikama upravljanja rizikom, normama povezanima s rizicima i sigurnosnim kontrolama kako bi se, u mjeri u kojoj je to izvedivo, utvrdili minimalni standardi za tehnike upravljanja rizikom i povezani zahtjevi i programi;

PUBLIC

(g) ulaganjem napora u usklađivanje zahtjeva u pogledu podataka za uvoz, izvoz i druge carinske postupke primjenom zajedničkih normi i podatkovnih elemenata u skladu s modelom carinskih podataka WCO-a;

(h) razmjenom iskustava u razvoju i uvođenju sustava jedinstvenog sučelja i, prema potrebi, razvijanjem zajedničkih skupova podatkovnih elemenata za te sustave;

(i) održavanjem dijaloga između stručnjaka za politike radi promicanja korisnosti, učinkovitosti i primjenjivosti prethodnih odluka za carinska tijela i gospodarske subjekte; i

(j) razmjenom, ako je to relevantno i primjereno, određenih kategorija carinskih informacija za posebne potrebe u okviru strukturirane i redovite komunikacije carinskih tijela, odnosno radi poboljšanja upravljanja rizikom i učinkovitosti carinskih provjera usmjerenih na rizičnu robu u pogledu naplate prihoda ili sigurnosti i radi olakšavanja zakonite trgovine; takvom razmjenom ne dovode se u pitanje moguće razmjene informacija između stranaka na temelju Protokola uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.

3. Svaka razmjena informacija između stranaka na temelju ovog poglavlja podliježe, *mutatis mutandis*, zahtjevima u pogledu povjerljivosti informacija i zaštite osobnih podataka utvrđenima u članku 12. Protokola uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima, kao i svim zahtjevima u pogledu povjerljivosti i privatnosti utvrđenima u zakonima i drugim propisima stranaka.

PUBLIC

ČLANAK 11.4.

Uzajamna administrativna pomoć

Stranke jedna drugoj pružaju uzajamnu administrativnu pomoć u carinskim pitanjima u skladu s Protokolom uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima.

PUBLIC

ČLANAK 11.5.

Carinski zakoni, drugi propisi i postupci

1. Kad je riječ o njezinim carinskim zakonima, drugim propisima i postupcima, svaka stranka osigurava:

(a) da se temelje na međunarodnim instrumentima i normama u području carine i trgovine, uključujući Međunarodnu konvenciju o Harmoniziranom sustavu nazivlja i brojčanog označavanja robe sastavljenu u Bruxellesu 14. lipnja 1983., kao i Okvir normi za osiguravanje i olakšavanje globalne trgovine SAFE WCO-a i model carinskih podataka WCO-a te, ako je primjenjivo, bitnim elementima Revidirane Konvencije iz Kyota o pojednostavnjenju i usklađivanju carinskih postupaka sastavljene u Kyotu 18. svibnja 1973., koju je donijelo Vijeće Svjetske carinske organizacije u lipnju 1999.;

(b) da se temelje na zaštiti i olakšavanju zakonite trgovine učinkovitom provedbom i poštovanjem zakonodavnih zahtjeva; i

(c) da su razmjerni i nediskriminirajući kako bi se izbjegla nepotrebna opterećenja za gospodarske subjekte, omogućilo dodatno olakšavanje postupaka za gospodarske subjekte s visokom razinom usklađenosti, uključujući povoljan tretman u pogledu carinskih provjera prije puštanja robe, te osigurale zaštitne mjere protiv prijevara i nezakonitih ili štetnih aktivnosti.

2. Radi poboljšanja načina rada, kao i osiguranja nediskriminacije, transparentnosti, učinkovitosti, integriteta i odgovornosti u carinskom poslovanju, stranke:

(a) ako je to moguće, pojednostavnjuju i preispituju zahtjeve i formalnosti radi brzog puštanja i carinjenja robe;

(b) nastoje dodatno pojednostavniti i standardizirati podatke i isprave potrebne carinskim i drugim tijelima kako bi se skratilo vrijeme i smanjilo troškovno opterećenje za gospodarske subjekte, uključujući mala i srednja poduzeća; i

(c) osiguravaju održavanje najviših standarda časnog ponašanja primjenom mjera koje odražavaju načela odgovarajućih međunarodnih konvencija i instrumenata u tom području.

PUBLIC

ČLANAK 11.6.

Puštanje robe

Svaka stranka osigurava da njezina carinska tijela, granična tijela ili druga nadležna tijela:

(a) osiguraju brzo puštanje robe u roku koji nije dulji od onog koji je potreban za osiguravanje usklađenosti s njezinim zakonima, drugim propisima i formalnostima u pogledu carine i trgovine;

(b) osiguraju prethodnu elektroničku dostavu i obradu dokumentacije i svih drugih potrebnih informacija prije dolaska robe;

(c) omogućuju puštanje robe prije konačnog utvrđivanja carina, poreza, naknada i pristojbi, podložno polaganju jamstva, ako je propisano njezinim zakonima i drugim propisima, radi osiguravanja njihova konačnog plaćanja; i

(d) pri naručivanju i provođenju ispitivanja koja bi mogla biti potrebna daju odgovarajuću prednost kvarljivoj robi.

PUBLIC

ČLANAK 11.7.

Pojednostavnjeni carinski postupak

Svaka stranka donosi ili provodi mjere kojima se gospodarskim subjektima koji ispunjavaju kriterije utvrđene u njezinim zakonima i drugim propisima omogućuju pogodnosti daljnjeg pojednostavnjenja carinskih postupaka. Takve mjere mogu uključivati carinske deklaracije koje sadržavaju smanjene skupove podataka ili popratne isprave ili periodične carinske deklaracije za utvrđivanje i plaćanje carina i poreza koji obuhvaćaju višekratni uvoz u određenom razdoblju nakon puštanja te uvezene robe ili druge postupke kojima se omogućava ubrzano puštanje određenih pošiljaka.

ČLANAK 11.8.

Ovlašteni gospodarski subjekti

1. Svaka stranka uspostavlja ili provodi program partnerstva za olakšavanje trgovine za gospodarske subjekte koji ispunjavaju utvrđene kriterije (dalje u tekstu „ovlašteni gospodarski subjekti”).

2. Utvrđeni kriteriji koje moraju ispunjavati ovlašteni gospodarski subjekti odnose se na usklađenost ili rizik od neusklađenosti sa zahtjevima navedenima u zakonima, drugim propisima i postupcima stranaka. Utvrđeni se kriteriji objavljuju i mogu uključivati:

(a) nepostojanje teških kršenja ili ponovljenih kršenja carinskog zakonodavstva i poreznih pravila, uključujući nepostojanje teških kaznenih djela povezanih s gospodarskim aktivnostima podnositelja zahtjeva;

(b) dokaz podnositelja zahtjeva o visokoj razini kontrole vlastitog poslovanja i protoka robe putem sustava upravljanja trgovinskim i, prema potrebi, prijevoznim evidencijama koji omogućuje odgovarajuće carinske provjere;

(c) financijsku solventnost koja se smatra dokazanom ako podnositelj zahtjeva ima dobro financijsko stanje koje mu omogućuje ispunjavanje obveza uzimajući u obzir karakteristike predmetne poslovne aktivnosti;

(d) dokazane kompetencije ili stručne kvalifikacije izravno povezane s aktivnošću koja se obavlja; i

(e) odgovarajuće standarde sigurnosti i zaštite.

3. Utvrđeni kriteriji iz stavka 2. ne smiju se oblikovati niti primjenjivati na način kojim se omogućuje ili stvara proizvoljna ili neopravdana diskriminacija među gospodarskim subjektima kad prevladavaju isti uvjeti, a u okviru tih kriterija mora se omogućiti sudjelovanje malim i srednjim poduzećima.

PUBLIC

4. Program partnerstva za olakšavanje trgovine iz stavka 1. uključuje sljedeće pogodnosti:

(a) niske zahtjeve u pogledu dokumentacije i podataka, ako je primjenjivo;

(b) manju učestalost fizičkih inspekcija ili ubrzanih pregleda, ako je primjenjivo;

(c) pojednostavnjene postupke puštanja i brzo puštanje, ako je primjenjivo;

(d) primjenu jamstava, među ostalim, ako je primjenjivo, sveobuhvatnih jamstava ili smanjenih jamstava; i

(e) provjeru robe u prostorijama ovlaštenoga gospodarskog subjekta ili na drugom mjestu koje su odobrila carinska tijela.

5. Program partnerstva za olakšavanje trgovine iz stavka 1. može uključivati i dodatne pogodnosti, kao što su:

(a) odgođeno plaćanje carina, poreza, pristojbi i naknada;

(b) jedinstvena carinska deklaracija za sav uvoz ili izvoz u određenom razdoblju; ili

(c) dostupnost posebne kontaktne točke za pružanje pomoći u carinskim pitanjima.

PUBLIC

ČLANAK 11.9.

Zahtjevi u pogledu podataka i dokumentacije

1. Kad je riječ o uvoznim, izvoznim i provoznim formalnostima te zahtjevima u pogledu podataka i dokumentacije, svaka stranka osigurava:

(a) da se donose i primjenjuju radi brzog puštanja robe, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti za puštanje;

(b) da se donose i primjenjuju na način kojim se smanjuje vrijeme i trošak usklađivanja za trgovce ili subjekte;

(c) da se njima najmanje ograničava trgovina ako su za ostvarenje predmetnog cilja ili ciljeva politike bile razumno dostupne dvije ili više mogućnosti; i

(d) da se ne provode ako više nisu potrebni, uključujući njihove dijelove.

2. Svaka stranka primjenjuje zajedničke carinske postupke i upotrebljava jedinstvene carinske isprave za puštanje robe na cijelom svojem carinskom području.

PUBLIC

ČLANAK 11.10.

Upotreba informacijskih tehnologija i elektroničkog plaćanja

1. Svaka se stranka koristi informacijskim tehnologijama kojima se ubrzavaju postupci za puštanje robe u cilju olakšavanja trgovine između stranaka.

2. Svaka stranka:

(a) stavlja na raspolaganje elektroničkim putem carinsku deklaraciju koja je potrebna za uvoz, izvoz ili provoz robe;

(b) omogućuje dostavu carinske deklaracije u elektroničkom obliku;

(c) uspostavlja mogućnost elektroničke razmjene carinskih informacija sa svojom trgovinskom zajednicom;

(d) promiče elektroničku razmjenu podataka između gospodarskih subjekata i carinskih tijela te drugih povezanih tijela; i

(e) upotrebljava elektroničke sustave za upravljanje rizikom za procjenu i usmjeravanje kojima se carinskim tijelima omogućuje da svoje inspekcije usmjere na visokorizičnu robu i kojima se olakšava puštanje i kretanje niskorizične robe.

PUBLIC

3. Svaka stranka donosi ili provodi postupke kojima se omogućuje elektroničko plaćanje carina, poreza, naknada i pristojbi koje ubiru carinska tijela u trenutku uvoza i izvoza.

PUBLIC

ČLANAK 11.11.

Upravljanje rizicima

1. Svaka stranka donosi ili održava sustav upravljanja rizicima za carinske provjere.

2. Svaka stranka osmišljava i primjenjuje upravljanje rizicima na način kojim se izbjegava proizvoljna ili neopravdana diskriminacija ili prikriveno ograničavanje međunarodne trgovine.

3. Svaka stranka usmjerava carinsku provjeru i druge relevantne granične provjere na visokorizične pošiljke i ubrzava puštanje niskorizičnih pošiljaka. Svaka stranka može i nasumično birati pošiljke za takve provjere kao dio svojeg upravljanja rizicima.

4. Svaka stranka upravljanje rizicima temelji na procjeni rizika prema odgovarajućim kriterijima odabira.

ČLANAK 11.12.

Revizija nakon carinjenja

1. Radi ubrzavanja puštanja robe, svaka stranka donosi ili provodi reviziju nakon carinjenja kako bi se osigurala usklađenost s njezinim zakonima i drugim propisima u pogledu carine i trgovine.

2. Svaka stranka provodi revizije nakon carinjenja na temelju rizika.

3. Svaka stranka transparentno provodi revizije nakon carinjenja. Ako se provede revizija i dobiju uvjerljivi rezultati, stranka osobu čija je evidencija predmet revizije bez odgode obavješćuje o rezultatima, obrazloženju rezultata te njezinim pravima i obvezama.

4. Stranke potvrđuju da se informacije dobivene revizijom nakon carinjenja mogu koristiti u daljnjim upravnim ili sudskim postupcima.

5. Kad je god to izvedivo, svaka stranka pri primjeni upravljanja rizicima upotrebljava rezultat revizije nakon carinjenja.

PUBLIC

ČLANAK 11.13.

Transparentnost

1. Stranke prepoznaju važnost pravodobnog savjetovanja s predstavnicima trgovine o zakonodavnim prijedlozima i općim postupcima koji se odnose na pitanja carine i trgovine. U tu svrhu svaka stranka osigurava odgovarajuća savjetovanja između uprava i poslovne zajednice.

2. Svaka stranka osigurava da njezine carine i carinski zahtjevi i postupci nastavljaju ispunjavati potrebe poslovne zajednice, slijede najbolju praksu i nastavljaju što manje ograničavati trgovinu.

3. Svaka stranka osigurava odgovarajuća redovita savjetovanja među graničnim agencijama i trgovcima ili drugim dionicima na svojem području.

4. Svaka stranka odmah na nediskriminirajući i pristupačan način, među ostalim putem interneta i prije njihove primjene, objavljuje nove zakone i druge propise povezane s carinom i olakšavanjem trgovine, kao i izmjene i tumačenja tih zakona i drugih propisa. Takvi zakoni i drugi propisi, kao i njihove izmjene i tumačenja, uključuju one koji se odnose na:

(a) postupke uvoza, izvoza i provoza, uključujući postupke u lukama, zračnim lukama i drugim ulaznim točkama, te potrebne obrasce i dokumente;

PUBLIC

(b) primijenjene carinske i porezne stope bilo koje vrste koje se primjenjuju na uvoz ili izvoz ili u vezi s njima;

(c) pristojbe i naknade koje određuju državne agencije ili se one određuju za njih na uvoz, izvoz ili provoz ili u vezi s njima;

(d) pravila za razvrstavanje ili vrednovanje proizvoda u carinske svrhe;

(e) zakone, druge propise i upravne odluke opće primjene povezane s pravilima o podrijetlu;

(f) ograničenja ili zabrane uvoza, izvoza ili provoza;

(g) odredbe o sankcijama zbog kršenja formalnosti za uvoz, izvoz ili provoz;

(h) sporazume s određenom zemljom ili zemljama koji se odnose na uvoz, izvoz ili provoz, ili dijelove tih sporazuma;

(i) postupke povezane s upravljanjem tarifnim kvotama;

(j) radno vrijeme i postupke carinskih ureda u lukama i na graničnim prijelazima;

(k) kontaktne točke za upite za informacije; i

(l) druge relevantne obavijesti administrativne prirode povezane s točkama od (a) do (k).

PUBLIC

5. Svaka stranka osigurava razuman rok između objave[1] i stupanja na snagu novih ili izmijenjenih zakona, drugih propisa i postupaka te naknada i pristojbi.

6. Svaka stranka uspostavlja ili održava jednu ili više informacijskih točaka kako bi odgovorila na razumne upite državnih tijela, gospodarskih subjekata i drugih zainteresiranih strana o carinskim i drugim pitanjima povezanima s trgovinom. Informacijske točke odgovaraju na upite u razumnom roku koji odredi svaka stranka, a koji se može razlikovati ovisno o prirodi ili složenosti zahtjeva. Stranka ne smije naplaćivati naknadu za odgovaranje na upite ili izdavanje potrebnih obrazaca i isprava.

PUBLIC

ČLANAK 11.14.

Prethodne odluke

1. Za potrebe ovog članka „prethodna odluka" znači pisana odluka koju se dostavlja podnositelju prije uvoza robe koja je obuhvaćena zahtjevom i u kojoj je propisan način na koji će stranka postupati s robom u trenutku uvoza s obzirom:

(a) na razvrstavanje robe u carinsku tarifu;

(b) na podrijetlo robe; i

(c) na sva druga pitanja koja stranke dogovore.

[1] Podrazumijeva se da se „objava" odnosi na javnu dostupnost zakona i drugih propisa.

2. Svaka stranka izdaje prethodnu odluku putem svojih carinskih tijela. Ta se prethodna odluka izdaje u razumnom roku podnositelju pisanog zahtjeva, među ostalim u elektroničkom obliku, te sadržava sve potrebne informacije u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke koja izdaje odluku.

3. Prethodna odluka valjana je najmanje tri godine od datuma stupanja na snagu, osim ako su se promijenili zakoni, činjenice ili okolnosti na kojima se temelji izvorna prethodna odluka.

4. Stranka može odbiti izdati prethodnu odluku ako su činjenice i okolnosti na kojima se prethodna odluka temelji predmet upravnog ili sudskog preispitivanja ili ako se zahtjev ne odnosi ni na koju predviđenu primjenu prethodne odluke. Ako odbije izdati prethodnu odluku, stranka odmah pisanim putem obavješćuje podnositelja i navodi relevantne činjenice te osnovu za tu odluku.

5. Svaka stranka objavljuje barem:

(a) uvjete za podnošenje zahtjeva za donošenje prethodne odluke, uključujući informacije koje treba dostaviti i njihov oblik;

(b) rok u kojem će izdati prethodnu odluku; i

(c) rok valjanosti prethodne odluke.

PUBLIC

6. Ako ukine, izmijeni ili poništi prethodnu odluku, stranka podnositelju dostavlja pisanu obavijest u kojoj navodi relevantne činjenice i osnovu za svoju odluku. Stranka prethodnu odluku ukida, mijenja ili poništava s retroaktivnim učinkom samo ako se ta odluka temeljila na nepotpunim, netočnim, lažnim ili zavaravajućim informacijama koje je dostavio podnositelj.

7. Prethodna odluka koju je izdala stranka obvezujuća je za tu stranku u odnosu na podnositelja. Prethodna odluka obvezujuća je i za podnositelja zahtjeva.

8. Svaka članica osigurava, na pisani zahtjev podnositelja, preispitivanje prethodne odluke ili odluke o ukidanju, izmjeni ili poništenju te prethodne odluke.

9. Podložno zahtjevima u pogledu povjerljivosti iz svojih zakona i drugih propisa, svaka stranka objavljuje, među ostalim na internetu, bitne elemente svojih prethodnih odluka.

ČLANAK 11.15.

Provoz i pretovar

1. Svaka stranka osigurava olakšavanje i djelotvornu kontrolu kretanja u provozu i postupaka pretovara na svojem području.

2. Svaka stranka promiče i provodi regionalne aranžmane o provozu u cilju olakšavanja trgovine.

PUBLIC

3. Svaka stranka osigurava suradnju i koordinaciju svojih tijela i relevantnih agencija radi olakšavanja prometa u provozu.

4. Svaka stranka dopušta da se roba namijenjena uvozu kreće unutar njezina područja pod carinskim nadzorom od ulaznog carinskog ureda do drugog carinskog ureda na njezinu području iz kojeg će biti puštena ili carinjena, pod uvjetom da su ispunjeni svi regulatorni zahtjevi.

PUBLIC

ČLANAK 11.16.

Carinski posrednici

1. Stranka ne smije uvesti obvezu upotrebe carinskih posrednika kao uvjet da gospodarski subjekti ispune svoje obveze u pogledu uvoza, izvoza i provoza robe.

2. Svaka stranka objavljuje svoje mjere o upotrebi carinskih posrednika.

3. Pri izdavanju dozvola carinskim posrednicima stranke primjenjuju transparentna, nediskriminirajuća i proporcionalna pravila.

ČLANAK 11.17.

Pregledi robe prije otpreme

Stranke ne zahtijevaju preglede prije otpreme, kako je definirano u Sporazumu o pregledu prije otpreme iz Priloga 1.A Sporazumu o WTO-u, ili druge aktivnosti pregleda koje prije carinjenja na odredištu provode privatna trgovačka društva.

PUBLIC

ČLANAK 11.18.

Žalbe

1. Svaka stranka osigurava učinkovite, brze, nediskriminacijske i dostupne postupke kojima se jamči pravo na žalbu protiv upravnih postupaka, presuda ili odluka carinskih ili drugih nadležnih tijela koji utječu na uvoz ili izvoz robe ili na robu u provozu.

2. Žalbeni postupci mogu uključivati upravno preispitivanje koje provodi nadzorno tijelo i sudsko preispitivanje odluka donesenih na upravnoj razini u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke.

3. Pravo na žalbu ima i svaka osoba koja je podnijela zahtjev carinskim ili drugim nadležnim tijelima za odluku, a nije dobila odluku na taj zahtjev u relevantnom roku.

4. Svaka stranka osigurava da njezina carinska ili druga nadležna tijela osobama kojima se izdaju upravne odluke dostave razloge za te odluke kako bi se, prema potrebi, olakšali žalbeni postupci.

PUBLIC

ČLANAK 11.19.

Sankcije

1. Svaka stranka osigurava da se njezinim carinskim zakonima i drugim propisima propisuju razmjerne i nediskriminirajuće sankcije za kršenja njezinih carinskih zakona, drugih propisa ili postupovnih uvjeta.

2. Svaka stranka osigurava da se sankcija zbog kršenja njezinih carinskih zakona, drugih propisa ili postupovnih uvjeta izriče samo osobi koja je zakonski odgovorna za kršenje.

3. Svaka stranka osigurava da se izrečena sankcija temelji na činjenicama i okolnostima predmeta i da je razmjerna stupnju i težini povrede. Svaka stranka dužna je izbjegavati sukobe interesa i davanje poticaja kad je riječ o procjeni i naplati sankcija.

4. Svaku se stranku potiče da otkrivanje kršenja carinskih zakona, drugih propisa ili postupovnih zahtjeva carinskom tijelu razmotri kao moguću olakotnu okolnost pri utvrđivanju sankcije.

5. Ako stranka izriče sankciju za kršenje svojih carinskih zakona, drugih propisa ili postupovnih uvjeta, ona dostavlja pisano objašnjenje osobi kojoj izriče sankciju, navodeći prirodu kršenja i primjenjive zakone, druge propise ili postupke u skladu s kojima je izrečen iznos ili raspon sankcije za kršenje.

PUBLIC

ČLANAK 11.20.

Pododbor za carinu, olakšavanje trgovine i pravila o podrijetlu

1. Pododbor za carinu, olakšavanje trgovine i pravila o podrijetlu („Pododbor”) osnovan je u skladu s člankom 8.8. stavkom 1.

2. Pododbor osigurava pravilnu provedbu ovog poglavlja, provedbu prava intelektualnog vlasništva na granicama od strane nadležnih tijela u skladu s poglavljem 32. odjeljkom C pododjeljkom 2., Protokolom uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima i svim dodatnim carinskim odredbama dogovorenima između stranaka te ispituje sva pitanja koja proizlaze iz njihove primjene.

3. Funkcije pododbora uključuju:

(a) praćenje provedbe i upravljanja ovim poglavljem i poglavljem 10.;

(b) osiguravanje foruma za savjetovanje i raspravu o svim pitanjima povezanima s carinom, uključujući posebno carinske postupke, određivanje carinske vrijednosti, tarifne režime, carinsku nomenklaturu, carinsku suradnju i uzajamnu administrativnu pomoć u carinskim pitanjima;

(c) osiguravanje foruma za savjetovanje i raspravu o pitanjima koja se odnose na pravila o podrijetlu i administrativnu suradnju te mjere za prava intelektualnog vlasništva na granici; i

(d) jačanje suradnje u razvoju, primjeni i izvršavanju carinskih postupaka, uzajamne administrativne pomoći u carinskim pitanjima, pravila o podrijetlu i administrativne suradnje.

4. Pododbor može davati preporuke o pitanjima obuhvaćenima stavkom 2. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor ovlašteni su donositi odluke o uzajamnom priznavanju tehnika upravljanja rizicima, normi povezanih s rizicima, sigurnosnih kontrola i partnerskih programa za olakšavanje trgovine, uključujući aspekte kao što su prijenos podataka i uzajamno dogovorene pogodnosti.

PUBLIC

ČLANAK 11.21.

Privremeni uvoz

1. Za potrebe ovog članka „privremeni uvoz" znači carinski postupak u okviru kojeg se određena roba, uključujući prijevozna sredstva, može unijeti na carinsko područje uvjetno oslobođena plaćanja uvoznih carina i poreza i bez primjene uvoznih zabrana ili ograničenja gospodarske naravi. Ta roba mora biti uvezena u posebne svrhe te mora biti namijenjena za ponovni izvoz unutar određenog razdoblja te ne smije biti podvrgnuta nikakvim promjenama, osim uobičajene amortizacije zbog upotrebe.

2. Svaka stranka odobrava privremeni uvoz, uz potpuno uvjetno oslobođenje od plaćanja uvoznih carina i poreza i bez primjene uvoznih ograničenja ili zabrana gospodarske naravi[1], kako je predviđeno njezinim zakonima i drugim propisima, za sljedeće vrste robe:

(a) roba namijenjena izlaganju ili upotrebi na izložbama, sajmovima, sastancima ili sličnim događanjima, odnosno roba namijenjena izlaganju ili predstavljanju na događanju; roba namijenjena za upotrebu u vezi s izlaganjem stranih proizvoda na događanju; oprema, uključujući opremu za usmeno prevođenje, aparati za snimanje zvuka i slike te filmovi obrazovnog, znanstvenog ili kulturnog karaktera namijenjeni za upotrebu na međunarodnim sastancima, konferencijama ili kongresima; i roba dobivena na takvim događanjima iz robe stavljene u privremeni uvoz; svaka stranka može zahtijevati izdavanje odobrenja državnog tijela ili jamstva ili depozita prije održavanja događaja;

[1] Podrazumijeva se da privremeni uvoz robe iz stavaka 1. i 2. ovog članka koja je unesena u Čile iz Europske unije ne podliježe plaćanju pristojbe utvrđene u članku 107. Pravilnika o carini Čilea (*Ordenanza de Aduanas*) sadržanom u Dekretu br. 30 Ministarstva financija, *Službeni list* od 4. lipnja 2005. (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

(b) profesionalna oprema, što znači: oprema za tisak ili za zvučno ili televizijsko emitiranje koja je potrebna predstavnicima tiska ili organizacijama za radiodifuziju ili televiziju koje posjećuju državno područje druge zemlje u svrhu izvješćivanja ili radi prijenosa ili snimanja materijala za određene programe; kinematografska oprema potrebna osobi koja posjećuje državno područje druge zemlje radi izrade određenog filma ili filmova; bilo koja druga oprema potrebna za obavljanje poziva, obrta ili zanimanja osobe koja posjećuje državno područje druge zemlje radi obavljanja određenog zadatka, ako se ne upotrebljava za industrijsku proizvodnju ili pakiranje robe ili, osim u slučaju ručnih alata, za iskorištavanje prirodnih resursa, za izgradnju, popravak ili održavanje zgrada ili za zemljane radove i slične projekte; pomoćni uređaji za prethodno navedenu opremu i pribor za njih; te sastavni dijelovi uvezeni radi popravka privremeno uvezene profesionalne opreme;

(c) roba koja se uvozi u vezi s komercijalnom djelatnošću, pri čemu uvoz sam po sebi nije komercijalna djelatnost, kao što su: ambalaža koja se uvozi puna te se ponovno izvozi prazna ili puna, ili se pak uvozi prazna, a izvozi puna; kontejneri, neovisno o tome jesu li napunjeni robom ili nisu, te pribor i oprema za privremeno uvezene kontejnere, koji se uvoze s kontejnerom, ponovno izvoze odvojeno ili s drugim kontejnerom ili se uvoze odvojeno, a ponovno izvoze s kontejnerom i sastavnim dijelovima namijenjenima za popravak kontejnera za koje je odobren privremeni uvoz; palete; uzorci; reklamni filmovi;

PUBLIC

(d) roba koja se uvozi isključivo u obrazovne, znanstvene ili kulturne svrhe, kao što su znanstvena oprema, pedagoški materijali, materijali za razonodu pomoraca i sva druga dobra uvezena u vezi s obrazovnim, znanstvenim ili kulturnim aktivnostima; rezervni dijelovi za znanstvenu opremu i pedagoške materijale za koje je odobren privremeni uvoz; i alati posebno konstruirani za održavanje, provjeru, kalibriranje ili popravak takve opreme;

(e) osobni predmeti, odnosno svi predmeti, novi ili rabljeni, koje putnik može opravdano trebati za osobnu uporabu tijekom putovanja, uzimajući u obzir sve okolnosti putovanja, ali isključujući robu uvezenu u komercijalne svrhe; i roba uvezena u sportske svrhe, kao što su sportska oprema i drugi predmeti koje putnik upotrebljava u sportskim natjecanjima ili demonstracijama ili za trening koji se odvija na području za koje je odobren privremeni uvoz;

(f) turistički promidžbeni materijal, odnosno roba uvezena u svrhu poticanja javnosti da posjeti stranu zemlju, posebno kako bi prisustvovala kulturnim, vjerskim, turističkim, sportskim ili profesionalnim sastancima ili prikazivanjima koji se tamo održavaju; svaka stranka može zahtijevati osiguranje ili polog za takvu robu;

(g) roba uvezena u humanitarne svrhe, odnosno medicinska, kirurška i laboratorijska oprema i pošiljke pomoći, kao što su vozila i druga prijevozna sredstva, pokrivači, šatori, montažne kuće ili druga roba koja je prijeko potrebna, proslijeđena kao pomoć ljudima koji su pogođeni prirodnim i sličnim katastrofama; i

PUBLIC

(h) životinje uvezene za posebne namjene, kao što su policijski psi ili konji, psi tragači, psi za slijepe osobe, psi za spašavanje, životinje u svrhu sudjelovanja u priredbama, izložbama, natjecanjima ili prikazivanjima, životinje u svrhu zabave, kao što su životinje za cirkus, za putovanja, uključujući kućne ljubimce putnika, za obavljanje posla ili prijevoza te u medicinske svrhe, kao što je isporuka otrova zmija.

3. Svaka stranka prihvaća, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima[1], privremeni uvoz robe iz stavka 2. kao i karnete ATA, bez obzira na njihovo podrijetlo, izdane u drugoj stranci u skladu s Konvencijom o privremenom uvozu, sastavljenom u Istanbulu 26. lipnja 1990., potvrđene u drugoj stranci i za koje jamči udruženje koje je dio međunarodnog jamstvenog lanca, koje su ovjerila nadležna tijela i koji su valjani na carinskom području stranke uvoznice.

[1] Podrazumijeva se da se u slučaju Čilea prihvaćaju karneti ATA kako su utvrđeni Dekretom br. 103 iz 2004. Ministarstva vanjskih poslova („*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*"), kojim se donosi „Konvencija o privremenom uvozu" i njezini prilozi A, B1, B2 i B3, s propisno navedenim rezervama, te njezine izmjene.

ČLANAK 11.22.

Popravljena roba

1. Za potrebe ovog članka „popravak” znači bilo koji postupak obrade koji se poduzima na robi radi popravka kvara u radu ili oštećenja materijala i koji podrazumijeva ponovno uspostavljanje izvorne funkcije robe ili osiguravanje usklađenosti s tehničkim zahtjevima za njezinu uporabu bez čega se roba više ne bi mogla upotrebljavati na uobičajeni način u svrhe za koje je bila namijenjena. Popravak uključuje obnovu i održavanje, ali ne uključuje aktivnost ili postupak kojim se:

(a) uništavaju osnovne značajke robe ili stvara nova ili tržišno različita roba;

(b) nedovršena roba pretvara u gotovu robu; ili

(c) poboljšavaju ili nadograđuju tehnička svojstva robe.

2. Stranka ne primjenjuje carinu na robu, neovisno o njezinu podrijetlu, koja ponovno ulazi na njezino carinsko područje nakon što je bila privremeno izvezena iz njezina carinskog područja u carinsko područje druge stranke radi popravka.

PUBLIC

3. Stavak 2. ne primjenjuje se na robu koja se uvozi na carinsko skladište, u zone slobodne trgovine ili robu sličnog statusa, koja se potom izvozi radi popravka i ne uvozi se ponovno na carinsko skladište, u zone slobodne trgovine ili pod sličnim statusom.

4. Stranka ne primjenjuje carinu na robu, neovisno o njezinu podrijetlu, koja se privremeno uvozi s carinskog područja druge stranke radi popravka.

PUBLIC

ČLANAK 11.23.

Naknade i formalnosti

1. Naknade i druge pristojbe koje stranka naplaćuje na uvoz ili izvoz ili u vezi s uvozom ili izvozom robe druge stranke ograničavaju se na približni trošak pruženih usluga i ne čine neizravnu zaštitu u odnosu na domaću robu ili oporezivanje uvoza ili izvoza u fiskalne svrhe.

2. Stranka ne naplaćuje naknade ili druge pristojbe na uvoz ili izvoz ili u vezi s uvozom ili izvozom robe druge stranke na *ad valorem* osnovi.

3. Svaka stranka može nametnuti pristojbe ili zahtijevati povrat troškova ako se pružaju posebne usluge, uključujući sljedeće:

(a) prisutnost, ako se tako zahtijeva, carinskog osoblja izvan službenog radnog vremena ili u prostorima izvan prostora carine;

(b) analize ili stručna izvješća o robi i poštanske naknade za povrat robe podnositelju zahtjeva, posebno u vezi s odlukama o obvezujućim informacijama ili dostavom informacija o primjeni carinskog zakonodavstva;

(c) pregled ili uzorkovanje robe u cilju provjere ili uništenja robe, koje uključuje troškove osim onih za carinsko osoblje; ili

(d) iznimne mjere provjere, kada su takve mjere potrebne zbog prirode robe ili potencijalnog rizika.

4. Svaka stranka odmah objavljuje sve naknade i pristojbe koje bi mogla naplaćivati u vezi s uvozom ili izvozom u obliku koji državnim tijelima, trgovcima i drugim zainteresiranim stranama omogućuje da se upoznaju s njima.

5. Nijedna stranka ne zahtijeva konzularne transakcije, uključujući s time povezane naknade i pristojbe, u vezi s uvozom bilo koje robe druge stranke.

PUBLIC

POGLAVLJE 12.

MJERE ZA ZAŠTITU TRGOVINE

ODJELJAK A

ANTIDAMPINŠKE I KOMPENZACIJSKE PRISTOJBE

ČLANAK 12.1.

Opće odredbe

1. Stranke potvrđuju svoja prava i obveze u skladu sa Sporazumom o antidampingu i Sporazumom o SCM-u.

2. Za potrebe ovog odjeljka ne primjenjuju se povlaštena pravila o podrijetlu iz poglavlja 10.

PUBLIC

ČLANAK 12.2.

Transparentnost

1. Antidampinški i antisubvencijski ispitni postupci i mjere trebali bi se upotrebljavati potpuno u skladu s relevantnim zahtjevima WTO-a utvrđenima u Sporazumu o antidampingu i Sporazumu o SCM-u te bi se trebali temeljiti na poštenom i transparentnom sustavu.

2. Svaka stranka osigurava, u najkraćem mogućem roku nakon uvođenja privremenih mjera, a u svakom slučaju prije konačnog utvrđenja, potpuno objavljivanje svih bitnih činjenica i razmatranja na kojima temelji odluku o primjeni konačnih mjera. Takvom objavom ne dovodi se u pitanje članak 6.5. Sporazuma o antidampingu ni članak 12.4. Sporazuma o SCM-u. Svaka stranka takve bitne činjenice i razmatranja objavljuje u pisanom obliku te zainteresiranim stranama daje dovoljno vremena za podnošenje primjedbi na njih.

3. Svakoj zainteresiranoj strani odobrava se mogućnost saslušanja kako bi mogla izraziti svoja stajališta tijekom antidampinškog ili antisubvencijskog ispitnog postupka, pod uvjetom da se time nepotrebno ne odgađa provođenje ispitnog postupka.

PUBLIC

ČLANAK 12.3.

Uzimanje u obzir javnog interesa

Svaka stranka uzima u obzir stanje domaće industrije, uvoznika i njihovih reprezentativnih udruženja, reprezentativnih korisnika i reprezentativnih organizacija za zaštitu potrošača pod uvjetom da su tijelima koja provode ispitni postupak dostavili odgovarajuće informacije u odgovarajućem roku. Stranka može odlučiti da neće primjenjivati antidampinške ili kompenzacijske mjere na temelju takvih informacija.

PUBLIC

ČLANAK 12.4.

Pravilo niže pristojbe

Ako stranka uvede antidampinšku pristojbu na robu druge stranke, iznos te pristojbe ne smije biti veći od dampinške marže. Kad je god to moguće, antidampinška pristojba trebala bi biti niža od te stope ako bi takva niža pristojba bila dostatna za uklanjanje štete za domaću industriju.

ČLANAK 12.5.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na ovaj odjeljak.

ODJELJAK B

GLOBALNE ZAŠTITNE MJERE

PUBLIC

ČLANAK 12.6.

Opće odredbe

Stranke potvrđuju svoja prava i obveze na temelju članka XIX. GATT-a iz 1994., Sporazuma o zaštitnim mjerama i članka 5. Sporazuma o poljoprivredi.

ČLANAK 12.7.

Transparentnost i uvođenje konačnih mjera

1. Neovisno o članku 12.6., stranka koja pokreće ispitni postupak u pogledu globalnih zaštitnih mjera ili namjerava primijeniti globalne zaštitne mjere, na zahtjev druge stranke i pod uvjetom da ona ima znatan interes, odmah dostavlja pisanu obavijest sa svim relevantnim informacijama koje su dovele do pokretanja ispitnog postupka u pogledu globalnih zaštitnih mjera ili do primjene globalnih zaštitnih mjera, uključujući privremene nalaze ako su relevantni. Takva obavijest ne dovodi u pitanje članak 3. stavak 2. Sporazuma o zaštitnim mjerama.

2. Pri uvođenju konačnih globalnih zaštitnih mjera svaka stranka nastoji ih uvesti na način koji najmanje utječe na bilateralnu trgovinu, pod uvjetom da stranka na koju mjere utječu ima znatan interes kako je definirano u stavku 4.

3. Za potrebe stavka 2., ako stranka smatra da su pravni zahtjevi za uvođenje konačnih globalnih zaštitnih mjera ispunjeni i namjerava primijeniti takve mjere, o tome obavješćuje drugu stranku i daje mogućnost održavanja bilateralnih savjetovanja, pod uvjetom da druga stranka ima znatan interes kako je definirano u stavku 4. Ako se u roku od 15 dana od obavijesti ne postigne zadovoljavajuće rješenje, stranka uvoznica može donijeti odgovarajuće globalne zaštitne mjere za uklanjanje problema.

4. Za potrebe ovog članka smatra se da stranka ima znatan interes ako je tijekom posljednjega trogodišnjeg razdoblja, mjereno u smislu apsolutnog obujma ili vrijednosti, bila jedan od pet najvećih dobavljača uvezene robe.

ČLANAK 12.8.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na ovaj odjeljak.

PUBLIC

ODJELJAK C

BILATERALNE ZAŠTITNE MJERE

PODODJELJAK 1.

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 12.9.

Definicije

Za potrebe ovog odjeljka:

(a) „domaća industrija” u odnosu na uvezenu robu znači proizvođači u cjelini koji proizvode sličnu ili izravno konkurentsku robu, koji posluju na području stranke, ili proizvođači čija ukupna proizvodnja slične ili izravno konkurentske robe čini pretežan dio ukupne domaće proizvodnje te robe;

(b) „prijelazno razdoblje” znači:

i. razdoblje od sedam godina od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma; ili

PUBLIC

ii. za svaku robu za koju je u rasporedu iz Priloga 9. stranke koja primjenjuje bilateralnu zaštitnu mjeru predviđeno razdoblje ukidanja carina od sedam godina, razdoblje ukidanja carina za tu robu plus dvije godine.

PUBLIC

ČLANAK 12.10.

Primjena bilateralne zaštitne mjere

1. Neovisno o odjeljku B, ako se roba s podrijetlom iz stranke zbog snižavanja ili ukidanja carine na temelju ovog dijela ovog Sporazuma uvozi na područje druge stranke u toliko povećanim količinama, u apsolutnom smislu ili u odnosu na domaću proizvodnju, te pod takvim uvjetima da to uzrokuje ili bi moglo uzrokovati ozbiljnu štetu domaćim proizvođačima slične ili izravno konkurentske robe, stranka uvoznica može uvesti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uvjetima i u skladu s postupcima utvrđenima u ovom odjeljku.

2. Ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 1., stranka uvoznica može primijeniti jednu od sljedećih bilateralnih zaštitnih mjera:

(a) suspenziju daljnjeg snižavanja carinske stope na predmetnu robu kako je predviđeno ovim dijelom ovog Sporazuma; ili

(b) povećanje carinske stope na predmetnu robu do razine koja ne premašuje nižu od sljedeće dvije stope:

i. carinsku stopu koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije na robu u trenutku poduzimanja mjere; ili

ii. carinsku stopu koja se primjenjuje prema načelu najpovlaštenije nacije na robu na dan prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 12.11.

Standardi za bilateralne zaštitne mjere

1. Bilateralna zaštitna mjera ne primjenjuje se:

(a) osim u mjeri i onoliko dugo koliko je potrebno za sprečavanje ili otklanjanje ozbiljne štete ili prijetnje ozbiljne štete domaćoj industriji;

(b) dulje od dvije godine; razdoblje se može produljiti za još dvije godine ako nadležno tijelo stranke uvoznice koje provodi ispitni postupak utvrdi, u skladu s postupcima navedenima u ovom odjeljku, da je mjera i dalje nužna za sprečavanje ili ispravljanje ozbiljne štete ili prijetnje ozbiljne štete domaćoj industriji, pod uvjetom da cjelokupno razdoblje primjene bilateralne zaštitne mjere, uključujući razdoblje početne primjene i sve njegove produžetke, ne premašuje četiri godine; ili

(c) nakon isteka prijelaznog razdoblja kako je definirano u članku 12.9. točki (b).

2. Ako stranka prestane primjenjivati bilateralnu zaštitnu mjeru, carinska stopa jest stopa koja bi bila na snazi za robu u skladu s rasporedom iz Priloga 9. koji se primjenjuje na nju.

3. Kako bi se olakšala prilagodba predmetne industrije ako se očekuje da bilateralna zaštitna mjera traje dulje od jedne godine, stranka koja je primjenjuje dužna je postupno liberalizirati tu mjeru u redovitim vremenskim razmacima tijekom razdoblja primjene.

PUBLIC

ČLANAK 12.12.

Privremene bilateralne zaštitne mjere

1. U kritičnim okolnostima u kojima bi odgoda prouzročila štetu koju bi bilo teško popraviti, stranka može privremeno primijeniti bilateralnu zaštitnu mjeru a da pritom ne ispuni zahtjeve iz članka 12.21. stavka 1., podložno prethodnom zaključku da postoji jasan dokaz da se uvoz robe s podrijetlom iz druge stranke povećao zbog snižavanja ili ukidanja carine na temelju ovog dijela ovog Sporazuma i da takav uvoz uzrokuje ili može uzrokovati ozbiljnu štetu domaćoj industriji.

2. Privremena bilateralna zaštitna mjera ne primjenjuje se dulje od 200 dana i u tom razdoblju stranka koja primjenjuje mjeru postupa u skladu s relevantnim postupovnim pravilima utvrđenima u pododjeljku 2. Stranka koja primjenjuje privremenu bilateralnu zaštitnu mjeru odmah nadoknađuje sva povećanja carina ako se ispitnim postupkom opisanim u pododjeljku 2. ne utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz članka 12.10. stavka 1. Trajanje privremene bilateralne zaštitne mjere ubraja se u razdoblje opisano u članku 12.11. stavku 1. točki (b).

3. Stranka uvoznica koja primjenjuje privremenu bilateralnu zaštitnu mjeru po uvođenju takve privremene mjere obavješćuje drugu stranku i, na zahtjev druge stranke, odmah upućuje to pitanje na razmatranje Zajedničkom odboru.

PUBLIC

ČLANAK 12.13.

Naknada i suspenzija koncesija

1. Stranka koja primjenjuje bilateralnu zaštitnu mjeru savjetuje se sa strankom čiji proizvodi podliježu mjeri kako bi se usuglasile o odgovarajućoj naknadi za liberalizaciju trgovine u obliku koncesija s bitno jednakim učincima na trgovinu. Stranka koja primjenjuje bilateralnu zaštitnu mjeru omogućuje takvo savjetovanje najkasnije 30 dana nakon primjene bilateralne zaštitne mjere.

2. Ako savjetovanja iz stavka 1. u roku od 30 dana od njihova početka ne rezultiraju dogovorom o naknadi za liberalizaciju trgovine, stranka čija roba podliježe privremenoj bilateralnoj zaštitnoj mjeri može suspendirati primjenu koncesija koje u bitnome imaju istovjetne učinke na trgovinu druge stranke.

3. Stranka čija roba podliježe bilateralnoj zaštitnoj mjeri pisanim putem obavješćuje drugu stranku najmanje 30 dana prije suspenzije primjene koncesija u skladu sa stavkom 2.

PUBLIC

4. Obveza isplate naknade u skladu sa stavkom 1. i pravo suspenzije primjene koncesija u skladu sa stavkom 2.:

(a) ne provode se prva 24 mjeseca tijekom kojih je bilateralna zaštitna mjera na snazi, pod uvjetom da je bilateralna zaštitna mjera primijenjena kao posljedica apsolutnog povećanja uvoza; i

(b) prestaju vrijediti na dan prestanka bilateralne zaštitne mjere.

PUBLIC

ČLANAK 12.14.

Vremenski razmak između dviju bilateralnih zaštitnih mjera
i neusporedna primjena zaštitnih mjera

1. Stranka ne primjenjuje bilateralnu zaštitnu mjeru iz ovog odjeljka na uvoz robe koja je prethodno podlijegala takvoj mjeri, osim ako je od razdoblja primjene zaštitne mjere koje je neposredno prethodilo proteklo razdoblje jednako polovini tog razdoblja. Bilateralna zaštitna mjera koja je više od jednom primijenjena na istu robu ne može se produljiti za još dvije godine kako je predviđeno u članku 12.11. stavku 1. točki (b).

2. Stranka u odnosu na istu robu i u istom razdoblju ne smije primjenjivati:

(a) bilateralnu zaštitnu mjeru ili privremenu bilateralnu zaštitnu mjeru na temelju ovog dijela ovog Sporazuma; i

(b) globalnu zaštitnu mjeru u skladu s člankom XIX. GATT-a iz 1994. i Sporazumom o zaštitnim mjerama.

PUBLIC

ČLANAK 12.15.

Najudaljenije regije[1] Europske unije

1. Ako se bilo koja roba s podrijetlom iz Čilea uvozi na područje jedne ili više najudaljenijih regija Europske unije u takvim povećanim količinama i pod takvim uvjetima da to uzrokuje ili bi moglo uzrokovati ozbiljno pogoršanje gospodarskog stanja predmetne najudaljenije regije, stranka EU, nakon što je razmotrila druga rješenja, može iznimno primijeniti bilateralne zaštitne mjere ograničene na područje predmetne najudaljenije regije.

[1] Na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma najudaljenije su regije Europske unije: Guadeloupe, Francuska Gijana, Martinique, Réunion, Mayotte, Saint-Martin, Azori, Madeira i Kanarski otoci. Ovaj se članak primjenjuje i na zemlju ili prekomorsko područje koje svoj status promijeni u status najudaljenije regije na temelju odluke Europskog vijeća u skladu s postupkom iz članka 355. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije od datuma donošenja te odluke. U slučaju da najudaljenija regija Europske unije nakon tog postupka prestane biti najudaljenija regija, ovaj se članak prestaje primjenjivati na tu zemlju ili prekomorsko područje od datuma odluke Europskog vijeća u tom pogledu. Stranka EU obavješćuje Čile o svim promjenama područja koja se smatraju najudaljenijim regijama Europske unije.

2. Za potrebe stavka 1. „ozbiljno pogoršanje” znači velike poteškoće u gospodarskom sektoru u kojem se proizvodi slična ili izravno konkurentska roba. Ozbiljno pogoršanje utvrđuje se na temelju objektivnih čimbenika, uključujući sljedeće:

(a) povećanje obujma uvoza u apsolutnom smislu ili u odnosu na domaću proizvodnju i uvoz iz ostalih izvora; i

(b) učinak uvoza iz stavka 1. na situaciju u predmetnoj industriji ili predmetnom gospodarskom sektoru, među ostalim na razinu prodaje, proizvodnju, financijsku situaciju i zapošljavanje.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., ostale odredbe ovog odjeljka primjenjive na bilateralne zaštitne mjere primjenjuju se i na sve zaštitne mjere donesene na temelju ovog članka. Svako upućivanje na „ozbiljnu štetu” u drugim odredbama ovog odjeljka smatra se „ozbiljnim pogoršanjem” kada se primjenjuje u odnosu na najudaljenije regije Europske unije.

PUBLIC

PODODJELJAK 2.

POSTUPOVNA PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA BILATERALNE ZAŠTITNE MJERE

PUBLIC

ČLANAK 12.16.

Mjerodavno pravo

Za primjenu bilateralnih zaštitnih mjera nadležno tijelo svake stranke koje provodi ispitni postupak postupa u skladu s odredbama ovog pododjeljka. U slučajevima koji nisu obuhvaćeni ovim pododjeljkom nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak primjenjuje pravila utvrđena u skladu s pravom stranke tog tijela.

ČLANAK 12.17.

Pokretanje postupka zaštite

1. Nadležno tijelo stranke koje provodi ispitni postupak može pokrenuti postupak povezan s bilateralnim zaštitnim mjerama („postupak zaštite”) na temelju pisanog zahtjeva[1] koji je podnijela domaća industrija ili koji je podnesen u njezino ime, a u iznimnim okolnostima i na vlastitu inicijativu.

[1] Kad je riječ o stranci EU-u, taj zahtjev može podnijeti jedna ili više država članica u ime domaće industrije.

2. Smatra se da je zahtjev podnijela domaća industrija ili da je podnesen u njezino ime ako ga podupiru domaći proizvođači čija ukupna proizvodnja čini više od 50 % ukupne proizvodnje slične ili izravno konkurentske robe koju proizvodi taj dio domaće industrije koji podupire zahtjev ili mu se protivi. Međutim, nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak ne pokreće ispitni postupak ako domaći proizvođači koji podupiru zahtjev ostvaruju manje od 25 % ukupne domaće proizvodnje slične ili izravno konkurentske robe koju proizvodi domaća industrija.

3. Nakon što nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak pokrene ispitni postupak, pisani zahtjev iz stavka 1. stavlja se na raspolaganje zainteresiranim stranama, osim povjerljivih informacija koje su u njemu sadržane.

4. Nakon pokretanja postupka zaštite, nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak objavljuje obavijest o pokretanju postupka zaštite u službenom listu stranke. U obavijesti se navodi:

(a) subjekt koji je podnio pisani zahtjev, ako je primjenjivo;

(b) uvezena roba koja podliježe postupku zaštite;

(c) tarifni podbroj i tarifna oznaka u koje je razvrstana uvezena roba;

PUBLIC

(d) vrsta predložene mjere koja se želi primjenjivati;

(e) javna rasprava u skladu s člankom 12.20. točkom (a) ili rok u kojem zainteresirane stranke mogu podnijeti zahtjev za saslušanje u skladu s člankom 12.20. točkom (b);

(f) mjesto gdje se može pregledati pisani zahtjev i svi drugi dokumenti podneseni tijekom postupka koji nisu povjerljivi; i

(g) naziv, adresa i telefonski broj ureda kojem se treba obratiti za više informacija.

5. U pogledu postupka zaštite koji je u skladu sa stavkom 1. pokrenut na temelju pisanog zahtjeva, predmetno nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak ne objavljuje obavijest iz stavka 4. a da prethodno nije pažljivo ocijenilo ispunjava li pisani zahtjev zahtjeve domaćeg zakonodavstva i zahtjeve iz stavaka 1. i 2. te uključuje li opravdane dokaze da se uvoz robe podrijetlom iz druge stranke povećao zbog smanjenja ili ukidanja carine u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma te uzrokuje li takav uvoz ili bi mogao uzrokovati navodne ozbiljne štete.

PUBLIC

ČLANAK 12.18.

Ispitni postupak

1. Stranka primjenjuje bilateralnu zaštitnu mjeru tek nakon što njezino nadležno tijelo provede ispitni postupak u skladu s člankom 3. stavkom 1. i člankom 4. stavkom 2. točkom (c) Sporazuma o zaštitnim mjerama. U tu se svrhu članak 3. stavak 1. i članak 4. stavak 2. točka (c) Sporazuma o zaštitnim mjerama *mutatis mutandis* ugrađuju u ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

2. U ispitnom postupku iz stavka 1. stranka postupa u skladu sa zahtjevima iz članka 4. stavka 2. točke (a) Sporazuma o zaštitnim mjerama. U tu se svrhu članak 4. stavak 2. točka (a) Sporazuma o zaštitnim mjerama *mutatis mutandis* ugrađuje u ovaj Sporazum i postaje njegov sastavni dio.

PUBLIC

3. Ako stranka objavi obavijest u skladu sa stavkom 1. ovog članka i člankom 3. stavkom 1. Sporazuma o zaštitnim mjerama da primjenjuje ili produljuje bilateralnu zaštitnu mjeru, ta obavijest uključuje:

(a) dokaz o ozbiljnoj šteti ili prijetnji ozbiljne štete uzrokovanoj povećanim uvozom robe podrijetlom iz druge stranke, kao rezultat smanjenja ili ukidanja carina u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma. Ispitnim se postupkom na temelju objektivnih dokaza dokazuje uzročna veza između povećanog uvoza predmetne robe i ozbiljne štete ili prijetnje ozbiljne štete; ispituju se i drugi poznati čimbenici osim povećanog uvoza kako bi se osiguralo da se ozbiljna šteta ili prijetnja ozbiljne štete koju uzrokuju ti drugi čimbenici ne pripiše povećanom uvozu;

(b) točan opis robe s podrijetlom na koju se primjenjuje bilateralna zaštitna mjera, uključujući njezin tarifni broj ili podbroj prema HS-u, na kojem se temelje rasporedi o tarifnim obvezama u Prilogu 9.;

(c) točan opis bilateralne zaštitne mjere;

(d) datum uvođenja bilateralne zaštitne mjere, njezino očekivano trajanje i, ako je primjenjivo, rokove za postupnu liberalizaciju mjere u skladu s člankom 12.11. stavkom 3.; i

PUBLIC

(e) u slučaju produljenja bilateralne zaštitne mjere, dokaz da se predmetna domaća industrija prilagođava.

4. Na zahtjev stranke čija roba podliježe postupku zaštite iz ovog odjeljka, stranka koja provodi taj postupak započinje savjetovanje sa strankom koja je podnijela zahtjev kako bi preispitala obavijest iz stavka 1. ili svaku javnu obavijest ili izvješće koje je izdalo nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak u vezi s postupkom zaštite.

5. Svaka stranka osigurava da njezino nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak dovrši sve ispitne postupke u skladu s ovim člankom u roku od 12 mjeseci od datuma njihova pokretanja.

ČLANAK 12.19.

Povjerljive informacije

1. Nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak po podnošenju valjanog dokaza povjerljivo tretira sve informacije koje su po prirodi povjerljive ili koje su predočene na povjerljivoj osnovi. Takve informacije ne objavljuju se bez dozvole zainteresirane strane koja ih je dostavila.

PUBLIC

2. Od zainteresiranih strana koje dostavljaju povjerljive informacije zahtijeva se dostava njihovih sažetaka koji nisu povjerljivi, a ako takve strane navedu da se takve informacije ne mogu sažeti, moraju navesti razloge za to. Sažeci moraju biti dovoljno detaljni kako bi omogućili razumijevanje biti informacija koje su dostavljene kao povjerljive. Međutim, ako nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak utvrdi da zahtjev u pogledu povjerljivosti nije utemeljen, a predmetna zainteresirana strana ne želi objaviti informacije ili odobriti njihovu objavu u uopćenom ili sažetom obliku, nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak može zanemariti takve informacije, osim ako se tom nadležnom tijelu na temelju informacija iz odgovarajućih izvora može zadovoljavajuće dokazati da su informacije točne.

PUBLIC

ČLANAK 12.20.

Rasprave

Tijekom svakog postupka zaštite nadležno tijelo koje provodi ispitni postupak:

(a) održava javne rasprave, nakon obavijesti u razumnom roku, kako bi se svim zainteresiranim stranama i svim reprezentativnim udruženjima potrošača omogućilo da budu osobno prisutni ili da ih zastupa pravni savjetnik radi iznošenja dokaza i rasprave o navodnoj ozbiljnoj šteti ili prijetnji ozbiljne štete te o odgovarajućem rješenju; ili

(b) omogućava saslušanje svim zainteresiranim stranama koje su u roku navedenom u obavijesti o pokretanju postupka iz članka 12.17. stavka 4. podnijele pisani zahtjev u kojem su navele da bi ishod ispitnog postupka vjerojatno utjecao na njih te da postoje posebni razlozi za usmeno saslušanje.

PUBLIC

ČLANAK 12.21.

Obavijesti, razmatranje na Zajedničkom odboru i objave

1. Ako jedna od stranaka smatra da je nastupila neka od okolnosti iz članka 12.10. stavka 1. ili članka 12.15. stavka 1., odmah upućuje to pitanje na razmatranje Zajedničkom odboru. Zajednički odbor može dati preporuke potrebne za otklanjanje nastalih okolnosti. Ako Zajednički odbor ne da nikakvu preporuku u cilju otklanjanja okolnosti ili ako se u roku od 30 dana od datuma kada je stranka uputila predmet Zajedničkom odboru ne postigne nikakvo drugo zadovoljavajuće rješenje, stranka uvoznica može donijeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere za otklanjanje okolnosti u skladu s ovim odjeljkom.

2. Za potrebe stavka 1. stranka uvoznica dostavlja stranci izvoznici sve relevantne informacije, uključujući dokaze o ozbiljnoj šteti ili prijetnji ozbiljne štete domaćim proizvođačima slične i izravno konkurentske robe uzrokovane povećanim uvozom, precizan opis predmetne robe i predloženu bilateralnu zaštitnu mjeru, njezin predloženi datum uvođenja i očekivano trajanje.

3. Stranka koja donosi bilateralnu zaštitnu mjeru objavljuje nalaze i obrazložene zaključke o svim bitnim činjeničnim i pravnim pitanjima u službenom listu te stranke, uključujući opis uvezene robe i stanje zbog kojeg se uvode mjere u skladu s člankom 12.10. stavkom 1. ili člankom 12.15. stavkom 1., uzročno-posljedičnu vezu između takvog stanja i povećanog uvoza te oblik, razinu i trajanje mjera.

PUBLIC

ČLANAK 12.22.

Prihvaćanje dokumenata na engleskom jeziku u postupcima zaštite

Kako bi se olakšalo podnošenje dokumenata u postupcima zaštite, nadležno tijelo stranke koje provodi ispitni postupak dužno je prihvatiti dokumente koje su zainteresirane strane podnijele na engleskom jeziku, pod uvjetom da te stranke kasnije, u duljem roku koji odredi nadležno tijelo, dostave prijevod dokumenata na jezik postupka zaštite.

POGLAVLJE 13.

SANITARNE I FITOSANITARNE MJERE

PUBLIC

ČLANAK 13.1.

Ciljevi

Ciljevi su ovog poglavlja:

(a) zaštita zdravlja ljudi, životinja i biljaka na područjima stranaka uz istodobno olakšavanje trgovine životinjama, proizvodima životinjskog podrijetla, biljkama, biljnim proizvodima i drugim proizvodima obuhvaćenima sanitarnim i fitosanitarnim mjerama između stranaka:

i. poboljšanjem transparentnosti, komunikacije i suradnje u vezi sa sanitarnim i fitosanitarnim mjerama među strankama;

ii. uspostavom mehanizama i postupaka za olakšavanje trgovine; i

iii. daljnjom provedbom načela Sporazuma o SPS-u;

(b) suradnja u multilateralnim forumima i u području znanosti o sigurnosti hrane, zdravlju životinja i zaštiti bilja;

(c) suradnja u drugim sanitarnim ili fitosanitarnim pitanjima ili u drugim forumima.

PUBLIC

ČLANAK 13.2.

Multilateralne obveze

Stranke potvrđuju svoja prava i obveze iz Sporazuma o WTO-u te posebno iz Sporazuma o SPS-u. Ta prava i obveze osnova su za aktivnosti stranaka u skladu s ovim poglavljem.

ČLANAK 13.3.

Područje primjene

Ovo se poglavlje primjenjuje na:

(a) sve sanitarne i fitosanitarne mjere kako su definirane u Prilogu A Sporazumu o SPS-u u mjeri u kojoj utječu na trgovinu između stranaka;

(b) suradnju u multilateralnim forumima priznatima u okviru Sporazuma o SPS-u;

(c) suradnju u području znanosti o sigurnosti hrane, zdravlju životinja i zaštiti bilja; i

(d) suradnju u vezi sa svim drugim sanitarnim ili fitosanitarnim pitanjima u bilo kojem drugom forumu, kako se stranke dogovore.

PUBLIC

ČLANAK 13.4.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga od 13.-A do 13.-H:

(a) primjenjuju se definicije iz Priloga A Sporazumu o SPS-u, kao i definicije iz Codexa Alimentariusa, one u okviru Svjetske organizacije za zdravlje životinja te iz Međunarodne konvencije o zaštiti bilja, sastavljene u Rimu 17. studenoga 1997.; i

(b) „zaštićeno područje" znači, kad je riječ o specifičnom reguliranom štetnom organizmu, službeno definiran zemljopisni dio područja stranke za koji je poznato da se taj štetni organizam na njemu ne nalazi unatoč povoljnim uvjetima i prisutnosti u drugim dijelovima područja te stranke.

ČLANAK 13.5.

Nadležna tijela

1. Nadležna tijela stranaka su tijela odgovorna za provedbu mjera iz ovog poglavlja, kako je utvrđeno u Prilogu 13.-A.

2. U skladu s člankom 13.12., stranke se međusobno obavješćuju o svim znatnim promjenama u strukturi, organizaciji i podjeli nadležnosti svojih nadležnih tijela.

PUBLIC

ČLANAK 13.6.

Priznavanje statusa u pogledu bolesti životinja i infekcija životinja te u pogledu štetnih organizama

1. Na status u pogledu bolesti i infekcija životinja, uključujući zoonoze, primjenjuje se sljedeće:

(a) stranka uvoznica za potrebe trgovine priznaje zdravstveni status životinja stranke izvoznice ili njezinih regija, kako je u pogledu bolesti životinja navedenih u Dodatku 13.-B-1. utvrdila stranka izvoznica u skladu s Prilogom 13.-C stavkom 1. točkom (a) podtočkom i.;

(b) ako stranka smatra da njezino područje ili bilo koja od njezinih regija ima poseban status u pogledu određene bolesti životinja osim bolesti životinja iz Dodatka 13.-B-1., može zatražiti priznavanje tog statusa u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu 13.-C stavku 3.; stranka uvoznica može zatražiti jamstva u odnosu na uvoz živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla koji odgovaraju dogovorenom statusu te stranke;

(c) stranke potvrđuju da status područja ili regija ili status u sektoru ili podsektoru stranaka povezan s raširenošću ili pojavljivanjem bolesti životinja koje nisu navedene u Dodatku 13.-B-1. ili infekcija u životinja ili s time povezanog rizika, prema potrebi, kako ga definiraju međunarodne organizacije za određivanje standarda priznate na temelju Sporazuma o SPS-u, čini osnovu za međusobnu trgovinu. Stranka uvoznica prema potrebi može zatražiti jamstva u odnosu na uvoz živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla koji odgovaraju definiranom statusu te stranke u skladu s preporukama organizacija za određivanje standarda; i

(d) ne dovodeći u pitanje članke 13.9. i 13.15. i osim ako stranka uvoznica uputi izričiti prigovor i zahtijeva popratne ili dodatne informacije, savjetovanje ili provjeru u skladu s člancima 13.11. i 13.14., svaka stranka bez nepotrebne odgode donosi potrebne zakonodavne i administrativne mjere kako bi se omogućila trgovina na temelju točaka (a), (b) i (c) ovog stavka.

PUBLIC

2. U pogledu štetnih organizama primjenjuje se sljedeće:

(a) stranke u trgovinske svrhe priznaju status štetnog organizma u pogledu štetnih organizama navedenih u Dodatku 13.-B-2.; i

(b) ne dovodeći u pitanje članke 13.9. i 13.15. i osim ako stranka uvoznica uputi izričiti prigovor i zahtijeva popratne ili dodatne informacije, savjetovanje ili provjeru u skladu s člancima 13.11. i 13.14., svaka stranka bez nepotrebne odgode poduzima potrebne zakonodavne i administrativne mjere kako bi se omogućila trgovina na temelju točke (a) ovog stavka.

PUBLIC

ČLANAK 13.7.

Priznavanje odluka o regionalizaciji u pogledu bolesti i infekcija životinja te štetnih organizama

1. Stranke priznaju koncept regionalizacije i primjenjuju ga u međusobnoj trgovini.

2. Odluke o regionalizaciji koje se odnose na bolesti kopnenih i vodenih životinja navedene u Dodatku 13.-B-1. i štetne organizme navedene u Dodatku 13.-B-2. donose se u skladu s Prilogom 13.-C.

3. Kad je riječ o bolestima životinja i u skladu s člankom 13.14., stranka izvoznica koja od stranke uvoznice traži priznavanje odluke o regionalizaciji obavješćuje o svojim mjerama kojima se uspostavlja regionalizacija s cjelovitim objašnjenjem i popratnim podacima za utvrđene činjenice i odluke.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 13.15. i osim ako stranka uvoznica uloži izričit prigovor i zatraži dodatne informacije, savjetovanja ili provjeru u skladu s člancima 13.11. i 13.14. u roku od 15 radnih dana od primitka odluke o regionalizaciji, stranke tu odluku smatraju prihvaćenom.

5. Savjetovanja iz stavka 4. ovog članka održavaju se u skladu s člankom 13.14. stavkom 2. Stranka uvoznica ocjenjuje dodatne informacije u roku od 15 radnih dana od primitka dodatnih informacija. Provjera iz stavka 4. ovog članka provodi se u skladu s člankom 13.11. i u roku od 25 radnih dana od primitka zahtjeva za provjeru.

PUBLIC

6. Kad je riječ o štetnim organizmima, svaka stranka osigurava da se u trgovini biljkama, biljnim proizvodima i drugim proizvodima vodi računa o statusu štetnih organizama koji priznaje druga stranka. Stranka izvoznica koja od druge stranke traži priznavanje odluke o regionalizaciji obavješćuje drugu stranku o svojim mjerama i odlukama, u skladu s odgovarajućim Međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere Organizacije Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu („FAO”), uključujući br. 4 „Zahtjevi za uspostavu područja bez štetnih organizama”, br. 8 „Utvrđivanje statusa štetnih organizama na određenom području” i druge međunarodne standarde za fitosanitarne mjere koje stranke smatraju primjerenima. Ne dovodeći u pitanje članak 13.15. i osim ako stranka uloži izričit prigovor i zatraži dodatne informacije, savjetovanja ili provjeru u skladu s člancima 13.11. i 13.14. u roku od tri mjeseca od primitka odluke o regionalizaciji, stranke tu odluku smatraju prihvaćenom.

7. Savjetovanja iz stavka 4. ovog članka održavaju se u skladu s člankom 13.14. stavkom 2. Stranka uvoznica ocjenjuje sve dodatne informacije u roku od tri mjeseca od primitka takvih dodatnih informacija. Svaka stranka provodi provjeru iz stavka 4. ovog članka u skladu s člankom 13.11. i u roku od 12 mjeseci od primitka zahtjeva za provjeru, vodeći računa o biologiji štetnog organizma i predmetnog usjeva.

8. Nakon okončanja postupaka iz stavaka od 2. do 7. ovog članka i ne dovodeći u pitanje članak 13.15., svaka stranka bez nepotrebnog odgađanja poduzima potrebne zakonodavne i administrativne mjere kako bi omogućila trgovinu na toj osnovi.

PUBLIC

ČLANAK 13.8.

Priznavanje jednakovrijednosti

1. Stranke mogu priznati jednakovrijednost u odnosu na pojedinu mjeru, skupinu mjera ili sustave koji se primjenjuju na određeni sektor ili podsektor.

2. Za potrebe priznavanja jednakovrijednosti stranke slijede postupak savjetovanja iz stavka 3. Taj postupak uključuje objektivno dokazivanje jednakovrijednosti koje provodi stranka izvoznica te objektivnu procjenu tog dokaza koju provodi stranka uvoznica radi njezina mogućeg priznavanja jednakovrijednosti.

3. Stranke u roku od tri mjeseca nakon što stranka uvoznica primi zahtjev stranke izvoznice za priznavanje jednakovrijednosti jedne ili više mjera koje utječu na jedan ili više sektora ili podsektora pokreću postupak savjetovanja koji uključuje korake utvrđene u Prilogu 13.-E. U slučaju višestrukih zahtjeva stranke izvoznice stranke se na zahtjev stranke uvoznice dogovaraju u okviru Pododbora iz članka 13.16. o vremenskom rasporedu na temelju kojeg pokreću postupak iz ovog stavka.

4. Ako nije drukčije dogovoreno, stranka uvoznica dovršava procjenu jednakovrijednosti, kako je utvrđeno u Prilogu 13.-E, najkasnije 180 dana nakon što od stranke izvoznice primi dokaz o jednakovrijednosti kako je utvrđeno u tom prilogu. Iznimno je u slučaju sezonskih usjeva opravdano naknadno dovršiti procjenu jednakovrijednosti, ako je to potrebno kako bi se omogućila provjera fitosanitarnih mjera tijekom odgovarajućeg razdoblja rasta usjeva.

PUBLIC

5. Prioritetni sektori ili podsektori svake stranke za koje se može pokrenuti postupak savjetovanja iz stavka 3. ovog članka utvrđuju se, prema potrebi, redoslijedom prioriteta iz Dodatka 13.-E-1. Pododbor iz članka 13.16. može preporučiti Zajedničkom vijeću da izmijeni taj popis, uključujući redoslijed prioriteta.

6. Stranka uvoznica može povući ili suspendirati priznavanje jednakovrijednosti na temelju izmjene mjera jedne od stranaka koja utječe na predmetnu jednakovrijednost, pod uvjetom da se primjenjuju sljedeći postupci:

(a) u skladu s člankom 13.13. stranka izvoznica obavješćuje stranku uvoznicu o svakoj predloženoj izmjeni mjere stranke izvoznice za koju je priznata jednakovrijednost i o vjerojatnom učinku predložene izmjene na tu jednakovrijednost. U roku od 30 radnih dana od primitka tih informacija stranka uvoznica obavješćuje stranku izvoznicu o tome hoće li nastaviti priznavati jednakovrijednost na temelju predložene izmjene; i

(b) u skladu s člankom 13.13. stranka uvoznica obavješćuje stranku izvoznicu o svakoj predloženoj izmjeni mjere stranke uvoznice na kojoj se temelji priznavanje jednakovrijednosti i o vjerojatnom učinku predložene izmjene na to priznavanje jednakovrijednosti. Ako stranka uvoznica prestane priznavati tu jednakovrijednost, stranke mogu zajedno utvrditi uvjete za ponovno pokretanje postupka iz stavka 3. ovog članka na temelju predložene izmjene.

PUBLIC

7. Ne dovodeći u pitanje članak 13.15., stranka uvoznica ne povlači niti suspendira priznavanje jednakovrijednosti prije nego što predložena izmjena bilo koje stranke stupi na snagu.

8. Priznavanje jednakovrijednosti ili povlačenje ili suspenzija priznavanja jednakovrijednosti isključivo je na strani stranke uvoznice koja djeluje u skladu sa svojim administrativnim i zakonodavnim okvirom, uključujući, kad je riječ o biljkama, biljnim proizvodima i drugoj robi, odgovarajuće komunikacije u skladu s međunarodnim standardima FAO-a za fitosanitarne mjere br. 13 „Smjernice za obavješćivanje o neusklađenostima i hitnom djelovanju" te, prema potrebi, s ostalim međunarodnim standardima za fitosanitarne mjere. Stranka uvoznica dostavlja stranci izvoznici cjelovito pisano objašnjenje i popratne podatke koji se odnose na utvrđene činjenice i odluke obuhvaćene ovim člankom. U slučaju nepriznavanja jednakovrijednosti ili povlačenja ili suspenzije priznavanja jednakovrijednosti stranka uvoznica obavješćuje stranku izvoznicu o uvjetima za ponovno pokretanje postupka iz stavka 3.

ČLANAK 13.9.

Transparentnost i uvjeti za trgovinu

1. Stranke primjenjuju opće uvjete uvoza. Ne dovodeći u pitanje odluke donesene u skladu s člankom 13.7., uvjeti za uvoz stranke uvoznice primjenjuju se na područje stranke izvoznice. U skladu s člankom 13.13. stranka uvoznica obavješćuje stranku izvoznicu o svojim sanitarnim i fitosanitarnim uvoznim zahtjevima. Te informacije, prema potrebi, uključuju obrasce za službene certifikate ili potvrde koje zahtijeva stranka uvoznica.

2. Svaka stranka pri obavješćivanju o izmjenama ili predloženim izmjenama uvjeta iz stavka 1. ovog članka postupa u skladu s člankom 7. Sporazuma o SPS-u i Prilogom B tom sporazumu te naknadnim odlukama koje donese Odbor WTO-a za sanitarne i fitosanitarne mjere. Ne dovodeći u pitanje članak 13.15., stranka uvoznica uzima u obzir vrijeme prijevoza između područja stranaka pri utvrđivanju datuma stupanja na snagu svih izmjena uvjeta iz stavka 1. ovog članka.

3. Ako stranka uvoznica ne ispuni zahtjeve u pogledu obavješćivanja iz stavka 2., nastavlja prihvaćati, u razdoblju od 30 dana od datuma stupanja na snagu predmetne izmjene, sve službene certifikate ili potvrde kojima se jamče uvjeti za uvoz koji su se primjenjivali prije te izmjene.

4. Ako Čile odobri pristup tržištu jednom ili više sektora ili podsektora stranke EU-a u skladu s uvjetima iz stavka 1., Čile odobrava sve naknadne zahtjeve za izvoz koje podnesu države članice na temelju sveobuhvatne dokumentacije s informacijama koja je dostupna Europskoj komisiji, poznata kao profil zemlje, osim ako Čile u ograničenim posebnim okolnostima i kada to smatra primjerenim zatraži dodatne informacije.

PUBLIC

5. U roku od 90 dana od priznavanja jednakovrijednosti u skladu s člankom 13.8. stranka poduzima zakonodavne i administrativne mjere potrebne za provedbu tog priznavanja jednakovrijednosti kako bi omogućila trgovinu između stranaka u sektorima i podsektorima u kojima stranka uvoznica priznaje sve sanitarne i fitosanitarne mjere stranke izvoznice kao jednakovrijedne. Kad je riječ o životinjama, proizvodima životinjskog podrijetla, biljkama, biljnim proizvodima i drugim proizvodima obuhvaćenima predmetnim sanitarnim i fitosanitarnim mjerama, predložak službenog certifikata ili službenog dokumenta koji zahtijeva stranka uvoznica može se zamijeniti certifikatom predviđenim u Prilogu 13.-H.

6. Kad je riječ o proizvodima iz stavka 5. u sektorima ili podsektorima za koje su kao jednakovrijedne priznate jedna mjera ili više njih, ali ne sve, stranke nastavljaju međusobnu trgovinu na temelju usklađenosti s uvjetima iz stavka 1. Na zahtjev stranke izvoznice primjenjuje se stavak 7.

7. Za potrebe ovog poglavlja stranka uvoznica ne podvrgava uvoz proizvoda druge stranke uvoznim dozvolama.

8. Kad je riječ o općim uvjetima za uvoz koji utječu na trgovinu između stranaka, stranke na zahtjev stranke izvoznice započinju savjetovanje u skladu s člankom 13.14. kako bi utvrdile alternativne ili dodatne uvjete za uvoz stranke uvoznice. Stranke te alternativne ili dodatne uvjete za uvoz, prema potrebi, temelje na mjerama stranke izvoznice koje stranka uvoznica priznaje kao jednakovrijedne. Ako se stranke dogovore o alternativnim ili dodatnim uvjetima za uvoz, stranka uvoznica u roku od 90 dana od njihove uspostave poduzima potrebne zakonodavne ili administrativne mjere kako bi dopustila uvoz na toj osnovi.

PUBLIC

9. Kad je riječ o uvozu životinja, proizvoda životinjskog podrijetla i nusproizvoda životinjskog podrijetla, stranka uvoznica, na zahtjev stranke izvoznice popraćen odgovarajućim jamstvima, bez prethodne inspekcije i u skladu s Prilogom 13.-D odobrava postrojenja koji se nalaze na području stranke izvoznice. Ako stranka izvoznica ne zatraži dodatne informacije, stranka uvoznica u roku od 30 radnih dana od primitka zahtjeva za odobrenje popraćenog odgovarajućim jamstvima poduzima potrebne zakonodavne ili administrativne mjere kako bi dopustila uvoz na toj osnovi.

10. Prvi popis postrojenja odobrava stranka u skladu s Prilogom 13.-D.

11. Na zahtjev stranke, druga stranka dostavlja cjelovito objašnjenje i popratne podatke za utvrđene činjenice i odluke obuhvaćene ovim člankom.

ČLANAK 13.10.

Postupci certificiranja

1. Za potrebe postupaka certificiranja, stranke se pridržavaju načela i kriterija kako je utvrđeno u Prilogu 13-H.

2. Stranka izdaje certifikate ili službene dokumente iz članka 13.9. stavaka 1., 5. i 6. kako je utvrđeno u Prilogu 13-H.

PUBLIC

3. Pododbor iz članka 13.16. može preporučiti da Zajednički odbor ili Zajedničko vijeće donese odluku o utvrđivanju pravila koja treba poštovati u slučaju elektroničke certifikacije, povlačenja ili zamjene certifikata.

PUBLIC

ČLANAK 13.11.

Provjera

1. Za potrebe učinkovite provedbe ovog poglavlja svaka stranka ima pravo:

(a) provesti, u skladu sa smjernicama iz Priloga 13.-F, provjeru cijelog ili dijela ukupnog programa nadzora nadležnih tijela druge stranke. Troškove takvih provjera snosi stranka koja provodi provjeru;

(b) od datuma koji odrede stranke, zahtijevati od druge stranke cjelokupni program nadzora druge stranke ili njegov dio te izvještaj o rezultatima nadzora izvršenih u skladu s tim programom; i

(c) za laboratorijske testove povezane s proizvodima životinjskog podrijetla, zatražiti sudjelovanje druge stranke u periodičnom programu usporednih testova za posebne testove koje organizira referentni laboratorij stranke koja je podnijela zahtjev. Troškove povezane s tim sudjelovanjem snosi stranka sudionica.

2. Svaka stranka može podijeliti rezultate i zaključke svojih provjera s trećim zemljama te ih učiniti javno dostupnima.

3. Pododbor iz članka 13.16. može preporučiti Zajedničkom vijeću da izmijeni Prilog 13.-F, uzimajući u obzir relevantan rad međunarodnih organizacija.

4. Rezultati provjera iz ovog članka mogu doprinijeti mjerama stranke ili stranaka iz članaka od 13.6. do 13.9. i članka 13.12.

PUBLIC

ČLANAK 13.12.

Uvozne kontrole i inspekcijske naknade

1. Uvozne kontrole pošiljaka iz stranke izvoznice koje provodi stranka uvoznica moraju biti u skladu s načelima utvrđenima u Prilogu 13-G. Rezultati tih kontrola mogu doprinijeti postupku provjere iz članka 13.11.

2. Učestalost fizičkih uvoznih kontrola koje primjenjuje svaka stranka utvrđena je u Prilogu 13.-G. Pododbor iz članka 13.16. može preporučiti Zajedničkom vijeću da izmijeni Prilog 13.-G.

3. Stranka može odstupiti od učestalosti utvrđene u Prilogu 13-G u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, kao posljedica napretka ostvarenog u skladu s člancima 13.8. i 13.9. ili kao posljedica provjera, savjetovanja ili drugih mjera predviđenih u ovom poglavlju.

4. Inspekcijske naknade ne smiju biti veće od troškova koji nastaju nadležnom tijelu pri obavljanju uvoznih kontrola i moraju biti pravične u odnosu na naknade koje se naplaćuju za inspekciju sličnih domaćih proizvoda.

5. Stranka uvoznica stranku izvoznicu obavješćuje o svakoj izmjeni, među ostalim o razlozima za te izmjene, koja se odnosi na mjere koje utječu na uvozne kontrole i inspekcijske naknade te o svim znatnim promjenama u administrativnom postupku za takve kontrole.

6. Stranke se za proizvode iz članka 13.9. stavka 5. mogu dogovoriti da uzajamno smanje učestalost fizičkih uvoznih kontrola.

7. Pododbor može Zajedničkom vijeću preporučiti uvjete za odobrenje uvoznih kontrola svake stranke, u cilju prilagodbe njihove učestalosti ili njihove zamjene, koji će se primjenjivati od određenog datuma. Ti se uvjeti odlukom Zajedničkog vijeća uključuju u Prilog 13-G. Od tog datuma stranke mogu jedna drugoj odobravati uvozne kontrole za određene proizvode u cilju smanjenja njihove učestalosti ili njihove zamjene.

PUBLIC

ČLANAK 13.13.

Razmjena informacija

1. Stranke sustavno razmjenjuju informacije relevantne za provedbu ovog poglavlja radi razvijanja standarda, davanja jamstva, stvaranja međusobnog povjerenja i dokazivanja učinkovitosti provjerenih programa. Prema potrebi, razmjena informacija može uključivati razmjenu službenika.

2. Stranke razmjenjuju i informacije o drugim relevantnim temama, uključujući:

(a) značajne događaje povezane s proizvodima obuhvaćenima ovim poglavljem, uključujući razmjenu informacija predviđenu u člancima 13.8. i 13.9.;

(b) rezultate postupaka provjere predviđenih u članku 13.11.;

(c) rezultate uvoznih kontrola predviđenih u članku 13.12. u slučaju odbijenih pošiljaka životinja i proizvoda životinjskog podrijetla ili onih koje nisu ispunile uvjete;

(d) znanstvena mišljenja relevantna za ovo poglavlje i izrađena pod odgovornošću stranke; i

(e) brzo uzbunjivanje relevantno za trgovinu u području primjene ovog poglavlja.

PUBLIC

3. Stranka pravodobno dostavlja znanstvene radove ili podatke na evaluaciju relevantnom znanstvenom forumu kako bi potkrijepila sva stajališta ili tvrdnje iznesene u pogledu pitanja koja proizlaze iz ovog poglavlja. Rezultati te evaluacije dostupni su strankama.

4. Ako je stranka dostavila informacije iz ovog članka putem obavijesti WTO-u u skladu s člankom 7. Sporazuma o SPS-u i Prilogom B tom sporazumu ili na svojoj službenoj, javno dostupnoj internetskoj stranici bez naknade, informacije predviđene u ovom članku smatraju se razmijenjenima.

5. Kad je riječ o štetnim organizmima i njihovoj poznatoj i neposrednoj opasnosti za stranku, ta se stranka izravno obavješćuje poštom ili elektroničkom poštom. Stranke se pridržavaju smjernica iz Međunarodnih standarda FAO-a za fitosanitarne mjere br. 17 „Izvješćivanje o štetnim organizmima”.

6. Stranke razmjenjuju informacije iz ovog članka elektroničkom poštom, telefaksom ili poštom.

PUBLIC

ČLANAK 13.14.

Obavješćivanje i savjetovanje

1. Stranka u roku od dva radna dana u pisanom obliku obavješćuje drugu stranku o svakom ozbiljnom ili znatnom riziku za zdravlje ljudi, životinja i biljaka, uključujući sva hitna stanja povezana s nadzorom hrane ili situacije kada postoji jasno utvrđeni rizik od ozbiljnih zdravstvenih posljedica povezanih s konzumacijom proizvoda životinjskog podrijetla ili biljnih proizvoda, a posebno o:

(a) mjerama koje utječu na odluke o regionalizaciji iz članka 13.7.;

(b) prisutnosti ili razvoju bolesti životinja ili štetnom organizmu koji su navedeni u Prilogu 13.-B;

(c) nalazima od epidemiološke važnosti ili važnim povezanim rizicima u odnosu na bolesti životinja i štetne organizme koji nisu navedeni u Prilogu 13.-B ili koji su nove bolesti životinja ili štetni organizmi; i

(d) dodatnim mjerama koje nadilaze osnovne zahtjeve njihovih mjera poduzetih radi nadzora ili iskorjenjivanja bolesti životinja ili štetnih organizama ili radi zaštite javnog zdravlja te o promjenama u preventivnim politikama, uključujući politike cijepljenja.

PUBLIC

2. Ako je stranka ozbiljno zabrinuta u pogledu rizika za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka, ta stranka može zatražiti savjetovanje s drugom strankom o toj situaciji. To se savjetovanje održava što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 13 radnih dana od zahtjeva. U tom savjetovanju svaka stranka nastoji osigurati sve potrebne informacije kako bi se izbjeglo narušavanje trgovine i kako bi se postiglo uzajamno prihvatljivo rješenje u skladu sa zaštitom zdravlja ljudi, životinja i biljaka.

3. Stranka može zatražiti da se savjetovanje iz stavka 2. ovog članka održava kao videokonferencija ili audiokonferencija. Stranka koja je podnijela zahtjev sastavlja zapisnik sa savjetovanja, koji podliježe odobrenju stranaka. Za potrebe tog odobrenja primjenjuje se članak 13.13. stavak 6.

ČLANAK 13.15.

Zaštitna klauzula

1. Ako stranka izvoznica poduzme domaće mjere za nadzor uzroka koji bi mogao predstavljati ozbiljan rizik za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka, ta stranka, ne dovodeći u pitanje stavak 2., poduzima jednakovrijedne mjere za sprečavanje unošenja rizika na područje stranke uvoznice.

PUBLIC

2. Stranka uvoznica može, na temelju ozbiljnog rizika za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka, poduzeti privremene mjere potrebne za zaštitu zdravlja ljudi, životinja ili biljaka. Za pošiljke koje su u prijevozu između stranaka kada se primjenjuju takve privremene mjere, stranka uvoznica razmatra najprikladnije i najproporcionalnije rješenje kako bi se izbjegli nepotrebni poremećaji u trgovini.

3. Stranka koja poduzima mjere iz ovog članka obavješćuje drugu stranku o tome u roku od jednog radnog dana od odluke o provedbi tih mjera. Na zahtjev stranke i u skladu s člankom 13.14. stavkom 2. stranke održavaju savjetovanje o situaciji u roku od 13 radnih dana od obavijesti. Stranke uzimaju u obzir sve informacije iznesene tijekom tih savjetovanja i nastoje izbjeći nepotrebne poremećaje u trgovini, uzimajući u obzir, ako je to primjenjivo, ishod savjetovanja na temelju članka 13.14. stavka 2.

ČLANAK 13.16.

Pododbor za sanitarne i fitosanitarne mjere

1. Pododbor za sanitarne i fitosanitarne mjere („Pododbor”), osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1., sastavljen je od predstavnika stranaka koji su nadležni za sanitarna i fitosanitarna pitanja.

PUBLIC

2. Pododbor:

(a) prati provedbu ovog poglavlja, razmatra pitanja povezana s ovim poglavljem i analizira sva pitanja koja se mogu pojaviti u vezi s njegovom provedbom; i

(b) daje preporuke Zajedničkom vijeću za izmjene prilogâ u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a), posebno s obzirom na napredak postignut u okviru savjetovanja i postupaka predviđenih ovim poglavljem.

3. Pododbor se dogovara o mjerama koje treba poduzeti radi ostvarivanja ciljeva ovog poglavlja. Pododbor utvrđuje ciljeve i ključne etape za te mjere. Pododbor evaluira rezultate tih mjera.

4. Pododbor može preporučiti Zajedničkom vijeću ili Zajedničkom odboru da u skladu s člankom 40.3. stavkom 3. prema potrebi osnuje tehničke radne skupine koje se sastoje od predstavnika svake stranke koji su stručnjaci te utvrđuju i rješavaju tehnička i znanstvena pitanja koja proizlaze iz primjene ovog poglavlja.

5. Pododbor može preporučiti Zajedničkom vijeću ili Zajedničkom odboru da donese odluku o posebnim poslovnicima ovog Pododbora s obzirom na specifičnost sanitarnih i fitosanitarnih pitanja.

PUBLIC

ČLANAK 13.17.

Suradnja u okviru multilateralnih foruma

1. Stranke promiču suradnju u okviru multilateralnih foruma relevantnih za sanitarna i fitosanitarna pitanja, posebno u okviru međunarodnih organizacija za normizaciju priznatih u okviru Sporazuma o SPS-u.

2. Pododbor osnovan člankom 13.16. relevantan je forum za razmjenu informacija i suradnju u pitanjima iz stavka 1. ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 13.18.

Suradnja u području znanosti o sigurnosti hrane, zdravlju životinja i zaštiti bilja

1. Stranke nastoje olakšati znanstvenu suradnju između tijela stranaka nadležnih za znanstvenu evaluaciju u područjima sigurnosti hrane, zdravlja životinja i zaštite bilja.

2. Pododbor može preporučiti Zajedničkom vijeću ili Zajedničkom odboru da u skladu s člankom 40.3. stavkom 3. osnuje tehničku radnu skupinu za znanstvenu suradnju iz stavka 1. ovog članka („radna skupina”) koja se sastoji od predstavnika znanstvenih tijela koji su stručnjaci iz stavka 1. ovog članka i koje imenuje svaka stranka.

3. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor koji osniva radnu skupinu utvrđuje mandat, opseg i program rada te radne skupine.

4. Radna skupina može razmjenjivati informacije, među ostalim:

(a) znanstvene i tehničke informacije; i

(b) informacije o prikupljanju podataka.

5. Rad radne skupine ne utječe na neovisnost nacionalnih ili regionalnih tijela svake stranke.

6. Svaka stranka osigurava da na predstavnike imenovane u skladu sa stavkom 2. ne utječu sukobi interesa prema pravu te stranke.

PUBLIC

ČLANAK 13.19.

Teritorijalno područje primjene za stranku EU

1. Odstupajući od članka 41.2., kad je riječ o stranci EU-u ovo se poglavlje primjenjuje na državna područja država članica kako je utvrđeno u Prilogu I. Uredbi (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća[1] te kad je riječ o bilju, biljnim proizvodima i drugoj robi, kako je utvrđeno u članku 1. stavku 3. Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća[2].

PUBLIC

[1] Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

[2] Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4.).

2. Stranke razumiju da se u pogledu područja Europske unije uzimaju u obzir njegove posebnosti i da se Europska unija priznaje kao jedinstveni subjekt.

PUBLIC

POGLAVLJE 14.

SURADNJA U PODRUČJU ODRŽIVIH PREHRAMBENIH SUSTAVA

ČLANAK 14.1.

Cilj

Cilj je ovog poglavlja uspostaviti blisku suradnju između stranaka radi prelaska na održive prehrambene sustave. Stranke prepoznaju važnost jačanja politika i definiranja programa kojima se doprinosi razvoju održivih, uključivih, zdravih i otpornih prehrambenih sustava te ulogu trgovine u ostvarivanju tog cilja.

ČLANAK 14.2.

Područje primjene

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na suradnju između stranaka usmjerenu na poboljšanje održivosti njihovih prehrambenih sustava.

2. U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe za suradnju u posebnim aspektima održivih prehrambenih sustava, među ostalim:

(a) održivosti prehrambenog lanca i smanjenje gubitka i rasipanja hrane;

(b) borbi protiv prijevara povezanih s hranom u prehrambenom lancu;

(c) dobrobiti životinja;

(d) borbi protiv antimikrobne otpornosti; i

(e) smanjenju upotrebe gnojiva i kemijskih pesticida za koje je procjena rizika pokazala da uzrokuju neprihvatljive rizike za zdravlje ili okoliš.

3. Ovo se poglavlje primjenjuje i na suradnju stranaka u okviru multilateralnih foruma.

4. Ovo se poglavlje primjenjuje ne dovodeći u pitanje primjenu drugih poglavlja koja se odnose na prehrambene sustave ili održivost, posebno poglavlja 13., 16. i 33.

PUBLIC

ČLANAK 14.3.

Definicije

1. Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „prehrambeni lanac” znači svi koraci od primarne proizvodnje do prodaje krajnjem potrošaču, uključujući proizvodnju, preradu, izradu, prijevoz, uvoz, skladištenje, distribuciju i prodaju krajnjem potrošaču;

(b) „primarna proizvodnja” znači proizvodnja ili uzgoj primarnih proizvoda, uključujući žetvu, berbu, mužnju i proizvodnju domaćih životinja prije klanja, kao i lov i ribolov te sakupljanje divljih proizvoda; i

(c) „održivi prehrambeni sustav” znači prehrambeni sustav koji osigurava sigurnu, hranjivu i dostatnu hranu za sve bez ugrožavanja gospodarskih, socijalnih i okolišnih temelja potrebnih za stvaranje sigurnosti opskrbe hranom i prehrane za buduće generacije; takav održivi prehrambeni sustav:

i. profitabilan je (gospodarska održivost);

ii. ima široke prednosti za društvo (socijalna održivost); i

iii. ima pozitivan ili neutralan utjecaj na prirodni okoliš, među ostalim na klimatske promjene (okolišna održivost).

PUBLIC

ČLANAK 14.4.

Održivost prehrambenog lanca i smanjenje gubitka i rasipanja hrane

1. Stranke prepoznaju međusobnu povezanost postojećih prehrambenih sustava i klimatskih promjena. Stranke surađuju kako bi smanjile negativne učinke prehrambenih sustava na okoliš i klimu te ojačale njihovu otpornost.

2. Stranke prepoznaju da gubitak i rasipanje hrane negativno utječu na socijalnu, gospodarsku i okolišnu dimenziju prehrambenih sustava.

3. Stranke surađuju u područjima koja mogu uključivati:

(a) održivu proizvodnju hrane, uključujući poljoprivredu, poboljšanje dobrobiti životinja, promicanje organskog uzgoja i smanjenje upotrebe antimikrobnih sredstava, gnojiva i kemijskih pesticida za koje procjena rizika pokazuje da predstavljaju neprihvatljiv rizik za zdravlje ili okoliš;

(b) održivost prehrambenog lanca, uključujući proizvodnju hrane, metode i praksu prerade;

(c) zdravu i održivu prehranu, smanjenje ugljičnog otiska potrošnje;

(d) smanjenje emisija stakleničkih plinova iz prehrambenih sustava, povećanje ponora ugljika i smanjenje gubitka bioraznolikosti;

PUBLIC

(e) inovacije i tehnologije koje doprinose prilagodbi i otpornosti na učinke klimatskih promjena;

(f) izradu planova za nepredvidive situacije kako bi se osigurala sigurnost opskrbe hranom u kriznim vremenima; i

(g) smanjenje gubitka i rasipanja hrane, u skladu s ciljem održivog razvoja br. 12, ciljem br. 12.3, kako je definirano u Programu do 2030.

4. Suradnja u skladu s ovim člankom može uključivati razmjenu informacija, stručnog znanja i iskustava, kao i suradnju u području istraživanja i inovacija.

PUBLIC

ČLANAK 14.5.

Borba protiv prijevara u prehrambenom lancu

1. Stranke prepoznaju da prijevare mogu utjecati na sigurnost prehrambenog lanca, ugroziti održivost prehrambenih sustava i narušiti poštenu poslovnu praksu, povjerenje potrošača i otpornost tržišta hrane.

2. Stranke surađuju kako bi otkrile i izbjegle prijevare u prehrambenom lancu:

(a) razmjenom informacija i iskustava radi boljeg otkrivanja i suzbijanja prijevara u prehrambenom lancu; i

(b) pružanjem pomoći potrebne za prikupljanje dokaza o praksi koja nije u skladu ili se sumnja da nije u skladu s njihovim pravilima ili koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi, životinja ili biljaka ili za okoliš ili koja dovodi potrošače u zabludu.

PUBLIC

ČLANAK 14.6.

Dobrobit životinja

1. Stranke prepoznaju da su životinje čuvstvena bića i da upotrebu životinja u sustavima proizvodnje hrane prati odgovornost za njihovu dobrobit. Stranke poštuju trgovinske uvjete za životinje iz uzgoja i proizvode životinjskog podrijetla čiji je cilj zaštita dobrobiti životinja.

2. Stranke nastoje postići zajednički dogovor o međunarodnim standardima dobrobiti životinja Svjetske organizacije za zdravlje životinja („WOAH”).

3. Stranke surađuju na razvoju i provedbi standarda dobrobiti životinja na poljoprivrednom gospodarstvu, tijekom prijevoza te pri klanju i usmrćivanju životinja, u skladu sa svojim zakonodavstvom.

4. Stranke jačaju svoju istraživačku suradnju u području dobrobiti životinja kako bi dodatno razvile znanstveno utemeljene standarde dobrobiti životinja.

5. Pododbor iz članka 14.8. može se baviti drugim pitanjima iz područja dobrobiti životinja.

6. Stranke razmjenjuju informacije, stručno znanje i iskustva u području dobrobiti životinja.

7. Stranke surađuju u okviru WOAH-a i mogu surađivati u okviru drugih međunarodnih foruma u cilju promicanja daljnjeg razvoja standarda dobrobiti životinja i najbolje prakse te njihove provedbe.

8. Na temelju članka 40.3. stavka 3. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor može osnovati tehničku radnu skupinu za potporu Pododboru iz članka 14.8. u provedbi ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 14.7.

Borba protiv antimikrobne otpornosti

1. Stranke prepoznaju da je antimikrobna otpornost ozbiljna prijetnja zdravlju ljudi i životinja te da uporaba, posebno zlouporaba i prekomjerna uporaba antimikrobnih sredstava kod životinja doprinosi ukupnom razvoju antimikrobne otpornosti i predstavlja velik rizik za javno zdravlje. Stranke prepoznaju da priroda ove prijetnje zahtijeva transnacionalni pristup.

2. Svaka stranka postupno ukida uporabu antimikrobnih lijekova kao pospješivača rasta.

3. Svaka stranka, u skladu s pristupom „Jedno zdravlje”:

(a) uzima u obzir postojeće i buduće smjernice, standarde, preporuke i mjere koje su izrađene u okviru međunarodnih organizacija relevantnih u području oblikovanja inicijativa i nacionalnih planova u svrhu promicanja razborite i odgovorne uporabe antimikrobnih sredstava u uzgoju životinja i veterinarskoj praksi.

(b) promiče, ako stranke tako zajednički odluče, odgovornu i razboritu uporabu antimikrobnih sredstava, uključujući smanjenje uporabe antimikrobnih sredstava u uzgoju životinja i postupno ukidanje uporabe antimikrobnih sredstava kao pospješivača rasta u uzgoju životinja; i

(c) podupire razvoj i provedbu međunarodnih akcijskih planova za borbu protiv antimikrobne otpornosti ako stranke to smatraju primjerenim.

4. Na temelju članka 40.3. stavka 3. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor može osnovati tehničku radnu skupinu za potporu Pododboru iz članka 14.8. u provedbi ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 14.8.

Pododbor za održive prehrambene sustave

1. Pododbor za održive prehrambene sustave („Pododbor”), osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1., sastoji se od predstavnika stranaka koji su nadležni za održive prehrambene sustave.

2. Pododbor prati provedbu ovog poglavlja i analizira sva pitanja koja se pojave u vezi s njegovom provedbom.

3. Pododbor se dogovara o mjerama koje treba poduzeti radi ostvarivanja ciljeva ovog poglavlja. Pododbor utvrđuje ciljeve i ključne etape za te mjere i prati napredak stranaka u uspostavi održivih prehrambenih sustava. Pododbor za svako razdoblje evaluira rezultate provedbe tih mjera.

4. Pododbor može preporučiti Zajedničkom vijeću ili Zajedničkom odboru, u skladu s člankom 40.3. stavkom 3., osnivanje tehničkih radnih skupina koje se sastoje od predstavnika svake stranke koji su stručnjaci kako bi se utvrdila i riješila tehnička i znanstvena pitanja koja proizlaze iz primjene ovog poglavlja.

5. Pododbor preporučuje Zajedničkom odboru da utvrdi pravila za ublažavanje mogućih sukoba interesa sudionika sastanaka Pododbora i bilo koje tehničke radne skupine iz ovog poglavlja. Zajednički odbor donosi odluku kojom se utvrđuju ta pravila.

PUBLIC

ČLANAK 14.9.

Suradnja u okviru multilateralnih foruma

1. Stranke prema potrebi surađuju u okviru multilateralnih foruma kako bi potaknule globalni prelazak na održive prehrambene sustave koji doprinose postizanju međunarodno dogovorenih ciljeva u području zaštite okoliša, prirode i klime.

2. Pododbor je forum za razmjenu informacija i suradnju u pitanjima obuhvaćenima stavkom 1. ovog članka.

ČLANAK 14.10.

Dodatne odredbe

1. Aktivnosti Pododbora ne utječu na neovisnost nacionalnih ili regionalnih tijela stranaka.

2. Ovo poglavlje ne utječe na prava ili obveze svake stranke da zaštiti povjerljive informacije u skladu sa svojim pravnim propisima. Ako stranka drugoj stranci u skladu s ovim poglavljem dostavi informacije koje se smatraju povjerljivima u skladu s njezinim pravnim propisima, druga stranka s tim informacijama postupa kao s povjerljivima, osim ako stranka koja je dostavila informacije pristane na drukčije postupanje.

3. Uz potpuno poštovanje prava svake stranke na donošenje propisa, ovo poglavlje ne tumači se kao obveza stranke:

(a) da izmijeni svoje uvozne zahtjeve;

(b) da odstupi od domaćih postupaka za pripremu i donošenje regulatornih mjera;

(c) da poduzme radnje koje bi ugrozile ili ometale pravodobno donošenje regulatornih mjera za ostvarenje ciljeva javne politike; ili

(d) da usvoji bilo koji konkretan regulatorni ishod.

PUBLIC

POGLAVLJE 15.

ENERGIJA I SIROVINE

PUBLIC

ČLANAK 15.1.

Cilj

Cilj je ovog poglavlja promicanje dijaloga i suradnje u energetskom sektoru i sektoru sirovina na obostranu korist stranaka, poticanje održive i poštene trgovine i ulaganja kojima se osiguravaju jednaki uvjeti u tim sektorima te jačanje konkurentnosti povezanih lanaca vrijednosti, uključujući dodavanje vrijednosti, u skladu s ovim Sporazumom.

ČLANAK 15.2.

Načela

1. Svaka stranka zadržava suvereno pravo da odredi jesu li određene zone unutar njezina područja, kao i u isključivom gospodarskom pojasu, raspoložive za istraživanje, proizvodnju i prijevoz energenata i sirovina.

2. U skladu s ovim poglavljem stranke ponovno potvrđuju svoje pravo na reguliranje na svojim područjima kako bi postigle legitimne ciljeve politike u području energije i sirovina.

PUBLIC

ČLANAK 15.3.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga 15.-A-i 15.-B:

(a) „odobrenje” znači dopuštenje, dozvola, koncesija ili sličan administrativni ili ugovorni instrument kojim nadležno tijelo stranke subjektu daje pravo obavljanja određene gospodarske djelatnosti na području te stranke u skladu sa zahtjevima utvrđenima u odobrenju;

(b) „uravnoteženje” znači sve aktivnosti i svi postupci, u svim vremenskim planovima, kojima operatori sustava kontinuirano osiguravaju održavanje frekvencije sustava unutar unaprijed definiranog raspona stabilnosti i usklađenost s količinom rezervi koje su potrebne s obzirom na traženu kvalitetu;

(c) „energenti” znači roba iz koje se proizvodi energija i koja je pod odgovarajućom oznakom HS-a navedena u Prilogu 15.-A;

(d) „ugljikovodici” znači roba navedena pod odgovarajućom oznakom HS-a u Prilogu 15.-A;

(e) „sirovine” znači tvari koje se upotrebljavaju u izradi industrijskih proizvoda, uključujući rude, koncentrate, trosku, pepeo i kemikalije, sirove, prerađene i rafinirane materijale, metalni otpad, otpadne materijale i otpatke za pretaljivanje, navedene u odgovarajućim poglavljima HS-a iz Priloga 15.-A;

(f) „energija iz obnovljivih izvora” znači energija proizvedena iz solarnih izvora, izvora vjetra, vode, geotermalnih, bioloških ili oceanskih izvora ili drugih obnovljivih izvora iz okoliša;

(g) „obnovljiva goriva” znači biogoriva, tekuća biogoriva, goriva iz biomase i obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla, uključujući obnovljiva sintetička goriva i vodik iz obnovljivih izvora;

(h) „norme” znači norme u smislu poglavlja 16.;

(i) „operator sustava” znači:

i. kad je riječ o stranci EU-u: osoba koja je odgovorna za rad i osiguravanje održavanja i razvoja sustava za distribuciju ili prijenos električne energije na određenom području te za osiguravanje dugoročne sposobnosti takvih sustava; i

PUBLIC

ii. kad je riječ o Čileu: neovisno tijelo odgovorno za koordinaciju rada međusobno povezanih električnih sustava, koje osigurava učinkovito gospodarsko funkcioniranje te sigurnost i pouzdanost električnog sustava te omogućuje otvoren pristup prijenosnom sustavu; i

(j) „tehnički propisi" znači tehnički propisi u smislu poglavlja 16.

PUBLIC

ČLANAK 15.4.

Uvozni i izvozni monopoli

Stranka ne smije odrediti ni zadržati određeni uvozni ili izvozni monopol. Za potrebe ovog članka pojam „uvozni ili izvozni monopol" znači isključivo pravo ili ovlast koje stranka dodijeli subjektu za uvoz energenata ili sirovina iz druge stranke ili njihov izvoz u drugu stranku[1].

[1] Podrazumijeva se da se ovim člankom ne dovode u pitanje poglavlja 17., 18. i 29. i rasporedi u prilozima od 17-A do 17-C i 29. te da se ovaj članak ne primjenjuje na pravo koje proizlazi iz dodjele prava intelektualnog vlasništva.

ČLANAK 15.5.

Izvozne cijene[1]

1. Stranka ne smije, uz pomoć mjera kao što su dozvole ili zahtjevi u pogledu minimalne cijene, uvesti višu cijenu za izvoz energenata ili sirovina u drugu stranku od cijene koju naplaćuje za takve energente ili sirovine namijenjene domaćem tržištu.

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka, Čile može uvesti ili provoditi mjere u cilju poticanja dodavanja vrijednosti opskrbom industrijskih sektora sirovinama po povlaštenim cijenama kako bi se mogli razvijati u Čileu, pod uvjetom da te mjere ispunjavaju uvjete utvrđene u Prilogu 15.-B.

ČLANAK 15.6.

Regulirane domaće cijene

1. Stranke prepoznaju važnost konkurentskih energetskih tržišta kako bi se osigurao širok izbor u opskrbi energentima i poboljšala dobrobit potrošača. Stranke također prepoznaju da se regulatorne potrebe i pristupi mogu razlikovati među tržištima.

2. Dodatno uz stavak 1., svaka stranka, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, osigurava da se opskrba energentima temelji na tržišnim načelima.

[1] Podrazumijeva se da se ovim člankom ne dovodi u pitanje Prilog 29.

3. Stranka može regulirati cijenu koja se naplaćuje za opskrbu energentima samo nametanjem obveze pružanja javne usluge.

4. Ako stranka uvede obvezu pružanja javne usluge, dužna je osigurati da je ta obveza jasno definirana, transparentna i nediskriminirajuća te da ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva obveze pružanja javne usluge.

PUBLIC

ČLANAK 15.7.

Odobrenje za istraživanje i proizvodnju energenata i sirovina

1. Ne dovodeći u pitanje poglavlje 20., ako stranka zahtijeva odobrenje za istraživanje ili proizvodnju energenata i sirovina, ta stranka osigurava da se takvo odobrenje izdaje u skladu s javnim i nediskriminirajućim postupkom[1].

2. Stranka objavljuje, između ostaloga, vrstu odobrenja, relevantno područje ili njegov dio i očekivani datum ili rok za dodjelu odobrenja, na način kojim se potencijalno zainteresiranim podnositeljima zahtjeva omogućuje da podnesu zahtjeve.

3. Stranka može odstupiti od stavka 2. ovog članka i članka 20.3. u bilo kojem od sljedećih slučajeva koji se odnose na ugljikovodike:

(a) područje je bilo predmet prethodnog postupka koji nije završio dodjelom odobrenja;

[1] Podrazumijeva se da u slučaju nedosljednosti između ovog članka i poglavlja 17. i 18. te priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C prednost imaju ta poglavlja i ti prilozi u mjeri u kojoj postoji nedosljednost.

(b) područje je trajno dostupno za istraživanje ili proizvodnju energenata i sirovina; ili

(c) došlo je do odustajanja od izdanog odobrenja prije datuma isteka.

4. Svaka stranka može od subjekta kojem je dodijeljeno odobrenje zahtijevati da plati financijski doprinos ili doprinos u naravi. Financijski doprinos ili doprinos u naravi utvrđuje se na način koji ne utječe na upravljanje i postupak odlučivanja takvog subjekta.

5. Svaka stranka osigurava da podnositelj zahtjeva, ako je njegov zahtjev odbijen, bude upoznat s razlozima za odbijanje kako bi mu se omogućilo da prema potrebi iskoristi mogućnost žalbe ili preispitivanja. Postupci za žalbu ili preispitivanje objavljuju se unaprijed.

PUBLIC

ČLANAK 15.8.

Procjena utjecaja na okoliš

1. Stranka osigurava provedbu procjene utjecaja na okoliš[1] prije izdavanja odobrenja za projekt ili aktivnost koja se odnosi na energiju ili sirovine koje mogu imati znatan utjecaj na stanovništvo, zdravlje ljudi, bioraznolikost, zemljište, tlo, vodu, zrak, klimu, kulturnu baštinu ili krajobraz. Tom se procjenom utvrđuju i procjenjuju takvi znatni utjecaji.

[1] Kad je riječ o Čileu, „procjena utjecaja na okoliš” znači studija utjecaja na okoliš kako je definirano u glavi 1. članku 2. slovu (i) Zakona 19.300 ili njegova sljednika i kako je uređeno člankom 11. istog zakona.

2. Svaka stranka osigurava dostupnost relevantnih informacija javnosti u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš te javnosti daje vrijeme i priliku za sudjelovanje u tom postupku i podnošenje komentara.

3. Svaka stranka objavljuje i uzima u obzir nalaze procjene utjecaja na okoliš prije davanja odobrenja za projekt ili aktivnost.

PUBLIC

ČLANAK 15.9.

Pristup treće strane infrastrukturi za prijenos energije

1. Svaka stranka osigurava da operatori sustava na njezinu području omoguće nediskriminirajući pristup energetskoj infrastrukturi za prijenos električne energije bilo kojem subjektu stranaka. Pristup infrastrukturi za prijenos električne energije u najvećoj mogućoj mjeri dodjeljuje se u razumnom roku od datuma kad je taj subjekt zatražio pristup.

2. Svaka stranka omogućuje, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, subjektu stranke pristup infrastrukturi za prijenos električne energije i korištenje njome pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima, uključujući nediskriminaciju među vrstama izvora električne energije, i po tarifama koje odražavaju troškove. Svaka stranka objavljuje uvjete za pristup infrastrukturi za prijenos energije i njezinu upotrebu.

3. Neovisno o stavku 1., stranka može u svojim zakonima i drugim propisima uvesti ili zadržati određena odstupanja od prava na pristup treće strane na temelju objektivnih kriterija pod uvjetom da su ta odstupanja nužna da bi se ostvario legitimni cilj politike. Takva odstupanja objavljuju se prije nego što se počnu primjenjivati.

4. Stranke prepoznaju važnost pravila utvrđenih u stavcima 1., 2. i 3. i za plinsku infrastrukturu. Stranka koja ne primjenjuje takva pravila u pogledu plinske infrastrukture nastoji to učiniti, posebno u pogledu prijevoza obnovljivih goriva, istodobno priznajući razlike u zrelosti i organizaciji tržišta.

PUBLIC

ČLANAK 15.10.

Pristup infrastrukturi za dobavljače električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora

1. Ne dovodeći u pitanje članke 15.7., 15.9. i 15.11., svaka stranka osigurava da se dobavljačima obnovljive energije druge stranke odobri pristup elektroenergetskoj mreži za postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora smještena na njezinu području i njezina upotreba pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima.

2. Za potrebe stavka 1. svaka stranka osigurava, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, da njezina poduzeća za prijenos i operatori sustava u pogledu dobavljača električne energije iz obnovljivih izvora druge stranke:

(a) omogućuju povezivanje novih postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i elektroenergetske mreže bez nametanja diskriminirajućih uvjeta;

(b) omogućuju pouzdanu upotrebu elektroenergetske mreže;

(c) pružaju usluge uravnoteženja; i

(d) osiguraju uspostavu odgovarajućih operativnih mjera povezanih s mrežom i tržištem kako bi se ograničavanje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora svelo na najmanju moguću mjeru.

3. Stavkom 2. ne dovodi se u pitanje legitimno pravo svake stranke na reguliranje na njezinu području radi postizanja legitimnih ciljeva politike, kao što je potreba za održavanjem sigurnog rada i stabilnosti elektroenergetskog sustava, na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija.

PUBLIC

ČLANAK 15.11.

Neovisno tijelo

1. Svaka stranka održava ili uspostavlja funkcionalno neovisno tijelo ili tijela koja:

(a) utvrđuju ili odobravaju uvjete te tarife za pristup elektroenergetskoj mreži i njezinu uporabu; i

(b) u razumnom roku rješavaju sporove povezane s odgovarajućim uvjetima i tarifama za pristup elektroenergetskoj mreži i njezinu uporabu.

2. Pri obavljanju svojih dužnosti i izvršavanju svojih ovlasti iz stavka 1. tijelo ili tijela djeluju transparentno i nepristrano u odnosu na korisnike, vlasnike i operatore sustava elektroenergetske mreže.

ČLANAK 15.12.

Suradnja u području normi

1. U cilju sprečavanja, utvrđivanja i uklanjanja nepotrebnih tehničkih prepreka u trgovini energentima i sirovinama, na tu se robu i materijale primjenjuje poglavlje 16.

PUBLIC

2. U skladu s člancima 16.4. i 16.6. stranke, prema potrebi, promiču suradnju između svojih relevantnih regulatornih tijela i tijela za normizaciju u područjima kao što su energetska učinkovitost, održiva energija i sirovine, u cilju doprinosa trgovini, ulaganjima i održivom razvoju, između ostalog, putem:

(a) konvergencije ili usklađivanja, ako je moguće, svojih trenutačnih normi na temelju obostranog interesa i uzajamnosti te u skladu s modalitetima koje će dogovoriti predmetna regulatorna i normizacijska tijela;

(b) zajedničkih analiza, metodologija i pristupa kako bi prema potrebi pomogle u uspostavi relevantnih ispitivanja i mjernih normi te olakšale tu uspostavu, u suradnji s relevantnim normizacijskim tijelima;

(c) izrade zajedničkih normi, ako je to moguće, o energetskoj učinkovitosti i energiji iz obnovljivih izvora; i

(d) promicanja normi koje se odnose na sirovinu, proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i opremu za energetsku učinkovitost, uključujući dizajn i označivanje proizvoda, prema potrebi, u okviru postojećih inicijativa za međunarodnu suradnju.

3. Za potrebe provedbe ovog poglavlja stranke nastoje poticati razvoj i uporabu otvorenih normi i interoperabilnost mreža, sustava, uređaja, aplikacija ili komponenti u energetskom sektoru i sektoru sirovina.

PUBLIC

ČLANAK 15.13.

Istraživanje, razvoj i inovacije

Stranke prepoznaju da su istraživanje, razvoj i inovacije ključni elementi za daljnji razvoj učinkovitosti, održivosti i konkurentnosti u energetskom sektoru i sektoru sirovina. Stranke surađuju, prema potrebi, među ostalim:

(a) na promicanju istraživanja, razvoja, inovacija i diseminacije okolišno prihvatljivih i troškovno učinkovitih tehnologija, postupaka i prakse u području energije i sirovina;

(b) na promicanju dodane vrijednosti na obostranu korist stranaka i jačanju proizvodnog kapaciteta u području energije i sirovina; i

(c) na jačanju izgradnje kapaciteta u kontekstu inicijativa za istraživanje, razvoj i inovacije.

PUBLIC

ČLANAK 15.14.

Suradnja u području energije i sirovina

1. Stranke prema potrebi surađuju u području energije i sirovina kako bi, među ostalim:

(a) smanjile ili ukinule mjere koje bi same po sebi ili zajedno s drugim mjerama mogle narušiti trgovinu i ulaganja, uključujući mjere tehničke, regulatorne ili gospodarske prirode koje utječu na energetski sektor ili sektor sirovina;

(b) raspravljale, kad je god to moguće, o svojim stajalištima u okviru međunarodnih foruma na kojima se raspravlja o relevantnim pitanjima trgovine i ulaganja te poticale međunarodne programe u područjima energetske učinkovitosti, obnovljive energije i sirovina; i

(c) promicale odgovorno poslovno ponašanje u skladu s međunarodnim standardima koje su stranke podržale ili ih podupiru, kao što su Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, a posebno njihovo poglavlje IX. o znanosti i tehnologiji.

PUBLIC

Tematska suradnja u području energije

2. Stranke prepoznaju potrebu za bržim iskorištavanjem obnovljivih i niskougljičnih izvora energije, povećanjem energetske učinkovitosti i promicanjem inovacija te osiguravanjem pristupa sigurnoj, održivoj i cjenovno pristupačnoj energiji. Stranke surađuju na svim relevantnim pitanjima od zajedničkog interesa, kao što su:

(a) obnovljiva energija, posebno u pogledu tehnologija, integracije u elektroenergetski sustav i pristupa njemu, skladištenja i fleksibilnosti te cijelog lanca opskrbe vodikom iz obnovljivih izvora;

(b) energetska učinkovitost, uključujući regulaciju, najbolju praksu te učinkovite i održive sustave grijanja i hlađenja;

(c) uvođenje elektromobilnosti i infrastrukture za punjenje; i

(d) otvorena i konkurentska tržišta energije.

PUBLIC

Tematska suradnja u području sirovina

3. Stranke prepoznaju zajedničku predanost odgovornoj nabavi i održivoj proizvodnji sirovina te zajednički interes za olakšavanje integracije lanaca vrijednosti sirovina. Stranke surađuju na svim relevantnim pitanjima od zajedničkog interesa, kao što su:

(a) odgovorna rudarska praksa i održivost lanaca vrijednosti sirovina, uključujući doprinos lanaca vrijednosti sirovina ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja;

(b) vrijednosni lanci sirovina, uključujući dodavanje vrijednosti; i

(c) utvrđivanje područja od zajedničkog interesa za suradnju u području istraživačkih, razvojnih i inovacijskih aktivnosti koje obuhvaćaju cijeli vrijednosni lanac sirovina, uključujući najsuvremenije tehnologije, pametno rudarenje i digitalne rudnike.

4. Pri razvoju aktivnosti suradnje stranke uzimaju u obzir dostupne resurse. Aktivnosti se mogu provoditi uživo ili svim drugim tehnološkim sredstvima koja su dostupna strankama.

5. Aktivnosti suradnje mogu se razvijati i provoditi uz sudjelovanje međunarodnih organizacija, globalnih foruma i istraživačkih institucija, kako je dogovoreno između stranaka.

PUBLIC

6. Stranke prema potrebi pri provedbi ovog članka potiču odgovarajuću koordinaciju u pogledu provedbe članaka 4.5. i 5.2.

PUBLIC

ČLANAK 15.15.

Energetska tranzicija i obnovljiva goriva

1. Za potrebe provedbe ovog poglavlja stranke prepoznaju važan doprinos obnovljivih goriva, između ostaloga, vodika iz obnovljivih izvora, uključujući njihove derivate, i sintetičkih goriva iz obnovljivih izvora, smanjenju emisija stakleničkih plinova u borbi protiv klimatskih promjena.

2. U skladu s člankom 15.12. stavkom 2. stranke prema potrebi surađuju na konvergenciji ili usklađivanju, ako je to moguće, programa certificiranja za obnovljiva goriva, primjerice programa u pogledu emisija tijekom životnog ciklusa i sigurnosnih standarda.

3. Kad je riječ o obnovljivim gorivima, stranke surađuju i u cilju:

(a) utvrđivanja, smanjenja i ukidanja, prema potrebi, mjera koje mogu narušiti bilateralnu trgovinu, uključujući mjere tehničke, regulatorne i gospodarske prirode;

(b) poticanja inicijativa kojima se olakšava bilateralna trgovina radi promicanja proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora; i

(c) promicanja uporabe obnovljivih goriva s obzirom na njihov doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova.

4. Stranke, prema potrebi, potiču razvoj i provedbu međunarodnih normi i regulatornu suradnju u pogledu obnovljivih goriva te surađuju u okviru relevantnih međunarodnih foruma u cilju razvoja relevantnih programa certificiranja kojima se izbjegava pojava neopravdanih prepreka trgovini.

PUBLIC

ČLANAK 15.16.

Iznimka za male i izolirane elektroenergetske sustave

1. Za potrebe provedbe ovog poglavlja stranke prepoznaju da se njihovim zakonima i drugim propisima mogu predvidjeti posebni režimi za male i izolirane elektroenergetske sustave.

2. U skladu sa stavkom 1. stranka može zadržati, donijeti ili provesti mjere u pogledu malih i izoliranih elektroenergetskih sustava kojima se odstupa od članaka 15.6., 15.7., 15.9., 15.10. i 15.11., pod uvjetom da takve mjere ne predstavljaju prikrivena ograničenja trgovine ili ulaganja između stranaka.

ČLANAK 15.17.

Pododbor za trgovinu robom

1. Pododbor za trgovinu robom („Pododbor”), osnovan u skladu s člankom 8.8. stavkom 1., odgovoran je za provedbu ovog poglavlja i priloga 15.-A i 15.-B. Funkcije utvrđene u članku 9.18. točkama (a), (c), (d) i (e) primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovo poglavlje.

2. U skladu s člancima 15.12., 15.13., 15.14. i 15.15. Pododbor može preporučiti strankama da uspostave ili olakšaju druga sredstva suradnje u područjima energije i sirovina.

3. Ako se stranke uzajamno dogovore, Pododbor se sastaje na sjednicama posvećenima provedbi ovog poglavlja. Pri pripremi takvih sastanaka svaka stranka može prema potrebi razmotriti doprinose relevantnih dionika ili stručnjaka.

4. Svaka stranka određuje kontaktnu točku za olakšavanje provedbe ovog poglavlja, među ostalim osiguravanjem odgovarajućeg sudjelovanja predstavnikâ stranke, obavješćuje drugu stranku o svojim podacima za kontakt i odmah obavješćuje drugu stranku o svim promjenama tih podataka za kontakt. Kad je riječ o Čileu, kontaktna točka je predstavnik Podtajništva za međunarodne gospodarske odnose Ministarstva vanjskih poslova ili njegova sljednika.

PUBLIC

POGLAVLJE 16.

TEHNIČKE PREPREKE U TRGOVINI

PUBLIC

ČLANAK 16.1.

Cilj

Cilj je ovog poglavlja poboljšati i olakšati trgovinu robom između stranaka sprečavanjem, utvrđivanjem i uklanjanjem nepotrebnih tehničkih prepreka u trgovini i promicanjem bolje regulatorne suradnje.

ČLANAK 16.2.

Područje primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na pripremu, donošenje i primjenu svih normi, tehničkih propisa i postupaka ocjene sukladnosti kako su definirani u Prilogu 1. Sporazumu o TBT-u, a koji mogu utjecati na trgovinu robom između stranaka.

2. Neovisno o stavku 1., ovo se poglavlje ne primjenjuje na:

(a) nabavne specifikacije koje državna tijela pripremaju za potrebe proizvodnje ili potrošnje tih tijela koje su obuhvaćene poglavljem 28.; ili

(b) sanitarne i fitosanitarne mjere obuhvaćene poglavljem 13.

PUBLIC

ČLANAK 16.3.

Ugrađivanje određenih odredaba Sporazuma o TBT-u

Članci od 2. do 9. Sporazuma o TBT-u i prilozi od 1. do 3. tom sporazumu *mutatis mutandis* ugrađuju se u ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

ČLANAK 16.4.

Međunarodne norme

1. Međunarodne norme koje su razvile organizacije navedene u Prilogu 16-A smatraju se relevantnim međunarodnim normama u smislu članaka 2. i 5. te Priloga 3. Sporazumu o TBT-u pod uvjetom da su te organizacije pri njihovu razvoju poštovale načela i postupke utvrđene u Odluci Odbora WTO-a za tehničke prepreke u trgovini o načelima za razvoj međunarodnih normi, smjernica i preporuka u vezi s člancima 2. i 5. i Prilogom 3. Sporazumu o TBT-u[1].

2. Na zahtjev stranke Zajedničko vijeće može donijeti odluku o izmjeni Priloga 16-A u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a).

ČLANAK 16.5.

Tehnički propisi

1. Stranke prepoznaju važnost provedbe procjene regulatornog učinka planiranih tehničkih propisa u skladu s odgovarajućim pravilima i postupcima svake stranke.

[1] G/TBT/9, 13. studenoga 2000., Prilog 4.

2. Svaka stranka procjenjuje raspoložive regulatorne i neregulatorne alternative predloženom tehničkom propisu kojima se mogu ostvariti legitimni ciljevi stranke u skladu s člankom 2.2. Sporazuma o TBT-u.

3. Svaka stranka primjenjuje odgovarajuće međunarodne norme kao osnovu za svoje tehničke propise, osim ako stranka koja izrađuje tehničke propise može dokazati da bi takve međunarodne norme bile nedjelotvorna ili neprikladna sredstva za ostvarenje postavljenih legitimnih ciljeva.

4. Ako stranka ne primjenjuje međunarodne norme kao osnovu za tehničke propise, na zahtjev druge stranke navodi sva znatna odstupanja od relevantnih međunarodnih normi i obrazlaže zašto su te norme ocijenjene kao nedjelotvorna ili neprimjerena sredstva za ostvarenje postavljenog cilja te dostavlja znanstvene ili tehničke dokaze na kojima se temelji takva ocjena.

5. Uz obvezu svake stranke na temelju članka 2.3. Sporazuma o TBT-u, svaka stranka, u skladu sa svojim pravilima i postupcima, preispituje svoje tehničke propise u cilju povećanja usklađenosti tih tehničkih propisa s relevantnim međunarodnim normama. Pri tom preispitivanju stranka, između ostaloga, uzima u obzir novosti u relevantnim međunarodnim normama te provjerava postoje li i dalje okolnosti koje su dovele do odstupanja u odnosu na relevantnu međunarodnu normu.

PUBLIC

ČLANAK 16.6.

Regulatorna suradnja

1. Stranke su svjesne da postoji širok raspon mehanizama za regulatornu suradnju kojima se može pridonijeti otklanjanju tehničkih prepreka u trgovini ili izbjeći njihovo stvaranje.

2. Stranka može drugoj stranci predložiti aktivnosti regulatorne suradnje specifične za sektor u područjima obuhvaćenima ovim poglavljem. Ti se prijedlozi dostavljaju kontaktnoj točki iz članka 16.13., a sastoje se od:

(a) razmjena informacija o regulatornim pristupima i praksi; ili

(b) inicijativa za daljnje usklađivanje tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti s relevantnim međunarodnim normama.

Druga stranka u razumnom roku odgovara na prijedlog.

3. Kontaktne točke iz članka 16.13. obavješćuju Zajednički odbor o aktivnostima suradnje koje se provode na temelju ovog članka.

4. Stranke nastoje razmjenjivati informacije i surađivati kad je riječ o mehanizmima za olakšavanje prihvaćanja rezultata ocjenjivanja sukladnosti kako bi se uklonile nepotrebne tehničke prepreke u trgovini.

PUBLIC

5. Stranke potiču suradnju između svojih organizacija nadležnih za tehničke propise, normizaciju, ocjenjivanje sukladnosti, akreditaciju i mjeriteljstvo, neovisno o tome jesu li državne ili nevladine, u cilju rješavanja pitanja obuhvaćenih ovim poglavljem.

6. Ništa u ovom članku ne tumači se kao da se od stranke zahtijeva:

(a) da odstupi od svojih postupaka za pripremu i donošenje regulatornih mjera;

(b) da poduzme radnje koje bi ugrozile ili ometale pravodobno donošenje regulatornih mjera za ostvarenje njezinih ciljeva javne politike; ili

(c) da ostvari konkretan regulatorni ishod.

7. Za potrebe ovog članka i odredaba o suradnji u skladu s prilozima od 16.-A do 16.-E Europska komisija djeluje u ime stranke EU-a.

ČLANAK 16.7.

Suradnja u području nadzora tržišta, usklađenosti i sigurnosti neprehrambenih proizvoda

1. Stranke prepoznaju važnost suradnje u području nadzora tržišta, usklađenosti i sigurnosti neprehrambenih proizvoda za olakšavanje trgovine i zaštitu potrošača i drugih korisnika te važnost izgradnje uzajamnog povjerenja na temelju razmjene informacija.

PUBLIC

2. Za potrebe ovog članka:

(a) „potrošački proizvodi” znači roba namijenjena potrošačima ili za koju je vjerojatno da će ih potrošači upotrebljavati, uz iznimku hrane, medicinskih proizvoda i lijekova; i

(b) „nadzor tržišta” znači aktivnosti koje provode i mjere koje poduzimaju javna tijela, uključujući aktivnosti koje se poduzimaju u suradnji s gospodarskim subjektima, na temelju postupaka stranke kako bi se toj stranci omogućilo da prati ili rješava pitanja usklađenosti proizvoda sa zahtjevima utvrđenima u njezinim zakonima i drugim propisima ili pitanja njihove sigurnosti.

3. Kako bi se zajamčilo neovisno i nepristrano funkcioniranje nadzora tržišta, svaka stranka osigurava:

(a) odvojenost funkcija nadzora tržišta od funkcija ocjenjivanja sukladnosti; i

(b) nepostojanje interesa koji bi utjecao na nepristranost tijela za nadzor tržišta pri kontroli ili nadzoru gospodarskih subjekata.

4. Stranke mogu surađivati i razmjenjivati informacije u području sigurnosti i usklađenosti neprehrambenih proizvoda, osobito u odnosu na sljedeće:

(a) aktivnosti i mjere provedbe u području nadzora tržišta;

PUBLIC

(b) metode procjene rizika i ispitivanja proizvoda;

(c) koordinirane opozive proizvoda ili druge slične mjere;

(d) znanstvena, tehnička i regulatorna pitanja usmjerena na poboljšanje usklađenosti i sigurnosti neprehrambenih proizvoda;

(e) novonastala pitanja važna za zdravlje i sigurnost;

(f) aktivnosti povezane s normizacijom; i

(g) razmjenu službenika.

5. Stranka EU može dostavljati Čileu odabrane informacije iz svojeg sustava uzbunjivanja o potrošačkim proizvodima iz Direktive 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća[1] ili njegova sljednika, a Čile može stranci EU-u dostavljati odabrane informacije o sigurnosti potrošačkih proizvoda te o poduzetim preventivnim, restriktivnim i korektivnim mjerama u pogledu potrošačkih proizvoda. Ta se razmjena informacija može odvijati u obliku:

(a) nesustavne razmjene, u propisno opravdanim posebnim slučajevima, isključujući osobne podatke; i

[1] Direktiva 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL L 11, 15.1.2002., str. 4.).

(b) sustavne razmjene koja se temelji na dogovoru utvrđenom odlukom Zajedničkog vijeća iz Priloga 16.-D.

6. Zajedničko vijeće može donijeti odluku kojom se utvrđuje dogovor o redovitoj razmjeni informacija, među ostalim elektroničkim sredstvima, o mjerama poduzetima u pogledu nesukladnih neprehrambenih proizvoda, osim onih obuhvaćenih stavkom 5. ovog članka, kako je utvrđeno u Prilogu 16.-E.

7. Svaka stranka informacije dobivene na temelju stavaka 4., 5. i 6. koristi isključivo u svrhu zaštite potrošača, zdravlja, sigurnosti ili okoliša.

8. Svaka stranka s informacijama dobivenima na temelju stavaka 4., 5. i 6. postupa kao s povjerljivim informacijama.

9. U dogovorima iz stavka 5. točke (b) i stavka 6. navode se opseg proizvoda, vrsta informacija koje će se razmjenjivati, načini razmjene i primjena pravila o povjerljivosti i zaštiti osobnih podataka.

10. U skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a) Zajedničko vijeće ovlašteno je donositi odluke radi utvrđivanja ili izmjene dogovora iz priloga 16.-D i 16.-E.

PUBLIC

ČLANAK 16.8.

Norme

1. Radi što opsežnijeg usklađivanja normi svaka stranka potiče normizacijska tijela osnovana na svojem području, kao i regionalna normizacijska tijela čiji su članovi stranka ili normizacijska tijela s njezina područja:

(a) da sudjeluju, u okviru svojih resursa, u radu relevantnih međunarodnih normizacijskih tijela na pripremi međunarodnih normi;

(b) da primijene relevantne međunarodne norme kao temelj za norme koje razvijaju, osim kad bi te međunarodne norme bile nedjelotvorne ili neprikladne, na primjer zbog nedovoljnog stupnja zaštite, temeljnih klimatskih ili zemljopisnih čimbenika ili temeljnih tehnoloških problema;

(c) da izbjegavaju udvostručavanja ili preklapanja s radom međunarodnih normizacijskih tijela;

(d) da u redovitim vremenskim razmacima preispituju nacionalne i regionalne norme čija osnova nisu relevantne međunarodne norme, kako bi se povećala njihova konvergencija s odgovarajućim međunarodnim normama;

PUBLIC

(e) da surađuju s relevantnim normizacijskim tijelima druge stranke u međunarodnim normizacijskim aktivnostima, među ostalim suradnjom u međunarodnim normizacijskim tijelima ili na regionalnoj razini; i

(f) da potiču bilateralnu suradnju između sebe i normizacijskih tijela druge stranke.

2. Stranke bi trebale razmjenjivati informacije o:

(a) uporabi normi kao potpore tehničkim propisima; i

(b) svojim normizacijskim postupcima i opsegu u kojem primjenjuju međunarodne, regionalne ili podregionalne norme kao osnovu za svoje nacionalne norme.

3. Ako norme postaju obvezne uključivanjem u nacrt tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti ili upućivanjem na njih, primjenjuju se obveze u pogledu transparentnosti iz članka 16.10. ovog Sporazuma i članka 2. ili 5. Sporazuma o TBT-u.

PUBLIC

ČLANAK 16.9.

Ocjenjivanje sukladnosti

1. Odredbe iz članka 16.5. koje se odnose na pripremu, donošenje i primjenu tehničkih propisa primjenjuju se *mutatis mutandis* na postupke ocjenjivanja sukladnosti.

2. Ako zahtijeva ocjenjivanje sukladnosti kao pozitivno jamstvo da je proizvod u skladu s tehničkim propisom, stranka:

(a) odabire postupke ocjenjivanja sukladnosti koji su razmjerni uključenim rizicima;

(b) razmatra, podložno svojim zakonima i drugim propisima, uporabu dobavljačeve izjave o sukladnosti kao jedan od mogućih načina dokazivanja sukladnosti s tehničkim propisom; i

(c) na zahtjev druge stranke dostavlja informacije o kriterijima odabira postupaka ocjenjivanja sukladnosti za pojedine proizvode.

3. Ako zahtijeva ocjenu sukladnosti od treće strane kao pozitivno jamstvo da je proizvod u skladu s tehničkim propisom, a za tu zadaću nije predvidjela državno tijelo kako je navedeno u stavku 4., stranka:

(a) po mogućnosti upotrebljava akreditacije za kvalificiranje tijela za ocjenjivanje sukladnosti;

PUBLIC

(b) po mogućnosti primjenjuje međunarodne norme za akreditaciju i ocjenjivanje sukladnosti, kao i međunarodne sporazume koji uključuju akreditacijska tijela stranaka, na primjer putem mehanizama Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija (dalje u tekstu „ILAC”) i Međunarodnog akreditacijskog foruma (dalje u tekstu „IAF”);

(c) pridružuje se ili potiče svoja tijela za ocjenjivanje sukladnosti da se pridruže svim funkcionalnim međunarodnim sporazumima ili dogovorima za usklađivanje ili olakšavanje prihvaćanja rezultata ocjenjivanja sukladnosti;

(d) ako je više tijela za ocjenjivanje sukladnosti imenovano za određeni proizvod ili skup proizvoda, osigurava da gospodarski subjekti mogu odabrati koje će tijelo za ocjenjivanje sukladnosti provesti postupak ocjenjivanja sukladnosti;

(e) osigurava da su tijela za ocjenjivanje sukladnosti neovisna o proizvođačima, uvoznicima i gospodarskim subjektima općenito te da među akreditacijskim tijelima i tijelima za ocjenjivanje sukladnosti ne postoji sukob interesa;

(f) tijelima za ocjenjivanje sukladnosti omogućuje da za ispitivanja ili inspekcije povezane s ocjenjivanjem sukladnosti upotrebljavaju podizvođače, uključujući podizvođače sa sjedištem na području druge stranke. Ova točka ne smije se tumačiti na način da se stranci zabranjuje da od podizvođača zahtijeva da ispune iste zahtjeve koje tijelo za ocjenjivanje sukladnosti s kojim je sklopljen ugovor mora ispuniti kako bi samo provelo ugovorena ispitivanja ili inspekciju; i

PUBLIC

(g) na internetskim stranicama objavljuje popis tijela koje je imenovala za obavljanje takvih ocjenjivanja sukladnosti i relevantne informacije o tome što je obuhvaćeno imenovanjem svakog takvog tijela.

4. Ovaj članak ne sprečava stranku da zahtijeva da ocjenjivanje sukladnosti za određene proizvode obavljaju njezina određena državna tijela. U takvim slučajevima stranka:

(a) ograničava naknade za ocjenjivanje sukladnosti na približan trošak pruženih usluga i na zahtjev podnositelja zahtjeva za ocjenjivanje sukladnosti objašnjava na koji su način naknade koje naplaćuje za to ocjenjivanje sukladnosti iznosom ograničene na približan trošak pruženih usluga; i

(b) objavljuje naknade za ocjenjivanje sukladnosti ili ih osigurava na zahtjev.

5. Neovisno o stavcima 2., 3. i 4. ovog članka, u slučajevima u kojima stranka EU prihvaća dobavljačevu izjavu o sukladnosti u područjima navedenima u Prilogu 16-B, Čile osigurava, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, učinkovit i transparentan postupak za prihvaćanje certifikata i izvješća o ispitivanju koje izdaju tijela za ocjenjivanje sukladnosti koja se nalaze na području stranke EU-a i koja je akreditiralo akreditacijsko tijelo koje je član međunarodnih aranžmana za uzajamno priznavanje ILAC-a i IAF-a kao jamstvo da je proizvod u skladu sa zahtjevima tehničkih propisa Čilea.

PUBLIC

6. Za potrebe ovog članka „dobavljačeva izjava o sukladnosti” znači potvrda prve strane koju izdaje proizvođač na svoju isključivu odgovornost na temelju rezultata odgovarajuće vrste aktivnosti ocjenjivanja sukladnosti i isključujući obvezno ocjenjivanje treće strane kao jamstvo da je proizvod u skladu s tehničkim propisom kojim se utvrđuju takvi postupci ocjenjivanja sukladnosti.

7. Na zahtjev bilo koje stranke Pododbor iz članka 16.14. preispituje popis područja iz stavka 1. Priloga 16-B. Pododbor može preporučiti Zajedničkom vijeću da izmijeni Prilog 16.-B, u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a).

PUBLIC

ČLANAK 16.10.

Transparentnost

1. U skladu sa svojim pravilima i postupcima te ne dovodeći u pitanje poglavlje 36., pri izradi glavnog tehničkog propisa koji može znatno utjecati na trgovinu robom, svaka stranka osigurava da postoje postupci za transparentnost koji osobama stranaka omogućuju davanje doprinosa u okviru javnog savjetovanja, osim u slučaju pojave ili opasnosti od pojave hitnih problema povezanih sa sigurnošću, zdravljem, zaštitom okoliša ili nacionalnom sigurnošću.

2. Svaka stranka omogućuje osobama druge stranke sudjelovanje u postupku savjetovanja iz stavka 1. pod uvjetima koji nisu manje povoljni od onih koje primjenjuje na vlastite osobe te objavljuje rezultate tog postupka savjetovanja.

3. Svaka stranka drugoj stranci osigurava rok za dostavljanje pisanih primjedbi od najmanje 60 dana od dostavljanja obavijesti o prijedlogu tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti Središnjem registru obavijesti WTO-a, osim u slučaju pojave ili opasnosti od pojave hitnih problema povezanih sa sigurnošću, zdravljem, zaštitom okoliša ili nacionalnom sigurnošću. Stranka razmatra svaki razuman zahtjev druge stranke za produljenje tog roka za dostavljanje primjedbi.

4. Ako tekst obavijesti nije na jednom od službenih jezika WTO-a, svaka stranka koja je dostavila obavijest dostavlja i detaljan i sveobuhvatan opis sadržaja predloženog tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti u formatu obavijesti WTO-a.

5. Ako stranka primi pisane primjedbe kako je navedeno u stavku 3.:

(a) na zahtjev druge stranke raspravlja o pisanim primjedbama uz sudjelovanje svojeg nadležnog regulatornog tijela u vrijeme kad ih je moguće uzeti u obzir; i

(b) u pisanom obliku odgovara na primjedbe najkasnije na dan objave donesenog tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti.

6. Svaka stranka nastoji objaviti na internetskoj stranici svoje odgovore na primjedbe dostavljene u pisanom obliku iz stavka 3. koje primi od druge stranke najkasnije na dan objave donesenog tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti.

PUBLIC

7. Stranka na zahtjev druge stranke dostavlja informacije o ciljevima, pravnoj osnovi i obrazloženju tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti koji je donijela ili čije je donošenje predložila.

8. Svaka stranka osigurava da se tehnički propisi i postupci ocjenjivanja sukladnosti koje je donijela stave na raspolaganje na internetskim stranicama ili internetskim inačicama službenih listova kojima se može besplatno pristupiti.

9. Svaka stranka u obliku dopune izvorne obavijesti Središnjem registru obavijesti WTO-a dostavlja informacije o donošenju i stupanju na snagu tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti i doneseni konačni tekst.

10. Svaka stranka dopušta razuman vremenski razmak između objave tehničkih propisa i njihova stupanja na snagu, podložno uvjetima navedenima u članku 2.12. Sporazuma o TBT-u. Za potrebe ovog članka „razuman vremenski razmak" znači razdoblje ne kraće od šest mjeseci, osim ako bi takvo razdoblje bilo neučinkovito za ostvarenje postavljenih legitimnih ciljeva.

11. Stranka razmatra sve razumne zahtjeve druge stranke, primljene prije isteka razdoblja za davanje primjedbi iz stavka 3., za produljenje razdoblja između objave tehničkog propisa i njegova stupanja na snagu, osim ako bi odgoda bila nedjelotvorna za ispunjenje postavljenih legitimnih ciljeva.

PUBLIC

ČLANAK 16.11.

Označivanje i etiketiranje

1. Stranke potvrđuju da njihovi tehnički propisi koji uključuju ili se odnose isključivo na označivanje ili etiketiranje poštuju načela iz članka 2.2. Sporazuma o TBT-u.

2. Osim ako je to potrebno za ispunjenje legitimnih ciljeva iz članka 2.2. Sporazuma o TBT-u, stranka koja zahtijeva obvezno označivanje ili etiketiranje proizvoda:

(a) zahtijeva samo informacije koje su relevantne za potrošače ili korisnike proizvoda ili informacije u kojima se navodi sukladnost proizvoda s obveznim tehničkim zahtjevima;

(b) ne zahtijeva prethodno odobrenje, registraciju ili certifikaciju oznaka ili etiketa proizvoda ni plaćanje naknade kao preduvjet za stavljanje na tržište proizvoda koji su inače u skladu s njezinim obveznim tehničkim zahtjevima;

(c) ako zahtijeva da gospodarski subjekti upotrebljavaju jedinstveni identifikacijski broj, izdaje takav broj gospodarskim subjektima druge stranke bez nepotrebne odgode i bez diskriminacije;

PUBLIC

(d) pod uvjetom da nisu obmanjujući, proturječni ili zbunjujući u odnosu na informacije koje se zahtijevaju u stranci uvoznici robe, dopušta sljedeće:

i. informacije na drugim jezicima uz onaj koji se zahtijeva u stranci uvoznici robe;

ii. međunarodno prihvaćene nomenklature, piktograme, simbole ili grafičke prikaze; i

iii. dodatne informacije uz one koje se zahtijevaju u stranci uvoznici robe;

(e) prihvaća da se etiketiranje, uključujući dodatno etiketiranje ili ispravljanje etiketa, obavlja u carinskim skladištima ili drugim za to određenim prostorima u zemlji uvoza kao alternativa označivanju u zemlji podrijetla, osim ako takvo označivanje zbog javnog zdravlja ili sigurnosti moraju obaviti ovlaštene osobe; i

(f) nastoji prihvatiti odvojive ili etikete koje nisu trajne ili uključivanje relevantnih informacija u prateću dokumentaciju, a ne etikete koje su fizički pričvršćene na proizvod.

PUBLIC

ČLANAK 16.12.

Tehničke rasprave i savjetovanja

1. Stranka može od druge stranke zatražiti da dostavi informacije o bilo kojem pitanju obuhvaćenom ovim poglavljem. Druga stranka te informacije dostavlja u razumnom roku.

2. Ako stranka smatra da bi nacrt ili prijedlog tehničkog propisa ili postupka ocjenjivanja sukladnosti druge stranke mogao vrlo negativno utjecati na trgovinu između stranaka, može zahtijevati tehničku raspravu o spornim pitanjima u vezi s mjerom. Taj se zahtjev podnosi u pisanom obliku, a u njemu se navode:

(a) mjera;

(b) odredbe ovog poglavlja na koje se odnose sporna pitanja za stranku koja podnosi zahtjev; i

(c) razlozi za zahtjev, uključujući opis spornih pitanja za stranku koja podnosi zahtjev u vezi s mjerom.

3. Stranka dostavlja zahtjev u skladu s ovim člankom kontaktnoj točki druge stranke određenoj u skladu s člankom 16.13.

PUBLIC

4. Stranke se na zahtjev bilo koje stranke sastaju kako bi raspravile o razlozima za zabrinutost iznesenima u zahtjevu iz stavka 2., uživo ili putem videokonferencije ili telekonferencije, u roku od 60 dana od datuma zahtjeva. Stranke ulažu sve napore kako bi što brže postigle uzajamno zadovoljavajuće rješenje.

5. Ako stranka koja je podnijela zahtjev smatra da je pitanje hitno, može od druge stranke zatražiti da se sastanak održi u kraćem roku. Druga je stranka dužna razmotriti taj zahtjev.

6. Podrazumijeva se da se ovim člankom ne dovode u pitanje prava i obveze stranaka na temelju poglavlja 38.

PUBLIC

ČLANAK 16.13.

Kontaktne točke

1. Svaka stranka određuje kontaktnu točku kako bi se olakšala suradnja i koordinacija na temelju ovog poglavlja te obavješćuje drugu stranku o podacima za kontakt. Stranka odmah obavješćuje drugu stranku ako se ti podaci za kontakt promijene.

2. Kontaktne točke zajedno rade na olakšavanju provedbe ovog poglavlja i suradnje među strankama u svim pitanjima koja se odnose na tehničke prepreke u trgovini. Kontaktne točke:

(a) organiziraju tehničke rasprave i savjetovanja iz članka 16.12.;

(b) odmah nastoje riješiti problem na koji stranka ukaže u pogledu izrade, donošenja, primjene ili provedbe normi, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti;

(c) organiziraju, na zahtjev stranke, rasprave o bilo kojem pitanju koje proizađe iz ovog poglavlja; i

(d) razmjenjuju informacije o promjenama u nevladinim, regionalnim i multilateralnim forumima u vezi s normama, tehničkim propisima i postupcima ocjenjivanja sukladnosti.

3. Kontaktne točke međusobno komuniciraju na bilo koji dogovoreni način koji je prikladan za obavljanje njihovih funkcija.

ČLANAK 16.14.

Pododbor za tehničke prepreke u trgovini

Pododbor za tehničke prepreke u trgovini („Pododbor”) osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1.:

(a) prati provedbu ovog poglavlja i upravljanje njime;

PUBLIC

(b) jača suradnju u izradi i poboljšanju normi, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti;

(c) utvrđuje prioritetna područja od obostranog interesa za buduće aktivnosti na temelju ovog poglavlja i razmatra prijedloge novih inicijativa;

(d) prati promjene na temelju Sporazuma o TBT-u i raspravlja o njima; i

(e) poduzima sve druge korake za koje stranke smatraju da će im pomoći u provedbi ovog poglavlja i Sporazuma o TBT-u.

PUBLIC

POGLAVLJE 17.

ULAGANJA

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

PUBLIC

ČLANAK 17.1.

Područje primjene

Ovo se poglavlje ne primjenjuje na mjere koje stranka donosi ili provodi u vezi s financijskim institucijama druge stranke, ulagateljima druge stranke ili ulaganjima takvih ulagatelja u financijske institucije na području te stranke, kako je definirano u članku 25.2.

ČLANAK 17.2.

Definicije

1. Za potrebe ovog poglavlja i priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C:

(a) „djelatnosti koje se obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti” znači djelatnosti koje se ne obavljaju, uključujući pružene usluge, na komercijalnoj osnovi ni u tržišnom natjecanju s jednim gospodarskim subjektom ili više njih;

(b) „usluge popravka i održavanja zrakoplova” znači djelatnosti poduzete na zrakoplovu ili njegovu dijelu za vrijeme kojih je zrakoplov povučen iz prometa i ne uključuju takozvano linijsko održavanje;

(c) „usluge računalnog sustava rezervacija (CRS)” znači usluge koje pružaju računalni sustavi koji sadržavaju informacije o redovima letenja zračnih prijevoznika, slobodnim mjestima, cijenama karata i pravilima za izdavanje karata i koji omogućuju rezervaciju ili izdavanje karata;

(d) „obuhvaćeno ulaganje” znači ulaganje koje je u vlasništvu ili pod kontrolom, izravno ili neizravno, jednog ili više ulagatelja iz jedne stranke na području druge stranke, izvršeno je u skladu s primjenjivim pravom i postoji na datum stupanja ovog Sporazuma na snagu ili je uspostavljeno nakon tog datuma;

PUBLIC

(e) „prekogranično pružanje usluga” znači pružanje usluge:

i. iz područja jedne stranke na područje druge stranke; ili

ii. na području jedne stranke korisniku usluge druge stranke;

(f) „gospodarske djelatnosti” znači djelatnosti industrijske, komercijalne ili profesionalne naravi ili obrtničke djelatnosti, uključujući pružanje usluga, osim djelatnosti koje se obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti;

(g) „poduzeće” znači pravna osoba, podružnica ili predstavništvo uspostavljeno osnivanjem poslovne jedinice;

(h) „osnivanje” znači uspostavljanje, uključujući stjecanje[1], poduzeća od strane ulagatelja stranke na području druge stranke;

(i) „slobodno zamjenjiva valuta” znači valuta koja se može slobodno razmjenjivati u odnosu na valute kojima se u velikoj mjeri trguje na međunarodnom deviznom tržištu i koja se u velikoj mjeri upotrebljava u međunarodnim transakcijama;

[1] Pojam „stjecanje” podrazumijeva sudjelovanje u kapitalu pravne osobe radi uspostave ili održavanja trajnih gospodarskih veza.

(j) „zemaljske usluge” znači pružanje, uz naknadu ili na temelju ugovora, sljedećih usluga u zračnoj luci: zastupanje zračnog prijevoznika, upravljanje i nadzor; prihvat i otprema putnika; prihvat i otprema prtljage; usluge na stajanci; ugostiteljske usluge, osim pripreme hrane; prihvat i otprema tereta i pošte; opskrba zrakoplova gorivom, servisiranje i čišćenje zrakoplova; zemaljski prijevoz; te letačke operacije, upravljanje letačkim osobljem i planiranje leta; zemaljske usluge ne uključuju: samostalno obavljanje usluga; poslove zaštite; linijsko održavanje; popravak i održavanje zrakoplova; ili upravljanje ili rad bitne centralizirane infrastrukture zračne luke, kao što su oprema za odleđivanje, sustavi za distribuciju goriva, sustavi rukovanja prtljagom i fiksni sustavi za prijevoz unutar zračne luke;

(k) „ulaganje” znači bilo koja imovina koja je izravno ili neizravno u vlasništvu ili pod kontrolom ulagatelja, koja ima značajke ulaganja, uključuje određeno trajanje, vezani kapital ili druge resurse, očekivanje koristi ili dobiti ili preuzimanje rizika; oblici ulaganja mogu biti sljedeći:

i. poduzeće;

ii. udjeli, dionice i drugi oblici vlasničkog sudjelovanja u poduzeću;

iii. obveznice, zadužnice i drugi dužnički instrumenti poduzeća;

iv. budućnosnice, opcije i druge izvedenice;

v. koncesije, licencije, odobrenja, dozvole, i slična prava odobrena u skladu s domaćim pravom[1];

vi. ugovori „ključ u ruke", građevinski ugovori, ugovori o upravljanju, proizvodnji, koncesiji, ugovori o podjeli prihoda i drugi slični ugovori, uključujući one koji uključuju prisutnost imovine ulagatelja na području stranke;

vii. prava intelektualnog vlasništva;

viii. bilo koja druga pokretna ili nepokretna, materijalna ili nematerijalna imovina i povezana vlasnička prava, kao što su zakupi, hipoteke i založna prava;

podrazumijeva se sljedeće:

i. povrati koji se ulažu tretiraju se kao ulaganja i nijedna izmjena oblika u kojem se imovina ulaže ili ponovno ulaže ne utječe na njezinu kvalifikaciju kao ulaganja sve dok je novi oblik ulaganja ili ponovnog ulaganja i dalje u skladu s definicijom ulaganja;

ii. ulaganje ne obuhvaća odluku ili presudu u sudskom ili upravnom postupku;

[1] Podrazumijeva se da pitanje ima li koncesija, licencija, odobrenje, dozvola ili sličan instrument obilježja ulaganja ovisi, među ostalim, o čimbenicima kao što su priroda i opseg prava koja nositelj ima prema pravu te stranke.

(l) „ulagatelj stranke” znači fizička ili pravna osoba stranke koja želi osnovati, osniva ili je osnovala poduzeće u skladu s točkom (h);

(m) „pravna osoba stranke” znači[1]:

i. za stranku EU:

(A) pravna osoba osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Europske unije ili barem jedne od njezinih država članica i koja na području Europske unije obavlja bitne poslovne djelatnosti[2]; i

(B) brodarska društva osnovana izvan Europske unije koja su pod kontrolom fizičkih osoba iz države članice i čija su plovila registrirana u državi članici i plove pod zastavom države članice;

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da se brodarska društva iz ove definicije smatraju pravnim osobama stranke samo u vezi s njihovim djelatnostima koje se odnose na pružanje usluga pomorskog prijevoza.

[2] U skladu sa svojom obavijesti WTO-u o Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (WT/REG39/1), stranka EU smatra da koncept „učinkovite i trajne veze” s gospodarstvom države članice iz članka 54. UFEU-a odgovara konceptu „bitne poslovne djelatnosti”.

ii. za Čile:

(A) pravna osoba koja je osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Čilea i koja obavlja bitne poslovne djelatnosti na državnom području Čilea; i

(B) brodarska društva osnovana izvan Čilea koja su pod kontrolom fizičkih osoba iz Čilea i čija su plovila registrirana u Čileu i plove pod njegovom zastavom;

(n) „poslovanje" znači postupanje, upravljanje, održavanje, upotreba, uživanje, prodaja ili drugi oblik raspolaganja ulagatelja stranke poduzećem na području druge stranke;

(o) „povrati" znači svi iznosi koji su ostvareni ili proizlaze iz ulaganja ili ponovnog ulaganja, uključujući dobit, dividende, kapitalne dobitke, tantijeme, kamatu, plaćanja povezana s pravima intelektualnog vlasništva, plaćanja u naravi i sve druge zakonite prihode;

(p) „prodaja i stavljanje na tržište usluga zračnog prijevoza" znači mogućnost zračnog prijevoznika da slobodno prodaje i stavlja na tržište svoje usluge zračnog prijevoza, uključujući sve aspekte stavljanja na tržište kao što su istraživanje tržišta, oglašavanje i distribucija; te djelatnosti ne uključuju određivanje cijene usluga zračnog prijevoza ni primjenjive uvjete;

(q) „usluga" znači svaka usluga u bilo kojem sektoru, osim usluga koje se pružaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti; i

(r) „sud" znači prvostupanjski sud osnovan u skladu s člankom 17.34.

PUBLIC

ČLANAK 17.3.

Pravo na reguliranje

Stranke potvrđuju pravo na reguliranje na svojem području radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike, kao što su zaštita javnog zdravlja, socijalne usluge, obrazovanje, sigurnost, okoliš, uključujući klimatske promjene, javni moral, socijalna zaštita ili zaštita potrošača, zaštita privatnosti i podataka ili promicanje i zaštita kulturne raznolikosti.

PUBLIC

ČLANAK 17.4.

Povezanost s drugim poglavljima

1. U slučaju neusklađenosti između ovog poglavlja i poglavlja 25., mjerodavno je poglavlje 25. u mjeri u kojoj postoji nesukladnost.

2. Zahtjev stranke da pružatelj usluge iz druge stranke mora položiti jamstvo ili drugi oblik financijskog osiguranja kao uvjet za prekogranično pružanje usluge na njezinu području ne znači da se ovo poglavlje primjenjuje na takvo prekogranično pružanje te usluge. Ovo se poglavlje primjenjuje na mjere koje je stranka donijela ili zadržala u vezi s jamstvom ili financijskim osiguranjem ako to jamstvo ili financijsko osiguranje čini obuhvaćeno ulaganje.

ČLANAK 17.5.

Uskraćivanje povlastica

Stranka može uskratiti povlastice iz ovog poglavlja ulagatelju druge stranke ili obuhvaćenom ulaganju ako stranka koja uskraćuje povlastice donese ili provodi mjere povezane s održavanjem međunarodnog mira i sigurnosti, uključujući zaštitu ljudskih prava:

(a) kojima se zabranjuju transakcije s tim ulagateljem ili obuhvaćenim ulaganjem; ili

(b) koje bi se prekršilo ili zaobišlo ako bi se tom ulagatelju ili obuhvaćenom ulaganju dodijelile povlastice iz ovog poglavlja, uključujući slučajeve u kojima mjere zabranjuju transakcije s osobom koja im je vlasnik ili ih kontrolira.

ČLANAK 17.6.

Pododbor za usluge i ulaganja

Pododbor za usluge i ulaganja („Pododbor”) osnovan je na temelju članka 8.8. stavka 1. Pri rješavanju pitanja povezanih s ulaganjima Pododbor prati i osigurava pravilnu provedbu ovog poglavlja i priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C.

PUBLIC

ODJELJAK B

LIBERALIZACIJA ULAGANJA I NEDISKRIMINACIJA

PUBLIC

ČLANAK 17.7.

Područje primjene

1. Ovaj se odjeljak primjenjuje na mjere koje stranka donosi ili provodi na svojem području i koje utječu na osnivanje poduzeća ili upravljanje obuhvaćenim ulaganjem u svim gospodarskim djelatnostima ulagatelja iz druge stranke.

2. Ovaj se odjeljak ne primjenjuje na:

(a) audiovizualne usluge;

(b) nacionalnu pomorsku kabotažu[1]; ili

[1] Ne dovodeći u pitanje opseg djelatnosti koje se mogu smatrati kabotažom na temelju relevantnog nacionalnog zakonodavstva, nacionalna pomorska kabotaža u smislu ovog poglavlja obuhvaća prijevoz putnika ili robe između luke ili točke u Čileu ili državi članici i druge luke ili točke u Čileu ili toj istoj državi članici, uključujući njihove epikontinentalne pojase, kako je predviđeno Konvencijom UN-a o pomorskom pravu, te promet koji počinje i završava u istoj luci ili točki u Čileu ili državi članici.

(c) domaće i međunarodne usluge zračnog prijevoza ili povezane usluge kojima se podupire zračni prijevoz[1], bilo linijski bilo izvanredni, te usluge koje su izravno povezane s ostvarivanjem prometnih prava, osim sljedećih:

i. usluge popravaka i održavanja zrakoplova tijekom kojih je zrakoplov povučen iz prometa;

ii. prodaja i stavljanje na tržište usluga zračnog prijevoza;

iii. usluge računalnog sustava rezervacija („CRS”); i

iv. zemaljske usluge.

3. Članci 17.8., 17.9., 17.11., 17.12. i 17.13. ne primjenjuju se na javnu nabavu.

4. Članci 17.8., 17.9., 17.11. i 17.13. ne primjenjuju se na subvencije koje dodjeljuje stranka, uključujući zajmove, jamstva i osiguranja uz potporu vlade.

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da usluge zračnog prijevoza ili povezane usluge kojima se podupiru usluge zračnog prijevoza uključuju sljedeće usluge: zračni prijevoz; usluge koje se pružaju upotrebom zrakoplova čija primarna svrha nije prijevoz robe ili putnika, kao što su usluge gašenja požara iz zraka, letačko osposobljavanje, razgledavanje, zaprašivanje, izmjera, kartiranje, fotografiranje, skokovi padobranom, vuča jedrilice, prijevoz trupaca i građevinskog materijala helikopterom te ostale poljoprivredne, industrijske i inspekcijske usluge iz zraka; usluge najma zrakoplova s posadom; te usluge upravljanja zračnom lukom.

ČLANAK 17.8.

Pristup tržištu

U odnosu na pristup tržištu putem osnivanja poslovne jedinice ili poslovanja ulagateljâ druge stranke ili poduzeća koja čine obuhvaćeno ulaganje, u sektorima ili podsektorima u kojima su preuzete obveze u pogledu pristupa tržištu stranka, ni na razini cijelog područja ni na razini teritorijalnih podjedinica, ne donosi niti provodi mjeru kojom se:

(a) ograničava broj poduzeća koja mogu obavljati određenu gospodarsku djelatnost, u obliku brojčanih kvota, monopola, isključivih prava ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

(b) ograničava ukupna vrijednost transakcija ili imovine u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

(c) ograničava ukupan broj poslova ili ukupna količina proizvodnje, izražena u određenim brojčanim jedinicama u obliku kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba[1];

(d) ograničavaju ili zahtijevaju određene vrste pravnog subjekta ili zajedničkog pothvata putem kojih ulagatelj iz druge stranke može obavljati gospodarsku djelatnost; ili

[1] Točke (a), (b) i (c) ne odnose se na mjere poduzete u svrhu ograničenja proizvodnje nekog poljoprivrednog proizvoda ili proizvoda ribarstva.

(e) ograničava ukupan broj fizičkih osoba koje se mogu zaposliti u pojedinom sektoru ili koje poduzeće može zaposliti, a koje su potrebne za obavljanje gospodarske djelatnosti i s njom su izravno povezane, u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba.

PUBLIC

ČLANAK 17.9.

Nacionalni tretman

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i poduzećima koja čine obuhvaćeno ulaganje u pogledu osnivanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[1] odobrava svojim ulagateljima i njihovim poduzećima.

2. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i obuhvaćenim ulaganjima u pogledu poslovanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[2] odobrava svojim ulagateljima i njihovim ulaganjima.

[1] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

[2] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

3. Tretman koji stranka odobrava u skladu sa stavcima 1. i 2. znači:

(a) u odnosu na regionalnu ili lokalnu vlast u Čileu, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji tijela na toj razini vlasti u sličnim situacijama odobravaju ulagateljima iz Čilea i njihovim ulaganjima na svojem području;

(b) u odnosu na državna tijela države članice ili u državi članici, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji ta državna tijela u sličnim situacijama odobravaju ulagateljima iz te države članice i njihovim ulaganjima na svojem području[1].

PUBLIC

ČLANAK 17.10.

Javna nabava

1. Svaka stranka osigurava da se poduzećima koja čine obuhvaćeno ulaganje odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava svojim poduzećima u pogledu bilo koje mjere povezane s kupnjom robe ili usluga od strane naručitelja za državne potrebe.

[1] Podrazumijeva se da tretman koji odobrava državno tijelo države članice ili se odobrava u državi članici uključuje regionalnu i lokalnu razinu vlasti, ako je primjenjivo.

2. Primjena obveze nacionalnog tretmana iz ovog članka podliježe sigurnosnim i općim iznimkama kako je utvrđeno u članku 28.3.

PUBLIC

ČLANAK 17.11.

Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i poduzećima koja čine obuhvaćeno ulaganje u pogledu osnivanja poslovne jedinice odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[1] odobrava ulagateljima treće zemlje i njihovim poduzećima.

2. Svaka stranka ulagateljima druge stranke i obuhvaćenim ulaganjima u pogledu poslovanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[2] odobrava ulagateljima treće zemlje i njihovim ulaganjima.

3. Stavci 1. i 2. ne tumače se kao obveza stranke da na ulagatelje iz druge stranke ili na obuhvaćena ulaganja primijeni pogodnost bilo kojeg tretmana koji proizlazi iz mjera kojima se predviđa priznavanje standarda, među ostalim standarda ili kriterija za izdavanje, izdavanje dozvola ili certificiranje fizičke osobe ili poduzeća za obavljanje gospodarske djelatnosti, ili bonitetnih mjera.

[1] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

[2] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

4. Podrazumijeva se da tretman iz stavaka 1. i 2. ne uključuje postupke ili mehanizme za rješavanje ulagačkih sporova predviđene u drugim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili sporazumima o trgovini. Materijalne odredbe iz drugih međunarodnih ugovora o ulaganjima ili sporazuma o trgovini ne čine same po sebi „tretman" iz stavaka 1. i 2. i stoga ne mogu dovesti do kršenja ovog članka ako ne postoje mjere koje stranka donosi ili provodi. Mjere stranke koje se primjenjuju u skladu s takvim materijalnim odredbama mogu činiti „tretman" na temelju ovog članka i stoga dovesti do kršenja ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 17.12.

Zahtjevi u pogledu rezultata

1. Stranka u vezi s osnivanjem poduzeća ili poslovanjem ulaganja stranke ili treće zemlje na svojem području ne smije uvoditi ili izvršavati bilo koji zahtjev niti izvršavati bilo koju obvezu ili preuzetu odgovornost koji se odnose na sljedeće:

(a) izvoz određene količine ili postotka robe ili usluga;

(b) postizanje određene razine ili postotka domaćeg sadržaja;

(c) kupnju, uporabu ili dodjelu povlastice robi koja je proizvedena ili uslugama koje su pružene na njezinu području ili kupnju robe ili usluga od fizičkih osoba ili poduzeća na njezinu području;

(d) bilo kakvo povezivanje obujma ili vrijednosti uvoza s obujmom ili vrijednošću izvoza ili s iznosom deviznih priljeva povezanih s tim poduzećem;

(e) ograničavanje na svojem području prodaje robe ili usluga koje to poduzeće proizvodi ili pruža tako da se ta prodaja na bilo koji način povezuje s obujmom ili vrijednošću njezina izvoza ili deviznih priljeva;

(f) prijenos tehnologije, proizvodnog postupka ili drugog zaštićenog znanja na fizičku osobu ili poduzeće na njezinu području;

(g) ekskluzivno isporučivanje, s područja te stranke, robe koju proizvede ili usluga koje pruži određenom regionalnom ili svjetskom tržištu;

(h) lociranje sjedišta tog ulagatelja za određenu regiju svijeta koja je šira od područja stranke ili svjetskog tržišta na njezinu području;

(i) zapošljavanje određenog broja ili postotka njezinih državljana;

(j) ograničenje izvoza ili prodaje za izvoz; ili

PUBLIC

(k) u pogledu ugovora o licenciji koji su na snazi u trenutku uvođenja ili izvršenja zahtjeva, obveze ili preuzete odgovornosti, ili budućih ugovora o licenciji[1] koji su dobrovoljno sklopljeni između ulagatelja i fizičke ili pravne osobe ili drugog subjekta na njezinu području, pod uvjetom da je zahtjev uveden ili izvršen, ili su obveza ili preuzeta odgovornost izvršene tako da se na taj ugovor o licenciji izravno utječe izvršenjem izvansudske javne ovlasti stranke, na donošenje:

i. određene stope ili iznosa tantijema ispod određene razine na temelju ugovora o licenciji; ili

ii. zadanog trajanja ugovora o licenciji.

2. Podrazumijeva se da se stavak 1. točka (k) ne primjenjuje na ugovore o licenciji sklopljene između ulagatelja i stranke.

3. Stranka ne uvjetuje davanje prednosti ili nastavak davanja prednosti, u vezi s osnivanjem poslovne jedinice ili poslovanjem poduzeća na svojem području, području stranke ili treće zemlje zadovoljenjem bilo kojeg od sljedećih zahtjeva:

(a) postizanja određene razine ili postotka domaćeg sadržaja;

[1] Ugovor o licenciji iz ove točke znači ugovor koji se odnosi na licenciranje tehnologije, proizvodnog postupka ili drugog zaštićenog znanja.

(b) kupnje, korištenja ili dodjele povlastice robi koja je proizvedena ili uslugama koje su pružene na njezinu području ili kupnje robe ili usluga od fizičkih osoba ili poduzeća na njezinu području;

(c) bilo kakvog povezivanja obujma ili vrijednosti uvoza s obujmom ili vrijednošću izvoza ili s iznosom deviznih priljeva povezanih s tim poduzećem;

(d) ograničavanja na svojem području prodaje robe ili usluga koje to poduzeće proizvodi ili pruža tako da se ta prodaja na bilo koji način povezuje s obujmom ili vrijednošću njezina izvoza ili deviznih priljeva; ili

(e) ograničenja izvoza ili prodaje za izvoz.

4. Stavak 3. ne tumači se kao da stranku sprečava da uvjetuje davanje prednosti ili nastavak davanja prednosti, u vezi s osnivanjem poslovne jedinice ili poslovanjem poduzeća ulagatelja stranke ili treće zemlje na svojem području, zadovoljenjem zahtjeva u pogledu smještanja proizvodnje, pružanja usluge, osposobljavanja ili zapošljavanja radnika, izgradnje ili proširenja određenih objekata ili istraživanja i razvoja na njezinu području.

PUBLIC

5. Stavak 1. točke (f) i (k) ne primjenjuju se:

(a) ako stranka odobri upotrebu prava intelektualnog vlasništva u skladu s člankom 31. ili 31.a Sporazuma o TRIPS-u ili donese ili provodi mjere kojima se zahtijeva otkrivanje podataka ili zaštićenih informacija koje su obuhvaćene područjem primjene ili su u skladu s člankom 39. stavkom 3. Sporazuma o TRIPS-u; ili

(b) ako zahtjev uvodi ili izvršava ili obvezu ili preuzetu odgovornost izvršava sud, upravni sud ili tijelo nadležno za tržišno natjecanje kako bi se ispravila praksa za koju je nakon sudskog ili upravnog postupka utvrđeno da čini kršenje prava tržišnog natjecanja stranke.

6. Stavak 1. točke (a), (b) i (c) i stavak 3. točke (a) i (b) ne primjenjuju se na kvalifikacijske zahtjeve za robu ili usluge koji se odnose na sudjelovanje u programima promicanja izvoza i strane pomoći.

7. Stavak 3. točke (a) i (b) ne primjenjuju se na zahtjeve koje stranka uvoznica uvede u pogledu sadržaja robe koji je potreban da bi roba mogla ispuniti uvjete za primjenu povlaštenih carina ili kvota.

PUBLIC

8. Podrazumijeva se da se ovaj članak ne tumači kao da se od stranke zahtijeva da dopusti pružanje određene usluge na prekograničnoj osnovi ako ta stranka donese ili provodi ograničenja ili zabrane takvog pružanja usluga koji su u skladu s rezervama, uvjetima ili kvalifikacijama utvrđenima za određeni sektor, podsektor ili djelatnost iz priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C.

9. Ovim se člankom ne dovode u pitanje preuzete odgovornosti stranke na temelju Sporazuma o WTO-u.

PUBLIC

ČLANAK 17.13.

Viša uprava i upravni odbori

Stranka ne zahtijeva da poduzeće te stranke koje čini obuhvaćeno ulaganje imenuje fizičke osobe određenog državljanstva kao članove upravnih odbora ili na više rukovodeće položaje, kao što su rukovoditelji ili direktori.

ČLANAK 17.14.

Nesukladne mjere

PUBLIC

1. Članci 17.9., 17.11., 17.12. i 17.13. ne primjenjuju se na sljedeće:

(a) bilo koju postojeću nesukladnu mjeru stranke koju provodi:

i. za stranku EU:

(A) Europska unija, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.;

(B) središnje vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.;

(C) regionalne vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.; ili

(D) lokalne vlasti; i

ii. za Čile:

(A) središnje vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2.;

(B) regionalne vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2.; ili

(C) lokalne vlasti;

(b) nastavak primjene ili žurnu obnovu nesukladnih mjera iz točke (a) ovog stavka; ili

(c) izmjenu bilo koje nesukladne mjere iz točke (a) ovog stavka u mjeri u kojoj se izmjenom ne smanjuje sukladnost mjere, kakva je postojala neposredno prije izmjene, s člankom 17.9., 17.11., 17.12. ili 17.13.

2. Članci 17.9., 17.11., 17.12. i 17.13. ne primjenjuju se na mjere stranke u pogledu sektora, podsektora ili djelatnosti, kako je utvrđeno u njezinu rasporedu iz Priloga 17.-B.

3. Stranka ne smije na temelju mjera donesenih nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma i obuhvaćenih njezinim rezervama navedenima u Prilogu 17.-B. od ulagatelja druge stranke zbog njegova državljanstva zahtijevati da proda ili na drugi način ustupi obuhvaćeno ulaganje koje postoji u trenutku kad ta mjera stupi na snagu.

4. Članak 17.8. ne primjenjuje se ni na jednu mjeru stranke koja je u skladu s obvezama iz Priloga 17.-C.

PUBLIC

5. Članci 17.9. i 17.11. ne primjenjuju se ni na jednu mjeru stranke koja čini iznimku ili odstupanje od članka 3. ili 4. Sporazuma o TRIPS-u, kako je izričito predviđeno u člancima 3., 4. i 5. tog sporazuma.

6. Podrazumijeva se da se članci 17.9. i 17.11. ne tumače kao da se stranku sprečava da propiše zahtjeve u pogledu informacija, među ostalim u statističke svrhe, u vezi s osnivanjem poslovne jedinice ili poslovanjem ulagateljâ druge stranke ili obuhvaćenog ulaganja, pod uvjetom da se time ne izbjegavaju obveze te stranke na temelju tih članaka.

PUBLIC

ODJELJAK C

ZAŠTITA ULAGANJA

Članak 17.15

Područje primjene

Ovaj se odjeljak primjenjuje na mjere koje stranka donosi ili provodi i koje utječu:

(a) na obuhvaćena ulaganja; i

(b) na ulagatelje stranke kad je riječ o poslovanju obuhvaćenim ulaganjem.

PUBLIC

ČLANAK 17.16.

Ulagačke i regulatorne mjere

1. Članak 17.3. primjenjuje se na ovaj odjeljak u skladu s ovim člankom.

2. Ovaj odjeljak ne tumači se kao obveza stranke da ne mijenja svoj pravni i regulatorni okvir, među ostalim na način koji može negativno utjecati na operacije obuhvaćenih ulaganja ili na očekivanja ulagatelja povezana s dobiti.

3. Podrazumijeva se da sama činjenica da stranka nije izdala, obnovila ili zadržala subvenciju ili bespovratna sredstva ili ih je izmijenila ili smanjila ne čini povredu obveza iz ovog odjeljka, čak i ako dovodi do gubitka ili štete za obuhvaćeno ulaganje:

(a) kad u skladu s pravom ili na temelju ugovora ne postoji obveza izdavanja, produljenja ili zadržavanja te subvencije ili bespovratnih sredstava; ili

(b) u skladu s bilo kojim uvjetima povezanima s izdavanjem, produljenjem, zadržavanjem, izmjenom ili smanjenjem te subvencije ili bespovratnih sredstava.

4. Podrazumijeva se da se ništa u ovom odjeljku ne smije tumačiti kao da sprečava stranku da prekine isplatu subvencije[1] ili da traži njezinu nadoknadu ako je tu radnju naložilo jedno od njezinih nadležnih tijela[2] ili kao da se od te stranke zahtijeva da ulagatelju za to isplati naknadu.

PUBLIC

ČLANAK 17.17.

Tretman ulagatelja i obuhvaćenih ulaganja

1. Svaka stranka na svojem području obuhvaćenim ulaganjima i ulagateljima druge stranke u pogledu njihovih obuhvaćenih ulaganja osigurava pošteno i pravično postupanje i potpunu zaštitu i sigurnost u skladu sa stavcima od 2. do 6.

[1] U slučaju stranke EU-a pojam „subvencija" uključuje „državnu potporu" kako je definirana u pravu Europske unije.

[2] U slučaju stranke EU-a nadležna tijela koja imaju pravo naložiti mjere navedene u ovom stavku jesu Europska komisija ili sud države članice pri primjeni prava Europske unije o državnim potporama.

2. Stranka krši obvezu poštenog i pravičnog tretmana iz stavka 1. ako mjera ili niz mjera čini[1]:

(a) uskraćivanje pravne zaštite u kaznenim, građanskim ili upravnim postupcima;

(b) temeljno kršenje pravičnog postupka u sudskim i upravnim postupcima;

(c) očitu proizvoljnost;

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da sud, pri utvrđivanju čini li mjera ili niz mjera povredu obveze poštenog i pravičnog postupanja, uzima u obzir, među ostalim, sljedeće:

i. u vezi s točkama (a) i (b), uključuje li mjera ili niz mjera tešku povredu dužnosti koja čini povredu ispravnosti sudskog postupka; činjenica da je osporavanje sporne mjere od strane ulagatelja u domaćem postupku odbijeno ili odbačeno ili na drugi način nije uspjelo sama po sebi ne predstavlja uskraćivanje pravne zaštite kako je navedeno u točki (a);

ii. u vezi s točkama (c) i (d), jesu li mjera ili niz mjera očigledno neutemeljeni u smislu razloga ili činjenica ili su očigledno utemeljeni na nezakonitim razlozima kao što su predrasude ili pristranost; nezakonitost ili nedosljedna ili upitna primjena politike ili postupka sama po sebi ne predstavlja očitu proizvoljnost iz točke (c), dok potpuno i neopravdano odbacivanje zakona ili drugog propisa ili mjere bez razloga ili postupanje koje je posebno usmjereno na ulagatelja ili njegovo obuhvaćeno ulaganje u svrhu nanošenja štete vjerojatno predstavlja očitu proizvoljnost ili diskriminaciju iz točaka (c) i (d);

iii. kad je riječ o točki (e), je li stranka djelovala *ultra vires* i jesu li se ponovile i nastavile epizode navodne prisile ili uznemiravanja.

(d) ciljanu diskriminaciju na očigledno nepravednoj osnovi kao što su spol, rasa ili vjera; ili

(e) zlostavljanje ulagatelja, kao što je prisila, prinuda, uznemiravanje.

3. Pri utvrđivanju povrede iz stavka 2. sud može uzeti u obzir konkretne i nedvosmislene izjave stranke prema ulagatelju na koje se ulagatelj razumno oslonio pri odlučivanju o poduzimanju ili provođenju obuhvaćenog ulaganja, ali koje je stranka naknadno prekršila.

4. Potpuna zaštita i sigurnost kako je navedeno u stavku 1. odnosi se na obveze stranke u pogledu fizičke sigurnosti ulagatelja i obuhvaćenih ulaganja[1].

5. Podrazumijeva se da povreda druge obveze ovog Sporazuma ili povreda bilo kojeg drugog međunarodnog sporazuma ne čini povredu ovog članka.

6. Činjenica da se mjerom krši pravo stranke nije sama po sebi dokaz povrede ovog članka. Kako bi utvrdio krši li se mjerom ovaj članak, sud mora razmotriti je li stranka postupala protivno stavcima od 1. do 4.

[1] Podrazumijeva se da se potpuna zaštita i sigurnost odnose na obveze stranke da djeluje u mjeri u kojoj je to opravdano potrebno za zaštitu fizičke sigurnosti ulagatelja i obuhvaćenih ulaganja.

ČLANAK 17.18.

Postupanje u slučaju sukoba

1. Ulagateljima stranke čija su obuhvaćena ulaganja pretrpjela gubitke zbog rata ili drugog oružanog sukoba, revolucije ili drugih građanskih sukoba ili nacionalnog izvanrednog stanja[1] na području druge stranke ta stranka odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji je odobrila svojim ulagateljima ili ulagateljima bilo koje treće zemlje u pogledu povrata, odštete, naknade ili drugog oblika nagodbe.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., ulagateljima stranke koji u bilo kojoj situaciji iz tog stavka pretrpe gubitke na području druge stranke ta druga stranka osigurava brz, odgovarajući i djelotvoran povrat ili nadoknadu ako su gubici nastali zbog:

(a) potpune ili djelomične rekvizicije njihova obuhvaćenog ulaganja koju su izvršile oružane snage ili tijela druge stranke; ili

(b) potpunog ili djelomičnog uništenja njihova obuhvaćenog ulaganja od strane oružanih snaga ili nadležnih tijela druge stranke koje u danim okolnostima nije bilo potrebno.

3. Iznos naknade iz stavka 2. ovog članka određuje se u skladu s člankom 17.19. stavkom 2. od datuma rekvizicije ili uništenja do datuma stvarne isplate.

[1] Podrazumijeva se da proglašenje izvanrednog stanja na nacionalnoj razini samo po sebi ne čini kršenje te odredbe.

ČLANAK 17.19.

Izvlaštenje[1]

1. Stranka ne smije nacionalizirati ili izvlastiti obuhvaćeno ulaganje, izravno ili neizravno, mjerama koje imaju učinak jednak nacionalizaciji ili izvlaštenju („izvlaštenje”) osim ako postupa:

(a) u javnom interesu;

(b) na nediskriminirajući način;

(c) tako da je platila pravodobnu, primjerenu i učinkovitu naknadu; i

(d) u skladu s načelom zakonitog postupanja.

2. Naknada iz točke (c) stavka 1.:

(a) plaća se bez odgode;

(b) ekvivalentna je poštenoj tržišnoj vrijednosti izvlaštenog ulaganja neposredno prije izvlaštenja („datum izvlaštenja”) ili prije nego što je predstojeće izvlaštenje postalo poznato, ovisno o tome što nastupi ranije;

[1] Podrazumijeva se da se ovaj članak tumači u skladu s Prilogom 17.-D.

(c) u potpunosti je ostvariva i slobodno prenosiva u bilo kojoj slobodno konvertibilnoj valuti; i

(d) uključuje kamate po uobičajenoj komercijalnoj stopi od datuma izvlaštenja do datuma plaćanja.

3. Predmetni ulagatelj ima pravo, u skladu sa zakonom stranke koja izvršava izvlaštenje, da sudsko ili drugo neovisno tijelo te stranke žurno preispita njegov predmet i vrednovanje njegova ulaganja u skladu s načelima utvrđenima u ovom članku.

4. Ovaj se članak ne primjenjuje na izdavanje obveznih licencija odobrenih u pogledu prava intelektualnog vlasništva ili na opoziv, ograničenje ili stvaranje takvih prava u mjeri u kojoj je takvo izdavanje, opoziv, ograničenje ili stvaranje u skladu sa Sporazumom o TRIPS-u[1].

ČLANAK 17.20.

Prijenosi[2]

1. Svaka stranka dopušta da se svi prijenosi koji se odnose na obuhvaćeno ulaganje obavljaju u slobodno konvertibilnoj valuti slobodno i bez odgode i po tržišnom tečaju važećem na dan prijenosa. Ti prijenosi uključuju:

(a) ulaganje kapitala;

[1] Podrazumijeva se da opoziv prava intelektualnog vlasništva iz ovog stavka uključuje ukidanje ili poništavanje takvih prava, a ograničenje prava intelektualnog vlasništva uključuje iznimke od takvih prava.

[2] Podrazumijeva se da ovaj članak podliježe Prilogu 17.-E.

(b) prihode, dividende, kapitalne dobitke i druge povrate ulaganja, prihode od prodaje cijelog ili dijela ulaganja ili od djelomične ili potpune likvidacije obuhvaćenog ulaganja;

(c) kamate, licencijske naknade, naknade za upravljanje, tehničku pomoć i druge pristojbe;

(d) plaćanja izvršena u okviru ugovora koji je sklopio ulagatelj druge stranke ili njegovo obuhvaćeno ulaganje, uključujući plaćanja izvršena na temelju ugovora o zajmu;

(e) prihode i druge naknade osoblja zaposlenog iz inozemstva na poslovima povezanima s obuhvaćenim ulaganjem;

(f) plaćanja izvršena u skladu s člankom 17.18. i člankom 17.19.; i

(g) plaćanja koja proizlaze iz primjene odjeljka D.

2. Stranka od svojih ulagatelja ne smije zahtijevati da prenesu, ili ih kažnjavati što nisu prenijeli, prihod, primitke, dobit ili druge iznose dobivene od obuhvaćenih ulaganja na području druge stranke ili iznose koji se mogu pripisati takvom ulaganju.

PUBLIC

ČLANAK 17.21.

Subrogacija

Ako stranka ili agencija koju je ta stranka imenovala izvrši plaćanje ulagatelju te stranke na temelju jamstva, ugovora o osiguranju ili drugog oblika odštete koji je sklopila u pogledu obuhvaćenog ulaganja, druga stranka na čijem je području izvršeno obuhvaćeno ulaganje priznaje subrogaciju ili prijenos svih prava koja bi ulagatelj imao na temelju ovog poglavlja u odnosu na obuhvaćeno ulaganje, ali za subrogaciju, a ulagatelj ne ostvaruje ta prava u mjeri subrogacije.

PUBLIC

ČLANAK 17.22.

Prestanak

1. Ako se ovaj Sporazum okonča u skladu s člankom 41.13., ovaj odjeljak i odjeljak D nastavljaju proizvoditi učinke tijekom dodatnog razdoblja od pet godina od datuma prestanka u odnosu na ulaganja izvršena prije datuma takvog prestanka.

2. Razdoblje iz stavka 1. produljuje se jednom za dodatnih pet godina ako na snazi nije nijedan drugi bilateralni sporazum o zaštiti ulaganja između stranaka.

3. Ovaj se članak ne primjenjuje u slučaju prestanka privremene primjene ovog Sporazuma i ako ovaj Sporazum ne stupi na snagu.

PUBLIC

ČLANAK 17.23.

Odnos s drugim sporazumima

1. Stupanjem na snagu ovog Sporazuma sporazumi između država članica i Čilea navedeni u Prilogu 17.-F, uključujući prava i obveze koji iz njih proizlaze, prestaju proizvoditi učinke te ih zamjenjuje ovaj dio ovog Sporazuma.

2. U slučaju privremene primjene odjeljaka C i D ovog poglavlja u skladu s člankom 41.5. stavkom 2., primjena sporazuma navedenih u Prilogu 17.-F, uključujući prava i obveze koji iz njih proizlaze, suspendira se od datuma od kojeg stranke privremeno primjenjuju odjeljke C i D ovog poglavlja u skladu s člankom 41.5. Ako se ti odjeljci prestanu privremeno primjenjivati i ovaj Sporazum ne stupi na snagu, ta suspenzija prestaje i sporazumi navedeni u Prilogu 17.-F nastavljaju proizvoditi učinke.

3. Neovisno o stavcima 1. i 2., tužba na temelju sporazuma iz Priloga 17.-F može se podnijeti skladu s pravilima i postupcima utvrđenima u tom sporazumu pod uvjetom da:

(a) tužba proizlazi iz navodnog kršenja tog sporazuma do kojeg je došlo prije dana suspenzije primjene tog sporazuma u skladu sa stavkom 2. ili, ako primjena sporazuma nije suspendirana u skladu sa stavkom 2., prije dana stupanja ovog Sporazuma na snagu; i

(b) nije prošlo više od tri godine od datuma suspenzije primjene tog sporazuma u skladu sa stavkom 2. ili, ako primjena tog sporazuma nije suspendirana u skladu sa stavkom 2., od datuma stupanja ovog Sporazuma na snagu do datuma podnošenja tužbe.

4. Neovisno o stavcima 1. i 2., ako se više ne primjenjuju odjeljci C i D ovog poglavlja i ovaj Sporazum ne stupi na snagu, tužba na temelju ovog Sporazuma može se podnijeti u skladu s pravilima i postupcima utvrđenima u ovom Sporazumu pod uvjetom da:

(a) tužba proizlazi iz navodnog kršenja ovog Sporazuma do kojeg je došlo za vrijeme privremene primjene odjeljaka C i D ovog poglavlja; i

(b) nije prošlo više od tri godine od dana prestanka privremene primjene do dana podnošenja tužbe.

PUBLIC

5. Za potrebe ovog članka ne primjenjuje se definicija „stupanja na snagu ovog Sporazuma” iz članka 41.5.

PUBLIC

ČLANAK 17.24.

Odgovorno poslovno ponašanje

1. Ne dovodeći u pitanje poglavlje 33., svaka stranka potiče obuhvaćena ulaganja da u svoje unutarnje politike uključe međunarodno priznata načela i smjernice društveno odgovornog poslovanja ili odgovornog poslovnog ponašanja, kao što su Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, Tripartitna deklaracija Međunarodne organizacije rada o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku te Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima.

2. Stranke ponovno potvrđuju važnost toga da ulagatelji provode postupak dubinske analize kako bi utvrdili, spriječili, ublažili i uzeli u obzir okolišne i socijalne rizike i učinke svojih ulaganja.

ODJELJAK D

RJEŠAVANJE ULAGAČKIH SPOROVA I SUSTAV SUDOVA ZA ULAGANJA

PUBLIC

PODODJELJAK 1.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 17.25.

Područje primjene i definicije

1. Ovaj se odjeljak primjenjuje na spor između tužitelja jedne stranke i druge stranke koji proizlazi iz navodnog kršenja na temelju članka 17.9. stavka 2. ili članka 17.11. stavka 2. ili na temelju odjeljka C, kojim se navodno uzrokuje gubitak ili šteta tužitelju ili njegovu poduzeću s lokalnom poslovnom jedinicom.

2. Ovaj se odjeljak primjenjuje i na protutužbe u skladu s člankom 17.31.

3. O potraživanju u pogledu restrukturiranja duga stranke odlučuje se u skladu s Prilogom 17.-G.

4. Za potrebe ovog odjeljka:

(a) „tužitelj” znači ulagatelj stranke koji je stranka u ulagačkom sporu s drugom strankom i koji želi podnijeti ili je podnio tužbu u skladu s ovim odjeljkom:

i. u svoje ime; ili

ii. u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom koje je u njegovu vlasništvu ili pod njegovom kontrolom; za poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom smatra se da pripada drugoj državi ugovornici za potrebe članka 25. stavka 2. točke (b) Konvencije ICSID-a;

(b) „stranke u sporu” znači tužitelj i tuženik;

(c) „Pravila o dodatnim mogućnostima ICSID-a” znači Pravila kojima se uređuju dodatne mogućnosti za vođenje postupaka tajništva Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova;

(d) „Konvencija ICSID-a” znači Konvencija o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država sastavljena u Washingtonu 18. ožujka 1965.;

(e) „poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom” znači pravna osoba s poslovnom jedinicom na području stranke koja je u vlasništvu ili pod kontrolom ulagatelja iz druge stranke[1];

[1] Pravna je osoba: (a) u vlasništvu osobe druge stranke ako je više od 50 % vlasničkog udjela u njoj u stvarnom vlasništvu osobe te stranke; (b) pod kontrolom osobe druge stranke ako ta osoba ima ovlast imenovati većinu njezinih direktora ili na drugi način zakonski usmjeravati njezine radnje.

(f) „Konvencija iz New Yorka” znači Konvencija Ujedinjenih naroda o priznanju i izvršenju inozemnih arbitražnih odluka sastavljena u New Yorku 10. lipnja 1958.;

(g) „stranka koja nije stranka u sporu” znači Čile ako je tuženik stranka EU, ili stranka EU ako je Čile tuženik;

(h) „postupak”, osim ako je drukčije navedeno, znači postupak pred sudom ili žalbenim sudom u skladu s ovim odjeljkom;

(i) „tuženik” znači Čile ako je tužitelj ulagatelj stranke EU-a, ili Europska unija ili predmetna država članica, kako je utvrđeno u skladu s člankom 17.28., ako je tužitelj ulagatelj Čilea;

(j) „financiranje sredstvima treće strane” znači svako financiranje koje stranci u sporu osoba koja nije stranka u sporu osigurava za financiranje dijela ili svih troškova postupka u zamjenu za naknadu koja ovisi o ishodu spora ili u obliku donacije ili bespovratnih sredstava[1];

(k) „Arbitražna pravila UNCITRAL-a” znači arbitražna pravila Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo; i

(l) „pravila UNCITRAL-a o transparentnosti” znači pravila UNCITRAL-a o transparentnosti za arbitražu između ulagatelja i države na temelju ugovora.

[1] Podrazumijeva se da se takvo financiranje može pružiti izravno ili neizravno stranci u sporu, njezinu pridruženom subjektu ili predstavniku.

PODODJELJAK 2.

ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA I SAVJETOVANJE

ČLANAK 17.26.

Posredovanje

1. Stranke u sporu mogu u bilo kojem trenutku dogovorno odlučiti pokrenuti postupak posredovanja.

2. Pokretanje postupka posredovanja dobrovoljno je i njime se ne dovodi u pitanje pravni položaj bilo koje stranke u sporu.

3. Postupci posredovanja uređeni su pravilima utvrđenima u Prilogu 17.-H i, ako su dostupna, pravilima o posredovanju koja je donio Pododbor[1]. Pododbor ulaže sve napore kako bi osigurao da se pravila o posredovanju donesu najkasnije prvog dana privremene primjene ili stupanja na snagu ovog Sporazuma, ovisno o slučaju, a u svakom slučaju najkasnije dvije godine nakon tog datuma.

4. Na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma Pododbor utvrđuje popis šest osoba visokih moralnih standarda i priznatih kompetencija u području prava, trgovine, industrije ili financija, na koje se može osloniti da donose neovisnu prosudbu i koje su voljne i sposobne djelovati kao posrednici.

[1] Stranke u sporu mogu sporazumno izmijeniti svaki rok iz Priloga 17.-H.

PUBLIC

5. Stranke u sporu sporazumno imenuju posrednika. Stranke u sporu mogu zajednički zatražiti od predsjednika suda da imenuje posrednika s popisa utvrđenog u skladu s ovim člankom ili, ako taj popis ne postoji, od pojedinaca koje je predložila bilo koja od stranaka. Posrednici se pridržavaju Priloga 17.-I. *mutatis mutandis.*

6. Nakon što se stranke u sporu sporazumno odluče pokrenuti postupak posredovanja, rokovi utvrđeni u članku 17.27. stavku 5., članku 17.27. stavku 8., članku 17.54. stavku 10. i članku 17.55. stavku 5. suspendiraju se od datuma na koji je odlučeno pokrenuti postupak posredovanja do datuma na koji bilo koja stranka u sporu odluči prekinuti posredovanje slanjem pisane obavijesti posredniku i drugoj stranci u sporu. Na zahtjev obiju stranaka u sporu sud ili žalbeni sud zaustavlja postupak.

ČLANAK 17.27.

Savjetovanja i sporazumno rješavanje sporova

1. Spor se može i trebao bi se u najvećoj mogućoj mjeri riješiti sporazumno putem pregovora, službi za posredovanje ili medijaciju, ako je moguće, prije podnošenja zahtjeva za savjetovanje u skladu s ovim člankom. Takva se nagodba može dogovoriti u bilo kojem trenutku, među ostalim nakon pokretanja postupka u skladu s pododjeljkom 5.

2. Stranka koja nije stranka u sporu obavješćuje se o sporazumnom rješenju između stranaka u sporu u skladu sa stavkom 1. u roku od 15 dana od postizanja tog sporazumnog rješenja. Svaka stranka u sporu postupa u skladu sa svim sporazumnim rješenjima postignutim u skladu s ovim člankom ili člankom 17.26. Pododbor nadzire provedbu takvog sporazumnog rješenja, a stranka sporazumnog rješenja redovito izvješćuje Pododbor o provedbi takvog rješenja.

3. Ako se spor ne može riješiti kako je predviđeno u stavku 1. ovog članka, tužitelj iz stranke koji tvrdi da su prekršene odredbe iz članka 17.25. stavka 1. i koji nastoji podnijeti tužbu podnosi zahtjev za savjetovanje drugoj stranci.

4. Zahtjev sadržava sljedeće podatke:

(a) ime i adresu tužitelja i, ako se taj zahtjev podnosi u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, ime, adresu i mjesto osnivanja poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom;

(b) opis ulaganja te njegova vlasništva i kontrole;

(c) odredbe iz članka 17.25. stavka 1. koje su navodno prekršene;

(d) pravnu i činjeničnu osnovu za tužbu, uključujući mjeru za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama iz članka 17.25. stavka 1.;

PUBLIC

(e) traženu mjeru i procijenjeni iznos tražene odštete; i

(f) informacije o krajnjem stvarnom vlasniku i korporativnoj strukturi tužitelja i dokaze o tome da je tužitelj ulagatelj druge stranke i da je vlasnik ili kontrolira ulaganje i, ako djeluje u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, da je vlasnik poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom ili da ga kontrolira.

5. Osim ako stranke u sporu dogovore dulje razdoblje, savjetovanje počinje u roku od 60 dana od datuma podnošenja zahtjeva za savjetovanje.

6. Ako se stranke u sporu ne dogovore drukčije, savjetovanje se provodi u sljedećim mjestima:

(a) Santiagu, ako se savjetovanje odnosi na navodno kršenje od strane Čilea;

(b) Bruxellesu, ako se savjetovanje odnosi na navodno kršenje od strane Europske unije; ili

(c) glavnom gradu predmetne države članice, ako se savjetovanja odnose isključivo na navodno kršenje od strane te države članice.

7. Stranke u sporu mogu se, prema potrebi, dogovoriti o održavanju savjetovanja putem videokonferencije ili na drugi način.

PUBLIC

8. Zahtjev za savjetovanje mora se podnijeti:

(a) u roku od tri godine od datuma na koji je tužitelj ili, ako tužitelj djeluje u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, datuma na koji je poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom prvi put saznalo ili je trebalo prvi put saznati za mjeru za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama iz članka 17.25. stavka 1. i za gubitak ili štetu koji su navodno time nastali; ili

(b) u roku od dvije godine od datuma na koji tužitelj ili, ako tužitelj djeluje u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, datuma na koji poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom povuče tužbe ili postupke pred domaćim sudom u skladu s pravom stranke, a u svakom slučaju najkasnije pet godina nakon datuma na koji je tužitelj ili, ako tužitelj djeluje u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, datuma na koji je poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom prvi put saznalo ili je trebalo prvi put saznati za mjeru za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama iz članka 17.25. stavka 1. i za gubitak ili štetu koji su navodno time nastali.

9. Ako tužitelj nije podnio tužbu u skladu s člankom 17.30. u roku od 18 mjeseci od podnošenja zahtjeva za savjetovanje, smatra se da je tužitelj povukao svoj zahtjev za savjetovanje i, ako je primjenjivo, obavijest kojom traži utvrđivanje tuženika u skladu s člankom 17.28. te ne može podnijeti tužbu u skladu s ovim odjeljkom u pogledu istog navodnog kršenja. Stranke u sporu uključene u savjetovanje mogu to razdoblje sporazumno produljiti.

PUBLIC

10. Kontinuirano kršenje ne može obnoviti ili prekinuti razdoblja iz stavka 8.

11. Ako se zahtjev za savjetovanje odnosi na navodno kršenje ovog Sporazuma od strane stranke EU-a, šalje se Europskoj uniji. Ako se u skladu s člankom 17.28. utvrdi da je država članica navodno prekršila ovaj Sporazum, zahtjev za savjetovanje šalje se i predmetnoj državi članici.

PUBLIC

PODODJELJAK 3.

PODNOŠENJE TUŽBE I PREDUVJETI

Članak 17.28.

Zahtjev za utvrđivanje tuženika

1. Ako se spor ne može riješiti u roku od 90 dana od podnošenja zahtjeva za savjetovanje, ako se zahtjev odnosi na navodno kršenje ovog Sporazuma koje je počinila stranka EU i tužitelj namjerava pokrenuti postupak u skladu s člankom 17.30., tužitelj Europskoj uniji dostavlja obavijest kojom traži utvrđivanje tuženika.

2. U obavijesti se navode mjere u odnosu na koje tužitelj namjerava pokrenuti postupak. Ako je navedena mjera države članice, takva se obavijest šalje i toj državi članici.

3. Nakon utvrđivanja u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju najkasnije 60 dana od datuma primitka obavijesti iz stavka 1., stranka EU obavješćuje tužitelja o tome hoće li Europska unija ili država članica biti tuženik[1].

4. Ako tužitelj nije obaviješten o utvrđivanju u roku od 60 dana od dostave obavijesti iz stavka 3., tuženik je:

(a) država članica, ako su mjera ili mjere utvrđene u obavijesti iz stavka 1. isključivo mjere države članice; ili

(b) Europska unija ako mjera ili mjere navedene u obavijesti iz stavka 1. uključuju mjere Europske unije.

5. Ako tužitelj podnese tužbu u skladu s člankom 17.30., to čini na temelju utvrđivanja iz stavka 3. ovog članka i, ako tužitelj nije obaviješten o tom utvrđivanju, na temelju stavka 4. ovog članka.

[1] Podrazumijeva se da stranka EU provodi takvo utvrđivanje isključivo na temelju primjene Uredbe (EU) br. 912/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za upravljanje financijskom odgovornošću povezanom sa sudovima za rješavanje sporova između ulagatelja i države osnovanima međunarodnim sporazumima kojih je Europska unija stranka (SL EU L 257, 28.8.2014., str. 121.).

6. Ako Europska unija ili država članica nastupaju kao tuženik nakon utvrđivanja u skladu sa stavkom 3., ni Europska unija ni predmetna država članica ne mogu tvrditi da je tužba nedopuštena ili da sud nije nadležan niti na drugi način tvrditi da su tužba ili pravorijek neutemeljeni ili nevaljani jer bi pravi tuženik trebao ili je trebao biti Europska unija, a ne država članica, ili obrnuto.

7. Utvrđivanje u skladu sa stavkom 3. ili, ako tužitelj nije obaviješten o tom utvrđivanju, u skladu sa stavkom 4. obvezuju sud i žalbeni sud.

8. Ništa iz ovog Sporazuma ili primjenjivih pravila o rješavanju sporova ne sprečava razmjenu svih informacija koje se odnose na spor između Europske unije i predmetne države članice.

ČLANAK 17.29.

Zahtjevi za podnošenje tužbe

1. Prije podnošenja tužbe tužitelj:

(a) povlači sve neriješene tužbe ili postupke pred bilo kojim domaćim ili međunarodnim sudom u skladu s domaćim ili međunarodnim pravom u vezi s bilo kojom mjerom za koju se tvrdi da čini kršenje odredaba iz članka 17.25. stavka 1.;

PUBLIC

(b) pisanim se putem odriče pokretanja bilo kakve tužbe ili postupka pred bilo kojim domaćim ili međunarodnim sudom u skladu s domaćim ili međunarodnim pravom u vezi s bilo kojom mjerom kojom se navodno krše odredbe iz članka 17.25. stavka 1.;

(c) dostavlja izjavu da neće izvršavati nikakav pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom prije nego što takav pravorijek postane konačan u skladu s člankom 17.56. te da neće podnijeti žalbu, tražiti preispitivanje, ukidanje, poništenje ili reviziju ili pokrenuti bilo koji drugi sličan postupak pred bilo kojim domaćim ili međunarodnu sudom u vezi s pravorijekom donesenim u skladu s ovim odjeljkom.

2. Sud odbacuje tužbu tužitelja koji je podnio drugi zahtjev sudu ili bilo kojem drugom domaćem ili međunarodnom sudu u vezi s istom mjerom kao ona za koju se tvrdi da nije u skladu s odredbama iz članka 17.25. stavka 1., osim ako tužitelj povuče takvu tužbu koja je u tijeku. Ovaj se stavak ne primjenjuje ako tužitelj podnese tužbu domaćem sudu radi privremene sudske zabrane ili deklaratorne presude.

PUBLIC

3. Za potrebe ovog članka tužitelj uključuje ulagatelja i, ako je ulagatelj djelovao u ime poduzeća s lokalnom poslovnim jedinicom, poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom. Osim toga, za potrebe stavka 1. točke (a) i stavka 2. tužitelj obuhvaća i:

(a) ako tužbu podnosi ulagatelj koji postupa u svoje ime, sve osobe koje izravno ili neizravno imaju udio u vlasništvu ili koje su pod kontrolom ulagatelja i koje tvrde da su pretrpjele isti gubitak ili štetu[1] kao ulagatelj; ili

(b) ako tužbu podnosi ulagatelj koji postupa u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, sve osobe koje izravno ili neizravno imaju udio u vlasništvu ili koje su pod kontrolom poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom i koje tvrde da su pretrpjele isti gubitak ili štetu[2] kao poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom.

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da isti gubitak ili šteta znači gubitak ili štetu koja proizlazi iz iste mjere koju osoba želi naplatiti u istom svojstvu kao i tužitelj (npr. ako tužitelj podnese tužbu kao dioničar, ovom bi odredbom bila obuhvaćena povezana osoba koja kao dioničar isto tako nastoji nadoknaditi gubitak).

[2] Podrazumijeva se da isti gubitak ili šteta znači gubitak ili štetu koja proizlazi iz iste mjere koju osoba želi naplatiti u istom svojstvu kao i tužitelj (npr. ako tužitelj podnese tužbu kao dioničar, ovom bi odredbom bila obuhvaćena povezana osoba koja kao dioničar isto tako nastoji nadoknaditi gubitak).

ČLANAK 17.30.

Podnošenje tužbe

1. Ako se spor ne može riješiti u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva za savjetovanje i, ako je primjenjivo, protekla su najmanje tri mjeseca od podnošenja obavijesti kojom se zahtijeva utvrđivanje tuženika u skladu s člankom 17.28., tužitelj, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve utvrđene u ovom članku i članku 17.32., može podnijeti tužbu sudu.

2. Tužba se može podnijeti sudu na temelju jednog od sljedećih skupova pravila o rješavanju sporova:

(a) Konvencije ICSID-a, pod uvjetom da su i tuženik i država tužitelja stranke Konvencije ICSID-a;

(b) Pravila o dodatnim mogućnostima ICSID-a, pod uvjetom da je tuženik ili država tužitelja stranka Konvencije ICSID-a;

(c) Arbitražnih pravila UNCITRAL-a; ili

(d) svih drugih pravila koja su stranke u sporu dogovorile na zahtjev tužitelja.

PUBLIC

3. Pravila o rješavanju sporova iz stavka 2. primjenjuju se podložno pravilima utvrđenima iz ovog odjeljka, kako su dopunjena svim pravilima koja je donio Pododbor.

4. Svi tužbeni zahtjevi koje je tužitelj naveo u podnesenoj tužbi u skladu s ovim člankom temelje se na informacijama utvrđenima u njegovu zahtjevu za savjetovanje u skladu s člankom 17.27. stavkom 4. točkama (c) i (d).

5. Nisu dopuštene tužbe podnesene u ime skupine sastavljene od više neidentificiranih tužitelja ili tužbe koje je podnio zastupnik koji namjerava voditi postupak djelujući u interesu određenog broja identificiranih ili neidentificiranih tužitelja koji delegiraju sve odluke koje se odnose na postupak u njihovo ime.

6. Podrazumijeva se da tužitelj ne može podnijeti tužbu u skladu s ovim odjeljkom ako je njegovo ulaganje izvršeno na temelju lažnog prikazivanja, prikrivanja, korupcije ili postupanja kojima se zlouporabljuje postupak.

PUBLIC

ČLANAK 17.31.

Protutužbe

1. Tuženik može podnijeti protutužbu na temelju toga što tužitelj nije ispunio međunarodnu obvezu primjenjivu na područjima obiju stranaka[1], a koja proizlazi iz činjenične osnove tužbe[2].

2. Protutužba se podnosi najkasnije u odgovoru na detaljno obrazloženje tužbe ili odgovoru na tužbu tuženika ili u kasnijoj fazi postupka ako sud odluči da je kašnjenje opravdano s obzirom na okolnosti.

3. Podrazumijeva se da pristanak tužitelja na postupke iz ovog odjeljka kako je navedeno u članku 17.32. uključuje tuženikovo podnošenje protutužbe.

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da se obveze iz ovog stavka temelje na pravnim obvezama na koje su stranke pristale.

[2] Zajedničko vijeće na zahtjev stranke izdaje obvezujuća tumačenja u skladu s člankom 17.38. stavkom 6. kako bi se razjasnio opseg međunarodnih obveza iz ovog stavka.

ČLANAK 17.32.

Suglasnost

1. Tuženik daje suglasnost za podnošenje tužbe na temelju ovog odjeljka.

2. Smatra se da suglasnost iz stavka 1. i podnošenje tužbe u skladu s ovim odjeljkom zadovoljavaju zahtjeve:

(a) iz članka 25. Konvencije ICSID-a i Pravila o dodatnim mogućnostima ICSID-a u pogledu pisane suglasnosti stranaka u sporu; i

(b) iz članka II. Konvencije o priznanju i izvršenju inozemnih arbitražnih odluka, sastavljene u New Yorku 10. lipnja 1958. („Konvencija iz New Yorka”) u pogledu pisanog dogovora.

3. Smatra se da je tužitelj dao suglasnost u skladu s postupcima predviđenima u ovom odjeljku u trenutku podnošenja tužbe u skladu s člankom 17.30.

PUBLIC

ČLANAK 17.33.

Financiranje sredstvima treće strane

1. Ako je stranka u sporu primila ili prima financijska sredstva treće strane ili je dogovorila primanje financijskih sredstava treće strane, stranka u sporu koja od njih ima koristi otkriva drugoj stranci u sporu i sudskom vijeću suda ili, ako sudsko vijeće suda nije osnovano, predsjedniku suda ime i adresu treće strane koja osigurava financiranje i, ako je primjenjivo, krajnjeg stvarnog vlasnika i korporativne strukture.

2. Stranka u sporu bez odgode objavljuje informacije iz stavka 1. u trenutku podnošenja tužbe ili, ako je financiranje treće strane dogovoreno nakon podnošenja tužbe, odmah po sklapanju dogovora ili isplati donacije ili bespovratnih sredstava. Stranka u sporu odmah obavješćuje sud o svim promjenama objavljenih informacija.

3. Sud može naložiti otkrivanje dodatnih informacija o aranžmanu financiranja i trećoj strani koja je pružatelj financiranja ako to smatra potrebnim u bilo kojoj fazi postupka.

PUBLIC

PODODJELJAK 4.

SUSTAV SUDOVA ZA ULAGANJA

PUBLIC

ČLANAK 17.34.

Prvostupanjski sud

1. Osniva se prvostupanjski sud („sud”) koji odlučuje o tužbama podnesenima u skladu s člankom 17.30.

2. Nakon stupanja ovog Sporazuma na snagu Zajednički odbor imenuje devet sudaca suda. Tri su suca državljani države članice, tri su državljani Čilea, a tri su državljani trećih zemalja. Pri imenovanju sudaca Zajednički odbor potiče se da razmotri potrebu za osiguravanjem raznolikosti i pravedne rodne zastupljenosti.

3. Zajednički odbor može odlučiti povećati ili smanjiti broj sudaca za višekratnik broja tri. Dodatna imenovanja provode se skladu s kriterijima iz stavka 2.

4. Suci moraju imati kvalifikacije koje se zahtijevaju u zemljama čiji su državljani za imenovanje na sudačke dužnosti ili biti priznati pravnici. Moraju imati dokazano stručno znanje u području međunarodnog javnog prava. Poželjno je da su stručnjaci u području međunarodnog investicijskog prava, međunarodnog trgovačkog prava te u području rješavanja sporova koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma o ulaganjima ili međunarodnih sporazuma o trgovini.

5. Suci se imenuju na mandat od pet godina. Međutim, mandat pet sudaca, i to dvaju državljana države članice, dvaju državljana Čilea i jednog državljanina treće zemlje, od devet sudaca imenovanih odmah nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, koji se određuju ždrijebom, produljuje se na osam godina. Ispražnjena mjesta popunjavaju se čim se pojave. Sudac imenovan kako bi zamijenio drugog suca kojem nije istekao mandat ostaje na dužnosti do isteka mandata svojeg prethodnika. Sudac koji u trenutku isteka svojeg mandata obavlja dužnost člana sudskog vijeća može uz odobrenje predsjednika suda nastaviti obavljati tu dužnost do završetka postupaka pred tim sudskim vijećem i može se samo u tu svrhu i dalje smatrati sucem suda.

6. Sud ima predsjednika i potpredsjednika odgovornog za organizacijska pitanja, uz pomoć tajništva. Predsjednik i potpredsjednik biraju se ždrijebom na razdoblje od dvije godine među sucima koji su državljani trećih zemalja. Vrše dužnost prema načelu rotacije i ždrijebom ih odabiru supredsjedatelji Zajedničkog odbora. Potpredsjednik djeluje kao predsjednik kada predsjednik nije dostupan.

PUBLIC

7. Sud odlučuje o predmetima u sudskim vijećima sastavljenima od tri suca od kojih je jedan državljanin države članice, jedan državljanin Čilea, a jedan državljanin treće zemlje. Sudskim vijećem predsjeda sudac koji je državljanin treće zemlje.

8. Kada se tužba podnosi u skladu s člankom 17.30., predsjednik suda utvrđuje sastav sudskog vijeća suda koje odlučuje o predmetu prema načelu rotacije, osiguravajući da je sastav svakog sudskog vijeća proizvoljan i nepredvidiv i da istodobno svi suci imaju jednaku mogućnost za obnašanje dužnosti.

9. Neovisno o stavku 7. ovog članka, stranke u sporu mogu se dogovoriti da o predmetu odlučuje sudac pojedinac koji je državljanin treće zemlje, a imenuje ga predsjednik suda. Tuženik u dobroj namjeri razmatra takav zahtjev tužitelja, posebno ako je tražena naknada ili odšteta relativno niska. Takav zahtjev trebalo bi podnijeti istodobno s podnošenjem tužbe u skladu s člankom 17.30.

10. Sud utvrđuje vlastite radne postupke nakon rasprave sa strankama.

11. Suci moraju biti dostupni u bilo kojem trenutku i u kratkom roku te moraju pratiti aktivnosti rješavanja sporova u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma.

12. Radi osiguravanja njihove dostupnosti, sucima se isplaćuje mjesečni honorar koji se utvrđuje odlukom Zajedničkog odbora. Predsjednik Suda i, ako je primjenjivo, potpredsjednik primaju naknadu za svaki odrađeni dan na dužnosti predsjednika suda u skladu s ovim odjeljkom koja je jednaka naknadi utvrđenoj u skladu s člankom 17.35. stavkom 11.

PUBLIC

13. Honorar plaćaju stranke na račun kojim upravlja Tajništvo Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova („ICSID”), pri čemu se u obzir uzima stupanj razvoja svake stranke. Ako jedna stranka ne uplati honorar, može ga odlučiti platiti druga stranka. Stranke su obvezne platiti sva svoja zaostala plaćanja uz odgovarajuće kamate. Zajednički odbor redovito preispituje iznos i raspodjelu tih naknada te može preporučiti odgovarajuće prilagodbe.

14. Osim ako Zajednički odbor donese odluku u skladu sa stavkom 15. ovog članka, iznos ostalih naknada i troškova sudaca sudskog vijeća suda iznos je utvrđen u skladu s pravilom 14. stavkom 1. Administrativnih i financijskih pravila Konvencije ICSID-a koja su na snazi na dan podnošenja tužbe, a koji je sud raspodijelio među strankama u sporu u skladu s člankom 17.54. stavcima 5., 6. i 7.

15. Na temelju odluke Zajedničkog odbora, honorar i druge naknade i troškovi mogu se trajno pretvoriti u redovnu plaću. U tom slučaju suci vrše svoju dužnost u punom radnom vremenu, a Zajednički odbor utvrđuje njihove naknade i povezana organizacijska pitanja. Sucima koji primaju redovnu plaću nije dopušteno baviti se bilo kojim zanimanjem, uz naknadu ili bez nje, osim ako predsjednik suda iznimno odobri izuzeće.

16. Tajništvo ICSID-a obavlja ulogu tajništva suda i pruža mu odgovarajuću potporu. Troškove takve potpore sud raspodjeljuje među strankama u sporu u skladu s člankom 17.54. stavcima 5., 6. i 7.

PUBLIC

ČLANAK 17.35.

Žalbeni sud

1. Osniva se stalni žalbeni sud za odlučivanje o žalbama na pravorijeke koje je donio sud.

2. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma Zajednički odbor imenuje šest članova žalbenog suda. Dva su člana državljani države članice, dva su državljani Čilea, a dva državljani trećih zemalja. Pri imenovanju članova žalbenog suda Zajednički odbor potiče se da razmotri potrebu za osiguravanjem raznolikosti i pravedne rodne zastupljenosti.

3. Zajednički odbor može odlučiti povećati broj članova žalbenog suda za višekratnik broja tri. Dodatna imenovanja provode se skladu s kriterijima iz stavka 2.

4. Članovi žalbenog suda moraju imati kvalifikacije koje se zahtijevaju u zemljama čiji su državljani za imenovanje na najviše sudačke dužnosti ili biti priznati pravnici. Moraju imati dokazano stručno znanje u području međunarodnog javnog prava. Poželjno je da su stručnjaci u području međunarodnog investicijskog prava, međunarodnog trgovačkog prava te u području rješavanja sporova koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma o ulaganjima ili međunarodnih sporazuma o trgovini.

PUBLIC

5. Članovi žalbenog suda imenuju se na mandat od pet godina. Međutim, mandat triju od šest članova imenovanih odmah nakon stupanja ovog Sporazuma na snagu, koji se odabiru ždrijebom, produljuje se na osam godina. Ispražnjena mjesta popunjavaju se čim se pojave. Član imenovan kako bi zamijenio drugog člana kojem nije istekao mandat ostaje na dužnosti do isteka mandata svojeg prethodnika. Član koji u trenutku isteka svojeg mandata obavlja dužnost člana sudskog vijeća žalbenog suda može uz odobrenje predsjednika žalbenog suda nastaviti obavljati tu dužnost do završetka postupaka pred tim sudskim vijećem i može se samo u tu svrhu i dalje smatrati članom žalbenog suda.

6. Žalbeni sud ima predsjednika i potpredsjednika odgovornog za organizacijska pitanja, uz pomoć tajništva. Predsjednik i potpredsjednik biraju se ždrijebom na razdoblje od dvije godine među članovima koji su državljani trećih zemalja. Vrše dužnost prema načelu rotacije i ždrijebom ih odabiru supredsjedatelji Zajedničkog odbora. Potpredsjednik djeluje kao predsjednik kada predsjednik nije dostupan.

7. Žalbeni sud odlučuje o žalbama u sudskim vijećima sastavljenima od tri člana od kojih je jedan državljanin države članice, jedan državljanin Čilea, a jedan državljanin treće zemlje. Sudskim vijećem predsjeda član koji je državljanin treće zemlje.

8. Predsjednik žalbenog suda utvrđuje sastav sudskog vijeća koje odlučuje o svakoj žalbi prema načelu rotacije, osiguravajući da je sastav svakog sudskog vijeća proizvoljan i nepredvidiv i da istodobno svi članovi suda imaju jednaku mogućnost za obnašanje dužnosti.

PUBLIC

9. Žalbeni sud utvrđuje vlastite radne postupke nakon rasprave sa strankama.

10. Svi članovi koji rade na žalbenom sudu moraju biti dostupni u bilo kojem trenutku i u kratkom roku te moraju pratiti ostale aktivnosti rješavanja sporova u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma.

11. Kako bi se osigurala njihova dostupnost, članovima žalbenog suda isplaćuje se mjesečni honorar i naknada za svaki dan rada u svojstvu člana, što se utvrđuje odlukom Zajedničkog odbora. Predsjednik žalbenog suda i, ako je primjenjivo, potpredsjednik, primaju naknadu za svaki odrađeni dan na dužnosti predsjednika žalbenog suda u skladu s ovim odjeljkom.

12. Stranke plaćaju naknadu članovima žalbenog suda na račun kojim upravlja tajništvo ICSID-a, pri čemu se u obzir uzima stupanj razvoja svake stranke. Ako jedna stranka ne uplati honorar, može ga odlučiti platiti druga stranka. Stranke su obvezne platiti sva svoja zaostala plaćanja uz odgovarajuće kamate. Zajednički odbor redovito preispituje iznos i raspodjelu tih naknada te može preporučiti odgovarajuće prilagodbe.

13. Na temelju odluke Zajedničkog odbora, honorar i naknade za odrađene dane mogu se trajno pretvoriti u redovnu plaću. U tom slučaju članovi žalbenog suda vrše svoju dužnost u punom radnom vremenu, a Zajednički odbor utvrđuje njihove naknade i povezana organizacijska pitanja. Članovima žalbenog suda koji primaju redovnu plaću nije dopušteno baviti se bilo kojim zanimanjem, uz naknadu ili bez nje, osim ako predsjednik žalbenog suda iznimno odobri izuzeće.

PUBLIC

14. Tajništvo ICSID-a obavlja ulogu tajništva žalbenog suda i pruža mu odgovarajuću potporu. Troškove takve potpore žalbeni sud raspodjeljuje među strankama u sporu u skladu s člankom 17.54. stavcima 5., 6. i 7.

PUBLIC

ČLANAK 17.36.

Etička načela

1. Suci suda i članovi žalbenog suda odabiru se među osobama čija je neovisnost neupitna. Nisu povezani ni s jednom vladom[1]. Ne primaju naputke ni od koje vlade ili organizacije o pitanjima povezanima sa sporom. Ne sudjeluju u razmatranju nijednog spora koje bi dovelo do izravnog ili neizravnog sukoba interesa. Dužni su postupati u skladu s Prilogom 17.-I. Nakon imenovanja ne smiju preuzimati dužnost savjetnika, stručnjaka ili svjedoka kojeg imenuje stranka u postojećim ili novim ulagačkim sporovima na temelju ovog Sporazuma ili bilo kojeg drugog sporazuma ili nacionalnog pravnog sustava.

[1] Podrazumijeva se da činjenica da osoba prima dohodak od vlade ili da je prije bila zaposlena u vladi ili je u obiteljskom odnosu s vladinim službenikom sama po sebi ne čini tu osobu neprihvatljivom.

2. Ako stranka u sporu smatra da sudac suda ili član žalbenog suda ne ispunjava zahtjeve iz stavka 1., šalje obavijest o osporavanju imenovanja tog člana predsjedniku suda odnosno predsjedniku žalbenog suda, ovisno o slučaju. Obavijest o osporavanju imenovanja šalje se u roku od 15 dana od dana kad je stranka u sporu obaviještena o sastavu sudskog vijeća suda ili žalbenog suda ili u roku od 15 dana od dana kad je ta stranka saznala relevantne činjenice, ako te činjenice opravdano nisu mogle biti poznate u vrijeme određivanja sastava sudskog vijeća. U obavijesti o osporavanju navode se razlozi za osporavanje.

3. Ako u roku od 15 dana od dana obavijesti o osporavanju imenovanja sudac suda ili član žalbenog suda čije se imenovanje osporava odluči ne odstupiti s dužnosti u tom sudskom vijeću, predsjednik suda odnosno predsjednik žalbenog suda, ovisno o slučaju, nakon što je saslušao stranke u sporu i omogućio sucu suda ili članu žalbenog suda da podnese primjedbe, donosi odluku u roku od 45 dana od primitka obavijesti o osporavanju imenovanja i o tome odmah obavješćuje stranke u sporu i druge suce ili članove tog sudskog vijeća.

4. O osporavanjima imenovanja u sudsko vijeće predsjednika suda odlučuje predsjednik žalbenog suda i obrnuto.

PUBLIC

5. Stranke po primitku obrazložene preporuke predsjednika žalbenog suda[1] mogu odlučiti razriješiti dužnosti suca suda ili člana žalbenog suda odlukom Zajedničkog odbora ako njihovo ponašanje nije u skladu s obvezama iz stavka 1. ovog članka te je nespojivo s daljnjim obnašanjem dužnosti člana suda ili žalbenog suda. Ako se navodno ponašanje odnosi na predsjednika žalbenog suda, tada obrazloženu preporuku dostavlja predsjednik suda. Članak 17.34. stavak 2. i članak 17.35. stavak 2. primjenjuju se, *mutatis mutandis*, na popunjavanje mjesta ispražnjenih u skladu s ovim stavkom.

PUBLIC

ČLANAK 17.37.

Multilateralni mehanizmi za rješavanje sporova

Stranke nastoje surađivati na uspostavi multilateralnog suda za ulaganja i žalbenog mehanizma za rješavanje ulagačkih sporova. Nakon što između stranaka stupi na snagu međunarodni sporazum kojim se predviđa takav multilateralni mehanizam primjenjiv na sporove na temelju ovog dijela ovog Sporazuma, obustavlja se primjena relevantnih dijelova ovog odjeljka. Zajednički odbor može donijeti odluku kojom se određuju svi potrebni prijelazni aranžmani.

[1] Ovom se preporukom ne dovodi u pitanje sposobnost Zajedničkog odbora da upozori predsjednika žalbenog suda ako ponašanje suca suda ili člana žalbenog suda nije u skladu s obvezama iz stavka 1. te je nespojivo s daljnjim obnašanjem dužnosti člana suda ili žalbenog suda.

PODODJELJAK 5.

VOĐENJE POSTUPKA

PUBLIC

Članak 17.38.

Mjerodavno pravo i pravila tumačenja

1. Sud utvrđuje je li mjera u pogledu koje tužitelj podnosi tužbu neusklađena s bilo kojom odredbom iz članka 17.25. stavka 1.

2. Sud pri donošenju takve odluke primjenjuje ovaj Sporazum i druga pravila međunarodnog prava primjenjiva na stranke. Ovaj Sporazum tumači u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, kako su utvrđena u Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora.

3. Podrazumijeva se da pri utvrđivanju sukladnosti mjere s odredbama iz članka 17.25. stavka 1. sud prema potrebi uzima u obzir pravo stranke kao činjenično stanje. Sud pritom slijedi prevladavajuće tumačenje tog prava na sudovima i u tijelima te stranke, a mišljenje koje je sud dao o tom pravu nije obvezujuće za sudove ili tijela te stranke.

4. Podrazumijeva se da sud nije nadležan odlučivati o zakonitosti mjere za koju se tvrdi da čini kršenje odredbi iz članka 17.25. stavka 1. na temelju prava stranke u sporu.

5. Podrazumijeva se da ako ulagatelj stranke podnese tužbu na temelju ovog odjeljka, uključujući tužbu u kojoj se navodi da je stranka prekršila članak 17.17., ulagatelj snosi teret dokazivanja svojih tvrdnji, u skladu s općim načelima međunarodnog prava koja se primjenjuju na spor.

6. Ako se pojave ozbiljni razlozi za zabrinutost u pogledu pitanja tumačenja koja se odnose na odjeljak C[1] ili D, Zajedničko vijeće može donijeti odluke o tumačenju ovog Sporazuma. Svako takvo tumačenje obvezujuće je za sud i žalbeni sud. Zajedničko vijeće može odlučiti da tumačenje ima obvezujući učinak od određenog datuma.

ČLANAK 17.39.

Tumačenje prilogâ

1. Nakon zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 17.27. stavkom 3. tuženik može pisanim putem zatražiti od Pododbora da utvrdi je li i u kojoj mjeri mjera koja je predmet zahtjeva za savjetovanje obuhvaćena područjem primjene nesukladne mjere utvrđene u Prilogu 17.-A ili Prilogu 17.-B.

[1] Kako je navedeno u članku 17.25.

2. Taj se zahtjev upućuje Pododboru što je prije moguće nakon primitka zahtjeva za savjetovanje. Na zahtjev upućen Pododboru suspendiraju se rokovi iz članka 17.27. stavka 5., članka 17.27. stavka 8., članka 17.54. stavka 10. i članka 17.55. stavka 5.

3. Pododbor u dobroj vjeri pokušava donijeti traženu odluku. Svaka takva odluka odmah se dostavlja strankama u sporu.

4. Ako Pododbor ne donese odluku u roku od tri mjeseca od predmetnog zahtjeva, suspenzija tih rokova prestaje se primjenjivati.

PUBLIC

ČLANAK 17.40.

Ostale tužbe

Ako su podnesene tužbe u skladu s ovim odjeljkom, poglavljem 38. ili drugim međunarodnim sporazumom u vezi s istim navodnim kršenjem odredaba iz članka 17.25. stavka 1. i postoji mogućnost preklapanja naknada, ili bi tužbeni zahtjev na temelju drugog međunarodnog sporazuma mogao znatno utjecati na rješavanje tužbe podnesene u skladu s ovim odjeljkom, sud, ako je to relevantno, nakon saslušanja stranaka u sporu u svojoj odluci, nalogu ili pravorijeku uzima u obzir postupak u skladu s poglavljem 38. ili drugim međunarodnim sporazumom. U tu svrhu može i obustaviti postupak. Djelujući na temelju ovog članka, sud poštuje članak 17.54. stavak 10.

ČLANAK 17.41.

Sprečavanje izbjegavanja mjera

Podrazumijeva se da sud odbija nadležnost ako je spor nastao ili se razumno mogao predvidjeti u trenutku kada je tužitelj stekao vlasništvo ili kontrolu nad ulaganjem koje je predmet spora ili se uključio u korporativno restrukturiranje, pod uvjetom da Sud na temelju činjenica u predmetu utvrdi da je tužitelj stekao vlasništvo ili kontrolu nad ulaganjem ili se uključio u korporativno restrukturiranje u svrhu podnošenja tužbe na temelju ovog odjeljka. Mogućnošću odbijanja nadležnosti u takvim okolnostima ne dovode se u pitanje druge primjedbe u pogledu nadležnosti koje bi sud mogao razmotriti.

ČLANAK 17.42.

Zahtjevi koji su očigledno bez pravne osnove

1. Tuženik može najkasnije 30 dana od osnivanja sudskog vijeća suda u skladu s člankom 17.34. stavkom 7., a u svakom slučaju prije prvog zasjedanja sudskog vijeća suda, ili najkasnije 30 dana nakon što je tuženik saznao za činjenice na kojima se temelji prigovor, podnijeti prigovor da je tužba očito neutemeljena.

2. Tuženik mora što podrobnije opisati osnovu za prigovor.

3. Nakon što strankama u sporu omogući da se očituju u pogledu prigovora, sud na prvoj sjednici sudskog vijeća suda ili odmah nakon nje donosi odluku ili privremeni pravorijek o prigovoru uz obrazloženje. U slučaju da se prigovor dostavi nakon prve sjednice sudskog vijeća suda, sud donosi takvu odluku ili privremeni pravorijek što prije te najkasnije 120 dana nakon ulaganja prigovora. Pri odlučivanju o prigovoru sud smatra da su činjenice koje navodi tužitelj istinite te isto tako može razmotriti sve relevantne činjenice koje nisu predmet spora.

4. Odlukom suda ne dovodi se u pitanje pravo stranke u sporu na prigovor, u skladu s člankom 17.43. ili tijekom trajanja postupka, u pogledu pravne osnove zahtjeva i ne dovodi u pitanje ovlast suda da odlučuje o drugim prigovorima kao o prethodnom pitanju.

PUBLIC

ČLANAK 17.43.

Pravno neutemeljeni zahtjevi

1. Ne dovodeći u pitanje nadležnost suda da druge prigovore razmatra kao prethodno pitanje ili pravo tuženika da pravodobno podnese prigovor, sud kao prethodno pitanje razmatra i odlučuje o svakom prigovoru tuženika da s pravnog gledišta tužba podnesena u skladu s ovim odjeljkom, ili njezin dio, nije tužba u pogledu koje je moguće donijeti pravorijek u korist tužitelja u skladu člankom 17.54., čak i ako se pretpostavi da su navedene činjenice istinite. Sud može uzeti u obzir i sve relevantne činjenice koje nisu predmet spora.

2. Prigovor u skladu sa stavkom 1. ovog članka podnosi se sudu što je prije moguće nakon osnivanja sudskog vijeća suda, a u svakom slučaju najkasnije na datum koji sud tuženiku odredi za podnošenje odgovora na detaljno obrazloženje tužbe ili odgovora na tužbu. Prigovor u skladu sa stavkom 1. ne smije se podnijeti dok je u tijeku postupak na temelju članka 17.42., osim ako sud, nakon što je uzeo u obzir okolnosti slučaja, odobri ulaganje prigovora na temelju ovog članka.

3. Nakon što zaprimi prigovor na temelju stavka 1. i osim ako taj prigovor smatra očigledno neutemeljenim, sud suspendira svaki postupak o meritumu, određuje raspored za razmatranje prigovora u skladu s bilo kojim rasporedom koji je odredio za razmatranje bilo kojeg drugog prethodnog pitanja i donosi odluku ili privremeni pravorijek o prigovoru uz obrazloženje.

ČLANAK 17.44.

Transparentnost

1. Pravila UNCITRAL-a o transparentnosti primjenjuju se *mutatis mutandis* na sporove iz ovog odjeljka, uz sljedeća pravila.

2. Sljedeći dokumenti uvrštavaju se na popis dokumenata iz članka 3. stavka 1. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti: suglasnost za pokretanje postupka posredovanja iz članka 17.26. ovog Sporazuma, zahtjev za savjetovanje iz članka 17.27. ovog Sporazuma, obavijest kojom se traži utvrđivanje tuženika i odluka o utvrđivanu tuženika iz članka 17.28. ovog Sporazuma, obavijest o osporavanju i odluka o osporavanju iz članka 17.36. ovog Sporazuma te zahtjev za spajanje iz članka 17.53. ovog Sporazuma.

3. Podrazumijeva se da se dokazi mogu staviti na raspolaganje javnosti u skladu s člankom 3. stavkom 3. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

4. Neovisno o članku 2. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti, stranka EU ili Čile, ovisno o slučaju, pravodobno i prije osnivanja sudskog vijeća objavljuje zahtjev za savjetovanje iz članka 17.27. ovog Sporazuma, obavijest kojom se traži utvrđivanje tuženika i odluku o utvrđivanju tuženika iz članka 17.28. ovog Sporazuma, iz kojih su uklonjene povjerljive ili zaštićene informacije[1]. Takvi dokumenti mogu biti javno dostupni dostavom u bazu podataka iz pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

5. Svaka stranka u sporu koja se na saslušanju namjerava koristiti informacijama koje su označene kao povjerljive ili zaštićene o tome obavješćuje sud.

[1] Podrazumijeva se da se povjerljive ili zaštićene informacije tumače kako je definirano i utvrđeno u članku 7. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

6. Svaka stranka u sporu koja tvrdi da određene informacije čine povjerljive ili zaštićene informacije jasno ih označava kao takve pri podnošenju sudu.

7. Podrazumijeva se da se ničime u ovom odjeljku ne zahtijeva od tuženika da ne otkrije javnosti bilo koje informacije koje moraju biti objavljene u skladu s njegovim zakonodavstvom.

PUBLIC

ČLANAK 17.45.

Privremene mjere

Sud može naložiti privremene zaštitne mjere radi zaštite prava stranke u sporu ili kako bi osigurao punu nadležnost suda, uključujući nalog za zaštitu dokaza u posjedu ili pod kontrolom stranke u sporu ili zaštitu nadležnosti suda. Sud ne smije naložiti zapljenu imovine ni spriječiti primjenu tretmana kojim se navodno čini kršenje.

ČLANAK 17.46.

Povlačenje tužbe

Ako nakon podnošenja tužbe na temelju ovog odjeljka tužitelj ne poduzme nikakve korake u postupku tijekom 180 uzastopnih dana nakon tog podnošenja ili tijekom rokova koje su stranke dogovorno odredile, smatra se da je tužitelj povukao svoju tužbu i obustavio postupak. Sud na zahtjev tuženika i nakon što je obavijestio stranke u sporu u nalogu prima na znanje obustavljanje postupka i donosi pravorijek o troškovima. Nadležnost suda prestaje nakon donošenja takvog naloga. Tužitelj ne može naknadno podnijeti tužbu o istom pitanju.

PUBLIC

ČLANAK 17.47.

Jamstvo za troškove

1. Podrazumijeva se da sud na zahtjev tuženika može tužitelju naložiti da dostavi jamstvo za sve troškove ili dio troškova ako se na temelju opravdanih razloga može vjerovati da tužitelj neće moći poštovati eventualnu odluku o troškovima donesenu na njegovu štetu.

2. Ako se jamstvo za troškove ne dostavi u cijelosti u roku od 30 dana nakon što je sud izdao takav nalog ili u bilo kojem drugom roku koji je odredio sud, sud o tome obavješćuje stranke u sporu te može naložiti suspenziju ili prekid postupka.

3. Sud razmatra sve dostavljene dokaze u vezi s okolnostima iz stavka 1., uključujući postojanje financiranja koje osigurava treća strana.

PUBLIC

ČLANAK 17.48.

Stranka koja nije stranka u sporu

1. Tuženik najkasnije 30 dana od primitka ili neposredno nakon rješenja bilo kakvog spora o povjerljivim ili zaštićenim informacijama stranci koja nije stranka u sporu mora dostaviti sljedeće:

(a) zahtjev za savjetovanje iz članka 17.27., obavijest kojom se traži utvrđivanje iz članka 17.28., zahtjev iz članka 17.30. i sve druge dokumente koji su priloženi takvim dokumentima;

(b) na zahtjev stranke koja nije stranka u sporu:

i. tužbene zahtjeve, detaljna obrazloženja tužbe, sažetke, zahtjeve i ostale podneske koje sudu dostavlja stranka u sporu;

ii. pisane podneske koje je sudu dostavila treća osoba;

iii. zapisnike ili prijepise s rasprava suda, ako su dostupni; i

iv. naloge, pravorijeke i odluke suda; i

(c) na zahtjev i o trošku stranke koja nije stranka u sporu, sve ili dio dokaza koji su dostavljeni sudu.

2. Stranka koja nije stranka u sporu ima pravo biti nazočna raspravi iz ovog odjeljka.

3. Sud prihvaća ili, nakon savjetovanja sa strankama u sporu, može od stranke koja nije stranka u sporu zatražiti pisane ili usmene podneske o pitanjima koja se odnose na tumačenje ovog Sporazuma. Sud osigurava da se strankama u sporu omogući razumna prilika za podnošenje primjedaba o svakom podnesku stranke koja nije stranka u sporu.

ČLANAK 17.49.

Intervencija trećih strana

1. Sud dopušta svakoj osobi koja može dokazati izravan i sadašnji interes u posebnim okolnostima spora („intervenijent”) da intervenira kao treća strana. Intervencija je ograničena na podupiranje, u cijelosti ili djelomično, pravnog položaja jedne od stranaka u sporu.

PUBLIC

2. Zahtjev za intervenciju mora se podnijeti u roku od 90 dana od objave podnošenja zahtjeva u skladu s člankom 17.30. Sud odlučuje o zahtjevu u roku od 90 dana od datuma podnošenja tog zahtjeva nakon što je strankama u sporu dao priliku da podnesu svoja očitovanja.

3. Ako je zahtjev za intervenciju prihvaćen, intervenijent prima primjerak svakog postupovnog naloga dostavljenog strankama u sporu, osim, ako je primjenjivo, povjerljivih ili zaštićenih informacija. Intervenijent može podnijeti intervencijski podnesak u roku koji odredi službenički sud nakon dostave postupovnih rješenja. Stranke u sporu imaju mogućnost odgovoriti na intervencijski podnesak. Intervenijentu je dopušteno nazočiti raspravama koje se održavaju u skladu s ovim odjeljkom i dati usmenu izjavu.

4. U slučaju žalbe intervenijent ima pravo intervenirati pred žalbenim sudom. Stavak 3. primjenjuje se *mutatis mutandis*.

5. Pravo na intervenciju dodijeljeno ovim člankom ne dovodi u pitanje mogućnost suda da prihvati podneske *amicus curiae* od trećih osoba koje imaju znatan interes u postupku u skladu s člankom 4. pravila UNCITRAL-a o transparentnosti.

6. Podrazumijeva se da se činjenica da je osoba vjerovnik tužitelja sama po sebi ne smatra dovoljnom da bi se utvrdilo da ta osoba ima izravan i sadašnji interes u konkretnim okolnostima spora.

PUBLIC

ČLANAK 17.50.

Stručna izvješća

Ne dovodeći u pitanje imenovanje drugih vrsta stručnjaka kad je to dopušteno primjenjivim pravilima iz članka 17.30. stavka 2., sud na zahtjev stranke u sporu ili na vlastitu inicijativu nakon savjetovanja sa strankama u sporu može imenovati jednog ili više stručnjaka da mu podnesu pisana izvješća o bilo kojem činjeničnom pitanju u pogledu pitanja okoliša, zdravlja, sigurnosti ili ostalih pitanja koje je stranka u sporu iznijela u postupku.

PUBLIC

ČLANAK 17.51.

Odšteta i druga naknada

Sud ne prihvaća kao valjanu obranu ili sličan zahtjev činjenicu da su tužitelj ili poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom primili ili će primiti odštetu ili drugu naknadu na temelju ugovora o osiguranju ili jamstvu u odnosu na cijelu naknadu ili dio naknade koja se traži u sporu pokrenutom u skladu s ovim odjeljkom.

ČLANAK 17.52.

Uloga stranaka

1. Stranka ne može podnijeti međunarodnu tužbu u pogledu spora pokrenutog u skladu s člankom 17.30., osim ako druga stranka nije postupala u skladu s pravorijekom donesenim u takvom sporu. To ne isključuje mogućnost rješavanja spora u skladu s poglavljem 38. u odnosu na mjeru opće primjene, čak i ako se tvrdi da se tom mjerom prekršio ovaj Sporazum u vezi s određenim ulaganjem u odnosu na koje je pokrenut spor u skladu s člankom 17.30. Ovim stavkom ne dovodi se u pitanje članak 17.48.

2. Stavak 1. ne isključuje mogućnost neformalnog dijaloga isključivo za potrebe lakšeg rješavanja spora.

ČLANAK 17.53.

Spajanje

1. Ako dvije ili više tužbi koje su zasebno podnesene u skladu s ovim odjeljkom imaju zajedničko pravno ili činjenično pitanje i proizlaze iz istih događaja i okolnosti, tuženik može predsjedniku suda podnijeti zahtjev za spajanje postupaka u svim takvim tužbama ili njihovim dijelovima. U zahtjevu se navodi sljedeće:

(a) imena i adrese stranaka u sporu povezanom s tužbama za koje se traži spajanje;

(b) opseg traženog spajanja; i

(c) obrazloženje zatraženog zahtjeva.

2. Tuženik isto tako dostavlja zahtjev svakom tužitelju u tužbama koje tuženik želi spojiti.

3. Ako se sve stranke u sporu koji se odnosi na tužbe za koje se traži spajanje dogovore o spajanju postupaka, te stranke u sporu podnose zajednički zahtjev predsjedniku suda u skladu sa stavkom 1. Osim ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev očito neutemeljen, predsjednik suda u roku od 30 dana od primitka takvog zahtjeva osniva novo sudsko vijeće suda („vijeće za spojene postupke”) u skladu s člankom 17.34., koje je nadležno za neke ili sve tužbe, u cijelosti ili djelomično, koje su predmet tog zahtjeva.

4. Ako stranke u sporu iz stavka 3. ovog članka ne postignu dogovor o spajanju u roku od 30 dana nakon što posljednji tužitelj primi zahtjev za spajanje iz stavka 1. ovog članka, predsjednik suda osniva sudsko vijeće suda za spojene postupke u skladu s člankom 17.34. Sudsko vijeće za spojene postupke preuzima nadležnost nad nekim ili svim tužbama, u cijelosti ili djelomično, ako se, nakon razmatranja stajališta stranaka u sporu, uvjeri da tužbe podnesene u skladu s člankom 17.30. imaju zajedničko pravno ili činjenično pitanje i proizlaze iz istih događaja ili okolnosti te bi spajanje najbolje služilo interesu pravednog i učinkovitog rješavanja sporova, uključujući interes dosljednosti pravorijekâ.

PUBLIC

5. Ako se tužitelji ne dogovore o pravilima za rješavanje sporova s popisa iz članka 17.30. stavka 2. u roku od 30 dana od datuma na koji je posljednji tužitelj primio zahtjev za spajanje postupaka, spojeni postupak upućuje se sudskom vijeću suda za spojene postupke na temelju primjene arbitražnih pravila UNCITRAL-a, podložno pravilima utvrđenima u ovom odjeljku.

6. Sudska vijeća suda osnovana u skladu s člankom 17.34. ustupaju nadležnost za tužbe ili dijelove tužbi nad kojima sudsko vijeće za spojene postupke ima nadležnost, a postupci takvih sudskih vijeća suspendiraju se. Pravorijek sudskog vijeća suda za spojene postupke u odnosu na dijelove tužbi nad kojima je preuzelo nadležnost obvezujući je za sudska vijeća koja imaju nadležnost nad preostalim tužbama od datuma kada pravorijek postane konačan u skladu s člankom 17.56.

7. Tužitelj čija tužba podliježe spajanju postupaka može povući svoju tužbu, ili njezin dio koji je predmet spajanja, iz postupka rješavanja spora na temelju ovog članka te se u tom slučaju takva tužba ili njezin dio ne može ponovno podnijeti u skladu s člankom 17.30.

8. Na zahtjev tuženika sudsko vijeće suda za spojene postupke, na istoj osnovi i s istim učinkom kao u stavcima od 3. do 6., može odlučiti ima li nadležnost za cijelu tužbu ili dio tužbe koji je obuhvaćen područjem primjene stavka 1., a koji je podnesen nakon pokretanja spojenog postupka.

PUBLIC

9. Na zahtjev jednog od tužitelja sudsko vijeće suda za spojene postupke može poduzeti mjere kako bi se očuvala povjerljivost tajnih ili zaštićenih informacija tog tužitelja u odnosu na druge tužitelje. Takve mjere mogu uključivati dostavljanje redigiranih verzija dokumenata koji sadržavaju tajne ili zaštićene informacije drugim tužiteljima ili dogovore da dijelovi rasprave budu zatvoreni za javnost.

PUBLIC

ČLANAK 17.54.

Privremeni pravorijek

1. Ako sud zaključi da je tuženik prekršio neku od odredbi iz članka 17.25. stavka 1. u skladu s navodima tužitelja, sud može, na zahtjev tužitelja i nakon saslušanja stranaka u sporu, donijeti pravorijek samo u odnosu na:

(a) novčanu odštetu i primjenjive kamate; i

(b) povrat imovine, a u tom se slučaju u pravorijeku navodi da tuženik može platiti novčanu odštetu i sve primjenjive kamate umjesto povrata, utvrđene u skladu s člankom 17.19.

Ako je tužba podnesena u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, u svakom pravorijeku donesenom na temelju ovog stavka navodi se sljedeće:

(a) novčana odšteta i kamate isplaćuju se poduzeću s lokalnom poslovnom jedinicom;

(b) imovina se vraća poduzeću s lokalnom poslovnom jedinicom.

Podrazumijeva se da sud ne može odrediti drugi oblik sudske zaštite od oblika navedenih u prvom podstavku niti može naložiti stavljanje izvan snage, prestanak primjene ili izmjenu predmetne mjere.

2. Novčana odšteta ne smije biti veća od gubitka koji je pretrpio tužitelj ili, ako je tužitelj djelovao u ime poduzeća s lokalnom poslovnom jedinicom, koju je pretrpjelo poduzeće s lokalnom poslovnom jedinicom zbog kršenja mjerodavnih odredbi iz članka 17.25. stavka 1., umanjeno za bilo koju prethodnu odštetu ili naknadu koju je predmetna stranka već isplatila. Sud utvrđuje takvu novčanu naknadu štete na temelju podnesaka stranaka u sporu i, ako je primjenjivo, razmatra sukrivnju, bilo namjernu bilo zbog nepažnje, ili propust da se umanji šteta.

3. Podrazumijeva se da ulagatelj stranke, ako podnese tužbu u skladu s člankom 17.30., može nadoknaditi samo gubitak ili štetu koju je pretrpio u svojstvu ulagatelja stranke.

4. Sud ne određuje kaznene odštete.

PUBLIC

5. Sud nalaže da troškove provođenja postupka snosi stranka koja je izgubila spor. U iznimnim okolnostima sud može podijeliti te troškove između stranaka u sporu ako utvrdi da je podjela prikladna s obzirom na okolnosti predmeta.

6. Sud dodjeljuje i druge razumne troškove, uključujući razumne troškove pravnog zastupanja i pomoći, koje snosi stranka u sporu koja je izgubila spor kada odbacuje tužbu i donese pravorijek u skladu s člankom 17.42. ili 17.43. U drugim okolnostima sud određuje dodjelu drugih razumnih troškova, uključujući razumne troškove pravnog zastupanja i pomoći među strankama u sporu, uzimajući u obzir ishod postupka i druge relevantne okolnosti, kao što je ponašanje stranaka u sporu.

7. Ako su dobiveni samo dijelovi spora, troškovi se prilagođavaju razmjerno broju ili opsegu dobivenih dijelova spora.

8. Žalbeni sud troškove utvrđuje i raspodjeljuje u skladu s ovim člankom.

9. Zajednički odbor najkasnije godinu dana od stupanja ovog Sporazuma na snagu donosi dodatna pravila o naknadama u svrhu određivanja najvećeg iznosa troškova pravnog zastupanja i pomoći koje mogu snositi određene kategorije stranaka koje nisu dobile spor, pri čemu se uzimaju u obzir njihova financijska sredstva.

PUBLIC

10. Sud donosi privremeni pravorijek u roku od 24 mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva. Ako se taj rok ne može poštovati, sud o tome donosi odluku u kojoj se strankama u sporu navode razlozi za takvo kašnjenje i predviđeni datum za donošenje privremenog pravorijeka.

PUBLIC

ČLANAK 17.55.

Žalbeni postupak

1. Svaka stranka u sporu može podnijeti žalbu na privremeni pravorijek žalbenom sudu u roku od 90 dana od njegova donošenja. Razlozi za žalbu su sljedeći:

(a) sud je pogriješio u tumačenju ili primjeni primjenjivog prava;

(b) sud je očigledno pogriješio u ocjeni činjenica, uključujući, prema potrebi, uzimanje u obzir prava stranke; ili

(c) razlozi navedeni u članku 52. Konvencije ICSID-a, ako nisu obuhvaćeni točkom (a) ili (b) ovog stavka.

2. Žalbeni sud odbacuje žalbu ako utvrdi da je žalba neosnovana. Može odbaciti žalbu i u ubrzanom postupku ako je jasno da je žalba očito neosnovana.

3. Ako je žalba osnovana, odlukom žalbenog suda u potpunosti ili djelomično mijenjaju se ili poništavaju nalazi i zaključci u privremenom pravorijeku. U svojoj odluci žalbeni sud točno navodi kako je izmijenio ili poništio relevantne nalaze i zaključke suda.

4. Ako činjenice koje je sud utvrdio to dopuštaju, žalbeni sud primjenjuje vlastite pravne nalaze i zaključke na takve činjenice i donosi konačnu odluku. Ako takva mogućnost ne postoji, žalbeni sud vraća predmet sudu.

5. Opće je pravilo da žalbeni postupak ne traje dulje od 180 dana od dana kad stranka u sporu formalno obavijesti o svojoj odluci da podnese žalbu do dana kad žalbeni sud donese svoju odluku. Ako žalbeni sud smatra da ne može donijeti odluku u tom roku od 180 dana, obavješćuje stranke u sporu u pisanom obliku o razlozima kašnjenja te o procijenjenom roku u kojem će donijeti svoju odluku. Postupak ni u kojem slučaju ne smije trajati dulje od 270 dana.

6. Stranka u sporu koja podnosi žalbu dostavlja jamstvo za troškove žalbe.

7. Članci 17.33., 17.44., 17.45., 17.46., 17.48. i, prema potrebi, ostale odredbe ovog odjeljka primjenjuju se *mutatis mutandis* na žalbeni postupak.

PUBLIC

ČLANAK 17.56.

Konačni pravorijek

1. Privremeni pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom postaje konačan ako nijedna stranka u sporu nije uložila žalbu na privremeni pravorijek u skladu s člankom 17.55.

2. Ako je uložena žalba na privremeni pravorijek, a žalbeni sud odbije žalbu u skladu s člankom 17.55., privremeni pravorijek postaje konačan na dan kada žalbeni sud odbaci žalbu.

3. Ako je uložena žalba na privremeni pravorijek i žalbeni sud donese konačnu odluku, privremeni pravorijek kako ga je izmijenio ili poništio žalbeni sud postaje konačan na dan izdavanja konačne odluke žalbenog suda.

4. Ako je uložena žalba na privremeni pravorijek, a žalbeni sud izmijeni ili poništi pravne nalaze i zaključke privremenog pravorijeka i vrati predmet sudu, sud nakon saslušanja stranaka u sporu prema potrebi revidira svoj privremeni pravorijek tako da odražava nalaze i zaključke žalbenog suda. Sud je obvezan uvažiti nalaze žalbenog suda. Sud nastoji donijeti revidirani pravorijek u roku od 90 dana od dana zaprimanja odluke žalbenog suda. Revidirani privremeni pravorijek postaje konačan 90 dana od datuma njegova donošenja.

PUBLIC

5. Konačni pravorijek uključuje sve konačne odluke žalbenog suda donesene u skladu s člankom 17.55.

PUBLIC

ČLANAK 17.57.

Izvršenje pravorijeka

1. Pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom nije izvršiv dok ne postane konačan u skladu s člankom 17.56. Konačni pravorijeci doneseni u skladu s ovim odjeljkom obvezujući su za stranke u sporu i ne podliježu žalbi, reviziji, ukidanju, poništenju ili bilo kojem drugom pravnom lijeku[1].

2. Svaka stranka priznaje pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom kao obvezujući te izvršava novčanu obvezu na svojem području kao da je riječ o pravomoćnoj presudi domaćeg suda ili suda te stranke.

3. Na izvršenje pravorijeka primjenjuju se zakoni i drugi propisi o izvršenju presuda ili pravorijeka koji su na snazi tamo gdje se traži takvo izvršenje.

4. Podrazumijeva se da članak 41.10. ne sprečava priznavanje, provedbu i izvršenje pravorijeka donesenih u skladu s ovim odjeljkom.

[1] Podrazumijeva se da se time stranku u sporu ne sprečava da od suda zatraži da revidira ili protumači pravorijek u skladu s primjenjivim pravilima za rješavanje sporova ako je ta mogućnost propisana tim primjenjivim pravilima.

5. Za potrebe članka 1. Konvencije iz New Yorka konačni pravorijeci doneseni na temelju ovog odjeljka arbitražni su pravorijeci povezani s tužbama za koje se smatra da proizlaze iz komercijalnog odnosa ili transakcije.

6. Podložno stavku 1. ovog članka podrazumijeva se da je, ako je tužba podnesena na rješavanje spora u skladu s člankom 17.30. stavkom 2. točkom (a) ovog Sporazuma, konačni pravorijek donesen u skladu s ovim odjeljkom pravorijek u skladu s odjeljkom 6. Konvencije ICSID-a.

PUBLIC

POGLAVLJE 18.

PREKOGRANIČNA TRGOVINA USLUGAMA

ČLANAK 18.1.

Područje primjene

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na mjere stranke koje utječu na prekograničnu trgovinu uslugama pružatelja usluga iz druge stranke. Takve mjere uključuju mjere koje utječu na:

(a) proizvodnju, distribuciju, stavljanje na tržište, prodaju i isporuku usluge;

(b) kupnju, upotrebu ili plaćanje usluge;

(c) u vezi s pružanjem usluge, pristup i upotrebu usluga za koje stranka zahtijeva opću dostupnost javnosti, uključujući distribucijske, prometne i telekomunikacijske mreže; i

(d) davanje obveznice ili drugog oblika financijskog osiguranja, kao uvjet za pružanje usluge.

2. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na:

(a) financijske usluge, kako su definirane u članku 25.2.;

(b) audiovizualne usluge;

(c) nacionalnu pomorsku kabotažu[1];

[1] Ne dovodeći u pitanje opseg djelatnosti koje se mogu smatrati kabotažom na temelju relevantnog nacionalnog zakonodavstva, nacionalna pomorska kabotaža u smislu ovog poglavlja obuhvaća prijevoz putnika ili robe između luke ili točke u Čileu ili državi članici i druge luke ili točke u Čileu ili toj istoj državi članici, uključujući njihove epikontinentalne pojase, kako je predviđeno Konvencijom UN-a o pomorskom pravu, te promet koji počinje i završava u istoj luci ili točki u Čileu ili državi članici.

(d) domaće i međunarodne usluge zračnog prijevoza ili povezane usluge kojima se podupire zračni prijevoz[1], bilo linijski bilo izvanredni, te usluge koje su izravno povezane s ostvarivanjem prometnih prava, osim sljedećih:

i. usluge popravaka i održavanja zrakoplova tijekom kojih je zrakoplov povučen iz prometa;

ii. prodaja i stavljanje na tržište usluga zračnog prijevoza;

iii. usluge računalnog sustava rezervacija („CRS”); i

iv. zemaljske usluge;

(e) javnu nabavu; i

(f) subvencije ili bespovratna sredstva koja osigurava stranka ili poduzeće u državnom vlasništvu, uključujući vladine zajmove, jamstva i osiguranje.

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da usluge zračnog prijevoza ili povezane usluge kojima se podupiru usluge zračnog prijevoza uključuju sljedeće usluge: zračni prijevoz; usluge koje se pružaju upotrebom zrakoplova čija primarna svrha nije prijevoz robe ili putnika, kao što su usluge gašenja požara iz zraka, letačko osposobljavanje, razgledavanje, zaprašivanje, izmjera, kartiranje, fotografiranje, skokovi padobranom, vuča jedrilice, prijevoz trupaca i građevinskog materijala helikopterom te ostale poljoprivredne, industrijske i inspekcijske usluge iz zraka; usluge najma zrakoplova s posadom; te usluge upravljanja zračnom lukom.

ČLANAK 18.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C:

(a) „usluge popravka i održavanja zrakoplova” znači djelatnosti poduzete na zrakoplovu ili njegovu dijelu za vrijeme kojih je zrakoplov povučen iz prometa i ne uključuju takozvano linijsko održavanje;

(b) „usluge računalnog sustava rezervacija (CRS)” znači usluge koje pružaju računalni sustavi koji sadržavaju informacije o redovima letenja zračnih prijevoznika, slobodnim mjestima, cijenama karata i pravilima za izdavanje karata i koji omogućuju rezervaciju ili izdavanje karata;

(c) „prekogranična trgovina uslugama” ili „prekogranično pružanje usluga” znači pružanje usluge:

i. iz područja jedne stranke na područje druge stranke; ili

ii. na području jedne stranke korisniku usluge druge stranke;

PUBLIC

(d) „poduzeće” znači pravna osoba, podružnica ili predstavništvo uspostavljeno osnivanjem poslovne jedinice;

(e) „zemaljske usluge” znači pružanje, uz naknadu ili na temelju ugovora, sljedećih usluga u zračnoj luci: zastupanje zračnog prijevoznika, upravljanje i nadzor; prihvat i otprema putnika; prihvat i otprema prtljage; usluge na stajanci; ugostiteljske usluge, osim pripreme hrane; prihvat i otprema tereta i pošte; opskrba zrakoplova gorivom; čišćenje i opsluživanje zrakoplova, zemaljski prijevoz; te letačke operacije, upravljanje letačkim osobljem i planiranje leta; zemaljske usluge ne uključuju: samostalno obavljanje usluga; poslove zaštite; linijsko održavanje; popravak i održavanje zrakoplova; ili upravljanje ili rad bitne centralizirane infrastrukture zračne luke, kao što su oprema za odleđivanje, sustavi za distribuciju goriva, sustavi rukovanja prtljagom i fiksni sustavi za prijevoz unutar zračne luke;

(f) „pravna osoba stranke” znači[1]:

i. za stranku EU:

(A) pravna osoba osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Europske unije ili barem jedne od njezinih država članica i koja na području Europske unije obavlja bitne poslovne djelatnosti[2]; i

(B) brodarska društva osnovana izvan Europske unije koja su pod kontrolom fizičkih osoba iz države članice i čija su plovila registrirana u državi članici i plove pod zastavom države članice;

ii. za Čile:

(A) pravna osoba koja je osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Čilea i koja obavlja bitne poslovne djelatnosti na državnom području Čilea; i

(B) brodarska društva osnovana izvan Čilea koja su pod kontrolom fizičkih osoba iz Čilea, čija su plovila registrirana u Čileu i plove pod njegovom zastavom;

PUBLIC

[1] Podrazumijeva se da se brodarska društva iz ove definicije smatraju pravnim osobama stranke samo u vezi sa svojim djelatnostima koje se odnose na pružanje usluga pomorskog prijevoza.

[2] U skladu sa svojom obavijesti WTO-u o Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (WT/REG39/1), stranka EU smatra da koncept „učinkovite i trajne veze” s gospodarstvom države članice iz članka 54. UFEU-a odgovara konceptu „bitne poslovne djelatnosti”.

(g) „prodaja i stavljanje na tržište usluga zračnog prijevoza” znači mogućnost zračnog prijevoznika da slobodno prodaje i stavlja na tržište svoje usluge zračnog prijevoza, uključujući sve aspekte marketinga kao što su istraživanje tržišta, oglašavanje i distribucija; te djelatnosti ne uključuju određivanje cijena usluga zračnog prijevoza ili primjenjive uvjete;

(h) „usluga” znači svaka usluga u bilo kojem sektoru, osim usluga koje se pružaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti;

(i) „usluga koja se pruža u okviru izvršavanja javnih ovlasti” znači svaka usluga koja se ne pruža na komercijalnoj osnovi ni u tržišnom natjecanju s jednim ili više pružatelja usluga; i

(j) „pružatelj usluge stranke” znači bilo koja fizička ili pravna osoba stranke koja želi pružati ili pruža uslugu.

ČLANAK 18.3.

Pravo na reguliranje

Stranke ponovno potvrđuju pravo na reguliranje na svojem području radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike, kao što su zaštita javnog zdravlja, socijalne usluge, obrazovanje, sigurnost, okoliš, uključujući klimatske promjene, javni moral, socijalna zaštita ili zaštita potrošača, zaštita privatnosti i podataka ili promicanje i zaštita kulturne raznolikosti.

PUBLIC

ČLANAK 18.4.

Nacionalni tretman

1. Svaka stranka odobrava uslugama i pružateljima usluga iz druge stranke tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava vlastitim uslugama i pružateljima usluga.

2. Tretman koji stranka odobrava u skladu sa stavkom 1. znači:

(a) u odnosu na regionalnu ili lokalnu vlast u Čileu, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji tijela na toj razini vlasti u sličnim situacijama odobravaju svojim vlastitim uslugama ili pružateljima usluga;

(b) u odnosu na državna tijela države članice ili u državi članici, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji ta državna tijela u sličnim situacijama odobravaju svojim vlastitim uslugama i pružateljima usluga.

3. Stranka zahtjev utvrđen u stavku 1. može ispuniti tako da uslugama i pružateljima usluga druge iz stranke odobri formalno jednak tretman ili formalno različit tretman od onoga koji odobrava vlastitim uslugama i pružateljima usluga.

4. Formalno jednak tretman ili formalno različit tretman smatraju se manje povoljnima ako mijenjaju uvjete tržišnog natjecanja u korist usluga ili pružatelja usluga stranke u usporedbi s pružateljima usluga iz druge stranke.

PUBLIC

5. Ništa u ovom članku ne tumači se kao da stranku obvezuje na naknadu za bilo koji konkurentski nepovoljan položaj koji je posljedica stranog podrijetla relevantnih usluga ili pružateljâ usluga.

PUBLIC

ČLANAK 18.5.

Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka stranka odobrava uslugama i pružateljima usluga iz druge stranke tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava uslugama i pružateljima usluga iz treće zemlje.

2. Stavak 1. ne tumači se kao obveza stranke da na usluge i pružatelje usluga iz druge stranke primijeni pogodnost bilo kojeg tretmana koji proizlazi iz mjera kojima se predviđa priznavanje standarda, među ostalim standarda ili kriterija za izdavanje odobrenja, izdavanje dozvola ili certificiranje fizičke osobe ili poduzeća za obavljanje gospodarske djelatnosti, ili bonitetnih mjera.

3. Podrazumijeva se da tretman iz stavka 1. ne uključuje postupke ili mehanizme za rješavanje sporova predviđene u drugim međunarodnim ugovorima ili sporazumima o trgovini. Materijalne odredbe iz drugih međunarodnih ugovora ili sporazuma o trgovini ne čine same po sebi „tretman” iz stavka 1. i stoga ne mogu dovesti do kršenja ovog članka ako ne postoje mjere koje stranka donosi ili provodi. Mjere stranke koje se primjenjuju u skladu s takvim materijalnim odredbama mogu činiti „tretman” na temelju ovog članka i stoga dovesti do kršenja ovog članka.

ČLANAK 18.6.

Lokalna prisutnost

Stranka ne smije zahtijevati od pružatelja usluga iz druge stranke da osnuje ili zadrži poduzeće ili da bude rezident na njezinu području kao uvjet za prekogranično pružanje usluge.

PUBLIC

ČLANAK 18.7.

Pristup tržištu

U sektorima ili podsektorima u kojima se preuzimaju obveze u pogledu pristupa tržištu, stranka ne donosi niti provodi, bilo na razini cijelog područja bilo na razini teritorijalnih jedinica, mjere kojima se:

(a) određuju ograničenja u odnosu na:

i. broj pružatelja usluga, u obliku brojčanih kvota, monopola, isključivih pružatelja usluga ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

ii. ukupnu vrijednost uslužnih transakcija ili imovine u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

iii. ukupan broj uslužnih poslova ili ukupnu količinu pruženih usluga, izraženo u određenim brojčanim jedinicama u obliku kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba[1]; ili

iv. ukupan broj fizičkih osoba koje se mogu zaposliti u određenom sektoru usluga ili koje pružatelj usluge može zaposliti, a koje su potrebne za pružanje određene usluge i s njom su izravno povezane, u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba; ili

(b) ograničavaju ili zahtijevaju određene vrste pravnih subjekata ili zajedničkog pothvata putem kojih pružatelj usluga može pružati usluge.

PUBLIC

[1] Ova točka ne obuhvaća mjere stranke kojima se ograničavaju ulazni materijali za pružanje usluga.

ČLANAK 18.8.

Nesukladne mjere

PUBLIC

1. Članci 18.4., 18.5. i 18.6. ne primjenjuju se na sljedeće:

(a) bilo koju postojeću nesukladnu mjeru stranke koju provodi:

i. za stranku EU:

(A) Europska unija, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.;

(B) središnje vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.;

(C) regionalne vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1.; ili

(D) lokalne vlasti; i

ii. za Čile:

(A) središnje vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2.;

(B) regionalne vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2.; ili

(C) lokalne vlasti;

(b) nastavak primjene ili žurnu obnovu nesukladnih mjera iz točke (a) ovog stavka; ili

(c) izmjenu bilo koje nesukladne mjere iz točke (a) ovog stavka u mjeri u kojoj se izmjenom ne smanjuje sukladnost mjere, kakva je postojala neposredno prije izmjene, s člancima 18.4., 18.5. i 18.6.

2. Članci 18.4., 18.5. i 18.6. ne primjenjuju se ni na jednu mjeru stranke u pogledu sektorâ, podsektorâ ili djelatnosti, kako je utvrđeno u njezinu rasporedu iz Priloga 17.-B.

3. Članak 18.7. ne primjenjuje se ni na jednu mjeru stranke u pogledu odobrenih sektora, podsektora ili djelatnosti, kako je utvrđeno u Prilogu 17.-C.

PUBLIC

ČLANAK 18.9.

Uskraćivanje povlastica

Stranka može uskratiti povlastice iz ovog poglavlja pružatelju usluge druge stranke ako stranka koja uskraćuje povlastice donese ili provodi mjere povezane s održavanjem međunarodnog mira i sigurnosti, uključujući zaštitu ljudskih prava:

(a) kojima se zabranjuju transakcije s tim pružateljem usluga ili s osobom koja je vlasnik ili kontrolira tog pružatelja usluga; ili

(b) koje bi se prekršilo ili zaobišlo ako bi se tom pružatelju usluga dodijelile povlastice iz ovog poglavlja.

ČLANAK 18.10.

Pododbor za usluge i ulaganja

Pododbor za usluge i ulaganja („Pododbor”) osnovan je na temelju članka 8.8. stavka 1. Pri rješavanju pitanja povezanih s uslugama Pododbor prati i osigurava pravilnu provedbu ovog poglavlja, poglavlja 19., 20., 21., 22., 23., 24. i 26. te priloga od 17.-A do 17.-I,, 19.-A, 19.-B, 19.-C, 21.-A i 21.-B.

PUBLIC

POGLAVLJE 19.

PRIVREMENA PRISUTNOST FIZIČKIH OSOBA U POSLOVNE SVRHE

PUBLIC

ČLANAK 19.1.

Područje primjene

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na mjere stranke koje se odnose na obavljanje gospodarskih djelatnosti putem ulaska i privremenog boravka fizičkih osoba druge stranke na njezinu području koji su poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice, ulagatelji, osobe premještene unutar društva, poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu, ugovorni pružatelji usluga i neovisni stručnjaci.

2. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na sektore iz članka 18.1. stavka 2. točaka (b), (c) i (d).

3. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na mjere stanke koje utječu na fizičke osobe druge stranke koje traže pristup njezinu tržištu rada ili na mjere koje se odnose na državljanstvo, nacionalnost, boravište ili trajno zapošljavanje.

4. Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava stranku da primjenjuje mjere za reguliranje ulaska fizičkih osoba druge stranke na svoje područje ili njihova privremenog boravka na njezinu području, uključujući mjere potrebne za zaštitu integriteta njezinih granica i osiguravanje urednog kretanja fizičkih osoba preko njezinih granica, pod uvjetom da se te mjere ne primjenjuju na način kojim bi se poništile ili umanjile povlastice na koje druga stranka ima pravo na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

5. Sama činjenica da stranka zahtijeva od osoba druge stranke dobivanje vize ne smatra se poništavanjem ili umanjenjem koristi na koje druga stranka ima pravo na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

6. U mjeri u kojoj u okviru ovog poglavlja nisu preuzete obveze, nastavljaju se primjenjivati svi zahtjevi predviđeni pravom stranke u vezi s ulaskom i privremenim boravkom fizičkih osoba, uključujući zakone i druge propise o trajanju boravka.

7. Neovisno o ovom poglavlju, nastavljaju se primjenjivati svi zahtjevi predviđeni pravom stranke u vezi s radom i mjerama socijalne sigurnosti, uključujući zakone i druge propise o minimalnim plaćama i kolektivnim ugovorima o plaćama.

8. Obveze u okviru ovog poglavlja u pogledu ulaska i privremenog boravka fizičkih osoba u poslovne svrhe ne primjenjuju se ako je namjera ili učinak ulaska ili privremenog boravka umiješati se ili na drugi način utjecati na ishod radnog spora, spora s rukovodstvom, pregovora s poslodavcem ili rukovodstvom ili na zapošljavanje fizičkih osoba koje sudjeluju u takvom sporu.

ČLANAK 19.2.

Definicije

1. Definicije iz članaka 17.2. i 18.2. primjenjuju se na ovo poglavlje i na priloge 19.-A, 19.-B i 19.-C, uz iznimku definicije ulagatelja stranke iz članka 17.2. stavka 1. točke (l).

PUBLIC

2. Za potrebe ovog poglavlja i priloga 19.-A, 19.-B i 19.-C:

(a) „prodavatelji robe i usluga” znači poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu:

i. koji su predstavnici pružatelja usluga ili dobavljača robe stranke za potrebe pregovaranja o prodaji usluga ili robe ili sklapanja sporazuma o prodaji usluga ili robe za tog dobavljača, uključujući: sudjelovanje na sastancima ili konferencijama; savjetovanje s poslovnim kolegama; te zaprimanje naloga ili pregovaranje o ugovorima s poduzećem koje se nalazi na području druge stranke;

ii. koji ne pružaju uslugu u okviru ugovora sklopljenog između poduzeća koje nema komercijalnu prisutnost na području stranke u kojoj poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu privremeno borave i potrošača na tom području; i

iii. koji nisu posrednici;

(b) „poslovni posjetitelji za potrebe osnivanja poslovne jedinice” znači fizičke osobe zaposlene na rukovodećem položaju u pravnoj osobi stranke koje su odgovorne za osnivanje poduzeća takve pravne osobe na području druge stranke, koje ne nude niti pružaju usluge niti se bave bilo kojom drugom gospodarskom djelatnošću osim one koja je nužna za potrebe osnivanja poslovne jedinice i koje ne primaju naknadu iz izvora koji se nalazi u drugoj stranci;

PUBLIC

(c) „ugovorni pružatelji usluga” znači fizičke osobe zaposlene u pravnoj osobi stranke koja sama nema poslovnu jedinicu na području druge stranke i nije agencija za zapošljavanje i usluge ustupanja radnika ili koja djeluje preko takve agencije i koja je s krajnjim potrošačem u drugoj stranci sklopila ugovor u dobroj vjeri o pružanju usluga u drugoj stranci kojim se zahtijeva privremena prisutnost njezinih zaposlenika u toj drugoj stranci, kako bi se ispunio ugovor o pružanju usluga[1];

(d) „neovisni stručnjaci” znači fizičke osobe koje sudjeluju u pružanju usluga i imaju status samozaposlene osobe na području stranke, ali ne i na području druge stranke i koje su s krajnjim potrošačem u drugoj stranci u dobroj vjeri sklopile ugovor o pružanju usluga, osim ugovora preko agencije za posredovanje pri zapošljavanju i ustupanju radnika kojim se zahtijeva njihova privremena prisutnost u toj stranci[2];

(e) „instalateri i osoblje za održavanje” znači poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu koji imaju specijalizirano znanje od ključne važnosti za ugovornu obvezu prodavatelja ili zakupodavca, koji pružaju usluge ili osposobljavaju radnike za pružanje usluga na temelju jamstva ili drugog ugovora o pružanju usluge povezanog s prodajom ili zakupom komercijalne ili industrijske opreme ili strojeva, uključujući računalne i srodne usluge, kupljene ili zakupljene od poduzeća koje se nalazi izvan područja druge stranke za koju se traži ulazak i privremeni boravak tijekom trajanja jamstva ili ugovora o pružanju usluge;

---

1 Ugovor o pružanju usluga iz ove točke mora biti u skladu sa zahtjevima prava stranke u kojoj se ugovor izvršava.

2 Ugovor o pružanju usluga iz ove točke mora biti u skladu sa zahtjevima prava stranke u kojoj se ugovor izvršava.

(f) „osobe premještene unutar društva” znači fizičke osobe koje su zaposlene u pravnoj osobi stranke ili partneri u njoj najmanje godinu dana, koje su privremeno premještene u poduzeće te pravne osobe na području druge stranke i koje pripadaju jednoj od sljedećih kategorija:

i. direktori;

ii. stručnjaci;

iii. pripravnici;

(g) „ulagatelj” znači fizička osoba koja na području druge stranke osniva poduzeće za koje je ta fizička osoba ili pravna osoba koja zapošljava tu fizičku osobu uložila ili je u postupku ulaganja znatne količine kapitala te koja razvija poslovanje tog poduzeća ili njime upravlja u nadzornom ili izvršnom svojstvu;

(h) „direktori” znači fizičke osobe zaposlene na visokoj funkciji u pravnoj osobi stranke koje ponajprije upravljaju poduzećem na području druge stranke[1], pod općim su nadzorom te primaju upute u prvom redu od višeg rukovodstva, upravnog odbora ili dioničara poduzeća ili drugog istovrijednog tijela i čije odgovornosti uključuju:

i. vođenje poduzeća, njegova odjela ili službe;

[1] Podrazumijeva se da ova definicija ne isključuje rukovoditelje koji, iako izravno ne obavljaju zadatke koji se odnose na stvarno pružanje usluga, obavljaju zadatke potrebne za pružanje usluga u okviru izvršavanja svojih dužnosti opisanih u ovoj definiciji.

ii. nadzor i kontrolu rada drugog nadzornog, stručnog ili rukovodećeg osoblja; i

iii. osobnu ovlast da zapošljavaju i otpuštaju ili da preporučuju zapošljavanje, otpuštanje ili druge kadrovske mjere;

(i) „poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu" znači fizičke osobe koje traže ulazak i privremeni boravak na području druge stranke te koje se ne bave izravnom prodajom široj javnosti, ne primaju naknadu iz izvora koji se nalazi na području druge stranke i koje se ubrajaju u jednu od sljedećih kategorija:

i. prodavatelji robe i usluga;

ii. instalateri i osoblje za održavanje;

(j) „stručnjaci" znači fizičke osobe zaposlene u pravnoj osobi stranke koje posjeduju specijalizirano znanje bitno za područja djelatnosti ili, tehnike poduzeća ili upravljanje poduzećem; pri procjeni takvih znanja uzima se u obzir ne samo znanje specifično za poduzeće nego i ima li ta osoba visoki stupanj stručne osposobljenosti, uključujući odgovarajuće stručno iskustvo, za vrstu posla ili djelatnosti koja zahtijeva specifično tehničko znanje, uključujući moguće članstvo u ovlaštenoj strukovnoj udruzi; i

PUBLIC

(k) „pripravnici” znači fizičke osobe koje posjeduju sveučilišnu diplomu i koje su privremeno premještene u svrhu razvoja karijere ili osposobljavanja za poslovne tehnike ili metode[1].

PUBLIC

ČLANAK 19.3.

Osobe premještene unutar društva, poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice i ulagatelji

1. Podložno relevantnim uvjetima i kvalifikacijama navedenima u Prilogu 19.-A, svaka stranka:

(a) dopušta ulazak i privremeni boravak osoba premještenih unutar društva, poslovnih posjetitelja za potrebe osnivanja poslovne jedinice i ulagatelja druge stranke;

(b) dopušta zapošljavanje na svojem području osoba premještenih unutar društva iz druge stranke;

[1] Od poduzeća primatelja može se zahtijevati da dostavi na prethodno odobrenje program osposobljavanja kojim je obuhvaćeno trajanje boravka kako bi se dokazalo da je svrha privremenog boravka osposobljavanje. Za AT, CZ, DE, FR, ES, HU i LT osposobljavanje mora biti povezano sa stečenom sveučilišnom diplomom.

(c) ne zadržava niti donosi ograničenja u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba u pogledu ukupnog broja fizičkih osoba kojima je u određenom sektoru dopušten ulazak kao poslovnim posjetiteljima za potrebe osnivanja poslovne jedinice ili kao ulagateljima, odnosno koje mogu biti zaposlene kao osobe premještene unutar društva, bilo na temelju teritorijalnih jedinica bilo na temelju njezina cijelog područja; i

(d) osobama premještenima unutar društva, poslovnim posjetiteljima za potrebe osnivanja poslovne jedinice i ulagateljima iz druge stranke odobrava, kad je riječ o privremenom boravku na njezinu području, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava vlastitim fizičkim osobama.

2. Dopušteno trajanje boravka iznosi:

(a) za Čile, razdoblje od najviše dvije godine koje se može produljiti, bez obveze podnošenja zahtjeva za stalni boravak, pod uvjetom da su i dalje na snazi uvjeti na kojima se boravak temelji; i

(b) za stranku EU, razdoblje do tri godine za direktore i stručnjake, do jedne godine za pripravnike i ulagatelje te do 90 dana unutar bilo kojeg šestomjesečnog razdoblja za poslovne posjetitelje za potrebe osnivanja poslovne jedinice.

PUBLIC

ČLANAK 19.4.

Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu

1. Podložno isključenjima iz područja primjene iz članka 17.7. stavka 2. i podložno relevantnim uvjetima i kvalifikacijama navedenima u Prilogu 19.-A, stranka dopušta ulazak i privremeni boravak poslovnih posjetitelja u kratkoročnom posjetu bez potrebe za radnom dozvolom, ispitivanjem gospodarskih potreba ili drugim postupcima prethodnog odobrenja slične namjere.

2. Ako se poslovni posjetitelji stranke u kratkoročnom posjetu bave pružanjem usluge potrošaču na području stranke u kojoj privremeno borave, ta im stranka odobrava, u pogledu pružanja te usluge, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava vlastitim pružateljima usluga.

3. Dopušteno trajanje privremenog boravka iznosi najviše 90 dana u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju.

PUBLIC

ČLANAK 19.5.

Ugovorni pružatelji usluga i neovisni stručnjaci

1. Svaka stranka dopušta ulazak i privremeni boravak ugovornih pružatelja usluga iz druge stranke na svojem području, u sektorima, podsektorima i djelatnostima navedenima u Prilogu 19.-B, podložno relevantnim uvjetima i kvalifikacijama koji su u njemu navedeni i pod uvjetom da:

(a) fizičke osobe pružaju uslugu kao zaposlenici pravne osobe koja je sklopila ugovor o pružanju usluga za razdoblje koje nije dulje od 12 mjeseci;

(b) fizičke osobe koje ulaze u drugu stranku zaposlene su kao zaposlenici pravne osobe iz točke (a) najmanje godinu dana neposredno prije datuma podnošenja zahtjeva za ulazak u drugu stranku i posjeduju, na dan podnošenja zahtjeva za ulazak, najmanje tri godine radnog iskustva stečenog nakon punoljetnosti u sektoru djelatnosti koji je predmet ugovora;

(c) fizičke osobe koje ulaze u drugu stranku moraju posjedovati:

i. sveučilišnu diplomu ili dokaz o kvalifikaciji kojim se potvrđuje istovrijedna razina znanja[1]; i

ii. stručne kvalifikacije, ako su potrebne za obavljanje djelatnosti u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke u kojoj se usluga pruža;

[1] Ako stručna sprema ili kvalifikacija nisu stečene u stranci u kojoj se pruža usluga, ta stranka može evaluirati jesu li istovrijedne sveučilišnoj diplomi koja je propisana na njezinu području.

(d) fizička osoba ne prima naknadu za pružanje usluga na području druge stranke osim naknade koju joj plaća pravna osoba koja ju zapošljava; i

(e) pristup odobren u skladu s ovim člankom odnosi se samo na uslužnu djelatnost koja je predmet ugovora i ne daje pravo upotrebe stručnog naziva stranke u kojoj se usluga pruža.

2. Svaka stranka dopušta ulazak i privremeni boravak neovisnih stručnjaka druge stranke na svojem području u sektorima, podsektorima i djelatnostima navedenima u Prilogu 19.-B, podložno relevantnim uvjetima i kvalifikacijama koji su u njemu navedeni i pod uvjetom da:

(a) ugovor nije sklopljen na razdoblje dulje od 12 mjeseci;

(b) fizička osoba na dan podnošenja zahtjeva za ulazak i privremeni boravak ima najmanje šest godina radnog iskustva u sektoru djelatnosti koja je predmet ugovora;

(c) fizičke osobe koje ulaze na područje druge stranke posjeduju:

i. sveučilišnu diplomu ili dokaz o kvalifikaciji kojim se potvrđuje istovrijedna razina znanja[1]; i

[1] Ako stručna sprema ili kvalifikacija nisu stečene u stranci u kojoj se pruža usluga, ta stranka može evaluirati jesu li istovrijedne sveučilišnoj diplomi koja je propisana na njezinu području.

ii. stručne kvalifikacije, ako su potrebne za obavljanje djelatnosti u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke u kojoj se usluga pruža;

(d) pristup odobren u skladu s ovim člankom odnosi se samo na uslužnu djelatnost koja je predmet ugovora; ne daje pravo upotrebe stručnog naziva stranke u kojoj se usluga pruža.

3. Stranka ne donosi niti provodi ograničenja ukupnog broja ugovornih pružatelja usluga ili neovisnih stručnjaka druge stranke kojima je dopušten ulazak i privremeni boravak u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba.

4. Stranka ugovornim pružateljima usluga i neovisnim stručnjacima iz druge stranke u vezi s pružanjem njihovih usluga na njezinu području odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava vlastitim pružateljima usluga.

5. Dopušteno trajanje boravka iznosi:

(a) za stranku EU, ukupno razdoblje ne smije iznositi više od šest mjeseci u bilo kojem razdoblju od 12 mjeseci ili za vrijeme trajanja ugovora, ovisno o tome što je kraće; i

(b) za Čile, razdoblje od najviše godine dana koje se može produljiti za sljedeća razdoblja pod uvjetom da su i dalje na snazi uvjeti na kojima se boravak temelji.

PUBLIC

ČLANAK 19.6.

Nesukladne mjere

U mjeri u kojoj relevantna mjera utječe na ulazak ili privremeni boravak fizičkih osoba u poslovne svrhe, članak 19.3. stavak 1. točke (c) i (d) te članak 19.5. stavci 3. i 4. ne primjenjuju se na:

(a) postojeće nesukladne mjere stranke na razini:

i. za stranku EU:

(A) Europske unije, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1;

(B) središnje vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1;

(C) regionalne vlasti države članice, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-1; ili

(D) lokalne vlasti osim vlasti iz podtočke (C); i

ii. za Čile:

(A) središnje vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2;

PUBLIC

(B) regionalne vlasti, kako je utvrđeno u Dodatku 17.-A-2; ili

(C) lokalne vlasti;

(b) nastavak primjene ili žurnu obnovu nesukladnih mjera iz točke (a) ovog stavka;

(c) izmjenu bilo koje nesukladne mjere iz točaka (a) i (b) ovog članka u mjeri u kojoj se izmjenom ne smanjuje sukladnost mjere kakva je postojala neposredno prije izmjene, s člankom 19.3. stavkom 1. točkama (c) i (d) te člankom 19.5. stavcima 3. i 4.; ili

(d) svaku mjeru stranke koja je u skladu s uvjetom ili kvalifikacijom koji su utvrđeni u Prilogu 17.-B.

ČLANAK 19.7.

Transparentnost

1. Stranka objavljuje informacije koje se odnose na ulazak i privremeni boravak fizičkih osoba druge stranke iz članka 19.1. stavka 1.

PUBLIC

2. Informacije iz stavka 1. ovog članka uključuju, ako je primjenjivo, sljedeće informacije:

(a) kategorije vize, dozvola ili bilo koje slične vrste odobrenja ulaska ili privremenog boravka;

(b) obveznu dokumentaciju i uvjete koje je potrebno ispuniti;

(c) način i mogućnosti podnošenja zahtjeva, npr. preko konzularnog ureda ili putem interneta;

(d) troškove podnošenja zahtjeva i okvirne rokove za obradu zahtjeva;

(e) najdulje trajanje boravka u okviru svake vrste odobrenja iz točke (a) ovog stavka;

(f) uvjete dostupnog produljenja ili obnove;

(g) pravila o uzdržavanim osobama u pratnji;

(h) dostupne postupke preispitivanja ili žalbe; i

(i) relevantne zakone opće primjene koji se odnose na ulazak i privremeni boravak fizičkih osoba.

PUBLIC

3. U pogledu informacija iz stavaka 1. i 2. ovog članka, stranka nastoji odmah obavijestiti drugu stranku o uvođenju bilo kojih novih zahtjeva ili postupaka ili o svim promjenama zahtjeva ili postupaka koje utječu na učinkovito podnošenje zahtjeva za odobrenje ulaska, privremenog boravka i, ako je primjenjivo, dozvole za rad u prvoj stranci.

PUBLIC

ČLANAK 19.8.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na odbijanje odobrenja ulaska i privremenog boravka, osim ako je riječ o praksi u kojoj se prepoznaje obrazac.

POGLAVLJE 20.

DOMAĆI PROPISI

PUBLIC

ČLANAK 20.1.

Područje primjene i definicije

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na mjere stranaka koje se odnose na zahtjeve i postupke za izdavanje dozvola, kvalifikacijske zahtjeve i postupke te tehničke norme[1] koji utječu na:

(a) prekogranično pružanje usluga;

(b) pružanje usluge ili obavljanje bilo koje druge gospodarske djelatnosti osnivanjem poslovne jedinice ili poslovanjem obuhvaćenog ulaganja; ili

(c) pružanje usluge tijekom privremenog boravka određenih kategorija fizičkih osoba stranke na području druge stranke, kako je utvrđeno u članku 19.1.

2. Ovo se poglavlje primjenjuje samo na sektore za koje je stranka preuzela posebne obveze u skladu s poglavljima 17., 18. i 19. i u mjeri u kojoj se te posebne obveze primjenjuju.

[1] Podrazumijeva se da se u slučaju mjera povezanih s tehničkim normama ovo poglavlje primjenjuje samo na one mjere koje utječu na trgovinu uslugama.

3. Neovisno o stavku 2., ovo se poglavlje ne primjenjuje na zahtjeve i postupke za izdavanje dozvola, kvalifikacijske zahtjeve i postupke te tehničke norme koje se odnose na:

(a) proizvodnju osnovnih kemikalija i drugih kemijskih proizvoda;

(b) proizvodnju proizvoda od gume;

(c) proizvodnju proizvoda od plastike;

(d) proizvodnju elektromotora, generatora i transformatora;

(e) proizvodnju akumulatora, primarnih ćelija i primarnih baterija; i

(f) recikliranje metalnog i nemetalnog otpada i ostataka.

4. Neovisno o stavku 1., ovo se poglavlje ne primjenjuje na mjere stranke u mjeri u kojoj one čine ograničenja podložna rasporedu u skladu s člancima 17.5. i 17.6., člankom 17.11. stavkom 1., člankom 17.11. stavkom 2., člancima 18.4., 18.6. i 18.7., člankom 18.8. stavkom 1., člankom 18.8. stavkom 2., člankom 19.3. stavkom 1., člankom 19.4. stavkom 2., člankom 19.5. stavkom 1. i člankom 19.6.

5. Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „odobrenje” znači dopuštenje za obavljanje djelatnosti iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) koje proizlazi iz postupka koji podnositelj zahtjeva mora slijediti i time dokazati da ispunjava zahtjeve za izdavanje dozvola, kvalifikacijske zahtjeve i postupke ili tehničke norme;

PUBLIC

(b) „nadležno tijelo” znači središnja, regionalna ili lokalna vlast ili tijelo ili nevladino tijelo koje izvršava ovlasti koje mu je delegirala središnja, regionalna ili lokalna vlast ili tijela, a koje je ovlašteno za donošenje odluke o odobrenju za pružanje usluge, među ostalim osnivanjem poduzeća, ili odluke o odobrenju za obavljanje bilo koje druge gospodarske djelatnosti;

(c) „postupci izdavanja dozvola” znači administrativna ili postupovna pravila koja fizička ili pravna osoba koja traži odobrenje, uključujući izmjenu ili obnovu odobrenja, mora poštovati kako bi dokazala usklađenost sa zahtjevima za izdavanje dozvola;

(d) „zahtjevi za izdavanje dozvola” znači bitni zahtjevi, osim kvalifikacijskih zahtjeva, koje fizička ili pravna osoba mora ispuniti kako bi dobila, izmijenila ili obnovila odobrenje;

(e) „kvalifikacijski postupci” znači administrativna ili postupovna pravila koja fizička osoba mora poštovati kako bi dokazala usklađenost s kvalifikacijskim zahtjevima u svrhu dobivanja odobrenja; i

(f) „kvalifikacijski zahtjevi” znači bitni zahtjevi koji se odnose na nadležnost fizičke osobe za pružanje usluge i koje fizička osoba mora ispuniti kako bi dobila, izmijenila ili obnovila odobrenje.

6. Za potrebe ovog poglavlja primjenjuju se i definicije iz članaka 17.2. i 18.2.

PUBLIC

ČLANAK 20.2.

Uvjeti za izdavanje dozvola i kvalifikacije

1. Svaka stranka osigurava da se mjere povezane sa zahtjevima za izdavanje dozvola, postupcima izdavanja dozvola te kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima temelje na kriterijima koji sprečavaju nadležna tijela da proizvoljno izvršavaju svoje ovlasti u pogledu procjene[1].

2. Kriteriji iz stavka 1. moraju biti:

(a) jasni;

(b) objektivni i transparentni; i

(c) unaprijed dostupni javnosti i zainteresiranim osobama.

3. Kod donošenja tehničkih normi svaka stranka potiče svoja nadležna tijela da donose tehničke norme koje su razvijene primjenom otvorenih i transparentnih postupaka te potiče tijela određena za izradu tehničkih normi, uključujući relevantne međunarodne organizacije[2], da pritom primjenjuju otvorene i transparentne postupke.

[1] Podrazumijeva se da takvi kriteriji mogu, između ostalog, uključivati nadležnost i sposobnost pružanja usluge ili obavljanja druge gospodarske djelatnosti, među ostalim i na način koji je u skladu s regulatornim zahtjevima stranke, kao što su zdravstveni i okolišni zahtjevi. Nadležna tijela mogu ocijeniti važnost koju treba pridati svakom kriteriju.

[2] Pojam „relevantne međunarodne organizacije" odnosi se na međunarodna tijela čije je članstvo otvoreno relevantnim tijelima obiju stranaka.

4. Ovisno o raspoloživosti, odobrenje se izdaje čim se na temelju odgovarajućeg ispitivanja utvrdi da su ispunjeni uvjeti za dobivanje odobrenja.

5. Ako je broj dozvola dostupnih za određenu djelatnost ograničen zbog nestašice dostupnih prirodnih resursa ili tehničkog kapaciteta, svaka stranka primjenjuje postupak odabira potencijalnih kandidata kojim se u potpunosti jamče nepristranost i transparentnost, osobito uključujući primjereno obavješćivanje javnosti o pokretanju, provedbi i ishodu postupka.

6. Podložno stavku 5., svaka stranka pri utvrđivanju pravila za postupak odabira može uzeti u obzir legitimne ciljeve politike, uključujući pitanja zdravlja, sigurnosti, zaštite okoliša i očuvanja kulturne baštine.

ČLANAK 20.3.

Postupci izdavanja dozvola i kvalifikacijski postupci

1. Postupci i formalnosti izdavanja dozvola i kvalifikacijski postupci i formalnosti moraju biti jasni, unaprijed objavljeni i sami po sebi ne smiju činiti ograničenje pružanja usluge ili obavljanja bilo koje druge gospodarske djelatnosti. Svaka stranka nastoji takve postupke i formalnosti učiniti što jednostavnijima i ne smije nepotrebno otežati ili odgađati pružanje usluge ili obavljanje bilo koje druge gospodarske djelatnosti.

PUBLIC

2. Ako je potrebno odobrenje, svaka stranka odmah objavljuje ili na drugi način stavlja na raspolaganje javnosti informacije koje su podnositelju zahtjeva potrebne za ispunjavanje zahtjeva i postupaka za dobivanje, održavanje, izmjenu i obnavljanje tog odobrenja. Takve informacije uključuju barem sljedeće, u mjeri u kojoj postoje:

(a) zahtjeve i postupke;

(b) podatke za kontakt relevantnih nadležnih tijela;

(c) pristojbe;

(d) tehničke norme;

(e) žalbene postupke ili postupke preispitivanja odluka o zahtjevima;

(f) postupke za praćenje ili izvršavanje usklađenosti s uvjetima dozvola i kvalifikacija;

(g) mogućnosti za uključivanje javnosti, primjerice putem rasprava ili iznošenja primjedbi; i

(h) okvirne rokove za obradu zahtjeva.

PUBLIC

3. Svaka naknada za odobrenje[1] koju podnositelji zahtjeva mogu snositi mora biti razumna, transparentna i sama po sebi ne smije ograničavati pružanje relevantne usluge ili obavljanje relevantne gospodarske djelatnosti.

4. Svaka stranka osigurava da su postupci koje primjenjuje nadležno tijelo i odluke nadležnog tijela u postupku odobrenja nepristrani u odnosu na sve podnositelje zahtjeva. Nadležno tijelo donosi odluku neovisno i ne odgovara nijednoj osobi koja pruža usluge ili obavlja gospodarske djelatnosti za koje je potrebno odobrenje.

5. Ako se primjenjuju određeni vremenski okviri za podnošenje zahtjeva, podnositelju zahtjeva daje se razuman rok za podnošenje zahtjeva. Ako je moguće, nadležno tijelo trebalo bi prihvaćati zahtjeve u elektroničkom obliku pod istim uvjetima vjerodostojnosti kao i podneske u papirnatom obliku.

6. Nadležno tijelo započinje s obradom zahtjeva bez nepotrebne odgode nakon podnošenja. Svaka stranka nastoji utvrditi okvirne rokove za obradu zahtjeva i na zahtjev podnositelja zahtjeva i bez nepotrebne odgode osigurava da nadležno tijelo dostavi informacije o statusu zahtjeva. Svaka stranka osigurava da se obrada zahtjeva, uključujući donošenje konačne odluke, dovrši u razumnom roku nakon datuma podnošenja potpunog zahtjeva.

[1] Naknade za odobrenje ne uključuju naknade za iskorištavanje prirodnih resursa, plaćanja za dražbu, javni natječaj ili druga nediskriminirajuća sredstva za dodjelu koncesija ni obvezne doprinose za pružanje univerzalne usluge.

7. Nadležno tijelo u razumnom roku nakon primitka zahtjeva koji smatra nepotpunim obavješćuje podnositelja zahtjeva, u mjeri u kojoj je to izvedivo navodi koje su dodatne informacije potrebne za dopunu zahtjeva i pruža podnositelju zahtjeva mogućnost da ispravi nedostatke u zahtjevu.

8. Nadležno tijelo umjesto izvornih dokumenata prihvaća preslike dokumenata ovjerene u skladu s pravom stranke, osim ako nadležna tijela zahtijevaju izvorne dokumente radi zaštite integriteta postupka izdavanja odobrenja.

9. Ako nadležno tijelo odbije zahtjev, podnositelja zahtjeva obavješćuje se, na vlastiti zahtjev ili na inicijativu nadležnog tijela, u pisanom obliku i bez nepotrebne odgode. U načelu se podnositelja zahtjeva obavješćuje o razlozima za odluku o odbijanju zahtjeva i o roku za podnošenje žalbe na tu odluku. Podnositelju zahtjeva dopušteno je, u razumnom roku, ponovno podnijeti zahtjev.

10. Svaka stranka osigurava da odobrenje, nakon što se izda, stupi na snagu bez nepotrebne odgode i u skladu s uvjetima koji su u njemu navedeni.

11. Ako je za odobrenje potrebno polaganje ispita, nadležno tijelo osigurava da se takvi ispiti odvijaju u razumno učestalim vremenskim razmacima i osigurava razuman rok kako bi se podnositeljima zahtjeva omogućilo da zatraže polaganje ispita.

PUBLIC

ČLANAK 20.4.

Preispitivanje

Ako rezultati pregovora u vezi s člankom VI. stavkom 4. GATS-a stupe na snagu, stranke zajednički preispituju te rezultate. Ako se zajedničkim preispitivanjem procijeni da bi uključivanje takvih rezultata u ovaj dio ovog Sporazuma poboljšalo pravila sadržana u ovom Sporazumu, stranke zajednički odlučuju hoće li te rezultate uključiti u ovaj dio ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 20.5.

Upravljanje mjerama opće primjene

Svaka stranka osigurava da se sve mjere opće primjene koje utječu na trgovinu uslugama provode na razuman, objektivan i nepristran način.

ČLANAK 20.6.

Žalba na upravne odluke

Svaka je stranka dužna imati ili osnovati redovne, arbitražne ili upravne sudove ili postupke kojima se na zahtjev pogođenog ulagatelja ili pružatelja usluge osigurava brzo preispitivanje administrativnih odluka koje utječu na poslovnu jedinicu, prekogranično pružanje usluga ili privremenu prisutnost fizičkih osoba u poslovne svrhe te, ako je to opravdano, odgovarajuća pravna sredstva za te odluke. Ako takvi postupci ovise o agenciji nadležnoj za donošenje predmetne upravne odluke, svaka stranka osigurava da se postupcima zajamči objektivno i nepristrano preispitivanje.

PUBLIC

POGLAVLJE 21.

UZAJAMNO PRIZNAVANJE STRUČNIH KVALIFIKACIJA

ČLANAK 21.1.

Uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija

1. Ništa u ovom poglavlju ne sprečava stranku da od fizičkih osoba zahtijeva da posjeduju nužne kvalifikacije i stručno iskustvo za predmetni sektor djelatnosti na području na kojem se djelatnost obavlja.

2. Svaka stranka potiče strukovna tijela ili tijela relevantna za predmetni sektor djelatnosti na svojem području da izrade i dostave zajedničke preporuke o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija Pododboru za usluge i ulaganja iz članka 18.10. Takve zajedničke preporuke potkrepljuju se dokazima o:

(a) gospodarskoj vrijednosti predviđenog mehanizma za uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija („mehanizam za uzajamno priznavanje”); i

(b) usklađenosti režima, odnosno stupnju usklađenosti zahtjeva koje svaka stranka primjenjuje na odobravanje, izdavanje dozvola, poslovanje i certificiranje.

3. Po primitku zajedničke preporuke Pododbor za usluge i ulaganja u razumnom roku preispituje njezinu usklađenost s ovim dijelom ovog Sporazuma. Taj pododbor može, nakon takvog preispitivanja, izraditi te Zajedničkom vijeću preporučiti da donese odluku o mehanizmu za uzajamno priznavanje kako bi se utvrdili ili izmijenili mehanizmi za uzajamno priznavanje utvrđeni u Prilogu 21.-B[1], u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a).

4. Mehanizmom iz stavka 3. ovog članka predviđaju se uvjeti za priznavanje stručnih kvalifikacija stečenih u stranci EU-u i stručnih kvalifikacija stečenih u Čileu u vezi s djelatnošću obuhvaćenom poglavljem 17., 18., 19. ili 26.

[1] Podrazumijeva se da mehanizmi za uzajamno priznavanje ne dovode do automatskog priznavanja stručnih kvalifikacija, već se njima utvrđuju, u obostranom interesu stranaka, uvjeti pod kojima nadležna tijela odobravaju priznavanje takvih kvalifikacija.

5. Smjernice za mehanizme za priznavanje stručnih kvalifikacija utvrđene u Prilogu 21.-A uzimaju se u obzir pri izradi zajedničkih preporuka iz stavka 2. ovog članka, a Zajedničko vijeće uzima ih u obzir pri procjeni treba li donijeti mehanizam iz stavka 3. ovog članka.

PUBLIC

POGLAVLJE 22.

USLUGE DOSTAVE

ČLANAK 22.1.

Područje primjene i definicije

1. U ovom se poglavlju utvrđuju načela regulatornog okvira za sve usluge dostave.

2. Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „usluge dostave” znači poštanske i kurirske usluge ili usluge ekspresne dostave koje uključuju djelatnosti prikupljanja, razvrstavanja, prijevoza, i dostave poštanskih pošiljaka;

(b) „usluge ekspresne dostave” znači prikupljanje, razvrstavanje, prijevoz i dostava poštanskih pošiljaka uz veću brzinu i pouzdanost, a mogu uključivati elemente dodane vrijednosti kao što su preuzimanje na adresi pošiljatelja, osobna dostava primatelju, praćenje, mogućnost mijenjanja odredišta i primatelja za vrijeme prijevoza ili potvrda primitka;

(c) „usluge ekspresne pošte” znači usluge međunarodne ekspresne dostave koje se pružaju preko EMS Kooperative (engl. *Express Mail Service Cooperative*), dobrovoljnog udruženja imenovanih poštanskih operatora u okviru Svjetske poštanske unije (engl. *Universal Postal Union*);

(d) „dozvola” znači odobrenje koje je pojedinačnom pružatelju dodijelilo nadležno regulatorno tijelo, kojim se utvrđuju postupci, obveze i zahtjevi specifični za sektor usluga dostave;

(e) „poštanska pošiljka” znači pošiljka mase do 31,5 kg adresirana u konačnom obliku u kojem će je uručiti javni ili privatni pružatelj usluga dostave bilo koje vrste, a može uključivati pismo, paket, novine ili katalog;

(f) „poštanski monopol” znači isključivo pravo pružanja određenih usluga dostave na području stranke u skladu s pravom te stranke; i

(g) „univerzalna usluga” znači trajno pružanje usluga dostave određene kvalitete na cjelokupnom području stranke po pristupačnoj cijeni za sve korisnike.

PUBLIC

ČLANAK 22.2.

Univerzalna usluga

1. Svaka stranka ima pravo utvrditi vrstu obveze pružanja univerzalne usluge koju želi provoditi. Svaka stranka koja provodi obvezu pružanja univerzalne usluge povodi univerzalnu uslugu na transparentan, nediskriminirajući i neutralan način za sve pružatelje usluga dostave koji podliježu toj obvezi.

2. Ako stranka zahtijeva da se usluge dolazne ekspresne pošte pružaju na temelju univerzalnih usluga, ona tim uslugama ne odobrava povlašteno postupanje u odnosu na druge usluge međunarodne ekspresne dostave.

ČLANAK 22.3.

Sprečavanje praksi kojima se narušava tržišno natjecanje

Svaka stranka osigurava da pružatelj usluga dostave koji podliježe obvezi pružanja univerzalne usluge ili poštanskom monopolu ne primjenjuje prakse kojima se narušava tržišno natjecanje, kao što je:

(a) upotreba prihoda od pružanja usluge koja podliježe obvezi pružanja univerzalne usluge ili poštanskom monopolu kako bi se unakrsno subvencioniralo pružanje usluge ekspresne dostave ili bilo koje usluge dostave koja nije univerzalna; ili

(b) neopravdano razlikovanje među korisnicima kao što su poduzeća ili pošiljatelji masovne pošte ili konsolidirane pošte u pogledu tarifa ili drugih uvjeta za pružanje usluge koja podliježe obvezi pružanja univerzalne usluge ili poštanskom monopolu.

PUBLIC

ČLANAK 22.4.

Dozvole

1. Ako zahtijeva dozvolu za pružanje usluga dostave, stranka javno objavljuje:

(a) sve zahtjeve za izdavanje dozvola i rok potreban za donošenje odluke o zahtjevu za dozvolu; i

(b) uvjete dozvole.

2. Postupci, obveze i zahtjevi za izdavanje dozvola moraju biti transparentni, nediskriminirajući i utemeljeni na objektivnim kriterijima.

3. Ako nadležno regulatorno tijelo odbije zahtjev za dozvolu, ono pisanim putem obavješćuje podnositelja zahtjeva o razlozima odbijanja. Svaka stranka uspostavlja ili provodi žalbeni postupak putem tijela koje je neovisno o strankama uključenima u postupak podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole. To tijelo može biti sud.

PUBLIC

ČLANAK 22.5.

Neovisnost regulatornih tijela

1. Svaka stranka osigurava da nijedno tijelo odgovorno za reguliranje usluga dostave nije odgovorno nijednom pružatelju usluga dostave te da su odluke i postupci koje donosi regulatorno tijelo nepristrani, nediskriminirajući i transparentni u odnosu na sve sudionike na tržištu na njezinu području.

2. Svaka stranka osigurava da tijelo odgovorno za reguliranje usluga dostave pravodobno obavlja svoje zadaće te raspolaže odgovarajućim financijskim i ljudskim resursima.

POGLAVLJE 23.

TELEKOMUNIKACIJSKE USLUGE

PUBLIC

ČLANAK 23.1.

Područje primjene

1. U ovom se poglavlju utvrđuju načela regulatornog okvira za pružanje telekomunikacijskih mreža i usluga, liberaliziranog na temelju poglavlja 17. i 18.

2. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na usluge pružanja sadržaja ili obavljanja uredničke kontrole nad sadržajem koji se prenosi putem telekomunikacijskih mreža i usluga.

ČLANAK 23.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „povezana oprema” znači usluge, fizička infrastruktura i druga oprema povezane s telekomunikacijskom mrežom ili uslugom kojima se omogućuje ili podržava pružanje usluga putem te mreže ili usluge, ili koje za to imaju potencijal te mogu uključivati zgrade ili ulaze u zgrade, žičane instalacije unutar zgrada, antene, tornjeve i druge potporne građevine, kabelske kanale, cijevi, antenske stupove, šahtove i ormariće;

(b) „osnovna infrastruktura” znači infrastruktura javne telekomunikacijske mreže ili usluge koju:

i. isključivo ili pretežno osigurava jedan pružatelj ili ograničen broj pružatelja; i

ii. nije moguće na izvediv način ekonomski ili tehnički zamijeniti radi pružanja usluge;

(c) „međupovezivanje” znači povezivanje javnih telekomunikacijskih mreža kojim se koriste isti ili različiti pružatelji telekomunikacijskih mreža ili usluga kako bi se korisnicima usluga jednog pružatelja omogućilo da komuniciraju s korisnicima istog ili nekog drugog pružatelja ili da pristupe uslugama koje pruža drugi pružatelj, neovisno o tome pružaju li te usluge uključeni pružatelji ili bilo koji drugi pružatelj koji ima pristup mreži;

PUBLIC

(d) „usluge pristupa internetu” znači javne telekomunikacijske usluge kojima se omogućuje pristup internetu na području stranke te se time osigurava povezivanje s gotovo svim krajnjim točkama interneta bez obzira na mrežnu tehnologiju i terminalnu opremu koja se upotrebljava;

(e) „zakupljeni vodovi” znači telekomunikacijske usluge ili infrastruktura između dviju ili više određenih točaka, uključujući virtualne, kojima se izdvaja kapacitet za namjensku upotrebu ili dostupnost korisniku;

(f) „glavni pružatelj” znači pružatelj telekomunikacijskih mreža ili usluga koji može bitno utjecati na uvjete sudjelovanja, s obzirom na cijenu i ponudu, na relevantnom tržištu javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga zbog svoje kontrole nad osnovnom infrastrukturom ili korištenja svojeg položaja na tom tržištu;

(g) „elementi mreže” znači uređaji ili oprema koji se upotrebljavaju za pružanje javne telekomunikacijske usluge, uključujući značajke, funkcije i kapacitete koje ti uređaji ili oprema omogućuju;

(h) „prenosivost broja” znači:

i. za stranku EU, mogućnost pretplatnika da na vlastiti zahtjev zadrži postojeći telefonski broj, na istoj lokaciji u slučaju pretplatnika fiksne linije, pri prelasku između iste kategorije pružatelja javnih telekomunikacijskih usluga, bez narušavanja kvalitete, pouzdanosti ili praktičnosti; i

PUBLIC

ii. za Čile, mogućnost krajnjeg korisnika da na zahtjev zadrži postojeći telefonski broj pri promjeni pružatelja javnih telekomunikacijskih usluga, bez narušavanja kvalitete, pouzdanosti ili praktičnosti;

(i) „javna telekomunikacijska mreža” znači svaka telekomunikacijska mreža koja se u cijelosti ili većim dijelom upotrebljava za pružanje javnih telekomunikacijskih usluga među završnim točkama mreže;

(j) „javna telekomunikacijska usluga” znači svaka telekomunikacijska usluga koja se nudi široj javnosti;

(k) „pretplatnik” znači svaka fizička ili pravna osoba koja je stranka ugovora s pružateljem javnih telekomunikacijskih usluga o pružanju takvih usluga;

(l) „telekomunikacije” znači prijenos i prijam signala bilo kojim elektromagnetskim sredstvom;

(m) „telekomunikacijska mreža” znači sustavi prijenosa i, ako je primjenjivo, oprema za prespajanje ili usmjeravanje te druga sredstva, uključujući mrežne elemente koji nisu aktivni, koji dopuštaju prijenos signala žičanim, radijskim, optičkim ili drugim elektromagnetskim sredstvom;

(n) „telekomunikacijsko regulatorno tijelo” znači tijelo ili tijela koja je stranka zadužila za regulaciju telekomunikacijskih mreža i usluga obuhvaćenih ovim poglavljem[1];

[1] Podrazumijeva se da telekomunikacijsko regulatorno tijelo uključuje sva tijela koja je stranka zadužila za izvršenje obveza utvrđenih u ovom poglavlju.

(o) „telekomunikacijska usluga” znači usluga koja se u cijelosti ili većim dijelom sastoji od prijenosa i prijema signala, uključujući radiodifuzijske signale, putem telekomunikacijskih mreža, među ostalim putem radiodifuzijskih mreža;

(p) „univerzalna usluga” znači minimalan skup usluga određene kvalitete koji mora biti dostupan svim korisnicima na području stranke, bez obzira na njihov geografski položaj i po pristupačnoj cijeni; i

(q) „korisnik” znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja koristi javnu telekomunikacijsku mrežu ili uslugu.

PUBLIC

ČLANAK 23.3.

Telekomunikacijsko regulatorno tijelo

1. Svaka stranka osigurava da je njezino telekomunikacijsko regulatorno tijelo pravno odvojeno i funkcionalno neovisno o bilo kojem pružatelju telekomunikacijskih mreža, usluga ili opreme te da su odluke koje donosi i postupci koje primjenjuje njezino telekomunikacijsko regulatorno tijelo nepristrani u odnosu na sve sudionike na tržištu.

2. Stranka koja zadrži vlasništvo ili kontrolu nad pružateljima telekomunikacijskih mreža, usluga ili opreme osigurava djelotvorno strukturno razdvajanje telekomunikacijske regulatorne funkcije od djelatnosti povezanih s vlasništvom ili kontrolom.

3. Kako bi osigurala neovisnost i nepristranost telekomunikacijskih regulatornih tijela, svaka stranka osigurava da njezino telekomunikacijsko regulatorno tijelo nema financijski interes niti zadržava operativnu ili upravljačku ulogu ni u kojem pružatelju telekomunikacijskih mreža, usluga ili opreme.

4. Svaka stranka osigurava da pružatelji telekomunikacijskih mreža, usluga ili opreme ne utječu na odluke i postupke telekomunikacijskog regulatornog tijela.

5. Svaka stranka svojem telekomunikacijskom regulatornom tijelu dodjeljuje regulatornu i nadzornu ovlast te odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse za izvršavanje zadaća koje su mu dodijeljene kako bi izvršavalo obveze utvrđene u ovom poglavlju. Te se ovlasti izvršavaju transparentno i pravodobno. Te se zadaće javno objavljuju u lako dostupnom i jasnom obliku, posebno ako su te zadaće dodijeljene većem broju tijela.

6. Svaka stranka svojem telekomunikacijskom regulatornom tijelu daje ovlast da osigura da mu pružatelji telekomunikacijskih mreža ili usluga odmah i na zahtjev dostave sve potrebne informacije, uključujući financijske informacije, kako bi se telekomunikacijskom regulatornom tijelu omogućilo da svoje zadaće obavlja u skladu s ovim poglavljem. Sa svim dostavljenim informacijama postupa se u skladu sa zahtjevima povjerljivosti.

PUBLIC

7. Svaka stranka osigurava da korisnik ili pružatelj telekomunikacijskih mreža ili usluga na kojeg se odnosi odluka telekomunikacijskog regulatornog tijela ima pravo na žalbu protiv te odluke pred tijelom koje je neovisno o telekomunikacijskom regulatornom tijelu i ostalim strankama na koje se odluka odnosi. Odluka koju je donijelo telekomunikacijsko regulatorno tijelo ostaje na snazi do ishoda tog žalbenog postupka, osim ako se odobre privremene mjere u skladu s pravom stranke tog tijela.

PUBLIC

ČLANAK 23.4.

Odobrenje za pružanje telekomunikacijskih mreža ili usluga

1. Ako stranka zahtijeva odobrenje za pružanje telekomunikacijskih mreža ili usluga, navodi razuman rok koji je uobičajeno potreban kako bi telekomunikacijsko regulatorno tijelo donijelo odluku o zahtjevu za odobrenje, o tom roku obavješćuje podnositelja zahtjeva na transparentan način i nastoji odlučiti o zahtjevu u navedenom roku[1].

2. Svi kriteriji za odobrenje i primjenjivi postupci moraju biti što jednostavniji, objektivni, transparentni, nediskriminirajući i proporcionalni. Sve obveze i uvjeti propisani za odobrenje ili povezani s njim moraju biti nediskriminirajući, transparentni, razmjerni i povezani s uslugama koje se pružaju.

[1] Podrazumijeva se da ovaj članak ne sprečava stranku da odobri pružanje telekomunikacijskih mreža ili usluga na temelju jednostavne obavijesti bez čekanja odluke telekomunikacijskog regulatornog tijela.

3. Svaka stranka osigurava da podnositelj pisanim putem primi razloge za odbijanje ili opoziv odobrenja odnosno za određivanje posebnih uvjeta za pružatelja. U slučaju takvog odbijanja, opoziva ili određivanja uvjeta podnositelj zahtjeva može se obratiti žalbenom tijelu.

4. Administrativne naknade koje se naplaćuju pružateljima, ako ih ima, moraju biti objektivne, transparentne, nediskriminirajuće i proporcionalne administrativnim troškovima koji su opravdano nastali pri upravljanju, nadzoru i izvršenju obveza utvrđenih u ovom poglavlju[1].

PUBLIC

ČLANAK 23.5.

Međupovezivanje

Ne dovodeći u pitanje članak 23.9., svaka stranka osigurava da pružatelj javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga na njezinu području ima pravo i, na zahtjev drugog pružatelja javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga na njezinu području, obvezu pregovaranja o međupovezivanju u svrhu pružanja javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga na njezinu području.

[1] Administrativne naknade ne uključuju plaćanja za prava upotrebe ograničenih resursa i obvezne doprinose za pružanje univerzalne usluge.

ČLANAK 23.6.

Pristup i korištenje

1. Svaka stranka osigurava da se svakom pružatelju usluga iz druge stranke odobri pristup javnim telekomunikacijskim mrežama ili uslugama i njihovo korištenje pod razumnim i nediskriminirajućim[1] uvjetima, među ostalim u skladu sa stavcima od 2. do 5.

2. Svaka stranka osigurava da svaki pružatelj usluga iz druge stranke ima pristup bilo kojoj javnoj telekomunikacijskoj usluzi koja se nudi unutar te stranke ili preko njezinih granica, odnosno da je može koristiti, uključujući privatne zakupljene vodove, i u tu svrhu osigurava, podložno stavku 5., da je tom pružatelju dopušteno sljedeće:

(a) kupnja ili zakup te priključenje terminalne ili druge opreme koja je povezana s mrežom i koja je nužna za pružanje njegovih usluga;

(b) međupovezivanje privatnih zakupljenih vodova ili vodova u vlasništvu s javnim telekomunikacijskim mrežama ili s vodovima koji su u zakupu ili vlasništvu drugog pružatelja telekomunikacijskih usluga; i

(c) primjena operativnih protokola po vlastitom izboru pri pružanju bilo koje usluge osim onih koji su nužni za osiguravanje dostupnosti telekomunikacijskih usluga široj javnosti.

[1] Za potrebe ovog članka „nediskriminirajući" znači tretman najpovlaštenije nacije i nacionalni tretman, kako su definirani u člancima 17.9, 17.11, 18.4 i 18.5., kao i pod uvjetima koji nisu manje povoljni od onih koji se odobravaju bilo kojem drugom korisniku sličnih javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga u sličnim situacijama.

3. Svaka stranka pružateljima usluga iz druge stranke osigurava mogućnost upotrebe javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga za prijenos informacija na njezinu području ili preko njezinih granica, među ostalim za komunikaciju unutar poduzeća takvog pružatelja usluga te za pristup informacijama sadržanima u bazama podataka ili drukčije pohranjenima u strojno čitljivom obliku na području bilo koje od stranaka.

4. Neovisno o stavku 3. stranka može poduzeti mjere koje su potrebne za osiguravanje sigurnosti i povjerljivosti komunikacije, podložno zahtjevu da se takve mjere ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili prikriveno ograničavanje trgovine uslugama.

5. Svaka stranka osigurava da se ne nameću uvjeti za pristup javnim telekomunikacijskim mrežama ili uslugama ni uvjeti za njihovu upotrebu na njezinu području, osim onih koji su nužni kako bi se:

(a) zaštitile odgovornosti koje pružatelji javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga imaju za pružanje javne usluge, posebno njihova sposobnost da svoje usluge učine dostupnima široj javnosti; ili

(b) zaštitila tehnička cjelovitost javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga.

PUBLIC

ČLANAK 23.7.

Rješavanje sporova u području telekomunikacija

1. Svaka stranka osigurava da, u slučaju spora između pružatelja telekomunikacijskih mreža ili usluga u vezi s pravima ili obvezama koji proizlaze iz ovog poglavlja, a na zahtjev jedne od stranaka u sporu, telekomunikacijsko regulatorno tijelo radi rješavanja spora donese obvezujuću odluku u razumnom roku.

2. Svaka stranka osigurava da se odluka koju donese telekomunikacijsko regulatorno tijelo učini javno dostupnom, podložno zahtjevima u pogledu povjerljivosti poslovnih podataka u skladu s njezinim zakonima i drugim propisima. Telekomunikacijsko regulatorno tijelo strankama u sporu dostavlja cjelovito obrazloženje odluke. Stranke u sporu imaju pravo uložiti žalbu na tu odluku u skladu s člankom 23.3. stavkom 7.

3. Svaka stranka osigurava da postupak iz stavaka 1. i 2. ne sprečava nijednu od stranka u sporu da pokrene postupak pred pravosudnim tijelom, u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke.

PUBLIC

ČLANAK 23.8.

Mjere zaštite tržišnog natjecanja u odnosu na glavne pružatelje

Svaka stranka donosi ili provodi odgovarajuće mjere u svrhu sprečavanja pružatelja telekomunikacijskih mreža ili usluga koji su, samostalno ili zajedno, glavni pružatelj da primjenjuju ili nastavljaju primjenjivati prakse protivne tržišnom natjecanju, uključujući:

(a) unakrsno subvencioniranje protivno tržišnom natjecanju;

(b) korištenje informacija dobivenih od konkurenata s posljedicama protivnima tržišnom natjecanju; i

(c) uskraćivanje drugim pružateljima usluga pravodobnih tehničkih informacija o osnovnoj infrastrukturi i komercijalno relevantnih informacija koje su im potrebne za pružanje usluga.

PUBLIC

ČLANAK 23.9.

Međupovezivanje s glavnim pružateljima

1. Svaka stranka osigurava da glavni pružatelji javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga omogućuju međupovezivanje na bilo kojoj tehnički izvedivoj točki u mreži. Glavni pružatelji osiguravaju takvo međupovezivanje:

(a) pod nediskriminirajućim uvjetima, među ostalim u pogledu cijena, tehničkih normi, specifikacija, kvalitete i održavanja, te uz kvalitetu koja nije lošija od kvalitete koja se pruža za njihove slične usluge ili za slične usluge njihovih društava kćeri ili drugih povezanih društava;

(b) pravodobno te pod uvjetima, među ostalim u pogledu cijena, tehničkih normi, specifikacija, kvalitete i održavanja, koji su transparentni, razumni i kojima se uzima u obzir ekonomska izvedivost te koji su dovoljno izdvojeni da pružatelj usluge ne mora plaćati za mrežne komponente ili infrastrukturu koja mu nije potrebna za pružanje usluge; i

(c) na zahtjev, u drugim točkama uz završne točke mreže koje se nude većini korisnika, po cijenama koje odražavaju trošak izgradnje potrebne dodatne infrastrukture.

2. Svaka stranka javno objavljuje primjenjive postupke za međupovezivanje s glavnim pružateljem.

PUBLIC

3. Svaka stranka osigurava da glavni pružatelji javno objavljuju svoje sporazume o međupovezivanju ili svoje referentne ponude za međupovezivanje, ovisno o slučaju.

PUBLIC

ČLANAK 23.10.

Pristup osnovnoj infrastrukturi glavnih pružatelja

Svaka stranka telekomunikacijskom regulatornom tijelu daje ovlast da zahtijeva da glavni pružatelj na njezinu području svoju osnovnu infrastrukturu stavi na raspolaganje pružateljima telekomunikacijskih mreža ili usluga pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima u svrhu pružanja telekomunikacijske mreže ili usluga, osim ako to nije nužno za postizanje učinkovitog tržišnog natjecanja na temelju prikupljenih činjenica i ocjenjivanja tržišta koje je provelo telekomunikacijsko regulatorno tijelo. Osnovna infrastruktura glavnog pružatelja može uključivati elemente mreže, usluge zakupljenih vodova i povezanu opremu.

ČLANAK 23.11.

Ograničeni resursi

1. Svaka stranka osigurava da se dodjela i odobrenje prava na upotrebu ograničenih resursa, uključujući radiofrekvencijski spektar, brojeve i pravo puta, provode na otvoren, objektivan, pravodoban, transparentan, nediskriminirajući i proporcionalan način, uz nastojanje da se ostvare ciljevi od općeg interesa. Postupci, uvjeti i obveze povezani s pravima upotrebe temelje se na objektivnim, transparentnim, nediskriminirajućim i proporcionalnim kriterijima.

2. Svaka stranka javno objavljuje trenutačnu upotrebu dodijeljenih frekvencijskih pojasa, ali nije potrebna detaljna identifikacija radijskog spektra dodijeljenog za posebne državne potrebe.

3. Mjere stranke koja dodjeljuje i raspodjeljuje spektar i upravlja frekvencijama nisu same po sebi neusklađene s člancima 17.8. i 18.7. U skladu s tim, svaka stranka zadržava pravo na uspostavu i primjenu mjera upravljanja spektrom i frekvencijama koje mogu dovesti do ograničenja broja pružatelja telekomunikacijskih usluga, pod uvjetom da to čini na način koji je u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma. To uključuje mogućnost dodjele frekvencijskih pojasa uzimajući u obzir postojeće i buduće potrebe i dostupnost spektra.

PUBLIC

ČLANAK 23.12.

Prenosivost broja

Svaka stranka osigurava da pružatelji javnih telekomunikacijskih usluga na njezinu području pravodobno i pod razumnim uvjetima osiguravaju prenosivost boja.

PUBLIC

ČLANAK 23.13.

Univerzalna usluga

1. Svaka stranka ima pravo odrediti vrstu obveza pružanja univerzalne usluge koje želi provoditi te odlučiti o njihovu području primjene i provedbi.

2. Obveze pružanja univerzalne usluge neće se same po sebi smatrati protivnima tržišnom natjecanju, pod uvjetom da se njima upravlja na razmjeran, transparentan, objektivan i nediskriminirajući način. Upravljanje takvim obvezama neutralno je u odnosu na tržišno natjecanje i ne opterećuje više nego što je potrebno za vrstu univerzalne usluge koju je odredila stranka.

3. Svaka stranka osigurava da su postupci za određivanje pružatelja univerzalne usluge otvoreni svim pružateljima javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga i određuje pružatelje univerzalne usluge s pomoću učinkovitog, transparentnog i nediskriminirajućeg mehanizma.

4. Ako stranka odluči financirati pružanje univerzalne usluge od strane određenog pružatelja, ona osigurava da takvo financiranje ne premašuje neto trošak koji proizlazi iz obveze pružanja univerzalne usluge.

PUBLIC

ČLANAK 23.14.

Povjerljivost informacija

1. Svaka stranka osigurava da pružatelji telekomunikacijskih mreža ili usluga koji pribavljaju povjerljive informacije od drugog pružatelja telekomunikacijskih mreža ili usluga u postupku pregovora u skladu s člancima 23.5., 23.6., 23.9. i 23.10. upotrebljavaju te informacije isključivo u svrhe za koje su dostavljene i da u svakom trenutku poštuju povjerljivost takvih informacija.

2. Svaka stranka osigurava povjerljivost telekomunikacija i povezanih pIrometnih podataka koji se prenose pri korištenju javnih telekomunikacijskih mreža ili usluga, pod uvjetom da se sve mjere koje donosi u tu svrhu ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine uslugama.

ČLANAK 23.15.

Strani udjeli

U pogledu pružanja telekomunikacijskih mreža ili usluga, osim javne radiodifuzije, u okviru komercijalne prisutnosti, stranka ne uvodi zahtjeve za zajedničke pothvate niti ograničava sudjelovanje stranog kapitala u smislu ograničenja najvećeg postotka stranog udjela ili u smislu ukupne vrijednosti pojedinačnog ili skupnog stranog ulaganja.

PUBLIC

ČLANAK 23.16.

Otvoren i nediskriminirajući pristup internetu

1. Svaka stranka donosi ili provodi mjere kojima se osigurava da pružatelji usluga pristupa internetu korisnicima tih usluga omogućuju pristup informacijama, sadržaju i uslugama po vlastitom izboru i njihovu distribuciju.

2. Stavkom 1. ne dovode se u pitanje zakoni i drugi propisi stranke koji se odnose na zakonitost informacija, sadržaja ili usluga navedenih u tom stavku.

3. Neovisno o stavku 1., pružatelji usluga pristupa internetu mogu provoditi nediskriminirajuće[1], razumne, transparentne i razmjerne mjere upravljanja mrežom koje su u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke.

[1] Podložno iznimkama predviđenima zakonima i drugim propisima stranke.

4. Svaka stranka donosi ili provodi mjere kojima se osigurava da pružatelji usluga pristupa internetu korisnicima tih usluga omogućuju upotrebu uređaja po vlastitom izboru, pod uvjetom da takvi uređaji ne ugrožavaju sigurnost drugih uređaja, mreže ili usluga koje se pružaju putem mreže.

PUBLIC

ČLANAK 23.17.

Međunarodni mobilni *roaming*

1. Stranke nastoje surađivati na promicanju transparentnih i razumnih cijena usluga međunarodnog mobilnog *roaminga* u cilju poticanja rasta trgovine između stranaka i povećanja dobrobiti potrošača.

2. Svaka stranka može poduzeti korake za povećanje transparentnosti i tržišnog natjecanja u pogledu cijena međunarodnog mobilnog *roaminga* i tehnoloških alternativa uslugama *roaminga*, kao što su:

(a) osiguravanje da informacije o maloprodajnim cijenama budu lako dostupne javnosti; i

(b) svođenje na najmanju moguću mjeru prepreka primjeni tehnoloških alternativa *roamingu*, pri čemu korisnici koji posjećuju područje stranke s područja druge stranke mogu pristupiti telekomunikacijskim uslugama s pomoću uređaja po vlastitom izboru.

POGLAVLJE 24.

USLUGE MEĐUNARODNOG POMORSKOG PRIJEVOZA

PUBLIC

ČLANAK 24.1.

Područje primjene, definicije i načela

1. U ovom se poglavlju utvrđuju načela liberalizacije usluga međunarodnog pomorskog prijevoza u skladu s poglavljima 17., 18. i 19.

2. Za potrebe ovog poglavlja i poglavlja 17., 18. i 19. te priloga 17.-A, 17.-B i 17.-C:

(a) „usluge kontejnerske stanice i terminala” znači djelatnosti koje se sastoje od skladištenja kontejnera, u luci ili na kopnu, radi njihova punjenja ili pražnjenja, popravka i pripreme za prijevoz;

(b) „usluge carinjenja” ili „usluge carinskog posredovanja” znači djelatnosti koje se sastoje od obavljanja carinskih formalnosti za drugu stranku povezanih s uvozom, izvozom ili prijevozom tereta, bez obzira na to je li ta usluga glavna djelatnost pružatelja usluga ili uobičajena dopuna njegove glavne djelatnosti;

(c) „prijevoz od vrata do vrata ili multimodalni prijevoz” znači prijevoz tereta na temelju jedne prijevozne isprave pri kojem se upotrebljava više prijevoznih sredstava i koji uključuje međunarodnu dionicu na moru;

(d) „usluge razvoza” znači prethodni i daljnji pomorski prijevoz međunarodnog tereta, posebno u kontejnerima, između luka koje se nalaze u stranci, na putu prema odredištu izvan područja te stranke;

(e) „usluge otpreme tereta” znači djelatnost koja se sastoji od organiziranja i praćenja otpreme u ime pošiljatelja dobavljanjem usluga prijevoza i povezanih usluga, pripremom dokumentacije i davanjem poslovnih informacija;

(f) „međunarodni teret” znači teret koji se prevozi između luke jedne stranke i luke druge stranke ili treće zemlje ili između luke jedne države članice i luke druge države članice;

(g) „usluge međunarodnog pomorskog prijevoza” znači prijevoz putnika ili tereta pomorskim plovilima između luke jedne stranke i luke druge stranke ili treće zemlje, uključujući izravno ugovaranje s pružateljima drugih usluga prijevoza radi osiguranja prijevoza „od vrata do vrata” ili multimodalnog prijevoza na temelju jedne prijevozne isprave, ali ne i pravo pružanja takvih drugih usluga prijevoza;

PUBLIC

(h) „usluge pomorskih agencija” znači djelatnosti koje se sastoje od zastupanja u svojstvu agenta, na određenom zemljopisnom području, poslovnih interesa jednog ili više brodara ili brodarskih društava za sljedeće potrebe:

i. marketing i prodaju usluga pomorskog prijevoza i povezanih usluga, od izrade ponude do izdavanja računa i teretnica u ime trgovačkih društava, dobavu i preprodaju potrebnih povezanih usluga, pripremu dokumentacije i pružanje poslovnih informacija; ili

ii. organiziranje, u ime trgovačkih društava, pristajanja brodova ili preuzimanja tereta kad je to potrebno;

(i) „pomoćne pomorske usluge” znači usluge utovara i istovara pomorskog tereta, usluge carinjenja, usluge kontejnerske stanice i terminala, usluge pomorskih agencija i pomorske usluge otpreme tereta; i

(j) „usluge utovara i istovara pomorskog tereta” znači djelatnosti koje obavljaju trgovačka društva za utovar i istovar plovila, uključujući trgovačka društva za upravljanje terminalima, ali isključujući neposrednu djelatnost lučkih radnika ako je ta radna snaga organizirana neovisno o trgovačkim društvima za utovar i istovar plovila ili trgovačkim društvima za upravljanje terminalima; obuhvaćene djelatnosti uključuju organizaciju i nadzor:

i. utovara tereta na brod ili istovara tereta s broda;

PUBLIC

ii. privezivanja ili odvezivanja tereta; i

iii. prihvata ili isporuke i čuvanja tereta prije otpreme ili nakon istovara.

3. S obzirom na postojeće razine liberalizacije između stranaka u međunarodnom pomorskom prijevozu, primjenjuju se sljedeća načela:

(a) stranke učinkovito primjenjuju načelo neograničenog pristupa međunarodnom pomorskom tržištu i trgovine na komercijalnoj i nediskriminacijskoj osnovi; i

(b) svaka stranka brodovima koji plove pod zastavom druge stranke ili kojima upravljaju pružatelji usluga iz druge stranke odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji odobrava vlastitim brodovima, među ostalim u pogledu pristupa lukama, upotrebe infrastrukture i lučkih usluga te upotrebe pomoćnih pomorskih usluga, kao i s tim povezanih naknada i pristojbi, carinskih objekata i dodjele vezova i uređaja za utovar i istovar.

4. Primjenjujući načela iz stavka 3. svaka stranka:

(a) ne uključuje dogovore o raspodjeli tereta u buduće sporazume s trećim zemljama o uslugama u pomorskom prijevozu, uključujući prijevoz suhog i tekućeg rasutog tereta i linijski promet, a ako takvi dogovori o raspodjeli tereta postoje u ranijim sporazumima, otkazuje ih u razumnom roku; i

PUBLIC

(b) nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma ukida i suzdržava se od uvođenja bilo kakvih jednostranih mjera ili upravnih, tehničkih ili drugih prepreka koje bi mogle činiti prikriveno ograničenje ili imati diskriminirajuće učinke na slobodno pružanje usluga u međunarodnom pomorskom prijevozu.

5. Svaka stranka dopušta pružateljima usluga međunarodnog pomorskog prijevoza iz druge stranke da imaju poslovnu jedinicu i poslovanje na njezinu području u skladu s uvjetima predviđenima u njezinu rasporedu posebnih obveza iz priloga 17.-A, 17.-B odnosno 17.-C.

6. Svaka stranka pružateljima usluga međunarodnog pomorskog prijevoza iz druge stranke pod razumnim i nediskriminirajućim uvjetima osigurava sljedeće usluge u luci: peljarenje, tegljenje i pomoć pri tegljenju, opskrbu hranom, gorivom i vodom, prikupljanje otpada i zbrinjavanje balastnih voda, usluge lučke kapetanije, pomoć pri navigaciji, operativne obalne usluge nužne za operativnost broda, uključujući komunikacije, opskrbu vodom i električnom energijom, usluge hitnih popravaka, sidrenje, privez i privezivačke usluge.

7. Svaka stranka dopušta pružateljima usluga međunarodnog pomorskog prijevoza iz druge stranke da prenamijene vlastite ili zakupljene prazne kontejnere koji se ne prevoze kao teret uz plaćanje, između luka Čilea ili između luka države članice.

PUBLIC

POGLAVLJE 25.

FINANCIJSKE USLUGE

PUBLIC

ČLANAK 25.1.

Područje primjene

1. Ovo se poglavlje primjenjuje na mjeru koju je stranka donijela ili koju provodi, a koja se odnosi na sljedeće:

(a) financijske institucije druge stranke;

(b) ulagatelje druge stranke, i ulaganja takvih ulagatelja, u financijske institucije na području stranke; ili

(c) prekograničnu trgovinu financijskim uslugama.

2. Podrazumijeva se da se poglavlje 17. primjenjuje na mjeru:

(a) koja se odnosi na ulagatelja stranke i na ulaganje tog ulagatelja u pružatelja financijskih usluga koji nije financijska institucija; i

(b) osim mjere koja se odnosi na pružanje financijskih usluga, koja se odnosi na ulagatelja stranke ili na ulaganje tog ulagatelja na području druge stranke u financijsku instituciju.

3. Odredbe poglavlja 17. i 18. primjenjuju se na mjere obuhvaćene područjem primjene ovog poglavlja samo u mjeri u kojoj su te odredbe ugrađene u ovo poglavlje i čine njegov dio.

4. Članci 17.5., od 17.16. do 17.23. i 18.9. ugrađuju se u ovo poglavlje i čine njegov sastavni dio.

5. Odjeljak D poglavlja 17. ugrađuje se u ovo poglavlje i čini njegov sastavni dio isključivo za tvrdnje da je stranka prekršila članak 17.16., 17.17., 17.18., 17.19., 17.20., 17.21., članak 25.3. stavak 2. ili članak 25.5. stavak 2.

6. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na mjeru koju je stranka donijela ili koju provodi, a koja se odnosi na sljedeće:

(a) aktivnosti koje središnja banka ili monetarna vlast ili bilo koji drugi javni subjekt obavlja u provođenju monetarne ili tečajne politike;

(b) djelatnosti ili usluge koje čine dio javnog mirovinskog sustava ili zakonskog sustava socijalnog osiguranja; ili

(c) djelatnosti ili usluge koje se obavljaju za račun stranke ili uz jamstvo stranke ili upotrebom financijskih sredstava stranke, uključujući njezine javne subjekte.

PUBLIC

7. Neovisno o stavku 6., ovo se poglavlje primjenjuje u mjeri u kojoj stranka dopušta da bilo koju od djelatnosti ili usluga iz stavka 6. točaka (b) ili (c) obavljaju njezine financijske institucije u tržišnom natjecanju s javnim subjektom ili financijskom institucijom.

8. Članci 25.3. i od 25.5. do 25.9. ne primjenjuju se na javnu nabavu.

9. Članci 25.3. i od 25.5. do 25.8. ne primjenjuju se na subvencije koje dodjeljuje stranka, uključujući zajmove, jamstva i osiguranja uz potporu vlade.

PUBLIC

ČLANAK 25.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i Priloga 25.:

(a) „pružatelj prekograničnih financijskih usluga iz stranke” znači osoba iz stranke koja obavlja djelatnost pružanja financijske usluge na području stranke i koja nastoji pružati ili pruža financijsku uslugu prekograničnim pružanjem takve usluge;

(b) „prekogranično pružanje financijskih usluga” ili „prekogranična trgovina financijskim uslugama” znači pružanje financijske usluge:

i. iz područja jedne stranke na područje druge stranke; ili

ii. koju osoba te stranke pruža korisniku usluge druge stranke na području stranke;

(c) „financijska institucija” znači pružatelj jedne ili više financijskih usluga koji je reguliran ili ga se nadzire u pogledu pružanja tih usluga kao financijsku instituciju u skladu s pravom stranke na čijem se području nalazi, uključujući podružnicu na području stranke tog pružatelja financijskih usluga čija se sjedišta nalaze na području druge stranke;

(d) „financijska usluga” znači bilo kakva usluga financijske prirode, uključujući usluge osiguranja i njima srodne usluge, bankovne i druge financijske usluge (osim osiguranja). Financijskim uslugama obuhvaćene su sljedeće djelatnosti:

i. osiguranje i usluge povezane s osiguranjem:

(A) izravno osiguranje (uključujući suosiguranje):

(1) životno osiguranje; i

(2) neživotno osiguranje;

PUBLIC

(B) reosiguranje i retrocesija;

(C) posredovanje u osiguranju, kao što su posredništvo i zastupanje; i

(D) pomoćne usluge povezane s osiguranjem, kao što su usluge savjetovanja, aktuarske usluge, usluge procjene rizika i usluge obrade odštetnih zahtjeva; i

ii. bankovne i druge financijske usluge (osim osiguranja):

(A) primanje depozita i drugih povratnih sredstava od građanstva;

(B) sve vrste zajmova, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite, faktoring i financiranje komercijalnih transakcija;

(C) financijski *leasing*;

(D) sve usluge plaćanja i prijenosa novca, uključujući kreditne, platne i debitne kartice, putničke čekove i bankovne mjenice;

(E) jamstva i obveze;

PUBLIC

(F) trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenta na burzi, na izvanburzovnom tržištu ili na neki drugi način:

(1) instrumentima tržišta novca (uključujući čekove, mjenice, certifikate o depozitu);

(2) deviznim sredstvima;

(3) izvedenicama, uključujući budućnosnice i opcije;

(4) tečajnim i kamatnim instrumentima, uključujući proizvode kao što su zamjene i terminski ugovori o kamatnoj stopi ili tečaju;

(5) prenosivim vrijednosnim papirima; ili

(6) drugim prenosivim instrumentima i financijskim sredstvima, uključujući plemenite kovine;

(G) sudjelovanje u izdavanju svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovo pokroviteljstvo i plasiranje u svojstvu agenta, javno ili u privatnom svojstvu, te pružanje usluga koje se odnose na takva izdavanja;

(H) brokerski novčani poslovi;

PUBLIC

(I) upravljanje imovinom, kao što je upravljanje gotovinom ili portfeljem, svi oblici upravljanja zajedničkim ulaganjima, upravljanje mirovinskim fondovima, usluge skrbništva, usluge pohrane i fiducijarne usluge;

(J) usluge namire i klirinške usluge za financijsku imovinu, uključujući vrijednosne papire, financijske izvedenice i druge prenosive instrumente;

(K) pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s njima povezani računalni programi; i

(L) savjetodavne, posredničke i druge pomoćne financijske usluge povezane sa svim djelatnostima navedenima u točkama od (A) do (K), uključujući bonitetne informacije i analizu, istraživanja i savjete koji se odnose na ulaganja i portfelje te savjete koji se odnose na stjecanje te restrukturiranje i strategiju trgovačkih društava;

(e) „pružatelj financijskih usluga stranke" znači fizička ili pravna osoba stranke koja nastoji pružati ili pruža financijsku uslugu, ali ne uključuje javni subjekt;

(f) „ulaganje" znači ulaganje kako je definirano u članku 17.2. točki (k), osim što za potrebe ovog poglavlja i Priloga 25. u pogledu „kredita" i „dužničkih instrumenata":

i. kredit odobren financijskoj instituciji ili dužnički instrument koji je izdala financijska institucija čini ulaganje samo ako ga stranka na čijem se području nalazi financijska institucija smatra regulatornim kapitalom; i

PUBLIC

ii. kredit koji je odobrila financijska institucija ili dužnički instrument u vlasništvu financijske institucije, osim kredita financijskoj instituciji ili dužničkog instrumenta financijske institucije iz točke i., ne čini ulaganje;

podrazumijeva se da kredit koji je odobrio pružatelj prekograničnih financijskih usluga ili dužnički instrument u njegovu vlasništvu, osim kredita odobrenog financijskoj instituciji ili dužničkog instrumenta koji je izdala financijska institucija, čini ulaganje za potrebe poglavlja 17., ako takav kredit ili dužnički instrument ispunjavaju kriterije definicije „ulaganja" utvrđene u članku 17.2. točki (k);

(g) „ulagatelj stranke" znači fizička ili pravna osoba stranke koja nastoji ulagati, ulaže ili je provela ulaganje u financijske institucije na području druge stranke;

(h) „pravna osoba stranke" znači:

i. za stranku EU: pravna osoba osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Europske unije ili barem jedne od njezinih država članica i koja na području Europske unije obavlja bitne poslovne djelatnosti[1]; i

ii. za Čile: pravna osoba koja je osnovana ili ustrojena u skladu s pravom Čilea i koja obavlja bitne poslovne djelatnosti na državnom području Čilea;

[1] U skladu sa svojom obavijesti WTO-u o Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (WT/REG39/1), stranka EU smatra da koncept „učinkovite i trajne veze" s gospodarstvom države članice iz članka 54. UFEU-a odgovara konceptu „bitne poslovne djelatnosti".

(i) „nova financijska usluga” znači usluga financijske prirode uključujući usluge povezane s postojećim i novim proizvodima ili načinom pružanja tih proizvoda, koju ne pruža nijedan pružatelj financijskih usluga na području jedne stranke, ali se pruža na području druge stranke;

(j) „javni subjekt” znači:

i. vlada, središnja banka ili monetarno tijelo stranke ili bilo koji subjekt u vlasništvu ili pod kontrolom stranke, koji se uglavnom bavi obavljanjem javnih funkcija ili djelatnosti u javne svrhe, što ne obuhvaća subjekte koji se uglavnom bave pružanjem financijskih usluga uz tržišne uvjete; ili

ii. privatni subjekt koji obavlja funkcije koje inače obavlja središnja banka ili monetarno tijelo, kad obavlja te funkcije; i

(k) „samoregulatorna organizacija” znači nevladino tijelo, uključujući burzu ili tržište vrijednosnih papira ili budućnosnica, klirinšku agenciju ili drugu organizaciju ili udruženje, koje izvršava regulatorne ili nadzorne ovlasti nad pružateljima financijskih usluga ili financijskim institucijama na temelju propisa ili delegiranja koje provodi središnja, regionalna ili lokalna vlast ili tijelo, ovisno o slučaju.

PUBLIC

ČLANAK 25.3.

Nacionalni tretman

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke u financijske institucije i poduzećima koja čine ulaganja u financijske institucije u pogledu osnivanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[1] odobrava svojim ulagateljima u financijske institucije i njihovim poduzećima koja su financijske institucije.

2. Svaka stranka ulagateljima druge stranke u financijske institucije i njihovim ulaganjima u financijske institucije u pogledu poslovanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[2] odobrava svojim ulagateljima u financijske institucije i njihovim ulaganjima u financijske institucije.

3. Tretman koji stranka odobrava u skladu sa stavcima 1. i 2. znači:

(a) u odnosu na regionalnu ili lokalnu vlast u Čileu, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji tijela na toj razini vlasti na svojem državnom području u sličnim situacijama odobravaju ulagateljima Čilea u financijske institucije i njihovim ulaganjima u financijske institucije;

[1] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

[2] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

(b) u odnosu na državna tijela države članice ili u državi članici, tretman koji nije manje povoljan od najpovoljnijeg tretmana koji ta državna tijela na svojem državnom području u sličnim situacijama odobravaju ulagateljima te države članice u financijske institucije i njihovim ulaganjima u financijske institucije[1].

PUBLIC

ČLANAK 25.4.

Javna nabava

1. Svaka stranka osigurava da se financijskim institucijama druge stranke s poslovnim nastanom na njezinu području odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama odobrava svojim financijskim institucijama u pogledu bilo koje mjere u vezi s kupnjom robe ili usluga od strane naručitelja za državne potrebe.

2. Primjena obveze nacionalnog tretmana iz ovog članka i dalje podliježe sigurnosnim i općim iznimkama kako je utvrđeno u članku 28.3.

[1] Podrazumijeva se da tretman koji odobrava državno tijelo države članice ili u njoj uključuje regionalnu i lokalnu razinu vlasti, ako je primjenjivo.

ČLANAK 25.5.

Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka stranka ulagateljima druge stranke u financijske institucije i poduzećima koja čine ulaganja u financijske institucije u pogledu osnivanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[1] odobrava ulagateljima u financijske institucije treće zemlje i njihovim poduzećima koja su financijske institucije.

2. Svaka stranka ulagateljima druge stranke u financijske institucije i njihovim ulaganjima u financijske institucije u pogledu poslovanja odobrava tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji u sličnim situacijama[2] odobrava ulagateljima u financijske institucije treće zemlje i njihovim ulaganjima u financijske institucije.

3. Stavci 1. i 2. ne tumače se kao obveza stranke da na ulagatelje druge stranke u financijske institucije ili njihova ulaganja u financijske institucije primijeni pogodnost bilo kojeg tretmana koji proizlazi iz mjera kojima se predviđa priznavanje standarda, među ostalim standarda ili kriterija za izdavanje odobrenja, izdavanje dozvola ili certificiranje fizičke osobe ili poduzeća za obavljanje gospodarske djelatnosti, ili bonitetnih mjera.

[1] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

[2] Podrazumijeva se da je za utvrđivanje odobrava li se tretman u „sličnim situacijama" potrebna analiza od slučaja do slučaja koja se temelji na činjenicama i ovisi o svim situacijama.

4. Podrazumijeva se da tretman iz stavaka 1. i 2. ne uključuje postupke ili mehanizme za rješavanje ulagačkih sporova ili mehanizme predviđene u drugim međunarodnim ugovorima o ulaganjima ili sporazumima o trgovini. Materijalne odredbe iz drugih međunarodnih ugovora o ulaganjima ili sporazuma o trgovini ne čine same po sebi „tretman" iz stavaka 1. i 2. i stoga ne mogu dovesti do kršenja ovog članka ako ne postoje mjere koje stranka donosi ili provodi. Mjere stranke koje se primjenjuju u skladu s takvim materijalnim odredbama mogu činiti „tretman" na temelju ovog članka i stoga dovesti do kršenja ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 25.6.

Pristup tržištu

1. U sektorima ili podsektorima navedenima u odjeljcima B dodataka 25.-1. i 25.-2. u kojima se preuzimaju obveze u pogledu pristupa tržištu, stranka ne donosi niti provodi, u pogledu pristupa tržištu osnivanjem ili poslovanjem financijskih institucija od strane ulagatelja druge stranke, ni na razini svojeg cijelog područja ni na razini teritorijalnih jedinica, mjeru kojom se:

(a) ograničava broj financijskih institucija, u obliku brojčanih kvota, monopola, isključivih pružatelja usluga ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

(b) ograničava ukupna vrijednost transakcija financijskih usluga ili imovine u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

(c) ograničava ukupni broj financijskih usluga ili ukupna količina pruženih financijskih usluga izraženih u određenim brojčanim jedinicama u obliku kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba;

(d) ograničava ukupni broj fizičkih osoba koje se mogu zaposliti u određenom sektoru financijskih usluga ili koje financijska institucija može zaposliti, a koje su potrebne za pružanje određene financijske usluge i s njom su izravno povezane, u obliku brojčanih kvota ili zahtjeva za ispitivanje gospodarskih potreba; ili

(e) ograničavaju ili propisuju određene vrste pravnih subjekata ili zajedničkih pothvata putem kojih financijska institucija može pružati usluge.

2. Podrazumijeva se da se ovim člankom ne sprečava stranku da od financijske institucije zatraži pružanje određenih financijskih usluga posredstvom zasebnih pravnih subjekata ako, u skladu s pravom te stranke, raspon financijskih usluga koje pruža financijska institucija ne može pružati samo jedan subjekt.

ČLANAK 25.7.

Prekogranično pružanje financijskih usluga

1. Članci 18.4., 18.5., 18.6. i 18.7. ugrađeni su u ovo poglavlje i čine njegov sastavni dio te se primjenjuju na mjere koje utječu na pružatelje prekograničnih financijskih usluga koji pružaju financijske usluge navedene u odjeljku A dodataka 25.-1. i 25.-2.

PUBLIC

2. Stranka dopušta osobama koje se nalaze na njezinu području i svojim fizičkim osobama neovisno o tome gdje se nalaze da kupuju financijske usluge od pružatelja prekograničnih financijskih usluga iz druge stranke koji se nalaze na području druge stranke. Ta obveza ne znači da stranka tim pružateljima mora izdati dozvolu za poslovanje ili nuđenje usluga na njezinu području. Stranka može definirati „poslovanje" i „nuđenje usluga" za potrebe ove obveze, pod uvjetom da te definicije nisu u suprotnosti sa stavkom 1. ovog članka.

3. Ne dovodeći u pitanje druga sredstva bonitetnog reguliranja prekogranične trgovine financijskim uslugama, stranka može zahtijevati registraciju ili odobrenje pružatelja prekograničnih financijskih usluga iz druge stranke i financijskih instrumenata.

PUBLIC

ČLANAK 25.8.

Viša uprava i upravni odbori

Stranka ne zahtijeva da financijska institucija druge stranke koja ima poslovnu jedinicu na njezinu području imenuje fizičke osobe određenog državljanstva kao članove upravnih odbora ili na više rukovodeće položaje, kao što su rukovoditelji ili direktori.

ČLANAK 25.9.

Zahtjevi u pogledu rezultata

1. Stranka u vezi s osnivanjem ili poslovanjem financijske institucije iz stranke ili treće zemlje na svojem području ne smije uvoditi ili izvršavati bilo koji zahtjev niti izvršavati bilo koju obvezu ili preuzetu odgovornost koji se odnose na sljedeće:

(a) izvoz određene količine ili postotka robe ili usluga;

(b) postizanje određene razine ili postotka domaćeg sadržaja;

(c) kupnju, upotrebu ili dodjelu povlastice robi koja je proizvedena ili uslugama koje su pružene na njezinu području ili kupnju robe ili usluga od fizičkih osoba ili poduzeća na njezinu području;

(d) bilo kakvo povezivanje obujma ili vrijednosti uvoza s obujmom ili vrijednošću izvoza ili s iznosom deviznih priljeva povezanih s takvom financijskom institucijom;

(e) ograničavanje na svojem području prodaje robe ili usluga koje financijska institucija proizvodi ili pruža tako da se takva prodaja na bilo koji način povezuje s obujmom ili vrijednošću njezina izvoza ili deviznih prihoda;

(f) prijenos tehnologije, proizvodnog postupka ili drugog zaštićenog znanja na fizičku osobu ili poduzeće na njezinu području;

PUBLIC

(g) ekskluzivno isporučivanje, s područja te stranke, robe koju proizvede ili usluga koje pruža određenom regionalnom ili svjetskom tržištu;

(h) lociranje sjedišta te financijske institucije za određenu regiju svijeta koja je šira od područja stranke ili svjetskog tržišta na njezinu području;

(i) zapošljavanje određenog broja ili postotka njezinih državljana; ili

(j) ograničenje izvoza ili prodaje za izvoz.

2. Stranka ne uvjetuje davanje prednosti ili nastavak davanja prednosti u vezi s osnivanjem ili poslovanjem financijske institucije stranke ili treće zemlje na svojem području zadovoljenjem bilo kojeg od sljedećih zahtjeva:

(a) postizanja određene razine ili postotka domaćeg sadržaja;

(b) kupnje, korištenja ili dodjele povlastice robi koja je proizvedena ili uslugama koje su pružene na njezinu području ili kupnje robe ili usluga od fizičkih osoba ili poduzeća na njezinu području;

(c) bilo kakvog povezivanja obujma ili vrijednosti uvoza s obujmom ili vrijednošću izvoza ili s iznosom deviznih priljeva povezanih s takvom financijskom institucijom;

PUBLIC

(d) ograničavanja na svojem području prodaje robe ili usluga koje financijska institucija proizvodi ili pruža tako da se takva prodaja na bilo koji način povezuje s obujmom ili vrijednošću njezina izvoza ili deviznih prihoda; ili

(e) ograničenja izvoza ili prodaje za izvoz.

3. Stavak 2. ne tumači se kao da stranku sprečava da uvjetuje davanje prednosti ili nastavak davanja prednosti, u vezi s osnivanjem poslovne jedinice ili poslovanjem financijskih institucija ulagatelja stranke ili treće zemlje na svojem području, zadovoljenjem zahtjeva u pogledu smještanja proizvodnje, pružanja usluge, osposobljavanja ili zapošljavanja radnika, izgradnje ili proširenja određenih objekata ili istraživanja i razvoja na svojem području.

4. Stavak 1. točka (f) ne primjenjuje se:

(a) ako stranka odobri upotrebu prava intelektualnog vlasništva u skladu s člankom 31. ili 31.a Sporazuma o TRIPS-u ili donese ili provodi mjere kojima se zahtijeva otkrivanje podataka ili zaštićenih informacija koje su obuhvaćene područjem primjene ili su u skladu s člankom 39. stavkom 3. Sporazuma o TRIPS-u. ili

(b) ako zahtjev uvede ili obvezu ili preuzetu odgovornost izvršava sud, upravni sud ili tijelo nadležno za tržišno natjecanje kako bi se ispravila praksa za koju je nakon sudskog ili upravnog postupka utvrđeno da čini kršenje prava tržišnog natjecanja stranke.

PUBLIC

5. Stavak 1. točke (a), (b) i (c) i stavak 2. točke (a) i (b) ne primjenjuju se na kvalifikacijske zahtjeve za robu ili usluge koji se odnose na sudjelovanje u programima promicanja izvoza i strane pomoći.

6. Stavak 2. točke (a) i (b) ne primjenjuju se na zahtjeve koje stranka uvoznica uvede u pogledu sadržaja robe koji je potreban da bi roba mogla ispuniti uvjete za primjenu povlaštenih carina ili kvota.

7. Podrazumijeva se da se ovaj članak ne tumači kao da se od stranke zahtijeva da dopusti pružanje određene usluge na prekograničnoj osnovi ako ta stranka donese ili provodi ograničenja ili zabrane takvog pružanja usluga koji su u skladu s rezervama, uvjetima ili kvalifikacijama utvrđenima za određeni sektor, podsektor ili djelatnost navedene u Prilogu 25.

8. Ovim se člankom ne dovode u pitanje preuzete odgovornosti stranke na temelju Sporazuma o WTO-u.

PUBLIC

ČLANAK 25.10.

Nesukladne mjere

PUBLIC

1. Članci 25.3., 25.5., 25.7., 25.8. i 25.9. ne primjenjuju se na:

(a) bilo koju postojeću nesukladnu mjeru stranke koju provodi:

i. za stranku EU:

(A) Europska unija, kako je utvrđeno u odjeljku C Dodatka 25.-1.;

(B) središnje vlasti države članice, kako je utvrđeno u odjeljku C Dodatka 25.-1.;

(C) regionalne vlasti države članice, kako je utvrđeno u odjeljku C Dodatka 25.-1.; ili

(D) lokalne vlasti; i

ii. za Čile:

(A) središnje vlasti, kako je utvrđeno u odjeljku C Dodatka 25.-2.;

(B) regionalne vlasti, kako je utvrđeno u odjeljku C Dodatka 25.-2.; ili

(C) lokalne vlasti;

(b) nastavak primjene ili žurnu obnovu nesukladnih mjera iz točke (a) ovog stavka; ili

(c) izmjenu bilo koje nesukladne mjere iz točke (a) ovog stavka u mjeri u kojoj se izmjenom ne smanjuje sukladnost mjere kakva je postojala neposredno prije izmjene, s člankom 25.3., 25.5., 25.7., 25.8. ili 25.9.

2. Članci 25.3., 25.5., 25.7., 25.8. i 25.9. ne primjenjuju se ni na jednu mjeru stranke u pogledu sektora, podsektora ili djelatnosti, kako je ta stranka utvrdila u odjeljku D dodataka 25.-1. i 25.-2.

3. Stranka ne smije na temelju mjera donesenih nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma i obuhvaćenih odjeljkom D dodatka 25.-1. ili 25.-2. od ulagatelja druge stranke zbog njegova državljanstva zahtijevati da proda ili na drugi način ustupi svoju financijsku instituciju koja postoji u trenutku kad ta mjera stupi na snagu.

4. Članak 25.6. ne primjenjuje se ni na jednu mjeru stranke u pogledu sektora, podsektora ili djelatnosti, kako je ta stranka utvrdila u odjeljku B dodatka 25.-1. ili 25.-2.

PUBLIC

5. Ako je stranka izrazila rezervu u odnosu na članak 17.9., 17.11., 17.12., 17.13., 18.4. ili 18.5. Priloga 17.-A ili Priloga 17.-B, ta rezerva odnosi se i na članak 25.3., 25.5., 25.7., 25.8. ili 25.9., ovisno o slučaju, u mjeri u kojoj su mjera, sektor, podsektor ili djelatnost utvrđeni u rezervi obuhvaćeni ovim poglavljem.

PUBLIC

ČLANAK 25.11.

Bonitetno izuzeće

1. Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava stranku da donese ili provodi mjere zbog bonitetnih razloga, kao što su:

(a) zaštita ulagatelja, deponenata, osiguranika ili osoba prema kojima pružatelj financijskih usluga ima fiducijarnu obvezu; ili

(b) osiguravanje integriteta i stabilnosti financijskog sustava te stranke.

2. Ako takve mjere nisu u skladu s odredbama ovog dijela ovog Sporazuma, ne smiju služiti kao sredstvo izbjegavanja preuzetih odgovornosti ili obveza stranke na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

ČLANAK 25.12.

Postupanje s informacijama

Ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne tumači se na način kojim bi se od bilo koje stranke zahtijevalo otkrivanje informacija u vezi s poslovima i računima pojedinačnih klijenata, kao ni bilo kojih povjerljivih ili zaštićenih informacija kojima raspolažu javna tijela.

PUBLIC

ČLANAK 25.13.

Domaći propisi i transparentnost

1. Poglavlje 20., uz iznimku članka 20.1. stavka 5. točaka od (c) do (f), i poglavlje 36. ne primjenjuju se na mjere stranke obuhvaćene područjem primjene ovog poglavlja.

2. U mjeri u kojoj je to izvedivo i na način koji je u skladu s njezinim pravnim sustavom za donošenje mjera, svaka stranka:

(a) unaprijed objavljuje:

i. zakone i druge propise opće primjene koje predlaže u vezi s pitanjima koja su obuhvaćena područjem primjene ovog poglavlja; ili

ii. dokumente koji sadržavaju dovoljno pojedinosti o takvim mogućim novim zakonima i drugim propisima kako bi se zainteresiranim osobama i drugoj stranci omogućilo da procijene bi li i na koji način njihovi interesi mogli biti znatno ugroženi;

(b) zainteresiranim osobama i drugoj stranci daje primjerene mogućnosti za iznošenje primjedbi na sve predložene zakone i druge propise ili dokumente objavljene u skladu s točkom (a);

(c) razmatra sve primjedbe podnesene u skladu s točkom (b); i

(d) osigurava razuman rok između objave zakona i drugih propisa u skladu s točkom (a) podtočkom i. i datuma na koji se pružatelji financijskih usluga moraju pridržavati tih zakona i drugih propisa.

3. Ovaj se članak primjenjuje na mjere stranke povezane sa zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola te kvalifikacijskim zahtjevima i postupcima, a primjenjuje se samo u sektorima za koje je stranka preuzela posebne obveze na temelju ovog poglavlja i u mjeri u kojoj se te posebne obveze primjenjuju.

4. Ako stranka donese ili provodi mjere koje se odnose na odobrenje za pružanje financijske usluge, osigurava:

(a) da se te mjere temelje na objektivnim i transparentnim kriterijima[1];

(b) da su postupci odobrenja nepristrani i da podnositeljima omogućuju da pokažu ispunjavaju li zahtjeve ako takvi zahtjevi postoje; i

[1] Takvi kriteriji mogu uključivati, među ostalim, stručnost i sposobnost pružanja usluge, uključujući sposobnost da se to čini na način koji je u skladu s regulatornim zahtjevima stranke. Nadležna tijela mogu ocijeniti važnost koju treba pridati svakom kriteriju.

(c) da postupci odobrenja sami po sebi neopravdano ne sprečavaju ispunjavanje zahtjeva.

5. Ako stranka zahtijeva odobrenje[1] za pružanje financijske usluge, odmah objavljuje ili na drugi način stavlja na raspolaganje javnosti informacije koje su podnositelju zahtjeva potrebne za ispunjavanje zahtjeva i postupaka za dobivanje, održavanje, izmjenu i obnavljanje takvog odobrenja. Takve informacije uključuju, među ostalim, ako je dostupno:

(a) zahtjeve i postupke za dobivanje, održavanje, izmjenu i obnavljanje takvog odobrenja;

(b) podatke za kontakt relevantnih nadležnih tijela;

(c) žalbene postupke ili postupke preispitivanja odluka o zahtjevima;

(d) postupke za praćenje ili izvršavanje usklađenosti s uvjetima dozvola i kvalifikacija; i

(e) mogućnosti za uključivanje javnosti, primjerice putem rasprava ili iznošenja primjedbi.

PUBLIC

[1] Za potrebe ovog poglavlja „odobrenje” znači dopuštenje za pružanje financijske usluge koje proizlazi iz postupka kojeg se podnositelj zahtjeva mora pridržavati kako bi dokazao usklađenost sa zahtjevima za izdavanje dozvola ili kvalifikacijskim zahtjevima.

6. Ako stranka zahtijeva odobrenje za pružanje financijske usluge, nadležna tijela te stranke:

(a) u mjeri u kojoj je to izvedivo, podnositelju zahtjeva dopuštaju da podnese zahtjev u bilo kojem trenutku tijekom godine[1];

(b) daju razuman rok za podnošenje zahtjeva ako postoje određeni vremenski okviri za podnošenje zahtjeva;

(c) bez nepotrebne odgode započinju obradu zahtjeva;

(d) nastoje prihvaćati zahtjeve u elektroničkom obliku pod istim uvjetima vjerodostojnosti kao i podneske u papirnatom obliku; i

(e) umjesto izvornih dokumenata prihvaćaju preslike dokumenata ovjerene u skladu s pravom stranke, osim ako su nadležnim tijelima potrebni izvorni dokumenti radi zaštite integriteta postupka izdavanja odobrenja.

7. Svaka stranka nastoji takve postupke i formalnosti učiniti što jednostavnijima i ne smije nepotrebno otežavati ili odgađati pružanje financijske usluge.

8. Svaka stranka nastoji utvrditi okvirne rokove za obradu zahtjeva te na zahtjev podnositelja zahtjeva i bez nepotrebne odgode dostavlja informacije o statusu zahtjeva.

[1] Podrazumijeva se da nadležna tijela ne moraju početi razmatrati zahtjeve izvan svojeg službenog radnog vremena i radnih dana.

9. Ako nadležno tijelo smatra da je zahtjev nepotpun za obradu u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke, u razumnom roku i u mjeri u kojoj je to izvedivo:

(a) obavješćuje podnositelja zahtjeva da je zahtjev nepotpun;

(b) ako podnositelj zahtjeva to zatraži, navodi dodatne informacije koje su potrebne za dopunu zahtjeva ili na drugi način ukazuje na razloge zbog kojih se zahtjev smatra nepotpunim; i

(c) podnositelju zahtjeva pruža mogućnost[1] da dostavi dodatne informacije potrebne za dopunu zahtjeva.

10. Ako nijedna od radnji navedenih u stavku 9. točki (a), (b) ili (c) nije izvediva, nadležna tijela ipak, ako je zahtjev odbijen zbog nepotpunosti, osiguravaju da o tome obavijeste podnositelja zahtjeva u razumnom roku.

11. Svaka stranka osigurava da njezina nadležna tijela u pogledu naknada koje se naplaćuju za odobrenje[2] podnositeljima zahtjeva dostave popis naknada ili informacije o tome kako se utvrđuju iznosi naknada te da naknade ne koriste kao sredstvo izbjegavanja preuzetih odgovornosti ili obveza stranke.

PUBLIC

[1] Takva mogućnost ne znači da je nadležno tijelo dužno produljiti rokove.

[2] Naknade za odobrenje ne uključuju naknade za iskorištavanje prirodnih resursa, plaćanja za dražbu, javni natječaj ili druga nediskriminirajuća sredstva za dodjelu koncesija ni obvezne doprinose za pružanje univerzalne usluge.

12. Nadležno tijelo neovisno donosi odluku i ne odgovara nijednoj osobi koja pruža usluge za koje je potrebna dozvola ili odobrenje.

13. Svaka stranka osigurava da se obrada zahtjeva, uključujući donošenje konačne odluke, dovrši u razumnom roku nakon datuma podnošenja potpunog zahtjeva te da se podnositelja zahtjeva obavijesti o odluci koja se odnosi na zahtjev, u mjeri u kojoj je to moguće, u pisanom obliku.

14. Ako nadležno tijelo odbije zahtjev, podnositelja zahtjeva o tome se obavješćuje, na vlastiti zahtjev ili na inicijativu nadležnog tijela, u pisanom obliku i bez nepotrebne odgode. U mjeri u kojoj je to izvedivo, podnositelja zahtjeva obavješćuje se o razlozima za odluku o odbijanju zahtjeva i o roku za podnošenje žalbe na tu odluku. Podnositelju zahtjeva trebalo bi biti dopušteno da u razumnom roku ponovno podnese zahtjev.

15. Ako je za odobrenje potrebno polaganje ispita, nadležno tijelo osigurava da se takvi ispiti organiziraju u razumno učestalim vremenskim razmacima i osigurava razuman rok kako bi se podnositeljima zahtjeva omogućilo da zatraže polaganje ispita.

16. Svaka stranka osigurava da odobrenje nakon dodjele stupi na snagu bez nepotrebne odgode u skladu s uvjetima koji su u njemu navedeni.

PUBLIC

ČLANAK 25.14.

Financijske usluge koje su nove na području stranke

1. Stranka dopušta financijskoj instituciji druge stranke, osim podružnice, pružanje bilo koje nove financijske usluge za koju bi prva stranka dopustila vlastitim financijskim institucijama da je pružaju u skladu s njezinim zakonodavstvom, u sličnim situacijama, pod uvjetom da za uvođenje novih financijskih usluga nije nužno donošenje novih zakona ili drugih propisa ili izmjena postojećih zakona ili drugih propisa.

2. Stranka može odrediti institucionalni i pravni oblik u kojem se može pružati nova financijska usluga i može zahtijevati odobrenje za pružanje usluge. Ako se zahtijeva takvo odobrenje, odluka se donosi u razumnom roku, a odobrenje se odbija samo zbog bonitetnih razloga.

3. Ovaj članak ne sprečava financijsku instituciju stranke da drugoj stranci podnese zahtjev kojim od nje traži da razmotri odobrenje pružanja financijske usluge koja se ne pruža na području nijedne od stranaka. Takav zahtjev podliježe pravu stranke koja prima zahtjev i ne podliježe obvezama iz ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 25.15.

Samoregulatorne organizacije

Ako stranka zahtijeva da financijska institucija ili pružatelj prekograničnih financijskih usluga iz druge stranke bude član samoregulatorne organizacije, da u njoj sudjeluje ili da ima pristup toj organizaciji kako bi mogao pružati financijsku uslugu na njezinu području, ta stranka osigurava da samoregulatorna organizacija ispunjava obveze utvrđene u člancima 17.9., 17.11., 18.4. i 18.5.

PUBLIC

ČLANAK 25.16.

Platni i klirinški sustavi

U skladu s uvjetima kojima se odobrava nacionalni tretman, svaka stranka financijskim institucijama druge stranke s poslovnim nastanom na njezinu području odobrava pristup platnim i klirinškim sustavima kojima upravljaju javni subjekti te službenim instrumentima financiranja i refinanciranja koji su dostupni u okviru redovitog poslovanja. Ovim člankom ne omogućuje se pristup sredstvima zajmodavca stranke u krajnjoj nuždi.

ČLANAK 25.17.

Pododbor za financijske usluge

1. Pododbor za financijske usluge („Pododbor”), osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1., sastavljen je od predstavnika stranaka nadležnih za financijske usluge.

2. Pododbor:

(a) nadzire provedbu ovog poglavlja;

(b) razmatra pitanja o financijskim uslugama koja mu uputi stranka;

(c) provodi dijalog o regulaciji sektora financijskih usluga u cilju unapređenja uzajamnog znanja o regulatornim sustavima stranaka i suradnje u izradi međunarodnih normi; i

(d) sudjeluje u postupcima rješavanja sporova u skladu s člankom 25.20.

PUBLIC

ČLANAK 25.18.

Tehničke rasprave i savjetovanja

1. Stranka može zatražiti tehničke rasprave i savjetovanja s drugom strankom o svim pitanjima koja se pojave u okviru ovog dijela ovog Sporazuma, a koja utječu na financijske usluge. Druga stranka u dobroj namjeri razmatra taj zahtjev. Stranke izvješćuju Pododbor o rezultatima svojih rasprava i savjetovanja.

2. Svaka stranka osigurava da u tim tehničkim raspravama i savjetovanjima njezina delegacija uključuje službenike s relevantnim stručnim znanjem o financijskim uslugama.

3. Podrazumijeva se da se ništa u ovom članku ne tumači kao da se od stranke zahtijeva:

(a) da odstupi od svojih relevantnih zakona i drugih propisa kad je riječ o razmjeni informacija među financijskim regulatorima ili od zahtjevâ sporazuma ili aranžmana između financijskih tijela stranaka; ili

(b) da od regulatornih tijela zahtijeva da poduzmu sve mjere koje bi ometale određena regulatorna, nadzorna, administrativna ili provedbena pitanja.

PUBLIC

4. Ništa se u ovom članku ne smije tumačiti kao da stranku koja traži informacije u nadzorne svrhe o financijskoj instituciji koja se nalazi na području druge stranke ili pružatelju prekograničnih financijskih usluga iz druge stranke sprečava da se obrati nadležnom regulatornom tijelu druge stranke kako bi zatražila informacije.

5. Podrazumijeva se da se ovim člankom ne dovode u pitanje prava i obveze stranaka na temelju poglavlja 38.

PUBLIC

ČLANAK 25.19.

Rješavanje sporova

1. Poglavlje 38., uključujući priloge 38.-A i 38.-B, primjenjuje se kako je izmijenjeno ovim člankom na rješavanje sporova koji se odnose na primjenu ili tumačenje ovog poglavlja.

2. Uz zahtjeve utvrđene u članku 38.9. članovi vijeća moraju imati stručno znanje ili iskustvo u području propisa o financijskim uslugama ili prakse povezane s tim uslugama, što može uključivati reguliranje financijskih institucija, osim ako se stranke dogovore drukčije.

3. Pododbor preporučuje Zajedničkom odboru sastavljanje popisa od najmanje 15 osoba koje ispunjavaju zahtjeve iz stavka 2. i koje su voljne i sposobne obavljati dužnost članova vijeća. Zajednički odbor sastavlja takav popis najkasnije godinu dana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma. Popis se sastoji od triju potpopisa:

(a) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga stranke EU-a;

(b) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga Čilea; i

(c) jednog potpopisa osoba koje nisu državljani nijedne stranke, a koje će obavljati dužnost predsjednika vijeća.

4. Na svakom potpopisu nalazi se najmanje pet osoba. Zajednički odbor osigurava da popis uvijek sadržava najmanje toliko osoba.

5. Za potrebe ovog poglavlja popis iz stavka 3. ovog članka, nakon što se utvrdi, zamjenjuje popis utvrđen u skladu s člankom 38.8. stavkom 1.

PUBLIC

ČLANAK 25.20.

Rješavanje ulagačkih sporova u vezi s financijskim uslugama

1. Odjeljak D poglavlja 17., kako je izmijenjen ovim člankom, primjenjuje se na:

(a) ulagačke sporove koji se odnose na mjere koje je stranka donijela ili provodi u vezi s ulagateljima i njihovim ulaganjima u financijske institucije na koje se primjenjuje ovaj dio ovog Sporazuma i u kojima ulagatelj tvrdi da je stranka prekršila članak 25.3. stavak 2., članak 25.5. stavak 2. ili članak 17.17., 17.18., 17.19. ili 17.20.; ili

(b) ulagačke sporove pokrenute u skladu s poglavljem 17., u kojima se pozivalo na članak 25.11.

2. Ako je riječ o ulagačkom sporu u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ovog članka ili ako se tuženik pozove na članak 25.11. u skladu sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka u roku od 60 dana od podnošenja tužbe sudu na temelju članka 17.30., sudsko vijeće suda koje odlučuje o predmetu može, nakon savjetovanja sa strankama u sporu i u skladu s člankom 17.50. imenovati jednog ili više stručnjaka s popisa donesenog u skladu s člankom 25.19. kako bi ga izvijestilo o bilo kojem činjeničnom pitanju u pogledu financijskih usluga koje je stranka u sporu postavila u postupku.

PUBLIC

3. S obzirom na važnost prava stranke da donese ili provodi mjere iz bonitetnih razloga, ako su takve mjere obuhvaćene područjem primjene članka 25.11., taj se članak primjenjuje kao valjana obrana protiv tužbe koja se temelji na bilo kojoj od drugih odredaba ovog dijela ovog Sporazuma, uključujući članak 17.17. Nakon zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 17.27. tuženik može pisanim putem zatražiti od Pododbora da utvrdi je li i u kojoj mjeri mjera koja je predmet tog zahtjeva za savjetovanje opravdana u skladu s člankom 25.11. Takav se zahtjev upućuje što je prije moguće nakon primitka zahtjeva za savjetovanje. Nakon takvog zahtjeva suspendiraju se rokovi iz članaka 17.27., 17.28. i 17.30.

4. Nakon upućivanja u skladu sa stavkom 3. Pododbor u dobroj vjeri pokušava donijeti odluku. Svaka takva odluka odmah se dostavlja strankama u sporu.

5. Ako Pododbor utvrdi da je mjera opravdana na temelju članka 25.11., ne može se podnijeti tužba sudu na temelju članka 17.30.

6. Ako Pododbor ne donese odluku u roku od tri mjeseca od predmetnog zahtjeva u skladu sa stavkom 3. ovog članka, suspenzija rokova iz tog stavka prestaje se primjenjivati.

7. Nepodošenjem tog zahtjeva u skladu sa stavkom 3. ovog članka ne utječe se na pravo tuženika da se u kasnijoj fazi postupka pozove na članak 25.11. kao obranu. Sud ne donosi negativne zaključke na temelju činjenice da se Pododbor nije dogovorio o odluci.

PUBLIC

POGLAVLJE 26.

DIGITALNA TRGOVINA

PUBLIC

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 26.1.

Područje primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na trgovinu koju omogućuju elektronička sredstva.

2. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na audiovizualne usluge.

ČLANAK 26.2.

Definicije

1. Definicije iz članaka 17.2. i 18.2. primjenjuju se na ovo poglavlje.

2. Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „potrošač” znači svaka fizička ili pravna osoba ako je to predviđeno zakonima i drugim propisima stranke, koja koristi ili traži javnu telekomunikacijsku uslugu za potrebe izvan okvira svoje trgovačke, poslovne ili profesionalne djelatnosti;

(b) „izravna marketinška komunikacija” znači svaki oblik komercijalnog oglašavanja kojim fizička ili pravna osoba prenosi marketinške poruke izravno krajnjim korisnicima putem javne telekomunikacijske usluge i obuhvaća barem elektroničku poštu te tekstualne i multimedijske poruke;

(c) „usluga elektroničke autentifikacije” znači postupak koji omogućuje potvrđivanje:

i. elektroničke identifikacije fizičke ili pravne osobe; ili

ii. Uizvornosti i cjelovitosti podataka u elektroničkom obliku;

(d) „elektronički pečat” znači podaci u elektroničkom obliku koje koristi pravna osoba i koji su pridruženi ili logički povezani s drugim podacima u elektroničkom obliku radi osiguravanja izvornosti i cjelovitosti tih drugih podataka;

PUBLIC

(e) „elektronički potpis” znači podaci u elektroničkom obliku koji su pridruženi ili logički povezani s drugim podacima u elektroničkom obliku, te ispunjava sljedeće zahtjeve:

i. fizička ga osoba koristi za izražavanje svoje suglasnosti s podacima u elektroničkom obliku na koje se odnosi; i

ii. povezan je s podacima u elektroničkom obliku na koje se odnosi tako da se mogu otkriti sve naknadne izmjene podataka u elektroničkom obliku;

(f) „elektroničke usluge povjerenja” znači elektronička usluga koja se sastoji od izrade, verifikacije i validacije elektroničkih potpisa, elektroničkih pečata, elektroničkih vremenskih žigova, elektroničke preporučene dostave, autentifikacije mrežnih stranica i certifikata povezanih s tom uslugom;

(g) „krajnji korisnik” znači svaka fizička ili pravna osoba koja koristi ili traži javnu telekomunikacijsku uslugu kao potrošač ili, ako je tako predviđeno zakonima i drugim propisima stranke, u trgovinske, poslovne ili profesionalne svrhe;

(h) „osobni podaci” znači osobni podaci kako su definirani u članku 8.3. točki (r); i

(i) „javna telekomunikacijska usluga” znači javna telekomunikacijska usluga kako je definirana u članku 23.2. točki (j).

PUBLIC

ČLANAK 26.3.

Pravo na reguliranje

Stranke ponovno potvrđuju pravo na reguliranje na svojem području radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike, kao što su zaštita javnog zdravlja, socijalne usluge, obrazovanje, sigurnost, okoliš, uključujući klimatske promjene, javni moral, socijalna zaštita ili zaštita potrošača, zaštita privatnosti i podataka ili promicanje i zaštita kulturne raznolikosti.

PUBLIC

ČLANAK 26.4.

Iznimke

Ništa u ovom poglavlju ne sprečava stranke da donesu ili provode mjere u skladu s člancima 25.11., 39.1. i 39.2. zbog razloga od javnog interesa koji su u njima navedeni.

ODJELJAK B

PROTOK PODATAKA I ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

PUBLIC

ČLANAK 26.5.

Prekogranični protok podataka

Stranke su odlučne osigurati prekogranični protok podataka kako bi se olakšala digitalna trgovina. U tu svrhu stranka ne ograničava prekogranični protok podataka između stranaka na način da:

(a) zahtijeva upotrebu računalne opreme ili mrežnih elemenata na svojem području za obradu podataka, među ostalim nametanjem upotrebe računalne opreme ili mrežnih elemenata koji su certificirani ili odobreni na području te stranke;

(b) zahtijeva lokalizaciju podataka na području te stranke za pohranu ili obradu;

(c) zabranjuje pohranu ili obradu na području druge stranke; ili

(d) uvjetuje prekogranični prijenos podataka upotrebom računalne opreme ili mrežnih elemenata na području te stranke ili zahtjevima za lokalizaciju na području te stranke.

ČLANAK 26.6.

Zaštita osobnih podataka i privatnosti

1. Svaka stranka priznaje da je zaštita osobnih podataka i privatnosti temeljno pravo i da visoki standardi u tom području doprinose povjerenju u digitalno gospodarstvo i razvoju trgovine.

2. Svaka stranka može donijeti i provoditi mjere koje smatra primjerenima za osiguravanje zaštite osobnih podataka i privatnosti, među ostalim donošenjem i primjenom pravila za prekogranični prijenos osobnih podataka. Ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne utječe na zaštitu osobnih podataka i privatnosti koja se osigurava mjerama stranke.

ODJELJAK C

POSEBNE ODREDBE

ČLANAK 26.7.

Carine na elektroničke prijenose

Stranka ne primjenjuje carine na elektroničke prijenose između osobe iz te stranke i osobe iz druge stranke.

PUBLIC

ČLANAK 26.8.

Odsutnost prethodnog odobrenja

1. Stranka ne zahtijeva prethodno odobrenje isključivo na temelju toga što se usluga pruža putem interneta[1] niti donosi ili provodi nijedan drugi zahtjev s istovjetnim učinkom.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na telekomunikacijske usluge, usluge radiodifuzije, usluge igara na sreću, usluge pravnog zastupanja ni na usluge javnih bilježnika ili istovjetnih profesija u mjeri u kojoj uključuju izravnu i posebnu vezu s izvršavanjem javnih ovlasti.

ČLANAK 26.9.

Sklapanje ugovora elektroničkim putem

1. Svaka stranka osigurava da se njezinim zakonima i drugim propisima omogućuje sklapanje ugovora elektroničkim putem i da pravni zahtjevi za ugovorne postupke ne stvaraju prepreke za upotrebu ugovora sklopljenih elektroničkim putem niti dovode do toga da takvi ugovori nemaju pravni učinak i valjanost zbog toga što su sklopljeni elektroničkim putem.

[1] Usluga se pruža putem interneta ako se pruža elektroničkim putem i bez istodobne prisutnosti osoba.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na:

(a) usluge radiodifuzije, usluge igara na sreću i usluge pravnog zastupanja;

(b) usluge javnih bilježnika ili istovrijednih profesija koje su izravno i posebno povezane s izvršavanjem javnih ovlasti; i

(c) ugovore kojima se utvrđuju ili prenose prava na nekretnine, ugovore za koje je zakonom propisano sudjelovanje sudova, javnih tijela ili profesija koje izvršavaju javne ovlasti, ugovore o jamstvu i kolateralne vrijednosne papire koje daju osobe koje djeluju izvan okvira svoje trgovačke, poslovne ili profesionalne djelatnosti te ugovore uređene obiteljskim ili nasljednim pravom.

PUBLIC

ČLANAK 26.10.

Elektroničke usluge povjerenja i elektronička autentifikacija

1. Stranka ne uskraćuje pravni učinak ni dopuštenost elektroničke usluge povjerenja ili elektroničke autentifikacije kao dokaza u sudskim ili upravnim postupcima na temelju toga što je u elektroničkom obliku.

2. Stranka ne donosi niti provodi mjere kojima bi se:

(a) sudionicima u elektroničkoj transakciji zabranilo međusobno utvrđivanje odgovarajuće metode elektroničke autentifikacije za njihovu transakciju; ili

(b) sudionicima u elektroničkoj transakciji onemogućila prilika da sudskim ili upravnim tijelima dokažu da je njihova elektronička transakcija u skladu sa svim zakonskim zahtjevima u pogledu elektroničkih usluga povjerenja ili usluga elektroničke autentifikacije.

3. Neovisno o stavku 2. stranka može zahtijevati da za određenu kategoriju elektroničkih transakcija metoda elektroničke autentifikacije ili elektronička usluga povjerenja ispunjava sljedeće zahtjeve:

(a) certificiralo ju je tijelo akreditirano u skladu s njezinim pravom; ili

(b) ispunjava određene standarde učinkovitosti koji su objektivni, transparentni i nediskriminirajući te se odnose samo na posebne značajke predmetne kategorije elektroničkih transakcija.

PUBLIC

ČLANAK 26.11.

Povjerenje potrošača na internetu

1. Stranke prepoznaju važnost jačanja povjerenja potrošača u digitalnu trgovinu. Svaka stranka donosi ili provodi mjere za učinkovitu zaštitu potrošača koji sudjeluju u transakcijama elektroničke trgovine, uključujući mjere kojima se:

(a) zabranjuju prijevarne i obmanjujuće poslovne prakse;

(b) zahtijeva da dobavljači robe i usluga postupaju u dobroj vjeri i u skladu s poštenom poslovnom praksom, među ostalim zabranom naplaćivanja potrošačima robe i usluga koje nisu zatražili;

(c) zahtijeva od dobavljača robe ili usluga da potrošačima pruže jasne i detaljne informacije o svojem identitetu i podacima za kontakt[1], kao i o robi ili uslugama, transakciji i primjenjivim pravima potrošača; i

(d) potrošačima omogućuje pristup pravnoj zaštiti radi ostvarivanja njihovih prava, uključujući pravo na pravna sredstva ako su roba ili usluge plaćeni, ali nisu isporučeni ili pruženi kako je dogovoreno.

[1] U slučaju posrednih pružatelja usluga identitet i podaci za kontakt uključuju i identitet i podatke za kontakt stvarnog dobavljača robe ili usluge.

2. Stranke prepoznaju važnost suradnje između njihovih nacionalnih agencija za zaštitu potrošača ili drugih relevantnih tijela u pogledu aktivnosti povezanih s elektroničkom trgovinom radi jačanja povjerenja potrošača.

PUBLIC

ČLANAK 26.12.

Neželjena izravna marketinška komunikacija

1. Svaka stranka osigurava učinkovitu zaštitu krajnjih korisnika od neželjene izravne marketinške komunikacije.

2. Svaka stranka donosi ili provodi učinkovite mjere u pogledu neželjene izravne marketinške komunikacije kojima se:

(a) zahtijeva od pružatelja neželjene izravne marketinške komunikacije da osiguraju da primatelji mogu spriječiti stalni primitak te komunikacije; ili

(b) zahtijeva privola primatelja, kako je određeno u skladu s njezinim zakonima i drugim propisima, za primanje izravne marketinške komunikacije.

3. Svaka stranka osigurava da je izravna marketinška komunikacija jasno prepoznatljiva kao takva, da jasno otkriva u čije se ime odvija i da sadržava potrebne informacije koje krajnjim korisnicima omogućuju da besplatno i u bilo kojem trenutku zatraže njezin prestanak.

ČLANAK 26.13.

Zabrana obveznog prijenosa izvornog koda ili pristupa izvornom kodu

1. Stranka ne smije zahtijevati prijenos izvornog koda softvera u vlasništvu fizičke ili pravne osobe iz druge stranke ili pristup tom kodu. Ovaj se stavak ne primjenjuje ako osoba iz druge stranke dobrovoljno prenese izvorni kod ili odobri pristup izvornom kodu na komercijalnoj osnovi, na primjer u kontekstu transakcije javne nabave ili slobodno sklopljenog ugovora. Ništa u ovom stavku ne sprečava osobu stranke da licencira svoj softver na besplatnoj osnovi s otvorenim kodom.

2. Podrazumijeva se da se članci 25.11., 39.1. i 39.2. mogu primjenjivati na mjere stranke koje su donesene i provode se u kontekstu postupka certificiranja.

3. Ništa u ovom članku ne utječe na sljedeće:

(a) zahtjeve suda, upravnog suda ili tijela za tržišno natjecanje za ispravljanje povrede prava tržišnog natjecanja;

(b) zaštitu i provedbu prava intelektualnog vlasništva; ili

(c) pravo stranke da poduzme mjere u skladu s člankom 28.3.

PUBLIC

ČLANAK 26.14.

Suradnja u regulatornim pitanjima povezanima s digitalnom trgovinom

1. Stranke surađuju razmjenom informacija o svojem pravu, kao i o provedbi tog prava, u vezi s regulatornim pitanjima koja proizlaze iz digitalne trgovine, među ostalim:

(a) o priznavanju i olakšavanju interoperabilnih prekograničnih elektroničkih usluga povjerenja i elektroničke autentifikacije;

(b) o obradi izravne marketinške komunikacije;

(c) o zaštiti potrošača na internetu; i

(d) o svim drugim regulatornim pitanjima relevantnima za razvoj digitalne trgovine.

2. Stranke održavaju dijalog koji se temelji na razmjeni informacija iz stavka 1.

3. Ovaj se članak ne primjenjuje na pravila i mjere stranke za zaštitu osobnih podataka i privatnosti, uključujući prekogranični prijenos osobnih podataka.

PUBLIC

ČLANAK 26.15.

Preispitivanje

Na zahtjev bilo koje stranke Pododbor za usluge i ulaganja iz članka 18.10. preispituje provedbu ovog poglavlja, posebno s obzirom na relevantne promjene koje utječu na digitalnu trgovinu i koje bi mogle proizaći iz novih poslovnih modela ili tehnologija. Pododbor za usluge i ulaganja izvješćuje o svojim nalazima i može Zajedničkom odboru dati sve potrebne preporuke.

PUBLIC

POGLAVLJE 27.

KRETANJA KAPITALA, PLAĆANJA I PRIJENOSI
TE PRIVREMENE ZAŠTITNE MJERE

ČLANAK 27.1.

Cilj i područje primjene

Cilj je ovog poglavlja omogućiti slobodno kretanje kapitala i plaćanja povezanih s transakcijama liberaliziranima na temelju ovog dijela ovog Sporazuma[1].

[1] Podrazumijeva se da se na ovo poglavlje primjenjuje Prilog 17.-E.

ČLANAK 27.2.

Tekući račun

Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog dijela ovog Sporazuma, svaka stranka dopušta, u slobodno konvertibilnoj valuti i u skladu sa Statutom Međunarodnog monetarnog fonda, donesenim u Bretton Woodsu u New Hampshireu 22. srpnja 1944., sva plaćanja i prijenose u vezi s transakcijama na tekućem računu platne bilance koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 27.3.

Kretanje kapitala

Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog dijela ovog Sporazuma, svaka stranka u pogledu transakcija na kapitalnom i financijskom računu platne bilance omogućuje slobodno kretanje kapitala u svrhu liberalizacije ulaganja i drugih transakcija kako je predviđeno u poglavljima 17., 18. i 25.

ČLANAK 27.4.

Primjena zakona i drugih propisa povezanih s kretanjem kapitala, plaćanjima ili prijenosima

1. Članci 17.20., 27.2. i 27.3. ne tumače se kao da sprečavju stranku da primjenjuje svoje zakone i druge propise koji se odnose na sljedeće:

(a) stečaj, nesolventnost ili zaštitu prava vjerovnika;

(b) izdavanje financijskih instrumenata kao što su vrijednosni papiri, budućnosnice ili izvedenice te trgovanje njima;

(c) financijsko izvještavanje ili vođenje evidencije o kretanju kapitala, plaćanjima ili prijenosima ako su potrebni za pomoć tijelima za izvršavanje zakonodavstva ili financijskim regulatornim tijelima;

(d) kaznena djela, obmanjujuće ili prijevarne prakse;

(e) osiguravanje usklađenosti s rješenjima ili presudama donesenima u sudskim ili upravnim postupcima; ili

(f) sustav socijalne sigurnosti, javni mirovinski sustav ili sustav obvezne štednje.

2. Zakoni i drugi propisi iz stavka 1. primjenjuju se na pravedan i nediskriminirajući način, a ne na način koji bi predstavljao prikriveno ograničenje kretanja kapitala, plaćanja ili prijenosa.

PUBLIC

ČLANAK 27.5.

Privremene zaštitne mjere

U iznimnim okolnostima ozbiljnih teškoća u funkcioniranju gospodarske i monetarne unije Europske unije, ili prijetnje od takvih teškoća, stranka EU može donijeti ili provoditi zaštitne mjere u pogledu kretanja kapitala, plaćanja ili prijenosa, u trajanju od najdulje šest mjeseci. Te su mjere ograničene na ono što je nužno.

PUBLIC

ČLANAK 27.6.

Ograničenja u slučaju teškoća s platnom bilancom i vanjskim financijskim položajem

1. Ako ima ozbiljnih teškoća s platnom bilancom ili vanjskim financijskim položajem ili postoji opasnost od takvih teškoća, stranka može donijeti ili provoditi mjere ograničavanja koje se primjenjuju na kretanja kapitala, plaćanja ili prijenose[1].

[1] Podrazumijeva se da ozbiljne teškoće s platnom bilancom ili vanjskim financijskim položajem ili prijetnja od takvih teškoća mogu, među ostalim čimbenicima, biti prouzročene ozbiljnim teškoćama povezanima s monetarnom ili tečajnom politikom ili prijetnjom od takvih teškoća.

2. Mjere iz stavka 1. ovog članka:

(a) moraju biti u skladu sa Statutom Međunarodnog monetarnog fonda, ako je primjenjivo;

(b) ne smiju premašivati mjere koje su potrebne kako bi se riješila situacija navedena u stavku 1. ovog članka;

(c) privremene su te se postupno ukidaju kad se poboljša situacija navedena u stavku 1. ovog članka;

(d) takve su da se njima izbjegava nanošenje nepotrebne štete komercijalnim, gospodarskim i financijskim interesima druge stranke; i

(e) nediskriminirajuće su u usporedbi s trećim zemljama u sličnim situacijama.

3. Kad je riječ o trgovini robom, svaka stranka može donijeti ili provoditi mjere ograničavanja radi zaštite svojeg vanjskog financijskog položaja ili svoje platne bilance. Takve mjere moraju biti u skladu s GATT-om iz 1994. te Dogovorom o odredbama o platnoj bilanci iz Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994.

4. Kad je riječ o trgovini uslugama, svaka stranka može donijeti ili provoditi mjere ograničavanja radi zaštite svojeg vanjskog financijskog položaja ili svoje platne bilance. Takve mjere moraju biti u skladu s člankom XII. GATS-a.

5. Stranka koja donese ili provodi mjere iz stavaka 1. i 2. o njima odmah obavješćuje drugu stranku.

PUBLIC

6. Ako se donesu ili provode mjere ograničavanja na temelju ovog članka, stranke odmah održavaju savjetovanje u okviru Pododbora za usluge i ulaganje, osim ako se takvo savjetovanje održava u okviru drugog foruma u kojem su obje stranke članice. U okviru savjetovanja ocjenjuju se teškoće s platnom bilancom ili vanjske financijske teškoće koje su dovele do predmetnih mjera uzimajući u obzir, među ostalim, čimbenike kao što su:

(a) vrsta i opseg teškoća;

(b) vanjsko gospodarsko i trgovinsko okruženje; i

(c) alternativne korektivne mjere koje su eventualno dostupne.

7. Za vrijeme savjetovanja u skladu sa stavkom 6. ocjenjuje se usklađenost mjera ograničavanja sa stavcima 1. i 2. Ta savjetovanja temelje se na svim relevantnim nalazima statističke ili činjenične prirode koje je predstavio Međunarodni monetarni fond (MMF), ako su dostupni, a u zaključcima se uzima u obzir ocjena MMF-a o platnoj bilanci i vanjskoj financijskoj situaciji predmetne stranke.

PUBLIC

POGLAVLJE 28.

JAVNA NABAVA

PUBLIC

ČLANAK 28.1.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga 28.-A i 28.-B:

(a) „trgovačka roba ili usluge” znači roba ili usluge vrste koja se obično prodaje ili nudi na prodaju na komercijalnom tržištu nevladinim kupcima te koju takvi kupci obično kupuju, za nevladine potrebe;

(b) „građevinska usluga” znači usluga kojoj je cilj realizacija javnih ili građevinskih radova na bilo koji način, u smislu odjeljka 51. CPC-a;

(c) „elektronička dražba” znači ponavljajući postupak pri kojemu dobavljači uz upotrebu elektroničkih sredstava predstavljaju nove cijene ili vrijednosti za mjerljive necjenovne elemente ponude povezane s kriterijima za evaluaciju ili oboje i na temelju kojeg se rangiraju ili ponovno rangiraju ponude;

(d) „u pisanom obliku” ili „pisano” znači izraz riječima ili brojevima koji se može pročitati, reproducirati i kasnije priopćiti; može uključivati informacije koje se prenose i pohranjuju u elektroničkom obliku;

(e) „ograničeni postupak nabave” znači način nabave pri kojoj naručitelj stupa u kontakt s dobavljačem ili dobavljačima koje je sam odabrao;

(f) „mjera” znači zakon, drugi propis, postupak, administrativna smjernica ili praksa ili bilo koja radnja naručitelja u vezi s predmetnim postupkom nabave;

(g) „popis za višestruku upotrebu” znači popis dobavljača za koje je naručitelj utvrdio da zadovoljavaju uvjete za uvrštavanje na taj popis te koji naručitelj namjerava upotrijebiti više puta;

(h) „obavijest o namjeri nabave” znači obavijest koju objavljuje naručitelj kojom se zainteresirani dobavljači pozivaju da podnesu zahtjev za sudjelovanje, ponudu ili oboje;

(i) „kompenzacija” znači bilo kakav uvjet ili obveza kojom se potiče lokalni razvoj ili poboljšava bilanca plaćanja stranke, kao što su korištenje domaćih sadržaja, licenciranje tehnologije, ulaganje, vezana trgovina i slična mjera ili zahtjev;

(j) „otvoreni postupak javne nabave” znači način nabave u kojem svi zainteresirani dobavljači mogu podnijeti svoju ponudu;

PUBLIC

(k) „naručitelj” znači subjekt obuhvaćen odjeljkom A, B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B;

(l) „kvalificirani dobavljač” znači dobavljač za kojeg je naručitelj potvrdio da zadovoljava uvjete sudjelovanja;

(m) „nadmetanje po pozivu” znači način nabave u kojem naručitelj poziva samo kvalificirane dobavljače da podnesu ponudu;

(n) „usluge” uključuju građevinske usluge, osim ako je navedeno drukčije;

(o) „norma” znači dokument koji je odobrilo priznato tijelo kojim se predviđa zajedničko i ponovljeno korištenje, pravila, smjernice ili karakteristike za robu ili usluge ili povezane procese i proizvodne metode, a čija primjena nije obvezujuća; može uključivati ili se odnositi isključivo na stručno nazivlje, simbole, zahtjeve za pakiranje, obilježavanje ili označivanje koji se primjenjuju na robu, uslugu, postupak i način proizvodnje;

(p) „dobavljač” znači osoba ili skupina osoba koja isporučuje ili bi mogla isporučiti robu ili usluge; i

PUBLIC

(q) „tehnička specifikacija” znači zahtjev natječaja kojim se:

i. utvrđuju značajke:

(A) robe koja će se nabavljati, uključujući kvalitetu, učinkovitost, sigurnost i dimenzije ili postupke i metode njezine proizvodnje; ili

(B) usluga koje će se nabavljati, uključujući kvalitetu, učinkovitost, sigurnost ili postupke ili metode za njihovo pružanje; ili

ii. određuju terminologija, simboli, zahtjevi u pogledu ambalaže, pakiranja ili označivanja, kako se primjenjuju na robu ili usluge.

PUBLIC

ČLANAK 28.2.

Područje primjene i opseg

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na sve mjere u pogledu obuhvaćene nabave, neovisno o tome provodi li se nabava isključivo ili djelomično elektroničkim putem.

2. Za potrebe ovog poglavlja „obuhvaćena nabava” znači nabava za državne potrebe:

(a) robe, usluge ili kombinacije robe i usluge:

i. kako je navedeno u Prilogu 28.-A ili Prilogu 28.-B; i

ii. koje se ne nabavljaju radi prodaje ili preprodaje ili za upotrebu u proizvodnji ili isporuci robe ili usluga za komercijalnu prodaju ili preprodaju;

(b) bilo kojim ugovornim sredstvom, uključujući kupnju, zakup i najam ili *leasing* s opcijom kupnje ili bez nje;

(c) za koju je vrijednost, procijenjena u skladu sa stavcima od 6. do 8. ovog članka jednaka ili prelazi relevantni prag utvrđen u Prilogu 28.-A ili Prilogu 28.-B. u vrijeme objave obavijesti u skladu s člankom 28.6.;

(d) koju provodi naručitelj; i

(e) koja nije na drugi način isključena iz područja primjene na temelju stavka 3. ovog članka ili Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B.

PUBLIC

3. Osim ako je u Prilogu 28.-A ili Prilogu 28.-B drukčije predviđeno, ovo se poglavlje ne primjenjuje na:

(a) stjecanje ili najam zemljišta, postojećih zgrada ili druge nepokretne imovine ili prava na njih;

(b) neugovorne sporazume ili bilo koji oblik pomoći koju pruža stranka, što uključuje sporazume o suradnji, bespovratna sredstva, zajmove, subvencije, dokapitalizaciju, jamstva i fiskalne poticaje;

(c) nabavu ili stjecanje usluga fiskalne agencije ili depozitara, usluga likvidacije i upravljanja za regulirane financijske institucije ili usluga koje se odnose na prodaju, otkup i distribuciju javnog duga, što uključuje zajmove i državne obveznice, zadužnice i ostale vrijednosne papire;

(d) ugovore o radu u javnim službama;

(e) nabavu koja se provodi:

i. u posebnu svrhu pružanja međunarodne pomoći, uključujući razvojnu pomoć;

PUBLIC

ii. u skladu s posebnim postupkom ili uvjetom međunarodnog sporazuma u vezi s razmještajem postrojbi ili u vezi sa zajedničkom provedbom projekta zemalja potpisnica; ili

iii. u skladu s posebnim postupkom ili uvjetom međunarodne organizacije ili koja se financira putem međunarodnih bespovratnih sredstava, zajmova ili druge pomoći ako primjenjivi postupak ili uvjet ne bi bio u skladu s ovim poglavljem; ili

(f) financijske usluge.

4. Ovo se poglavlje primjenjuje na svu nabavu obuhvaćenu Prilogom 28.-A ili Prilogom 28.-B u kojoj su obveze svake stranke utvrđene kako slijedi:

(a) u odjeljku A priloga 28.-A i 28.-B, subjekti središnje vlasti čija je nabava obuhvaćena ovim poglavljem;

(b) u odjeljku B priloga 28.-A i 28.-B, tijela vlasti ispod središnje razine čija je nabava obuhvaćena ovim poglavljem;

(c) u odjeljku C priloga 28.-A i 28.-B, svi ostali subjekti čija je nabava obuhvaćena ovim poglavljem;

(d) u odjeljku D priloga 28.-A i 28.-B, roba obuhvaćena ovim poglavljem;

PUBLIC

(e) u odjeljku E priloga 28.-A i 28.-B, usluge, osim građevinskih usluga, obuhvaćene ovim poglavljem;

(f) u odjeljku F priloga 28.-A i 28.-B, građevinske usluge obuhvaćene ovim poglavljem;

(g) u odjeljku G priloga 28.-A i 28.-B, koncesije za javne radove obuhvaćene ovim poglavljem;

(h) u odjeljku H priloga 28.-A i 28.-B, sve opće napomene;

(i) u odjeljku I priloga 28.-A i 28.-B, mediji putem kojih stranka objavljuje svoje obavijesti o nabavi, obavijesti o dodjeli ugovora i druge informacije povezane sa svojim sustavom javne nabave kako je utvrđeno u ovom poglavlju;

(j) u odjeljku J Priloga 28.-B, stopa konverzije koja se koristi za granične vrijednosti.

5. Ako naručitelj u kontekstu obuhvaćene nabave od osoba koje nisu obuhvaćene Prilogom 28.-A ili Prilogom 28.-B zahtijeva nabavu u skladu s posebnim zahtjevima, članak 28.4. primjenjuje se *mutatis mutandis* na takve zahtjeve.

6. Pri procjeni vrijednosti nabave u svrhu utvrđivanja je li riječ o obuhvaćenoj nabavi, naručitelj:

(a) ne razdvaja nabavu u zasebne nabave i ne bira niti upotrebljava određenu metodu određivanja vrijednosti za procjenu vrijednosti nabave s namjerom isključivanja cjelokupne nabave ili njezina dijela iz primjene ovog poglavlja; i

PUBLIC

(b) uključuje procijenjenu maksimalnu ukupnu vrijednost nabave za cijelo razdoblje njezina trajanja, bez obzira na to je li dodijeljena jednom ili više dobavljača, uzimajući u obzir sve oblike naknade, uključujući:

i. premije, naknade, provizije i kamate; i

ii. ako su u postupku nabave predviđene opcije, ukupnu vrijednost takvih opcija.

7. Ako pojedinačni zahtjev za nabavu dovede do dodjele više od jednog ugovora ili dodjele ugovora u zasebnim dijelovima („ugovori koji se ponavljaju”), izračunavanje procijenjene maksimalne ukupne vrijednosti temelji se na sljedećem:

(a) na vrijednosti ugovora koji se ponavljaju za istu vrstu robe ili usluge koji su dodijeljeni tijekom proteklih 12 mjeseci ili u protekloj fiskalnoj godini naručitelja, koja je prilagođena, ako je moguće, kako bi se uzele u obzir predviđene promjene u količini ili vrijednosti robe ili usluge koja se nabavlja u sljedećih 12 mjeseci; ili

(b) na procijenjenoj vrijednosti ugovora koji se ponavljaju za istu vrstu robe ili usluge, a koji će se dodijeliti tijekom 12 mjeseci nakon prvotne dodjele ugovora ili tijekom fiskalne godine naručitelja.

PUBLIC

8. Kad je riječ o nabavi putem zakupa, najma ili *leasinga* s pravom otkupa robe ili usluga ili kad je riječ o nabavi za koju ukupna cijena nije određena, temelj za određivanje vrijednosti jest:

(a) kad je riječ o ugovoru na određeno vrijeme:

i. ako ugovor traje 12 mjeseci ili manje, ukupna procijenjena maksimalna vrijednost za razdoblje njegova trajanja;

ii. ako trajanje ugovora premašuje 12 mjeseci, ukupna procijenjena maksimalna vrijednost, uključujući eventualnu procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) ako se ugovor sklapa na neodređeno razdoblje, procijenjeni mjesečni obrok pomnožen s 48;

(c) ako nije sigurno hoće li ugovor biti sklopljen na određeno razdoblje, primjenjuje se točka (b).

ČLANAK 28.3.

Sigurnosne i opće iznimke

1. Ništa u ovom poglavlju ne tumači se tako da sprečava stranku da poduzme bilo koju mjeru ili da ne otkrije bilo koje informacije koje smatra potrebnima za zaštitu svojih bitnih sigurnosnih interesa u odnosu na nabavu oružja, streljiva ili vojne opreme ili nabavu nužnu za nacionalnu sigurnost ili nacionalnu obranu.

PUBLIC

2. Podložno zahtjevu da se takve mjere ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije između stranaka u kojima prevladavaju slični uvjeti ili prikriveno ograničavanje međunarodne trgovine, ništa u ovom poglavlju ne tumači se kao da sprečava stranku da uvede ili izvršava mjere:

(a) potrebne radi zaštite javnog morala, reda ili sigurnosti;

(b) potrebne radi zaštite života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka;

(c) potrebne radi zaštite intelektualnog vlasništva; ili

(d) koje se odnose na robu ili usluge osoba s invaliditetom, dobrotvornih ustanova ili zatvorenika.

3. Stranke razumiju da stavak 2. točka (b) uključuje mjere zaštite okoliša potrebne za zaštitu života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka.

PUBLIC

ČLANAK 28.4.

Opća načela

Nediskriminacija

1. U odnosu na bilo koju mjeru povezanu s obuhvaćenom nabavom, svaka stranka, uključujući njezine naručitelje, odmah i bezuvjetno odobrava za robu i usluge druge stranke i dobavljače druge stranke koji nude robu ili usluge bilo koje stranke, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji stranka, uključujući njezine naručitelje, odobrava za svoju robu, usluge i dobavljače.

2. S obzirom na bilo koju mjeru koja se odnosi na obuhvaćenu nabavu, stranka, uključujući njezine naručitelje:

(a) ne smije dobavljaču s lokalnom poslovnom jedinicom odobriti manje povoljan tretman nego drugom dobavljaču s lokalnom poslovnom jedinicom na temelju stupnja povezanosti s inozemstvom ili na temelju stranog vlasništva; ili

(b) ne smije diskriminirati dobavljača s lokalnom poslovnom jedinicom na temelju činjenice da su roba ili usluge koje taj dobavljač nudi za određenu nabavu roba ili usluge druge stranke.

PUBLIC

Korištenje elektroničkih sredstava

3. Stranke osiguravaju da se sva komunikacija i razmjena informacija o obuhvaćenoj nabavi provodi elektroničkim sredstvima, među ostalim za objavu informacija o nabavi, obavijesti i natječajne dokumentacije te za zaprimanje ponuda. Pri provedbi obuhvaćene nabave elektroničkim putem naručitelj:

(a) osigurava da se nabava provodi putem sustava informacijske tehnologije i softvera, uključujući one za autentifikaciju i enkripciju informacija, koji su opće dostupni i interoperabilni s drugim opće dostupnim sustavima informacijskih tehnologija i softverom;

(b) uspostavlja i provodi mehanizme kojima se osigurava cjelovitost zahtjevâ za sudjelovanje i ponuda, uključujući utvrđivanje vremena primitka i sprečavanje neprimjerenog pristupa; i

(c) koristi elektronička sredstva informiranja i komuniciranja za objavu obavijesti i natječajne dokumentacije u postupcima nabave te, u najvećoj mogućoj mjeri, za podnošenje ponuda.

PUBLIC

Provođenje nabave

4. Naručitelj provodi obuhvaćenu nabavu na transparentan i nepristran način:

(a) koji je u skladu s ovim poglavljem, s pomoću metoda kao što su otvoreni postupak javne nabave, nadmetanje po pozivu i ograničeni postupak nabave; i

(b) tako da spriječi sukob interesa i korupciju u skladu s relevantnim pravom.

Pravila o podrijetlu

5. Za potrebe javne nabave obuhvaćene ovim poglavljem stranka ne primjenjuje pravila o podrijetlu na robu uvezenu iz druge stranke koja se razlikuju od pravila o podrijetlu koja ta stranka primjenjuje u uobičajenom tijeku trgovine na uvoz iste robe.

Kompenzacije

6. U odnosu na obuhvaćenu nabavu, stranka, uključujući njezine naručitelje, ne smije tražiti, uzimati u obzir, nalagati ili izvršavati nikakve kompenzacije ni u kojoj fazi nabave.

PUBLIC

Mjere koje nisu specifične za javnu nabavu

7. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na carine i pristojbe bilo koje vrste koje su uvedene na uvoz ili u vezi s uvozom, na način ubiranja takvih carina i pristojbi te na ostale uvozne propise ili formalnosti i mjere koje utječu na trgovinu uslugama, a koje nisu mjere kojima se uređuje obuhvaćena nabava.

Mjere za suzbijanje korupcije

8. Svaka stranka osigurava da ima uspostavljene odgovarajuće mjere za otklanjanje i sprečavanje korupcije u javnoj nabavi. Takve mjere mogu uključivati postupke kojima se u neograničenom ili ograničenom razdoblju dobavljačima za koje su pravosudna tijela te stranke konačnom odlukom utvrdila da su sudjelovali u prijevari ili drugim nezakonitim radnjama povezanima s javnom nabavom na području te stranke uskraćuje pravo na sudjelovanje u postupcima javne nabave stranke. Svaka stranka ujedno osigurava da ima uspostavljene politike i postupke za sprečavanje, u mjeri u kojoj je to moguće, svakog mogućeg sukoba interesa osoba koje sudjeluju u nabavi ili utječu na nju.

PUBLIC

ČLANAK 28.5.

Informacije o sustavu nabave

1. Svaka stranka:

(a) bez odgode objavljuje sve zakone, druge propise, sudske odluke, upravne odluke opće primjene, standardne ugovorne odredbe propisane zakonom ili drugim propisom i na koje se upućuje u obavijestima ili natječajnoj dokumentaciji i postupku povezanima s obuhvaćenom nabavom te sve njihove izmjene, u službenom elektroničkom ili papirnatom mediju na nacionalnoj razini koji ima široku distribuciju i dostupan je javnosti; i

(b) drugoj stranci na zahtjev daje objašnjenje navedenoga.

2. U odjeljku I Priloga 28.-A odnosno Priloga 28.-B navodi se sljedeće:

(a) elektronički ili papirnati mediji u kojima dotična stranka objavljuje informacije utvrđene u stavku 1.;

(b) elektronički ili papirnati mediji u kojima dotična stranka objavljuje obavijesti propisane člankom 28.6., člankom 28.8 stavkom 9. i člankom 28.17 stavkom 2.; i

PUBLIC

(c) adresa ili adrese internetskih stranica na kojima dotična stranka objavljuje:

i. svoje statističke podatke o nabavi u skladu s člankom 28.17. stavkom 4.; ili

ii. svoje obavijesti o dodijeljenim ugovorima u skladu s člankom 28.17 stavkom 5.

3. Svaka stranka odmah obavješćuje Pododbor iz članka 28.21. o svakoj izmjeni informacija stranke navedenih u odjeljku I Priloga 28.-A odnosno Priloga 28.-B.

PUBLIC

ČLANAK 28.6.

Obavijesti

Obavijest o namjeri nabave

1. Za svaku obuhvaćenu nabavu naručitelj objavljuje obavijest o namjeri nabave, osim u okolnostima navedenima u članku 28.14.

2. Ako ovim poglavljem nije drukčije predviđeno, svaka obavijest o namjeri nabave uključuje:

(a) ime i adresu naručitelja i druge podatke koji su potrebni za stupanje u kontakt s naručiteljem i dobivanje svih relevantnih dokumenata povezanih s javnom nabavom te njihov trošak i uvjete plaćanja, ako postoje;

(b) opis nabave, uključujući prirodu i količinu robe ili usluga koje su predmet nabave ili, ako količina nije poznata, procijenjenu količinu;

(c) za ugovore koji se ponavljaju, procjenu, ako je moguće, rokova naknadnih obavijesti o namjeri nabave;

(d) opis svih opcija;

(e) vremenski raspored isporuke robe ili pružanja usluga ili trajanje ugovora;

(f) način javne nabave koji će se upotrijebiti te hoće li uključivati pregovore ili mehanizam elektroničke dražbe;

(g) ako je primjenjivo, adresu i rok za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje u nabavi;

(h) adresu i rok za podnošenje ponuda;

(i) jezik ili jezike na kojima se mogu podnijeti ponude ili zahtjevi za sudjelovanje, ako se mogu podnositi na jeziku koji nije službeni jezik stranke naručitelja;

PUBLIC

(j) popis i kratak opis uvjeta za sudjelovanje dobavljača, uključujući zahtjeve za posebnu dokumentaciju ili potvrde koje dobavljači moraju dostaviti u vezi s tim, osim ako su ti zahtjevi uključeni u natječajnu dokumentaciju koja je dostupna svim zainteresiranim dobavljačima istodobno kad i obavijest o namjeri nabave;

(k) ako u skladu s člankom 28.8. stavkom 5. naručitelj namjerava odabrati ograničeni broj kvalificiranih dobavljača koje će pozvati da sudjeluju sa svojim ponudama, kriterije koji će se koristiti za njihov odabir i broj dobavljača kojima će biti dopušteno podnijeti ponudu; i

(l) naznaku da je javna nabava obuhvaćena ovim poglavljem.

Sažetak obavijesti

3. Za svaki slučaj namjere nabave naručitelj objavljuje sažetak obavijesti koja mora biti dostupna istodobno kad i obavijest o namjeri nabave te na jednom od službenih jezika WTO-a[1]. Sažetak obavijesti sadržava barem sljedeće informacije:

(a) predmet nabave;

[1] Podrazumijeva se da su službeni jezici WTO-a engleski, španjolski i francuski.

(b) rok za podnošenje ponuda ili, ako je primjenjivo, rok za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje u postupku javne nabave ili za uvrštenje na popis za višestruku upotrebu; i

(c) adresu s koje se mogu zatražiti dokumenti povezani s nabavom.

Obavijest o planiranoj nabavi

4. Naručitelji se potiču da objave obavijest o svojim budućim planovima nabave („obavijest o planiranoj nabavi”) što je ranije moguće svake fiskalne godine. Obavijest o planiranoj nabavi trebala bi sadržavati predmet nabave i planirani datum objave obavijesti o namjeri nabave.

5. Naručitelj obuhvaćen odjeljkom B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B može koristiti obavijest o planiranoj nabavi kao obavijest o namjeri nabave pod uvjetom da obavijest o planiranoj nabavi sadržava sve informacije iz stavka 2. ovog članka koje su dostupne naručitelju te izjavu da bi zainteresirani dobavljači trebali naručitelju izraziti svoj interes za nabavu.

PUBLIC

6. Obavijest o namjeri nabave, sažeci obavijesti i obavijesti o planiranoj nabavi moraju biti izravno dostupni elektronički, putem jedinstvene internetske točke pristupa i bez naknade. Osim toga, obavijesti se mogu objavljivati i na odgovarajućem papirnatom mediju koji je dostupan širokoj javnosti te moraju ostati dostupne barem do isteka roka navedenog u obavijesti.

Svaka stranka navodi odgovarajući papirnati i elektronički medij u odjeljku I Priloga 28.-A odnosno Priloga 28.-B.

7. Neovisno o zahtjevima utvrđenima u stavku 6. u pogledu pristupačnosti, elektroničkim sredstvima preko jedinstvene pristupne točke, bez naknade, obavijesti o namjeri nabave, sažetih obavijesti i obavijesti o planiranoj nabavi, Čile od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma i tijekom prijelaznog razdoblja od tri godine sve dok jedinstvena pristupna točka ne postane u potpunosti operativna uspostavlja pristupnu stranicu, kao privremenu alternativu jedinstvenoj pristupnoj točki, koja bi trebala biti besplatno dostupna i sadržavati poveznice na platforme ili internetske stranice na kojima se objavljuju obavijesti. Pristupna stranica sadržava poveznice na najviše četiri internetske stranice:

(a) *Mercado público*;

(b) *Ministério de Obras Públicas*;

PUBLIC

(c) *Dirección General de Concesiones;* i

(d) *Diario Oficial*.

8. Stranke predviđaju periodično preispitivanje stavka 7. ovog članka, uključujući raspravu u okviru Pododbora iz članka 28.21., posebno o statusu provedbe jedinstvene pristupne točke.

PUBLIC

ČLANAK 28.7.

Uvjeti za sudjelovanje

1. Naručitelj ograničava sve uvjete za sudjelovanje u nabavi na one koji su potrebni kako bi se osiguralo da dobavljač posjeduje pravnu i financijsku sposobnost te poslovne i tehničke mogućnosti za provedbu predmetne nabave.

2. Pri određivanju uvjeta za sudjelovanje, naručitelj:

(a) ne postavlja kao uvjet da dobavljač može sudjelovati u nabavi samo ako mu je prethodno neki naručitelj stranke već dodijelio jedan ili više ugovora;

(b) može zahtijevati odgovarajuće prethodno iskustvo ako je ključno za ispunjavanje zahtjeva nabave; i

(c) ne zahtijeva kao uvjet za nabavu prethodno iskustvo na području stranke.

3. Pri ocjenjivanju ispunjava li dobavljač uvjete za sudjelovanje, naručitelj:

(a) evaluira financijsku sposobnost te poslovne i tehničke mogućnosti dobavljača na temelju poslovnih djelatnosti tog dobavljača unutar i izvan područja stranke naručitelja; i

(b) svoju evaluaciju temelji na uvjetima koje je naručitelj unaprijed odredio u obavijestima ili natječajnoj dokumentaciji.

4. Ako postoje popratni dokazi i pod uvjetom da se ovaj stavak ne primjenjuje na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije među strankama, stranka, uključujući njezine naručitelje, može isključiti dobavljača iz razloga kao što su:

(a) stečaj;

(b) lažne izjave;

(c) znatni ili trajni nedostaci u izvršavanju bilo kojeg bitnog zahtjeva ili obveze na temelju jednog ili više prethodnih ugovora;

PUBLIC

(d) pravomoćne presude za teška kaznena djela ili druga teška kažnjiva djela;

(e) grubi nemar u obavljaju djelatnosti ili radnje ili propusti koji negativno utječu na poslovni integritet dobavljača; ili

(f) neplaćanje poreza.

PUBLIC

ČLANAK 28.8.

Kvalifikacija dobavljača

Sustavi za registraciju i kvalifikacijski postupci

1. Stranka, uključujući njezine naručitelje, može voditi sustav registracije dobavljača u okviru kojeg se zainteresirani dobavljači moraju registrirati i dostaviti određene informacije. U tom slučaju stranka osigurava da zainteresirani dobavljači imaju pristup informacijama o sustavu registracije elektroničkim putem te da u svakom trenutku mogu zatražiti registraciju. Nadležno tijelo u razumnom ih roku obavješćuje o odluci o prihvaćanju ili odbijanju tog zahtjeva. Ako je zahtjev odbijen, odluka se mora propisno obrazložiti.

2. Svaka stranka osigurava:

(a) da njezini naručitelji nastoje što više smanjiti razlike među svojim kvalifikacijskim postupcima; i

(b) ako njezini naručitelji imaju sustave registracije, da ulažu trud kako bi sveli na najmanju moguću mjeru razlike među tim sustavima.

3. Stranka, uključujući njezine naručitelje, ne donosi niti primjenjuje sustav registracije ili kvalifikacijski postupak čija je svrha ili učinak stvaranje nepotrebnih prepreka za sudjelovanje dobavljača druge stranke u postupku javne nabave.

Nadmetanje po pozivu

4. Ako naručitelj planira provesti nadmetanje po pozivu:

(a) u obavijesti o namjeri nabave navodi barem informacije navedene u članku 28.6. stavku 2. točkama (a), (b), (f), (g), (j), (k) i (l) te poziva dobavljače da podnesu zahtjev za sudjelovanje; i

(b) pruža, do početka razdoblja za podnošenje ponuda, barem informacije iz članka 28.6. stavka 2. točaka (c), (d), (e), (h) i (i) kvalificiranim dobavljačima koje obavješćuje u skladu s člankom 28.12. stavkom 3. točkom (b).

PUBLIC

5. Naručitelj dopušta svim kvalificiranim dobavljačima sudjelovanje u određenoj nabavi, osim ako naručitelj u obavijesti o namjeri nabave navede ograničenje broja dobavljača kojima će biti dopušteno sudjelovanje u nadmetanju te kriterije ili obrazloženje za odabir ograničenog broja dobavljača. Poziv na dostavu ponude upućuje se određenom broju dobavljača koji je potreban kako bi se osiguralo tržišno natjecanje.

6. Ako natječajna dokumentacija nije javno dostupna od datuma objave obavijesti iz stavka 4., naručitelj osigurava da su ti dokumenti dostupni u isto vrijeme svim kvalificiranim dobavljačima odabranima u skladu sa stavkom 5.

Popisi za višestruku upotrebu

7. Naručitelj može voditi popise dobavljača za višestruku upotrebu pod uvjetom da se obavijest kojom se zainteresirane dobavljače poziva da podnesu zahtjev za uvrštenje na popis:

(a) objavljuje svake godine; i

(b) ako se objavljuje elektronički, da je stalno dostupna u odgovarajućem mediju navedenom u odjeljku I priloga 28.-A i 28.-B.

PUBLIC

8. Obavijest predviđena u stavku 7. sadržava:

(a) opis robe ili usluga, ili njihovih kategorija, za koje se popis može koristiti;

(b) uvjete za sudjelovanje koje dobavljači moraju ispuniti da bi mogli biti uvršteni na popis te načine na koji će naručitelj provjeravati ispunjava li dobavljač uvjete;

(c) ime i adresu naručitelja i druge informacije potrebne za kontaktiranje s naručiteljem i dobivanje svih relevantnih dokumenata koji se odnose na popis;

(d) rok valjanosti popisa i načine njegove obnove ili ukidanja, ili, ako nije naveden rok valjanosti, naznaku načina na koji će se dati obavijest o prestanku korištenja popisa; i

(e) naznaku da se popis može upotrebljavati za javnu nabavu obuhvaćenu ovim poglavljem.

9. Neovisno o stavku 7., ako je popis za višestruku upotrebu valjan tri godine ili manje, naručitelj može objaviti obavijest iz stavka 7. samo jednom na početku roka valjanosti popisa, pod sljedećim uvjetima:

(a) da se u obavijesti navede rok valjanosti i da neće biti objavljene daljnje obavijesti; i

PUBLIC

(b) da se obavijest objavljuje elektroničkim putem i stalno je dostupna tijekom roka valjanosti.

10. Naručitelj dopušta dobavljačima da u bilo kojem trenutku podnesu zahtjev za uvrštavanje na popis za višestruku upotrebu te na popis dodaje sve kvalificirane dobavljače u razumno kratkom roku.

11. Ako dobavljač koji se ne nalazi na popisu za višestruku upotrebu podnese zahtjev za sudjelovanje u nabavi na temelju popisa za višestruku upotrebu zajedno sa svim potrebnim dokumentima u roku predviđenom u članku 28.12. stavku 2., naručitelj obrađuje taj zahtjev. Naručitelj ne smije isključiti dobavljača iz razmatranja u pogledu nabave na temelju činjenice da naručitelj nema dovoljno vremena za obradu zahtjeva osim ako, u iznimnim slučajevima, zbog složenosti nabave naručitelj ne može dovršiti obradu zahtjeva u roku za podnošenje ponuda.

PUBLIC

Subjekti iz odjeljaka B i C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B

12. Naručitelj obuhvaćen odjeljkom B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B može kao obavijest o namjeri nabave koristiti obavijest kojom se dobavljače poziva da podnesu zahtjev za uvrštenje na popis za višestruku upotrebu, pod sljedećim uvjetima:

(a) da je obavijest objavljena u skladu sa stavkom 7. ovog članka i sadržava informacije koje se zahtijevaju na temelju stavka 8. ovog članka, što više dostupnih informacija koje se zahtijevaju na temelju članka 28.6. stavka 2. te izjavu da ta obavijest ujedno predstavlja obavijest o namjeri nabave ili da će samo dobavljači s popisa za višestruku upotrebu primati daljnje obavijesti o nabavi obuhvaćenoj popisom za višestruku upotrebu; i

(b) da naručitelj dobavljačima koji su mu izrazili interes za određenu nabavu odmah dostavi dovoljno informacija kako bi dobavljači mogli procijeniti svoj interes za nabavu, uključujući sve preostale informacije koje se zahtijevaju člankom 28.6. stavkom 2. u mjeri u kojoj su takve informacije dostupne.

13. Naručitelj obuhvaćen odjeljkom B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B može omogućiti dobavljaču koji je podnio zahtjev za uvrštavanje na popis za višestruku upotrebu u skladu sa stavkom 10. ovog članka da sudjeluje u određenom postupku javne nabave ako naručitelj ima dovoljno vremena ispitati ispunjava li dobavljač uvjete za sudjelovanje.

PUBLIC

Informacije o odlukama naručitelja

14. Naručitelj odmah obavješćuje dobavljača koji je podnio zahtjev za sudjelovanje u nabavi ili zahtjev za uvrštavanje na popis za višestruku upotrebu o odluci naručitelja o tim zahtjevima.

15. Ako naručitelj odbije dobavljačev zahtjev za sudjelovanje u nabavi ili zahtjev za uvrštavanje na popis za višestruku upotrebu, ako dobavljača više ne priznaje kao kvalificiranog ili ga ukloni s popisa za višestruku upotrebu, o tome odmah obavješćuje dobavljača te mu na njegov zahtjev odmah dostavlja pisano obrazloženje svoje odluke.

PUBLIC

ČLANAK 28.9.

Tehničke specifikacije

1. Naručitelj ne priprema, ne donosi i ne primjenjuje tehničku specifikaciju niti predviđa postupak ocjenjivanja sukladnosti čija je svrha ili učinak stvaranja nepotrebnih prepreka međunarodnoj trgovini.

2. Pri predviđanju tehničkih specifikacija za robu ili usluge koji se nabavljaju, naručitelj, ako je primjenjivo:

(a) utvrđuje tehničke specifikacije u smislu zahtjeva za učinkovitost i funkcionalnost, a ne u smislu značajki dizajna ili opisnih značajki; i

(b) temelji tehničke specifikacije na međunarodnim normama, ako postoje, ili na nacionalnim tehničkim propisima, priznatim nacionalnim normama ili građevinskim propisima ako ne postoje takve međunarodne norme.

3. Ako se u tehničkim specifikacijama koriste značajke dizajna ili opisne značajke, naručitelj bi trebao naznačiti, prema potrebi, da će u obzir uzeti ponude istovjetne robe ili usluga koje dokazano ispunjavaju zahtjeve nabave tako da u natječajnoj dokumentaciji navede izraz „ili istovjetno”.

4. Naručitelj ne smije predvidjeti tehničke specifikacije kojima se zahtijeva ili koje se odnose na određeni žig ili trgovački naziv, patent, autorsko pravo, dizajn, tip, određeno podrijetlo, proizvođača ili dobavljača, osim ako ne postoji nijedan drugi dovoljno precizan ili razumljiv način opisa zahtjeva nabave te pod uvjetom da u takvim slučajevima naručitelj u natječajnoj dokumentaciji navede izraz „ili istovjetno”.

PUBLIC

5. Naručitelj ne smije tražiti niti prihvaćati, na način kojim bi se spriječilo tržišno natjecanje, savjete koji se mogu koristiti u pripremi ili donošenju tehničkih specifikacija za određenu nabavu od osobe koja može imati komercijalni interes u nabavi.

6. Podrazumijeva se da stranka, uključujući njezine naručitelje, može u skladu s ovim člankom pripremiti, donijeti ili primjenjivati tehničke specifikacije u svrhu promicanja očuvanja prirodnih resursa ili zaštite okoliša.

PUBLIC

ČLANAK 28.10.

Natječajna dokumentacija

1. Naručitelj je dužan dobavljačima staviti na raspolaganje natječajnu dokumentaciju u kojoj su navedene sve informacije potrebne kako bi dobavljači pripremili i podnijeli odgovarajuće ponude. U toj dokumentaciji detaljno su opisani sljedeći elementi, osim ako je taj opis već naveden u obavijesti o namjeri nabave:

(a) opis nabave, uključujući prirodu i količinu robe ili usluga koje se nabavlja ili, ako količina nije poznata, procijenjenu količinu i sve zahtjeve koje treba ispuniti, uključujući sve tehničke specifikacije, potvdu o ocjeni sukladnosti, planove, nacrte ili materijale s uputama;

(b) svi uvjeti za sudjelovanje dobavljača, uključujući popis informacija i dokumenata koje dobavljači moraju podnijeti u pogledu uvjeta za sudjelovanje;

(c) svi kriteriji za evaluaciju koje će naručitelj primjenjivati pri dodjeli ugovora i, osim ako je cijena jedini kriterij, relativna važnost tih kriterija;

(d) ako će naručitelj provoditi postupak javne nabave elektroničkim putem, zahtjevi za autentifikaciju i enkripciju ili drugi zahtjevi koji se odnose na dostavljanje podataka elektroničkim putem;

(e) ako će naručitelj provoditi elektroničku dražbu, pravila, uključujući utvrđivanje elemenata ponude povezanih s kriterijima za evaluaciju, na temelju kojih će biti provedena dražba;

(f) ako će otvaranje ponuda biti javno, datum, vrijeme i mjesto otvaranja ponuda i, ako je primjenjivo, osobe koje smiju biti nazočne;

(g) svi ostali uvjeti, uključujući uvjete plaćanja i sva ograničenja povezana s načinima za podnošenje ponuda, primjerice podnose li se u papirnatom ili elektroničkim obliku; i

(h) svi datumi za isporuku robe ili pružanje usluga.

PUBLIC

2. Pri utvrđivanju bilo kakvog roka za isporuku robe ili pružanje usluga koji su predmet nabave, naručitelj uzima u obzir čimbenike kao što su složenost nabave, očekivani raspon podugovaranja te realno vrijeme potrebno za proizvodnju, otpremu sa skladišta i prijevoz robe od mjesta isporuke ili za pružanje usluga.

3. Kriteriji za evaluaciju određeni u obavijesti o namjeri nabave ili natječajnoj dokumentaciji mogu obuhvaćati, među ostalim, cijenu i ostale troškovne čimbenike, kvalitetu, tehničku vrijednost, okolišne značajke i uvjete isporuke.

4. Naručitelj bez odgode:

(a) stavlja na raspolaganje natječajnu dokumentaciju kako bi osigurao da zainteresirani dobavljači imaju dovoljno vremena za dostavu odgovarajućih ponuda;

(b) na zahtjev dostavlja natječajnu dokumentaciju svakom zainteresiranom dobavljaču; i

(c) odgovara na svaki razuman zahtjev za relevantne informacije svih zainteresiranih dobavljača ili dobavljača koji sudjeluju u postupku, u roku utvrđenom u zakonodavstvu svake stranke, pod uvjetom da se takvim informacijama tom dobavljaču ne daje prednost pred drugim dobavljačima.

PUBLIC

Izmjene

5. Ako naručitelj izmijeni kriterije ili zahtjeve utvrđene u obavijesti o namjeri nabave ili natječajnoj dokumentaciji dostavljenoj dobavljačima koji sudjeluju u postupku ili izmijeni ili ponovno objavi obavijest ili natječajnu dokumentaciju, mora pisanim putem dostaviti sve takve izmjene ili izmijenjene ili ponovno objavljene obavijesti ili natječajnu dokumentaciju:

(a) svim dobavljačima koji sudjeluju u javnoj nabavi u trenutku izmjene ili ponovne objave, ako su ti dobavljači poznati naručitelju, i u svim drugim slučajevima, na isti način na koji su dostavljene prvotne informacije; i

(b) pravodobno, uzimajući u obzir prirodu i složenost nabave, kako bi se tim dobavljačima omogućilo da prema potrebi izmijene i ponovno podnesu izmijenjene ponude.

ČLANAK 28.11.

Okolišni i socijalni aspekti

1. Stranka može dopustiti svojim naručiteljima primjenu okolišnih i socijalnih aspekata tijekom cijelog postupka nabave pod uvjetom da nisu diskriminirajući, da su u skladu sa zabranom kompenzacija iz članka 28.4. stavka 6. i da su povezani s predmetom ugovora.

PUBLIC

2. Podrazumijeva se da se okolišni i socijalni aspekti ne pripremaju, ne donose niti primjenjuju na način koji čini sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije između stranaka ili prikriveno ograničavanje trgovine između stranaka.

PUBLIC

ČLANAK 28.12.

Rokovi

1. Naručitelj, u skladu s vlastitim razumnim potrebama, dobavljačima osigurava dovoljno vremena za pripremu i podnošenje zahtjeva za sudjelovanje i odgovarajućih ponuda, uzimajući u obzir čimbenike kao što su:

(a) priroda i složenost nabave;

(b) opseg predviđenog podugovaranja; i

(c) ako se ne upotrebljavaju elektronička sredstva, vrijeme potrebno za dostavljanje ponuda neelektroničkim putem sa stranih i domaćih lokacija.

Takvi rokovi, uključujući njihovo produljenje, jednaki su za sve zainteresirane dobavljače ili dobavljače koji sudjeluju u postupku.

2. Naručitelj koji se koristi nadmetanjem po pozivu mora utvrditi da konačni rok za podnošenje zahtjeva za sudjelovanje ne može, u načelu, biti kraći od 25 dana od dana objave obavijesti o namjeri nabave. Ako je u hitnim situacijama koje je naručitelj valjano obrazložio navedeni rok neizvediv, rok se može skratiti na najmanje 10 dana.

3. Osim u slučajevima utvrđenima u stavcima 4., 5., 7. i 8., naručitelj utvrđuje da konačni rok za podnošenje ponuda nije kraći od 40 dana od dana:

(a) objave obavijesti o namjeri nabave, kad je riječ o otvorenom postupku javne nabave; ili

(b) na koji naručitelj, kad je riječ o nadmetanju po pozivu, obavješćuje dobavljače da će biti pozvani dostaviti ponude, bez obzira na to koristi li popis za višestruku upotrebu.

4. Naručitelj može skratiti rok nadmetanja utvrđen u skladu sa stavkom 3. na najmanje 10 dana pod sljedećim uvjetima:

(a) ako je naručitelj objavio obavijest o planiranoj nabavi kako je navedeno u članku 28.6. stavku 4. najmanje 40 dana i najviše 12 mjeseci prije objave obavijesti o namjeri nabave, a obavijest o planiranoj nabavi sadržava:

i. opis nabave;

PUBLIC

ii. okvirne rokove za podnošenje ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje;

iii. izjavu da bi zainteresirani dobavljači naručitelju trebali iskazati svoj interes za javnu nabavu;

iv. adresu s koje se mogu pribaviti dokumenti povezani s nabavom; i

v. što više dostupnih informacija koje mora sadržavati obavijest o namjeri nabave na temelju članka 28.6. stavka 2.;

(b) ako naručitelj navede, za ugovore koji se ponavljaju, u izvornoj obavijesti o namjeri nabave da će naknadnim obavijestima biti utvrđeni rokovi za podnošenje ponuda u skladu s ovim stavkom; ili

(c) ako je u hitnim situacijama koje je naručitelj valjano obrazložio rok za podnošenje ponuda u skladu sa stavkom 3. neizvediv.

5. Naručitelj može skratiti rok za podnošenje ponuda utvrđen u skladu sa stavkom 3. za pet dana za svaku od sljedećih okolnosti:

(a) obavijest o namjeri nabave objavljena je elektroničkim putem;

PUBLIC

(b) sva natječajna dokumentacija dostupna je elektroničkim putem od datuma objave obavijesti o namjeri nabave; i

(c) naručitelj prihvaća ponude elektroničkim putem.

6. Primjena stavka 5. u vezi sa stavkom 4. ni u kojem slučaju ne dovodi do skraćenja roka za nadmetanje utvrđenog u skladu sa stavkom 3. na manje od 10 dana od dana objave obavijesti o namjeri nabave.

7. Neovisno o bilo kojoj drugoj odredbi ovog članka, ako naručitelj kupuje trgovačku robu, usluge ili njihovu kombinaciju, može skratiti rok za nadmetanje utvrđen u skladu sa stavkom 3. na najmanje 13 dana, pod uvjetom da elektroničkim putem istodobno objavi obavijest o namjeri nabave i natječajnu dokumentaciju. Osim toga, ako naručitelj prihvaća ponude za trgovačku robu ili usluge elektroničkim putem, može skratiti rok utvrđen u skladu sa stavkom 3. na najmanje 10 dana.

8. Ako je naručitelj obuhvaćen odjeljcima B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B odabrao sve ili ograničeni broj kvalificiranih dobavljača, rok za nadmetanje može se utvrditi međusobnim dogovorom između naručitelja i odabranih dobavljača. Ako nije postignut dogovor, rok ne smije biti kraći od 10 dana.

PUBLIC

ČLANAK 28.13.

Pregovori

1. Stranka može predvidjeti da njezini naručitelji vode pregovore s dobavljačima u kontekstu obuhvaćene nabave:

(a) ako je naručitelj izrazio namjeru za pregovaranje u obavijesti o namjeri nabave u skladu s člankom 28.6. stavkom 2.; ili

(b) ako iz evaluacije proizlazi da nijedna ponuda nije očito najpovoljnija s obzirom na specifične kriterije za evaluaciju navedene u obavijesti o namjeri nabave ili u natječajnoj dokumentaciji.

2. Naručitelj:

(a) osigurava da se eliminacija dobavljača koji sudjeluju u pregovorima provodi u skladu s kriterijima za evaluaciju utvrđenima u obavijesti o namjeri nabave ili u natječajnoj dokumentaciji; i

(b) predviđa, ako su pregovori zaključeni, zajednički rok u kojem preostali dobavljači koji sudjeluju u postupku mogu podnijeti nove ili revidirane ponude.

PUBLIC

ČLANAK 28.14.

Ograničeni postupak nabave

1. Pod uvjetom da naručitelj ne koristi ovu odredbu radi izbjegavanja natjecanja među dobavljačima ili je ne koristi na način kojim se diskriminira dobavljače druge stranke ili kojim se štite domaći dobavljači, naručitelj može koristiti ograničeni postupak nabave i može odlučiti da neće primjenjivati članke 28.6., 28.7., 28.8., 28.10., 28.12., 28.13., 28.15. i 28.16. u bilo kojoj od sljedećih okolnosti:

(a) ako:

i. ponude nisu podnesene ili dobavljači nisu zatražili sudjelovanje;

ii. nijedna podnesena ponuda nije u skladu s bitnim zahtjevima natječajne dokumentacije;

iii. nijedan dobavljač nije ispunio uvjete za sudjelovanje; ili

iv. nadležno tijelo proglasilo je podnesene ponude tajnim dogovorom pod uvjetom da zahtjevi natječajne dokumentacije nisu bitno izmijenjeni;

PUBLIC

(b) ako robu ili usluge može isporučiti samo određeni dobavljač i ne postoji nijedna razumna alternativa ili zamjenska roba ili usluge zbog jednog od sljedećih razloga:

i. zahtjev se odnosi na umjetničko djelo;

ii. zaštite patenata, autorskog prava ili drugih isključivih prava; ili

iii. nepostojanja tržišnog natjecanja zbog tehničkih razloga;

(c) u slučaju nabave za dodatne isporuke prvotnog dobavljača robe ili usluga koje nisu bile uključene u početnu nabavu, ako promjena dobavljača takve dodatne robe ili usluga:

i. nije moguća zbog gospodarskih ili tehničkih razloga kao što su zahtjevi za međusobnu zamjenjivost ili interoperabilnost s postojećom opremom, softverom, uslugama ili instalacijama nabavljenima u okviru prvotne nabave; i

ii. može uzrokovati znatnu nepogodnost ili znatno umnožavanje troškova naručitelja;

(d) ako i u mjeri u kojoj je to nužno, zbog iznimne hitnosti izazvane događajima koje naručitelj nije mogao predvidjeti, roba ili usluge ne bi mogle biti pravodobno pribavljene putem otvorenog postupka javne nabave ili nadmetanja po pozivu;

PUBLIC

(e) u slučaju robe kupljene na burzi robe;

(f) kada naručitelj nabavi prototip ili prvu robu ili uslugu koji su razvijeni na njegov zahtjev u sklopu i za određeni ugovor za istraživanje, eksperiment, studiju ili izvorni razvoj; izvorni razvoj prve robe ili usluge može uključivati ograničenu proizvodnju ili isporuku kako bi se obuhvatili rezultati terenskog ispitivanja te kako bi se pokazalo da su roba ili usluga prikladne za proizvodnju ili isporuku u većim količinama uz prihvatljive standarde kvalitete, no ne uključuje količinsku proizvodnju ili isporuku radi uspostavljanja komercijalne održivosti ili radi povrata troškova istraživanja i razvoja;

(g) u slučaju nabava pod iznimno povoljnim uvjetima koji postoje samo kratkoročno u pogledu neuobičajenih prodaja kao što su one u slučaju likvidacije, prinudne uprave ili stečaja, ali ne u slučaju rutinskih nabava od redovnih dobavljača; ili

(h) ako je ugovor dodijeljen pobjedniku natječaja za dizajn pod sljedećim uvjetima:

i. natječaj je organiziran tako da je u skladu s načelima ovog poglavlja, posebno u pogledu objave obavijesti o namjeri nabave; i

ii. sudionike ocjenjuje neovisni žiri radi dodjele ugovora o dizajnu pobjedniku.

PUBLIC

2. Naručitelj priprema pisano izvješće o svakom ugovoru dodijeljenom u skladu sa stavkom 1. Izvješće sadržava naziv naručitelja, vrijednost i vrstu robe ili usluga koje se nabavljaju te izjavu u kojoj se navode okolnosti i uvjeti utvrđeni u stavku 1. kojima se opravdava korištenje ograničenog postupka nabave.

PUBLIC

ČLANAK 28.15.

Elektroničke dražbe

Ako naručitelj namjerava provoditi obuhvaćenu nabavu putem elektroničke dražbe, svakom sudioniku prije početka elektroničke dražbe dostavlja sljedeće:

(a) metodu automatske evaluacije, uključujući matematičku formulu, koja se temelji na kriterijima za evaluaciju iz natječajne dokumentacije i koja će se koristiti u automatskom rangiranju ili ponovnom rangiranju za vrijeme dražbe;

(b) rezultate početne evaluacije elemenata njegove ponude ako se ugovor dodjeljuje na temelju najpovoljnije ponude; i

(c) sve druge relevantne informacije koje se odnose na tijek dražbe.

ČLANAK 28.16.

Postupanje s ponudama i dodjela ugovora

PUBLIC

Postupanje s ponudama

1. Naručitelj prima i otvara sve ponude te postupa s njima u skladu s postupcima kojima se jamče pravičnost i nepristranost postupka nabave i povjerljivost ponuda.

2. Naručitelj ne kažnjava nijednog dobavljača čija je ponuda primljena nakon roka navedenog za primanje ponuda ako se kašnjenje može pripisati isključivo nepravilnom postupanju naručitelja.

3. Ako naručitelj jednom dobavljaču omogući ispravljanje nenamjernih formalnih pogrešaka u razdoblju između otvaranja ponuda i dodjele ugovora, naručitelj osigurava istu mogućnost svim dobavljačima koji sudjeluju u postupku.

Dodjela ugovora

4. Ponuda se uzima u obzir za dodjelu ugovora ako je podnesena u pisanom obliku i u trenutku otvaranja ispunjava temeljne zahtjeve određene u obavijestima i natječajnoj dokumentaciji te ako ju je podnio dobavljač koji ispunjava uvjete za sudjelovanje.

5. Osim ako utvrdi da dodjela ugovora nije u javnom interesu, naručitelj ugovor dodjeljuje dobavljaču za kojeg je utvrdio da je sposoban ispuniti uvjete ugovora i koji je, isključivo na temelju kriterija za evaluaciju utvrđenih u obavijestima i natječajnoj dokumentaciji, podnio:

(a) najpovoljniju ponudu; ili

(b) najnižu cijenu, ako je cijena jedini kriterij.

6. Ako primi ponudu s cijenom koja je neuobičajeno niska u odnosu na cijene u ostalim podnesenim ponudama, naručitelj može provjeriti zadovoljava li dobavljač uvjete sudjelovanja i je li sposoban ispuniti uvjete ugovora.

7. Naručitelj ne koristi opcije, ne poništava nabavu niti mijenja dodijeljene ugovore tako da se zaobilaze obveze iz ovog poglavlja.

8. Svaka stranka ulaže sve napore kako bi, kao opće pravilo, osigurala razdoblje mirovanja između dodjele i sklapanja ugovora kako bi se neuspješnim ponuditeljima dalo dovoljno vremena da preispitaju i pokušaju osporiti odluku o dodjeli.

PUBLIC

ČLANAK 28.17.

Transparentnost informacija o javnoj nabavi

Informacije koje se dostavljaju dobavljačima

1. Naručitelj odmah obavješćuje dobavljače koji sudjeluju u postupku o odlukama naručitelja o dodjeli ugovora i, na zahtjev dobavljača, to čini u pisanom obliku. Podložno članku 28.18. stavcima 2. i 3. naručitelj na zahtjev pruža neuspješnom dobavljaču objašnjenje razloga zbog kojih nije odabrao njegovu ponudu te relativnih prednosti ponude uspješnog dobavljača.

Objava informacija o dodjeli

2. Najkasnije 72 dana nakon dodjele svakog ugovora obuhvaćenog ovim poglavljem naručitelj objavljuje obavijest u odgovarajućem papirnatom ili elektroničkom mediju navedenom u odjeljku I priloga 28.-A i 28.-B. Ako naručitelj objavi obavijest samo u elektroničkom obliku, informacije ostaju lako dostupne tijekom razumnog razdoblja. Obavijest sadržava najmanje sljedeće informacije:

(a) opis robe ili usluga koje se nabavljaju;

(b) naziv i adresu naručitelja;

PUBLIC

(c) naziv uspješnog dobavljača;

(d) vrijednost uspješne ponude ili najviše i najniže ponude koje su se razmatrale u dodjeljivanju ugovora;

(e) datum dodjele; i

(f) primijenjenu metodu nabave te, ako se koristio ograničeni postupak nabave u skladu s člankom 28.14., opis okolnosti kojima se opravdava korištenje ograničenog postupka nabave.

PUBLIC

Čuvanje dokumentacije i izvješćâ te osiguravanje elektroničke sljedivosti

3. Svaki naručitelj čuva u razdoblju od najmanje tri godine od datuma dodjele ugovora:

(a) dokumentaciju i izvješća o postupcima nadmetanja i dodjeli ugovora u vezi s obuhvaćenom nabavom, uključujući izvješća na temelju članka 28.14.; i

(b) podatke kojima se osigurava odgovarajuća sljedivost provedbe obuhvaćene nabave elektroničkim putem.

Razmjena statističkih podataka

4. Na zahtjev druge stranke i s obzirom na rasprave u Pododboru iz članka 28.21. svaka stranka drugoj stranci stavlja na raspolaganje statističke podatke o obuhvaćenoj nabavi robe, usluga i građevinskih usluga, uključujući, u najvećoj mogućoj mjeri, statističke podatke o koncesijama za radove. U skladu s člankom 28.23. stranke surađuju kako bi postigle bolje međusobno razumijevanje statističkih podataka o javnoj nabavi.

5. Ako stranka zahtijeva da se obavijesti o dodijeljenim ugovorima objavljuju elektroničkim putem, u skladu sa stavkom 2. ovog članka, te ako su te obavijesti dostupne javnosti u jedinstvenoj bazi podataka u obliku koji omogućuje analizu obuhvaćenih ugovora, stranka umjesto dostavljanja izvješća Pododboru iz članka 28.21. može dostaviti poveznicu na internetske stranice, zajedno s uputama potrebnima za pristupanje i korištenje tim podacima.

PUBLIC

ČLANAK 28.18.

Objavljivanje informacija

Dostava informacija strankama

1. Na zahtjev druge stranke stranka bez odgode dostavlja sve informacije potrebne za utvrđivanje toga je li nabava provedena na pravedan i nepristran način te u skladu s ovim poglavljem, uključujući informacije o značajkama i relativnim prednostima uspješne ponude. Ako bi objavljivanje informacija moglo dovesti u pitanje tržišno natjecanje u budućim natječajima, stranka koja primi informacije ne smije ih otkriti nijednom dobavljaču, osim nakon savjetovanja sa strankom koja je dostavila informacije te uz njezinu suglasnost.

Neobjavljivanje informacija

2. Neovisno o bilo kojoj drugoj odredbi ovog poglavlja, stranka, uključujući njezine naručitelje, ne smije, osim u mjeri u kojoj je to propisano zakonom ili uz pisano odobrenje dobavljača koji je dostavio informacije, otkrivati informacije koje bi dovele u pitanje legitimne komercijalne interese određenog dobavljača ili koje bi mogle dovesti u pitanje pošteno tržišno natjecanje među dobavljačima.

PUBLIC

3. Ništa u ovom poglavlju ne smije se tumačiti kao da se od stranke, uključujući njezine naručitelje, nadležna tijela i tijela za preispitivanje, zahtijeva otkrivanje povjerljivih informacija ako bi se takvim otkrivanjem:

(a) ugrozilo izvršavanje zakonodavstva;

(b) moglo ugroziti pošteno tržišno natjecanje među dobavljačima;

(c) ugrozili legitimni komercijalni interesi određenih osoba, uključujući zaštitu intelektualnog vlasništva; ili

(d) na bilo koji drugi način postupalo protivno javnom interesu.

PUBLIC

ČLANAK 28.19.

Domaći postupci preispitivanja

1. Svaka stranka osigurava pravodoban, djelotvoran, transparentan i nediskriminirajući postupak upravnog ili sudskog preispitivanja putem kojeg dobavljač može, u kontekstu obuhvaćene nabave koja je od interesa ili je bila od interesa dobavljača, podnijeti prigovor u vezi sa sljedećim:

(a) povredom ovog poglavlja; ili

(b) nepoštovanjem mjera stranke za provedbu ovog poglavlja, ako dobavljač nema pravo izravno osporiti povredu ovog poglavlja u skladu sa zakonima stranke.

Postupovna pravila za sve pritužbe sastavljaju se u pisanom obliku i općenito su dostupna.

2. U slučaju pritužbe dobavljača, u kontekstu obuhvaćene nabave u kojoj dobavljač ima ili je imao interes, da je došlo do povrede ili nepoštovanja iz stavka 1., stranka naručitelja koji provodi postupak javne nabave potiče naručitelja i dobavljača da pokušaju naći rješenje pritužbe putem savjetovanja. Naručitelj nepristrano i pravodobno razmatra takve pritužbe tako da se ne dovodi u pitanje dobavljačevo sudjelovanje u tekućoj ili budućoj nabavi ni njegovo pravo na traženje korektivnih mjera u okviru postupka upravnog ili sudskog preispitivanja.

3. Svakom dobavljaču odobrava se dovoljno vremena za pripremu i podnošenje pritužbe koje ni u kojem slučaju nije kraće od 10 dana od trenutka kad je postao upoznat s osnovom za pritužbu ili otkad mu je razumno trebala postati poznata.

4. Svaka stranka uspostavlja ili određuje barem jedno nepristrano upravno ili sudsko tijelo koje je neovisno o njezinim naručiteljima za primanje i preispitivanje pritužbe dobavljača u kontekstu obuhvaćene nabave.

PUBLIC

5. Ako pritužbu prvotno preispituje tijelo koje nije tijelo iz stavka 4., stranka osigurava da dobavljač ima pravo podnijeti žalbu na prvotnu odluku nepristranom upravnom ili sudskom tijelu koje je neovisno od naručitelja čija je nabava predmet pritužbe.

6. Svaka stranka osigurava da odluke tijela za preispitivanje koje nije sud podliježu sudskom preispitivanju ili da to tijelo ima postupke kojima osigurava:

(a) da naručitelj u pisanom obliku odgovara na pritužbu i otkriva sve potrebne dokumente tijelu za preispitivanje;

(b) da sudionici u postupku (dalje u tekstu „sudionici”) imaju pravo biti saslušani prije nego što tijelo za preispitivanje donese odluku o pritužbi;

(c) da sudionici imaju pravo na zastupnika i pratnju;

(d) da sudionici imaju pristup svim postupcima;

(e) da sudionici imaju pravo tražiti da postupci budu otvoreni za javnost i da mogu biti saslušani svjedoci; i

(f) da tijelo za preispitivanje donese svoje odluke ili preporuke pravodobno i u pisanom obliku te da priloži obrazloženje osnove za svaku odluku ili preporuku.

PUBLIC

7. Svaka stranka donosi ili provodi postupke kojima se predviđaju:

(a) brze privremene mjere radi očuvanja mogućnosti dobavljaču da sudjeluje u nabavi; takve privremene mjere mogu dovesti do suspenzije postupka nabave; postupcima se može predvidjeti da se pri donošenju odluke o tome treba li primjenjivati takve mjere mogu uzeti u obzir prevladavajuće negativne posljedice za predmetne interese, uključujući javni interes; opravdani razlog za nedjelovanje dostavlja se u pisanom obliku; i

(b) ako je tijelo za preispitivanje utvrdilo da je došlo do povrede ili nepoštovanja na koje upućuje stavak 1., korektivne mjere ili naknade za pretrpljeni gubitak ili štetu koja može biti ograničena na troškove pripreme ponude ili troškove povezane s pritužbom ili na oboje.

ČLANAK 28.20.

Izmjene i ispravci područja primjene

1. Stranka EU može izmijeniti ili ispraviti Prilog 28.-A, a Čile može izmijeniti ili ispraviti Prilog 28.-B.

PUBLIC

Izmjene

2. Ako stranka namjerava izmijeniti svoj prilog kako je navedeno u stavku 1., ta stranka:

(a) obavješćuje o tome drugu stranku u pisanom obliku; i

(b) u obavijest uključuje prijedlog odgovarajućih kompenzacijskih prilagodbi za drugu stranku kako bi se područje primjene zadržalo na razini usporedivoj s onom prije izmjene.

3. Neovisno o stavku 2. točki (b) ovog članka, stranka ne mora osigurati kompenzacijske prilagodbe ako se izmjena odnosi na naručitelja nad kojim stranka više nema stvarnu kontrolu ili utjecaj. Pretpostavlja se da su državna kontrola ili utjecaj nad obuhvaćenom nabavom subjekata navedenih u odjeljku A, B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B učinkovito uklonjeni, u mjeri u kojoj se odnose na nabavu naručitelja, ako je subjekt izložen tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen.

4. Ako stranka obavijesti drugu stranku u skladu sa stavkom 2. o planiranoj izmjeni svojeg priloga, druga stranka ulaže prigovor u pisanom obliku ako osporava:

(a) da je prilagodba predložena na temelju stavka 2. točke (b) primjerena za zadržavanje usporedive razine zajednički dogovorenog područja primjene; ili

(b) da izmjena obuhvaća naručitelja nad kojim je stranka stvarno okončala kontrolu ili utjecaj u skladu sa stavkom 3.

PUBLIC

Druga stranka podnosi svaki pisani prigovor u skladu s ovim stavkom u roku od 45 dana od primitka obavijesti iz stavka 2. točke (a) ovog članka. Ako ta stranka ne podnese pisani prigovor u tom roku, smatra se da je prihvatila prilagodbu ili izmjenu, među ostalim za potrebe poglavlja 38.

Ispravci

5. Stranke sljedeće izmjene Priloga 28.-A odnosno Priloga 28.-B smatraju ispravkom isključivo formalne prirode, pod uvjetom da ne utječu na uzajamno dogovoreno područje primjene predviđeno u ovom poglavlju:

(a) promjena naziva subjekta;

(b) spajanje dvaju ili više subjekata navedenih u odjeljcima A, B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B;

(c) razdvajanje subjekta navedenog u odjeljku A, B ili C Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B na dva ili više subjekata koji se svi dodaju subjektima navedenima u istom odjeljku Priloga 28.-A ili Priloga 28.-B.

6. Ako stranka predloži ispravak Priloga 28.-A odnosno Priloga 28.-B, o tome obavješćuje drugu stranku svake dvije godine od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

PUBLIC

7. Stranka može obavijestiti drugu stranku o prigovoru na predloženi ispravak u roku od 45 dana od primitka obavijesti. Ako podnese prigovor, stranka mora navesti razloge zbog kojih smatra da predloženi ispravak nije promjena predviđena stavkom 5. i opisati učinak predloženog ispravka na zajednički dogovoreno područje primjene predviđeno u ovom poglavlju. Ako se takav prigovor ne podnese u pisanom obliku u roku od 45 dana od primitka obavijesti, smatra se da je stranka pristala na predloženi ispravak.

Savjetovanje i rješavanje sporova

8. Ako druga stranka uloži prigovor na predloženu izmjenu ili ispravak u roku od 45 dana, stranke nastoje riješiti to pitanje savjetovanjem nakon primitka obavijesti. Ako stranke ne postignu dogovor u roku od 60 dana od primitka prigovora, stranka koja želi izmijeniti ili ispraviti svoj prilog može uputiti predmet na postupak rješavanja sporova u skladu s ovim dijelom ovog Sporazuma. Predložena izmjena ili ispravak stupaju na snagu samo ako su se obje stranke sporazumjele ili na temelju konačne odluke u skladu s postupkom predviđenim u poglavlju 38.

9. Nepostizanje dogovora u postupku savjetovanja iz stavka 8. ovog članka ne oslobađa stranke od obveze provođenja savjetovanja na temelju poglavlja 38.

PUBLIC

ČLANAK 28.21.

Pododbor za javnu nabavu

Pododbor za javnu nabavu („Pododbor”) osnovan u skladu s člankom 8.8. stavkom 1. sastaje se na zahtjev stranke radi rješavanja pitanja povezanih s provedbom i funkcioniranjem ovog poglavlja, uključujući sljedeće:

(a) pitanja o postupcima javne nabave koja mu je uputila stranka;

(b) praćenje aktivnosti suradnje koje poduzimaju stranke kako je predviđeno člankom 28.23.;

(c) olakšavanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća u obuhvaćenoj nabavi kako je predviđeno člankom 28.22.; i

(d) raspravu o statusu provedbe jedinstvene pristupne točke na temelju članka 28.6. stavka 7.

PUBLIC

ČLANAK 28.22.

Olakšavanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća

1. Stranke prepoznaju važan doprinos koji mala i srednja poduzeća (dalje u tekstu „MSP-ovi”) mogu dati gospodarskom rastu i zapošljavanju te važnost olakšavanja sudjelovanja MSP-ova u javnoj nabavi.

2. Stranke prepoznaju važnost elektroničke nabave u olakšavanju sudjelovanja MSP-ova u postupcima nabave osiguravanjem transparentnosti.

3. Stranke prepoznaju i važnost poslovnih saveza između dobavljača svake stranke, a posebno između MSP-ova, uključujući zajedničko sudjelovanje u postupcima nadmetanja.

4. Stranke mogu:

(a) pružati informacije povezane sa svojim mjerama kojima se promiče, potiče ili olakšava sudjelovanje MSP-ova u javnoj nabavi te se tomu doprinosi;

(b) surađivati u izradi mehanizama za pružanje informacija MSP-ovima o načinima sudjelovanja u obuhvaćenoj nabavi iz ovog poglavlja.

PUBLIC

5. Kako bi se olakšalo sudjelovanje MSP-ova u obuhvaćenoj nabavi, svaka stranka, u mjeri u kojoj je to moguće:

(a) navodi definiciju MSP-ova na elektroničkom portalu;

(b) nastoji osigurati svu natječajnu dokumentaciju bez naknade;

(c) poduzima sve druge mjere namijenjene olakšavanju sudjelovanja MSP-ova u javnoj nabavi obuhvaćenoj ovim poglavljem, pod uvjetom da takve mjere nisu diskriminirajuće u odnosu na poduzeća druge stranke.

PUBLIC

ČLANAK 28.23.

Suradnja

1. Stranke ulažu najveće napore kako bi razvile aktivnosti suradnje u cilju postizanja boljeg razumijevanja svojih sustava javne nabave, kao i boljeg pristupa svojim tržištima, u pitanjima kao što su:

(a) razmjena iskustava i informacija, kao što su regulatorni okviri, najbolji primjeri iz prakse i statistički podaci;

(b) olakšavanje sudjelovanja dobavljača u obuhvaćenoj nabavi, posebno u pogledu MSP-ova;

(c) razvoj i proširenje upotrebe elektroničkih sredstva u sustavima javne nabave;

(d) jačanje sposobnosti poticanjem uzajamnog učenja državnih službenika i osoblja naručitelja u cilju ispunjavanja odredaba ovog poglavlja.

2. Stranke obavješćuju Pododbor iz članka 28.21. o svim takvim aktivnostima.

PUBLIC

ČLANAK 28.24.

Daljnji pregovori

Pododbor za javnu nabavu iz članka 28.21. preispituje primjenu ovog poglavlja i najkasnije četiri godine nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma može predložiti Zajedničkom odboru da strankama preporuči održavanje daljnjih pregovora u cilju postizanja dodatnog otvaranja pristupa tržištu.

POGLAVLJE 29.

PODUZEĆA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU, PODUZEĆA KOJIMA SU ODOBRENA POSEBNA PRAVA ILI POVLASTICE I ODREĐENI MONOPOLI

PUBLIC

ČLANAK 29.1.

Područje primjene

1. Stranke potvrđuju svoja prava i obveze na temelju članka XVII. stavaka od 1. do 3. GATT-a iz 1994., Sporazuma o tumačenju članka XVII. GATT-a iz 1994. te članka VIII. stavaka 1., 2. i 5. GATS-a.

2. Ovo se poglavlje primjenjuje na poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određene monopole („subjekte") koji obavljaju komercijalne djelatnosti. Ako subjekt obavlja i komercijalne i nekomercijalne djelatnosti[1], ovim su poglavljem obuhvaćene samo komercijalne djelatnosti.

3. Ovo se poglavlje primjenjuje na poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određene monopole na svim razinama vlasti.

[1] Nekomercijalne djelatnosti mogu uključivati obavljanje legitimnog mandata za pružanje javnih usluga ili bilo kakve druge djelatnosti izravno povezane s osiguravanjem nacionalne obrane i postizanjem javne sigurnosti.

4. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na javnu nabavu robe ili usluge koju stranka nabavlja za državne potrebe, a ne radi preprodaje na tržištu ili za isporuku robe ili usluge za komercijalnu prodaju, bez obzira na to je li ta nabava „obuhvaćena nabava" kako je definirana u članku 28.2.

5. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na usluge koje se pružaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti.

6. Ovo se poglavlje ne primjenjuje na poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određene monopole u slučajevima kada je u jednoj od prethodnih triju uzastopnih fiskalnih godina godišnji prihod od komercijalnih djelatnosti tog subjekta iznosio manje od 100 milijuna posebnih prava vučenja[1].

7. Članak 29.4. ne primjenjuje se na uslužne sektore izvan područja primjene ovog Sporazuma.

8. Članak 29.4. ne primjenjuje se u mjeri u kojoj poduzeće u državnom vlasništvu, poduzeće kojem su odobrena posebna prava ili povlastice ili određeni monopol stranke obavlja kupnju i prodaju robe ili usluga u skladu s:

(a) bilo kojom postojećom nesukladnom mjerom koju stranka provodi, nastavi provoditi, obnovi ili izmijeni u skladu s člankom 17.14., 18.8. ili 25.10., kako je utvrđeno u njezinu rasporedu iz Priloga 17.-A; ili

[1] Prvih pet godina nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma prag će iznositi manje od 200 milijuna posebnih prava vučenja.

(b) bilo kojom nesukladnom mjerom koju stranka donosi ili provodi u pogledu sektora, podsektora ili aktivnosti u skladu s člankom 17.14., 18.8. ili 25.10. kako je utvrđeno u njezinu rasporedu iz Priloga 17.-B.

PUBLIC

ČLANAK 29.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i Priloga 29.:

(a) „komercijalne djelatnosti" znači djelatnosti koje obavlja poduzeće, a čiji je krajnji rezultat proizvodnja robe ili pružanje usluge za prodaju na relevantnom tržištu u količinama i po cijenama koje odredi poduzeće i koje se obavljaju radi ostvarivanja dobiti[1];

(b) „komercijalni kriteriji" znači kriteriji u pogledu cijene, kvalitete, dostupnosti, utrživosti, prijevoza i ostalih uvjeta kupnje ili prodaje, ili ostali čimbenici koje bi pri donošenju poslovnih odluka obično uzelo u obzir poduzeće u privatnom vlasništvu koje posluje u skladu s načelima tržišnog gospodarstva u relevantnoj djelatnosti ili industriji;

[1] Podrazumijeva se da „komercijalne djelatnosti" ne uključuju djelatnosti koje obavlja poduzeće koje posluje na neprofitnoj osnovi ili na temelju povrata troškova.

(c) „odrediti” znači uspostaviti ili odobriti monopol ili proširiti područje primjene monopola na dodatnu robu ili usluge;

(d) „određeni monopol” znači subjekt, uključujući skupinu subjekata ili državnu agenciju, koji je na relevantnom tržištu na području stranke određen kao jedini dobavljač ili kupac određene robe ili usluge, ali ne uključuje subjekt kojem je odobreno isključivo pravo intelektualnog vlasništva samo na temelju takvog odobrenja;

(e) „poduzeće kojem su odobrena posebna prava ili povlastice”[1] znači svako poduzeće, javno ili privatno, kojem je stranka pravno ili činjenično odobrila posebna prava ili povlastice; stranka odobrava posebna prava ili povlastice kad određuje dva ili više poduzeća ili ograničava broj poduzeća na dva ili više poduzeća ovlaštenih za dostavljanje robe ili usluge, uzimajući pritom u obzir posebne sektorske propise prema kojima je došlo do odobravanja prava ili povlastice, na način koji nije u skladu s objektivnim, proporcionalnim i nediskriminirajućim kriterijima, čime se znatno utječe na sposobnost bilo kojeg drugog poduzeća da isporučuje istu robu ili uslugu na istom zemljopisnom području pod u bitnom jednakim uvjetima;

(f) „usluga koja se pruža u okviru izvršavanja javnih ovlasti” znači usluga koja se pruža u okviru izvršavanja javnih ovlasti, kako je definirano u članku 1. stavku 3. točki (c) GATS-a i, među ostalim, ako je primjenjivo, u Prilogu o financijskim uslugama GATS-u; i

(g) „poduzeće u državnom vlasništvu” znači poduzeće koje je u vlasništvu ili pod kontrolom stranke[2].

---

[1] Podrazumijeva se da odobravanje dozvole ograničenom broju poduzeća u okviru dodjele ograničenih resursa u skladu s objektivnim, proporcionalnim i nediskriminirajućim kriterijima nije samo po sebi posebno pravo ili povlastica.

[2] Za određivanje vlasništva ili kontrole svi relevantni pravni i činjenični elementi ispituju se za svaki slučaj posebno.

ČLANAK 29.3.

Opće odredbe

Ne dovodeći u pitanje prava i obveze stranaka na temelju ovog poglavlja, nijednom se odredbom ovog poglavlja stranke ne sprečavaju da osnuju ili zadrže poduzeća u državnom vlasništvu, odrede ili zadrže monopole ili da poduzećima odobre posebna prava ili povlastice.

PUBLIC

ČLANAK 29.4.

Nediskriminirajuće postupanje i komercijalni kriteriji

1. Stranka osigurava da sva njezina poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određeni monopoli za vrijeme obavljanja komercijalnih djelatnosti:

(a) pri kupnji ili prodaji robe ili usluga postupaju u skladu s komercijalnim kriterijima, osim za ispunjavanje bilo kakvih uvjeta svojih zadaća javne službe koje nisu neusklađene s točkom (b) ili (c) ovog stavka;

(b) pri kupnji robe ili usluge:

i. za robu koju dobavlja ili uslugu koju pruža poduzeće iz druge stranke odobravaju tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji odobravaju za sličnu robu koju dobavljaju ili sličnu uslugu koju pružaju poduzeća iz dotične stranke; i

ii. za robu ili uslugu koje dobavlja poduzeće koje je obuhvaćeno ulaganje kako je definirano u članku 17.2. stavku 1. točki (d) na području te stranke odobravaju tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji odobravaju za sličnu robu koju dobavljaju ili sličnu uslugu koju pružaju poduzeća na relevantnom tržištu na području te stranke koja su ulaganja ulagatelja te stranke; i

(c) pri prodaji robe ili usluge:

i. poduzeću iz druge stranke odobravaju tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji odobravaju poduzećima dotične stranke; i

ii. poduzeću koje je obuhvaćeno ulaganje kako je definirano u članku 17.2. stavku 1. točki (d) na području te stranke odobravaju tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji odobravaju poduzećima na relevantnom tržištu na području te stranke koja su ulaganja ulagatelja te stranke.

PUBLIC

2. Stavkom 1. ne isključuje se mogućnost da poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice ili određeni monopoli:

(a) kupuju ili isporučuju robu ili pružaju usluge pod različitim uvjetima, uključujući uvjete cijene, ako su takvi različiti uvjeti uspostavljeni u skladu s komercijalnim kriterijima; ili

(b) odbiju kupiti ili isporučiti robu ili usluge ako do takvog odbijanja dođe u skladu s komercijalnim kriterijima.

PUBLIC

ČLANAK 29.5.

Regulatorni okvir

1. Stranke na najbolji način primjenjuju međunarodne norme, ako je primjenjivo, uključujući Smjernice OECD-a za korporativno upravljanje poduzećima u državnom vlasništvu.

2. Svaka stranka osigurava da regulatorna tijela ili druga tijela koja obavljaju regulatornu funkciju koja stranka osnuje ili zadrži:

(a) ne ovise i ne odgovaraju nijednom poduzeću koje to tijelo regulira kako bi se osigurala djelotvornost regulatorne funkcije; i

(b) u sličnim okolnostima djeluju nepristrano[1] u odnosu na sva poduzeća koja to tijelo regulira, uključujući poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određene monopole[2].

3. Svaka stranka primjenjuje svoje zakone i druge propise na poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice i određene monopole na dosljedan i nediskriminirajući način.

PUBLIC

ČLANAK 29.6.

Transparentnost

1. Stranka („stranka koja je podnijela zahtjev”) koja posumnja da na njezine interese iz ovog poglavlja negativno utječu komercijalne djelatnosti poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojem su odobrena posebna prava ili povlastice ili određenog monopola druge stranke može od te druge stranke („stranka kojoj je podnesen zahtjev”) zahtijevati da u pisanom obliku dostavi informacije o komercijalnim djelatnostima tog subjekta s obzirom na provedbu ovog poglavlja.

2. Stranka koja je podnijela zahtjev u zahtjevu koji je u skladu sa stavkom 1. navodi objašnjenje o tome kako smatra da bi aktivnosti subjekta mogle utjecati na njezine interese u skladu s ovim poglavljem te navodi koje od informacija navedenih u stavku 3. traži.

[1] Podrazumijeva se da se nepristranost regulatornog tijela pri obavljanju regulatorne funkcije ocjenjuje prema općem obrascu ili praksi tog regulatornog tijela.

[2] Podrazumijeva se da u slučaju sektora za koje su stranke u drugim poglavljima ovog Sporazuma dogovorile posebne obveze u pogledu regulatornog tijela prednost imaju relevantne odredbe iz tih drugih poglavlja.

3. Stranka kojoj je podnesen zahtjev dostavlja sljedeće informacije u skladu sa stavcima 1. i 2.:

(a) informacije o vlasničkoj i glasačkoj strukturi subjekta s navedenim postotkom udjelâ koje ta stranka, njezina poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice ili određeni monopoli kumulativno posjeduju i postotkom glasačkih prava koja kumulativno imaju u tom subjektu;

(b) opis svih posebnih udjela ili posebnih glasačkih ili drugih prava koje imaju ta stranka, njezina poduzeća u državnom vlasništvu, poduzeća kojima su odobrena posebna prava ili povlastice ili određeni monopoli ako se takva prava razlikuju od onih povezanih s općim redovnim udjelima u tom subjektu;

(c) organizacijsku strukturu subjekta i sastav njegova upravnog odbora ili bilo kojeg istovrijednog tijela;

(d) opis državnih službi ili javnih tijela koja reguliraju ili prate taj subjekt; opis zahtjeva za izvješćivanje koje su joj nametnule te državne službe ili javna tijela; prava i prakse tih državnih službi ili bilo kojih javnih tijela u pogledu imenovanja, razrješenja ili nagrađivanja viših izvršnih direktora i članova njegova upravnog odbora ili istovrijednog upravljačkog tijela;

PUBLIC

(e) godišnji prihod subjekta i njegova ukupna imovina u zadnje tri godine za koje su informacije dostupne;

(f) podatke o izuzećima, imunitetima i povezanim mjerama od kojih subjekt ima koristi u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke kojoj je podnesen zahtjev; i

(g) sve dodatne javno dostupne informacije o subjektu, uključujući godišnje financijske izvještaje i revizije koje su provele treće strane.

4. Stavcima 1., 2. i 3. ni od jedne se stranke ne zahtijeva objavljivanje povjerljivih informacija koje ne bi bilo u skladu s njezinim zakonima i drugim propisima, kojim bi se ometalo izvršavanje zakonodavstva, koje bi na drugi način bilo protivno javnom interesu ili bi moglo ugroziti legitimne komercijalne interese određenih poduzeća.

5. Ako zatražene informacije nisu dostupne stranci kojoj je podnesen zahtjev, ta stranka stranci koja je podnijela zahtjev dostavlja razloge za to u pisanom obliku.

PUBLIC

ČLANAK 29.7.

Prilog za određenu stranku

1. Članak 29.4. ne primjenjuje se na nesukladne djelatnosti poduzeća u državnom vlasništvu ili određenih monopola koje stranka navodi u svojem rasporedu iz Priloga 29. u skladu s uvjetima iz tog rasporeda.

2. Na zahtjev bilo koje stranke Zajedničko vijeće može donijeti odluku o izmjeni Priloga 29. u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a) te u svakom slučaju razmatra izmjene Priloga 29. u roku od pet godina od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

POGLAVLJE 30.

POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA

ČLANAK 30.1.

Načela

Stranke prepoznaju važnost slobodnog i nenarušenog tržišnog natjecanja u trgovini i ulaganjima. Stranke potvrđuju da poslovna praksa protivna tržišnom natjecanju može poremetiti pravilno funkcioniranje tržišta i umanjiti koristi liberalizacije trgovine.

PUBLIC

ČLANAK 30.2.

Regulatorni okvir

1. Svaka stranka zadržava ili donosi pravo tržišnog natjecanja koje se primjenjuje na sve sektore gospodarstva[1] i kojim se na učinkovit način u obzir uzimaju sljedeće prakse:

(a) sporazumi između poduzeća, odluke udruženja poduzeća i usklađene prakse čiji je cilj ili učinak sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja;

(b) zloupotreba vladajućeg položaja koju čini jedno ili više poduzeća; i

(c) spajanja poduzeća kojima se znatno ometa učinkovito tržišno natjecanje, a posebno zbog stvaranja ili jačanja dominantnog položaja.

2. Svaka stranka osigurava da su sva poduzeća, privatna ili javna, obvezna primjenjivati pravo tržišnog natjecanja iz stavka 1.

3. Primjenom prava tržišnog natjecanja svake od stranaka ne bi se trebalo sprečavati, pravno ili činjenično, obavljanje ikakvih zadaća od javnog interesa dodijeljenih predmetnim poduzećima. Izuzeća od prava tržišnog natjecanja stranke trebala bi biti ograničena na zadaće od javnog interesa koje su nužne za postizanje željenog cilja javne politike i transparentna.

[1] Podrazumijeva se da se pravo tržišnog natjecanja u Europskoj uniji primjenjuje na poljoprivredni sektor u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL EU L 347, 20.12.2013., str. 671.).

ČLANAK 30.3.

Provedba

1. Svaka stranka ima uspostavljeno funkcionalno neovisno tijelo koje je odgovorno za cjelovitu primjenu i djelotvornu provedbu zakonodavstva u području tržišnog natjecanja iz članka 30.2. i koje ima odgovarajuće ovlasti i resurse potrebne za takvu primjenu i provedbu.

2. Svaka stranka primjenjuje svoje zakonodavstvo u području tržišnog natjecanja na transparentan i nediskriminirajući način, uz poštovanje načela poštenog postupka i prava na obranu predmetnih poduzeća, bez obzira na to kojoj državi pripadaju ili koji im je status vlasništva.

ČLANAK 30.4.

Suradnja

1. Stranke potvrđuju da je promicanje suradnje u područjima povezanima s politikom tržišnog natjecanja i njezinom provedbom u njihovu zajedničkom interesu.

2. Kako bi se olakšala suradnja, tijela stranaka nadležna za zaštitu tržišnog natjecanja mogu razmjenjivati informacije, podložno pravilima o povjerljivosti predviđenima u njihovim zakonima i drugim propisima.

PUBLIC

3. Tijela stranaka nadležna za zaštitu tržišnog natjecanja nastoje, u mjeri u kojoj je to moguće i ako je primjereno, uskladiti svoje provedbene aktivnosti kad je riječ o istim ili povezanim postupcima ili predmetima.

PUBLIC

ČLANAK 30.5.

Savjetovanja

1. Radi promicanja uzajamnog razumijevanja između stranaka ili rješavanja posebnih pitanja o tumačenju ili primjeni ovog poglavlja, stranke na zahtjev bilo koje od njih odmah započinju savjetovanje o svakom pitanju koje se odnosi na tumačenje ili primjenu ovog poglavlja[1]. Stranka koja traži savjetovanje navodi, prema potrebi, kako to pitanje utječe na trgovinu ili ulaganje između stranaka.

2. Kako bi se olakšala savjetovanja iz stavka 1., svaka stranka nastoji drugoj stranci dostaviti relevantne informacije koje nisu povjerljive.

ČLANAK 30.6.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na ovo poglavlje.

1 Za stranku EU sugovornik je Glavna uprava Europske komisije za tržišno natjecanje.

POGLAVLJE 31.

SUBVENCIJE

PUBLIC

ČLANAK 31.1.

Načela

Stranke priznaju da se subvencije mogu dodijeliti ako je to potrebno za ostvarenje ciljeva javne politike. Međutim, stranke potvrđuju da se određenim subvencijama može poremetiti uredno funkcioniranje tržištâ i umanjiti koristi liberalizacije trgovine i tržišnog natjecanja. Stoga stranka u načelu ne dodjeljuje subvencije ako negativno utječu ili bi mogle negativno utjecati na trgovinu ili tržišno natjecanje između stranaka.

ČLANAK 31.2.

Definicija i područje primjene

1. Za potrebe ovog poglavlja „subvencija" znači mjera koja ispunjava uvjete iz članka 1.1. Sporazuma o subvencijama i kompenzacijskim mjerama neovisno o tome odobrava li se poduzeću koje isporučuje robu ili poduzeću koje pruža usluge[1].

[1] Podrazumijeva se da ovaj članak ne dovodi u pitanje ishod budućih rasprava u WTO-u ili povezanim plurilateralnim forumima o definiciji subvencija za usluge.

2. Ovo se poglavlje primjenjuje na subvencije koje su specifične u skladu s člankom 2. Sporazuma o subvencijama i kompenzacijskim mjerama.

3. Ovo se poglavlje primjenjuje na subvencije bilo kojem poduzeću, uključujući privatna i javna poduzeća.

4. Svaka stranka osigurava da se na subvencije koje se dodjeljuju poduzećima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa primjenjuju pravila utvrđena u ovom poglavlju, u mjeri u kojoj se primjenom tih pravila ne ometa, pravno ili činjenično, obavljanje određenih zadaća dodijeljenih tim poduzećima. Dodijeljene zadaće moraju biti transparentne, a svako ograničenje ili odstupanje od primjene pravila utvrđenih u ovom poglavlju ne smije prelaziti ono što je nužno za obavljanje tih zadaća.

5. Članak 31.5. ne primjenjuje se na subvencije povezane s trgovinom robom obuhvaćenom Prilogom 1. Sporazumu o poljoprivredi.

6. Članci 31.5. i 31.6. ne primjenjuju se na audiovizualni sektor.

7. Članci 31.5. i 31.6. ne primjenjuju se na subvencije koje se dodjeljuju autohtonim narodima i njihovim zajednicama za pomoć u gospodarskom razvoju[1]. Takve subvencije moraju biti ciljane, proporcionalne i transparentne.

8. Članci 31.5 i 31.6 ne primjenjuju se na subvencije dodijeljene kako bi se nadoknadila šteta nastala zbog prirodnih katastrofa ili drugih iznimnih događaja.

[1] Za potrebe ovog stavka autohtonim narodima i njihovim zajednicama smatraju se oni narodi definirani u pravu svake stranke. Za stranku EU, njezino pravo obuhvaća i pravo Europske unije i pravo svake od njezinih država članica.

9. Članak 31.5. ne primjenjuje se na subvencije koje se dodjeljuju privremeno kao odgovor na gospodarsku izvanrednu situaciju[1]. Takve subvencije moraju biti proporcionalne i ciljane kako bi se riješila ta gospodarska izvanredna situacija.

10. Zajedničko vijeće može donijeti odluku o izmjeni definicije „subvencije" iz stavka 1. ovog članka u mjeri u kojoj se odnosi na poduzeća koja pružaju usluge, u cilju uključivanja ishoda budućih rasprava o tom pitanju u okviru WTO-a ili povezanih plurilateralnih foruma, u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a).

PUBLIC

ČLANAK 31.3.

Odnos prema Sporazumu o WTO-u

Ovim poglavljem ne dovode se u pitanje prava i obveze koje svaka stranka ima na temelju članka XV. GATS-a, članka XVI. GATT-a iz 1994., Sporazuma o subvencijama i kompenzacijskim mjerama i Sporazuma o poljoprivredi.

[1] „Gospodarska izvanredna situacija" znači gospodarski događaj koji uzrokuje ozbiljan poremećaj u gospodarstvu stranke. Za stranku EU „gospodarstvo stranke" znači gospodarstvo Europske unije, odnosno jedne ili više njezinih država članica.

ČLANAK 31.4.

Transparentnost

PUBLIC

1. Svaka stranka objavljuje sljedeće informacije povezane sa subvencijom koja se dodjeljuje ili nastavlja dodjeljivati na njezinu području:

(a) pravnu osnovu i svrhu subvencije;

(b) oblik subvencije;

(c) iznos subvencije ili iznos predviđen u proračunu za subvenciju; i

(d) ako je to moguće, ime primatelja subvencije.

2. Stranka ispunjava zahtjeve utvrđene u stavku 1. ovog članka:

(a) na temelju obavijesti u skladu s člankom 25. Sporazuma o subvencijama i kompenzacijskim mjerama, pod uvjetom da obavijest sadržava sve informacije iz stavka 1. ovog članka i da se dostavlja najmanje svake dvije godine;

(b) na temelju obavijesti u skladu s člankom 18. Sporazuma o poljoprivredi; ili

(c) na temelju objave stranke ili u njezino ime na javno dostupnim internetskim stranicama do 31. prosinca kalendarske godine koja slijedi nakon godine u kojoj je subvencija dodijeljena ili se nastavila dodjeljivati.

PUBLIC

ČLANAK 31.5.

Savjetovanja

1. Ako stranka smatra da subvencija koju je dodijelila druga stranka ima ili bi mogla imati negativan učinak na njezine trgovinske interese ili tržišno natjecanje, ta stranka („stranka koja je podnijela zahtjev”) može pisanim putem izraziti svoju zabrinutost drugoj stranci („stranci kojoj je podnesen zahtjev”) i zatražiti savjetovanje o tom pitanju. Takav zahtjev uključuje objašnjenje o tome kako subvencija ima ili bi mogla imati negativan učinak na trgovinske interese stranke koja je podnijela zahtjev ili na tržišno natjecanje.

2. Za potrebe stavka 1. stranka koja je podnijela zahtjev može od stranke kojoj je podnesen zahtjev zatražiti sljedeće informacije o subvenciji:

(a) pravnu osnovu i cilj politike ili svrhu subvencije;

(b) oblik subvencije;

(c) datume i trajanje subvencije i sve druge rokove povezane s njom;

(d) zahtjeve prihvatljivosti za subvenciju;

(e) ukupni iznos ili godišnji iznos predviđen u proračunu za subvenciju;

(f) ako je to moguće, ime primatelja subvencije; i

(g) sve druge informacije koje omogućuju procjenu negativnih učinaka subvencije.

3. Stranka kojoj je podnesen zahtjev dostavlja tražene informacije u skladu sa stavkom 2. u pisanom obliku najkasnije 60 dana od datuma primitka zahtjeva.

4. Ako stranka kojoj je podnesen zahtjev u cijelosti ili djelomično ne dostavi informacije zatražene u skladu sa stavcima 2. i 3., obrazlaže to u pisanom obliku.

5. Ako nakon primitka zatraženih informacija i nakon savjetovanja stranka koja je podnijela zahtjev smatra da predmetna subvencija ima ili bi mogla imati znatan negativan učinak na njezine trgovinske interese ili tržišno natjecanje, stranka kojoj je podnesen zahtjev ulaže maksimalan trud kako bi uklonila ili svela te učinke na najmanju moguću mjeru.

PUBLIC

ČLANAK 31.6.

Subvencije koje podliježu uvjetima

1. Pri dodjeli sljedećih subvencija svaka stranka primjenjuje sljedeće uvjete:

(a) kad je riječ o subvencijama kojima je vlada, izravno ili neizravno, odgovorna za jamčenje dugova ili obveza određenih poduzeća, da pokriće tih dugova ili obveza nije neograničeno s obzirom na iznos tih dugova ili obveza ili da trajanje odgovornosti vlade nije neograničeno; i

(b) kad je riječ o subvencijama nesolventnim poduzećima ili poduzećima u problemima (kao što su zajmovi i jamstva, bespovratna novčana sredstva, injekcije kapitala, davanje imovine ispod tržišnih cijena i oslobođenje od poreza) čije je trajanje dulje od godine dana, da je na temelju realističnih pretpostavki sastavljen vjerodostojan plan restrukturiranja kako bi se osiguralo da se u razumnom roku obnovi dugoročna održivost nesolventnih poduzeća ili poduzeća u problemima i da poduzeće, uz iznimku malih i srednjih poduzeća, doprinosi troškovima restrukturiranja.

2. Stavak 1. točka (b) ne primjenjuje se na subvencije koje se dodjeljuju poduzećima kao privremena potpora likvidnosti u obliku jamstava za zajmove ili zajmova ograničenog iznosa dovoljnog da se poduzeće u problemima zadrži na tržištu dovoljno dugo kako bi se donio plan restrukturiranja ili likvidacije.

PUBLIC

3. Ovaj se članak primjenjuje samo na subvencije koje negativno utječu ili bi mogle negativno utjecati na trgovinu i tržišno natjecanje druge stranke.

4. Ovaj se članak ne primjenjuje na subvencije:

(a) koje su odobrene kako bi se osigurao uredan izlazak društva s tržišta; ili

(b) čiji su kumulativni iznosi ili proračuni manji od 170 000 posebnih prava vučenja po poduzeću tijekom razdoblja od tri uzastopne godine.

PUBLIC

ČLANAK 31.7.

Upotreba subvencija

Svaka stranka osigurava da poduzeća upotrebljavaju subvencije samo za izričito definirani cilj politike za koju su te subvencije dodijeljene[1].

[1] Podrazumijeva se da se obveza smatra ispunjenom ako je stranka u tu svrhu uspostavila odgovarajući zakonodavni okvir i upravne postupke.

ČLANAK 31.8.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na članak 31.5. stavak 5.

PUBLIC

ČLANAK 31.9.

Povjerljivost

1. Pri razmjeni informacija u skladu s ovim poglavljem stranke uzimaju u obzir ograničenja uvedena njihovim pravom u pogledu profesionalne i poslovne tajne te osiguravaju zaštitu poslovnih tajni i ostalih povjerljivih informacija.

2. Ako stranka proslijedi informacije na temelju ovog poglavlja, stranka koja prima te informacije čuva njihovu povjerljivost.

POGLAVLJE 32.

INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

PUBLIC

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 32.1.

Ciljevi

1. Ciljevi su ovog poglavlja:

(a) olakšati proizvodnju i komercijalizaciju inovativne i kreativne robe i usluga između stranaka te time pridonijeti održivijem i uključivom gospodarstvu stranaka;

(b) olakšati i urediti trgovinu između stranaka te smanjiti poremećaje i prepreke u takvoj trgovini; i

(c) postići odgovarajuću i djelotvornu razinu zaštite i provedbe prava intelektualnog vlasništva.

2. Ciljevi utvrđeni u članku 7. Sporazuma o TRIPS-u primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovo poglavlje.

PUBLIC

ČLANAK 32.2.

Područje primjene

1. Svaka stranka poštuje svoje obveze iz međunarodnih ugovora u području intelektualnog vlasništva kojih je stranka, uključujući Sporazum o TRIPS-u.

2. Ovim se poglavljem dopunjuju i dodatno preciziraju prava i obveze stranaka u okviru Sporazuma o TRIPS-u i drugih međunarodnih ugovora u području intelektualnog vlasništva.

3. Ništa u ovom poglavlju ne sprečava stranku da primijeni odredbe svojeg prava kojima se uvode viši standardi za zaštitu i provedbu prava intelektualnog vlasništva, pod uvjetom da su te odredbe u skladu s ovim poglavljem. Svaka stranka slobodna je odrediti odgovarajuću metodu provedbe ovog poglavlja u okviru svojeg pravnog sustava i prakse.

ČLANAK 32.3.

Načela

1. Načela u članku 8. Sporazuma o TRIPS-u primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovo poglavlje.

2. Uzimajući u obzir temeljne ciljeve javne politike nacionalnih sustava, stranke prepoznaju da je u okviru njihovih sustava intelektualnog vlasništva, istodobno poštujući načelo transparentnosti te uzimajući u obzir interese relevantnih dionika, uključujući nositelje prava, korisnike i širu javnost, potrebno sljedeće:

(a) promicati inovacije i kreativnost; i

(b) olakšati širenje informacija, znanja, tehnologija, kulture i umjetnosti.

PUBLIC

ČLANAK 32.4.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga 32.-A, 32.-B i 32.-C:

(a) „Bernska konvencija” znači Bernska konvencija za zaštitu književnih i umjetničkih djela od 9. rujna 1886., kako je zadnje izmijenjena 28. rujna 1979.;

(b) „prava intelektualnog vlasništva” znači sve kategorije prava intelektualnog vlasništva obuhvaćene pododjeljcima od 1. do 7. odjeljka B ovog poglavlja ili odjeljcima od 1. do 7. dijela II. Sporazuma o TRIPS-u; zaštita intelektualnog vlasništva uključuje zaštitu od nepoštenog tržišnog natjecanja u skladu s člankom 10.*a* Pariške konvencije;

(c) „Pariška konvencija” znači Pariška konvencija za zaštitu industrijskog vlasništva od 20. ožujka 1883., kako je zadnje revidirana u Stockholmu 14. srpnja 1967. i izmijenjena 28. rujna 1979.;

(d) „Rimska konvencija” znači Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, sastavljena u Rimu 26. listopada 1961.; i

(e) „WIPO” znači Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo.

PUBLIC

ČLANAK 32.5.

Nacionalni tretman

1. Kad je riječ o svim kategorijama prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenima ovim poglavljem, svaka stranka državljanima druge stranke odobrava tretman koji nije manje povoljan od onog koji odobrava svojim državljanima u pogledu zaštite[1] prava intelektualnog vlasništva, podložno iznimkama koje su već predviđene u Pariškoj konvenciji, Bernskoj konvenciji, Rimskoj konvenciji ili Ugovoru o intelektualnom vlasništvu s obzirom na integrirane sklopove, sastavljenom u Washingtonu 26. svibnja 1989. te Ugovoru o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, sastavljenom u Ženevi 20. prosinca 1996. Kad je riječ o umjetnicima izvođačima, proizvođačima fonograma i organizacijama za radiodifuziju, ta se obveza primjenjuje samo u pogledu prava predviđenih u okviru ovog poglavlja.

2. Stranka može iskoristiti iznimke dopuštene na temelju stavka 1. u vezi sa svojim sudskim i upravnim postupcima, među ostalim i to da od državljanina druge stranke zahtijeva da odredi adresu za dostavu pismena na njezinu području ili da imenuje zastupnika na njezinu području, pod uvjetom da je riječ o iznimci:

(a) koja je potrebna radi usklađenosti sa zakonima ili drugim propisima dotične stranke koji nisu u suprotnosti s ovim poglavljem; i

[1] Za potrebe ovog stavka „zaštita" uključuje pitanja koja utječu na raspoloživost, stjecanje, područje primjene, održavanje i izvršavanje prava intelektualnog vlasništva, kao i pitanja koja utječu na upotrebu prava intelektualnog vlasništva kojom se posebno bavi u ovom poglavlju. Nadalje, za potrebe ovog stavka „zaštita" uključuje i mjere za sprečavanje izbjegavanja djelotvornih tehničkih mjera i mjera koje se odnose na informacije o upravljanju pravima.

(b) ako se takve iznimke ne primjenjuju na način koji bi činio prikriveno ograničavanje trgovine.

3. Stavak 1. ne primjenjuje se na postupke predviđene u multilateralnim sporazumima sklopljenima pod okriljem WIPO-a koji se odnose na stjecanje ili održavanje prava intelektualnog vlasništva.

PUBLIC

ČLANAK 32.6.

Intelektualno vlasništvo i javno zdravlje

1. Stranke priznaju važnost Deklaracije o Sporazumu o TRIPS-u i javnom zdravlju, koja je donesena na ministarskoj konferenciji WTO-a u Dohi 14. studenoga 2001. („Deklaracija iz Dohe”). Stranke pri tumačenju i provedbi prava i obveza iz ovog poglavlja osiguravaju usklađenost s Deklaracijom iz Dohe.

2. Stranke provode članak 31.*a* Sporazuma o TRIPS-u, kao i njegov Prilog i Dodatak tom prilogu, koji je stupio na snagu 23. siječnja 2017.

ČLANAK 32.7.

Iscrpljenje

Ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne sprečava stranku da utvrdi primjenjuje li se na temelju njezina pravnog sustava iscrpljenje prava intelektualnog vlasništva i pod kojim uvjetima.

PUBLIC

ODJELJAK B

STANDARDI U PODRUČJU PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

PODODJELJAK 1.

AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA

ČLANAK 32.8.

Međunarodni sporazumi

1. Svaka stranka potvrđuje svoje obveze u okviru sljedećih instrumenata i postupa u skladu s njima:

(a) Bernska konvencija;

(b) Rimska konvencija;

(c) Ugovor o autorskom pravu WIPO-a, sastavljen u Ženevi 20. prosinca 1996.;

(d) WPPT; i

(e) Marakeški ugovor o olakšanju pristupa objavljenim djelima za osobe koje su slijepe, koje imaju oštećenje vida ili imaju drugih poteškoća u korištenju tiskanim materijalima, sastavljen u Marakešu 27. lipnja 2013.

2. Svaka stranka poduzima sve mjere koje su potrebne za ratifikaciju Pekinškog ugovora o audiovizualnim izvedbama donesenog u Pekingu 24. lipnja 2012. ili za pristup tom ugovoru.

ČLANAK 32.9.

Autori

Svaka stranka autorima osigurava isključivo pravo da odobre ili zabrane:

(a) izravno ili neizravno, privremeno ili trajno umnožavanje svojih djela bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično;

PUBLIC

(b) svaki oblik javne distribucije izvornika svojih djela ili njegovih umnoženih primjeraka prodajom ili na drugi način;

(c) svako priopćavanje svojih djela javnosti, žično ili bežično, uključujući stavljanje svojih djela na raspolaganje javnosti tako da im svatko može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sam odabere; i

(d) komercijalno iznajmljivanje javnosti izvornika ili umnoženih primjeraka svojih računalnih programa i kinematografskih djela.

PUBLIC

ČLANAK 32.10.

Umjetnici izvođači

Svaka stranka umjetnicima izvođačima osigurava isključivo pravo da odobre ili zabrane:

(a) fiksaciju[1] vlastitih izvedbi;

(b) izravno ili neizravno, privremeno ili trajno umnožavanje fiksacija svojih izvedbi bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično;

(c) distribuiranje javnosti fiksacija svojih izvedbi, prodajom ili na drugi način;

[1] „Fiksacija" znači ugrađivanje zvukova ili njihova predstavljanja na podlogu s koje se mogu slušati, umnožavati ili priopćavati putem nekog uređaja.

(d) stavljanje na raspolaganje javnosti fiksacija svojih izvedbi, žično ili bežično, tako da im svatko može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sam odabere; i

(e) bežično radiodifuzijsko emitiranje i priopćavanje javnosti svojih izvedbi, osim ako već sama izvedba predstavlja radiodifuzijsko emitiranje ili se izvedba reproducira s fiksirane podloge.

PUBLIC

ČLANAK 32.11.

Proizvođači fonograma

Svaka stranka proizvođačima fonograma osigurava isključivo pravo da odobre ili zabrane:

(a) izravno ili neizravno, privremeno ili trajno, umnožavanje svojih fonograma bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično;

(b) distribuciju svojih fonograma javnosti, uključujući njihove kopije, prodajom ili drugim prijenosom vlasništva;

(c) stavljanje na raspolaganje javnosti svojih fonograma, žično ili bežično, tako da im svatko može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sam odabere; i

(d) komercijalno iznajmljivanje svojih fonograma javnosti.

PUBLIC

ČLANAK 32.12.

Organizacije za radiodifuziju

Svaka stranka organizacijama za radiodifuziju osigurava isključivo pravo da odobre ili zabrane:

(a) fiksaciju svojih emitiranja koja se prenose bežičnim putem;

(b) izravno ili neizravno, privremeno ili trajno umnožavanje fiksacija emitiranja koja se prenose bežičnim putem, bilo kojim sredstvom i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično; i

(c) ponovno bežično radiodifuzijsko emitiranje svojih programa i priopćavanje svojih emitiranja javnosti[1] ako se to priopćavanje odvija na javno dostupnim mjestima uz plaćanje ulaznice.

[1] Podrazumijeva se da ništa u ovom stavku ne sprečava stranku da odredi uvjete pod kojima se to pravo može ostvariti, u skladu s člankom 13. točkom (d) Rimske konvencije.

ČLANAK 32.13.

Radiodifuzijsko emitiranje i priopćavanje javnosti
fonograma objavljenih u komercijalne svrhe[1]

1. Svaka stranka predviđa pravo kako bi se osiguralo da korisnik plaća jedinstvenu primjerenu naknadu umjetnicima izvođačima i proizvođačima fonograma ako se fonogram objavljen u komercijalne svrhe ili umnoženi primjerak takva fonograma upotrebljava za radiodifuzijsko emitiranje ili priopćavanje javnosti[2].

2. Svaka stranka osigurava da relevantni umjetnici izvođači i proizvođači fonograma dijele jedinstvenu primjerenu naknadu iz stavka 1. Stranke mogu donijeti zakonodavni akt koji, u nedostatku sporazuma između umjetnika izvođača i proizvođača fonograma, utvrđuje uvjete pod kojima umjetnici izvođači i proizvođači fonograma dijele takvu jedinstvenu primjerenu naknadu.

PUBLIC

---

1 Svaka stranka može umjetnicima izvođačima i proizvođačima fonograma dodijeliti opsežnija prava u pogledu radiodifuzijskog emitiranja i priopćavanja javnosti fonograma objavljenih u komercijalne svrhe.

2 Za potrebe ovog članka „priopćavanje javnosti" ne uključuje stavljanje fonograma na raspolaganje javnosti, žično ili bežično, tako da fonogramu svatko može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sam odabere.

ČLANAK 32.14.

Trajanje zaštite

1. Prava autora djela traju doživotno i najmanje 70 godina nakon njegove smrti, bez obzira na dan na koji je djelo zakonito stavljeno na raspolaganje javnosti[1].

2. Trajanje zaštite predviđeno u stavku 1. za djelo za koje postoji zajedničko autorsko pravo računa se od smrti posljednjeg preživjelog autora.

PUBLIC

[1] Ako stranka navodi posebno razdoblje zaštite u slučajevima u kojima je pravna osoba imenovana nositeljem prava, zaštita traje najmanje 70 godina nakon što je djelo zakonito stavljeno na raspolaganje javnosti.

3. Trajanje zaštite anonimnih djela i djela pod pseudonimima iznosi najmanje 70 godina od zakonitog stavljanja djela na raspolaganje javnosti. Međutim, ako pseudonim autora ne dovodi u sumnju identitet autora ili ako autor otkrije svoj identitet tijekom razdoblja iz ovog stavka, primjenjuje se trajanje zaštite predviđeno u stavku 1.

4. Trajanje zaštite kinematografskih ili audiovizualnih djela ističe najranije 70 godina nakon smrti posljednjeg preživjelog autora. Zakonima i drugim propisima stranaka određuju se osobe koje će se smatrati autorima kinematografskog ili audiovizualnog djela.

5. Prava organizacija za radiodifuziju ističu 50 godina od datuma prvog emitiranja.

PUBLIC

6. Prava umjetnikâ izvođačâ istječu najranije 50 godina nakon datuma fiksacije izvedbe; međutim:

(a) ako je fiksacija izvedbe zakonito objavljena ili, ako je to stranka predvidjela, zakonito priopćena javnosti u roku od 50 godina iz ovog stavka, trajanje zaštite računa se od datuma prve takve objave ili, ako je to stranka predvidjela, od prvog takvog priopćavanja javnosti; ako stranka predviđa obje mogućnosti, trajanje zaštite izračunava se na temelju onog događaja koji nastupi ranije; i

(b) ako je fiksacija izvedbe na fonogramu zakonito objavljena ili, ako je to stranka predvidjela, zakonito priopćena javnosti u roku od 50 godina iz ovog stavka, trajanje zaštite istječe najranije 70 godina nakon datuma prve takve objave ili, ako je to stranka predvidjela, nakon prvog takvog priopćavanja javnosti; ako stranka predviđa obje mogućnosti, trajanje zaštite izračunava se na temelju onog događaja koji nastupi ranije.

PUBLIC

7. Prava proizvođača fonograma istječu najranije 50 godina nakon fiksacije fonograma. Međutim, ako je fonogram zakonito objavljen ili, ako je to stranka predvidjela, zakonito priopćen javnosti u tom razdoblju, ta prava istječu najranije 70 godina od prve takve objave ili, ako je to stranka predvidjela, prvog takvog priopćavanja javnosti. Stranke mogu donijeti ili zadržati djelotvorne mjere kako bi osigurale da umjetnici izvođači i proizvođači fonograma pravedno dijele dobit ostvarenu tijekom 20 godina zaštite nakon isteka 50 godina.

PUBLIC

ČLANAK 32.15.

Pravo slijeđenja

1. Svaka stranka u korist autora izvornika djela grafičke ili likovne umjetnosti predviđa „pravo slijeđenja", koje se definira kao neotuđivo pravo, kojeg se nije moguće odreći, čak ni unaprijed, na udio dobiti ostvarene od svake preprodaje tog djela koja uslijedi nakon što ga autor proda prvi put[1].

2. Pravo slijeđenja iz stavka 1. primjenjuje se na sve radnje preprodaje u koje su kao prodavatelji, kupci ili posrednici uključene osobe koje se profesionalno bave trgovinom umjetninama, kao što su javne aukcije, umjetničke galerije i, općenito, svi trgovci umjetninama.

[1] Neovisno o ovom članku, za Čile se i dalje u pogledu izračuna dobiti može primjenjivati članak 36. stavak prvi Zakona br. 17.366 od 28. kolovoza 1970., kako je izmijenjen Zakonom br. 21.045 od 13. listopada 2017.

3. Svaka stranka može predvidjeti da se pravo slijeđenja iz stavka 1. ne primjenjuje na radnje preprodaje ako je prodavatelj stekao djelo izravno od autora u razdoblju kraćem od tri godine prije te preprodaje i ako prodajna cijena nije veća od određenog minimalnog iznosa.

PUBLIC

ČLANAK 32.16.

Kolektivno ostvarivanje prava

1. Stranke promiču suradnju između svojih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava u svrhe promicanja raspoloživosti djela i drugih predmeta zaštite na područjima stranaka i prijenosa prihoda od prava za upotrebu takvih djela ili drugih predmeta zaštite između odgovarajućih organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.

2. Stranke promiču transparentnost organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, posebno u smislu prihoda od prava koje prikupljaju, odbitaka koje primjenjuju na prihode od prava koje prikupljaju, upotrebe prikupljenih prihoda od prava, politike raspodjele i njihova repertoara.

3. Svaka stranka osigurava da se organizacije za kolektivno ostvarivanje prava sa sjedištem na području stranke koje zastupaju drugu organizaciju za kolektivno ostvarivanje prava sa sjedištem na području druge stranke putem ugovora o zastupanju potiču da točno, redovito i savjesno isplaćuju iznose koje duguju organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava koju zastupaju te joj dostavljaju informacije o iznosu prihoda od prava naplaćenih u njezino ime i svim odbicima od prihoda od tih prava.

ČLANAK 32.17.

Ograničenja i iznimke

Svaka stranka osigurava ograničenja ili iznimke od prava utvrđenih u člancima od 32.9. do 32.13. samo za određene posebne slučajeve koji nisu u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugih predmeta zaštite i koji neopravdano ne dovode u pitanje zakonite interese nositelja prava.

PUBLIC

ČLANAK 32.18.

Zaštita tehnoloških mjera

1. Svaka stranka osigurava odgovarajuću pravnu zaštitu protiv izbjegavanja bilo kakvih djelotvornih tehnoloških mjera, ako dotična osoba koja izbjegava mjeru zna ili ima opravdanih razloga znati da to čini.

2. Svaka stranka osigurava odgovarajuću pravnu zaštitu protiv proizvodnje, uvoza, distribucije, prodaje, iznajmljivanja, oglašavanja u svrhu prodaje ili iznajmljivanja, ili posjedovanja uređaja, proizvoda ili komponenata u komercijalne svrhe ili pružanja usluga:

(a) koji se promiču, oglašavaju ili prodaju na tržištu radi izbjegavanja djelotvornih tehnoloških mjera;

(b) koji osim izbjegavanja djelotvornih tehnoloških mjera imaju samo ograničenu komercijalnu svrhu ili upotrebu; ili

(c) koji su ponajprije osmišljeni, proizvedeni, prilagođeni ili se izvode u svrhu omogućivanja ili olakšavanja izbjegavanja bilo kakvih djelotvornih tehnoloških mjera.

3. Za potrebe ovog pododjeljka „tehnološka mjera" znači svaka tehnologija, uređaj ili komponenta koja je, u uobičajenom okviru njezina rada, osmišljena za sprečavanje ili ograničavanje radnji, u pogledu djela ili drugih predmeta zaštite[1], koje nije odobrio nositelj autorskog ili srodnih prava kako je predviđeno pravom stranke. Tehnološke mjere smatraju se djelotvornima ako nositelji prava upotrebu zaštićenog djela ili drugog predmeta zaštite kontroliraju putem primjene postupka nadzora pristupa ili postupka zaštite, poput enkripcije, premetanja ili druge transformacije djela ili drugog predmeta zaštite ili primjenom mehanizma kontrole umnožavanja kojim se ostvaruje cilj zaštite.

4. Neovisno o pravnoj zaštiti predviđenoj u stavku 1. ovog članka, ako nositelji prava ne poduzimaju dobrovoljne mjere, svaka stranka može prema potrebi poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurala da odgovarajuća pravna zaštita od izbjegavanja djelotvornih tehnoloških mjera utvrđenih u skladu s ovim člankom ne sprečava korisnike iznimaka ili ograničenja utvrđenih u skladu s člankom 32.17. da imaju koristi od takvih iznimaka ili ograničenja.

[1] Podrazumijeva se da se „djela ili drugi predmeti zaštite" ne primjenjuju na djela ili predmete zaštite za koje je istekao rok trajanja zaštite.

ČLANAK 32.19.

Obveze koje se odnose na informacije o upravljanju pravima

1. Svaka stranka osigurava primjerenu pravnu zaštitu protiv svake osobe koja svjesno i neovlašteno obavlja jednu od sljedećih radnji ako ta osoba zna ili ima opravdanih razloga znati da na taj način potiče, omogućuje, olakšava ili prikriva povredu autorskog ili srodnih prava, kako je predviđeno pravom stranke:

(a) uklanjanje ili izmjena bilo kakvih elektroničkih informacija o upravljanju pravima; i

(b) distribucija, uvoz za distribuciju, radiodifuzijsko emitiranje, priopćavanje javnosti ili stavljanje na raspolaganje javnosti djela ili drugog predmeta zaštite zaštićenog na temelju ovog pododjeljka s kojeg su neovlašteno uklonjene ili na kojem su izmijenjene elektroničke informacije o upravljanju pravima.

2. Za potrebe ovog članka „informacije o upravljanju pravima” znači sve informacije dobivene od nositelja prava koje identificiraju djelo ili drugi predmet zaštite iz ovog članka, autora ili bilo kojeg drugog nositelja prava ili informacije o uvjetima upotrebe djela ili drugog predmeta zaštite te svi brojevi ili kodovi koji predstavljaju takve informacije.

3. Stavak 2. primjenjuje se ako je bilo koja od navedenih informacija iz tog stavka povezana s umnoženim primjerkom djela ili drugog predmeta zaštite iz ovog članka ili ako se pojavljuje u vezi s priopćavanjem javnosti tog djela ili drugog predmeta zaštite.

PUBLIC

PODODJELJAK 2.

ŽIGOVI

ČLANAK 32.20.

Međunarodni sporazumi

Svaka stranka:

(a) postupa u skladu s protokolom koji se odnosi na Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova, donesen u Madridu 27. lipnja 1989., kako je izmijenjen 12. studenoga 2007.;

(b) postupa u skladu s Ugovorom o pravu žiga sklopljenim u Ženevi 27. listopada 1994. i Nicanskim sporazumom o međunarodnoj klasifikaciji roba i usluga u svrhu registriranja žigova od 15. lipnja 1957., kako je izmijenjen 28. rujna 1979.; i

(c) poduzima sve potrebne mjere kako bi pristupila Singapurskom ugovoru o pravu žigova potpisanom u Singapuru 27. ožujka 2006.

PUBLIC

ČLANAK 32.21.

Prava koja proizlaze iz žigova

Svaka stranka osigurava da vlasnik registriranog žiga ima isključivo pravo na sprečavanje trećih strana, koje nemaju pristanak vlasnika, da u trgovačkom prometu upotrebljavaju znakove istovjetne ili slične onima za koje je žig registriran ako bi takva upotreba dovela do vjerojatnosti dovođenja u zabludu. Ako se isti znak upotrebljava za istu robu ili usluge, pretpostavlja se da postoji vjerojatnost dovođenja u zabludu.

PUBLIC

ČLANAK 32.22.

Postupak registracije

1. Svaka stranka osigurava sustav za registraciju žigova u kojem se svaka konačna negativna odluka koju donese nadležno tijelo za žigove, uključujući djelomično odbijanje registracije, propisno obrazlaže i u pisanom obliku priopćuje relevantnoj stranci.

2. Svaka stranka trećim stranama pruža mogućnost da ulože prigovor na prijavu žiga ili, prema potrebi i na temelju svojeg prava, registraciju žiga. Takvi su postupci prigovora kontradiktorni.

3. Svaka stranka osigurava javno dostupnu elektroničku bazu podataka o prijavama i registracijama žigova.

PUBLIC

ČLANAK 32.23.

Dobro poznati žigovi

U svrhu provedbe zaštite dobro poznatih žigova u skladu s člankom 6.*a* Pariške konvencije i člankom 16. stavcima 2. i 3. Sporazuma o TRIPS-u stranke potvrđuju važnost Zajedničke preporuke o zaštiti dobro poznatih žigova koju su donijele Skupština Pariške unije za zaštitu industrijskog vlasništva i Opća skupština WIPO-a na 34. seriji zasjedanja skupština država članica WIPO-a održanoj od 20. do 29. rujna 1999.

ČLANAK 32.24.

Iznimke od prava koja proizlaze iz žiga

1. Svaka stranka:

(a) osigurava prikladnu uporabu opisnih pojmova kao ograničenu iznimku od prava koja proizlaze iz žigova; i

(b) može predvidjeti druge ograničene iznimke.

2. Stavak 1. primjenjuje se pod uvjetom da iznimke uzimaju u obzir legitimne interese vlasnika žigova i trećih strana.

3. Žig nositelju ne daje pravo da trećoj strani u trgovačkom prometu zabrani upotrebu sljedećeg:

(a) vlastitog imena ili adrese;

(b) podataka koji se odnose na vrstu, kvalitetu, količinu, namjenu, vrijednost, zemljopisno podrijetlo, vrijeme proizvodnje robe ili pružanja usluge ili karakteristike robe ili usluga; ili

(c) žiga ako je taj žig potreban da bi se naznačila namjena robe ili usluge, posebno ako je riječ o priboru ili rezervnim dijelovima.

4. Stavak 3. primjenjuje se kada treća strana rabi žig u skladu s dobrom poslovnom praksom u industriji i trgovini[1].

5. Stranka može odrediti da žig ne daje nositelju pravo zabraniti trećoj strani da se u trgovačkom prometu koristi ranijim pravom koje se odnosi samo na određeni lokalitet ako je to pravo priznato prema zakonodavstvu predmetne stranke i u granicama područja na kojem je priznato.

[1] Druga je mogućnost da stranka takvu upotrebu učini podložnom tome da ne bude obmanjujuća ili da ne stvara zabludu kod relevantnog dijela javnosti.

ČLANAK 32.25.

Razlozi za opoziv

1. Svaka stranka propisuje da žig može biti opozvan ako se u neprekinutom razdoblju od pet godina nije stvarno upotrebljavao na odgovarajućem području u odnosu na robu ili usluge za koje je registriran, a ne postoje opravdani razlozi za neupotrebu. Međutim, stranka može odrediti da nitko ne smije zahtijevati da se prava nositelja na žig opozovu ako je u razdoblju između isteka petogodišnjeg razdoblja i podnošenja zahtjeva za opoziv započela ili se nastavila stvarna upotreba žiga. Međutim, početak ili nastavak upotrebe u razdoblju od tri mjeseca koje prethodi podnošenju zahtjeva za opoziv, a koje je započelo najranije nakon isteka neprekinutog petogodišnjeg razdoblja neupotrebe, ne uzima se u obzir ako su pripreme za početak ili nastavak upotrebe počele tek nakon što je nositelj saznao da zahtjev za opoziv može biti podnesen.

2. Žig se može opozvati i ako nakon datuma na koji je registriran zbog djelovanja ili nedjelovanja nositelja postane uobičajeni naziv u trgovini za robu ili uslugu za koje je registriran[1].

[1] Žig se može opozvati i ako nakon datuma na koji je registriran zbog upotrebe od strane nositelja žiga ili uz njegovu suglasnost postoji mogućnost da, u odnosu na robu ili usluge za koje je registriran, javnost dovede u zabludu, posebno u pogledu vrste, kvalitete ili zemljopisnog podrijetla te robe ili usluga.

ČLANAK 32.26.

Prijave u zloj vjeri

Žig se može proglasiti ništavim ako je podnositelj podnio prijavu za registraciju žiga u zloj vjeri. Svaka stranka može odrediti i da se takav žig ne registrira.

PUBLIC

PODODJELJAK 3.

DIZAJNI[1]

ČLANAK 32.27.

Međunarodni sporazumi

Svaka stranka ulaže sva razumna nastojanja kako bi pristupila Ženevskom aktu Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna donesenom u Ženevi 2. srpnja 1999.

[1] Upućivanja na dizajne u ovom poglavlju tumače se kao upućivanja na registrirane industrijske dizajne.

ČLANAK 32.28.

Zaštita registriranih dizajna[1]

1. Svaka stranka osigurava zaštitu neovisno stvorenih dizajna koji su novi ili originalni[2]. Ta se zaštita osigurava registracijom te nositelju dodjeljuje isključivo pravo u skladu s odredbama ovog članka.

2. Nositelj registriranog dizajna ima pravo spriječiti treće strane koje nemaju njegovu suglasnost barem da proizvode, prodaju, uvoze, izvoze proizvod koji nosi ili sadržava zaštićeni dizajn ili upotrebljavaju proizvod koji nosi ili sadržava zaštićeni dizajn ako su takve radnje poduzete u komercijalne svrhe, ako se njima nepropisno nanosi šteta uobičajenom iskorištavanju dizajna ili ako nisu u skladu s poštenom trgovinskom praksom.

3. Smatra se da je dizajn koji je primijenjen na proizvod ili ugrađen u proizvod koji predstavlja sastavni dio složenog proizvoda, nov ili originalan samo:

(a) ako sastavni dio, nakon što je ugrađen u složeni proizvod, ostaje vidljiv pri uobičajenoj upotrebi složenog proizvoda; i

PUBLIC

[1] Unija dodjeljuje zaštitu i neregistriranom dizajnu ako ispunjava zahtjeve Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL EU L 3, 5.1.2002., str. 1.).

[2] Stranka svojim zakonima može predvidjeti i mogućnost zahtijevanja individualnog karaktera dizajna. Stranka EU smatra da dizajn ima individualni karakter ako se ukupni dojam koji ostavlja na upućene korisnike razlikuje od ukupnog dojma koji na takvog korisnika ostavlja bilo koji dizajn koji je stavljen na raspolaganje javnosti.

(b) u mjeri u kojoj vidljiva obilježja sastavnog dijela iz točke (a) sama po sebi ispunjavaju zahtjeve novosti ili originalnosti.

4. Za potrebe stavka 3. točke (a) „uobičajena upotreba" znači upotreba krajnjeg korisnika, osim održavanja, servisiranja ili popravaka.

PUBLIC

ČLANAK 32.29.

Trajanje zaštite

Trajanje dostupne zaštite iznosi najmanje 15 godina od datuma podnošenja zahtjeva.

ČLANAK 32.30.

Iznimke i isključenja

1. Svaka stranka može propisati ograničene iznimke od zaštite dizajna, pod uvjetom da takve iznimke nisu neopravdano u suprotnosti s uobičajenim iskorištavanjem zaštićenih dizajna i da se njima neopravdano ne dovode u pitanje legitimni interesi nositelja zaštićenog dizajna, uzimajući u obzir legitimne interese trećih strana.

2. Zaštita dizajna ne proširuje se na dizajn koji u biti određuju tehnički ili funkcionalni uvjeti.

3. Dizajn ne proizlazi iz obilježja izgleda proizvoda koja je nužno umnožiti u istom obliku i dimenzijama da bi se proizvod u koji je dizajn ugrađen ili na koji se primjenjuje mogao mehanički spojiti s drugim proizvodom odnosno smjestiti u ili uz drugi proizvod ili oko njega, kako bi svaki od tih proizvoda mogao ispunjavati vlastitu funkciju.

4. Odstupajući od stavka 3., dizajn može postojati na dizajnu čija je svrha omogućiti višestruko sklapanje ili povezivanje međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava.

PUBLIC

ČLANAK 32.31.

Odnos prema autorskom pravu

Dizajn je prikladan i za zaštitu prema autorskom pravu stranke od dana na koji je dizajn stvoren ili utvrđen u bilo kojem obliku. Svaka stranka određuje opseg takve zaštite i uvjete pod kojima se takva zaštita pruža, uključujući potreban stupanj originalnosti.

PODODJELJAK 4.

OZNAKE ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA

ČLANAK 32.32.

Definicija i područje primjene

1. Za potrebe ovog dijela ovog Sporazuma „oznaka zemljopisnog podrijetla” znači oznaka kojom se označava da je roba podrijetlom s područja stranke ili regije ili lokacije na tom području, pri čemu se kvaliteta, ugled ili druge značajke te robe mogu u bitnome pripisati zemljopisnom podrijetlu.

2. Ovaj se pododjeljak primjenjuje na oznake zemljopisnog podrijetla kojima se identificiraju proizvodi navedeni u Prilogu 32.-C.

3. Stranke su suglasne da će nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma razmotriti proširenje područja primjene oznaka zemljopisnog podrijetla obuhvaćenih ovim pododjeljkom na druge vrste proizvoda s oznakama zemljopisnog podrijetla koje nisu obuhvaćene stavkom 2., a posebno na rukotvorine, uzimajući u obzir zakonodavne promjene stranaka.

PUBLIC

4. Stranka štiti oznake zemljopisnog podrijetla druge stranke u skladu s ovim pododjeljkom pod uvjetom da su te oznake zemljopisnog podrijetla kao takve zaštićene u zemlji podrijetla.

PUBLIC

ČLANAK 32.33.

Oznake zemljopisnog podrijetla uvrštene na popis

Svaka stranka, nakon što je ispitala zakonodavstvo druge stranke iz Priloga 32.-A i oznake zemljopisnog podrijetla druge stranke navedene u Prilogu 32.-C te nakon što je provela odgovarajuće mjere objave u skladu sa svojim zakonima i praksama, štiti oznake zemljopisnog podrijetla druge stranke navedene u Prilogu 32.-C u skladu s razinom zaštite utvrđenom u ovom pododjeljku.

ČLANAK 32.34.

Izmjena popisa oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Stranke su suglasne o mogućnosti izmjene popisa oznaka zemljopisnog podrijetla iz Priloga 32.-C u skladu s člankom 32.40. stavkom 1. Stranka može na svoj popis oznaka zemljopisnog podrijetla iz Priloga 32.-C dodati najviše 45 oznaka zemljopisnog podrijetla svake tri godine od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma. Stranke dodaju nove oznake zemljopisnog podrijetla nakon završetka postupka prigovora u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu 32.-B i nakon ispitivanja oznaka zemljopisnog podrijetla na zadovoljstvo obiju stranaka.

2. Ako se izmjena popisa oznaka zemljopisnog podrijetla iz Priloga 32.-C odnosi na manju izmjenu povezanu s pisanjem navedene oznake zemljopisnog podrijetla ili upućivanjem na naziv zemljopisnog područja kojem se ta oznaka može pripisati, primjenjuje se postupak iz članka 32.40. stavka 4.

3. Dodavanje ili izmjena oznake zemljopisnog podrijetla u skladu sa stavkom 1. ili 2. provodi se uz uzajamnu suglasnost stranaka.

PUBLIC

ČLANAK 32.35.

Opseg zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Oznake zemljopisnog podrijetla navedene u Prilogu 32.-C, kao i one dodane na temelju članka 32.34., zaštićene su od:

(a) svake komercijalne upotrebe oznake zemljopisnog podrijetla za proizvod koji je ista vrsta proizvoda i koji:

   i. ne potječe iz mjesta podrijetla navedenog u Prilogu 32.-C za tu oznaku zemljopisnog podrijetla; ili

ii. potječe iz mjesta podrijetla navedenog u Prilogu 32.-C za tu oznaku zemljopisnog podrijetla, ali nije proizveden ili izrađen u skladu sa specifikacijom proizvoda zaštićenog naziva, čak i ako je naziv popraćen izrazima kao što su „vrsta”, „tip”, „stil”, „imitacija”, „aroma” ili drugim sličnim izrazima;

(b) upotrebe bilo kakvog sredstva pri imenovanju ili prikazivanju proizvoda kojim se ukazuje ili navodi na zaključak da je predmetni proizvod podrijetlom iz zemljopisnog područja koje nije njegovo pravo mjesto podrijetla na način kojim se riskira dovođenje javnosti u zabludu u pogledu zemljopisnog podrijetla tog proizvoda;

(c) svake upotrebe koja predstavlja čin nepoštenog tržišnog natjecanja u smislu članka 10.*a* Pariške konvencije, uključujući iskorištavanje ugleda oznake zemljopisnog podrijetla ili svaku lažnu ili obmanjujuću oznaku u pogledu podrijetla, izvora, prirode ili bitnih svojstava proizvoda, na unutarnjoj ili vanjskoj ambalaži, na promidžbenom materijalu ili na dokumentima koji se odnose na samu robu, te svaku praksu koja potrošača može dovesti u zabludu u pogledu pravog podrijetla proizvoda.

2. Zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla ne postaju generičke na područjima stranaka.

3. U skladu s ovim pododjeljkom ne postoji obveza zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla koje u području podrijetla nisu zaštićene ili su prestale biti zaštićene.

PUBLIC

4. Stranka ne isključuje mogućnost da nadležna tijela mogu poništiti zaštitu ili priznanje oznake zemljopisnog podrijetla na području njezina podrijetla na temelju toga što je zaštićeni ili priznati pojam prestao ispunjavati uvjete pod kojima je zaštita ili priznanje prvotno odobreno na njezinu području podrijetla.

5. Svaka stranka obavješćuje drugu stranku ako oznaka zemljopisnog podrijetla prestane biti zaštićena u svojem području podrijetla. To se obavješćivanje obavlja u skladu s postupcima iz članka 32.40.

6. Ništa u ovom pododjeljku ne dovodi u pitanje pravo osobe da tijekom trgovine upotrebljava svoje ime ili ime svojeg prethodnika u poslovanju, osim ako se to ime upotrebljava kako bi se javnost dovelo u zabludu.

7. Zaštita predviđena ovim pododjeljkom primjenjuje se na prijevod oznaka zemljopisnog podrijetla navedenih u Prilogu 32.-C ako se upotrebom takvog prijevoda riskira dovođenje javnosti u zabludu.

8. Ako je prijevod oznake zemljopisnog podrijetla istovjetan generičkim ili opisnim izrazima, uključujući imenice i pridjeve, ili izrazima koji se uobičajeno upotrebljavaju u svakodnevnom jeziku kao opći nazivi za proizvod na području stranke, ili u sebi sadržava takve izraze, ili ako oznaka zemljopisnog podrijetla nije istovjetna takvom izrazu, ali ga u sebi sadržava, odredbama ovog pododjeljka ne dovodi se u pitanje pravo osobe da upotrebljava taj izraz u vezi s tim proizvodom.

PUBLIC

9. Zaštita predviđena ovim pododjeljkom ne primjenjuje se na pojedinačni sastavni dio višekomponentnog izraza koji je zaštićen kao oznaka zemljopisnog podrijetla navedena u Dodatku 32.-C-1 ako je pojedinačni sastavni dio[1] izraz koji se uobičajeno upotrebljava u svakodnevnom jeziku kao opći naziv povezanog proizvoda.

10. Ništa u ovom pododjeljku ne sprečava upotrebu naziva biljne sorte ili životinjske pasmine na području stranke za bilo koji proizvod[2].

11. Kad je riječ o novim oznakama zemljopisnog podrijetla koje stranka namjerava dodati u skladu s člankom 32.34., od stranke se ne zahtijeva da zaštiti oznaku zemljopisnog podrijetla koja je jednaka izrazu koji se uobičajeno upotrebljava u svakodnevnom jeziku kao opći naziv povezanog proizvoda na području te stranke[3].

PUBLIC

---

1 Kako je navedeno u Dodatku 32.-C-1, koji sadržava pojmove za koje se ne traži zaštita.

2 U objašnjenjima u Prilogu 32.-C definiraju se biljne sorte i životinjske pasmine čija se upotreba ne smije spriječiti.

3 Kad stranka pri određivanju hoće li dodati novu oznaku zemljopisnog podrijetla utvrdi je li izraz uobičajen u svakodnevnom jeziku kao opći naziv za predmetnu robu na području stranke, nadležna tijela te stranke ovlaštena su uzeti u obzir način na koji potrošači shvaćaju taj izraz na području te stranke. Čimbenici relevantni za takvo shvaćanje potrošača mogu uključivati: (a) upotrebljava li se izraz za upućivanje na vrstu predmetnog proizvoda, kako je navedeno u mjerodavnim izvorima kao što su rječnici, novine i relevantne internetske stranice; ili (b) način na koji se proizvod na koji se upućuje izrazom stavlja na tržište i upotrebljava u trgovini na području te stranke.

ČLANAK 32.36.

Pravo na upotrebu oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Naziv koji je na temelju ovog pododjeljka zaštićen kao oznaka zemljopisnog podrijetla može upotrebljavati svaki gospodarski subjekt koji stavlja na tržište proizvod koji je u skladu s odgovarajućom specifikacijom.

2. Naziv zaštićen na temelju ovog pododjeljka kao oznaka zemljopisnog podrijetla ne podliježe registraciji korisnika ni dodatnim naknadama.

PUBLIC

ČLANAK 32.37.

Odnos između žigova i oznaka zemljopisnog podrijetla

1. Stranke odbijaju registraciju žiga čijom bi se upotrebom kršio članak 32.35. i koji se odnosi na istu vrstu proizvoda kao oznaka zemljopisnog podrijetla, pod uvjetom da je prijava za registraciju takvog žiga podnesena nakon datuma podnošenja zahtjeva za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla na području predmetne stranke.

2. Žigovi registrirani kršenjem stavka 1. proglašavaju se ništavima po službenoj dužnosti ili na zahtjev zainteresirane stranke, u skladu s pravom i praksom stranaka.

3. Za oznake zemljopisnog podrijetla iz članka 32.33. datum podnošenja zahtjeva za zaštitu iz stavaka 1. i 2. jest 1. studenoga 2022.

4. Za oznake zemljopisnog podrijetla dodane Prilogu 32.-C u skladu s člankom 32.34. datum podnošenja zahtjeva za zaštitu jest datum slanja zahtjeva drugoj stranci za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla, podložno uspješnom završetku postupka izmjene popisa zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla iz članka 32.34.

5. Stranke zaštićuju oznake zemljopisnog podrijetla i u slučaju postojanja ranijeg žiga. Raniji žigovi registrirani u dobroj vjeri mogu se obnoviti i podlijegati izmjenama koje zahtijevaju podnošenje nove prijave za registraciju žiga, pod uvjetom da te izmjene ne ugrožavaju zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla i da ne postoje razlozi za proglašenje žiga ništavim na temelju prava stranaka.

6. Za potrebe stavka 5. ovog članka „raniji žig" znači žig čijom se upotrebom krši članak 32.35., za koji je podnesena prijava za registraciju ili koji je uspostavljen upotrebom ako je ta mogućnost predviđena predmetnim zakonodavstvom, u dobroj vjeri, na području jedne od stranaka prije datuma na koji je druga stranka podnijela zahtjev za zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 32.38.

Provedba zaštite

Svaka stranka provodi zaštitu predviđenu u člancima 32.35., 32.36. i 32.37. upravnom mjerom na zahtjev zainteresirane stranke. Svaka stranka u okviru svojeg prava i prakse predviđa dodatne administrativne i sudske korake za sprečavanje ili zaustavljanje nezakonite upotrebe zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla.

PUBLIC

ČLANAK 32.39.

Opća pravila

1. Stranka na temelju ovog pododjeljka nije dužna kao oznaku zemljopisnog podrijetla zaštititi naziv koji je u suprotnosti s nazivom neke biljne sorte ili životinjske pasmine te stoga može potrošača dovesti u zabludu o pravom podrijetlu proizvoda.

2. Ako su oznake zemljopisnog podrijetla stranaka homonimne, stranka dodjeljuje zaštitu svakoj oznaci zemljopisnog podrijetla druge stranke, pod uvjetom da u praksi postoji dovoljna razlika između uvjeta upotrebe i prezentiranja naziva kako se potrošača ne bi dovelo u zabludu.

3. Ako stranka, u kontekstu bilateralnih pregovora s trećom zemljom, predloži zaštitu oznake zemljopisnog podrijetla te treće zemlje koja je homonimna oznaci zemljopisnog podrijetla druge stranke, o tome obavješćuje drugu stranku, kojoj se daje mogućnost očitovanja prije nego što se ta oznaka zemljopisnog podrijetla zaštiti.

4. Uvoz, izvoz i stavljanje na tržište proizvoda koji nose oznake zemljopisnog podrijetla navedene u Prilogu 32.-C obavljaju se u skladu sa zakonima i drugim propisima koji se primjenjuju na području stranke u kojoj se proizvodi stavljaju na tržište.

5. Sva pitanja koja proizlaze iz specifikacija proizvoda zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla rješava Pododbor iz članka 32.40.

6. Oznake zemljopisnog podrijetla zaštićene prema ovom pododjeljku može poništiti samo stranka iz koje proizvod potječe. Stranka obavješćuje drugu stranku ako oznaka zemljopisnog podrijetla navedena u Prilogu 32.-C prestane biti zaštićena na njezinu području. Nakon takve obavijesti Prilog 32.-C mijenja se u skladu s člankom 32.40. stavkom 3.

7. Specifikacijom proizvoda iz ovog pododjeljka smatra se ona specifikacija, uključujući sve njezine odobrene izmjene, koju su odobrila tijela stranke na području iz kojeg proizvod potječe.

PUBLIC

ČLANAK 32.40.

Pododbor, suradnja i transparentnost

1. Za potrebe ovog pododjeljka Pododbor iz članka 32.66. može preporučiti Zajedničkom vijeću da u skladu s člankom 8.5. stavkom 1. točkom (a) izmijeni:

(a) Prilog 32.-A u pogledu upućivanja na pravo koje se primjenjuje u strankama;

(b) Prilog 32.-B u pogledu kriterija koje treba uključiti u postupak prigovora; i

(c) Prilog 32.-C u pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla.

2. Za potrebe ovog pododjeljka Pododbor iz članka 32.66. odgovoran je za razmjenu informacija o:

(a) razvoju zakonodavstva i politika u području oznaka zemljopisnog podrijetla;

(b) oznakama zemljopisnog podrijetla za potrebe razmatranja njihove zaštite u skladu s ovim pododjeljkom; i

(c) bilo kojem drugom pitanju od zajedničkog interesa u području oznaka zemljopisnog podrijetla.

PUBLIC

3. Slijedom obavijesti iz članka 32.39. stavka 6. Pododbor preporučuje Zajedničkom vijeću da izmijeni Prilog 32.-C u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka kako bi se ukinula zaštita na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

4. U slučaju manje izmjene povezane s pisanjem oznake zemljopisnog podrijetla s popisa ili upućivanjem na naziv zemljopisnog područja kojem se ta oznaka može pripisati, stranka obavješćuje drugu stranku u Pododboru o takvoj izmjeni i navodi objašnjenje izmjene. Pododbor preporučuje Zajedničkom vijeću da u slučaju takve manje izmjene izmijeni Prilog 32.-C u skladu s člankom 8.5. stavkom 6. točkom (a).

5. Stranke izravno ili preko Pododbora ostaju u kontaktu u pogledu svih pitanja povezanih s provedbom i funkcioniranjem ovog pododjeljka. Stranka posebno može zahtijevati od druge stranke informacije o specifikacijama proizvoda i njihovim izmjenama te kontaktnim točkama za upravno izvršenje.

6. Stranke mogu objaviti specifikacije proizvoda ili njihov sažetak i kontaktne točke za upravno izvršenje u vezi s oznakama zemljopisnog podrijetla druge stranke koje su zaštićene na temelju ovog pododjeljka.

PUBLIC

ČLANAK 32.41.

Druge vrste zaštite

1. Ovaj se pododjeljak primjenjuje ne dovodeći u pitanje prava i obveze stranaka u skladu sa Sporazumom o WTO-u ili bilo kojim drugim multilateralnim sporazumom o pravu intelektualnog vlasništva čije su stranke stranka EU i Čile.

2. Ovim pododjeljkom ne dovodi se u pitanje pravo na traženje priznanja i zaštite oznake zemljopisnog podrijetla na temelju odgovarajućeg zakonodavstva stranaka.

PUBLIC

PODODJELJAK 5.

PATENTI

ČLANAK 32.42.

Međunarodni sporazumi

Svaka stranka[1] postupa u skladu s Ugovorom o suradnji na području patenata, sastavljenim u Washingtonu 19. lipnja 1970., kako je izmijenjen 28. rujna 1979. i zadnje prilagođen 3. listopada 2001.

[1] Za stranku EU obvezu iz ovog članka ispunjavaju države članice.

ČLANAK 32.43.

Dodatna zaštita u slučaju kašnjenja odobrenja za stavljanje na tržište za farmaceutske proizvode

1. Stranke potvrđuju da farmaceutski proizvodi zaštićeni patentom na njihovu području mogu podlijegati postupku odobrenja za stavljanje na tržište ili izdavanja sanitarnih dozvola prije stavljanja na tržište.

2. Svaka stranka predviđa odgovarajući i djelotvoran mehanizam kojim se osigurava produljenje roka zaštite kako bi se nositelju patenta nadoknadilo smanjenje trajanja učinkovite patentne zaštite koje je posljedica neopravdanih kašnjenja[1] u izdavanju prvog odobrenja za stavljanje na tržište ili sanitarne dozvole na njezinu području. Produljenje roka zaštite ne smije biti dulje od pet godina.

[1] Za potrebe ovog članka „neopravdano kašnjenje" uključuje kašnjenje dulje od dvije godine u prvom stvarnom odgovoru podnositelju zahtjeva nakon datuma podnošenja zahtjeva za odobrenje za stavljanje na tržište ili za sanitarnu dozvolu. Sva kašnjenja pri izdavanju odobrenja za stavljanje na tržište ili sanitarnih dozvola do kojih dođe zbog razdoblja koja se mogu pripisati podnositelju zahtjeva ili razdoblja koja nisu pod kontrolom tijela za izdavanje odobrenja za stavljanje na tržište ili sanitarnih dozvola nije potrebno uzeti u obzir pri određivanju takvog kašnjenja.

3. Neovisno o stavku 2., stranka može osigurati dodatnu zaštitu, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, za proizvod koji je zaštićen patentom i koji je bio predmet postupka odobrenja za stavljanje na tržište ili izdavanja sanitarnih dozvola kako bi se nositelju patenta nadoknadilo smanjenje trajanja učinkovite patentne zaštite. Takvo dodatno razdoblje zaštite ne smije biti dulje od pet godina[1].

4. Podrazumijeva se da pri provođenju obveza iz ovog članka svaka stranka može predvidjeti uvjete i ograničenja, pod uvjetom da stranka nastavi provoditi ovaj članak.

5. Svaka stranka čini sve što je u njezinoj moći da zahtjeve za odobrenje za stavljanje farmaceutskih proizvoda na tržište ili osiguravanje sanitarnih dozvola za njih obradi učinkovito i pravodobno kako bi se izbjegla neopravdana ili nepotrebna kašnjenja. Radi izbjegavanja neopravdanih kašnjenja stranka može donijeti ili provoditi postupke kojima se ubrzava obrada zahtjeva za odobrenje za stavljanje na tržište ili izdavanje sanitarnih dozvola.

[1] To maksimalno trajanje ne dovodi u pitanje moguće daljnje produljenje razdoblja zaštite u slučaju lijekova za koje su provedena pedijatrijska ispitivanja, a rezultati tih ispitivanja odražavaju se u informacijama o lijeku.

PODODJELJAK 6.

ZAŠTITA NEOBJAVLJENIH INFORMACIJA

PUBLIC

ČLANAK 32.44.

Opseg zaštite poslovnih tajni

1. Pri ispunjavanju svoje obveze usklađivanja sa Sporazumom o TRIPS-u, a posebno s člankom 39. stavcima 1. i 2., svaka stranka osigurava odgovarajuće građanske sudske postupke i pravna sredstva za sve nositelje poslovne tajne radi dobivanja pravne zaštite te sprečavanja pribavljanja, upotrebe ili otkrivanja poslovne tajne kad se god to provodi na način koji je u suprotnosti s poštenom poslovnom praksom.

2. Za potrebe ovog pododjeljka:

(a) „poslovna tajna” znači informacije:

i. koje su tajne u smislu da nisu, u svojoj ukupnosti ili u točnoj strukturi i sklopu svojih sastavnih dijelova, općenito poznate ni lako dostupne osobama iz krugova koji se obično bave predmetnom vrstom informacija;

ii. koje imaju komercijalnu vrijednost zbog toga što su tajne; i

iii. u odnosu na koje je osoba koja te informacije zakonito nadzire poduzela razumne korake u tim okolnostima kako bi sačuvala njihovu tajnost;

(b) „nositelj poslovne tajne” znači svaka fizička ili pravna osoba koja zakonito kontrolira poslovnu tajnu.

3. Za potrebe ovog pododjeljka smatra se da su barem sljedeći oblici postupanja protivni poštenim poslovnim praksama:

(a) pribavljanje poslovne tajne bez suglasnosti nositelja poslovne tajne kad god je ono učinjeno s pomoću neovlaštenog pristupa, prisvajanja ili umnožavanja bilo kojih dokumenata, predmeta, materijala, tvari ili elektroničkih spisa koje zakonito kontrolira nositelj poslovne tajne i koji sadržavaju poslovnu tajnu ili iz kojih se poslovna tajna može izvesti;

(b) upotreba ili otkrivanje poslovne tajne kad god to bez suglasnosti nositelja poslovne tajne učini osoba za koju je utvrđeno da ispunjava bilo koji od sljedećih uvjeta:

i. pribavila je poslovnu tajnu na način iz točke (a);

ii. prekršila je sporazum o povjerljivosti ili drugu obvezu o čuvanju poslovne tajne; ili

iii. prekršila je ugovornu ili drugu obvezu kojom se ograničava korištenje poslovnom tajnom;

PUBLIC

(c) pribavljanje, upotreba ili otkrivanje poslovne tajne kad god to učini osoba koja je u trenutku pribavljanja, upotrebe ili otkrivanja znala, ili je u tim okolnostima trebala znati, da je poslovna tajna pribavljena izravno ili neizravno od druge osobe koja je nezakonito upotrebljavala ili otkrila poslovnu tajnu u smislu točke (b).

4. Ništa u ovom pododjeljku ne tumači se na način da se od stranke zahtijeva da bilo koji od sljedećih oblika postupanja smatra protivnim poštenim poslovnim praksama:

(a) osoba neovisno otkriva ili stvara relevantne informacije;

(b) osoba koja nije vezana nikakvom pravno valjanom obvezom da ograniči pribavljanje relevantnih informacija provodi obrnuti inženjering proizvoda koji je zakonito u njezinu posjedu;

(c) pribavljanje, upotreba ili otkrivanje informacija koje se zahtijevaju ili dopuštaju pravom te stranke; ili

(d) zaposlenici upotrebljavaju svoje iskustvo i vještine koje su pošteno stekli za uobičajenog tijeka zaposlenja.

5. Ništa u ovom pododjeljku ne tumači se na način da se ograničava sloboda izražavanja i informiranja, uključujući slobodu medija kako je zaštićena u svakoj stranci.

PUBLIC

ČLANAK 32.45.

Građanski sudski postupci i pravna sredstva za poslovne tajne

1. Svaka stranka osigurava da nijednoj osobi koja sudjeluje u građanskim sudskim postupcima iz članka 32.44. ili ima pristup dokumentima koji čine dio tih pravnih postupaka nije dopuštena upotreba ili otkrivanje nijedne poslovne tajne ili navodne poslovne tajne koju su nadležna pravosudna tijela, u odgovoru na propisno obrazložen zahtjev zainteresirane strane, utvrdila kao povjerljivu i za koju je osoba saznala na temelju takvog sudjelovanja ili pristupa.

2. U građanskim sudskim postupcima iz članka 32.44. svaka stranka osigurava da njezina pravosudna tijela imaju barem sljedeće ovlasti:

(a) naložiti privremene mjere, u skladu sa zakonima i drugim propisima stranke, za sprečavanje pribavljanja, upotrebe ili otkrivanja poslovne tajne na način koji je protivan poštenim poslovnim praksama;

(b) naložiti sudsku zabranu kako bi se spriječilo pribavljanje, upotreba ili otkrivanje poslovne tajne na način koji je protivan poštenim poslovnim praksama;

PUBLIC

(c) naložiti osobama koje su znale ili trebale znati da pribavljaju, upotrebljavaju ili otkrivaju poslovnu tajnu na način koji je protivan poštenim poslovnim praksama da nositelju poslovne tajne plate naknadu štete koja odgovara šteti pretrpljenoj zbog takvog pribavljanja, upotrebe ili otkrivanja poslovne tajne;

(d) poduzeti posebne mjere kako bi se sačuvala povjerljivost poslovne tajne ili navodne poslovne tajne koja je iznesena u građanskim sudskim postupcima koji se odnose na navodno pribavljanje, upotrebu ili otkrivanje poslovne tajne na način koji je protivan poštenim poslovnim praksama; takve posebne mjere mogu uključivati, u skladu s pravom predmetne stranke, mogućnost:

i. ograničavanja pristupa određenim dokumentima u cijelosti ili djelomično;

ii. ograničavanja pristupa raspravama i zapisniku ili transkriptu s tih rasprava;

iii. stavljanja na raspolaganje verzije sudske odluke koja nije povjerljiva i u kojoj su odlomci koji sadržavaju poslovne tajne uklonjeni ili redigirani;

(e) izricati sankcije strankama i bilo kojoj drugoj osobi koja sudjeluje u sudskom postupku i koja ne poštuje ili odbija poštovati naloge nadležnog pravosudnog tijela o zaštiti poslovne tajne ili navodne poslovne tajne.

PUBLIC

3. Svaka stranka osigurava da njezina pravosudna tijela ne moraju primjenjivati sudske postupke i pravna sredstva iz članka 32.44. u slučaju postupanja koje je protivno poštenim poslovnim praksama, u skladu s pravom stranke, radi otkrivanja propusta, prijestupa ili nezakonite aktivnosti ili zaštite legitimnog interesa priznatog pravom stranke.

PUBLIC

ČLANAK 32.46.

Zaštita neobjavljenih podataka povezanih s farmaceutskim proizvodima

1. Ako stranka zahtijeva, kao preduvjet za odobrenje za stavljanje na tržište ili sanitarnu dozvolu za farmaceutske proizvode u kojima se upotrebljavaju novi kemijski sastojci koji nisu prethodno odobreni, dostavljanje neobjavljenih podataka o ispitivanju ili ostalih podataka koji su potrebni da bi se moglo utvrditi je li upotreba tih proizvoda sigurna i učinkovita, ta stranka takve podatke mora zaštititi od otkrivanja trećim stranama ako je za dobivanje takvih podataka potrebno uložiti znatne napore, osim ako je otkrivanje nužno radi prevladavajućeg javnog interesa ili ako su poduzete mjere kako bi se osiguralo da su podaci zaštićeni od nepoštene komercijalne upotrebe.

2. Svaka stranka osigurava da se, najmanje pet godina od datuma prvog odobrenja za stavljanje na tržište ili sanitarne dozvole u predmetnoj stranci, farmaceutski proizvod naknadno odobren na temelju rezultata pretkliničkih i kliničkih ispitivanja dostavljenih u zahtjevu za prvo odobrenje za stavljanje na tržište ili sanitarne dozvole ne stavlja na tržište bez izričitog pristanka nositelja prvog odobrenja za stavljanje na tržište ili sanitarne dozvole.

3. Ni na jednu stranku ne primjenjuju se ograničenja u pogledu provedbe skraćenih postupaka odobrenja za farmaceutske proizvode na temelju studija o bioekvivalenciji i bioraspoloživosti.

4. Svaka stranka može predvidjeti uvjete i ograničenja u okviru provedbe obveza iz ovog članka, pod uvjetom da stranka nastavi primjenjivati ovaj članak.

PUBLIC

ČLANAK 32.47.

Zaštita podataka povezanih s agrokemijskim proizvodima

1. Ako stranka zahtijeva, kao preduvjet za izdavanje odobrenja za stavljanje na tržište agrokemijskih proizvoda u kojima se upotrebljavaju novi kemijski sastojci, podnošenje izvješća o ispitivanjima ili istraživanjima sigurnosti i učinkovitosti tog proizvoda, ta stranka ne izdaje odobrenje za drugi agrokemijski proizvod na temelju tih izvješća o ispitivanjima ili istraživanjima bez suglasnosti osobe koja ih je prethodno podnijela, najmanje deset godina nakon datuma prvog odobrenja za stavljanje na tržište agrokemijskog proizvoda.

2. Stranka može ograničiti zaštitu iz ovog članka na izvješća o ispitivanjima ili istraživanjima koja ispunjavaju sljedeće uvjete:

(a) potrebna su za odobrenje ili izmjenu odobrenja u cilju dopuštanja upotrebe agrokemijskog proizvoda na drugim usjevima; i

(b) potvrđena su kao usklađena s načelima dobre laboratorijske prakse ili dobre pokusne prakse.

3. Svaka stranka može utvrditi pravila za izbjegavanje udvostručavanja ispitivanja na kralježnjacima.

4. Svaka stanka može predvidjeti uvjete i ograničenja pri provođenju obveza iz ovog članka, pod uvjetom da stranka nastavi provoditi ovaj članak.

PUBLIC

PODODJELJAK 7.

BILJNE SORTE

ČLANAK 32.48.

Zaštita oplemenjivačkih prava na biljnu sortu

Stranke štite oplemenjivačka prava na biljnu sortu, u skladu s Međunarodnom konvencijom za zaštitu novih biljnih sorti od 2. prosinca 1961., kako je zadnje izmijenjena u Ženevi 19. ožujka 1991. (dalje u tekstu „Konvencija UPOV”), uključujući iznimke od oplemenjivačkog prava iz članka 15. te konvencije, te surađuju na promicanju i provedbi tih prava.

ODJELJAK C

PROVEDBA PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

PUBLIC

PODODJELJAK 1.

PROVEDBA U GRAĐANSKIM I UPRAVNIM STVARIMA

ČLANAK 32.49.

Opće obveze

1. Svaka stranka ponovno potvrđuje svoje obveze na temelju Sporazuma o TRIPS-u i osigurava provedbu prava intelektualnog vlasništva u skladu sa svojim pravom i praksom. Stranke osiguravaju mjere, postupke i pravna sredstva predviđene ovim pododjeljkom.

2. Ovaj se odjeljak ne primjenjuje na prava obuhvaćena odjeljkom B pododjeljkom 6.

3. Stranke predviđaju mjere, postupke i pravna sredstva koji moraju biti pošteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi niti nametati nerazumne rokove ili neopravdana kašnjenja.

4. Mjere, postupci i pravna sredstva iz stavka 3. moraju biti i djelotvorni, proporcionalni i odvraćajući te se primjenjivati tako da se izbjegne stvaranje prepreka zakonitoj trgovini i da se osiguraju zaštitne mjere protiv njihove zloupotrebe.

5. Ništa u ovom odjeljku ne obvezuje nijednu stranku:

(a) da uspostavi pravosudni sustav za provedbu prava intelektualnog vlasništva koji se razlikuje od onog koji se primjenjuje na provedbu zakonodavstva općenito; ili

(b) u odnosu na raspodjelu sredstava između provedbe prava intelektualnog vlasništva i provedbe zakonodavstva općenito.

PUBLIC

ČLANAK 32.50.

Osobe koje imaju pravo zatražiti primjenu mjera provedbe, postupaka i pravnih sredstava

Svaka stranka priznaje sljedeće osobe kao osobe koje imaju pravo zatražiti primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava iz ovog odjeljka i dijela III. Sporazuma o TRIPS-u:

(a) nositelje prava intelektualnog vlasništva u skladu s pravom svake stranke;

(b) sve ostale osobe koje su ovlaštene koristiti se tim pravima, a posebno stjecatelji licencije, u mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s pravom svake stranke;

(c) tijela za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva u mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s pravom svake stranke;

(d) subjekte[1] kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva u mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s pravom svake stranke.

PUBLIC

ČLANAK 32.51.

Dokazi

1. Svaka stranka osigurava da, čak i prije početka postupka za donošenje odluke o meritumu, nadležna pravosudna tijela mogu, na zahtjev stranke koja je predočila razumno dostupne dokaze dostatne za potporu svojih tvrdnji da je njezino pravo intelektualnog vlasništva povrijeđeno ili da će biti povrijeđeno, naložiti hitne i djelotvorne privremene mjere radi očuvanja relevantnih dokaza u vezi s navodnom povredom, podložno zaštiti povjerljivih informacija u skladu s pravom te stranke. Pri određivanju privremenih mjera pravosudna tijela uzimaju u obzir legitimne interese navodnog počinitelja povrede.

[1] Kad je riječ o Čileu, pojam „subjekti” znači „savezi i udruženja”. Za stranku EU pojam „subjekti” znači „stručna tijela za obranu”.

2. Privremene mjere iz stavka 1. mogu uključivati detaljan opis, s uzimanjem uzoraka ili bez njega, ili fizičku zapljenu proizvoda kojima se navodno čini povreda te, u odgovarajućim slučajevima, materijala i sredstava koji se pretežito primjenjuju u proizvodnji ili distribuciji tih proizvoda, kao i dokumenata koji se na njih odnose.

3. Ako dođe do povrede prava intelektualnog vlasništva na komercijalnoj razini, svaka stranka poduzima potrebne mjere kako bi se nadležnim pravosudnim tijelima omogućilo da, prema potrebi, na zahtjev stranke nalože dostavu bankovnih, financijskih ili komercijalnih dokumenata koje posjeduje suprotna stranka u skladu s odredbama o zaštiti povjerljivih informacija.

PUBLIC

ČLANAK 32.52.

Pravo na informacije

1. Svaka stranka osigurava da, tijekom građanskog postupka koji se odnosi na povredu prava intelektualnog vlasništva te kao odgovor na opravdani i proporcionalni zahtjev tužitelja, nadležna pravosudna tijela mogu počinitelju povrede ili bilo kojoj drugoj osobi naložiti da dostavi informacije o podrijetlu i distribucijskim mrežama proizvoda ili usluga kojima se čini povreda prava intelektualnoga vlasništva.

2. Za potrebe stavka 1. „bilo koja druga osoba” znači osoba za koju vrijedi barem jedno od sljedećeg:

(a) u komercijalno relevantnom opsegu posjeduje robu kojom se čini povreda;

(b) u komercijalno relevantnom opsegu koristi se uslugama kojima se čini povreda;

(c) u komercijalno relevantnom opsegu pruža usluge koje se upotrebljavaju u djelatnostima kojima se čini povreda; ili

(d) osoba iz ovog stavka navela ju je kao osobu koja sudjeluje u proizvodnji, izradi ili distribuciji robe kojom se čini povreda ili u pružanju usluga kojima se čini povreda.

3. Informacije iz stavka 1., ovisno o slučaju, mogu sadržavati:

(a) imena i adrese proizvođača, izrađivača, distributera, dobavljača i drugih prethodnih posjednika robe ili usluga te trgovaca na veliko i malo kojima su bile namijenjene; i

(b) informacije o proizvedenim, izrađenim, dostavljenim, primljenim ili naručenim količinama te o cijeni koja je postignuta za predmetnu robu ili usluge.

PUBLIC

4. Ovaj članak primjenjuje se ne dovodeći u pitanje zakone stranke kojima se:

(a) nositelju prava dodjeljuju prava na detaljnije informacije;

(b) uređuje korištenje informacijama dostavljenima na temelju ovog članka u građanskom postupku;

(c) uređuje odgovornost za zloupotrebu prava na informacije;

(d) daje mogućnost odbijana pružanja informacija koje bi osobu iz stavka 1. prisililo da prizna svoje sudjelovanje ili sudjelovanje svojih bliskih srodnika u povredi prava intelektualnoga vlasništva; ili

(e) uređuje zaštita povjerljivosti izvorâ informacija ili obrade osobnih podataka.

PUBLIC

ČLANAK 32.53.

Privremene mjere i mjere opreza

1. Svaka stranka osigurava da pravosudna tijela mogu, na zahtjev podnositelja, protiv navodnog počinitelja povrede izdati privremeni sudski nalog kako bi se spriječilo predstojeću povredu prava intelektualnog vlasništva ili kako bi se, privremeno i, ako je to primjereno, uz plaćanje novčane kazne ako je to predviđeno pravom te stranke, zabranilo nastavak navodnih povreda tog prava, ili kako bi se taj nastavak uvjetovao pružanjem jamstava namijenjenih osiguranju naknade štete nositelju prava. Privremeni sudski nalog prema potrebi se može pod istim uvjetima izdati i protiv treće strane[1] koja je u nadležnosti relevantnog pravosudnog tijela i čije se usluge upotrebljavaju za povredu prava intelektualnog vlasništva.

2. Svaka stranka osigurava da njezina pravosudna tijela mogu, na zahtjev podnositelja, naložiti privremeno oduzimanje ili predaju[2] robe za koju postoji sumnja da se njome čini povreda prava intelektualnog vlasništva, kako bi se spriječio ulazak te robe u trgovinske kanale ili kretanje njima.

[1] Za potrebe ovog članka stranka može predvidjeti da „treća strana" uključuje posrednika.
[2] U cilju provedbe ovog stavka, stranka može birati između oduzimanja i predaje.

3. U slučaju navodne povrede koja je počinjena u komercijalno relevantnom opsegu, svaka stranka osigurava da, ako podnositelj zahtjeva dokaže postojanje okolnosti koje bi mogle ugroziti naknadu štete, pravosudna tijela mogu naložiti preventivno privremeno oduzimanje pokretne i nepokretne imovine navodnog počinitelja povrede, uključujući blokadu bankovnih računa i druge imovine te osobe. U tu svrhu nadležna tijela mogu naložiti dostavu bankovnih, financijskih ili komercijalnih dokumenata ili odgovarajući pristup relevantnim informacijama.

PUBLIC

ČLANAK 32.54.

Pravna sredstva

1. Svaka stranka osigurava da su nadležna pravosudna tijela ovlaštena naložiti, na zahtjev podnositelja i ne dovodeći u pitanje bilo kakvu naknadu štete nositelju prava zbog povrede te bez bilo kakve vrste naknade, uništenje ili barem trajno uklanjanje iz trgovinskih kanala robe za koju utvrde da se njome čini povreda prava intelektualnog vlasništva. Prema potrebi, pravosudna tijela mogu naložiti i uništenje materijala i sredstava koji se uglavnom upotrebljavaju pri izradi ili proizvodnji te robe.

2. Pravosudna tijela svake stranke imaju ovlast naložiti provedbu tih mjera o trošku počinitelja povrede, osim u slučaju pozivanja na posebne razloge da se to ne učini.

3. Pri razmatranju zahtjeva za pravna sredstva uzimaju se u obzir potreba za razmjernošću između težine povrede i naloženih pravnih sredstava te interesi trećih strana.

PUBLIC

ČLANAK 32.55.

Sudske zabrane

Svaka stranka osigurava da, ako je donesena sudska odluka kojom je utvrđena povreda prava intelektualnog vlasništva, pravosudna tijela mogu protiv počinitelja povrede i, ako je primjereno, protiv treće strane[1] koja je u nadležnosti relevantnog pravosudnog tijela i čije se usluge upotrebljavaju za povredu prava intelektualnog vlasništva, odrediti sudsku zabranu usmjerenu na zabranu nastavka povrede.

[1] Za potrebe ovog članka stranka može predvidjeti da „treća strana” uključuje posrednika.

ČLANAK 32.56.

Alternativne mjere

Svaka stranka može propisati da, u odgovarajućim slučajevima i na zahtjev osobe protiv koje se mogu odrediti mjere utvrđene u članku 32.54. ili 32.55., pravosudna tijela mogu umjesto primjene mjera utvrđenih u članku 32.54. ili 32.55. naložiti plaćanje novčane naknade oštećenoj stranci, ako predmetna osoba nije postupala s namjerom ili nehajem, ako bi izvršenje predmetnih mjera toj osobi prouzročilo nerazmjernu štetu i ako se novčana naknada oštećenoj stranci čini, prema razumnoj procjeni, zadovoljavajućom.

PUBLIC

ČLANAK 32.57.

Naknada štete

1. Svaka stranka osigurava da pravosudna tijela, na zahtjev oštećene stranke, počinitelju povrede koji je znao ili je imao opravdanih razloga znati da sudjeluje u aktivnosti koja predstavlja povredu nalože da nositelju prava plati naknadu štete kojom se primjereno može nadoknaditi šteta koju je nositelj prava pretrpio kao posljedicu povrede njegovih prava.

2. Pri utvrđivanju iznosa naknade štete iz stavka 1., pravosudna tijela svake stranke ovlaštena su razmotriti, između ostalog, svaku legitimnu mjeru vrijednosti koju predloži nositelj prava, a koja može uključivati izgubljenu dobit, vrijednost robe ili usluga koji su predmet povrede u odnosu na tržišnu cijenu ili predloženu maloprodajnu cijenu[1]. Svaka stranka predviđa da su u građanskim sudskim postupcima njezina pravosudna tijela, barem u slučaju povreda autorskog ili srodnih prava i krivotvorenja žiga, ovlaštena naložiti osobi koja je počinila povredu da nositelju prava isplati dio dobiti koji je osoba koja je počinila povredu ostvarila povredom kao alternativu uz naknadu štete ili kao dio naknade štete.

3. Kao alternativa stavku 2., svaka stranka može predvidjeti da njezina pravosudna tijela mogu u primjerenim slučajevima odrediti naknadu štete u obliku paušalnog iznosa na temelju elemenata kao što je barem iznos tantijema ili pristojbi koje bi osoba koja je počinila povredu morala platiti da je zatražila odobrenje za korištenje tim pravom intelektualnog vlasništva.

4. Ničim u ovom članku ne sprečava se stranka da propiše da njezina pravosudna tijela mogu u korist oštećene stranke naložiti povrat dobiti ili plaćanje naknade štete čija se visina može unaprijed utvrditi ako počinitelj povrede nije znao ili nije imao opravdanih razloga znati da sudjeluje u aktivnosti koja čini povredu.

[1] Za stranku EU to bi uključivalo, gdje je to primjereno, elemente koji nisu gospodarski čimbenici, kao što je nematerijalna šteta koja je povredom uzrokovana nositelju prava.

ČLANAK 32.58.

Sudski troškovi

Svaka stranka predviđa da njezina pravosudna tijela, prema potrebi, imaju ovlasti naložiti, po okončanju građanskog sudskog postupka o povredi prava intelektualnog vlasništva, da stranka koja je izgubila spor mora nadoknaditi stranci u čiju je korist donesena presuda sudske troškove i ostale troškove predviđene u zakonodavstvu predmetne stranke.

PUBLIC

ČLANAK 32.59.

Objava sudskih odluka

Svaka stranka osigurava da u postupcima koji su pokrenuti zbog povrede prava intelektualnog vlasništva pravosudna tijela mogu naložiti, na zahtjev podnositelja i o trošku počinitelja povrede, primjerene mjere za širenje informacija o odluci, uključujući izlaganje odluke i njezinu objavu u cijelosti ili djelomično.

ČLANAK 32.60.

Pretpostavka autorstva ili vlasništva

U svrhu primjene mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih ovim odjeljkom, stranke priznaju sljedeće:

(a) kako bi se autor književnog ili umjetničkog djela takvim smatrao i kako bi, slijedom toga, bio ovlašten pokrenuti postupak zbog povrede, u nedostatku suprotnih dokaza dostatno je da je njegovo ime navedeno na djelu na uobičajeni način; i

(b) točka (a) primjenjuje se *mutatis mutandis* na nositelje prava srodnih autorskom pravu u odnosu na njihove predmete zaštite.

ČLANAK 32.61.

Upravni postupci

U mjeri u kojoj je moguće naložiti građanskopravnu mjeru na temelju ishoda upravnih postupaka o meritumu predmeta, navedeni postupci u skladu su s načelima koja su materijalno istovrijedna načelima iz relevantnih odredaba ovog pododjeljka.

PUBLIC

PODODJELJAK 2.

PROVEDBA NA GRANICAMA

ČLANAK 32.62.

Mjere na granicama

1. U odnosu na robu pod carinskim nadzorom svaka stranka donosi ili zadržava postupke u skladu s kojima nositelj prava može podnijeti zahtjev nadležnim tijelima da suspendiraju puštanje sumnjive robe ili je zadrže. Za potrebe ovog pododjeljka „sumnjiva roba" znači roba za koju postoji sumnja da se njome čini povreda žigova, autorskog prava i srodnih prava, oznaka zemljopisnog podrijetla, patenata, uporabnih modela, industrijskog dizajna ili topografija integriranih sklopova.

2. Svaka stranka uspostavlja elektroničke sustave nadležnih tijela za upravljanje odobrenim ili evidentiranim zahtjevima.

3. Svaka stranka osigurava da njezina nadležna tijela ne naplaćuju naknadu za pokrivanje administrativnih troškova koji proizlaze iz obrade zahtjeva ili evidentiranja.

4. Svaka stranka osigurava da njezina nadležna tijela u razumnom roku donose odluke o odobravanju ili evidentiranju zahtjeva.

PUBLIC

5. Svaka stranka osigurava da se odobreni ili evidentirani zahtjev primjenjuju na višestruke pošiljke.

6. U odnosu na robu pod carinskim nadzorom svaka stranka osigurava da njezina carinska tijela mogu na vlastitu inicijativu suspendirati puštanje robe za koju se sumnja da povređuje žigove ili autorska prava ili zadržati takvu robu.

7. Carinska tijela primjenjuju analizu rizika za identifikaciju sumnjive robe. Svaka stranka provodi ovaj stavak u skladu sa svojim zakonodavstvom.

8. Svaka stranka može imati uspostavljene postupke koji omogućuju uništenje sumnjive robe, bez potrebe za prethodnim upravnim ili sudskim postupcima za formalno utvrđivanje povreda u slučajevima u kojima se predmetne osobe slažu ili se ne protive takvom uništenju. Ako se takva roba ne uništi, svaka stranka osigurava da se, osim u iznimnim okolnostima, takva roba zbrine izvan trgovinskih kanala na način kojim se izbjegava nanošenje štete nositelju prava.

9. Svaka stranka uspostavlja postupke koji omogućuju brzo uništenje krivotvorenih žigova i piratske robe poslane poštanskim ili ekspresnim kurirskim pošiljkama.

10. Stranka može odlučiti da neće primjenjivati ovaj članak na uvoz robe koju je na tržište u trećoj zemlji stavio nositelj prava ili koja je na to tržište stavljena uz njegovu suglasnost. Stranka može odlučiti i da neće primijeniti ovaj članak na nekomercijalnu robu koja se nalazi u osobnoj prtljazi putnika.

PUBLIC

11. Carinska tijela stranaka vode redoviti dijalog i promiču suradnju s relevantnim dionicima i drugim tijelima uključenima u provedbu prava intelektualnog vlasništva.

12. Stranke surađuju u vezi s međunarodnom trgovinom sumnjivom robom. Stranke osobito, što je više moguće, razmjenjuju relevantne informacije o trgovini sumnjivom robom koja utječe na drugu stranku.

13. Ne dovodeći u pitanje druge oblike suradnje, Protokol uz ovaj Sporazum o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima primjenjuje se u pogledu povreda zakonodavstva o pravima intelektualnog vlasništva za čiju su provedbu carinska tijela stranke nadležna u skladu s ovim člankom.

ČLANAK 32.63.

Usklađenost s GATT-om i Sporazumom o TRIPS-u

Svaka stranka pri provedbi mjera na granici kojima njezina carinska tijela provode prava intelektualnog vlasništva, neovisno o tome jesu li obuhvaćena ovim pododjeljkom, osigurava usklađenost sa svojim obvezama u okviru GATT-a iz 1994. i Sporazuma o TRIPS-u, a posebno s člankom V. GATT-a iz 1994. te člankom 41. i odjeljkom 4. dijela III. Sporazuma o TRIPS-u.

PUBLIC

ODJELJAK D

ZAVRŠNE ODREDBE

PUBLIC

ČLANAK 32.64.

Suradnja

1. Stranke surađuju radi pružanja potpore provedbi obveza preuzetih na temelju ovog poglavlja.

2. Područja suradnje u pogledu zaštite i provedbe prava intelektualnog vlasništva mogu uključivati sljedeće aktivnosti:

(a) razmjenu informacija o pravnom okviru u vezi s pravima intelektualnog vlasništva i relevantnim pravilima o zaštiti i provedbi;

(b) razmjenu iskustava između stranaka o napretku postignutom u području zakonodavstva;

(c) razmjenu iskustava između stranaka o provedbi prava intelektualnog vlasništva;

(d) razmjenu iskustava između stranaka o provedbi koju obavljaju carinska, policijska, upravna i pravosudna tijela na središnjoj i lokalnoj razini;

(e) koordinaciju, među ostalim i s trećim zemljama, radi sprečavanja izvoza krivotvorene robe;

(f) tehničku pomoć, izgradnju kapaciteta te razmjenu i osposobljavanje osoblja;

(g) zaštitu i obranu prava intelektualnog vlasništva i širenje informacija o tome, među ostalim u poslovnim krugovima i civilnom društvu;

(h) informiranje javnosti o potrošačima i nositeljima prava, kao i jačanje institucionalne suradnje, posebno između njihovih ureda za intelektualno vlasništvo;

(i) aktivan rad na informiranju i educiranju široke javnosti o politikama u području prava intelektualnog vlasništva;

(j) javno-privatnu suradnju koja uključuje MSP-ove, među ostalim na događanjima ili okupljanjima usmjerenima na MSP-ove, u pogledu zaštite i provedbe prava intelektualnog vlasništva i smanjenja broja njihovih povreda; i

(k) formuliranje djelotvornih strategija za utvrđivanje ključnih ciljnih skupina i osmišljavanje komunikacijskih programa za jačanje svijesti potrošača i medija o učincima povreda prava intelektualnog vlasništva, uključujući zdravstvene i sigurnosne rizike te povezanost s organiziranim kriminalom.

PUBLIC

3. Svaka stranka može objaviti specifikacije proizvoda ili sažetak tih specifikacija i relevantne kontaktne točke za kontrolu oznaka zemljopisnog podrijetla ili upravljanje oznakama zemljopisnog podrijetla druge stranke koje su zaštićene u skladu s pododjeljkom 4. odjeljka B.

4. Stranke izravno ili putem Pododbora iz članka 32.66. komuniciraju o svim pitanjima povezanima s provedbom i funkcioniranjem ovog poglavlja.

PUBLIC

ČLANAK 32.65.

Dobrovoljne inicijative dionika

Svaka stranka nastoji olakšati provedbu dobrovoljnih inicijativa dionika za smanjenje broja povreda prava intelektualnog vlasništva, među ostalim na internetu i na drugim tržištima, koje su usmjerene na konkretne probleme i pronalaženje praktičnih rješenja koja su realistična, uravnotežena, proporcionalna i pravična za sve zainteresirane strane, među ostalim na sljedeće načine:

(a) svaka stranka nastoji sporazumno okupiti dionike na svojem području radi lakše provedbe dobrovoljnih inicijativa za pronalaženje rješenja i pomirenje razlika u pogledu zaštite i provedbe prava intelektualnog vlasništva i smanjenja broja povreda;

(b) svaka stranka nastoji razmjenjivati informacije s drugom strankom o mjerama za olakšavanje provedbe dobrovoljnih inicijativa dionika na svojem području; i

(c) stranke nastoje promicati otvoreni dijalog i suradnju među dionicima stranaka te poticati dionike stranaka da zajednički pronađu rješenja i pomire razlike u pogledu zaštite i provedbe prava intelektualnog vlasništva i smanjenja broja povreda.

PUBLIC

ČLANAK 32.66.

Pododbor za intelektualno vlasništvo

Pododbor za intelektualno vlasništvo („Pododbor”), osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1., prati i osigurava pravilnu provedbu i funkcioniranje ovog poglavlja i priloga 32.-A, 32.-B i 32.-C. Pododbor isto tako obavlja posebne zadaće koje su mu dodijeljene u ovom poglavlju, uključujući članak 32.40.

POGLAVLJE 33.

TRGOVINA I ODRŽIVI RAZVOJ

PUBLIC

ODJELJAK A

ZAJEDNIČKE ODREDBE

ČLANAK 33.1.

Ciljevi

1. Stranke podsjećaju na Agendu 21 o okolišu i razvoju, donesenu na Konferenciji UN-a o okolišu i razvoju održanoj u Rio de Janeiru od 3. do 14. lipnja 1992., Plan provedbe iz Johannesburga Svjetskog sastanka na vrhu o održivom razvoju iz 2002., Deklaraciju Međunarodne organizacije rada („MOR”) o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju, donesenu na 97. sjednici Međunarodne konferencije rada održanoj u Ženevi 10. lipnja 2008. („Deklaracija MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju”), završni dokument Konferencije UN-a o održivom razvoju iz 2012. pod nazivom „Budućnost kakvu želimo” i Program održivog razvoja do 2030. te njegove ciljeve održivog razvoja.

2. Stranke prepoznaju da održivi razvoj obuhvaća gospodarski razvoj, društveni razvoj i zaštitu okoliša te da su sva ta tri aspekta međusobno ovisna i međusobno se nadopunjuju u svrhu dobrobiti postojećih i budućih naraštaja.

3. S obzirom na navedeno, cilj je ovog poglavlja poboljšati trgovinske i ulagačke odnose između stranaka na način kojim se doprinosi održivom razvoju, posebno njegovim dimenzijama rada[1] i okoliša koje su relevantne za trgovinu i ulaganja.

4. Ovo poglavlje utjelovljuje suradnički pristup koji se temelji na zajedničkim vrijednostima i interesima.

PUBLIC

ČLANAK 33.2.

Pravo na pravno uređivanje i razine zaštite

1. Stranke priznaju pravo svake stranke da odredi svoje politike i prioritete održivog razvoja, posebno da utvrdi vlastite razine zaštite rada i okoliša i vlastite prioritete u području rada i okoliša te da u skladu s time donese ili izmijeni svoje zakonodavstvo i politike koji se odnose na rad i okoliš.

2. Razine zaštite, prava i politike iz stavka 1. u skladu su s obvezama svake stranke u pogledu multilateralnih sporazuma u području okoliša i multilateralnih standarda i sporazuma u području rada iz ovog poglavlja kojih je stranka.

[1] Za potrebe ovog poglavlja izraz „rad” znači strateški ciljevi MOR-a na temelju Programa za dostojanstven rad, koji je naveden u Deklaraciji MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju.

3. Svaka stranka nastoji osigurati da se njezinim zakonima, drugim propisima i politikama u području okoliša i rada predviđa i potiče visoka razina zaštite okoliša i rada te nastoji nastaviti poboljšavati svoje razine zaštite okoliša i rada predviđene njezinim zakonima, drugim propisima i politikama.

4. Stranka ne oslabljuje niti smanjuje razine zaštite koje pružaju njezini zakoni i drugi propisi u području okoliša i rada radi poticanja trgovine ili ulaganja.

5. Stranka se ne odriče te ne odstupa na drugi način niti nudi da će se odreći ili na drugi način odstupiti od svojih zakona i drugih propisa u području okoliša i rada na način kojim se oslabljuju ili smanjuju razine zaštite predviđene tim zakonima i drugim propisima radi poticanja trgovine ili ulaganja.

6. Stranke ne propuštaju djelotvorno provoditi svoje zakone i druge propise u području okoliša i rada kontinuiranim ili ponavljajućim djelovanjem ili nedjelovanjem na način kojim se utječe na trgovinu ili ulaganja.

7. Svaka stranka zadržava pravo primjene razumnog diskrecijskog prava i donošenja odluka u dobroj vjeri u pogledu dodjele sredstava za izvršenje u skladu s prioritetima za provedbu svojih zakona i drugih propisa u području okoliša i rada.

8. Stranka ne primjenjuje svoje zakone i druge propise u području okoliša i rada na način koji bi predstavljao prikriveno ograničenje trgovine ili ulaganja.

PUBLIC

ČLANAK 33.3.

Trgovina i odgovorno poslovno ponašanje te upravljanje lancima opskrbe

1. Stranke prepoznaju važnost odgovornog upravljanja lancima opskrbe odgovornim poslovnim ponašanjem ili praksama društveno odgovornog poslovanja te ulogu trgovine u ostvarivanju tog cilja.

2. U skladu sa stavkom 1. svaka stranka:

(a) promiče odgovorno poslovno ponašanje ili društveno odgovorno poslovanje poticanjem poduzeća na prihvaćanje relevantnih praksi koje su u skladu s međunarodno priznatim načelima, normama i smjernicama, uključujući sektorske smjernice o postupanju s dužnom pažnjom, koje je ta stranka podržala ili ih podupire; i

(b) podupire širenje i upotrebu relevantnih međunarodnih instrumenata koje je ta stranka podržala ili ih podupire, kao što su Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, Trostrana deklaracija MOR-a o načelima za multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku donesena u Ženevi u studenome 1977. („Trostrana deklaracija MOR-a o načelima za multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku”), Globalni sporazum UN-a i Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima koje je Vijeće za ljudska prava potvrdilo u Rezoluciji 17/4 od 16. lipnja 2011.

PUBLIC

3. Stranke prepoznaju korisnost međunarodnih sektorskih smjernica u područjima društveno odgovornog poslovanja ili odgovornog poslovnog ponašanja te promiču zajednički rad u tom pogledu. Stranke provode i mjere za promicanje poštovanja Smjernica OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom.

4. Stranke prepoznaju važnost promicanja trgovine robom koja doprinosi poboljšanim socijalnim uvjetima i praksama prihvatljivima za okoliš, kao što su ekološka roba i usluge koje doprinose resursno učinkovitom gospodarstvu s niskim emisijama ugljika, roba čija proizvodnja nije povezana s krčenjem šuma i roba koja je predmet dobrovoljnih sustava i mehanizama za osiguranje održivosti.

5. Stranke razmjenjuju informacije i primjere najbolje prakse o pitanjima obuhvaćenima ovim člankom te prema potrebi surađuju bilateralno, na regionalnoj razini i na međunarodnim forumima.

ČLANAK 33.4.

Znanstvene i tehničke informacije

1. Pri utvrđivanju ili provedbi mjera zaštite okoliša ili uvjeta rada koje mogu utjecati na trgovinu ili ulaganja između stranaka, svaka stranka uzima u obzir dostupne znanstvene i tehničke dokaze, po mogućnosti od priznatih tehničkih i znanstvenih tijela, kao i relevantne međunarodne norme, smjernice i preporuke, ako postoje.

2. Ako su znanstveni dokazi ili informacije nedovoljni ili nejasni te postoji rizik od ozbiljnog uništavanja okoliša ili rizika za zdravlje i sigurnost na radu na njezinu području, stranka može donijeti mjere na temelju načela predostrožnosti. Takve mjere podliježu preispitivanju ako postanu dostupne nove ili dodatne znanstvene informacije.

3. Ako mjera donesena u skladu sa stavkom 2. utječe na trgovinu ili ulaganja između stranaka, stranka može zatražiti od stranke koja je donijela mjeru da dostavi informacije koje upućuju na to da je mjera u skladu s njezinim razinama zaštite te može zatražiti raspravu o tom pitanju u Pododboru za trgovinu i održivi razvoj.

4. Takve mjere ne primjenjuju se na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili prikriveno ograničavanje trgovine ili ulaganja.

ČLANAK 33.5.

Transparentnost i dobra regulatorna praksa

Stranke prepoznaju važnost primjene pravila o transparentnosti i dobre regulatorne prakse u skladu s poglavljima 35. i 36., a posebno pravila kojima se zainteresiranim osobama omogućuje da dostave stajališta o sljedećem:

(a) mjerama zaštite okoliša i uvjeta rada koje mogu utjecati na trgovinu ili ulaganja; i

PUBLIC

(b) trgovinskim ili ulagačkim mjerama koje mogu utjecati na zaštitu okoliša ili uvjeta rada.

PUBLIC

ČLANAK 33.6.

Jačanje svijesti javnosti, informiranje, sudjelovanje i postupovna jamstva

1. Svaka stranka promiče informiranje javnosti o svojim zakonima i drugim propisima u području rada i okoliša, među ostalim osiguravanjem da su ti zakoni i drugi propisi te postupci izvršavanja i usklađivanja javno dostupni.

2. Svaka stranka nastoji udovoljiti zahtjevima bilo koje osobe za informacije o tome kako stranka provodi ovo poglavlje.

3. Svaka stranka koristi se mehanizmima iz članaka 40.5., 40.6. i 40.7. kako bi prikupila stajališta o pitanjima povezanima s provedbom ovog poglavlja.

4. Svaka stranka osigurava primanje i propisno razmatranje priopćenja i mišljenja u pisanim podnescima osobe te stranke o pitanjima povezanima s provedbom ovog poglavlja u skladu sa svojim domaćim postupcima. Stranka na takve podneske odgovara u pisanom obliku i pravodobno. O takvim priopćenjima i mišljenjima može obavijestiti svoju domaću savjetodavnu skupinu osnovanu u skladu s člankom 40.6. i kontaktnu točku druge stranke određenu u skladu s člankom 33.19. stavkom 6.

5. Svaka stranka, u skladu sa svojim zakonodavstvom, osigurava dostupnost upravnih i sudskih postupaka osobama sa zakonski priznatim interesom za određeno pitanje ili osobama koje tvrde da im je povrijeđeno pravo, kako bi se omogućilo djelovanje protiv kršenja njezina prava zaštite okoliša ili radnog prava, uključujući odgovarajuća pravna sredstva za povrede takvog prava.

6. Svaka stranka u skladu sa svojim zakonodavstvom osigurava da su postupci iz stavka 5. u skladu s načelima zakonitog postupanja, da nisu pretjerano skupi, da ne uključuju nerazumne rokove ili neopravdana kašnjenja, da predviđaju mogućnost izdavanja privremenih mjera, ako je primjenjivo, te da su pošteni, pravični i transparentni.

PUBLIC

ČLANAK 33.7.

Aktivnosti suradnje

1. Stranke prepoznaju važnost aktivnosti suradnje u području trgovinskih aspekata politika u području okoliša i rada kako bi se ostvarili ciljevi ovog Sporazuma i provelo ovo poglavlje.

2. Aktivnosti suradnje mogu se razvijati i provoditi uz sudjelovanje međunarodnih i regionalnih organizacija, kao i s trećim zemljama, poduzećima, organizacijama poslodavaca i radnika, obrazovnim i istraživačkim organizacijama i drugim nevladinim organizacijama, prema potrebi.

3. Aktivnosti suradnje provode se u pogledu pitanja i tema koje su stranke dogovorile radi rješavanja pitanja od zajedničkog interesa.

4. Stranke mogu surađivati u pogledu pitanja predviđenih u ovom poglavlju, kao i, među ostalim:

(a) aspekata iz područja rada ili okoliša povezanih s trgovinom i održivim razvojem na međunarodnim forumima, posebno uključujući WTO, Politički forum UN-a na visokoj razini o održivom razvoju, Program UN-a za zaštitu okoliša („UNEP”), MOR i multilateralne sporazume u području okoliša;

(b) utjecaja propisa i standarda u području rada i okoliša na trgovinu i ulaganja;

(c) utjecaja propisa o trgovini i ulaganjima na rad i okoliš; i

PUBLIC

(d) trgovinskih aspekata:

i. inicijativa za održivu potrošnju i proizvodnju, uključujući one usmjerene na promicanje kružnoga gospodarstva i zelenog rasta te smanjivanje onečišćenja; i

ii. inicijativa za promicanje ekološke robe i usluga, među ostalim uklanjanjem s time povezanih necarinskih prepreka.

5. O prioritetima za aktivnosti suradnje zajednički odlučuju stranke na temelju područja od zajedničkog interesa i raspoloživih resursa.

6. Stranke mogu provoditi aktivnosti u područjima suradnje navedenima u ovom poglavlju uživo ili bilo kojim tehnološkim sredstvima koja su im na raspolaganju.

PUBLIC

ODJELJAK B

OKOLIŠ I TRGOVINA

PUBLIC

ČLANAK 33.8.

Ciljevi

1. Stranke nastoje promicati politike trgovine i okoliša koje se međusobno podupiru, visoku razinu zaštite okoliša u skladu s multilateralnim sporazumima u području okoliša čije su stranke i učinkovitu provedbu svojih zakona i drugih propisa u području okoliša te povećati svoje kapacitete za rješavanje pitanja okoliša povezanih s trgovinom, među ostalim suradnjom.

2. Stranke prepoznaju da pojačana suradnja radi zaštite i očuvanja okoliša te održivog upravljanja njihovim prirodnim resursima ima koristi koje mogu doprinijeti održivom razvoju, ojačati njihovo upravljanje okolišem i dopuniti ciljeve ovog Sporazuma.

3. Stranke prepoznaju važnost politika i praksi trgovine i okoliša koje se uzajamno podupiru kako bi se poboljšala zaštita okoliša u promicanju održivog razvoja.

ČLANAK 33.9.

Multilateralno upravljanje i sporazumi u području okoliša

1. Stranke prepoznaju važnost Skupštine UN-a za okoliš UNEP-a. Stranke prepoznaju ključnu ulogu multilateralnih sporazuma u području okoliša u rješavanju globalnih, regionalnih i domaćih okolišnih izazova. Stranke nadalje prepoznaju potrebu za jačanjem uzajamne potpore između trgovinske politike i politike zaštite okoliša. U skladu s tim, svaka stranka učinkovito provodi multilateralne sporazume o okolišu, uključujući njihove protokole, kojih je stranka.

2. Stranke prepoznaju pravo svake stranke da donese ili zadrži mjere za promicanje ciljeva multilateralnih sporazuma u području okoliša kojih je stranka.

3. Stranke sudjeluju u dijalogu i prema potrebi surađuju u okviru pitanja trgovine i okoliša od zajedničkog interesa, posebno u pogledu multilateralnih sporazuma u području okoliša. To uključuje redovitu razmjenu informacija o inicijativama svake stranke u vezi s ratifikacijom multilateralnih sporazuma u području okoliša, uključujući njihove protokole i izmjene.

PUBLIC

ČLANAK 33.10.

Trgovina i klimatske promjene

1. Stranke prepoznaju važnost multilateralnih sporazuma u području okoliša koji su povezani s klimatskim promjenama, posebno potrebu za postizanjem cilja UNFCCC-a, te svrhe i ciljeva Pariškog sporazuma kako bi se odgovorilo na neposrednu opasnost klimatskih promjena. U skladu s tim, stranke prepoznaju ulogu trgovine u postizanju cilja održivog razvoja i borbi protiv klimatskih promjena, kao i važnost pojedinačnih i zajedničkih napora za rješavanje učinaka klimatskih promjena mjerama ublažavanja i prilagodbe.

2. U skladu sa stavkom 1. svaka stranka:

(a) učinkovito provodi UNFCCC i Pariški sporazum, uključujući obveze u pogledu nacionalno utvrđenih doprinosa;

(b) promiče pozitivni doprinos trgovine prelasku na gospodarstvo s niskom razinom emisija stakleničkih plinova i kružno gospodarstvo te razvoju otpornom na klimatske promjene, uključujući djelovanja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama; i

(c) olakšava i promiče trgovinu i ulaganja u robu i usluge od posebne važnosti za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima, za održivu obnovljivu energiju i za energetsku učinkovitost, na način koji je u skladu s drugim odredbama ovog Sporazuma.

PUBLIC

3. U skladu s člankom 33.7. stranke, prema potrebi, surađuju po pitanju trgovinskih aspekata klimatskih promjena, bilateralno, regionalno i na međunarodnim forumima, među ostalim u okviru UNFCCC-a, WTO-a i Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj sklopljenog u Montrealu 16. rujna 1987. („Montrealski protokol”). Nadalje, stranke prema potrebi mogu surađivati u pogledu tih pitanja i u okviru Međunarodne pomorske organizacije.

4. U skladu sa stavkom 1. stranke surađuju u područjima kao što su:

(a) razmjena znanja i iskustava u provedbi Pariškog sporazuma, kao i o inicijativama promicanja otpornosti na klimatske promjene, energije iz obnovljivih izvora, tehnologija s niskim emisijama, energetske učinkovitosti, određivanja cijena ugljika, održivog prometa, razvoja održive infrastrukture otporne na klimatske promjene, praćenja emisija i prirodnih rješenja; te istražuju mogućnosti suradnje u područjima kao što su kratkoročni onečišćivači klime i sekvestracija ugljika u tlu; i

(b) razmjena znanja i iskustava o ambicioznom postupnom prestanku upotrebe tvari koje oštećuju ozonski sloj i postupnom smanjivanju upotrebe fluorougljikovodika, na temelju Montrealskog protokola, primjenom mjera za kontrolu njihove proizvodnje, potrošnje i trgovine, uvođenjem alternativa koje su ekološki prihvatljivije od tih tvari koje oštećuju ozonski sloj i fluorougljikovodika, ažuriranjem sigurnosnih i drugih relevantnih standarda te suzbijanjem nezakonite trgovine tvarima koje se reguliraju Montrealskim protokolom, prema potrebi.

PUBLIC

ČLANAK 33.11.

Trgovina i šume

1. Stranke prepoznaju važnost održivog gospodarenja šumama i ulogu trgovine u ostvarivanju tog cilja.

2. U skladu sa stavkom 1. svaka stranka:

(a) provodi mjere za borbu protiv nezakonite sječe i povezane trgovine, među ostalim, prema potrebi, aktivnostima suradnje s trećim zemljama;

(b) potiče očuvanje šuma te održivo upravljanje njima;

(c) promiče trgovinu drvom i proizvodima od drva te potrošnju drva i proizvoda od drva koji su zakonito dobiveni iz šuma kojima se gospodari na održiv način; i

(d) razmjenjuje informacije i, prema potrebi, surađuje s drugom strankom na trgovinskim inicijativama povezanima s borbom protiv nezakonite sječe, održivim gospodarenjem šumama, krčenjem i degradacijom šuma, upravljanjem šumama i očuvanjem šumskog pokrova kako bi se maksimalno povećao učinak i uzajamno podupiranje njihovih politika od zajedničkog interesa.

PUBLIC

3. Prepoznajući da šume i održivo upravljanje njima imaju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena i održavanju bioraznolikosti, svaka stranka promiče inicijative za rješavanje problema krčenja šuma, među ostalim putem lanaca opskrbe koji nisu povezani s krčenjem šuma. Osim toga, stranke, prema potrebi i u skladu s člankom 33.7., surađuju bilateralno, regionalno i u okviru relevantnih međunarodnih foruma kako bi se krčenje i degradacija šuma u cijelom svijetu sveli na najmanju moguću mjeru.

PUBLIC

ČLANAK 33.12.

Trgovina i divlja flora i fauna

1. Stranke prepoznaju važnost osiguravanja toga da međunarodna trgovina divljom faunom i florom ne ugrožava opstanak takve flore i faune, kako je utvrđeno u Konvenciji o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka, sastavljenoj u Washingtonu 3. ožujka 1973. („CITES”).

2. U skladu sa stavkom 1. svaka stranka:

(a) provodi djelotvorne mjere za borbu protiv nezakonite trgovine divljom florom i faunom, među ostalim aktivnostima suradnje s trećim zemljama, prema potrebi; i

(b) promiče dugoročno očuvanje i održivu upotrebu vrsta navedenih u dodacima CITES-u, među ostalim suradnjom u okviru relevantnih tijela CITES-a kako bi dodaci CITES-u bili ažurirani te promicanjem uključivanja vrsta koje se smatraju ugroženima zbog međunarodne trgovine i drugih kriterija utvrđenih u okviru CITES-a.

3. U skladu s člankom 33.7., stranke mogu, prema potrebi, surađivati ili razmjenjivati informacije bilateralno, regionalno i na međunarodnim forumima o pitanjima od zajedničkog interesa koja se odnose na suzbijanje nezakonite trgovine divljom faunom i florom, među ostalim informiranjem u svrhu smanjenja potražnje za nezakonitim proizvodima od divlje flore i faune te inicijativama za jačanje suradnje u razmjeni i informacija i provedbi.

ČLANAK 33.13.

Trgovina i bioraznolikost

1. Stranke prepoznaju važnost očuvanja i održive upotrebe bioraznolikosti te ulogu trgovine u ostvarivanju tih ciljeva, u skladu s Konvencijom o biološkoj raznolikosti sastavljenom u Rio de Janeiru 5. lipnja 1992., drugim relevantnim multilateralnim sporazumima u području okoliša kojih su stranke i odlukama donesenima na temelju njih.

2. U skladu sa stavkom 1., svaka stranka poduzima mjere za očuvanje bioraznolikosti kada je izložena pritiscima povezanima s trgovinom i ulaganjem, među ostalim razmjenom informacija i iskustava, te mjere za sprečavanje širenja invazivnih stranih vrsta, prepoznajući da premještanje kopnenih i vodenih invazivnih stranih vrsta preko granica trgovinskim putovima može negativno utjecati na okoliš, gospodarske aktivnosti i razvoj te na zdravlje ljudi.

3. Stranke prepoznaju važnost poštovanja, očuvanja i održavanja znanja i praksi autohtonih i lokalnih zajednica koje njeguju tradicionalne načine života koji doprinose očuvanju i održivoj upotrebi bioraznolikosti te ulogu trgovine u tome.

4. Stranke prepoznaju važnost olakšavanja pristupa genetskim resursima i promicanja poštene i pravične podjele dobiti koja proizlazi iz upotrebe genetskih resursa, u skladu s njihovim domaćim mjerama i međunarodnim obvezama svake stranke.

5. Stranke prepoznaju i važnost savjetovanja s javnošću i sudjelovanja javnosti u razvoju i provedbi mjera koje se odnose na očuvanje i održivu upotrebu bioraznolikosti, u skladu s njihovim zakonima ili politikama.

PUBLIC

6. U skladu s člankom 33.7., stranke mogu, prema potrebi, surađivati te promicati ili razmjenjivati informacije bilateralno, regionalno i na međunarodnim forumima o trgovinskim aspektima u području politika bioraznolikosti i mjera od zajedničkog interesa, kao što su:

(a) inicijative i primjeri dobre prakse u okviru trgovine proizvodima koji se temelje na prirodnim resursima i koji su dobiveni održivom upotrebom bioloških resursa te doprinose očuvanju bioraznolikosti;

(b) očuvanje i održiva upotreba bioraznolikosti te zaštita, obnova i vrednovanje ekosustava i njihovih usluga, kao i povezanih gospodarskih instrumenata; i

(c) pristup genetskim resursima te poštena i pravična podjela dobiti od njihove primjene.

ČLANAK 33.14.

Trgovina i održivo upravljanje ribarstvom i akvakulturom

1. Stranke prepoznaju važnost očuvanja morskih bioloških resursa i ekosustava te održivog upravljanja njima te ulogu trgovine u ostvarivanju tih ciljeva.

2. Pri razvoju i provedbi mjera očuvanja i upravljanja stranke uzimaju u obzir socijalna, trgovinska, razvojna i okolišna pitanja te važnost artizanalnog ili malog ribolova za egzistenciju lokalnih ribarskih zajednica.

PUBLIC

3. Stranke potvrđuju da nezakoniti, neprijavljeni i neregulirani ribolov (NNN)[1] može imati znatne negativne učinke na riblje stokove, održivost trgovine proizvodima ribarstva i na razvoj i okoliš te potvrđuju potrebu za djelovanjem radi rješavanja problema prekomjernog izlova i neodrživog iskorištavanja ribolovnih resursa.

4. U skladu sa stavcima 1. 2. i 3. ovog članka svaka stranka:

(a) provodi i postupa u skladu s načelima Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora sastavljene u Montego Bayu 10. prosinca 1982., Sporazuma Ujedinjenih naroda o primjeni odredaba Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora od 10. prosinca 1982. u pogledu očuvanja i upravljanja pograničnim ribljim naseljima i stokovima vrlo migratornih vrsta, donesenog u New Yorku 4. kolovoza 1995., Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu („FAO"), Sporazuma o promicanju usklađivanja ribarskih plovila na otvorenom moru s međunarodnim mjerama za očuvanje i upravljanje, donesenog u Rimu 24. studenoga 1993., Kodeksa odgovornog ribarstva FAO-a donesenog u okviru Rezolucije 4/95 31. listopada 1995. i Sporazuma FAO-a o mjerama države luke za sprečavanje, suzbijanje i zaustavljanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, sastavljenog u Rimu 22. studenoga 2009.;

[1] Pojam „nezakonit, neprijavljen i nereguliran ribolov" treba tumačiti na način da ima isto značenje kako je utvrđeno u stavku 3. Međunarodnog plana djelovanja za sprečavanje, suzbijanje i zaustavljanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu, donesenog u Rimu 2001. („Akcijski plan za suzbijanje ribolova NNN iz 2001.").

(b) sudjeluje u inicijativi FAO-a o Globalnom registru ribarskih plovila, prijevoznih plovila hladnjača i opskrbnih plovila;

(c) nastoji upravljati sustavom upravljanja ribarstvom koji se temelji na najboljim dostupnim znanstvenim dokazima i međunarodno priznatim primjerima najbolje prakse za upravljanje ribarstvom i njegovo očuvanje, kako je navedeno u relevantnim odredbama međunarodnih instrumenata čiji je cilj osigurati održivu upotrebu i očuvanje morskih vrsta[1], i koji je, među ostalim, namijenjen:

i. sprečavanju prelova i prekomjernih kapaciteta;

ii. smanjenju usputnih ulova neciljanih vrsta;

iii. promicanju oporavka prelovljenih stokova za sve vrste morskog ribolova; i

iv. promicanju upravljanja ribarstvom uz primjenu ekosustavnog pristupa, među ostalim suradnjom među strankama;

[1] Ti instrumenti uključuju, među ostalim i ako se mogu primjenjivati, Konvenciju UN-a o pravu mora, Sporazum Ujedinjenih naroda o primjeni odredaba Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz prosinca 1982. u pogledu očuvanja i upravljanja pograničnim ribljim naseljima i stokovima vrlo migratornih vrsta, FAO-ov Kodeks odgovornog ribarstva, Sporazum FAO-a o promicanju usklađivanja ribarskih plovila na otvorenom moru s međunarodnim mjerama za očuvanje i upravljanje, Akcijski plan za ribolov NNN iz 2001. i Sporazum FAO-a o mjerama države luke za sprečavanje, suzbijanje i zaustavljanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova.

(d) kao potpora nastojanjima da se suzbiju prakse ribolova NNN i odvraćanju od trgovine proizvodima od vrsta ulovljenih tim praksama:

i. provodi učinkovite mjere za suzbijanje ribolova NNN;

ii. osigurava upotrebu sustava praćenja, kontrole, nadzora, usklađenosti i izvršenja kako bi se:

(A) sprečavalo i odvraćalo, u skladu s njezinim međunarodnim obvezama i pravom, plovila koja plove pod njezinom zastavom i njihove fizičke osobe od bavljenja aktivnostima ribolova NNN; i

(B) riješio problem prekrcaja ribe ili ribljih proizvoda na moru radi izbjegavanja nezakonitih, neprijavljenih i nereguliranih ribolovnih aktivnosti i odvraćanja od njih;

iii. provodi mjere države luke; i

iv. provodi mjere za sprečavanje ribolova NNN i ulaska ribljih proizvoda od takvog ribolova u opskrbne lance svake stranke te surađuje u tu svrhu, među ostalim, olakšavanjem razmjene informacija;

PUBLIC

(e) aktivno sudjeluje u radu regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom („RFMO-i”) u kojima je članica, promatrač ili neugovorna stranka koja surađuje radi postizanja dobrog upravljanja ribarstvom i održivog ribarstva, primjerice promicanjem znanstvenog istraživanja i donošenjem mjera za očuvanje utemeljenih na najboljim dostupnim znanstvenim dokazima, jačanjem mehanizama za postizanje usklađenosti, provedbom redovitih pregleda uspješnosti i donošenjem djelotvornih mjera kontrole, praćenja i provedbe upravljanja RFMO-ima te, prema potrebi, donošenjem i provedbom programa dokumentiranja ili certificiranja ulova i mjera države luke;

(f) nastoji djelovati u skladu s relevantnim mjerama očuvanja i upravljanja koje su donijeli RFMO-i u kojima nije članica kako se te mjere ne bi ugrozile i kako se ne bi ugrozili programi dokumentiranja ulova ili trgovine kojima upravljaju RFMO-i ili dogovori u kojima nije članica; i

(g) promiče razvoj održive i odgovorne akvakulture, uzimajući u obzir njezine gospodarske, društvene i okolišne aspekte, s obzirom na provedbu ciljeva i načela iz Kodeksa odgovornog ribarstva FAO-a.

5. Stranke surađuju, prema potrebi i u skladu s člankom 33.7., bilateralno i u okviru RFMO-ova u cilju promicanja održivih ribolovnih praksi i trgovine ribljim proizvodima iz ribarstva kojim se upravlja na održiv način. Osim toga, stranke mogu surađivati razmjenom znanja i primjera dobre prakse kako bi poduprle provedbu ovog članka.

PUBLIC

ODJELJAK C

RAD I TRGOVINA

PUBLIC

ČLANAK 33.15.

Ciljevi

1. Stranke prepoznaju da trgovina i ulaganja omogućuju otvaranje radnih mjesta i dostojanstven rad, među ostalim za mlade, s uvjetima zapošljavanja koji su u skladu s načelima utvrđenima u Deklaraciji MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu, donesenoj na Međunarodnoj konferenciji rada u Ženevi 18. lipnja 1998. i izmijenjenoj 2022. („Deklaracija MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu”) i Deklaraciji MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju, donesenoj 10. lipnja 2008., kako je izmijenjena 2022. („Deklaracija MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju”).

2. Stranke nastoje osigurati visoke razine zaštite rada u skladu s međunarodnim standardima rada kojih se pridržavaju te promicati trgovinske politike i politike rada koje se međusobno podupiru u cilju poboljšanja radnih uvjeta i kvalitete boravka na radnom mjestu zaposlenika. Nastojat će poboljšati razvoj ljudskog kapitala i upravljanje njime radi veće zapošljivosti, poslovne izvrsnosti i veće produktivnosti u korist radnika i poduzeća. U skladu s tim, stranke nastoje mladima pružiti prilike za razvoj potrebnih vještina za uspješan pristup tržištu rada i ostanak na njemu.

3. Stranke nastoje surađivati na pitanjima u području rada povezanima s trgovinom koja su od uzajamnog interesa kako bi se ojačao širi odnos između stranaka.

PUBLIC

ČLANAK 33.16.

Multilateralni standardi i sporazumi u području rada

1. Stranke potvrđuju svoju predanost promicanju razvoja međunarodne trgovine na način koji pogoduje dostojanstvenom radu za sve, posebno za žene, mlade i osobe s invaliditetom, u skladu sa svojim obvezama u okviru MOR-a, uključujući one navedene u Deklaraciji MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu i Deklaraciji MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju.

2. Podsjećajući na Deklaraciju MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju, stranke napominju da nije moguće pozivati se na povredu temeljnih načela i prava na radu ili ih na drugi način upotrebljavati kao legitimnu komparativnu prednost te da se standardi u području rada ne bi trebali upotrebljavati u svrhu protekcionizma u trgovini.

3. Svaka stranka učinkovito provodi konvencije MOR-a koje su ratificirale države članice i Čile.

4. U skladu sa Statutom MOR-a, donesenim u okviru XIII. dijela Versajskog ugovora, potpisanog 28. lipnja 1919., i Deklaracijom MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu, svaka stranka poštuje, promiče i učinkovito provodi međunarodno priznate temeljne standarde u području rada, kako su definirani u temeljnim konvencijama MOR-a, a to su:

(a) sloboda udruživanja i stvarno priznanje prava na kolektivno pregovaranje;

(b) ukidanje svih oblika prisilnog ili obveznog rada;

(c) stvarno ukidanje rada djece, uključujući zabranu najgorih oblika rada djece;

(d) uklanjanje diskriminacije u području zapošljavanja i zanimanja; i

(e) sigurno i zdravo radno okruženje.

5. Stranke redovito razmjenjuju informacije o svojem napretku u ratifikaciji konvencija ili protokola MOR-a koje MOR klasificira kao ažurirane i u čijem okviru još ne djeluju kao stranke.

PUBLIC

6. Svaka stranka promiče Program MOR-a za dostojanstven rad kako je utvrđen u Deklaraciji MOR-a o socijalnoj pravdi za pravednu globalizaciju, posebno u pogledu:

(a) dostojanstvenih radnih uvjeta za sve s obzirom na, među ostalim, plaću i zaradu, radno vrijeme, druge uvjete rada i socijalnu zaštitu; i

(b) socijalnog dijaloga o radnim pitanjima među radnicima i poslodavcima i njihovim organizacijama te s relevantnim vladinim tijelima.

7. U skladu sa svojim obvezama u okviru MOR-a, svaka stranka:

(a) donosi i provodi mjere i politike u području sigurnosti i zdravlja na radu; i

(b) održava sustav inspekcije rada u skladu s relevantnim standardima MOR-a o inspekciji rada.

ČLANAK 33.17.

Prisilni ili obvezni rad

1. Podsjećajući da je ukidanje prisilnog rada jedan od ciljeva Programa održivog razvoja do 2030., stranke naglašavaju važnost ratifikacije i učinkovite provedbe Protokola iz 2014. uz Konvenciju o prisilnom radu iz 1930., donesenog u Ženevi 11. lipnja 2014.

PUBLIC

2. Stranke prepoznaju cilj ukidanja svih oblika prisilnog ili obveznog rada, uključujući prisilni ili obvezni rad djece.

3. Slijedom toga, stranke utvrđuju mogućnosti za suradnju, razmjenu informacija, iskustava i primjera dobre prakse povezane s ukidanjem svih oblika prisilnog ili obveznog rada.

PUBLIC

ČLANAK 33.18.

Suradnja u području trgovine i rada

U skladu s člankom 33.7. stranke se savjetuju i surađuju, prema potrebi, bilateralno i u kontekstu MOR-a, u pogledu pitanja u području rada povezanih s trgovinom koja su od uzajamnog interesa, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

(a) otvaranje radnih mjesta i promicanje produktivnog, visokokvalitetnog zapošljavanja, uključujući politike za poticanje rasta koji donosi velik broj radnih mjesta i promicanje održivih poduzeća i poduzetništva;

(b) promicanje poboljšanja poslovne produktivnosti i produktivnosti rada, posebno u odnosu na mala i srednja poduzeća;

(c) razvoj ljudskog kapitala, pristup tržištu rada i povećanje zapošljivosti, posebno mladih, među ostalim na temelju cjeloživotnog učenja i strukovnog osposobljavanja, kontinuiranog obrazovanja, osposobljavanja te razvoja i unapređivanja vještina, među ostalim u novim industrijama i industrijama zaštite okoliša;

(d) ravnotežu između poslovnog i privatnog života i inovativne prakse na radnom mjestu kako bi se poboljšala dobrobit radnika;

(e) promicanje informiranosti o Programu MOR -a za dostojanstven rad, uključujući međusobne veze između trgovine i pune i produktivne zaposlenosti, prilagodbu tržišta rada, temeljne standarde u području rada, dostojanstven rad u globalnim lancima opskrbe, socijalnu zaštitu i socijalnu uključenost te socijalni dijalog i rodnu ravnopravnost;

(f) promicanje dostojanstvenih i kvalitetnih radnih mjesta putem trgovine, uključujući sigurnost i zdravlje na radu trudnih radnica i radnica koje su nedavno rodile;

(g) sigurnost i zdravlje na radu te inspekcije rada, na primjer poboljšanje mehanizama usklađivanja i provedbe;

(h) suočavanje s izazovima i mogućnostima raznolike, multigeneracijske radne snage, među ostalim s pomoću:

i. promicanja jednakosti i uklanjanja diskriminacije u području zapošljavanja i zanimanja; i

PUBLIC

ii. zaštite ranjivih radnika;

(i) poboljšanje radnih odnosa, na primjer, razmjenom primjera najbolje prakse u alternativnom rješavanju sporova i trostranom savjetovanju;

(j) provedbu temeljnih, prioritetnih i drugih ažuriranih konvencija MOR-a, kao i Trostrane deklaracije MOR-a o načelima za multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku te vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima; i

(k) statistiku o radu.

PUBLIC

ODJELJAK D

INSTITUCIONALNI ARANŽMANI

ČLANAK 33.19.

Pododbor za trgovinu i održivi razvoj i kontaktne točke

1. Pododbor za trgovinu i održivi razvoj („Pododbor”), osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1. za Čile sastoji se od službenika iz institucija odgovornih za trgovinu, rad, okoliš i rodna pitanja.

2. Pododbor održava posebne sjednice za pitanja okoliša i rada[1], kao i za međusektorska pitanja povezana s trgovinom i održivim razvojem.

3. Zadaće su Pododbora:

(a) olakšavanje, praćenje i preispitivanje provedbe ovog poglavlja;

(b) određivanje, organiziranje, nadgledanje i ocjenjivanje aktivnosti suradnje utvrđenih u ovom poglavlju, uključujući razmjenu informacija i iskustava u područjima od zajedničkog interesa;

(c) izvješćivanje i davanje preporuka Zajedničkom odboru o svim pitanjima povezanima s ovim poglavljem, među ostalim u pogledu tema za raspravu s mehanizmima civilnog društva iz članka 40.5.;

(d) obavljanje zadaća iz članaka 33.21. i 33.22.;

(e) prema potrebi koordiniranje s drugim pododborima osnovanima na temelju ovog dijela ovog Sporazuma, među ostalim u pogledu nastojanja da u svoj rad uključe rodna pitanja te razmatranja i aktivnosti povezane s njima, kako je navedeno u članku 34.4. stavku 8.; i

(f) provođenje svih drugih funkcija koje stranke dogovore.

[1] O pitanjima okoliša i rada može se raspravljati na zasebnim ili uzastopnim sjednicama.

4. Pododbor se, kako je međusobno dogovoreno, može konzultirati s relevantnim dionicima ili stručnjacima ili zatražiti savjet od njih o pitanjima koja se odnose na provedbu ovog poglavlja.

5. Pododbor konsenzusom priprema izvješće o svakom sastanku i objavljuje ga nakon sastanka.

6. Svaka stranka određuje kontaktnu točku unutar svoje uprave kako bi se olakšala komunikacija i koordinacija između stranaka o svim pitanjima koja se odnose na provedbu ovog poglavlja. Za Čile, posebna kontaktna točka za radna, okolišna i rodna pitanja predstavnik je Podtajništva za međunarodne gospodarske odnose Ministarstva vanjskih poslova ili njegova nasljednika. Svaka stranka odmah obavješćuje drugu stranku o svojim kontaktnim točkama i dostavlja njihove podatke za kontakt.

7. Kontaktne točke:

(a) potpomažu redovitu komunikaciju i koordinaciju između stranaka;

(b) neovisno o članku 8.7. stavku 2. pomažu Pododboru, među ostalim utvrđivanjem dnevnog reda i provođenjem svih drugih potrebnih priprema za sastanke Pododbora;

PUBLIC

(c) komuniciraju sa svojim civilnim društvom, prema potrebi; i

(d) surađuju, među ostalim s drugim odgovarajućim tijelima svojih uprava, na razvoju i provedbi aktivnosti suradnje.

PUBLIC

ČLANAK 33.20.

Rješavanje sporova

1. Stranke ulažu maksimalan trud u to da putem dijaloga, razmjene informacija i suradnje riješe sva međusobna neslaganja o tumačenju ili primjeni ovog poglavlja.

2. Ako se stranke ne slažu o tumačenju ili primjeni ovog poglavlja, primjenjuju isključivo postupke rješavanja sporova iz članaka 33.21. i 33.22.

ČLANAK 33.21.

Savjetovanja

1. Stranka („stranka koja je podnijela zahtjev”) može u bilo kojem trenutku zatražiti savjetovanje s drugom strankom („stranka kojoj je podnesen zahtjev”) o bilo kojem pitanju koje se pojavi u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog poglavlja dostavljanjem pisanog zahtjeva kontaktnoj točki stranke kojoj je podnesen zahtjev. U zahtjevu se navode razlozi za traženje savjetovanja, uključujući dovoljno detaljan opis predmetnog pitanja i odredaba ovog poglavlja koje smatra primjenjivima.

2. Stranka kojoj je podnesen zahtjev, osim ako je drukčije dogovoreno sa strankom koja je podnijela zahtjev, odgovara u pisanom obliku najkasnije 10 dana od datuma primitka zahtjeva.

3. Stranke započinju savjetovanje najkasnije 30 dana od datuma na koji je stranka kojoj je podnesen zahtjev primila zahtjev, osim ako se stranke dogovore drukčije.

4. Savjetovanje se može provoditi uživo ili bilo kakvim drugim tehnološkim sredstvima koja su dostupna strankama. Ako se savjetovanja održavaju uživo, održavaju se na području stranke kojoj je zahtjev podnesen, osim ako se stranke dogovore drukčije.

5. Tijekom savjetovanja stranke:

(a) dostavljaju dovoljno podataka kako bi omogućile cjelovito ispitivanje; i

PUBLIC

(b) povjerljivo postupaju sa svim informacijama razmijenjenima tijekom savjetovanja.

6. Stranke započinju savjetovanja kako bi postigle uzajamno zadovoljavajuće rješenje pitanja, uzimajući u obzir mogućnosti za suradnju u vezi s tim pitanjem. Kad je riječ o pitanjima koja se odnose na multilateralne sporazume iz ovog poglavlja, stranke razmatraju informacije MOR-a ili relevantnih tijela osnovanih na temelju tih sporazuma. Prema potrebi, stranke se mogu dogovoriti da će zatražiti savjet od takvih organizacija ili tijela ili bilo kojeg drugog stručnjaka ili tijela koje smatraju prikladnim da im pomogne u savjetovanjima.

7. Ako stranke ne mogu riješiti pitanje u roku od 60 dana od dostave pisanog zahtjeva za savjetovanje u skladu sa stavkom 1., svaka stranka može, dostavljanjem pisanog zahtjeva kontaktnoj točki druge stranke, zatražiti sazivanje Pododbora radi razmatranja tog pitanja. Pododbor se sastaje bez odgode i nastoji se usuglasiti oko rješenja pitanja.

8. Svaka stranka ili Pododbor sazvan u skladu sa stavkom 7. ovog članka mogu, prema potrebi, zatražiti mišljenja domaćih savjetodavnih skupina iz članka 40.6. ili druge stručne savjete.

9. Ako stranke mogu riješiti pitanje, same dokumentiraju ishod, uključujući, prema potrebi, određene korake i dogovorene rokove. Stranke stavljaju ishod na raspolaganje javnosti, osim ako se dogovore drukčije.

PUBLIC

ČLANAK 33.22.

Vijeće stručnjaka

1. Ako stranke ne uspiju riješiti pitanje u roku od 60 dana od dostave pisanog zahtjeva za sazivanje Pododbora kako je navedeno u članku 33.21. stavku 7. ili, ako takav zahtjev nije podnesen, u roku od 120 dana od dostave pisanog zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 33.21. stavkom 1., stranka koja je podnijela zahtjev može zatražiti osnivanje vijeća stručnjaka za razmatranje tog pitanja.

Svaki takav zahtjev upućuje se u pisanom obliku kontaktnoj točki stranke kojoj je podnesen zahtjev. U zahtjevu se navode razlozi za zahtjev za osnivanje vijeća stručnjaka, uključujući dovoljno detaljan opis predmetnog pitanja, te se objašnjava kako to pitanje predstavlja kršenje određenih odredaba ovog poglavlja.

2. Osim ako je ovim člankom drukčije predviđeno, članci 38.6., 38.10. i 38.13., članak 38.14. stavak 1., članci 38.15. i 38.19., članak 38.20. stavak 2. te članci 38.21., 38.22., 38.24., 38.32., 38.33., 38.34. i 38.35., kao i Poslovnik iz Priloga 38.-A i Kodeks ponašanja iz Priloga 38.-B primjenjuju *se mutatis mutandis*.

3. Pododbor na svojem prvom sastanku preporučuje Zajedničkom odboru odabir najmanje 15 osoba koje su voljne i sposobne sudjelovati u radu vijeća stručnjaka. Na temelju te preporuke Zajednički odbor najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma utvrđuje popis takvih osoba. Popis se sastoji od triju potpopisa:

(a) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga stranke EU-a;

PUBLIC

(b) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga Čilea; i

(c) jednog potpopisa osoba koje nisu državljani nijedne stranke, a koje će obavljati dužnost predsjednika u vijeću stručnjaka.

4. Na svakom potpopisu nalazi se najmanje pet osoba. Zajednički odbor osigurava da se popis ažurira i da uvijek sadržava najmanje toliko osoba.

5. Osobe iz stavka 3. moraju imati specijalizirano ili stručno znanje u području radnog prava ili prava okoliša, pitanja iz ovog poglavlja ili rješavanja sporova koji proizlaze iz međunarodnih sporazuma. Moraju biti neovisne, obavljati funkciju u svojstvu pojedinca i ne smiju primati naputke ni od kakve organizacije ili vlade u pogledu pitanja povezanih sa sporom ili biti povezane s vladom bilo koje stranke te su dužne postupati u skladu s Kodeksom ponašanja iz Priloga 38.-B.

6. Ako je vijeće stručnjaka sastavljeno u skladu s postupcima iz članka 38.6. stavaka 3., 4. i 6., stručnjaci se odabiru s relevantnih potpopisa iz stavka 3. ovog članka.

PUBLIC

7. Osim ako se stranke u roku od pet dana od dana osnivanja vijeća stručnjaka dogovore drukčije, opis je poslova sljedeći:

„proučiti, s obzirom na relevantne odredbe iz poglavlja 33. Naprednog okvirnog sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane, pitanje iz zahtjeva za osnivanje vijeća stručnjaka te izdati izvješće, u skladu s člankom 33.23. tog sporazuma, s njegovim nalazima i preporukama za rješavanje tog pitanja”.

8. Za pitanja povezana s multilateralnim sporazumima obuhvaćenima ovim poglavljem vijeće stručnjaka trebalo bi zatražiti informacije od MOR-a ili relevantnih tijela osnovanih na temelju tih sporazuma, uključujući sve bitne dostupne smjernice za tumačenje, zaključke ili odluke koje su donijeli MOR i ta tijela. Svaka takva informacija dostavlja se strankama kako bi mogle iznijeti svoje primjedbe.

9. Vijeće stručnjaka tumači odredbe u ovom poglavlju u skladu s običajnim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući ona kodificirana u Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora.

10. Vijeće stručnjaka strankama izdaje privremeno i završno izvješće u kojem se navode nalazi o činjenicama, primjenjivost relevantnih odredaba i obrazloženje svih nalaza, zaključaka i preporuka.

PUBLIC

11. Vijeće stručnjaka strankama dostavlja svoje privremeno izvješće u roku od 100 dana od datuma osnivanja vijeća stručnjaka. Ako vijeće stručnjaka smatra da taj rok nije moguće ispuniti, predsjednik vijeća stručnjaka o tome pisanim putem obavješćuje stranke i pritom navodi razloge za kašnjenje i datum na koji vijeće stručnjaka namjerava dostaviti svoje privremeno izvješće. Stranke mogu sporazumno produljiti rok utvrđen u ovom stavku.

12. Stranka može, u roku od 25 dana od dostave privremenog izvješća, vijeću stručnjaka dostaviti obrazloženi zahtjev za preispitivanje konkretnih aspekata tog izvješća. Stranka može dati primjedbe na zahtjev druge stranke u roku od 15 dana od dostave zahtjeva.

13. Nakon razmatranja tih zahtjeva i primjedbi vijeće stručnjaka priprema završno izvješće. Ako se u roku iz stavka 12. ne dostavi pisani zahtjev za preispitivanje konkretnih aspekata privremenog izvješća, privremeno izvješće postaje završno izvješće vijeća stručnjaka.

14. Vijeće stručnjaka strankama dostavlja svoje završno izvješće u roku od 175 dana od datuma osnivanja vijeća. Ako vijeće stručnjaka smatra da taj rok nije moguće ispuniti, njegov predsjednik o tome pisanim putem obavješćuje stranke i pritom navodi razloge za kašnjenje i datum na koji vijeće stručnjaka namjerava dostaviti svoje završno izvješće. Stranke mogu sporazumno produljiti rok utvrđen u ovom stavku.

15. Završno izvješće uključuje raspravu o svim pisanim zahtjevima stranaka u vezi s privremenim izvješćem i jasno odgovara na primjedbe stranaka.

PUBLIC

16. Stranke objavljuju završno izvješće u roku od 15 dana nakon što ga vijeće stručnjaka dostavi.

17. Ako vijeće stručnjaka u završnom izvješću utvrdi da stranka nije ispunila svoje obveze iz ovog poglavlja, stranke raspravljaju o odgovarajućim mjerama koje treba provesti uzimajući u obzir izvješće i preporuke vijeća stručnjaka. Stranka kojoj je podnesen zahtjev obavješćuje svoju domaću savjetodavnu skupinu iz članka 40.6. i drugu stranku o svojim odlukama o svim djelovanjima ili mjerama koje treba provesti najkasnije tri mjeseca nakon što izvješće postane javno dostupno.

18. Pododbor nadzire daljnje aktivnosti nakon završnog izvješća i preporuke vijeća stručnjaka. Domaće savjetodavne skupine iz članka 40.6. mogu u tom pogledu podnijeti primjedbe Pododboru.

PUBLIC

ČLANAK 33.23.

Preispitivanje

1. U svrhu poboljšanja ostvarenja ciljeva ovog poglavlja, stranke na sastancima Pododbora raspravljaju o njegovoj učinkovitoj provedbi, uzimajući u obzir, među ostalim, glavne promjene u politici u svakoj stranci i u okviru međunarodnih sporazuma.

2. Uzimajući u obzir ishod takvih rasprava, stranka može zatražiti preispitivanje ovog poglavlja u bilo kojem trenutku nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma. U tu svrhu Pododbor može preporučiti strankama izmjene odgovarajućih odredaba ovog poglavlja u skladu s postupkom izmjene utvrđenim u članku 41.6. stavku 1.

PUBLIC

POGLAVLJE 34.

TRGOVINA I RODNA RAVNOPRAVNOST

ČLANAK 34.1.

Kontekst i ciljevi

1. Stranke se slažu o važnosti uključivanja rodne perspektive u promicanje uključivog gospodarskog rasta i ključnoj ulozi koju rodno osviještena politika može imati u tom pogledu. To uključuje uklanjanje prepreka sudjelovanju žena u gospodarstvu i međunarodnoj trgovini, uključujući poboljšanje jednakih mogućnosti pristupa radnim funkcijama i sektorima za muškarce i žene na tržištu rada.

2. Stranke potvrđuju da su međunarodna trgovina i ulaganja pokretači gospodarskog rasta te ujedno prepoznaju važan doprinos žena gospodarskom rastu njihovim sudjelovanjem u gospodarskim aktivnostima, uključujući poslovanje i međunarodnu trgovinu.

3. Stranke prepoznaju da sudjelovanje žena u međunarodnoj trgovini može doprinijeti unaprjeđenju njihova ekonomskog osnaživanja i gospodarske neovisnosti. Nadalje, pristup žena gospodarskim resursima i njihovo posjedovanje tih resursa doprinose održivom i uključivom gospodarskom rastu, blagostanju, konkurentnosti i dobrobiti društva. U skladu s tim stranke naglašavaju svoju namjeru da provedu ovaj dio ovog Sporazuma na način kojim se promiče i jača rodna ravnopravnost.

4. Stranke podsjećaju na Program održivog razvoja Ujedinjenih naroda do 2030. i ciljeve održivog razvoja koji se odnose na trgovinu i rodnu ravnopravnost, posebno cilj br. 5: postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice.

5. Stranke podsjećaju na ciljeve Zajedničke izjave o trgovini i ekonomskom osnaživanju žena potpisane na ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije održanoj u prosincu 2017. u Buenos Airesu.

6. Stranke podsjećaju na svoje obveze u pogledu uključivanja rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena i djevojčica te poštovanja demokratskih načela i ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako je utvrđeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima i drugim relevantnim međunarodnim instrumentima za ljudska prava u vezi s rodnom ravnopravnošću kojih su stranke.

PUBLIC

7. Stranke ponovno potvrđuju svoje obveze u okviru Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje, donesenih na Četvrtoj svjetskoj konferenciji žena održanoj u Pekingu od 4. do 15. rujna 1995., posebno ističući ciljeve i odredbe povezane s jednakim pristupom žena resursima, zapošljavanju, tržištima i trgovini.

8. Stranke ponovno potvrđuju važnost uključivih trgovinskih politika koje doprinose promicanju jednakih prava, postupanja i jednakih mogućnosti između muškaraca i žena, kao i uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.

9. Stranke naglašavaju ulogu privatnog sektora u poticanju rodne ravnopravnosti primjenom politika nediskriminacije i raznolikosti u svojem korporativnom poslovanju u skladu s međunarodnim smjernicama i normama koje su stranke podržale ili poduprle.

10. Stranke nastoje:

(a) jačati svoje trgovinske odnose, suradnju i dijalog na načine koji pogoduju jednakim mogućnostima i jednakom postupanju prema ženama i muškarcima kao radnicima, proizvođačima, trgovcima ili potrošačima, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama;

(b) olakšati suradnju i dijalog u cilju jačanja sposobnosti žena, njihovih uvjeta i pristupa mogućnostima koje stvara trgovina;

(c) dodatno poboljšati svoje kapacitete za rješavanje rodnih pitanja povezanih s trgovinom, među ostalim razmjenom informacija i primjera najbolje prakse.

PUBLIC

ČLANAK 34.2.

Multilateralni sporazumi

1. Svaka stranka ponovno potvrđuje svoju predanost djelotvornoj provedbi svojih obveza na temelju Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, koju je donijela Opća skupština UN-a 18. prosinca 1979., posebno ističući one odredbe koje se odnose na uklanjanje diskriminacije žena u gospodarskom životu i u području zapošljavanja.

2. Stranke podsjećaju na svoje obveze iz članka 33.16. ovog dijela ovog Sporazuma u pogledu konvencija MOR-a povezanih s rodnom ravnopravnošću i uklanjanjem diskriminacije u pogledu zapošljavanja i obavljanja zanimanja koje su ratificirale države članice i Čile.

3. Svaka stranka ponovno potvrđuje svoju predanost djelotvornoj provedbi svojih obveza iz drugih multilateralnih sporazuma kojih je stranka u pogledu rodne ravnopravnosti ili prava žena.

ČLANAK 34.3.

Opće odredbe

1. Stranke priznaju pravo svake stranke da uspostavi svoje područje primjene i jamstva jednakih mogućnosti za muškarce i žene te da slijedom navedenog donese ili izmijeni svoje relevantne zakone i politike, u skladu s njezinim obvezama na temelju međunarodnih sporazuma iz članka 34.2.

PUBLIC

2. Svaka stranka nastoji osigurati da se njezinim relevantnim zakonima i politikama predviđaju i promiču jednaka prava, postupanje i mogućnosti za muškarce i žene u skladu s međunarodnim obvezama stranke. Svaka stranka nastoji poboljšati takve zakone i politike.

3. Svaka stranka nastoji prikupiti podatke povezane s trgovinom i rodom razvrstane po spolu kako bi bolje razumjela različite učinke instrumenata trgovinske politike na žene i muškarce u njihovoj ulozi radnika, proizvođača, trgovaca ili potrošača.

4. Svaka stranka na svojem području radi na informiranju javnosti o svojim zakonima i politikama povezanima s rodnom ravnopravnošću, uključujući njihov učinak i važnost za uključiv gospodarski rast i trgovinsku politiku.

5. Svaka stranka, prema potrebi, uzima u obzir cilj ravnopravnosti muškaraca i žena pri oblikovanju, provedbi i preispitivanju mjera u područjima obuhvaćenima ovim dijelom ovog Sporazuma.

6. Svaka stranka potiče trgovinu i ulaganja promicanjem jednakih mogućnosti i sudjelovanja žena i muškaraca u gospodarstvu i međunarodnoj trgovini. To, među ostalim, uključuje mjere čiji je cilj: postupno uklanjanje svih vrsta diskriminacije na temelju spola; promicanje načela jednake plaće za rad jednake vrijednosti kako bi se riješio problem razlike u plaćama između spolova i olakšavanje nediskriminacije žena pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja, među ostalim zbog trudnoće i majčinstva.

PUBLIC

7. Stranka ne oslabljuje niti smanjuje zaštitu dodijeljenu u skladu s njezinim zakonima, čiji je cilj osigurati rodnu ravnopravnost ili jednake mogućnosti za žene i muškarce, kako bi potaknula trgovinu ili ulaganja.

8. Kako bi potaknula trgovinu ili ulaganja, stranka se ne odriče niti na drugi način odstupa od svojih zakona niti nudi da će se odreći ili odstupati od svojih zakona čiji je cilj osigurati rodnu ravnopravnost ili jednake mogućnosti za žene i muškarce na način kojim se oslabljuje ili smanjuje zaštita odobrena u skladu s tim zakonima.

9. Stranka ne smije propuštati učinkovito provoditi, kontinuiranim ili ponavljajućim djelovanjem ili nedjelovanjem, zaštitu dodijeljenu u skladu s njezinim zakonima, čiji je cilj osigurati rodnu ravnopravnost ili jednake mogućnosti za žene i muškarce, na način koji utječe na trgovinu ili ulaganja.

ČLANAK 34.4.

Aktivnosti suradnje

1. Stranke potvrđuju koristi razmjene svojih iskustava u osmišljavanju, provedbi, praćenju i jačanju trgovinskih aspekata mjera za rodnu ravnopravnost.

2. U skladu sa stavkom 1. stranke provode aktivnosti suradnje namijenjene poboljšanju sposobnosti žena i uvjeta za žene, uključujući radnice, poslovne žene i poduzetnice, kako bi mogle pristupiti mogućnostima koje su nastale kao rezultat ovog dijela ovog Sporazuma i u potpunosti ih iskoristiti.

PUBLIC

3. Aktivnosti suradnje provode se za pitanja i teme oko kojih se stranke suglase.

4. Aktivnosti suradnje mogu se razvijati i provoditi uz sudjelovanje UN-a, WTO-a, MOR-a, OECD-a i drugih međunarodnih organizacija, kao i trećih zemalja, poduzeća, organizacija poslodavaca i radnika, obrazovnih i istraživačkih organizacija i drugih nevladinih organizacija, prema potrebi.

5. Područja suradnje mogu uključivati razmjenu iskustava i primjera najbolje prakse povezanih s politikama i programima za poticanje većeg sudjelovanja žena u međunarodnoj trgovini, kao i trgovinske aspekte:

(a) promicanja financijske uključenosti i obrazovanja žena, kao i pristupa financiranju i financijskoj pomoći;

(b) unapređenja ženskog vodstva i razvoja ženskih mreža;

(c) promicanja potpunog sudjelovanja žena u gospodarstvu poticanjem njihova sudjelovanja, vodstva i obrazovanja, posebno u područjima u kojima su nedovoljno zastupljene, kao što su znanost, tehnologija, inženjerstvo, matematika (STEM), kao i inovacije i poslovanje;

(d) promicanja rodne ravnopravnosti u poduzećima;

(e) sudjelovanja žena na položajima na kojima se donose odluke u javnom i privatnom sektoru;

PUBLIC

(f) javnih i privatnih inicijativa usmjerenih na promicanje ženskog poduzetništva, uključujući integraciju žena u formalni sektor gospodarstva, jačanje konkurentnosti poduzeća kojima upravljaju žene kako bi im se omogućilo sudjelovanje i natjecanje u lokalnim, regionalnim i globalnim lancima vrijednosti te aktivnosti za promicanje internacionalizacije malih i srednjih poduzeća pod vodstvom žena;

(g) politika i programa za poboljšanje digitalnih vještina žena i pristupa internetskim poslovnim alatima i platformama za e-trgovinu;

(h) unapređenja politika i programa skrbi te mjera za postizanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života s rodnom perspektivom;

(i) istraživanja poveznice između većeg sudjelovanja žena u međunarodnoj trgovini i smanjenja razlike u plaćama između spolova;

(j) razvoja rodne analize trgovinskih politika, uključujući njihovo osmišljavanje i provedbu te praćenje njihovih učinaka;

(k) prikupljanja podataka razvrstanih prema spolu, upotrebe pokazatelja, metodologija praćenja i evaluacije te analiza statističkih podataka povezanih s trgovinom iz rodne perspektive;

(l) istraživanja veza između sudjelovanja žena u međunarodnoj trgovini i područja kao što su dostojanstven rad, profesionalna segregacija i radni uvjeti žena, uključujući sigurnost i zdravlje na radu trudnih radnica i radnica koje su nedavno rodile, u skladu s člankom 33.18. točkom (f);

PUBLIC

(m) politika i programa za sprečavanje, ublažavanje i odgovor na diferencirani gospodarski učinak koji krize i izvanredna stanja imaju na žene i muškarce; i

(n) drugih pitanja o kojima se stranke suglase.

6. O prioritetima za aktivnosti suradnje zajednički odlučuju stranke na temelju područja od zajedničkog interesa i raspoloživih resursa.

7. Suradnja, među ostalim u područjima navedenima u stavku 5., može se provoditi uživo ili svim tehnološkim sredstvima koja su na raspolaganju strankama putem aktivnosti kao što su: radionice, seminari, konferencije, programi suradnje i projekti; razmjena iskustava i primjera najbolje prakse u pogledu politika i postupaka te razmjena stručnjaka.

8. Putem Pododbora za trgovinu i održivi razvoj osnovanog u skladu s člankom 8.8. stavkom 1. stranke potiču nastojanja tijela osnovanih u ovom dijelu ovog Sporazuma da u svoj rad uključe rodna pitanja te razmatranja i aktivnosti povezane s njima.

9. Stranke potiču uključivo sudjelovanje žena u provedbi aktivnosti suradnje uspostavljenih na temelju ovog članka, prema potrebi.

PUBLIC

ČLANAK 34.5.

Institucionalni aranžmani

1. Pododbor za trgovinu i održivi razvoj osnovan u skladu s člankom 8.8. stavkom 1. odgovoran je za provedbu ovog poglavlja. Članak 33.19. primjenjuje se *mutatis mutandis*[1] na ovo poglavlje.

2. U interakciji s civilnim društvom u domaćim savjetodavnim skupinama osnovanima ili imenovanima u skladu s člankom 40.6. te u okviru Foruma civilnog društva organiziranog u skladu s člankom 40.7., stranke potiču sudjelovanje organizacija koje promiču ravnopravnost muškaraca i žena.

ČLANAK 34.6.

Rješavanje sporova

Članci 33.20., 33.21. i 33.22. primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovo poglavlje[2].

[1] Podrazumijeva se da se svako upućivanje na poglavlje 33. ili na pitanja okoliša i rada iz tog članka tumači kao upućivanje na ovo poglavlje ili rodna pitanja, ako je primjenjivo.

[2] Podrazumijeva se da se svako upućivanje na poglavlje 33. ili na pitanja i zakone povezane s okolišem i radom u tim člancima tumači kao upućivanje na ovo poglavlje ili na rodna pitanja i zakone povezane s rodnim pitanjima, kako je primjenjivo.

ČLANAK 34.7.

Preispitivanje

1. Stranke su suglasne da je važno pratiti i ocjenjivati, zajednički ili pojedinačno, putem svojih procesa i institucija, kao i procesa i institucija uspostavljenih na temelju ovog dijela ovog Sporazuma, učinak provedbe ovog dijela ovog Sporazuma na ravnopravnost muškaraca i žena i mogućnosti koje se pružaju ženama u vezi s trgovinom.

2. Stranke mogu preispitati ovo poglavlje s obzirom na iskustvo stečeno u njegovoj provedbi i prema potrebi predložiti kako se ono može ojačati.

PUBLIC

POGLAVLJE 35.

TRANSPARENTNOST

ČLANAK 35.1.

Cilj

1. Stranke, prepoznajući mogući utjecaj njihova regulatornog okruženja na međusobnu trgovinu i ulaganja, nastoje osigurati predvidivo regulatorno okruženje i učinkovite postupke za gospodarske subjekte, posebno za mala i srednja poduzeća.

2. Stranke ponovno potvrđuju svoje obveze u okviru Sporazuma o WTO-u i ovog poglavlja, nadograđuju ih te utvrđuju dodatne aranžmane za transparentnost.

PUBLIC

ČLANAK 35.2.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „upravna odluka” znači odluka ili mjera s pravnim učinkom koja se u pojedinačnom slučaju primjenjuje na određenu osobu, robu ili uslugu, a obuhvaća nedonošenje upravne odluke kako je predviđeno pravom stranke; i

(b) „upravna odluka opće primjene” znači upravna odluka ili tumačenje koji se primjenjuju na sve osobe i činjenice koje su općenito obuhvaćene područjem primjene te upravne odluke ili tumačenja i kojima se utvrđuje norma ponašanja, ali ne uključuju sljedeće:

   i. odluku ili rješenje doneseno u upravnom ili kvazisudskom postupku koje se primjenjuje na određenu osobu, robu ili uslugu druge stranke u određenom slučaju; ili

   ii. odluku kojom se odlučuje o određenom djelu ili praksi.

ČLANAK 35.3.

Objava

1. Svaka stranka osigurava da se njezini zakoni, drugi propisi, postupci, upravne odluke opće primjene i sudske odluke povezane s bilo kojim pitanjem obuhvaćenim ovim dijelom ovog Sporazuma odmah objavljuju putem službeno određenog medija i, ako je izvedivo, u elektroničkom obliku, ili da se drukčije stavljaju na raspolaganje tako da se o njima svatko može informirati.

2. Svaka stranka objašnjava cilj i dostavlja obrazloženje svojih zakona, drugih propisa, postupaka, upravnih odluka opće primjene i sudskih odluka o bilo kojem pitanju obuhvaćenom ovim dijelom ovog Sporazuma.

3. Svaka stranka osigurava razuman rok između datuma objave i datuma stupanja na snagu zakona i drugih propisa u pogledu bilo kojeg pitanja obuhvaćenog ovim dijelom ovog Sporazuma, osim ako to nije moguće zbog hitnosti. Ovaj se stavak ne primjenjuje na upravne odluke opće primjene i sudske odluke.

PUBLIC

ČLANAK 35.4.

Upiti i pružanje informacija

1. Svaka stranka uspostavlja ili održava odgovarajuće mehanizme za odgovaranje na upite bilo koje osobe u pogledu bilo kojih zakona ili drugih propisa u vezi s bilo kojim pitanjem obuhvaćenim ovim dijelom ovog Sporazuma.

2. Na zahtjev stranke druga stranka odmah dostavlja informacije i odgovara na upite o bilo kojem zakonu ili drugom propisu, bez obzira na to je li na snazi ili u planu, u vezi s bilo kojim pitanjem obuhvaćenim ovim dijelom ovog Sporazuma, osim ako je na temelju nekog drugog poglavlja ovog dijela ovog Sporazuma uspostavljen poseban mehanizam.

ČLANAK 35.5.

Upravni postupci

1. Svaka stranka sve zakone, druge propise, postupke i upravne odluke opće primjene u vezi s bilo kojim pitanjem obuhvaćenim ovim dijelom ovog Sporazuma primjenjuje na objektivan, nepristran i razuman način.

PUBLIC

2. Kad se zbog primjene zakona, drugih propisa, postupaka i upravnih odluka opće primjene iz stavka 1. pokrene upravni postupak koji se odnosi na određene osobe, robu ili usluge druge stranke, svaka stranka:

(a) nastoji, u skladu sa svojim zakonima i drugim propisima, osobama na koje izravno utječu upravni postupci dostaviti primjerenu obavijest o pokretanju postupka, uključujući opis vrste postupka, izjavu pravnog tijela u okviru kojeg se postupak pokreće i opći opis predmetnih pitanja; i

(b) takvim osobama pruža razumnu mogućnost za iznošenje činjenica i argumenata koji podupiru njihova stajališta prije bilo kakve konačne upravne odluke, u mjeri u kojoj to dopuštaju vrijeme, narav postupka i javni interes.

ČLANAK 35.6.

Preispitivanje i žalba

1. Svaka stranka uspostavlja ili zadržava redovne, arbitražne ili upravne sudove ili postupke za potrebe brzog preispitivanja i, ako je opravdano, ispravka upravnih odluka koje se odnose na pitanja obuhvaćena ovim dijelom ovog Sporazuma.

PUBLIC

2. Svaka stranka osigurava da njezini redovni, arbitražni ili upravni sudovi žalbene postupke ili postupke preispitivanja provode nepristrano i na nediskriminirajući način. Takvi su sudovi nepristrani i neovisni o tijelu kojem su povjerene upravne provedbene ovlasti i nemaju interes u vezi s ishodom stvari.

3. Kad je riječ o sudovima ili postupcima iz stavka 1., svaka stranka osigurava da stranke pred takvim sudovima ili one koje sudjeluju u takvim postupcima imaju pravo na:

(a) razumnu priliku da potkrijepe ili brane svoja stajališta; i

(b) odluku koja se temelji na dokazima i podnesenim evidencijama ili, ako je tako propisano njezinim zakonodavstvom, na evidenciji mjerodavnog upravnog tijela.

4. Svaka stranka osigurava da odluku iz stavka 3. točke (b) provodi tijelo kojem su povjerene upravne provedbene ovlasti, podložno žalbi ili daljnjem preispitivanju kako je predviđeno u njezinim zakonima i drugim propisima.

ČLANAK 35.7.

Povezanost s drugim poglavljima

Odredbe utvrđene u ovom poglavlju primjenjuju se uz posebna pravila utvrđena u drugim poglavljima ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

POGLAVLJE 36.

DOBRA REGULATORNA PRAKSA

PUBLIC

ČLANAK 36.1.

Područje primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na regulatorne mjere koje su donijela ili pokrenula regulatorna tijela i koje se odnose na bilo koje pitanje obuhvaćeno ovim dijelom ovog Sporazuma.

2. Ovo poglavlje ne primjenjuje se na regulatorna tijela i regulatorne mjere, prakse ili pristupe država članica.

ČLANAK 36.2.

Opća načela

1. Stranke prepoznaju važnost:

(a) primjene dobre regulatorne prakse u postupku planiranja, osmišljavanja, izricanja, provedbe, evaluacije i preispitivanja regulatornih mjera u svrhu ostvarivanja ciljeva nacionalne politike; i

(b) održavanja i poboljšanja prednosti ovog dijela ovog Sporazuma za olakšavanje trgovine robom i uslugama te povećanja ulaganja između stranaka.

2. Svaka stranka slobodna je odrediti svoj pristup dobroj regulatornoj praksi na temelju ovog dijela ovog Sporazuma na način koji je u skladu s njezinim pravnim okvirom, praksom i temeljnim načelima, uključujući načelo predostrožnosti, na kojima se temelji njezin regulatorni sustav.

3. Ništa u ovom poglavlju ne tumači se tako da se od stranke zahtijeva da:

(a) odstupi od domaćih postupaka za pripremu i donošenje regulatornih mjera;

(b) poduzme radnje koje bi ugrozile ili ometale pravodobno donošenje regulatornih mjera za ostvarenje njezinih ciljeva javne politike; ili

(c) ostvari bilo kakav konkretan regulatorni ishod.

PUBLIC

ČLANAK 36.3.

Definicije

PUBLIC

Za potrebe ovog poglavlja:

(a) „regulatorno tijelo” znači:

i. za stranku EU: Europska komisija; i

ii. za Čile: bilo koje regulatorno tijelo izvršne vlasti; i

(b) „regulatorne mjere” znači:

i. za stranku EU:

(A) uredbe i direktive, u skladu s člankom 288. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; i

(B) provedbeni i delegirani akti, kako je predviđeno člankom 290. odnosno 291. Ugovora o funkcioniranju Europske unije; i

ii. za Čile: zakoni i dekreti opće primjene koje donose regulatorna tijela i čije je poštovanje obvezno[1].

[1] U skladu sa stavkom II.1. upute predsjednika br. 3 iz 2019. i njezinim izmjenama.

ČLANAK 36.4.

Unutarnja koordinacija regulatornog razvoja

Svaka stranka održava postupke ili mehanizme unutarnje koordinacije ili preispitivanja za pripremu, evaluaciju i pregled regulatornih mjera. Takvim bi se postupcima ili mehanizmima trebalo, među ostalim, nastojati:

(a) poticati dobru regulatornu praksu, uključujući praksu iz ovog poglavlja;

(b) otkrivati i izbjegavati nepotrebno udvostručavanje i nedosljedne zahtjeve u regulatornim mjerama stranke;

(c) osiguravati poštovanje međunarodnih trgovinskih obveza stranke; i

(d) promicati razmatranje učinka regulatornih mjera koje su u pripremi, uključujući učinak na mala i srednja poduzeća.

PUBLIC

ČLANAK 36.5.

Transparentnost regulatornih postupaka i mehanizama

Svaka stranka u skladu sa svojim pravilima i postupcima objavljuje opise postupaka i mehanizama koje njezino regulatorno tijelo upotrebljava za pripremu, evaluaciju ili preispitivanje regulatornih mjera. Ti se opisi odnose na relevantne smjernice, pravila ili postupke, uključujući one koji omogućuju javnosti da dostavi primjedbe.

PUBLIC

ČLANAK 36.6.

Rano informiranje o planiranim regulatornim mjerama

1. Svaka stranka nastoji svake godine, u skladu sa svojim pravilima i postupcima, objavljivati informacije o velikim planiranim[1] regulatornim mjerama.

2. U pogledu svake velike regulatorne mjere iz stavka 1., svaka stranka nastoji pravodobno objaviti:

(a) kratak opis njezina područja primjene i ciljeva; i

(b) ako je dostupno, procijenjeno vrijeme za njezino donošenje, uključujući, ako je to primjenjivo, mogućnosti za javna savjetovanja.

[1] Regulatorno tijelo svake stranke može odrediti što je velika regulatorna mjera za potrebe svojih obveza iz ovog poglavlja.

ČLANAK 36.7.

Javno savjetovanje

1. Pri osmišljavanju velike regulatorne mjere svaka stranka, ako je primjenjivo, u skladu sa svojim pravilima i postupcima:

(a) objavljuje nacrt regulatorne mjere ili savjetodavne dokumente koji sadržavaju dovoljno pojedinosti o regulatornoj mjeri u pripremi kako bi svatko[1] mogao ocijeniti hoće li i na koji način ta mjera znatno utjecati na njegove interese;

(b) svakoj osobi na nediskriminirajućoj osnovi pruža razumne prilike da dostavi primjedbe; i

(c) uzima u obzir dostavljene primjedbe.

2. Regulatorno tijelo svake stranke nastoji upotrebljavati elektronička sredstva komunikacije i nastojati održavati poseban elektronički portal radi pružanja informacija i primanja primjedaba o javnom savjetovanju.

3. Regulatorno tijelo svake stranke nastoji osigurati javnu dostupnost sažetka rezultata savjetovanja ili primljenih primjedaba, osim u mjeri u kojoj je to nužno za zaštitu povjerljivih informacija ili prikrivanje osobnih podataka ili neprimjerenog sadržaja.

[1] Podrazumijeva se da ovaj stavak ne sprečava stranku da provede ciljana savjetovanja sa zainteresiranim osobama pod uvjetima utvrđenima u okviru njezinih pravila i postupaka.

ČLANAK 36.8.

Procjena učinka

1. Svaka stranka potiče svoje regulatorno tijelo da, u skladu s primjenjivim pravilima i postupcima, provodi procjene učinka velikih regulatornih mjera koje priprema.

2. Pri provedbi procjene učinka regulatorno tijelo svake stranke promiče postupke i mehanizme kojima se u obzir uzimaju sljedeći čimbenici:

(a) potreba za regulatornom mjerom, uključujući prirodu i važnost pitanja koje se nastoji urediti regulatornom mjerom;

(b) izvedive i prikladne regulatorne ili neregulatorne alternative, ako postoje, kojima bi se postigao cilj javne politike stranke, uključujući opciju nereguliranja;

(c) u mjeri u kojoj je to moguće i relevantno, mogući socijalni, gospodarski i okolišni utjecaj tih alternativa, uključujući utjecaj na međunarodnu trgovinu te na mala i srednja poduzeća; i

(d) načini na koji se opcije koje se razmatraju odnose na relevantne međunarodne norme, ako postoje, uključujući razlog za bilo kakva odstupanja, ako je primjereno.

PUBLIC

3. Regulatorno tijelo sastavlja završno izvješće o svakoj procjeni učinka koju je provelo o određenoj regulatornoj mjeri s detaljima o čimbenicima koje je razmatralo u procjeni i relevantnim zaključcima. To izvješće postaje dostupno javnosti kada se predmetna regulatorna mjera objavi.

PUBLIC

ČLANAK 36.9.

Retrospektivna evaluacija

Stranke prepoznaju pozitivan doprinos periodičnih retrospektivnih evaluacija postojećih regulatornih mjera na snazi smanjenju nepotrebnog regulatornog opterećenja, među ostalim za mala i srednja poduzeća, te učinkovitijem postizanju ciljeva javne politike. Stranke nastoje promicati upotrebu periodičnih retrospektivnih evaluacija u svojim regulatornim sustavima.

ČLANAK 36.10.

Registar regulatornih mjera

Svaka stranka osigurava da se regulatorne mjere koje su na snazi objavljuju po temi u namjenskom registru regulatornih mjera koji je dostupan javnosti na jedinstvenim internetskim stranicama kojima se može besplatno pristupiti. Regulatorne mjere na stranicama trebalo bi biti moguće pretraživati po citatima ili riječima. Svaka stranka redovito ažurira svoj registar.

ČLANAK 36.11.

Suradnja i razmjena informacija

Stranke mogu surađivati kako bi olakšale provedbu ovog poglavlja. Ta suradnja može uključivati organizaciju svih relevantnih aktivnosti za jačanje suradnje među njihovim regulatornim tijelima i razmjenu informacija o regulatornim praksama utvrđenima u ovom poglavlju.

PUBLIC

ČLANAK 36.12.

Kontaktne točke

Svaka stranka određuje kontaktnu točku za olakšavanje razmjene informacija između stranaka u roku od mjesec dana od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

ČLANAK 36.13.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na ovo poglavlje.

POGLAVLJE 37.

MALA I SREDNJA PODUZEĆA

ČLANAK 37.1.

Ciljevi

Stranke prepoznaju važnost malih i srednjih poduzeća („MSP-ova”) u bilateralnim trgovinskim i ulagačkim odnosima stranaka i potvrđuju svoju predanost nastojanjima da MSP-ovima omoguće da iskoriste prednosti ovog dijela ovog Sporazuma.

ČLANAK 37.2.

Razmjena informacija

1. Svaka stranka pokreće ili održava javno dostupne internetske stranice namijenjene MSP-ovima s informacijama o ovom dijelu ovog Sporazuma, uključujući:

(a) sažetak ovog dijela ovog Sporazuma; i

PUBLIC

(b) informacije za MSP-ove koje uključuju:

i. opis odredaba u ovom dijelu ovog Sporazuma za koje svaka stranka smatra da su važne za MSP-ove iz obiju stranaka; i

ii. sve dodatne informacije za koje stranka smatra da bi mogle biti korisne MSP-ovima koji žele iskoristiti mogućnosti predviđene ovim dijelom ovog Sporazuma.

2. Svaka stranka na internetske stranice iz stavka 1. uključuje poveznice na:

(a) tekst ovog dijela ovog Sporazuma, uključujući njegove priloge i dodatke, a posebno tarifne rasporede i pravila o podrijetlu za određene proizvode;

(b) odgovarajuće internetske stranice druge stranke; i

(c) internetske stranice svojih tijela koje stranka smatra izvorom korisnih informacija za osobe zainteresirane za trgovanje i poslovanje na njezinu području.

3. Svaka stranka na internetske stranice iz stavka 1. uključuje poveznicu na internetske stranice svojih tijela s informacijama o:

(a) carinskim propisima i postupcima uvoza, izvoza i provoza te relevantne obrasce, dokumente i druge obvezne informacije;

PUBLIC

(b) propisima i postupcima o pravu intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla;

(c) tehničkim propisima, uključujući, prema potrebi, obvezne postupke ocjenjivanja sukladnosti te poveznice na popise tijela za ocjenjivanje sukladnosti ako je propisana obveza ocjenjivanja sukladnosti koju provodi treća strana, kako je predviđeno u poglavlju 16.;

(d) sanitarnim i fitosanitarnim mjerama koje se odnose na uvoz i izvoz kako je predviđeno u poglavlju 13.;

(e) pravilima o javnoj nabavi te bazi podataka koja sadržava obavijesti o javnoj nabavi i drugim relevantnim odredbama poglavlja 28.;

(f) postupcima registracije trgovačkog društva; i

(g) druge informacije za koje stranka smatra da mogu pomoći MSP-ovima.

4. Svaka stranka na internetske stranice iz stavka 1. uključuje poveznicu na bazu podataka koju je moguće elektronički pretraživati po oznaci Harmoniziranog sustava i koja uključuje sljedeće informacije o pristupu njezinu tržištu:

(a) carinske stope i kvote, uključujući carinske stope koje se primjenjuju prema načelu najpovlaštenije nacije, stope za zemlje koje nisu najpovlaštenija nacija te povlaštene stope i carinske kvote;

PUBLIC

(b) trošarine;

(c) poreze (kao što je porez na dodanu vrijednost);

(d) carinske ili druge naknade, uključujući druge naknade specifične za proizvode;

(e) pravila o podrijetlu kako je predviđeno u poglavlju 10.;

(f) povrat, odgodu plaćanja ili druge oblike olakšica kojima se smanjuju ili vraćaju carine ili izuzima od plaćanja carina;

(g) kriterije na temelju kojih se određuje carinska vrijednost robe;

(h) druge carinske mjere;

(i) informacije potrebne za postupke uvoza; i

(j) informacije o necarinskim mjerama ili propisima.

5. Svaka stranka redovito ili na zahtjev druge stranke ažurira informacije i poveznice iz stavaka od 1. do 4. koje održava na svojim internetskim stranicama kako bi osigurala da su te informacije i poveznice ažurne i točne.

6. Svaka stranka osigurava da su informacije iz ovog članka prikazane na način primjeren za upotrebu u MSP-ovima. Svaka stranka nastoji objaviti takve informacije na engleskom jeziku.

PUBLIC

7. Stranka ne smije primjenjivati nikakve naknade za pristup informacijama koje se daju u skladu sa stavcima od 1. do 4. nijednoj osobi stranke.

PUBLIC

ČLANAK 37.3.

Kontaktne točke za MSP-ove

1. Svaka stranka obavješćuje drugu stranku o svojoj kontaktnoj točki za MSP-ove koja će obavljati funkcije navedene u ovom članku. Stranka odmah obavješćuje drugu stranku o svim izmjenama podataka o tim kontaktnim točkama.

2. Kontaktne točke za MSP-ove:

(a) osiguravaju da se u provedbi ovog dijela ovog Sporazuma u obzir uzimaju potrebe MSP-ova kako bi MSP-ovi iz obiju stranaka mogli iskoristiti nove mogućnosti u okviru ovog dijela ovog Sporazuma;

(b) osiguravaju da informacije iz članka 37.2. budu ažurirane i relevantne za MSP-ove; stranke mogu preko kontaktne točke za MSP-ove predložiti da se dodatne informacije koje druga stranka može uključiti u informacije pružaju u skladu s člankom 37.2.;

(c) ispituju sva pitanja relevantna za MSP-ove u vezi s provedbom ovog dijela ovog Sporazuma, uključujući:

i. razmjenu informacija kako bi se Zajedničkom odboru pomoglo u njegovim zadaćama praćenja i provedbe aspekata ovog dijela ovog Sporazuma koji se odnose na MSP-ove;

ii. pružanje pomoći pododborima i kontaktnim točkama osnovanima ovim dijelom ovog Sporazuma u razmatranju pitanja važnih za MSP-ove;

(d) Zajedničkom odboru zajednički ili samostalno na razmatranje podnose periodična izvješća o svojim aktivnostima; i

(e) razmatraju druge teme o kojima se stranke dogovore, a koje proizlaze iz ovog dijela ovog Sporazuma i odnose se na MSP-ove.

3. Kontaktne točke za MSP-ove sastaju se prema potrebi i obavljaju svoj posao komunikacijskim kanalima o kojima su se stranke dogovorile, što može uključivati elektroničku poštu, videokonferencije ili druga sredstva.

4. Kontaktne točke za MSP-ove mogu u obavljanju svojih aktivnosti nastojati surađivati sa stručnjacima i vanjskim organizacijama, prema potrebi.

PUBLIC

ČLANAK 37.4.

Neprimjena rješavanja sporova

Poglavlje 38. ne primjenjuje se na ovo poglavlje.

PUBLIC

POGLAVLJE 38.

RJEŠAVANJE SPOROVA

ODJELJAK A

CILJ I PODRUČJE PRIMJENE

ČLANAK 38.1.

Cilj

Ovim se poglavljem nastoji uspostaviti djelotvoran i učinkovit mehanizam za izbjegavanje i rješavanje svih sporova između stranaka povezanih s tumačenjem i primjenom ovog dijela ovog Sporazuma kako bi se postiglo sporazumno rješenje.

ČLANAK 38.2.

Područje primjene

Ovo se poglavlje primjenjuje na svaki spor između stranaka u pogledu tumačenja ili primjene odredaba ovog dijela ovog Sporazuma (dalje u tekstu „obuhvaćene odredbe”), osim ako je u ovom dijelu ovog Sporazuma drukčije predviđeno.

PUBLIC

ČLANAK 38.3.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja i priloga 38.-A i 38.-B:

(a) „stranka koja je podnijela pritužbu” znači stranka koja zahtijeva osnivanje vijeća u skladu s člankom 38.5.;

(b) „posrednik” znači osoba koja je odabrana za posrednika u skladu s člankom 38.27.;

(c) „vijeće” znači vijeće osnovano u skladu s člankom 38.6.;

(d) „član vijeća” znači osoba koja je član vijeća; i

(e) „stranka protiv koje je podnesena pritužba” znači stranka koja navodno krši određenu obuhvaćenu odredbu.

PUBLIC

ODJELJAK B

SAVJETOVANJA

ČLANAK 38.4.

Savjetovanja

1. Stranke nastoje svaki spor iz članka 38.2. riješiti sudjelovanjem u savjetovanju u dobroj vjeri u cilju postizanja uzajamno prihvatljivog rješenja.

2. Stranka traži savjetovanje slanjem pisanog zahtjeva drugoj stranci u kojem navodi predmetnu mjeru i obuhvaćene odredbe koje smatra primjenjivima.

3. Stranka kojoj je upućen zahtjev za savjetovanje odgovara na zahtjev bez odgode, a najkasnije deset dana od datuma dostave zahtjeva za savjetovanje. Savjetovanje se održava u roku od 30 dana od datuma dostave zahtjeva za savjetovanje i odvija se, osim ako se stranke usuglase drukčije, na području stranke kojoj je podnesen zahtjev. Savjetovanja se smatraju zaključenima u roku od 46 dana od datuma dostave zahtjeva za savjetovanje, osim ako se stranke dogovore da će ih nastaviti.

4. Savjetovanja o hitnim pitanjima, uključujući ona koja se odnose na kvarljivu robu ili sezonsku robu ili usluge, održavaju se u roku od 15 dana od datuma dostave zahtjeva za savjetovanje. Savjetovanja se smatraju zaključenima u roku od 23 dana od datuma dostave zahtjeva za savjetovanje, osim ako se stranke dogovore da će ih nastaviti.

5. Tijekom savjetovanja svaka stranka pruža dostatne činjenične informacije kako bi se omogućilo cjelovito ispitivanje načina na koji bi predmetna mjera mogla utjecati na primjenu ovog dijela ovog Sporazuma. Svaka stranka nastoji osigurati sudjelovanje zaposlenika svojih nadležnih državnih tijela koji su stručni za predmet savjetovanja.

6. Savjetovanja, a posebno sve informacije koje se smatraju povjerljivima i stajališta koja je stranka zauzela za vrijeme savjetovanja povjerljive su prirode i njima se ne dovode u pitanje prava bilo koje stranke u bilo kojem daljnjem postupku.

PUBLIC

7. Ako stranka kojoj je podnesen zahtjev za savjetovanje ne odgovori na zahtjev za savjetovanje u roku od deset dana od datuma dostave zahtjeva, ako se savjetovanje ne održi u rokovima utvrđenima u stavku 3. ili 4., ako se stranke dogovore da se savjetovanje neće održati, ili ako je savjetovanje zaključeno a da nije postignuto sporazumno rješenje, stranka koja je zatražila savjetovanje može primijeniti članak 38.5.

PUBLIC

ODJELJAK C

POSTUPCI VIJEĆA

ČLANAK 38.5.

Pokretanje postupaka vijeća

1. Ako stranke ne uspiju riješiti spor savjetovanjem kako je predviđeno u članku 38.4., stranka koja je zatražila savjetovanje može zatražiti osnivanje vijeća.

2. Zahtjev za osnivanje vijeća u pisanom se obliku dostavlja drugoj stranci. Stranka koja je podnijela pritužbu u svojem zahtjevu navodi predmetnu mjeru te obuhvaćene odredbe koje smatra primjenjivima i objašnjava na koji način ta mjera čini povredu obuhvaćenih odredaba, i to na način koji je dostatan za jasno iznošenje pravne osnove za pritužbu.

ČLANAK 38.6.

Osnivanje vijeća

1. Vijeće se sastoji od triju članova.

2. U roku od 14 dana od datuma dostave pisanog zahtjeva za osnivanje vijeća stranci protiv koje je podnesena pritužba, stranke se međusobno savjetuju kako bi se dogovorile o sastavu vijeća.

3. Ako stranke ne postignu dogovor o sastavu vijeća u roku predviđenom u stavku 2. ovog članka, svaka stranka imenuje člana vijeća s potpopisa te stranke utvrđenog u skladu s člankom 38.8. stavkom 1. u roku od deset dana od datuma isteka roka predviđenog u stavku 2. ovog članka. Ako stranka protiv koje je podnesena pritužba ne imenuje člana vijeća sa svojeg potpopisa u tom roku, supredsjednik Zajedničkog odbora stranke koja je podnijela pritužbu ždrijebom odabire člana vijeća s potpopisa te stranke u roku od pet dana od datuma isteka tog roka. Supredsjednik Zajedničkog odbora iz stranke koja je podnijela pritužbu može ovlastiti drugu osobu da ždrijebom provede takav odabir člana vijeća.

4. Ako stranke u roku utvrđenom u stavku 2. ovog članka ne postignu dogovor o predsjedniku vijeća, supredsjednik Zajedničkog odbora iz stranke koja je podnijela pritužbu ždrijebom u roku od deset dana od datuma isteka tog roka odabire predsjednika vijeća s potpopisa predsjednika utvrđenog na temelju članka 38.8. stavka 1. točke (c). Supredsjednik Zajedničkog odbora iz stranke koja je podnijela pritužbu može ovlastiti drugu osobu da ždrijebom provede takav odabir predsjednika vijeća.

PUBLIC

5. Smatra se da je vijeće osnovano 15 dana od datuma na koji su tri odabrana člana vijeća obavijestila stranke o prihvaćanju imenovanja u skladu s Prilogom 38.-A, osim ako se stranke dogovore drukčije. Svaka stranka odmah objavljuje datum osnivanja vijeća.

6. Ako u trenutku podnošenja zahtjeva na temelju stavka 3. ili 4. ovog članka bilo koji od popisa predviđenih člankom 38.8. nije utvrđen ili ne sadržava dostatan broj imena, članovi vijeća odabiru se ždrijebom među osobama koje su službeno predložile jedna ili obje stranke na temelju Priloga 38.-A.

PUBLIC

ČLANAK 38.7.

Odabir suda

1. Ako dođe do spora u vezi s određenom mjerom kojom se navodno krši obveza na temelju ovog dijela ovog Sporazuma i bitno istovjetna obveza na temelju drugog međunarodnog sporazuma čije su stranke obje stranke ovog Sporazuma, uključujući Sporazum o WTO-u, stranka koja traži pravnu zaštitu odabire sud pred kojim će se spor rješavati.

2. Kada stranka odabere sud i pokrene postupke rješavanja sporova na temelju ovog odjeljka ili na temelju drugog međunarodnog sporazuma u pogledu određene mjere iz stavka 1., ta stranka ne pokreće postupke rješavanja sporova na temelju tog drugog međunarodnog sporazuma ili ovog odjeljka, osim ako sud koji je odabran prvi ne donese zaključke iz postupovnih razloga ili razloga povezanih s nadležnošću.

3. Za potrebe ovog članka:

(a) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju ovog odjeljka pokrenuti zahtjevom stranke za osnivanje vijeća u skladu s člankom 38.5.;

(b) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju Sporazuma o WTO-u pokrenuti zahtjevom stranke za osnivanje vijeća na temelju članka 6. Dogovora o pravilima i postupcima za rješavanje sporova iz Priloga 2. Sporazumu o WTO-u; i

(c) smatra se da su postupci rješavanja sporova na temelju bilo kojeg drugog sporazuma pokrenuti u skladu s relevantnim odredbama tog sporazuma.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne sprečava stranku da suspendira obveze koje je odobrilo Tijelo za rješavanje sporova WTO-a ili koje su odobrene u okviru postupaka rješavanja sporova iz drugog međunarodnog sporazuma u kojem stranke ovog Sporazuma sudjeluju kao stranke. Na Sporazum o WTO-u ili bilo koji drugi međunarodni sporazum stranaka ne poziva se kako bi se stranku spriječilo da suspendira obveze u skladu s ovim odjeljkom.

PUBLIC

ČLANAK 38.8.

Popisi članova vijeća

1. Najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma Zajednički odbor donosi popis od najmanje 15 osoba koje su voljne i sposobne obavljati dužnost člana vijeća. Popis se sastoji od triju potpopisa:

(a) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga stranke EU-a;

(b) jednog potpopisa osoba utvrđenog na temelju prijedloga Čilea; i

(c) jednog potpopisa osoba koje nisu državljani nijedne stranke, a koje će obavljati dužnost predsjednika vijeća.

2. Na svakom potpopisu nalazi se najmanje pet osoba. Zajednički odbor osigurava da popis uvijek sadržava najmanje toliko osoba.

3. Zajednički odbor može utvrditi dodatne popise osoba sa stručnim znanjem u određenim sektorima obuhvaćenima ovim dijelom ovog Sporazuma. Ako se stranke slože, takvi se dodatni popisi upotrebljavaju za sastavljanje vijeća u skladu s postupkom utvrđenim člankom 38.6.

PUBLIC

ČLANAK 38.9.

Zahtjevi za članove vijeća

PUBLIC

1. Svaki član vijeća:

(a) mora dokazati da ima stručno znanje u području prava, međunarodne trgovine i drugih pitanja obuhvaćenih ovim dijelom ovog Sporazuma;

(b) mora biti neovisan i ne smije biti povezan ni s jednom strankom te ne smije primati naputke ni od jedne stranke;

(c) mora nastupati u vlastito ime i ne smije primati naputke ni od jedne organizacije ili vlade u pogledu pitanja povezanih sa sporom; i

(d) mora postupati u skladu s Prilogom 38.-B.

2. Predsjednik, osim što ispunjava zahtjeve iz stavka 1., mora imati iskustvo u postupcima rješavanja sporova.

3. S obzirom na predmet određenog spora stranke se mogu dogovoriti da odstupe od zahtjeva navedenih u stavku 1. točki (a).

ČLANAK 38.10.

Funkcije vijeća

Vijeće:

(a) objektivno ocjenjuje pitanje koje rješava, uključujući objektivno ocjenjivanje činjenica predmeta te primjenjivosti obuhvaćenih odredaba i usklađenosti s njima;

(b) u svojim odlukama i izvješćima navodi nalaze o činjeničnom stanju i primjenjivosti obuhvaćenih odredaba te daje obrazloženje svih nalaza i zaključaka koje donese; i

(c) redovito se savjetuje sa strankama i pruža odgovarajuće prilike za postizanje sporazumnog rješenja.

ČLANAK 38.11.

Opis poslova

1. Osim ako se stranke dogovore drukčije u roku od pet dana od datuma osnivanja vijeća, opis je poslova vijeća sljedeći:

„ispitati, s obzirom na odgovarajuće odredbe dijela III. Naprednog okvirnog sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane, na koje se pozivaju stranke, nejasnoće iz zahtjeva za osnivanje vijeća, donijeti zaključke o sukladnosti predmetne mjere s obuhvaćenim odredbama dijela III. tog sporazuma i dostaviti izvješće u skladu s člankom 38.13. tog sporazuma”.

2. Ako se stranke dogovore o drugom opisu poslova osim onom utvrđenom u stavku 1., obavješćuju vijeće o dogovorenom opisu poslova u roku utvrđenom u stavku 1.

PUBLIC

ČLANAK 38.12.

Odluka o hitnosti

1. Ako stranka to zatraži, vijeće u roku od 10 dana od datuma svojeg osnivanja odlučuje odnosi li se predmet na hitnu situaciju.

2. U hitnim slučajevima primjenjivi rokovi utvrđeni u ovom odjeljku iznose polovinu vremena koje je u njemu utvrđeno, osim za razdoblja iz članaka 38.6. i 38.11.

ČLANAK 38.13.

Privremeno i završno izvješće

1. Vijeće strankama dostavlja privremeno izvješće u roku od 90 dana od datuma svojeg osnivanja. Ako vijeće smatra da rok nije moguće ispuniti, predsjednik vijeća o tome obavješćuje stranke te navodi razloge za odgodu i datum kad vijeće namjerava podnijeti svoje privremeno izvješće. Vijeće ni u kojem slučaju ne smije podnijeti privremeno izvješće kasnije od 120 dana od datuma svojeg osnivanja.

2. Svaka stranka može, u roku od 10 dana od datuma dostave privremenog izvješća, vijeću dostaviti pisani zahtjev za preispitivanje konkretnih aspekata tog izvješća. Stranka može dati primjedbe na zahtjev druge stranke u roku od šest dana od datuma dostave tog zahtjeva.

3. Ako se zahtjev ne dostavi u skladu sa stavkom 2., privremeno izvješće postaje završno izvješće.

4. Vijeće strankama podnosi završno izvješće u roku od 120 dana od datuma svojeg osnivanja. Ako vijeće smatra da taj rok nije moguće ispuniti, predsjednik vijeća o tome obavješćuje stranke navodeći razloge za odgodu i datum na koji vijeće namjerava podnijeti svoje završno izvješće. Vijeće ni u kojem slučaju ne smije podnijeti završno izvješće kasnije od 150 dana od datuma svojeg osnivanja.

5. Završno izvješće uključuje raspravu o svim pisanim zahtjevima stranaka u vezi s privremenim izvješćem i jasno odgovara na primjedbe stranaka. U privremeno i završno izvješće vijeće uključuje sljedeće:

(a) opisni odjeljak koji sadržava sažetak argumenata stranaka i primjedbi iz stavka 2.;

PUBLIC

(b) svoje nalaze o činjeničnom stanju u predmetu i primjenjivosti relevantnih obuhvaćenih odredaba;

(c) svoje zaključke o tome je li predmetna mjera u skladu s relevantnim obuhvaćenim odredbama ili nije; i

(d) razloge za nalaze iz točaka (b) i (c).

6. Završno vijeće konačno je i obvezujuće za stranke.

PUBLIC

ČLANAK 38.14.

Mjere za postizanje usklađenosti

1. Stranka protiv koje je podnesena pritužba poduzima sve potrebne mjere da bez odgode postupi u skladu sa završnim izvješćem kako bi se uskladila s obuhvaćenim odredbama.

2. Stranka protiv koje je podnesena pritužba najkasnije 30 dana od datuma dostave završnog izvješća obavješćuje stranku koja je podnijela pritužbu o mjerama koje je poduzela ili namjerava poduzeti kako bi postupila u skladu sa završnim izvješćem.

ČLANAK 38.15.

Razuman rok

1. Ako nije moguće odmah postići usklađenost, stranka protiv koje je podnesena pritužba najkasnije 30 dana od datuma dostave završnog izvješća obavješćuje stranku koja je podnijela pritužbu o razumnom roku koji će joj biti potreban za postizanje usklađenosti. Stranke se nastoje dogovoriti o duljini razumnog roka za postupanje u skladu sa završnim izvješćem.

2. Ako se stranke ne dogovore o trajanju razumnog roka, stranka koja je podnijela pritužbu može najranije 20 dana od datuma dostave obavijesti iz stavka 1. uputiti pisani zahtjev izvornom vijeću da odredi razumni rok. Vijeće strankama dostavlja odluku u roku od 20 dana od datuma dostave zahtjeva.

3. Stranka protiv koje je podnesena pritužba najmanje mjesec dana prije isteka razumnog roka obavješćuje stranku koja je podnijela pritužbu o svojem napretku u postupanju u skladu sa završnim izvješćem.

4. Stranke mogu dogovoriti produljenje razumnog roka.

PUBLIC

ČLANAK 38.16.

Preispitivanje usklađenosti

1. Stranka protiv koje je podnesena pritužba najkasnije na datum isteka razumnog roka iz članka 38.15. obavješćuje stranku koja je podnijela pritužbu o svim mjerama koje je poduzela kako bi postupila u skladu sa završnim izvješćem.

2. Ako se stranke ne slažu oko postojanja ili usklađenosti s obuhvaćenim odredbama bilo koje mjere poduzete radi postizanja usklađenosti, stranka koja je podnijela pritužbu može u pisanom obliku uputiti zahtjev izvornom vijeću radi odlučivanja o tom pitanju. U zahtjevu se navodi svaka predmetna mjera i objašnjava kako ta mjera predstavlja povredu obuhvaćenih odredaba na način koji je dostatan za jasno iznošenje pravne osnove za pritužbu. Vijeće strankama dostavlja odluku u roku od 46 dana od datuma dostave zahtjeva.

ČLANAK 38.17.

Privremena pravna sredstva

1. Na zahtjev stranke koja je podnijela pritužbu i nakon savjetovanja s njom, stranka protiv koje je podnesena pritužba podnosi ponudu za privremenu naknadu:

(a) ako stranka protiv koje je podnesena pritužba obavijesti stranku koja je podnijela pritužbu da nije moguće postupiti u skladu sa završnim izvješćem;

PUBLIC

(b) ako stranka protiv koje je podnesena pritužba prije datuma isteka roka iz članka 38.14. ne obavijesti o mjerama koje je poduzela ili koje namjerava poduzeti radi postizanja usklađenosti, ili ne obavijesti o mjerama koje je poduzela radi postizanja usklađenosti prije isteka razumnog roka iz članka 38.15.;

(c) ako vijeće utvrdi da nije poduzeta nijedna mjera za postizanje usklađenosti u skladu s člankom 38.16; ili

(d) ako vijeće utvrdi da mjera poduzeta za postizanje usklađenosti nije u skladu s obuhvaćenim odredbama u skladu s člankom 38.16.

2. U bilo kojoj od situacija iz stavka 1. točke (a), (b), (c) ili (d), stranka koja je podnijela pritužbu može stranci protiv koje je podnesena pritužba dostaviti obavijest o tome da namjerava suspendirati obveze utvrđene u obuhvaćenim odredbama:

(a) ako stranka koja je podnijela pritužbu odluči ne podnijeti zahtjev u skladu sa stavkom 1.; ili

(b) ako je stranka koja je podnijela pritužbu podnijela zahtjev na temelju stavka 1., a stranke se ne dogovore o privremenoj naknadi u roku od 20 dana od datuma isteka razumnog roka iz članka 38.15. ili donošenja odluke vijeća na temelju članka 38.16.

3. Stranka koja je podnijela pritužbu može suspendirati obveze 10 dana od datuma dostave obavijesti iz stavka 2., osim ako je stranka protiv koje je podnesena pritužba podnijela zahtjev na temelju stavka 6.

PUBLIC

4. Razina suspenzije obveza ne smije premašiti razinu istovjetnu poništenju ili narušavanju zbog povrede. U obavijesti iz stavka 2. navodi se razina planirane suspenzije obveza.

5. Pri razmatranju koje obveze suspendirati stranka koja je podnijela pritužbu prvo bi trebala nastojati suspendirati obveze u istom sektoru ili sektorima kao što su oni na koje utječe mjera za koju je vijeće utvrdilo da nije u skladu s obuhvaćenim odredbama. Suspenzija obveza može se primijeniti na sektor ili sektore obuhvaćene ovim dijelom ovog Sporazuma osim onih u kojima je vijeće utvrdilo poništenje ili narušavanje, posebno ako stranka koja je podnijela pritužbu smatra da je takva suspenzija u drugom sektoru ili sektorima izvediva ili da će učinkovito potaknuti usklađivanje.

6. Ako stranka protiv koje je podnesena pritužba smatra da razina predviđene suspenzije obveza iz obavijesti premašuje razinu istovjetnu poništenju ili narušavanju zbog povrede, može, prije isteka roka utvrđenog u stavku 3., dostaviti pisani zahtjev izvornom vijeću da odluči o tom pitanju. Vijeće strankama dostavlja svoju odluku o razini suspenzije obveza u roku od 30 dana od datuma zahtjeva. Stranka koja je podnijela pritužbu ne suspendira nikakve obveze dok vijeće ne donese odluku. Suspenzija obveza mora biti u skladu s tom odlukom.

7. Suspenzija obveza ili naknada iz ovog članka privremena je i ne primjenjuje se:

(a) nakon što stranke postignu sporazumno rješenje u skladu s člankom 38.32.;

(b) nakon što se stranke slože da je nakon poduzimanja mjera radi postizanja usklađenosti stranka protiv koje je podnesena pritužba usklađena s obuhvaćenim odredbama; ili

PUBLIC

(c) nakon što su sve mjere poduzete radi postizanja usklađenosti za koje je vijeće utvrdilo da nisu u skladu s obuhvaćenim odredbama povučene ili izmijenjene kako bi se stranka protiv koje je podnesena pritužba uskladila s obuhvaćenim odredbama.

PUBLIC

ČLANAK 38.18.

Preispitivanje mjera poduzetih radi postizanja usklađenosti nakon donošenja privremenih pravnih sredstava

1. Stranka protiv koje je podnesena pritužba obavješćuje stranku koja je podnijela pritužbu o svakoj mjeri koju je poduzela radi postizanja usklađenosti nakon suspenzije obveza ili nakon primjene privremene naknade, ovisno o slučaju. Uz iznimku slučajeva iz stavka 2., stranka koja je podnijela pritužbu ukida suspenziju obveza u roku od 30 dana od datuma dostave navedene obavijesti. Ako je došlo do primjene naknade, osim u slučajevima iz stavka 2., stranka protiv koje je podnesena pritužba može prekinuti primjenu takve naknade u roku od 30 dana od datuma dostave obavijesti da je postigla usklađenost.

2. Ako stranke u roku od 30 dana od datuma dostave obavijesti ne postignu dogovor o tome postiže li se mjerom prijavljenom u skladu sa stavkom 1. usklađenost stranke protiv koje je podnesena pritužba s obuhvaćenim odredbama, stranka koja je podnijela pritužbu dostavlja pisani zahtjev izvornom vijeću da odluči o tom pitanju. Vijeće strankama dostavlja odluku u roku od 46 dana od datuma dostave zahtjeva. Ako vijeće utvrdi da je mjera poduzeta radi postizanja usklađenosti u skladu s obuhvaćenim odredbama, ukida se suspenzija obveza ili primjena naknade, ovisno o slučaju. Prema potrebi, stranka koja je podnijela pritužbu prilagođava razinu suspenzije obveza ili naknade s obzirom na odluku vijeća.

3. Ako stranka protiv koje je podnesena pritužba smatra da razina suspenzije koju je primijenila stranka koja je podnijela pritužbu premašuje razinu istovjetnu poništenju ili narušavanju zbog povrede, može dostaviti pisani zahtjev izvornom vijeću da odluči o tom pitanju.

PUBLIC

ČLANAK 38.19.

Zamjena članova vijeća

Ako tijekom postupaka vijeća iz ovog odjeljka član vijeća ne može sudjelovati, ako se povuče ili ga je potrebno zamijeniti jer ne ispunjava zahtjeve iz Priloga 38.-B, imenuje se novi član vijeća u skladu s člankom 38.6. Rok za donošenje izvješća ili odluke vijeća iz ovog odjeljka produljuje se za vrijeme potrebno za imenovanje novog člana vijeća.

ČLANAK 38.20.

Poslovnik

1. Postupci vijeća na temelju ovog odjeljka uređeni su ovim poglavljem i Prilogom 38.-A.

2. Svako saslušanje vijeća otvoreno je za javnost, osim ako je drukčije predviđeno Prilogom 38.-A.

ČLANAK 38.21.

Suspenzija i prekid djelovanja

1. Na zahtjev obiju stranaka vijeće u bilo kojem trenutku suspendira svoj rad na razdoblje koje su dogovorile stranke, a koje nije dulje od 12 uzastopnih mjeseci.

2. Vijeće nastavlja s radom prije kraja razdoblja suspenzije na pisani zahtjev obiju stranaka ili po isteku razdoblja suspenzije na pisani zahtjev bilo koje stranke. Stranka koja je podnijela zahtjev obavješćuje drugu stranku na odgovarajući način. Ako stranka ne zatraži nastavak rada vijeća do isteka razdoblja suspenzije, ovlast vijeća prestaje i postupak za rješavanje spora završava.

3. Ako se rad vijeća suspendira na temelju ovog članka, relevantni rokovi u skladu s ovim odjeljkom produljuju se za razdoblje jednako onome na koje je bio suspendiran rad vijeća.

ČLANAK 38.22.

Pravo na traženje informacija

1. Vijeće na zahtjev stranke ili na vlastitu inicijativu može od stranaka zatražiti informacije koje smatra nužnima i prikladnima. Stranke na svaki takav zahtjev vijeća za dostavu informacija odgovaraju odmah i u cijelosti.

PUBLIC

2. Vijeće na zahtjev stranke ili na vlastitu inicijativu može od svakog izvora zatražiti svaku informaciju koju smatra potrebnom i primjerenom. Vijeće ima pravo i zatražiti mišljenje stručnjaka, uključujući informacije ili tehničke savjete, prema potrebi i u skladu sa svim uvjetima koje su dogovorile stranke, ako je primjenjivo.

3. Vijeće razmatra podneske *amicus curiae* fizičkih osoba stranke ili pravnih osoba s poslovnim nastanom u stranci u skladu s Prilogom 38.-A.

4. Sve informacije koje vijeće dobije u skladu s ovim člankom otkrivaju se strankama i stranke mogu dostaviti primjedbe na njih.

PUBLIC

ČLANAK 38.23.

Pravila tumačenja

1. Vijeće obuhvaćene odredbe tumači u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući pravila utvrđena u Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora.

2. Vijeće uzima u obzir i relevantna tumačenja iz izvješća vijećâ WTO-a i žalbenog tijela koja donosi Tijelo WTO-a za rješavanje sporova.

3. Izvješćima i odlukama vijeća ne mogu se povećati ni umanjiti prava i obveze stranaka na temelju ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 38.24.

Izvješća i odluke vijeća

1. Vijećanja vijeća su povjerljiva. Vijeće nastoji postići konsenzus pri sastavljanju izvješća i donošenju odluka. Ako to nije moguće, vijeće odlučuje većinom glasova. Izdvojena mišljenja članova vijeća ne objavljuju se ni u kojem slučaju.

2. Svaka stranka objavljuje svoje podneske, izvješća i odluke vijeća, podložno zaštiti povjerljivih informacija.

3. Stranke bezuvjetno prihvaćaju izvješća i odluke vijeća. Njima se ne stvaraju nikakva prava ni obveze za osobe.

4. Vijeće i stranke smatraju povjerljivima sve informacije koje je stranka dostavila vijeću u skladu s Prilogom 38.-A.

ODJELJAK D

MEHANIZAM ZA POSREDOVANJE

PUBLIC

ČLANAK 38.25.

Cilj

1. Mehanizmom za posredovanje nastoji se olakšati pronalazak sporazumnog rješenja sveobuhvatnim i brzim postupkom uz pomoć posrednika.

2. Postupak posredovanja može započeti samo uz obostranu suglasnost stranaka kako bi se proučila sporazumna rješenja i razmotrili svi savjeti i predložena rješenja posrednika.

ČLANAK 38.26.

Pokretanje postupka posredovanja

1. Stranka („stranka koja je podnijela zahtjev”) može u bilo kojem trenutku u pisanom obliku zatražiti od druge stranke („stranke kojoj je podnesen zahtjev”) da se uključi u postupak posredovanja u pogledu bilo koje mjere stranke kojoj je podnesen zahtjev, a koja navodno negativno utječe na trgovinu ili ulaganja između stranaka.

2. Zahtjev iz stavka 1. mora biti dovoljno podroban kako bi se jasno predočili razlozi za zabrinutost stranke koja ga je podnijela te se u njemu:

(a) utvrđuje predmetna mjera;

(b) navodi izjava o negativnim učincima za koje stranka koja podnosi zahtjev smatra da ih mjera ima ili da će ih imati na trgovinu ili ulaganje između stranaka; i

(c) objašnjava zašto stranka koja podnosi zahtjev smatra da su ti učinci povezani s mjerom.

3. Stranka kojoj je podnesen zahtjev u dobroj vjeri razmatra zahtjev i dostavlja stranci koja je podnijela zahtjev svoje pisano prihvaćanje ili odbijanje u roku od 10 dana od datuma njegove dostave; zahtjev se u suprotnom smatra odbijenim.

ČLANAK 38.27.

Odabir posrednika

1. Stranke se nastoje dogovoriti o posredniku u roku od 14 dana od datuma pokretanja postupka posredovanja.

PUBLIC

2. Ako se stranke ne mogu dogovoriti o posredniku u roku utvrđenom u stavku 1. ovog članka, bilo koja od stranaka može zatražiti od supredsjednika Zajedničkog odbora iz stranke koja je podnijela zahtjev da u roku od pet dana od datuma zahtjeva ždrijebom odabere posrednika s potpopisa predsjednika utvrđenog u skladu s člankom 38.8. stavkom 1. točkom (c). Supredsjednik Zajedničkog odbora iz stranke koja je podnijela zahtjev može delegirati takav odabir posrednika ždrijebom.

3. Ako u trenutku podnošenja zahtjeva na temelju članka 38.26. nije utvrđen potpopis predsjednika iz članka 38.88 stavka 1. točke (c), posrednik se bira ždrijebom među osobama koje su službeno predložile jedna ili obje stranke za uvrštavanje na taj potpopis.

4. Posrednik ne smije biti državljanin neke od stranaka ni zaposlen u jednoj od njih, osim ako se stranke dogovore drukčije.

5. Posrednik postupa u skladu s Prilogom 38.-B.

PUBLIC

ČLANAK 38.28.

Pravila o postupku posredovanja

1. U roku od deset dana od datuma imenovanja posrednika stranka koja je podnijela zahtjev dostavlja posredniku i stranci kojoj je podnesen zahtjev, u pisanom obliku, detaljan opis svojih razloga za zabrinutost, opisujući posebno funkcioniranje predmetne mjere i njezine moguće negativne učinke na trgovinu i ulaganja. Stranka kojoj je podnesen zahtjev u roku od 20 dana od datuma dostave tog opisa može u pisanom obliku dostaviti svoje primjedbe na taj opis. Stranka može u opisu ili primjedbama navesti bilo koju informaciju koju smatra relevantnom.

2. Posrednik na transparentan način pomaže strankama u objašnjavanju predmetne mjere i njezinih mogućih negativnih učinaka na trgovinu ili ulaganja. Posrednik osobito može organizirati sastanke između stranaka, savjetovati se s njima zajednički ili pojedinačno, tražiti pomoć relevantnih stručnjaka i dionika ili se s njima savjetovati te pružati strankama dodatnu potporu koju zatraže. Posrednik se savjetuje sa strankama prije nego što zatraži pomoć ili savjete relevantnih stručnjaka i dionika.

3. Posrednik može ponuditi savjet i predložiti rješenje koje će stranke razmotriti. Stranke mogu prihvatiti ili odbiti predloženo rješenje ili se mogu složiti oko drukčijeg rješenja. Posrednik ne daje savjete ni komentare o usklađenosti predmetne mjere s ovim dijelom ovog Sporazuma.

PUBLIC

4. Postupak posredovanja provodi se na području stranke kojoj je podnesen zahtjev ili, uz uzajamni dogovor stranaka, na bilo kojem drugom mjestu ili na bilo koji drugi način.

5. Stranke nastoje postići sporazumno rješenje u roku od 60 dana od datuma imenovanja posrednika. Do konačnog dogovora stranke mogu razmotriti moguća privremena rješenja, posebno ako se mjera odnosi na kvarljivu robu ili sezonsku robu ili usluge.

6. Na zahtjev bilo koje stranke posrednik strankama dostavlja nacrt činjeničnog izvješća u kojem se navodi sljedeće:

(a) kratak sažetak predmetne mjere;

(b) provedeni postupci; i

(c) prema potrebi, sporazumna rješenja koja su eventualno postignuta, uključujući moguća privremena rješenja.

7. Posrednik omogućuje strankama da 15 dana od datuma dostave nacrta činjeničnog izvješća iznesu primjedbe na nacrt činjeničnog izvješća. Nakon što razmotri zaprimljene primjedbe stranaka posrednik u roku od 15 dana od primitka primjedaba strankama dostavlja konačno činjenično izvješće. Nacrt činjeničnog izvješća i njegova završna verzija ne uključuju tumačenje ovog dijela ovog Sporazuma.

PUBLIC

8. Postupak posredovanja završava:

(a) kad stranke donesu sporazumno rješenje, na datum kada se o tom rješenju obavijesti posrednik;

(b) kad stranke u bilo kojoj fazi postupka postignu obostrani dogovor, na datum kada se o tom dogovoru obavijesti posrednik;

(c) pisanom izjavom posrednika, nakon savjetovanja sa strankama, da daljnje posredovanje ne bi imalo učinka, na datum kada se o toj izjavi obavijeste stranke; ili

(d) pisanom izjavom stranke nakon proučavanja sporazumnih rješenja u okviru postupka posredovanja i nakon razmatranja svih savjeta te predloženih rješenja posrednika, na datum kada se o toj izjavi obavijeste posrednik i druga stranka.

ČLANAK 38.29.

Povjerljivost

Ako se stranke ne dogovore drukčije, svi su koraci postupka posredovanja povjerljivi, uključujući sve savjete i predložena rješenja. Stranka može otkriti javnosti da je postupak posredovanja u tijeku.

PUBLIC

ČLANAK 38.30.

Povezanost s postupcima rješavanja sporova

1. Postupkom posredovanja ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka iz odjeljaka B i C ni postupci rješavanja sporova na temelju bilo kojeg drugog sporazuma.

2. Stranka se u drugim postupcima rješavanja sporova u skladu s ovim Sporazumom ili drugim sporazumima ne oslanja na sljedeće i ne iznosi sljedeće kao dokaz, a vijeće ne uzima u obzir sljedeće:

(a) stajališta koja je druga stranka zauzela tijekom postupka posredovanja ili informacije prikupljene isključivo u skladu s člankom 38.28. stavkom 2.;

(b) činjenicu da je druga stranka izrazila svoju spremnost prihvatiti rješenje za mjeru koja je predmet posredovanja; ili

(c) savjete ili prijedloge koje je dao posrednik.

3. Osim ako se stranke dogovore drukčije, posrednik ne može biti član vijeća u postupcima rješavanja sporova na temelju ovog Sporazuma ili bilo kojeg drugog sporazuma ako je riječ o istom pitanju za koje je bio posrednik.

PUBLIC

ODJELJAK E

ZAJEDNIČKE ODREDBE

PUBLIC

ČLANAK 38.31.

Zahtjev za informacije

1. Prije podnošenja zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 38.4. ili za posredovanje u skladu s člankom 38.26. stranka može od druge stranke tražiti informacije o mjeri koja navodno negativno utječe na trgovinu ili ulaganje između stranaka. Stranka kojoj je takav zahtjev podnesen u roku od 20 dana od datuma dostave zahtjeva dostavlja pisani odgovor sa svojim primjedbama na zatražene informacije.

2. Ako stranka kojoj je podnesen zahtjev smatra da neće moći dostaviti odgovor u roku od 20 dana od datuma dostave zahtjeva, o tome odmah obavješćuje stranku koja je podnijela zahtjev i navodi razloge za odgodu te daje procjenu najkraćeg razdoblja unutar kojeg će moći dati svoj odgovor.

3. Od stranke se obično očekuje da zatraži informacije u skladu sa stavkom 1. ovog članka prije podnošenja zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 38.4. odnosno zahtjeva za posredovanje u skladu s člankom 38.26.

ČLANAK 38.32.

Uzajamno prihvatljivo rješenje

1. Stranke mogu u bilo kojem trenutku postići uzajamno prihvatljivo rješenje bilo kojeg spora iz članka 38.2.

2. Ako se uzajamno prihvatljivo rješenje postigne dok se vodi postupak u okviru vijeća ili postupak posredovanja, stranke predsjedniku vijeća ili posredniku zajednički dostavljaju obavijest o tom rješenju, ovisno o slučaju. Nakon te obavijesti završava postupak vijeća ili posredovanje.

3. Svaka stranka poduzima mjere potrebne za provedbu uzajamno prihvatljivog rješenja odmah ili unutar dogovorenog roka, ovisno o slučaju.

4. Najkasnije prije isteka dogovorenog roka stranka koja provodi mjeru u pisanom obliku izvješćuje drugu stranku o svim mjerama koje je poduzela za provedbu uzajamno prihvatljivog rješenja.

ČLANAK 38.33.

Rokovi

1. Svi rokovi utvrđeni u ovom poglavlju računaju se od dana koji slijedi nakon radnje na koju se odnose.

PUBLIC

2. Stranke mogu sporazumno izmijeniti sve rokove iz ovog poglavlja.

3. Na temelju odjeljka C vijeće u bilo kojem trenutku može predložiti strankama da izmijene bilo koji rok iz ovog poglavlja te navesti razloge za prijedlog.

PUBLIC

ČLANAK 38.34.

Troškovi

1. Svaka stranka snosi svoje troškove sudjelovanja u postupku u okviru vijeća ili postupku posredovanja.

2. Stranke zajednički i jednako dijele organizacijske troškove, uključujući naknadu i troškove članova vijeća i posrednika. Naknada članovima vijeća utvrđuje se u skladu s Prilogom 38.-A. Pravila o naknadi članovima vijeća utvrđena u Prilogu 38.-A primjenjuju se na posrednike *mutatis mutandis.*

ČLANAK 38.35.

Izmjena prilogâ

Zajedničko vijeće može donijeti odluku o izmjeni priloga 38.-A i 38.-B na temelju članka 8.5. stavka 1. točke (a).

POGLAVLJE 39.

IZNIMKE

ČLANAK 39.1.

Opće iznimke

1. Za potrebe poglavlja 9., 11., 15., 26. i 29. te odjeljka B poglavlja 17.[1] ovog Sporazuma, članak XX. GATT-a iz 1994. te njegove napomene i dodatne odredbe *mutatis mutandis* se ugrađuju u ovaj Sporazum i postaju njegov sastavni dio.

2. Podložno zahtjevu da se takve mjere ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije među zemljama u kojima prevladavaju slični uvjeti odnosno prikriveno ograničavanje liberalizacije ulaganja ili trgovine uslugama, ništa u poglavlju 15., poglavljima od 18. do 27.[2], poglavlju 29. ili odjeljku B poglavlja 17.[3] ovog Sporazuma ne tumači se kao sprečavanje bilo koje stranke da donese ili provede mjere:

(a) potrebne radi zaštite javne sigurnosti ili javnog morala ili održavanja javnog reda[4];

---

1 Ova se odredba ne primjenjuje na članak 17.10.

2 Podrazumijeva se da se ništa u ovom članku ne tumači kao ograničavanje prava utvrđenih u Prilogu 17.-E.

3 Ova se odredba ne primjenjuje na članak 17.10.

4 Na iznimke iz ove točke može se pozvati samo ako postoji stvarna i dovoljno ozbiljna prijetnja nekom od temeljnih interesa društva.

(b) potrebne radi zaštite života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka;

(c) potrebne radi osiguravanja usklađenosti sa zakonima ili drugim propisima koji nisu neusklađeni s ovim dijelom ovog Sporazuma, uključujući one koje se odnose na:

i. sprečavanje obmanjujućih i prijevarnih radnji ili rješavanje posljedica neispunjavanja ugovornih obveza;

ii. zaštitu privatnosti u vezi s obradom i širenjem osobnih podataka i zaštitu povjerljivosti osobnih evidencija i računa; ili

iii. sigurnost.

3. Ako su takve mjere neusklađene s odredbama iz poglavlja u ovom dijelu ovog Sporazuma navedenih u stavcima 1. i 2. ovog članka, podrazumijeva se da su stranke suglasne u pogledu sljedećeg:

(a) mjere iz članka XX. točke (b) GATT-a iz 1994. i stavka 2. točke (b) ovog članka uključuju mjere u području okoliša, koje su potrebne za zaštitu života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka;

PUBLIC

(b) članak XX. točka (g) GATT-a iz 1994. primjenjuje se na mjere koje se odnose na očuvanje živih i neživih neobnovljivih prirodnih resursa; i

(c) mjere koje se poduzimaju radi provedbe multilateralnih sporazuma u području okoliša mogu biti obuhvaćene člankom XX. točkom (b) ili (g) GATT-a iz 1994. ili stavkom 2. točkom (b) ovog članka.

4. Prije nego što poduzme mjere predviđene u članku XX. točkama (i) i (j) GATT-a iz 1994., stranka dostavlja drugoj stranci sve relevantne informacije u cilju pronalaženja rješenja koje je prihvatljivo za obje stranke. Ako se u roku od 30 dana od dostave relevantnih informacija ne postigne prihvatljivo rješenje, stranka koja namjerava poduzeti mjeru može to učiniti. Ako zbog iznimnih i kritičnih okolnosti koje zahtijevaju hitno djelovanje nije moguće prethodno dostavljanje i provjeravanje informacija, stranka koja namjerava poduzeti mjere može odmah poduzeti sve mjere predostrožnosti potrebne za rješavanje situacije. Ta stranka odmah obavješćuje drugu stranku o poduzimanju takvih mjera.

ČLANAK 39.2.

Iznimke u vezi sa sigurnošću

Članak 41.4. primjenjuje se na ovaj dio ovog Sporazuma.

ČLANAK 39.3.

Oporezivanje

PUBLIC

1. Za potrebe ovog članka:

(a) „rezidentnost” znači rezidentnost u porezne svrhe;

(b) „porezni sporazum” znači sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili bilo koji drugi međunarodni sporazum ili dogovor koji se u cijelosti ili uglavnom odnosi na oporezivanje, a čija je stranka jedna od država članica, Europska unija ili Čile; i

(c) „mjera oporezivanja” znači mjera kojom se primjenjuje porezno pravo Europske unije, bilo koje države članice ili Čilea.

2. Ovaj se dio ovog Sporazuma primjenjuje na mjere oporezivanja samo u mjeri u kojoj je takva primjena nužna za provedbu odredaba ovog dijela ovog Sporazuma.

3. Ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne utječe na prava i obveze Europske unije, njezinih država članica ili Čilea koje proizlaze iz bilo kojeg poreznog sporazuma. U slučaju bilo kakve nedosljednosti između ovog dijela ovog Sporazuma i bilo kojeg poreznog sporazuma taj porezni sporazum ima prednost u mjeri u kojoj postoji nedosljednost. U pogledu poreznog sporazuma između Europske unije ili njezinih država članica i Čilea, odgovarajuća nadležna tijela Europske unije ili njezinih država članica, s jedne strane, i Čilea, s druge strane, na temelju ovog dijela ovog Sporazuma i tog poreznog sporazuma zajednički utvrđuju postoji li nedosljednost između ovog dijela ovog Sporazuma i tog poreznog sporazuma.

4. Obveze najpovlaštenije nacije iz ovog dijela ovog Sporazuma ne primjenjuju se u odnosu na olakšicu koju su Europska unija, njezine države članice ili Čile odobrili u skladu s poreznim sporazumom.

5. Podložno zahtjevu da se takve mjere ne primjenjuju na način koji bi predstavljao sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije među zemljama u kojima prevladavaju slični uvjeti odnosno prikriveno ograničavanje trgovine i ulaganja, ništa u ovom dijelu ovog Sporazuma ne tumači se kao sprečavanje stranke da donese ili provodi bilo koju mjeru namijenjenu osiguranju pravičnog ili djelotvornog uvođenja ili naplate neposrednih poreza:

(a) kojom se utvrđuje razlika između poreznih obveznika koji nisu u istoj situaciji, posebno u pogledu njihove rezidentnosti ili mjesta ulaganja njihova kapitala; ili

(b) čiji je cilj je spriječiti izbjegavanje ili utaju poreza na temelju poreznog sporazuma ili fiskalnog prava te stranke.

PUBLIC

ČLANAK 39.4.

Objavljivanje informacija

1. Ništa se u ovom dijelu ovog Sporazuma ne tumači kao da se od stranke zahtijeva da na raspolaganje stavi povjerljive informacije čijim bi se otkrivanjem onemogućilo izvršavanje zakonodavstva ili koje bi na neki drugi način bilo protivno javnom interesu ili bi dovelo u pitanje legitimne poslovne interese određenih javnih ili privatnih poduzeća, osim ako vijeće zahtijeva povjerljive informacije u postupku rješavanja sporova iz poglavlja 38. U takvim slučajevima vijeće osigurava potpunu zaštitu povjerljivosti.

2. Ako stranka Zajedničkom vijeću, Zajedničkom odboru, pododborima ili drugim tijelima osnovanima na temelju ovog Sporazuma dostavi informacije koje se smatraju povjerljivima u skladu s njezinim pravom, druga stranka s tim informacijama postupa kao s povjerljivima, osim ako stranka koja je dostavila informacije dogovori drukčije.

ČLANAK 39.5.

Izuzeća od obveza WTO-a

Ako je obveza iz ovog dijela ovog Sporazuma u osnovi istovjetna obvezi sadržanoj u Sporazumu o WTO-u, smatra se da je svaka mjera poduzeta u skladu s izuzećem donesenim na temelju članka IX. Sporazuma o WTO-u u skladu s bitno istovjetnom obvezom u okviru ovog dijela ovog Sporazuma.

DIO IV.

OPĆI INSTITUCIONALNI OKVIR

POGLAVLJE 40.

INSTITUCIONALNI OKVIR

ČLANAK 40.1.

Zajedničko vijeće

1. Stranke osnivaju Zajedničko vijeće. Zajedničko vijeće nadgleda ispunjavanje ciljeva ovog Sporazuma i nadzire njegovu provedbu. Razmatra sva pitanja koja se pojave u okviru ovog Sporazuma i sva druga bilateralna ili međunarodna pitanja od zajedničkog interesa.

2. Zajedničko vijeće sastaje se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, a nakon toga svake dvije godine ili onako kako se stranke dogovore. Sastanci Zajedničkog vijeća održavaju se uživo ili bilo kojim tehnološkim sredstvom u skladu s njegovim poslovnikom. Sastanci koji se održavaju uživo odvijaju se naizmjence u Bruxellesu i Santiagu.

PUBLIC

3. Za stranku EU Zajedničko vijeće sastoji se od predstavnika na ministarskoj razini, a za Čile od ministra vanjskih poslova ili njegovih zamjenika. Kada Zajedničko vijeće djeluje u sastavu za trgovinu u skladu s člankom 8.5., sastoji se od predstavnika stranaka odgovornih za pitanja trgovine i ulaganja.

4. Zajedničko vijeće ovlašteno je donositi odluke u slučajevima predviđenima ovim Sporazumom i davati preporuke u skladu sa svojim poslovnikom. Zajedničko vijeće odluke i preporuke donosi zajedničkom suglasnošću. Odluke su obvezujuće za stranke, koje poduzimaju sve mjere potrebne za njihovu provedbu. Preporuke nisu obvezujuće.

5. Zajedničkim vijećem supredsjedaju predstavnici svake stranke, u skladu s njegovim poslovnikom, uzimajući u obzir posebna pitanja koja treba razmotriti na svakoj sjednici.

6. Zajedničko vijeće utvrđuje vlastiti poslovnik i poslovnik Zajedničkog odbora na svojem prvom sastanku.

7. Zajedničko vijeće može delegirati bilo koju od svojih funkcija Zajedničkom odboru, uključujući ovlast za donošenje obvezujućih odluka i davanje preporuka.

8. Osim ovog članka, kada Zajedničko vijeće djeluje u sastavu za trgovinu, primjenjuje se članak 8.5.

PUBLIC

ČLANAK 40.2.

Zajednički odbor

1. Stranke osnivaju Zajednički odbor. Zajednički odbor pomaže Zajedničkom vijeću u obavljanju njegovih funkcija.

2. Zajednički odbor odgovoran je za opću provedbu ovog Sporazuma. Okolnost da Zajednički odbor razmatra predmet ili pitanje ne sprečava Zajedničko vijeće da se i ono njime bavi.

3. Zajednički odbor sastaje se u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, a nakon toga jednom godišnje ili onako kako se stranke dogovore. Sastanci Zajedničkog odbora održavaju se uživo ili bilo kojim tehnološkim sredstvom u skladu s njegovim poslovnikom. Sastanci koji se održavaju uživo odvijaju se naizmjence u Bruxellesu i Santiagu.

4. Zajednički odbor sastoji se od predstavnika stranaka, a njime supredsjedaju predstavnici svake stranke, u skladu s njegovim poslovnikom, uzimajući u obzir posebna pitanja koja treba razmotriti na svakoj sjednici.

5. Kada Zajednički odbor djeluje u sastavu za trgovinu u skladu s člankom 8.6., sastoji se od predstavnika stranaka odgovornih za pitanja trgovine i ulaganja.

PUBLIC

6. Zajednički odbor ima ovlast donositi odluke u slučajevima predviđenima ovim Sporazumom ili ako na njega takve ovlasti prenese Zajedničko vijeće u skladu s člankom 40.1. stavkom 7. Zajednički odbor ovlašten je davati i preporuke, među ostalim kada mu je ta ovlast delegirana na temelju članka 40.1. stavka 7. Zajednički odbor donosi odluke i daje preporuke uzajamnim dogovorom i u skladu sa svojim poslovnikom. Pri izvršavanju delegiranih funkcija Zajednički odbor donosi odluke i daje preporuke u skladu s poslovnikom Zajedničkog vijeća. Odluke su obvezujuće za stranke, koje poduzimaju sve mjere potrebne za njihovu provedbu. Preporuke nisu obvezujuće.

7. Osim ovog članka, kada Zajednički odbor djeluje u sastavu za trgovinu, primjenjuje se članak 8.6.

ČLANAK 40.3.

Pododbori i druga tijela

1. Osniva se Pododbor za razvoj i međunarodnu suradnju radi koordinacije i nadzora provedbe aktivnosti suradnje u područjima iz dijela II. ovog Sporazuma.

2. Pododbori specifični za dio III. ovog Sporazuma osnivaju se na temelju članka 8.8.

PUBLIC

3. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor mogu donijeti odluku o osnivanju dodatnog pododbora ili drugog tijela. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor mogu pododboru ili drugom tijelu osnovanom u skladu s ovim stavkom dodijeliti zadaće u okviru njihovih nadležnosti kako bi im pomogli u obavljanju njihovih funkcija i kako bi se uzele u obzir posebne zadaće ili predmeti. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor mogu promijeniti zadaće koje se dodjeljuju bilo kojem pododboru ili tijelu osnovanom na temelju ovog stavka ili raspustiti te pododbore ili tijela.

4. Pododbori i druga tijela sastavljeni su od predstavnika stranaka, a njima supredsjedaju predstavnici svake stranke.

5. Osim ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom ili ako su se stranke drukčije dogovorile, pododbori se sastaju u roku od godine dana od svojeg osnivanja, a nakon toga, na zahtjev bilo koje stranke ili Zajedničkog vijeća ili Zajedničkog odbora, na odgovarajućoj razini. Pododbori se mogu sastajati i na vlastitu inicijativu, u skladu sa svojim poslovnicima. Sastanci pododbora održavaju se uživo ili bilo kojim tehnološkim sredstvom u skladu s njihovim poslovnicima. Sastanci koji se održavaju uživo odvijaju se naizmjence u Bruxellesu i Santiagu.

6. Osim ako je ovim Sporazumom drukčije predviđeno, pododbori i druga tijela izvješćuju Zajednički odbor o svojim aktivnostima redovito i na zahtjev Zajedničkog odbora.

PUBLIC

7. Okolnost da bilo koji pododbor ili neko drugo tijelo razmatra neki predmet ili pitanje ne sprečava Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor da se njima bave.

8. Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor mogu utvrditi poslovnik pododbora i drugih tijela ako to smatraju primjerenim. Ako Zajedničko vijeće ili Zajednički odbor ne utvrde takav poslovnik, poslovnik Zajedničkog odbora primjenjuje *se mutatis mutandis*.

9. Pododbori i druga tijela mogu davati preporuke u skladu sa svojim poslovnicima. Pododbori i druga tijela daju preporuke uzajamnim dogovorom. Preporuke pododbora i drugih tijela nemaju obvezujuću snagu.

10. Pododbor za usluge i ulaganja osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1. može donositi odluke o utvrđivanju u skladu s člankom 17.39. Pododbor za financijske usluge osnovan na temelju članka 8.8. stavka 1. može donositi odluke o utvrđivanju u skladu s člankom 25.20. Navedeni pododbori te odluke donose uzajamnim dogovorom. Te su odluke obvezujuće za stranke.

PUBLIC

ČLANAK 40.4.

Zajednički parlamentarni odbor

1. Osniva se Zajednički parlamentarni odbor. Taj se odbor sastoji od članova Europskog parlamenta i članova Kongresa Čilea.

2. Zajednički parlamentarni odbor donosi svoj Poslovnik.

3. Zajednički parlamentarni odbor jest forum za sastajanje i razmjenu mišljenja te za unapređenje odnosa. Sastaje se dvaput godišnje.

4. Zajednički parlamentarni odbor obavješćuje se o odlukama i preporukama Zajedničkog vijeća.

5. Zajednički parlamentarni odbor može davati preporuke Zajedničkom vijeću o provedbi ovog Sporazuma.

PUBLIC

ČLANAK 40.5.

Sudjelovanje civilnog društva

Svaka stranka promiče sudjelovanje civilnog društva u provedbi ovog Sporazuma, posebno putem interakcije s odgovarajućom domaćom savjetodavnom skupinom iz članka 40.6. i Forumom civilnog društva iz članka 40.7.

PUBLIC

ČLANAK 40.6.

Domaće savjetodavne skupine

1. Svaka stranka u roku od dvije godine od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma osniva ili određuje domaću savjetodavnu skupinu. U svakoj domaćoj savjetodavnoj skupini uravnoteženo su zastupljeni neovisne organizacije civilnog društva, uključujući nevladine organizacije, sindikati te poslovne organizacije i organizacije poslodavaca. U tu svrhu svaka stranka utvrđuje vlastita pravila o imenovanju kako bi odredila sastav odgovarajuće domaće savjetodavne skupine, pružajući pritom mogućnosti pristupa sudionicima iz različitih sektora. Članstvo u svakoj domaćoj savjetodavnoj skupini obnavlja se periodično, u skladu s pravilima o imenovanju utvrđenima u skladu s ovim stavkom.

2. Svaka se stranka sastaje sa svojom domaćom savjetodavnom skupinom najmanje jednom godišnje kako bi raspravljala o provedbi ovog Sporazuma. Svaka stranka može razmotriti stajališta ili preporuke svoje domaće savjetodavne skupine.

3. Kako bi informirala javnost o svojoj domaćoj savjetodavnoj skupini, svaka stranka objavljuje popis organizacija koje sudjeluju u njezinoj domaćoj savjetodavnoj skupini, kao i podatke za kontakt te skupine.

4. Stranke promiču interakciju između domaćih savjetodavnih skupina odgovarajućim sredstvima.

PUBLIC

ČLANAK 40.7.

Forum civilnog društva

1. Stranke promiču redovitu organizaciju Foruma civilnog društva radi održavanja dijaloga o provedbi ovog Sporazuma.

2. Stranke sporazumno sazivaju sastanke Foruma civilnog društva. Pri sazivanju sastanka Foruma civilnog društva svaka stranka poziva neovisne organizacije civilnog društva osnovane na njezinu području, uključujući članove svoje domaće savjetodavne skupine iz članka 40.6. Svaka stranka promiče uravnoteženu zastupljenost, čime se omogućuje sudjelovanje nevladinih organizacija, sindikata te poslovnih organizacija i organizacija poslodavaca. Svaka organizacija snosi troškove povezane sa svojim sudjelovanjem u Forumu civilnog društva.

3. Predstavnici stranaka koje sudjeluju u Zajedničkom vijeću ili Zajedničkom odboru, prema potrebi, sudjeluju na sastancima Foruma civilnog društva. Stranke, zajedno ili pojedinačno, objavljuju sve službene izjave dane na Forumu civilnog društva.

PUBLIC

POGLAVLJE 41.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 41.1.

Definicija stranaka

Za potrebe ovog Sporazuma:

(a) „stranka” znači:

i. Europska unija ili njezine države članice ili Europska unija i njezine države članice, u skladu s njihovim područjima nadležnosti („stranka EU”), ili

ii. Čile; i

(b) „stranke” znači stranka EU i Čile.

ČLANAK 41.2.

Teritorijalno područje primjene

1. Ovaj se Sporazum primjenjuje:

(a) u odnosu na stranku EU, na područja na kojima se primjenjuju Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije te pod uvjetima utvrđenima u tim ugovorima; i

(b) u odnosu na Čile, na kopneni, pomorski i zračni prostor pod njegovim suverenitetom te isključivi gospodarski pojas i epikontinentalni pojas unutar kojeg ostvaruje suverena prava i jurisdikciju u skladu s međunarodnim pravom[1] i pravom Čilea[2].

Upućivanja na „područje" u ovom Sporazumu tumače se u smislu ovog stavka, osim ako je u okviru ovog Sporazumna izričito drukčije predviđeno.

[1] Podrazumijeva se da međunarodno pravo osobito uključuje Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravu mora, sastavljenu u Montego Bayu 10. prosinca 1982.

[2] Podrazumijeva se da u slučaju nedosljednosti između prava Čilea i međunarodnog prava prednost ima međunarodno pravo.

2. U pogledu odredaba o tarifnom postupanju s robom, uključujući pravila o podrijetlu i privremenu suspenziju takvog postupanja, ovaj Sporazum primjenjuje se i na dijelove carinskog područja Europske unije iz članka 4. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[1] koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. točkom (a) ovog članka.

PUBLIC

ČLANAK 41.3.

Ispunjavanje obveza

1. Svaka stranka poduzima opće ili posebne mjere potrebne za ispunjavanje svojih obveza iz ovog Sporazuma.

2. Ako stranka smatra da druga stranka nije ispunila bilo koju od obveza iz dijela III. ovog Sporazuma, primjenjuju se posebni mehanizmi predviđeni u tom dijelu.

3. Ako bilo koja stranka smatra da druga stranka nije ispunila bilo koju od obveza koje su u članku 1.2. stavku 2. ili članku 2.2. stavku 1. opisane kao ključni elementi, može poduzeti odgovarajuće mjere. Za potrebe ovog stavka „odgovarajuće mjere" mogu uključivati suspenziju, djelomično ili u cijelosti, ovog Sporazuma.

[1] Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL EU L 269, 10.10.2013., str. 1.).

4. Ako stranka smatra da druga stranka nije ispunila neku obvezu iz ovog Sporazuma, osim onih koje su obuhvaćene područjem primjene stavaka 2. i 3. ovog članka, o tome obavješćuje drugu stranku. Stranke održavaju savjetovanja pod pokroviteljstvom Zajedničkog vijeća radi postizanja uzajamno prihvatljivog rješenja. Zajedničko vijeće nastoji što prije postići uzajamno prihvatljivo rješenje. Ako Zajedničko vijeće ne uspije postići uzajamno prihvatljivo rješenje u roku od 60 dana od datuma obavijesti, stranka koja je dostavila obavijest može poduzeti odgovarajuće mjere. Za potrebe ovog stavka „odgovarajuće mjere" mogu uključivati samo suspenziju dijelova I., II. i IV. ovog Sporazuma.

5. Odgovarajuće mjere iz stavaka 3. i 4. ovog članka poduzimaju se uz puno poštovanje međunarodnog prava i razmjerne su neispunjenju obveza iz ovog Sporazuma. Prednost se mora dati onim mjerama koje najmanje narušavaju funkcioniranje ovog Sporazuma.

ČLANAK 41.4.

Iznimke u vezi sa sigurnošću

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se tako da se:

(a) od stranke zahtijeva da dostavi informacije čije objavljivanje smatra suprotnim svojim bitnim sigurnosnim interesima ili pruži pristup tim informacijama; ili

PUBLIC

(b) stranku sprečava da poduzme bilo kakve radnje koje smatra potrebnima za zaštitu svojih bitnih sigurnosnih interesa:

i. povezanih s proizvodnjom ili trgovinom oružjem, streljivom i vojnom opremom te u vezi s trgovinom i prometom drugom robom i materijalima, uslugama i tehnologijom te gospodarskim djelatnostima koji se obavljaju izravno ili neizravno u svrhe opskrbe vojnih snaga;

ii. povezanih s fisijskim i fuzijskim materijalima ili materijalima iz kojih su takvi materijali dobiveni; ili

iii. poduzetih u vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja u međunarodnim odnosima; ili

(c) stranku sprečava da poduzme bilo kakve radnje za ispunjenje svojih obveza na temelju Povelje Ujedinjenih naroda u svrhu očuvanja međunarodnog mira i sigurnosti.

2. Stranka u najvećoj mogućoj mjeri obavješćuje Zajednički odbor o svim radnjama koje poduzima na temelju stavka 1. točaka (b) i (c) i o okončanju tih radnji.

PUBLIC

ČLANAK 41.5.

Stupanje na snagu i privremena primjena

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana trećeg mjeseca nakon datuma posljednje obavijesti kojom su se stranke međusobno obavijestile o dovršetku svojih unutarnjih postupaka potrebnih za stupanje na snagu ovog Sporazuma.

2. Neovisno o stavku 1. stranke mogu privremeno primjenjivati ovaj Sporazum, u cijelosti ili djelomično, u skladu sa svojim unutarnjim postupcima.

3. Privremena primjena počinje prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon datuma na koji stranke obavijeste jedna drugu o završetku svojih unutarnjih postupaka, prema potrebi u tu svrhu, uključujući potvrdu Čilea o njegovoj suglasnosti s privremenom primjenom dijelova ovog Sporazuma koje je predložila stranka EU.

4. Svaka stranka može pisanim putem obavijestiti drugu stranku o svojoj namjeri da prestane privremeno primjenjivati ovaj Sporazum. Prestanak privremene primjene stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon te obavijesti.

5. Tijekom privremene primjene ovog Sporazuma Zajedničko vijeće i druga tijela osnovana na temelju ovog Sporazuma mogu obavljati svoje funkcije u odnosu na odredbe koje podliježu privremenoj primjeni. Sve odluke donesene u okviru obavljanja tih funkcija prestaju proizvoditi učinke od datuma na koji dođe do prestanka privremene primjene ovog Sporazuma u skladu sa stavkom 4. To ne utječe na prošle učinke odluka koje su propisno izvršene prije tog datuma.

PUBLIC

6. Ako se, u skladu sa stavcima 2. i 3., odredba ovog Sporazuma privremeno primjenjuje do stupanja na snagu ovog Sporazuma, smatra se da se bilo kakvo upućivanje u toj odredbi na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma odnosi na dan od kojeg stranke primjenjuju navedenu odredbu u skladu sa stavkom 3.

7. Obavijesti u skladu s ovim člankom šalju se, za stranku EU, glavnom tajniku Vijeća Europske unije, a za Čile Ministarstvu vanjskih poslova.

PUBLIC

ČLANAK 41.6.

Izmjene

1. Stranke se mogu u pisanom obliku dogovoriti o izmjenama ovog Sporazuma. Izmjene stupaju na snagu *mutatis mutandis* u skladu s odredbama članka 41.5.

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka, Zajedničko vijeće može donijeti odluke o izmjeni ovog Sporazuma u slučajevima iz članka 8.5. stavka 1. točke (a) i članka 41.9. stavka 5.

ČLANAK 41.7.

Drugi sporazumi

1. Sporazum o pridruživanju, uključujući sve odluke donesene u skladu s njegovim institucionalnim okvirom, prestaje proizvoditi učinke stupanjem na snagu ovog Sporazuma i zamjenjuje ga ovaj Sporazum.

2. Stupanjem na snagu ovog Sporazuma Privremeni sporazum o trgovini prestaje proizvoditi učinke i zamjenjuje ga ovaj Sporazum.

3. Upućivanja na Sporazum o pridruživanju, uključujući sve odluke donesene u skladu s njegovim institucionalnim okvirom, ili na Privremeni sporazum o trgovini u svim drugim sporazumima i dogovorima između stranaka smatraju se upućivanjima na ovaj Sporazum.

4. Stranke mogu nadopuniti ovaj Sporazum sklapanjem posebnih sporazuma u bilo kojem području suradnje koje je obuhvaćeno područjem primjene dijela II. ovog Sporazuma. Takvi posebni sporazumi čine sastavni dio ukupnih bilateralnih odnosa kako su uređeni ovim Sporazumom i na njih se primjenjuje zajednički institucionalni okvir.

5. Postojeći bilateralni sporazumi povezani s posebnim područjima suradnje obuhvaćenima područjem primjene dijela II. ovog Sporazuma smatraju se dijelom ukupnih bilateralnih odnosa kako su uređeni ovim Sporazumom i na njih se primjenjuje zajednički institucionalni okvir.

PUBLIC

6. Postojeći sporazumi obuhvaćeni područjem primjene dijela III. ovog Sporazuma prestaju proizvoditi učinke stupanjem na snagu ovog Sporazuma.

7. Nakon stupanja ovog Sporazuma na snagu smatra se da je Zajedničko vijeće osnovano člankom 40.1. ovog Sporazuma donijelo sve preporuke ili odluke koje je donijelo Vijeće za trgovinu osnovano Privremenim sporazumom o trgovini. Za sve preporuke ili odluke koje je donio Odbor za trgovinu osnovan na temelju Privremenog sporazuma o trgovini smatra se da ih je donio Zajednički odbor osnovan člankom 40.2. ovog Sporazuma.

8. Neovisno o stavku 2. ovog članka:

(a) privremene zaštitne mjere donesene u skladu s člankom 20.5. Privremenog sporazuma o trgovini, koje su na snazi na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma, ostaju primjenjive do njihova prirodnog isteka;

(b) bilateralne zaštitne mjere donesene u skladu s poglavljem 5. odjeljkom C Privremenog sporazuma o trgovini, koje su na snazi na datum stupanja na snagu ovog Sporazuma, ostaju primjenjive do njihova prirodnog isteka;

(c) postupci rješavanja sporova koji su već pokrenuti u skladu s člankom 26.22. stavkom 1. ili člankom 31.5. Privremenog sporazuma o trgovini nastavljaju se od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma do njihova završetka; i

PUBLIC

(d) obvezujući ishod svih postupaka rješavanja sporova pokrenutih u skladu s člankom 26.22. stavkom 1. ili člankom 31.5. Privremenog sporazuma o trgovini ostaju obvezujući za stranke nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

9. Stranke ne mogu pokretati postupke rješavanja sporova na temelju ovog Sporazuma o pitanjima koja su bila predmet završnog izvješća vijeća na temelju poglavlja 26. ili 31. Privremenog sporazuma o trgovini.

10. Prijelazna razdoblja koja su već potpuno ili djelomično istekla na temelju Privremenog sporazuma o trgovini uzimaju se u obzir pri izračunu prijelaznih razdoblja predviđenih ekvivalentnim odredbama ovog Sporazuma. Takva prijelazna razdoblja na temelju ovog Sporazuma računaju se od datuma stupanja na snagu Privremenog sporazuma o trgovini.

11. Postupovna razdoblja koja su već potpuno ili djelomično istekla na temelju Privremenog sporazuma o trgovini uzimaju se u obzir pri izračunu postupovnih razdoblja predviđenih ekvivalentnim odredbama ovog Sporazuma.

PUBLIC

12. Sporazum o trgovini vinima u Prilogu V. Sporazumu o pridruživanju („Sporazum o vinu”) i Sporazum o trgovini jakim alkoholnim pićima i aromatiziranim pićima u Prilogu VI. Sporazumu o pridruživanju („Sporazum o jakim alkoholnim pićima”)[1], uključujući sve dodatke, *mutatis mutandis* ugrađuju se u ovaj Sporazum i čine njegov sastavni dio te kako slijedi:

(a) upućivanja u Sporazumu o vinu i Sporazumu o jakim alkoholnim pićima na mehanizam za rješavanje sporova iz dijela IV. Sporazuma o pridruživanju, kao i na Kodeks ponašanja iz Priloga XVI. Sporazumu o pridruživanju tumače se kao upućivanja na mehanizam za rješavanje sporova predviđen u poglavlju 38. odnosno na Kodeks ponašanja predviđen u Prilogu 38.-B ovom Sporazumu;

(b) upućivanja na Zajednicu u Sporazumu o vinu i Sporazumu o jakim alkoholnim pićima tumače se kao upućivanja na stranku EU;

(c) upućivanja u Sporazumu o vinu i Sporazumu o jakim alkoholnim pićima na Odbor za pridruživanje osnovan Sporazumom o pridruživanju tumače se kao upućivanja na Zajednički odbor osnovan u skladu s člankom 40.2. ovog Sporazuma koji djeluje u sastavu za trgovinu;

(d) upućivanja u Sporazumu o vinu i Sporazumu o jakim alkoholnim pićima na Prilog IV. Sporazumu o pridruživanju tumače se kao upućivanja na poglavlje 13. ovog Sporazuma;

[1] Podrazumijeva se da su datum potpisivanja i datum stupanja na snagu Sporazuma o vinu i Sporazuma o jakim alkoholnim pićima jednaki datumu potpisivanja i datumu stupanja na snagu Sporazuma o pridruživanju.

(e) podrazumijeva se da Zajednički odbor osnovan člankom 30. Sporazuma o vinu i Zajednički odbor osnovan člankom 17. Sporazuma o jakim alkoholnim pićima nastavljaju postojati i izvršavati funkcije navedene u članku 29. Sporazuma o vinu i članku 16. Sporazuma o jakim alkoholnim pićima;

(f) podrazumijeva se da se članak 41.11. stavak 2. ovog Sporazuma primjenjuje na Sporazum o vinu i Sporazum o jakim alkoholnim pićima; i

(g) smatra se da Sporazum o vinu i Sporazum o jakim alkoholnim pićima, kako su ugrađeni u ovaj Sporazum, uključuju sve izmjene Sporazuma o vinu i Sporazuma o jakim alkoholnim pićima, kako su uključeni u Privremeni sporazum o trgovini.

13. Za svaku odluku donesenu u skladu s institucionalnim okvirom Sporazuma o pridruživanju u vezi sa Sporazumom o vinu ili Sporazumom o jakim alkoholnim pićima, koja je na snazi u trenutku stupanja na snagu ovog Sporazuma, smatra se da ju je donio Zajednički odbor osnovan u skladu s člankom 40.2. ovog Sporazuma, koji djeluje u sastavu za trgovinu.

14. Stranke mogu razmjenom pisama izmijeniti dodatke Sporazumu o vinu i Sporazumu o jakim alkoholnim pićima kako su ugrađeni[1].

[1] Podrazumijeva se da će Čile sve izmjene Sporazuma o vinu i Sporazuma o jakim alkoholnim pićima kako su ugrađeni u ovaj Sporazum provoditi putem izvršnih sporazuma (*acuerdos de ejecución*), u skladu s čileanskim pravom.

ČLANAK 41.8.

Prilozi, dodaci, protokoli, napomene i bilješke

Prilozi, dodaci, protokoli, napomene i bilješke uz ovaj Sporazum njegov su sastavni dio.

PUBLIC

ČLANAK 41.9.

Buduća pristupanja Europskoj uniji

1. Stranka EU obavješćuje Čile o svakom zahtjevu treće zemlje za pristupanje Europskoj uniji.

2. Stranka EU obavješćuje Čile o datumu potpisivanja i stupanja na snagu ugovora o pristupanju nove države članice Europskoj uniji („Ugovor o pristupanju”).

3. Nova država članica pristupa ovom Sporazumu u skladu s uvjetima koje odredi Zajedničko vijeće. To pristupanje počinje proizvoditi učinke na datum pristupanja nove države članice Europskoj uniji.

4. Neovisno o stavku 3. ovog članka, dio III. ovog Sporazuma primjenjuje se između nove države članice i Čilea od datumaa pristupanja te nove države članice Europskoj uniji.

5. Kako bi se olakšala provedba stavka 4. ovog članka, od datuma potpisivanja Ugovora o pristupanju Zajednički odbor ispituje sve učinke na ovaj Sporazum koji proizlaze iz pristupanja nove države članice Europskoj uniji, na temelju članka 8.6. stavka 1. točke (f). Zajedničko vijeće donosi odluku o svim potrebnim izmjenama prilogâ ovom Sporazumu i o svim drugim potrebnim prilagodbama, uključujući prijelazne mjere. Svaka odluka Zajedničkog vijeća donesena na temelju ovog stavka počinje proizvoditi učinke na datum pristupanja nove države članice Europskoj uniji.

ČLANAK 41.10.

Privatna prava

1. Ništa u ovom Sporazumu ne tumači se kao da se osobama izravno dodjeljuju prava ili nameću obveze osim prava i obveza koji nastaju između stranaka u skladu s međunarodnim javnim pravom ili kao da se dopušta izravno pozivanje na ovaj Sporazum u pravnim sustavima stranaka.

2. Stranka ne predviđa pravo na poduzimanje mjera protiv druge stranke u skladu sa svojim pravom na osnovi toga da mjera druge stranke nije u skladu s ovim Sporazumom.

ČLANAK 41.11.

Upućivanja na zakone i druge sporazume

1. Osim ako je drukčije predviđeno, podrazumijeva se da upućivanja u ovom Sporazumu na zakone i druge propise stranke uključuju i sve njhove izmjene.

2. Osim ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom, ako se na međunarodne sporazume u cijelosti ili djelomično upućuje u ovom Sporazumu ili su oni u cijelosti ili djelomično ugrađeni u ovaj Sporazum, podrazumijeva se da to uključuje sve njihove izmjene ili sporazume koji ih nasljeđuju, a koji za obje stranke stupaju na snagu na datum potpisivanja ovog Sporazuma ili nakon tog datuma.

3. Ako se kao posljedica izmjena ovog Sporazuma ili sporazuma koji ga nasljeđuju, kako je navedeno u stavku 2., pojave pitanja u vezi s provedbom ili primjenom ovog Sporazuma, stranke se na zahtjev jedne od stranaka mogu međusobno savjetovati kako bi pronašle uzajamno zadovoljavajuće rješenje.

ČLANAK 41.12.

Trajanje

Ovaj Sporazum ostaje na snazi neograničeno vrijeme.

PUBLIC

ČLANAK 41.13.

Prestanak

Neovisno o članku 41.12., svaka stranka može obavijestiti drugu stranku o svojoj namjeri da okonča ovaj Sporazum. Obavijest se za stranku EU šalje glavnom tajniku Vijeća Europske unije, a za Čile Ministarstvu vanjskih poslova. Prestanak Sporazuma počinje proizvoditi učinke šest mjeseci nakon datuma obavijesti.

PUBLIC

ČLANAK 41.14.

Vjerodostojni tekstovi

Ovaj je Sporazum sastavljen u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani, propisno ovlašteni u tu svrhu, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u … … …